

Keunangan Beureukat
Elder Paisios dari Gunong Athos
Kata-kata

Jilid I
Deungon Seudéh dan Gaséh
Teuntang Manusia Moderen

Geupeuteujeumah dari Bahasa Yunani

Asoe:

Catatan Biografi.....	4
Kata Pengantar.....	5
Peuneugah (nibak narit Si Tuha).....	9
Pakriban Ureuëng Meudeurita.....	10
Keamanan ngon Keulemahan.....	11
Mita Ureuëng Ramè.....	12
Bak jameun tanyoe nyoe, kureueng that contoh nyang udep.....	13
Mudah that tamita 'jaloe meulicén' dan teuglincé u barôh.....	14
Tuhan hana geupeubiyeu geutanyoe keudroe bak nasib geutanyoe.....	15
Masa nyang brat na di keue.....	17
Bagian 1. Teuntang Dosa ngon Iblis.....	17
Bab 1. Teuntang pakri desya ka jeuet keu mode.....	18
Hati nurani manusia jitungtôt awaknyan.....	19
Meunyo sidroe ureueng jipaleng dari Po Teuh Allah, jih nyan akan jiteurimong azab lagee di neuraka.....	19
Sidroe ureueng akan geuhakimi lé tuan nyang geukeurija keu gobnyan.....	21
Bab 2. Teuntang pakriban Ibléh ka meukeurija jeuheut that bak masa tanyoe jinoe.....	21
Meulalu desya geutanyoe, geutanyoe tabri kuwasa keu syetan ateueh geutanyoe.....	21
Peungkuan peuhah kuasa syètan ateueh sidroe ureueng.....	22
Syètan hana jipeurab bak ciptaan Allah nyang suci.....	23
Bèk tapeugah haba ngön syètan.....	24
Syètan nyan hana kuwasa.....	25
Syètan nyan bangai.....	26
Pakon Tuhan geupeubiyeu syètan jigoda geutanyoe?.....	28
Syètan hana jitem meutobat.....	29
Arah meureundah haté jipeujeuet syètan jeuet keu abèe.....	30
Bab 3. Teuntang roh donya.....	31
Syètan jikuasa ateueh keubanggaan.....	31
Leubèh geupeunténg keu ceudah jiwa.....	32
Hawa donya.....	32
Seunang donya nakeuh seunang materi.....	34
Sifeuet donya lam udep rohani.....	35
Sifeuet donya lam udep rahéb.....	36
Sifeuet donya nyan nakeuh saboh peunyakét.....	39
Bab 4. Teuntang desya rayek hana adé.....	39
Hukôm hana adé jeuet keu beungèh Po Teu Allah.....	39

Ureuëng nyang hana adé meudeurita.....	40
Keuzaliman jeuet keu seubab penderitaan sampoë bak turônan.....	42
Soe nyang hana adé keu geutanyoe, nyan geutanyoe geubri budi.....	43
"Bri keu gobnyan hak gobnyan".....	44
Pakriban donya ka sesat.....	45
Meunyo sidroe ureueng nyan saleh, Allah na di blah jih.....	46
Ureuëng nyang saleh meuteumèe pahala jih bahpih lam donya nyoe.....	48
Bab 5. "Beureukat, bék kutôk...".....	49
Peunyakét ngon musibah nyang teuka dari kutôkan.....	50
Kutôk ureuëng chik nyan that meukuasa.....	51
'Sumpah nyang mulia'.....	52
Mata jeuheut.....	53
Beureukat nyang teuka dari haté nakeuh beureukat ilahi.....	54
Bab 6. Teuntang pakriban desya jiba bala.....	55
Banmandum nyang geupeuizin lé Po Teuh Allah nyan na keu keubajikan manusia.....	57
Uroë nyoë, Allah geupeudeuk bak urôtan nyang paléng akhe.....	58
Seumoga Allah geumeurehémat keu donya dan geupeutron ujeuen.....	60
Jak tanyoe meulakée bak Allah mangat geubri keu donya nyoe taubat.....	62
Bagian 2. Teuntang Budaya Moderen.....	63
Bab 1. Teuntang Hikmah Po Teuh Allah ngon Lingkôgan.....	63
"Ngön banmandum hikmah Ka Neupeujeuet...".....	63
Peue nyang ka meuhase jipeugöt lé manusia uroë nyoë?.....	65
Ureuëng ka gadoh saba.....	66
Awaknyan ka jipeukuto banmandum udara – nyan saboh hai, tapi tuleueng-tuleueng awaknyan ka jeuet keu rintangan.....	68
Pencemaran ngon hancô lingkungan.....	69
Bab 2. Teuntang pakriban jameun nyang le kemudahan nyan saban deungon jameun nyang le masalah.....	72
Hati ureuëng ka jeuet lagèe beusoe cit.....	72
Ureuëng ka gila sabab moto.....	72
Televisi ka jipeubuet le that keurusakan keu ureueng.....	73
Sang biksu ngon kemajuan teknologi moderen.....	74
Keukureuëngan that meubantu keu manusia.....	76
Le that keunimatan jeuet keu ureueng hana meuguna.....	77
Bab 3. Teuntang peureulèe peumudah udép mangat bibueh nibak risau pikéran.....	80
Keujayaan donya jiba risau donya u dalam jiwa.....	80
Udep moderen, deungon persaingan hana henti, nyan lagee azab di neuraka.....	81
Rasa cemas nyan teuka dari syètan.....	82
Hudép sederhana nyan that meubantu lam hudép rahéb.....	83
Keumewahan donya jipeurusak rahéb.....	86
Peumudah udep droe.....	87
Bab 4. Teuntang Su Luwa ngon Seungap Lam Droë.....	91
Ureuëng ka geubah sifeut damé donya.....	91
Ureuëng ka jipeuhancô cit teupat-teupat suci di padang pasé.....	91
Seungap nyan saboh du'a nyang meuasoe.....	93
Peu na jideungo su nyan atawa hana, nyan teugantong bak maséng-maséng ureueng.....	94
Jak tanyoe horeumat keu seungap ureueng la'én.....	95
Ubát keu su nyan nakeuh pikeran nyang jroh.....	96
Geutanyoe harôh tapeukembang keuseunian lam droë.....	97
Bab 5. Teuntang pakriban keukhawatiran nyang leubèh jeuet jipeujioh sidroe ureueng nibak Po Teuh Allah.....	98
Bèk that ta meumat bak le that hai.....	98
Bèk tapeuserah haté geutanyoe keu hai-hai donya.....	99
Buet nyang geupeubuet deungon teunang haté ngon du'a nyan geupeusucé.....	100
That le khawati jeuet keu sabab ureueng tuwo keu Allah.....	101
Le that buet ngon risau donya sidroe bhikkhu.....	102
Di pat nyang le that hirô-biro, le that gangguan rohani.....	103
Geutanyoe harôh tapeukembang seumangat peunoh gaséh sayang.....	105
Bagian 3. Teuntang Roh Allah ngon Roh Donya.....	105

Bab 1. Teuntang peundidikan ngon èleumée donya.....	106
Ureuëng bijaksana nakeuh ureuëng nyang ka jipeusucé droe.....	106
Ilèumée nyang hana pencerahan ilahi nyan musibah.....	107
Ilmu peureulée geupeuguna lam udep rohani.....	109
Roh Kudus hana teutrôn meulalu teknologi.....	110
Geutanyoe harôh tapeusucî èleumée.....	111
"Akai meubangga".....	113
Jak tapeuguna akai geutanyoe deungon beutôi.....	114
Bab 2. Teuntang rasionalisme jameun tanyoe.....	117
Akai sehat lam udep rohani.....	117
Akai donya jipeususah manusia.....	119
Akai sehat donya jipeusileuëng keumampuan meurasa rohani.....	120
<i>"Bèk meuhukôm meunurôt rupa"</i>	122
Bab 3. Generasi Barô.....	124
Meukureuengjih Roh Keumawée Droë.....	124
Gaséh sayang nyang hana bijaksana nibak ureuëng chik jipeujeuet aneuk jeuet keu hana meuguna.....	128
Kuwasa seupôt jitarék aneuk muda u arah keujahatan.....	128
<i>"Bèk neupako jaroe ateueh aneuk-aneuk!"</i>	130
Aneuk muda harôh meuleupah ujian suci.....	132
Cinta nyang seujati jipeuleumah droë keu ureueng muda.....	136
Bab 4. Teuntang hana malée ngon hana hormat.....	137
Sifeuet hana hormat jipeutalô rasa hormat.....	137
Horeumat keu ureueng tuha.....	139
Ureuëng jinoë ka sampoë bak tingkat jipeunilé Allah.....	142
Hana malée jipeulét Rahmat Ilahi.....	144
<i>"Horeumat kheueh bapak ngön ma droë"</i>	145
Jarak generasi.....	145
Bab 5. Teuntang keurusuhan batin manusia ngon rupa luwa jih.....	146
Ureuëng donya nyang meupaloe jipeungui peukayan meunurôt keuadaan batén jih.....	146
Jinoë-jinoë nyoe, ka payah that ta peubida ureueng agam ngon ureueng inong.....	148
Ureuëng meuh'eut keu keuhidôpan nyang sederhana.....	150
<i>"Ureuëng agam bék jipakék bajée ureuëng inong, meunan cit ureuëng inong bék jipakék bajée ureuëng agam"</i>	152
Peunawôh Droë — noda bak gambaran Allah.....	153
Bagian Keupeuet. Teuntang Geurija bak jameun tanyoe.....	154
Bab 1. Teuntang Peundidikan.....	154
Bahsa Yunani.....	155
Masalah lam Peundidikan.....	156
Teori Evolusi.....	157
Aneuk-aneuk teungoh jipeujioh nibak Geurija.....	159
Aneuk miét ka geupeubeuban leupah.....	159
Profesi gurée nyan suci.....	161
Bab 2. Teuntang Peundita ngon Geurija.....	163
Sidroe paderi na tanggông jaweueb nyang rayeuk.....	165
Sekularisasi rohaniwan.....	166
Soe nyang tudôh lôn ka peusalah?.....	168
Pendekatan Nyang Beutôi keu Masalah Geurija.....	171
Teuntang Jabatan Manyang ngon Keumuliaan Manusia.....	172
Pakriban Geurija Geupeutadbir.....	175
Liturgi Ilahi.....	176
Bab 3. Teuntang Uroe Raya ngön Uroe Libô.....	178
<i>"Jak tanyoe, ureuëng meuman, tapeuraya khanduri rohani"</i>	178
<i>"Leubeh get bacut keu ureueng beuna..."</i>	179
Ureuëng keurija bak uroe Aleuhah ngon uroe raya, dan bala teuka ateueh awaknyan.....	183
Bab 4. Teuntang Tradisi Ortodoks.....	183
<i>"Isa Almasih nyan saban baroe, uroe nyoe, ngon siumu masa"</i>	184
Horeumat keu Tradisi.....	185
Jak tapeulara lam udep biara peu nyang ka teubukti lé peungalaman.....	187

Ureuëng ramè akan jiwoë bak cara-cara jameun.....	189
Meunyo hana iman, donya hana meudong.....	190
Geutanyoe harôh tapeutinggai saboh Tradisi nyang kong.....	191

Catatan Biografi

Ayah Paisios nyang meureukat (lahe Arsenios Eznipedis) lahe bak uroe 25 Juli 1924 (meunurot gaya jameun) di gampong Farasy, di Kapadokia (Asia Ubit). Bak watée Tukai Penduduk¹, gobnyan geuba u Yunani watée mantong bayi. Ureuëng chik gobnyan geutinggai di banda ubeut Konitsa, di sinan Sang Tuha nyang teuma teuka nyan rayeuk ngon geuteurimong peundidikan dasar gobnyan.

Phon yoh mantong ubit, Arsenius udép lagèe sidroe ureueng askétis. Gobnyan galak that geubeuet Kisah-kisah Ureueng Kudus, geu-useuha ngon seumangat nyang raya, seumangat nyang luwa biasa, ngon dedikasi nyang that teuga dan hana meukompromi keu geu-ikôt jeujak buet-buet gobnyan. Gobnyan geupeuseumah droe keu doa nyang hana putôh-putôh dan, bak watee nyang saban, geu-useuha geupeutimang gaséh sayang ngon keumulee lam droe gobnyan. Bak masa muda, Calon Tuha nyan geumeurunoe keurija tukang kayèe, deungon meuhajat jeuet lagèe Almaseh lam hai nyan cit. Watee Prang Sipil teujadi di Yunani (1944–1948),² Arsenios Eznepidis geupeuwajéb tamong teuntra aktif, geupeulatih jeuet keu operator radio dan geumeungabdi keu nanggroe gobnyan seulama lhèe thôn siteungoh. Di dalam teuntra, gobnyan geupeutrus cara udép askétis gobnyan, geupeubida droe meulalu beurani, peunyerahan droe, moral Kristen nyang manyang, ngon meubagoe keumampuan.

Ôh ka lheueh geupeubuet tugaih gobnyan keu nanggroe, Arsenius geupeuphon udep seubagoe rahéb—udep nyang ka geucita-cita yoh masa ubit. Bah pih mantong ureueng biasa, gobnyan ka leubeh dari sigoe geurasa pertemuan ilahi lam Isa. Teuma watee gobnyan ka jeuet keu rahéb, karunia istimewa nyang geubri keu gobnyan le Ureueng-ureueng Suci, Indôk Allah nyang Paleng Suci, ngon Tuhan Keudroe ka leubeh nyata teuk. Ayah Paissios geukeurija di Gunong Suci Athos, di Biara Stomion di Konitsa, ngon di Gunong Suci Sinai. Gobnyan geujalani udep gobnyan lam keusederhanaan, geupeuserah droe mandum bak Tuhan, nyang laju geupeunyata ngon geujok gobnyan keu ureueng ramè. Hana teukira ramè ureuëng jiteuka bak Si Tuha nyan dan jiteumèe bimbéngan ngon keunyang nyang peuteunang, peupuléh, ngon damè keu jiwa-jiwa awaknyan nyang meudeurita. Gaséh sayang Ilahi meulimpah ruah nibak jiwa Si Tuha nyan nyang ka suci, dan cahaya Rahmat Ilahi meucahya nibak wajah gobnyan nyang lagèe sidroe rahéb. Uroe demi uroe, hana putôh-putôh, Tuha Paisios dari Gunong Athos geupeuilang sakét ureuëng ramè, geupeusipreuek keuseunangan ilahi ban sigom lingka gobnyan.

Bak uroe 12 Juli 1994,³ lheueh geuderita lagèe sidroe syahid nyang beutôi-beutôi, nyang meunurot narit gobnyan keudroe ka jiba manfa'at nyang leubeh rayek nibak mandum buet ascetic gobnyan si umu udep gobnyan, gobnyan ka geuwoe bak Tuhan. Teumpat gobnyan meuninggai nyang meureukat nyan nakeuh Biara St John the Theologian, nyang na toe ngon gampông Suroti, hana ji'ôh dari Thessaloniki. Di sinan, blah wie mihrab lam geurija biara nyang geupeuseumah keu St Arsenius dari Kapadokia, Tua Paisios dari Svyatogor geupeu-éh keu siumu masa.

Seumoga beureukat ngon du'a gobnyan na sajan geutanyoe.

Amin.

¹ Pertukaran penduduk thôn 1924, bak watée nyan ureuëng Yunani dari Asia Leutôk geupinah u Yunani, seumeuntara ureuëng Turki nyang tinggai di Yunani geupinah u Turki. – *Catatan ureuëng alih bahsa*

² Prang Sipil Yunani thôn 1944–1948 antara teuntra peumeurentah ngön pemberontak komunis. – *Catatan ureuëng alih bahsa*.

³ Meunurôt kalènder sipil. – *Catatan ureuëng alih bahsa*.

Kata Pengantar

Lheueh gobnyan meuninggai donya bak buleuen Juli 1994, Sang Tuha Paisios nyang meureukat dari Gunong Athos geutinggai keu donya saboh warisan rohani—nyakni ajaran-ajaran gobnyan. Sidroë rahéb nyang sederhana nyang cit na sikula dasa, tapi geubri hikmah nyang leubèh lé Po Teu Allah, gobnyan beutôi-beutôi geupeuhabéh droë demi gob keu ureuëng la'én. Peurunoe gobnyan kon khutbah atawa katekesan. Gobnyan geupeujak udep geuh meunurot Injil, dan ajaran gobnyan teuka dari udep geuh keudroe, nyang jeuet keu ciri utama nakeuh gaséh sayang. Gobnyan 'geupeurunoe droe geuh' meunurot Injil dan ngon sabab nyan geupeurunoe geutanyoe phon-phon that ngon sikap geuh, barô lheueh nyan ngon gaséh sayang nyang teupeungarôh lé Injil dan narit-narit gobnyan nyang teupeungeuh lé Po Teuh Allah. Watée meurumpok ngon ureuëng ramèe—nyang mandum jih meubida-bida—Si Tuha nyan kon cit geudeungo ngon saba peuë nyang jipeugah bak gobnyan. Ngon sifeuët gobnyan nyang sederhana dan suci dan keupandaian geuh, gobnyan geupeurunoe sampoe u dasa haté ureuëng nyan. Si Tuha nyan geurasa sakét, geurasa cemas, ngon geurasa susah ureuëng nyan lagèe atra droe geuh. Teuma, deungon cara nyang hana meucolok, saboh mukjizat teujadi—saboh perubahan bak ureueng nyan. "Tuhan," kheun Si Tuha nyan, "geupeuna mukjizat watee geutanyoe deungon sipeunoh hate geutanyoe geutaseurita rasa saket ureueng laen."

Kamoe that seunang até watee meukalön betapa ureuëng ramè that galak geubaca buku-buku phôn nyang geutuléh keu udép ngon ajaran Tuha Paissios. Ramè ureuëng geupeugah deungon rasa hireuën pakriban, lam buku-buku nyan, awaknyan geuteumée jaweueban ateueh su'euë-su'euë nyang ka geupiké, cara peuseuleusoe masalah awaknyan, ngon keu'euëngan lam seudéh awaknyan. Kamoe that seunang até meukalon ureuëng-ureuëng nyang jioh dari Geurija, lheueh jibaca bhaih Sang Tuha nyan, ka jeuët keu ureuëng nyang peuduli dan jipeubah udép droe jih. Meuhubông ngon hai nyan, kamoe kayém teuingat keu narit sidroe penyair kidông geurija nyang geupeuseumah keu Santo Basilius nyang Rayeuk: 'Gobnyan udép dan ka meuninggai lam Tuhan; gobnyan udép dan na sajan geutanyoe, watee gobnyan geupeugah haba ngon geutanyoe dari kitab-kitab.'⁴ Bak watee nyang saban, seubagoe jaweueb ateueh permintaan nyang sabe-sabe teuka dari syedara-syedara kamoe lam Almaseh, kamoe meurasa peureulee keu kamoe peuturi gobnyan ngon narit-narit Si Tuha nyan—narit-narit nyang ka kamoe reukam ngon peunoh hormat phon that dari uroe-uroe phôn that biara kamoe na, dan nyang ka jiba manfa'at nyang rayeuk keu kamoe keudroe.

Deungon taqdir Po Teuh Allah nyang Maha Gèt, komunitas biara kamoe nyan na sapeue-sapeue jih ateueh Tuan Paissios dari Svyatogorsk. Nyan nakeuh Ayah Paissios nyang geuteurimong beureukat dari uskup keu geupeudong biara nyan, dan gobnyan cit nyang geu-useuha brat mangat meuteumée saboh teupat keu geupeudong biara nyan. Bak thôn 1966, lheueh meurumpok ngon Ayah Paissios di rumoh sakét lheueh gobnyan geuoperasi paru-paru, kamoe ka meubantu gobnyan. Phôn yôh watée nyan, deungon haté gobnyan nyang mulia ngon peunoh gaséh sayéng, gobnyan geuanggap droe gobnyan sibagoe abang kamoe dan geupeugah nyan nakeuh tugas gobnyan keu 'geumita rumoh keu adoe-adoe inong gobnyan'—nyang meukeusud jih nakeuh geupeudong biara nyan.

Bak buleuen Siplôh thôn 1967, watée suster-suster phôn geupinah u biara, Tuha Paisios geujak saweue kamoe dan geutinggai di komunitas nyan seulama duwa buleuen, geubantu atô udep meusapat di biara nyan. Lam padum thôn lheueh nyan, watée geutinggai di Gunong Suci Athos, Bapak Tuha nyan biyasajih geujak saweue kamoe duwa goe si thôn, geubri nasehat nyang teupeu-ilham lé Po Teu Allah

⁴ Nibak stichera seugolom Synaxarion keu ode keu-6 nibak kanon bak Matins, 1 Januari. – *Catatan penterjemah*.

ngon geupeuleumah contoh pribadi keu geubantu peukembangan rohani biara nyan ban saboh ngon tiep-tiep suster sidroe-droe. Seulaén nibak nyan, dari Gunong Athos—nyang geukheun lé gobnyan seubagoe 'Amerika rohani'—Gobnyan geudukông kamoe meulalu doa-doa gobnyan ngon surat-surat nyang geukirém, meunan nyang geukirém langsung keu maséng-maséng suster atawa keu banmandum komunitas.

Ngon lagée nyan, bak thôn 1967, Tuha Paisios geupeuphôn peudong dasa keu udép meusapat biara kamoe. Gobnyan geupelajari mandum aspek udép biara — dari hai-hai nyang paléng sederhana siuroe-uroe sampoe u masalah nyang paléng serius ngon rohani. Umue gobnyan watée nyan 43 thôn, tapi gobnyan ka jeuët keu sidroe ureuëng nyang sampôreuna 'sampoe u ukôran keusampôreunaan tubôh Kristus' (Efe. 4:13). Malah bak watée nyan, Ayah Paissius ka na hikmah sidroe ureuëng tuha nyang seujati. Phôn-phôn that biara nyoe na, kamoe ureuëng ka meunanggap narit gobnyan nyan sibagoë 'narit nyang jeuët keu udép keukai' (Yohanes 6:68) dan meupaham bahwa nyan nakeuh keubeunaran nyang jeuët keu dasa dan hana meugoyang, nyang wajéb jeuët keu dasa udép kamoe siuroe-uroe. Sabab nyan, kareuna teumakot kamoe tuwoe peu nyang ka geupeugah lé Si Tuha, kamoe sigra meunuléh narit gobnyan, mangat singoh jeuet kamoe pakèk seubagoe peutunyok nyang jeuet teupatéh keu udep kamoe seubagoe rahéb.

Watée buku latihan phôn ka peunoh ngon catatan kamoe, ngon that seugan kamoe peutunyok buku nyan bak Tuha keu geupeunilé. Pakon seugan? Sabab Tuha sabe geupeuteugaih peunténgjih tapeubuet ajaran nyan; sabab gobnyan hana geutem kamoe cit meukumpôi 'bahan mentah' atawa 'amunisi' mantong, hana tapeuguna peu nyang ka kamoe deungo lam buet nyata. Gobnyan geuyue kamoe beu meubuet rohani ateuh peu nyang ka kamoe deungo atawa kamoe beuet. Geukheun lé Tuha nyan, meunyoe kon, le that catatan ngon tulésan hana meuguna keu kamoe, saban lagée le that sinjata ngon amunisi hana meuguna keu saboh nanggroë nyang teuntra jih hana terlatih ngon hana ék geunguy sinjata nyan.

Akhéjih, ateuh lakée-lakée kamoe nyang hana putôh-putôh, Ayah Paissius geutém geupareksa catatan kamoe dan, meunyo peureulée (meunyo na kata-kata gobnyan nyang salah kamoe teurimong), geupeubeutôi ngon geutamah.

Ureuëng Tuha nyan geubri bimbéngan rohani keu biara kamoe seulama duwa plôh lapan thôn. Seulama thôn-thôn nyan, kamoe meureukam narit gobnyan: bak watée meugumpôi banmandum jama'ah biara, meunan cit bak rapat Dewan Rohani biara, nyang gobnyan na hadir. Bak awai, para suster geucatat ngon jaroe, tapi bak thôn-thôn nyoe ka geunguy alat reukam. Seulaén nibak nyan, tiép-tiép suster geutuléh isi peugah haba pribadi gobnyan ngon Sang Tuha langsung lheueh nyan. Watee geuteupeue mandum nyan, Ayah Paisius malah geumarah kamoe bacut: "Pakon keuh gata tuléh mandum nyoe? Peu keuh gata keubah keu uroe seu'uem, atawa pakon? Nyang peunténg nyan gata beukeureuja dan gata peubuet peue nyang ka gata deungo. Lom pih, soe nyang teupeue peue mantong nyang ka gata tuleh nyan! Nyo, jak ba bak lôn mangat jeuet lôn kalon!" Teuma, watee kamoe peuleumah salah saboh catatan suster nyan bak gobnyan, raut muka gobnyan ka meu'ubah; gobnyan ka teunang dan geumeuhôi ngon rasa puas: "Nyan keuh cara jih, aduen lôn! Suster nyoe ka lagée perekam su! Gobnyan ka geutuléh beutôi-beutôi lagée nyang lôn peugah!.."

Biasajih, meututô kamoe nakeuh gobnyan nyang jaweueb su'eu-su'eu kamoe. Topik utama bak meututô pribadi kamoe ngon para suster nakeuh sabe usaha rohani pribadi. Topik-topik keu rapat Dewan Rohani ka geupeusiap dari awai. Kamoe meupeusampoe bak Ayah Paissios keu geupeutimang suai-suai nyang ka meutumpôk bak watée gobnyan hana — masalah administrasi ngon urôsan siuroe-uroe, masalah rohani ngon sosial, urôsan geurija ngon nanggroë, meunan cit ngon le that hai la'én. Akhéjih, bak watée musyawarah umum biara, seulaén nibak su'euë nyang geutanyong lé para suster, peué mantong jeuët keu isyarat keu Si Tuha geupeuphôn peugah haba bhah saboh topik teuntée: su meudôdôd

kapai teureubang nyang teungoh liwat, su meusén, su cicém meukicau, su pintô meukrôt, saboh narit nyang geupeugah lé sidroe ureuëng — Sang Tuha nyan geuteupeuë pakri cara geucok manfa'at rohani nibak mandum nyan. Peue mantong hai ubit atawa remeh jeuët keu alasan keu geupeuphôn meututô bhah nyang leubèh serius. Gobnyan geupeugah: "Ulôn pakèk mandum hai keu meuhubông ngon alam langèt, ngon Syuruga. Peu na gata teupeue peu keuntôngan ngon peungalaman rohani nyang jiteumée lé sidroe ureueng meunyoe jih nyan jipeubuet buet rohani ateueh mandum [peue nyang teuka bak jih]?"

'Tuhan nyang Maha Gèt phon that geupeduli keu udep geutanyoe singoh, barô lheueh nyan keu udep geutanyoe di donya,' kheun Sang Tuha nyan. Gobnyan keudroe, lam geumeugurée ngon ureueng la'én, na cit tujuan nyang saban: deungon geubantu sidroe ureueng keu geuteupeue keuheundak Tuhan ngon meusaboh ngon Pencipta gobnyan, Bapak Paisius teungoh geupeusiap ureueng nyan keu Keurajeuen Langèt. Ngon geucok contoh nibak alam atawa sains, seni atawa udep manusia siuroe-uroe, Sang Tuha nyan hana geupandang nyan secara abstrak, meupisah nibak kenyataan rohani. Gobnyan geuseuha geupeubeudoh jiwa ureueng nyang geupeugah haba ngon gobnyan nibak teungeut; meulalu misé, gobnyan geubantu awaknyan keu geupaham makna paleng lhok udep dan keu 'meugantung bak Tuhan.'

Peuneugah Bapak Paissios geutanda ngon cara nyang sederhana, ceudah, ngon rasa humor nyang hudép ngon ikhlah. Gobnyan mampu geupeugah hai-hai nyang beutôi ngon cara nyang sederhana ngon riang gembira. 'Ulôn peungat droeneueh lagée mata uroe,' kheun Sang Tuha nyan, makna jih lagée su'um mata uroe nyang peureulée keu kuncup bungong mangat meukembang, meunan cit sentuhan gembala nyang leumbôt ateueh jiwa nyan jitulông jih mangat teuhah ngon puléh nibak sakét haté. Nyan nakeuh saboh buet peulayan nyang beutôi-beutôi geupeuilham lé Po Teu Allah. Nyan kayém geupeusiap tanoh jiwa mangat jeuet teurimong feureuman Injil nyang kreueh, nyang hana jeuet geupeuleumoh. Sabab nyan, bah pih feureuman Tua Paissios nyang paléng kreueh geuteurimong lé haté lagée ië embôn nyang peuhudép. Óh lheueh nyan, haté nyang geupeurayeuk ngon ajaran Tua nyan jipeuboh hasé rohani.

Catatan nyang ka geupeusapat seulama duwa ploh lapan thôn, meunan cit surat-surat Tuha nyan dari Bukét Suci, ka geususôn lheueh gobnyan meuninggai donya. Kamoe ka meupeukawan bahan nyan meunurôt topik mangat leubèh mudah geupeuguna lam udép siuroe-uroe. Bak watee nyang saban, kamoe ka atô kisah-kisah nyang kamoe catat bhah udép Sang Tuha, meunan cit deungon keujadian-keujadian ajaib nyang meutuah geuhalông lé gobnyan. Ayah Paissios geupeugah mandum nyan keu kamoe kon keu meupujoe droe. Meulalu calitra-calitra gobnyan bhah droe geuh, gobnyan beutôi-beutôi geubri keu kamoe sedekah rohani. "Lôn peugah mandum nyoe bak gata," geukheun lé gobnyan, "kon mangat gata pasang bintang bak lôn ngon peugah lôn nyoe ureueng hebat. Watée lôn peugah haba bhah prang, teuntra, atawa la'én-la'én—bah pih nyang lucu—lôn hana lôn peugah meunan meunyo hana sabab. Lôn peugah mandum nyoe bak gata, kon mangat gata pasang medali bak lôn dan peugah lôn nyoe pahlawan. Meunyo lôn peugah haba bhah prang, teuntra atawa la'én-la'én—bah pih nyang lucu—lôn kon lôn peugah nyan meunan sagai." Ngon cara nyan, Si Tuha nyan jeuet keu sidroe 'donatur rohani.' Gobnyan geubri darah droe geuh keu geupeukong iman geutanyoe nyang leumoh ngon pucat. Seubagoe sidroe ureueng Mulia nyang seujati—aneuk Allah—Syèkh nyan geuseuha keu geupeugrak rasa cinta geutanyoe keu Allah ngon geupeurayeuk martabat rohani lam droe geutanyoe, mangat geutanyoe jeuet 'meusaboh ngon Allah.' 'Ulôn peulheueh droe, ulôn peulheueh,' geukheun lé gobnyan, 'tapi peu haséjih? Keubit cit, keu lôn bantu gata, ulôn teupaksa peugah haba bhah hai-hai nyang that pribadi. Lôn teungoh lôn peuhabeh péng—lôn peuhabéh simpanan rohani lôn! Peu na manfa'at jih nyan? Maksud lôn, tiep-tiep keujadian nyang lôn calitra keu lôn tulông droeneueh nyan ka gadoh—bèk keuh nyan lôn peugah keuhai tanda-tanda Peunjagaan Allah lam udép lôn atawa keujadian ajaéb. Peu na meunan pih bacut manfa'at nyang jeuet teurasa dari hai nyoe?"

Meungingat bahwa thôn-thôn nyang teungoh geutanyoe jalani jinoe nakeuh that brat, kamoe ka meuputôh keu meubagi mandum bahan nyang na bak kamoe lam jilid-jilid meupisah meunurôt topik dan meuphôn peuteubiët ngon topik-topik nyang leubèh meunarek minat. Le that nibak su'eu-su'eu nyan nakeuh sederhana ngon biasa sagai; teuma, meunyoe geutanyoe hana ta hadapi nyan lagèe nyang geuyue lé Injil, akébatjih akan jeuet keu seudéh (meunyoe kon malapetaka) keu udep nyoe ngon udep singoh. Lam tapiléh bahan meunurôt tema ngon tapeusiap keu teubiet, kamoe meuteumée inspirasi dari hajat Tuha Paissios si umu udép keu geutuléh saboh buku 'nyang meuhubông ngon mandum ureuëng: ureuëng biasa, rahéb, ngon padri.' Tuha nyan hana sempat geupeujak rancana gobnyan, saweueb mandum watée gobnyan geupeuhabéh keu ureuëng-ureuëng nyang teuka u kaliva gobnyan. Bah pih teunaga fisik gobnyan ka meukureueng, gobnyan geupeuseurah droe geuh mandum keu ureueng la'en. Lam salah saboh surat gobnyan dari Gunong Suci, geutuléh: 'Dan nyoe keuh haba lôn: na ramè that ureueng, seudangkan lôn keudroe ka hék ngon ka leumoh. Maken ramè ureueng nyang teuka ngon masalah-masalah awaknyan, dan meunyang keu teunaga fisik lôn—nyan leubeh gèt taduek meudo'a mangat bek meukureueng. Lôn harôh lôn jaga droe lôn bacut – saweueb, lôn hana sagai hak peugah 'lôn hana ék.' Ék atawa hana ék – gata harôh ék."

Lagee nyang ka geuseubôt di ateueh, Tua Paisios biyasajih geujaweueb su'eu-su'eu kamoe. Ngon sabab nyan, format dialog geupeuteutap lam kompilasi buku nyoe. Jaweueban Tuha nyan geupeukaya deungon kutipan-kutipan nyang relevan dari surat-surat gobnyan keu biara ngon keu ureueng-ureueng nyang meubida, dari buku-buku nyang geutuléh keudroe, ngon dari catatan pribadi para suster ngon ureueng la'én, nyang geupeugèt bak watée atawa lheueh meututô ngon gobnyan. Tambahan-tambahan bak jaweueban Tuha nyan keu suai-suai teuntée nyan meutujuan keu geupeuluwah topik-topik nyan seupunoh-punoih jih. Tieb-tieb usaha ka geupeubuet cit keu geupeupaste bahwa suasana nyang hudép ngon nada seunang nibak narit Tuha nyan nyang geupeugah hana gadôh watee geutuléh u ateueh keureutah. Kamoe hana k peupaneuk padum-padum boh peungulangan nyang geunguy lé Si Tuha keu geupeuteugaih saboh-saboh hai. Kamoe pih ka kamoe peutheun padum-padum boh interjeksi ngon seruan nyang kayém na lam narit Si Tuha nyang cit geupeuleumah gaséh sayang gobnyan nyang raya keu Tuhan ngon keu umat manusia.

Ayah Paisios kayém geupeugah bhah udép rahéb. Sababjih kon cit kareuna khutbah gobnyan geutuju keu rahéb inong. Ayah Paisios geuyue mandum ureueng — peu keuh nyan rahéb atawa ureueng biasa — mangat jimita 'seunang rahéb' nyan, nyang teuka dari peunyerahan droe sidroe ureueng nyang sipeunoh haté ubak Tuhan. Ngon cara nyan, sidroe ureueng beubaih dari rasa hana teujamin nyang lahé dari peucaya bak 'droe' keudroe, dan bahkan lam udép nyoe geurasa cit seunang syuruga.

Buku *Deungon Sakét dan Gaséh Sayang: Teuntang Manusia Moderen* nakeuh jilid phôn lam siri *Nyang Geupeugah* lé Tuha Paisios dari Gunong Athos. Mangat ureuëng beuet, jilid nyan geubagi jeuët keu peuët boh beunagi meunurôt tema. Tieb-tieb beunagi, lheueh nyan, geubagi lom jeuet keu bab-bab, dan tieb-tieb bab geubagi lom jeuet keu beunagi-beunagi ubeut nyang na subjudul jih maséng-maséng. Catatan gaki geupeuseudia utamajih keu ureueng nyang goh lom biasa ngon istilah-istilah keugereja ngon patristik.

Lagee nyang ka geuseubôt di ateueh, Si Tuha nyan kayém geucok contoh nibak sains, seni, ngon bidang-bidang khususih la'én. Deungon meukeusud beu han salah bak istilah ngon ungkapan khususih, kamoe ka meuhubông ngon syèdara-syèdara kamoe lam Almaseh nyang ahli lam bidang-bidang nyang meuhubông. Kamoe peutrôh teurimong gaséh nyang that dalam keu awaknyan ateueh peubeutôi nyang ka geupeugèt, nyang geupeusabab lé hormat khususih awaknyan keu Tuha Paissios. Kamoe pih that meuteurimong gaséh keu ureuëng nyang baca ateueh nasihat atawa tanggapan.

Kamoe meudo'a ngon sunggôh-sunggôh mangat 'usaha rohani' nyang geupeubuet lé Tuha Paisios ateueh dasar gaséh sayang Gobnyan nyang raya nyan jeuet keu manfa'at keu jiwa-jiwa nyang sederhana

ngon jroh haté nibak ureueng nyang baca, dan mangat awaknyan meuteumèe beureukat ngon hikmah ilahi, 'nyang geusom nibak ureueng-ureueng carong ngon ceudah, tapi geupeuleumah keu aneuk-aneuk miet' (bnd. Lukas 10:21). Amin.

14 Juni 1998

Minggu Banmandum Ureuëng Kudus

Ibu Pimpinan Biara Santo Yohanes Rasul ngon Injili, ahli Teologi, Suster Philothea, sajan ngon suster-suster lam Almaseh.

- Peugah bak kamoe sapeue, Geronda.
- Peue nyang harôh lôn peugah bak gata?
- Peue mantong nyang jipeugah lé haté gata.
- Até lôn jipeugah lagèe nyoe: 'Cok sikin, siat lôn jeuet keu padum-padum boh, brèe keu ureueng ramè, óh lheueh nyan barô maté.'

Peuneugah (Nibak narit Si Tuha)

"Masa nyang teungoh geutanyoe jalani nyoe brat that ngon bahaya that, teuma bak akhéjih Almaseh teuma meunang."

— Bak jameun tanyoe nyoe, leubèh le ureueng geupeurunoe cara donya dan geuplueng ngon laju that lagèe ureueng gila. Teuma saweueb awaknyan hana teumakot keu Allah (dan 'takot keu Tuhan nyan keuh phôn-phôn hikmah'⁵), awaknyan pih hana brek; dan ngon laju lagèe nyan, hana brek, awaknyan geupeuakhé balapan u jurông. Ureuëng ramè that sibôk ngon masalah droëjih dan, leubèh le, ka jipeutrôh droë sampoë bingông that. Awaknyan ka gadoh arah udép dan meutamöng jiteuka bak saboh keuadaan di manö awaknyan hana lé ék jikuwasa droë. Meunyo ureuëng nyang jak u Gunong Suci mantong that bingong ngon sakét até, that cemas, cuba tabayang laju pakriban keuadaan ureuëng la'én—ureuëng nyang jioh dari Allah ngon dari Geurija!

Di tiep-tiep nanggroë gata kalon na badè, karu nyang raya! Donya nyang meupaloe — mudah-mudahan Allah geupeupanyang jaroe Gobnyan! — teungoh meudidèh lagèe panci presto. Ngon kalon kheueh peu nyang jipeubuet lé ureueng meukuwasa! Awaknyan sabe jipeukacho, jipeutamong banmandum u dalam panci presto, ngon ka meusiul-siul! Klepjih ka rab teuleupah jinoo! Lôn peugah bak sidroe ureueng nyang na pangkat manyang: 'Pakon droeneueh hana neupako bak hai-hai nyang la'én? Keu pat tujuan jih nyoe?' Jih nyan jaweueb: 'Bapak, bak awai jih buet jeuheut nyan lagèe salju halôh, tapi jinoo ka jeuet keu longkarya. Cit deungon mukjizat mantong nyang jeuet tulông.' Tapi na cit ladôm ureueng, nyang meuhajat keuneuk peugèt keuadaan, malah jipeujeuet longkarya buet jeuheut nyan leubeh rayek lom. Kon geucok langkah-langkah khusus keu pendidikan ngon peumbinaan, atawa geupeubeutôi hai nyang salah, tapi malah geupeujeuet keadaan leubeh brok. Awaknyan hana geupike pakri cara peutheun longsoran nyan, tapi malah geupeurayeuk jih. Padahai, phon-phon jih cit na bola salju ubit. Meunyo jigulé u barôh, jih jeuet keu bola salju nyang leubeh rayek. Seu'irieng jipeusapat salju, bak kayèe, batèe, ngon brôk, jih nyan meutamah rayek ngon rayek dan jeuet keu longkaih salju. Meunan cit deungon buet jeuheut: bacut-bacut, jih nyan ka jeuet keu longkaih salju dan teungoh meugulong u barôh. Jinoo, keu peuhancô longkaih jeuheut nyoe, peureulèe teumpôh ngon bom.

— Geronda, peü droëneuh khawatir keu mandum nyoe?

⁵ Mazmur 110:10.

— Ah, dan pakon lom janggot lôn ka ubeut putéh sigohlom watee jih? Lôn meudeurita dua go. Phon, watee lôn kalon masa ukeue dan lôn meula-la keu geutanyoe keu tapeuingat ateueh keujahatan nyang teungoh teujadi. Dan lheuëh nyan, watee hana soe peduli keu nyan (kon kareuna hana jipeuduli), keujahatan nyan ka teuka dan ureueng-ureueng ka jimeulakée tulông bak lôn. Jinoe barô lôn teupeue pakriban nabi-nabi meudeurita. Nabi-nabi nyan nakeuh syahid nyang paléng agông! Gobnyan nakeuh syahid nyang leubèh agông nibak mandum syahid nyang la'én, bah pih hana mandum gobnyan meuninggai donya seubagoe syahid. Sabab syahid nyan geurasa sakét si'at mantong, meunyo nabi-nabi geukalôn buet jeuheut teungoh teujadi dan geurasa sakét hana putôh-putôh. Gobnyan sabe geumeuhôi-meuhôi, seudangkan nyang la'én teutap geupeubuet buet maséng-maséng lagée biasa. Teuma watee azab Po teu Allah jitrôn ateueh ureueng-ureueng nyan, nabi-nabi nyan pih geurasa sakét sajan-sajan ngon awaknyan. Teuma bak masa nyan, ureueng ramée hana that carong, ngon sabab nyan awaknyan jipaléng dari Po teu Allah dan jisembah beurhala. Jinoe, watee ureueng-ureueng jipaléng dari Po teu Allah ngon seungaja, nyan keuh penyembahan beurhala nyang paléng rayek teungoh teujadi.

Geutanyoe gohlom sadar bahwa syaitan ka jipeuphom keu jipeuhanco ciptaan Tuhan. Jih ka jipeuna saboh 'pesta punk',⁶ keu jipeuhanco donya; jih ka beungeh that sabab ka jipeuphom na saboh gerakan nyang jroh ka jipeuphom deuh lam donya. Jih beungeh that sabab jih jiteupeue watee jih ka hana trep le keu jipeubuet nyan.⁷ Jinoenyoe jih meulaku lagée sidroe ureueng jeuhet nyang, watee ka jikeupông, jikheun: 'Hana lé jalan loen lari, awaknyan pasti jidrop loen!' — laju jipeureuloh banmandum nyang na di uneun, di wie, ngon di teungoh. Atawa lagée watee prang, watee amunisi ka habéh, teuntra jitarék bayonet atawa keumbeu, laju jiseurbu u medan prang ngon — hana jipiké keu peue nyang teujadi! 'Tanyoe cit maté cit,' kheun awaknyan. 'Jadi, jak poh musôh seubisa-bisa tanyoe!' Dônya ka teungoh hu! Peu na gata sadari nyan? Saboh cubaan nyang hebat ka jitrôn ateueh geutanyoe. Syétan ka jipeuhu apui nyan sampoe bah pih mandum ureueng padam apui meugumpôi, awaknyan hana ék jipeulon. Apui rohani — hana sapeue pih nyang seulamat. Nyang tinggai jinoe cuma meudo'a mangat Allah geupeuseulamat geutanyoe. Sabab meunyo teuka apui raya dan ureueng padam apui ka hana le nyang jeuëte geupeubuet, ureueng rame ka teupaksa meuharap bak Allah dan geulakée ujeuen leubat keu geupeulon apui nyan. Meunan cit deungon apui rohani nyang ka geupeu-udep lé syetan nyoe—nyang geutanyoe peureulée cuma meudo'a lakée tulông bak Allah.

Ban sigom donya teungoh jijak u saboh hai: hancô total. Hana jeuëte takheun, 'Na saboh tingkap nyang reuloh bacut atawa la'én jih lam rumoh; bah lon peugét dilee.' Ban saboh rumoh nyan ka hancô. Donya ka jeuëte keu gampông nyang ka hancô. Keuadaan nyan ka hana jeuëte teukendali lé. Jinoe ka mandum bak Tuhan keuh na bak gobnyan keu geupeubuet peu. Jinoe ka teupulang bak Tuhan keu geupeubuet: kadang ngon obeng, kadang ngon wortel, kadang ngon tongkat, keu geupeubeutôi mandum nyoe. Donya nyoe na luka; ka meukuning ngon ka rab meulètôp, tapi goh lom masak. Keujahatan teungoh meumasak, saban lagée nyang teujadi dilee di Yerikho,⁸ nyang peureulée geupeugleh, geupeulaku 'disinfeksi.'

Pakriban manusia meudeurita

Sangsara manusia hana putôh-putôh. Ka reuloh ban sigom — ban saboh keuluarga, ureuëng chik, aneuk miet... Tiep uroe haté lôn meudarah. Leubeh le rumoh peunoh ngon karu, geulisa, ngon risau. Cuma lam rumoh-rumoh nyang ureuëng duek meunurot keuheundak Po teu Allah nyang ureuëng duek lam dame. Bak nyang la'én, teuma — na nyang meucré di sinoe, bangkrôt di sinan, sakét di ladôm

⁶ Pankinia (bahsa Yunani: πάντες ἀπὸ κοινου – mandum meusapat, meusareukah) – saboh tugaih nyang jiseutot lé mandum ureuëng duek di saboh biara atawa skete. (Seulheueh nyoe, catatan lé penerbit Yunani geupeugah hana meureujukan.)

⁷ Kalôn Wahyu 12:12.

⁸ Kalôn Yosua 6:23.

teumpat, keucelakaan di teumpat la'én; ladôm jipajôh ubat jiwa, nyang la'én narkoba... Malaon ureuëng: na nyang leubèh meudeurita, na nyang kureuëng, tapi mandum ureuëng na sakét haté droëjih. Terutama jinoë — hana buët, na utang, meudeurita; bang-bang jipeupet mandum pèng ureuëng, jipeuklèh dari rumoh — brat that sengsara! Dan nyoe kon masalah siuroë duwa uroë mantong! Bah pih na sidroe duwa droe aneuk nyang teuga lam keuluarga lagèe nyan, awaknyan pih jeuet sakét sabab keuadaan nyan. Meunyo ureueng-ureueng lam le keuluarga lagèe nyan jeuet meurasa, bah pih siuroe mantong, keutenangan hana pikeran lagèe biksu, nyan keuh Paskah nyang paléng get keu awaknyan.

Alangkah tragis donya nyoe! Meunyo gata meudeurita ngon khawatir keu ureueng laen kon keu droe gata, banmandum donya jeuet trang lagee sinar-X, nyang geupeutrang le sinar-sinar rohani. Watèe lôn meudo'a, kayém lôn kalon aneuk-aneuk miët — aneuk-aneuk gasien — jiliwat di hadapan lôn lam seudeh ngon jilakèe tulông bak Tuhan. Keuluarga awaknyan teungoh meuhadapi masalah ngon kesulitan, ngon sabab nyan mak-mak awaknyan jiyue meudo'a — keu jilakèe tulông bak Tuhan. Awaknyan 'jipeusaban frekuensi', ngon meunan kheueh cara geutanyoe meuhubông ngon awaknyan.

Keamanan ngon Keuleumahan

Donya jinoe geulindông lé meubagoe rupa 'peulindông', tapi, saweueb jioh nibak Almaseh, jih nyan hana meudaya sagai. Hana sagai bak jameun nyang la'én na keuadaan hana meudaya lagèe nyang jialami lé manusia jinoe. Dan, saweueb peulindông manusia hana jitulông awaknyan, awaknyan jiplueng u kapai Geurèja keu meurasa aman secara rohani, saweueb awaknyan jikalon kapai donya ka karam. Teuma, meunyo awaknyan jikalon ië ka jitamong cit u dalam kapai Geurèja, dan ureuëng-ureuëng nyang na di dalam kapai nyan leubèh sibôk ngon roh donya, seudangkan Roh Kudus hana le, maka ureuëng ramè akan gadôh harapan, sabab lheureh nyan hana lé sapeue nyang jeuët jimat keu teumpat meuharap.

Donya teungoh meudeurita, teungoh binasa, dan, nyang seudéh jih, banmandum manusia teupaksa udép di teungoh-teungoh azab donya nyoe. Leubèh le ureuëng meurasa that teutinggai dan hana soe padôli — terutamajih jinoe — dan meurasa nyan di sigala pat. Ureuëng hana sapeue lé nyang jeuët jimat keu sandaran. Saban lagèe narit peupatah: 'Ureuëng karam meucengkram bak naleuëng,' nyan makna jih, ureuëng nyang teungoh karam jimeita sapeue nyang jeuët jimat, lagèe keuneuk peuseulamat droe. Kapai nyan teungoh karam, dan sidroe ureuëng, nyang keuneuk peuseulamat droe, jicuba meucengkram bak tiang kapai. Jih nyan hana jipiké bahwa tiang kapai nyan akan jilham cit meusigoe ngon kapai nyan. Ureuëng nyan meugantung bak tiang kapai dan leubèh sigra teulèn. Nyang lôn meukeusud nakeuh ureuëng ramè teungoh jimita sapeue keu jipeuduek droe, sapeue keu jimat. Dan meunyo awaknyan kureuëng iman keu jipeuduek droe, meunyo awaknyan hana that peucaya bak Tuhan keu jipeusrah droe mandum bak Gobnyan, maka awaknyan hana jeuët jipeulheuh droe nibak penderitaan. Peucaya bak Tuhan nyan saboh hai nyang that mulia.

Thôn-thôn nyang teungoh geutanyoe jalani nyan brat that ngon bahaya that, tapi bak akhé jih Kristus teutap meunang. Gata teuma takalon padum na hormat nyang jipeuleumah lé ureuëng ramè keu Geurija—asai mantong geutanyoe [Ureuëng Kristen] udép deungon beutôi. Ureuëng ramè akan sadar bahwa meunyo kon, hana sapeue nyang jroh akan teuka. Ureuëng pulitek ka sadar bahwa meunyo na soe nyang jeuët tulông ureuëng ramè lam donya nyang ka jeuët lagèe rumoh sakét jiwa, nyan keuh ureuëng-ureuëng Geurija. Nyo, bék hireuën! Peumimpin pulitek geutanyoe ka geuakui keuleumahan droëgeuh () dan ka geupeu'ék jaroe. Na siuroe, padum-padum droe politisi jiteuka u bilék lôn dan jipeugah: "Biksu-biksu harôh tajak u donya luwa keu tapeurunoe dan tapeucahya ureueng rame. Hana cara la'én." Ka brat that thon-thon nyoe!... Meunyo gata tateupeue kiban ka ji'ôh kamoe ka meujak dan kiban nyang na di keu kamoe!...

Mita Ureuëng Ramè

— Bak saboh musém leupié, lapan plôh droë ureuëng teuka u kaliva lôn — [ureuëng macam-macam] dari mahasiswa sampoë sutradara teater. Deungon ië mata lam mata awaknyan, ureuëng-ureuëng nyan jilakèe bak lôn peuëkeuh awaknyan jeuët... meurunoe teologi! Keuadaan donya nyoë ka lagèe ureuëng pungo. Bandum ureuëng teungoh jimita sapeue, tapi leubèh le hana jiteupeue peu. Na nyang jimita keubeunaran di teupat hiburan, seudangkan nyang la'én jikeuneuk teumèe Almaseh ngon cara jideungö musik nyang hana teupatéh...

— Nyan beutôi, Geronda, betapa ureuëng ramè that teungoh mita saboh tujuan! Le that ureuëng jiteuka bak droeneuh, dan awaknyan jidong meujam-jam, jipreh giliran keu meurumpok ngon droeneuh.

— Nyan pih nakeuh salah saboh tanda jameun — ureuëng mita tulông [miseuë] bak keuleumahan lôn. Lôn hana lôn kalon sapeue nyang jroh bak droë lôn dan lôn teupiké: peuë nyang jiteumèe lé ureuëng ramèe bak lôn sampoë jimeudurông-durông lagèe nyan? Padahai, soë keuh lôn nyang sibeuna jih: saboh boh labu nyang kulétjih lagèe boh semangka. Dan jinoe-jinoe nyoe, ureueng ka jipajôh labu kon boh timon, saweueb kulétjih deuh lagèe kulét boh timon. Ureueng jijak u gampông lôn dari ujông donya dan hana teuntèe cit jiteupeue peu keuh awaknyan meurumpok lôn di sinan atawa kon. Dan pakri rasa lôn? Bak saboh sagoe, lôn banci keu droe lôn, tapi bak sagoe la'én—sakét cit haté lôn keu ureueng-ureueng nyan. Ka trok bak peu ka! Ka jeuët keu hina that donya nyoe! Nabi Yesaya geupeugah bahwa akan trok saboh masa uroe ureueng-ureueng akan meurumpok sidroe ureueng agam nyang geungui jubah dan geupeugah bak gobnyan: 'Jak, bah tanyoe peujeuet gata keu raja.'⁹ Beu Allah geupeureuheun geutanyoe!

Santa Arsenius dari Kapadokia geubeuet Mazmur keu-28 keu ureuëng-ureuëng nyang meurumpok bahaya di la'ôt. Dan watee lôn beuet nyan, lôn peugah: 'Ya Tuhan lôn, ka teuntèe bumoë nyang kréng—nyan nakeuh ban sigom donya—ka jeuët leubèh bahaya nibak la'ôt! Ureuëng-ureuëng ka teungoh karam rohani di donya.' Meunyo na ureuëng nyang ka gadôh keuyakinan lam udép jiteuka bak lôn, lôn beuet keu awaknyan Zabur keu sikureuëng blah lhèe ngon keu lhèe plôh nam: *'Tuhan nakeuh Po nyang balaih dindam, Tuhan nakeuh Po nyang balaih dindam; Gobnyan hana hana adé. Beudôh kheueh, hai Hakim bumoe; balaih kheueh si'at ateueh ureuëng sombong... 'Umat Droeneuh, ya Tuhan, ka geupeureundah, dan warisan Droeneuh ka geupeulaku deungon jeuheut... Dan Tuhan nyan keuh teupat lôn meulindông, dan Tuhan lôn nyan keuh bantuan harapan lôn...'*" Kata-kata suci nyan nakeuh peunyejuk haté nyang that rayeuk. Meunyo ureuëng nyang malang nyan jikalon si'at u Langèt, ka le that nyang meu'ubah. Teuma jinoe, ureuëng hana jipiké keu Po Teuh Allah. Ngon sabab nyan, bantuan rohani hana meuteumeung balasan nibak ureuëng nyan keudroe; hana jeuët tacok mupakat ngon awaknyan.

Lôn sabe meudo'a bak Tuhan beu geupeubeudoh ureuëng-ureuëng nyang jujô, ureuëng Kristen, di dônya, mangat awaknyan jeuët geubantu ureuëng la'én. Seumoga Tuhan geubri umu panyang keu ureuëng-ureuëng Kristen nyan. Jak tado'a mangat Tuhan geupeucahya dônya dan geupeuteubiët ureuëng-ureuëng la'én — kon lagèe ureuëng nyang teungoh peuhancô dônya jinoe, tapi ureuëng-ureuëng nyang barô dan suci. Jak tanyoe meulakèe bak Tuhan mangat lahé ureueng-ureueng Makkabeus nyang barô.¹⁰ Aneuk muda mungkén kureueng peungalaman, tapi awaknyan beubaih nibak tipèe dan keucurangan.

Jak ta lakee bak Tuhan beu geupeuhidayah kon mantong ureueng-ureueng lam Geurija, tapi cit ureueng-ureueng nyang na bak jabatan, mangat awaknyan na rasa teumakot keu Tuhan dan jeuët

⁹ Kalôn Yesaya 3:6.

¹⁰ Gelar 'Maccabeus' (nyang mungkén that makna jih 'ureuëng nyang poh musôh') geubri keu peumimpin pemberontakan Yahudi (166 SM), Yudas, ngon keu ureuëng nyang gantoe jih. Peumbangkang nyan geutuju keu Antiochus IV Epiphanes, peumimpin dinasti Seleukia. Ureuëng Maccabeus meujuang ngon ikhlas keu iman indatu gobnyan ngon keumerdekaan pulitek Israel (ngieng Kitab-kitab Maccabeus).

geupeugah haba hikmah. Ureuëng nyang na kuwasa jeuët geubah keuadaan dônya lam siplôh mata ngôn saboh narit nyang meuphôm mantông, seudangkan ngôn saboh narit bangai mantông awaknyan jeuët geupeuhancô saboh nanggroë ban saboh. Saboh keuputôsan nyang jroh nakeuh beureukat keu dônya, seudangkan keuputôsan nyang brôk nakeuh bala keu dônya nyan. Keuseungsaraan manusia nyan kon mantong bak keupeureulëe materi, atawa cit sabab hana peunajôh ngon ureuëng gasien []. Keuseungsaraan rohani awaknyan leubèh that parah. Do'a nyan that meubantu keu tapeupaseuti Kristus geubri bacut cahya keu manusia. Keubit jih, meunan kheueh cara Almaseh [geupeubuet]: Gobnyan geucok kunci inggris, geupeukong baut nyang peureulëe, geupeuleumoh nyang hana peureulëe — dan mandum ka teuatô; mangat that takalon — mandum ka jiteumpat. Watèe Po teu Allah geupeucahya ureueng-ureueng teuntèe, keujahatan nyan keudroe bacut-bacut ka gadoh daya tarékjih dan hana soe tem lé. Sabab kon Po Teuh Allah nyang peuhanco keujahatan—kon, keujahatan nyan jipeuhanco droe jih keudroe. Watee nyan teuma trok, watee mandum peukara ka jiteumpat bak teumpat jih. Lôn kalon le that ureueng nyang na bak jabatan manyang nyang muphom peue nyang teungoh teujadi; nyan jipeusakét haté awaknyan, dan awaknyan teungoh jilawan keujahatan. Mandum nyoe jipeujeuet lôn mangat that haté.

Bak jameun tanyoe nyoe, kureueng that contoh nyang udep

— Geronda, pakon Santo Sirilus dari Yerusalem geupeugah bahwa syahid-syahid bak uroe-uroe keuneulheueh nyan akan *leubeh hebat nibak mandum syahid-syahid la'en?*¹¹

— Sabab bak masa dilëe le that pahlawan [ruhani]. Teuma bak jameun tanyoe jinoe kureueng conto nyang udep; lôn peugah nyoe sacara umum bhah Geurija ngon keubansawan. Bak masa tanyoe jinoe, kata-kata ngon buku ka le that, tapi peungalaman udep nyang seubeutôjih ka meukureueng. Tanyoe cit ta kagôm keu ureueng-ureueng suci asketis lam Geurija tanyoe, hana tasadar padum brat that buet gobnyan. Keu tapeuphom hai nyoe, tanyoe keudroe harôh ta useuha; tanyoe harôh tasayang keu ureueng-ureueng suci nyan dan, kareuna sayang keu gobnyan¹², ta useuha mangat jeuet lagëe gobnyan. Teuntèe sagai, Tuhan nyang Maha Gèt nyan akan geupertimbangkan keuistimewaan jameun geutanyoe ngon keuadaan teumpat geutanyoe udép, dan akan geupeuhakém geutanyoe meunurôt nyan. Dan meunyo geutanyoe tapeubuet buet nyang ubit sagai, geutanyoe akan geubri mahkota keumuliaan nyang leubèh rayek nibak ureueng-ureueng Kristen jameun kon.

Bak masa dilee, na seumangat keu meukorban droe. Banmandum ureueng meuseuha keu jiseutot buet nyang jroh. Akibatjih, buet jeuheut meunan cit malee hana jeuet meunang. Le that buet jroh, na seumangat keu meukorban droe, ngon sabab nyan ureueng nyang malee hana jeuet teutap lam keumaleean jih. Ureueng nyan ka jiba lé arus buet jroh nyang umum. Lôn teuingat saboh watèe di Thessaloniki kamoe teungoh meupreh lampu lalu lintas meubah mangat jeuet kamoe seubrang jalan. Lampu ijô ka hu, ureueng ramè ka mulai meugrak, dan lôn rasa droe lôn teuba meusajan ngon ureueng la'en mandum. Nyang peureulëe lôn pubuet cuma teutap lôn peugrak gaki dan lôn jak u seubrang jalan. Maksud lôn nakeuh meunyo mandum ureueng jajak u arah nyang saban, payah that keu sidroe ureueng hana jiseutot ureueng ramee nyan — bah pih jih hana jitem. Ureueng la'en jitarek jih, jiba jih sajan. Jinoenyoe, meunyo sidroe ureueng meuhajat udép deungon jujô ngon rohani, hana teumpat keu ureueng nyan lam donya; ureueng nyan payah that udép. Ngon meunyo hana meujaga-jaga, ureueng nyan akan mulai meugulong u barôh; arôh donya akan jiba ureueng nyan.

¹¹ "Syuhada-syuhada bak uroe-uroe keuneulheueh akan leubeh hebat nibak syuhada-syuhada nyang phon." *Santo Siril dari Yerusalem*. Homili, Homili keu-15. Moskow, 1855. hlm. 261.

¹² Philotimo (bahsa Yunani: φιλότιμο) – hana padanan keu kata nyoe lam bahsa Rusia moderen. Secara umum, kata nyan jeuet teujeumah seubagoe sifeuet luhung, sifeuet keu keumeunyeurah droe, atawa hana padôli keu barang-barang donya lam usaha geujak mita cita-cita rohani atawa moral. Kata nyoe kayém that jiteubiet lam tulésan-tulésan Tuha Paisios, nyang geupeuteugaih peunténgjih philotimo lam udép rohani. – *Catatan ureueng jeumah*.

Bak masa dilee, le that buet jroh, le that akhlak mulia; le that conto nyang jroh, dan keujahatan teutop lé le jih ureueng jroh. Padum boh ureueng nyang salah tingkah di donya atawa di biara hana soe perati dan hana meubri bala keu ureueng ramee. Tapi peu nyang teujadi jinoe? Le that conto nyang brôk, seudangkan bacut sagai nyang gèt nyang mantong na hana geupeuhareuga sagai-sagai. Ngon narit la'én, nyang teujadi jinoe nakeuh nyang meubalék sagai: nyang gèt nyang bacut nyan ka teuseureudam lé nyang brôk nyang le, dan nyang brôk ka meukuwasa.

Meunyo sidroe ureueng atawa padum droe ureueng na seumangat keubaktian, nyan that meubantu keu ureueng la'en. Sabab meunyo sidroe ureueng maju secara rohani, manfa'atjih kon keu droejih mantong, tapi cit keu ureueng-ureueng nyang kalon nyan. Meunan cit deungon ureuëng nyang leumah—jih nyan jipeungarôh ureuëng la'én. Dan meunyoe sidroë ureuëng, lheueh nyan sidroë teuk jeuët keu leumah, maka meunan keuh bacut-bacut, hana teurasa, hana sapeue nyang jroh lé na di seulingka jih. Nyan keuh sababjih, di teungoh-teungoh keuleumahan nyang teungoh meukeumang, seumangat peukorban droë nyan peureulëe that. Geutanyoe harôih that waspada lam hai nyoe, sabab ureuëng jinoe, nyang sayang jih, ka sampoe bak tingkat di manöe awaknyan sampoe geupeusah undang-undang nyang geupeumaju keuleumahan ngon buet beulace. Malah ureuëng-ureuëng nyang udép meunapah pih geupaksa patôh bak hukôm-hukôm nyan. Sabab nyan, ureuëng nyang udép meunapah nyan kon mantong harôh geulawan peungarôh roh donya, tapi harôh cit geupeujioh nibak geupeubandéng droë ngon ureuëng-ureuëng di donya nyoe.¹³ Deungon cara geupeubandéng droe ngon ureueng donya, ureueng Kristen mulai geuanggap droe seubagoe orang suci dan jeuët keu leumah; bak akhéjih, awaknyan malah jeuët leubeh brok nibak ureueng nyang geupeubandéng droe. Ureueng-ureueng suci, kon ureueng donya, nyang harôih jeuët keu conto geutanyoe lam udep rohani. Göt that meunyoe geupeubuet latihan nyoe keu tiep-tiep sifeuet nyang mulia: mita sidroe wali nyang meuceuhu ngon sifeuet nyan, dan beuet ngon sunggôh-sunggôh riwayat udép gobnyan. Óh lheueh nyan, sidroe ureueng akan geukalôn bahwa gobnyan goh lom na sapeue nyang ka geupeubuet, dan akan geupeutrus udép rohani gobnyan ngon sifeuet meureundah haté. Ureueng plueng lam stadion hana geukalôn u likôt keu geukalôn pat ureueng nyang teutinggai. Sabab meunyoe awaknyan jikalon u likot keu jikalon pat ureueng nyang teutinggai, awaknyan keudroe akan jeuët keu nyang paleng likot. Meunyoe lôn meuseuha keu lôn seutot ureueng-ureueng nyang leubeh get, nurani lôn jeuët leubeh gleh. Teuma watee lôn kalon ureueng nyang teutinggai di likot, lôn teumee alasan keu droe lôn, lôn peumapon droe lôn deungon alasan bahwa, meunyo tabanding deungon keusalahan awaknyan, keusalahan lôn nyan ubit that. Lôn peuteunang droe ngon pikeran bahwa na ureueng la'én nyang leubeh brok nibak lôn. Ngon cara nyan, lôn peumaté nurani lôn, atawa leubeh teupat jih, lôn peujeuet haté lôn hana peka, lagèe-lagèe ka teulapèh ngon plèster.

Mudah that tamita 'jaloe meulicén' dan teuglincé u barôh

— 'Tapi pakon, Bapak, geutanyoe payah that tapeubuet nyang jroh, tapi mudah that teujebak lam buet jeuhet?'

— Sabab, meunyoe keu tapeubuet nyang jroh, sidroe ureueng harôh meukeureuja kreueh ngon meuseuha keudroe, phon-phon that, teuma meunyoe keu buet jeuhet, syetan nyang bantu ureueng nyan. Lom pih, ureueng hana jituleueng buet jroh, meunan cit hana teuka bak droe jih pikeran nyang jroh. Lôn kayém lôn bri contoh lagèe nyoe keu ureueng awam. Cuba taseubôt lôn na saboh moto. Lôn mula lôn pike: 'Peu guna jih keu lôn? Rakan lôn, nyang na moto cit, jeuët jiba lôn meunyo lôn na urôsan. Meunyo

¹³ Kata "κοσμικός" lam tulésan Tuha Paissios, ngon lam basa Yunani secara umum, biyasajih meuma'na 'ureuëng nyang kon anggèta Geurija, atawa nyang jeuët keu anggèta jih nyan cit bak nan mantong'. Lam teks nyoe, kata nyan umumjih geupeuteujeumah seubagoe 'ureueng donya' atawa 'ureueng dari donya nyoe', padahai kata 'awam' nyan saban makna ngon kata Yunani λαϊκός, nyang meukeusud jih sidroe ureueng Kristen nyang sadar nyang udép lam donya. — *Catatan ureueng teujeumah.*

peureulèe, jeuet lôn cok taksi. Leubeh get lôn bri moto nyoe keu rakan lôn, sidroe ayah nyang na le aneuk, mangat jeuet jiba aneuk-aneuk jih nyang gasien nyan u luwa banda u biara, mangat awaknyan jeuet piyôh dan puléh teunaga." Jadi, meunyo lôn bri moto nyan keu ureueng la'én, hana soe nyang akan jiseutot contoh lôn. Teuma, meunyo lôn tukar moto lôn—merek nyang saban lagèe atra droeneuh—ngon moto nyang leubeh jroh, maka, droeneuh akan takalon, droeneuh hana teungeut sapeuë pih malam nyan, sira neucuba mita cara keu neutukar moto droeneuh ngon moto la'én nyang leubeh jroh, saban lagèe atra lôn. Hana teupike sapeuë pih lé droeneuh bahwa moto nyang na jinoe nyan cit ka jroh. Lam keuadaan nyan, gata akan tapeugah: 'Lôn peubloe sapeue-sapeue, meuhutang pih hana peue, tapi lôn tukai cit moto lôn.' Teuma, bak kasus nyang phon, seubalekjih, hana soe ikot contoh lôn; hana soe peugah: 'Pakon lôn peureulee moto nyoe? Leubeh get lôn jok keu ureueng nyang keubiet-keubiet peureulee!' Mungken na cit nyang peugah lôn ka pungo.

Ureuëng nyan mudah that jipeungarôh lé buët jeuhet. Lam até, awaknyan jiteupeue nyang jroh; nyan jipeuhoreumat lé awaknyan. Teuma, awaknyan mudah jipeungarôh lé nyang jeuhet dan jiba lé nyan, saweueb nyang jeuhet nyan jipeukong lé¹⁴ tangalashka.¹⁵ Mudah that ta teumèe 'geumbira mamèh' nyan—keubit pih, nyang goda nyan hana la'én buet seula'én jidorong makhloék Tuhan u arah geumbira nyan. Teuma Almaseh geupeubuet buet deungon mulia that . 'Nyoë gèt,' kheun Gobnyan, *"meunyo na soë nyang keuneuk seutöt Lôn..."*¹⁶ Gobnyan hana geupaksa soë mantong keu jijak bak Gobnyan; Gobnyan hana geupeugah: 'Jak laju, maju u bak Lôn!' Syètan nyan hana jujô. Jih jikurông manusia jaroe ngon gaki keu jiba u pat nyang jikeuneuk. Teuma, Allah geuhoreumat keubebasan manusia. Gobnyan geupeujeuet manusia kon seubagoe namiet, tapi seubagoe aneuk. Gobnyan ka geuteupeue bahwa keujatohan nyan akan teujadi, tapi bah pih meunan, Gobnyan hana geupeujeuet manusia seubagoe namiet Gobnyan. Gobnyan geupileh keu geutrôn, keu geupeujeuet droe seubagoe manusia, keu geutanggông Saléb dan ngon nyan geupeuseulamat umat manusia. Tuhan ka geubri keubebasan keu manusia. Dan bahpih syètan jeuet jipeuguna keubebasan nyan keu buet-buet jeuheut, keubebasan nyang geubri keu manusia nyan jeuet keu saboh keuseumpatan nyang jroh keu manusia geu-ujoe. Teudeuh keubit that peu nyang jipeubuet lé sidroe-droe ureueng dari haté [dan peu nyang hana]. Dan meunyo sidroe ureueng peunoh ngon rasa cinta keudroe, nyan deuh that teukalon.

Tuhan hana geupeubiyeu geutanyoe keu nasib geutanyoe

Ureuëng ramè, nyang jinoë na lam keuadaan [brôk] lagèe nyan, jipeubuët peue mantong nyang jitem. Na nyang udép ngon pil, na cit nyang ngon narkoba. Meujan-jan, lhèe atawa peuët droë ureuëng nyang sesat akai jipeudong agama barô. Teuma, keujahatan, keucelakaan, atawa buët keujam hana that le. Po teu Allah geutulông manusia. Lôn ingat na sidroe aneuk muda nyang jitamong u rumoh lôn dilee dan jitanyong: 'Hei, na gitar hana?' Kon mantong jih jiep ganja, kon mantong jih meudawa hana jitanyong peu na ureueng laen nyang keuneuk deungo, tapi hana — jih jilakèe gitar cit! Nyang la'én ka hék udep dan jikeuneuk poh droe, atawa, lheueh jipeubuet buet jeuheut, jipeugot karu raya. Nyoe kon keuhai ureueng nyang na keuheundak lagèe nyan seubagoe pikeran meunghina agama, nyang laju jipeusie pikeran nyan. Jinoe tanyoe teungoh peugah haba keuhai ureueng nyang ka hék udep dan hana jiteupeue peue nyang harôh jipeubuet. Sidroe ureueng lagèe nyan geupeugah bak lôn: 'Lôn meuh'eut surat haba jituléh bahwa lôn nyoe sidroe pahlawan.' Ureueng-ureueng lagèe nyan keuh nyang jipeuguna lé ladôm ureueng keu jicapai tujuan-tujuan [jahé] awaknyan. Teuma — syukô keu Tuhan! — buet jeuheut nyang teujadi nyan hana that le.

¹⁴ 'Kanonarch', nyan nakeuh ureuëng nyang peusaran peu nyang harôh geupeubuët. Dari kata 'kanonarch' – sidroë ureuëng beuët nyang, bak watèë ibadah, geupeumaklum peu nyang harôh geumeulagu lé paduan suwara.

¹⁵ Tangalashka (Bahsa Yunani: ταγκαλάκι) – nyoe nakeuh nan julôkan nyang geubri lé Si Tuha keu iblih.

¹⁶ Mat. 16:24.

Bah pih geutanyoe keudroe nyang ka peutrôh droe u keuadaan nyoe, Allah hana geupeubiyeu geutanyoe keudroe bak nasib geutanyoe. Allah geulindông donya jinoo deungon dua jaroe Gobnyan, seudangkan bak masa dilée Gobnyan geupeubuet nyan deungon saboh mantong. Uroe nyoe, watee sidroe ureueng geukeupông lé le that bahaya, Allah geulindông ureueng nyan, saban lagée sidroe ma geulindông aneuk nyang teungoh meupak langkah phôn. Jinoenyoe, Almaseh, Mak Kudus Tuhan, ngon ureueng-ureueng suci geubantu geutanyoe leubeh nibak masa dilee, tapi geutanyoe hana tasadar. Dan pakriban keuadaan donya nyoe meunyo kon karena bantuan nyoe!...

Le that ureuëng lam keuadaan nyang meunan sampoë teumakôt tapiké. Sidroë mabôk, nyang la'én ka putôh asa lam udép, nyang keulhèë pikeran jih ka kuto, dan nyang keupeuet jiseungsara lé sakét ngon hana éh. Teuma, cuba kalon mandum ureuëng nyan jipeu-ék moto, jipeu-ék honda, jipeubuët keureuja meurisiko, ngon jipeu-ék meuseén-meuseén nyang bahaya. Peu keuh awaknyan ka patôt that keu jipeubuët hai-hai nyan? Ka padum na ramè ureuëng nyang ka jeuët keu cacat dari jameun dilee! Kiban Allah geulindông geutanyoe, teuma geutanyoe hana tasada...

Lôn mantong lôn ingat, bak masa dilee, ureueng chik kamoe geujak u blang keurija dan geutinggai kamoe bak jaga sidroe ureueng tetangga. Kamoe biasa meulen ngon aneuk-aneuk gobnyan. Bak masa nyan, aneuk miet nyan seimbang that. Ureueng tetangga nyan kadang-kadang geukalon kamoe sira gobnyan geupeubuet buet di rumoh, dan kamoe meulen deungon seungap. Meunan cit deungon Almaseh, Ma Allah, ngon ureueng-ureueng suci, dilee geujaga donya nyoe ngon cara nyang biasa mantong. Teuma jinoo, Almaseh, Ma Allah, ngon ureueng-ureueng suci sabe geumat sidroe ureueng bak saboh teupat atawa geutheun ureueng la'én nibak saboh hai, sabab ureueng-ureueng jameun jinoo hana seimbang. Hai-hai nyang teungoh teujadi jinoo—Allah bek keuneuk!... Nyan saban lagée sidroe ma nyang na padum droe aneuk nyang suah: sidroe na nyang bacut bangai, sidroe teuk na nyang bacut nakai, dan nyang keulhèë hana ta'at... Jadi, di sinan gobnyan geujaga awaknyan: aneuk droe geuh, meunan cit aneuk jiran. Sidroe ka jiek that manyang dan ka rab rhët, sidroe teuk teungoh jicok sikin dan jikeuneuk koh taloe droe, dan sidroe teuk teungoh jipeusiap droe keu jipeusaket ureueng keupeuet. Mak nyan hana jeuët istirahat, gobnyan hana teungeut bacut pih, gobnyan geujaga awaknyan, tapi aneuk-aneuk nyan hana jimeuphôm keukhawatiran gobnyan. Meunan cit, donya hana sadar bahwa Allah teungoh geutulông jih. Meunyo kon Allah geutulông, deungon le that teknologi moderen nyang meubahaya nyan, donya ka habéh hancô dari jameun dilee. Teuma [syukô] geutanyoe na ureueng nyang peuteun: Ayah geutanyoe—Allah, Ibu geutanyoe—Ibu Allah nyang Paléng Suci, ngon syèdara agam ngon inong geutanyoe—para wali ngon Malaikat.

Sabeubeuh beunci syètan keu umat manusia! Sabeubeuh kreueh keuheundak musôh keu jipeuhancô geutanyoe! Teuma geutanyoe tuwoe keu soe nyang teungoh ta lawan lam prang. Seukira gata tateupeue padum go ka syètan jipeuliléng bumoe ngon iku jih, jicuba keu jipeuhancô jih! Teuma Allah hana geupeubiyeu jih jipeubuet nyan; Gobnyan geupeugagay reuncana jih. Tuhan geupeuhasé nyang jroh bah pih dari buet jeuheut nyang jikeuneuk peubuet lé syètan; Gobnyan geupeuhasé keubajikan nyang raya that dari keujahatan. Syètan jinoo teungoh jibajak bumoe, teuma Almaseh kheueh nyang bak akhé jih nyang geupula.

Pike kheueh nyoe: keu Allah nyang Maha Gèt hana sagai geupeubiyeu cobaan nyang rayek leubeh dari lhèë turôn. Gobnyan sabe geutinggai bijèh harapan. Sigohlom jipeutawôn u Babilonia, bansa Israel ka jipeusom apui dari kurubeuen awaknyan nyang keuneulheueh lam saboh mon nyang ka soh, mangat singoh jeuët jipeuhu apui nyan keu kurubeuen-kurubeuen nyang barô. Dan keubit — tujôh plôh thôn lheuëh nyan, watée awaknyan jiwoe dari peungasingan, apui keu kurubeuen phôn jipeuhu dari peue nyang jiteumée lam mon nyan.¹⁷ Lam masa-masa payah, hana mandum ureueng jitarék u dalam keujahatan. Tuhan geupeuteun ragi nyan keu generasi ukeue. Ureuëng Komunis geulawan tujôh plôh

¹⁷ Kalôn 2 Makkabeus 1:19–22.

limong thôn, dan teutap bertahan tujôh plôh limong thôn — paih lhèe generasi. Teuma ureuëng Zionis, bah pih ka geulawan ka meuthôn-thôn, hana tahan sampoë tujôh thôn.

Masa nyang brat ka teuka

Jinoe Allah geupeubiyeu saboh gejolak nyang brat teujadi. Masa nyang payah ka di keue. Ujian nyang rayeuk teungoh geupreh geutanyoe. Jak tanyoe anggap hai nyoe deungon serius dan tapeuphôn udép secara rohani. Keuadaan jipaksa geutanyoe, dan akan teutap jipaksa geutanyoe, untuk meubuet secara rohani. Namun, buet rohani nyoe barô na meuhasé meunyo geutanyoe peubuet nyan deungon seunang haté, ateueh keuheundak geutanyoe keudroe, dan kon kareuna geupaksa lé seudeh. Le that ureueng suci nyang ka meuhajat untuk udép lam jameun geutanyoe mangat jeuet geupeubuet buet-buet keubajikan.

Lôn seunang até watee na ureueng ancam lôn saweueb hana lôn seungap dan ka lôn peuhalang reuncana awaknyan. Watee, bak teungoh malam, lôn deungo su ureueng meulumpat ateueh pageue u dalam halaman kaliva, haté lôn ka mulai meudebar ngon rasa seunang nyang that mamèh. Teuma watee jamée malam nyan jitanyong, 'Na telegram ka trôk; neumeudoa keu si polan nyang teungoh sakét!' — laju lôn peugah bak droe lôn: 'Oh, nyan keuh nyan! Lagee jih lôn ka gagal lom!..' Lôn peugah nyan kon kareuna lôn ka jemu udép, tapi kareuna lôn seunang that meunyo jeuet meuninggai keu Almaseh. Ngon sabab nyan, bah tanyoe seunang até kareuna ka na keuseumpatan nyang that get lagee nyoe uroe nyoe. Hadiah nyang rayek ka geusadia keu ureueng-ureueng nyang meuhajat keu syahidah.

Bak masa dilee, watee prang teujadi, sidroe ureueng agam geujak meuprang lawan musôh, geupeutheun nanggroe ngon bansa geuh. Jinoe geutanyoe tamong lam prang kon keu tapeutheun nanggroe. Geutanyoe tamong lam prang kon keu tapeucegah ureueng biadab jitot rumoh geutanyoe, jipeulaku jeuheut ateueh syèdara geutanyoe inong, ngon jipeureundah geutanyoe. Geutanyoe meupoh prang kon keu keupeunténgan bansa atawa keu ideologi peu mantong. Jinoe geutanyoe meupoh prang bak blah Kristus atawa bak blah syètan. Soe di pihak soe — imbalanced kuwasa nyan ka trang that. Bak masa penjajahan, gata jeuet keu pahlawan meunyo gata hana gapeugah saleum keu ureueng Jeureuman. Jinoe gata jeuet keu pahlawan meunyo gata hana gapeugah saleum keu iblih.

Meunurot cara peu mantong, geutanyoe ka siap keu ta saksikan keujadian-keujadian nyang that brok. Prang rohani akan teujadi. Ureueng-ureueng suci akan leubeh suci lom, seudangkan ureueng-ureueng nyang hana suci akan leubeh jeuheut lom.¹⁸ Saboh badè teungoh geupreh geutanyoe, dan perjuangan geutanyoe na yum jih, saweueb jinoe musôh geutanyoe kon Ali Pasha, kon Hitler, meunan cit kon Mussolini, tapi syètan keudroe. Ngon sabab nyan, pahala geutanyoe nakeuh pahala dari syuruga.

Seumoga Allah, seubagoe Tuhan nyang Gèt, geuubah nyang jeuheut jeuet keu gèt. Amin.

Bagian 1. Teuntang Dôbsa ngön Ibléh

"Meu-udép ji'ôh nibak Isa nyang Mulia, geutanyoe tajéb nibak cawan nyang pahét"

¹⁸ Kalôn Wahyu 22:11.

Bab 1.

Teuntang pakriban desya ka jeuët keu mode

— Geronda, kamoe ka meudeungo droeneuh neupeugah bak sidroe ureueng bahwa akan na prang. Peu beutôi nyan?

— Lôn keudroë hana lôn peugah sapeue, tapi ureuëng la'én jipeugah peue mantong nyang galak haté jih. Dan meunyo lôn na lôn teupeue sapeue — bak soë lôn peugah?..

— Prang, Geronda, nyan keuh keubarbaran!...

— Meunyo ureuëng hana 'geupeusaneut' desya, awaknyan hana trok bak tingkat keubarbaran lagèe nyoe. Teuma, keubarbaran nyang leubeh rayek nakeuh bencana moral. Ureuëng-ureuëng ka reuloh, baik roh meunan cit tubôh. Sidroe ureuëng geupeugah bak lôn: 'Ureuëng ka geupeunan Athena nyan uteuen, teuma cuba kalon—hana meusidroe pih nyang jitinggai uteuen nyoe. Bandum ureuëng jikheun, 'Utôi nyan!' — laju bandum ureuëng meugumpoi u utôi nyan." Ka jeuët keu pakri ureuëng nyan! U tingkat meunatang. Gata tateupeue pakri meunatang nyan: phon-phon jih jitamong u dalam kandang, jipeulop, jipiyôh; lheueh nyan tah meunatang ka mulai beuk bak ngon meukabôb, ngon meunatang nyan jiteurasa seu'uem. Jih galak that lam kandang nyan ngon hana jitem teubiet. Maksud lôn nakeuh, manusia pih jiteurasa 'su'm' desya nyan dan hana jitem tinggai. Jih nyan jeuët jibaue beëk, tapi jih hana jitem tinggai su'm nyan. Meunyo ureueng barô jitamong u dalam kandang nyan, jih hana ék jiteuen beëk nyan. Tapi ureueng la'én ka biasa; jih ka tinggai sabe di dalam kandang nyan, dan beëk nyan hana jipeukaru jih lé.

— Dan na cit ladôm, Geronda, nyang peubeuna droe jih ngon jipeugah bahwa udep meudesya lagèe nyan kon barô jipeumula bak jameun geutanyoe. 'Cuba kalon,' kheun awaknyan, 'peue nyang ka teujadi di Roma jameun kön!..'

— Beutôi, tapi di Roma ureuëng-ureuëng seumah beurhala; awaknyan nakeuh ureuëng pagan. Dan Rasul Paulus [lam Surat-euh keu ureuëng Roma] geupeugah haba keu ureuëng pagan nyang ka geuteurimong Peumanöe Kudus tapi goh lom geutinggai buët-buët jeuheut awaknyan.¹⁹ Geutanyoe bék tacok seubagoe conto ureuëng-ureuëng nyang paléng brok akhlak nibak tiép-tiép jameun. Jinoenyoe, desya ka jeuët keu tren. Cuba tapiké — geutanyoe nyan, kon, bansa Ortodoks, tapi kalon ka trok bak pakriban keuadaan geutanyoe! Dan meunyo keu bansa-bansa la'én, hana peureulèe tapeugah lé... Tapi nyang paléng brok nakeuh ureuëng jinoë, saweueb ka jitamong lam buët desya mandum ureuëng, meunyo jikalon sidroë ureuëng hana jiseutöt arus, hana jipeubuët desya, dan na bacut takwa, awaknyan jikheun ureuëng nyan ketinggalan jameun atawa reaksioner. Hai nyan jipeususah ureuëng-ureuëng nyan saweueb na ureuëng la'én nyang hana jipeubuët desya. Awaknyan jipeuanggèe desya nyan keumajuan. Nyan keuh nyang paléng brok nibak banmandum jih. Meunyo ureuëng moderen, nyang udép lam desya, paléng kureuëng ji-aku bahwa [awaknyan udép meudesya], maka Allah akan geumaséh keu awaknyan. Teuma awaknyan jipeubeuna hai nyang hana jeuët jipeubeuna dan jipujoe desya. Dan meunyo geuanggap desya nyan keumajuan dan geupeugah bahwa moralitas nyan ka kuto jameun, nyan nakeuh, di antara hai-hai la'én, saboh keucaman nyang paléng brok ateueh Roh Kudus. Sabab nyan, meunyo sidroe ureueng, bak watée udép di donya, geu-useuha keu geupeusucue udép gobnyan, nyan nakeuh saboh hai nyang that meuhareuga. Upah nyang rayek teungoh geupreh keu ureueng-ureueng lagèe nyan.

Bak masa dilee, sidroe ureueng nyang jeuhet atawa sidroe ureueng mabok ka malèe that sampoe hana jitem jak u pasai, sabab ureueng ramee akan jipeukhem jih. Dan meunyo sidroe ureueng inong nyang hana seugan-seugan, jih nyan ka teumakot that sampoe hana jitem teubiet u luwa rumoh. Dan, jeuët takheun, hai nyoe ka jeuët keu saboh macam teunaga nyang theun buet desya. Tapi jinoe, meunyo sidroe ureueng udép saleh—miseujih, sidroe aneuk dara udép deungon taqwa—ureueng la'én jipeugah keu jih: 'Peu keuh jih nyan teuka dari buleuen atawa pakri?' Dan biyasajih, bak masa dilee, meunyo

¹⁹ Kalôn Roma 1:24–32.

ureueng donya jipeubuet desya, awaknyan—ureueng malang—jiteurasa brat desya nyan dan jeuet leubeh rendah haté. Awaknyan hana jipeuhina ureuëng nyang hudép rohani; malah, awaknyan jipeuhoreumat ureuëng nyan. Teuma bak jameun tanyoe nyoe, ureuëng nyang meudesya hana rasa meukalèh. Meunan cit, awaknyan hana jipeuhoreumat ureuëng la'én. Banmandum ka rata ngon tanoh. Meunyo sidroe ureuëng hana hudép lagèe ureuëng donya, ureuëng meudesya nyan jipeujeuet ureuëng nyan keu bahan cè-cèh.

Hati nurani ureuëng jipeusalah awaknyan

Peurancih kon nanggroe berkembang biasa; jih leubeh maju nibak le nanggroe la'en. Bahpi meunan, lam padum thon nyoe, na²⁰ eut ureueng Peurancih nyang ka meu-ubah agama u Islam. Pakon? Sabab desya ka jeuet keu mode di antara awaknyan, tapi nurani awaknyan jitudôh awaknyan dan awaknyan meuhajat keu peupuleh nyan. Ureuëng Yunani jameun, kareuna meuh'eut keuneuk peubeuna hawa nafsu droëjih, ka jipeugöt duwa blah droë dewa keu droëjih. Meunan cit, ureuëng Peurancih ka jimita saboh agama nyang jeuet peubeuna hawa nafsu awaknyan, mangat masalah nyan hana lé jipeususah awaknyan. Islam, jeuet takheun, cocok that keu awaknyan: jeuet tacok peurumoh padum droe mantong nyang tatem, dan di akhirat agama nyoe meujanji na pilaf hana abéh-abéh, krim asam meulimpah-limpah, dan la'ôt madu nyang bit-bit na. Dan meunyo si maté nyan geumanö ngon ië su'um lheueh maté, jih nyan [konon jih] ka gléh nibak desya-desya jih—padum na le jih. Awaknyan jitamong bak Allah lam keuadaan gléh! Peue lom nyang geuharok? Banmandum nyan mudah that! Teuma ureuëng Peurancih hana meuteumèe teunang. Awaknyan meuh'eut that keu teunang haté, teuma hana meuteumèe, sabab hana alasan keu hawa nafsu awaknyan.

Peue mantong nyang jipeugèt lé manusia, meunan jimeusom di likôt keutidakpedulian—awaknyan teutap hana meuteumèe teunang. Lam usaha awaknyan keu peubeuna hai nyang hana jeuet tapeubeuna, jiwa awaknyan meungkrak. Awaknyan hanco dari dalam. Nyan keuh sababjih jiwa-jiwa meularat nyan jimita hai la'én keu peulalèe droe, jihak u bar ngon klab malam, jimabôk, nonton TV... Ngon narit la'én, nurani awaknyan jitudôh awaknyan, dan keu jipeulalèe pikeran, awaknyan jipeubuet hai-hai nyang bangai. Malah watee teungoh éh—peu na tapiké awaknyan teunang? Sidroe-droe ureueng na nurani. Nurani nyan nakeuh Kitab Suci nyang phon that geubri lé Allah keu manusia phon. Tanyoe 'meuwaréh' nurani dari ureueng chik geutanyoe, saban lagèe salénan fotokopi. Bah pih sidroe-droe ureueng jipeureulèh that nurani jih, nurani nyan teutap jiteugor jih dari dalam. Nyan keuh sabab jih ureueng jipeugah, 'Na ulat nyang teungoh jikikih jih.' Keubit jih, hana nyang leubèh mamèh nibak nurani nyang teunang ngon damè. Ureueng nyang lagèe nyan meurasa mangat haté, dan lheueh nyan jih meuhayak u ateueh.

Meunyo sidroe ureueng jipaleng dari Allah, jih nyan akan jiteurimong azab lagee di neuraka

Hana lôn ingat meusidroe uroe pih nyang hana lôn rasa teunang dari Tuhan. Na watee-watee teunang, dan bak watee nyan lôn rasa hana mangat. Ngon sabab nyan, lôn jeuet lôn muphôm pakriban meudeurita udep leubeh le ureueng. Awaknyan ka jipaleng dari Tuhan dan ngon sabab nyan ka hana jiteurimong teunang dari Tuhan. Maken ji'oh sidroe ureueng dari Tuhan, maken brat udep keu jih. Tapi meunyo sidroe ureueng na Tuhan, jih hana peureulee laén lé dan hana meuh'eut sapeue lé. Nyan keuh inti jih. Meunyo, seubalek jih, sidroe ureueng na mandum peue mantong tapi hana Tuhan, jih akan meurasa azab lam haté. Sabab nyan, seubisa mungkin, geutanyoe harôh tapeurap droe ubak Tuhan. Cit lam hadharat Tuhan sidroe ureueng meuteumèe keubahagiaa—keubahagiaa nyang seujati dan keukai. Meunyo udép ji'oh nibak Isa nyang Mulia, geutanyoe tajéb nibak cawan nyang pahét. Watèe manusia jameun ka jeuet keu sidroe ureuëng agam—aneuk Raja—jihnyan jipajôh hidangan nikmat ilahi, manèh

²⁰ Geupeusampoe bak buleuen Siblah thôn 1988.

syuruga, ngon jiteurimöng seunang syuruga; bahpih lam udép nyoe, jihnyan ka jiteurasa, bacut-bacut, seunang syuruga. Nibak saboh keubahagiaan syuruga nyang leubeh ubit, sidroe ureueng geujak ukeu tiep uroe u keubahagiaan nyang leubeh rayek dan leubeh rayek. Gobnyan geutanyong bak droe geuh: 'Ka teuntè, peu na sapeue di Syuruga nyang leubeh rayek nibak nyang lôn rasa jinoe?' Gobnyan geurasa saboh keuadaan nyang sampoe hana ék geupeubuet sapeue buet pih. Nibak su'um ngon mamèh Ilahi nyan, lutôt jih meukangkang lagèe lilén. Até jih ka teuhah, meugeutar lé seunang; meuh'eut that jipoh rot bintéh tuleueng dada jih nyang lipéh nyan dan jipo u luwa—sabab bumoe ngon banmandum hai di bumoe nyoe bak até jih ka lagèe barang-barang ubit nyang hana meuhareuga.

Bak awai, manusia nyan meusaboh ngon Tuhan. Teuma, lheueh nyan jihnyan jipaleng muka dari Tuhan dan ka jipeurasa lagèe sidroe ureueng nyang dilee tinggai lam istana, tapi lheueh nyan, jiteumèe droe keukai di luwa geureubang istana, jikalon istana nyan dari ji'ôh dan jimoe. Saban lagèe sidroe aneuk miet nyang meudeurita watee jipisah ngon ma jih, meunan cit deungon sidroe ureueng nyang ka jipaleng muka dari Tuhan nyan meudeurita dan meungkrak-krak. Deungon jipaleng muka dari Po Teuh Allah, manusia jiteurimong azab lagee di neuraka. Iblis ka meuhase jipeujeuet manusia jipaleng that jihoh dari Po Teuh Allah sampoe manusia ka jiseumah beurhala dan jipeuseumah aneuk-aneuk jih keu beurhala nyan. That teumakot that hai nyoe! Lheueh nyan na cit iblih-iblih: pat bak bumoe nyoe awaknyan jikueh le that 'tuhan'-tuhan nyan? 'Tuhan' Khamos!..²¹ Cukôp deungö salah saboh nan nyan mantong ka cukôp! Teuma Ibléh keudroe nyang paléng brat meudeurita — sabab jih ka paléng ji'ôh sesat dari Allah ngon dari cinta. Teuma meunyo cinta ka gadôh, siksa neuraka pih jipeumula. Peue lawan dari cinta? Nyan keuh beunci. Ngon beunci meunan cit deungon siksa nyan saban sagai.

Soe nyang ka jipaleng dari Tuhan nyan mudah jitamong pangarôh iblih, seudangkan soe nyang udép deungon Tuhan jiteurimong Rahmat Ilahi. Rahmat Tuhan nyan akan geubri keu ureueng nyang na nyan. Dan meunyo sidroe ureueng na bacut Rahmat tapi hana jipeuhoreumat lagee seuharôhjih, bah pih nyang bacut nyan akan geucok lom dari jih.²² Ureuëng jameun jinoe kureuëng Rahmat Po teu Allah sabab, deungon meudesya, awaknyan jipeulheueh sampoë reumok-reumok Rahmat nyang na bak awaknyan. Dan meunyo Rahmat Ilahi ka jitinggai, mandum iblih laju jitamong u dalam sidroe ureuëng deungon beungèh. Seujauh ureuëng ka jipaling muka nibak Po teu Allah, awaknyan jiteurimong seudeh lam udép nyoe. Lam uroe singoh, awaknyan akan meurasa seudeh nyang keukai. Seujauh sidroe ureueng udép meunurôt keuheundak Po Teuh Allah, seujauh nyan — bahpih lam uroe nyoe — jih nyan meurasa, bak saboh tingkat, siladôm manèh Syuruga. Atawa geutanyoe akan meurasa ladôm keubahagiaan Syuruga lam udep nyoe dan laju tamong u Syuruga, atawa geutanyoe akan meurasa ladôm azab Naraka dan — Allah na jipeujioh — bak akhéjih tamong u Naraka. Syuruga nyan nakeuh sari nibak keubajikan; azab Naraka nyan nakeuh sari nibak keuburôkan. Deungon tapeubuet keubajikan, sidroe ureueng akan meurasa bahagia. Watée jipeubuet desya, gobnyan meudeurita. Leubeh le buet gèt nyang jipeubuet sidroe ureueng, leubeh rayek seunang haté gobnyan; leubeh le buet jeuhet nyang jipeubuet, leubeh meudeurita roh gobnyan. Peu na seunang haté sidroe pancuri? Seunang haté peu nyang na bak buet nyan? Keubit jih, ureueng nyang peubuet amai gèt nyang meurasa seunang haté. Miseu jih, meunyo gata teumèe sapeue di rot ueh dan gata cok, ngon gata peugah bak droe gata nyan atra gata, sigra gata gadôh teunang haté. Ureueng nyang teumèe nyan hana jiteupeue soe nyang rhot barang nyan; jih hana jipeusalah atawa jireupah soe mantong, tapi teutap jih gadôh teunang haté. Dan pakri lom ngon ureueng pancuri! Miseuëpi sidroë ureuëng jiteurimöng sapeue nibak ureuëng la'én, hana teurasa mangat lagèe watée jih jibri sapeue keudroë. Dan peuë na mangat jih meucuri ngon peusalah ureuëng la'én! Ngon

²¹ Χαμός – 'tuhan' bansa turônân Moab, aneuk agam tuha Lot (ngieng 3 Raja-raja 11:7); χαμός (Basa Yunani Moderen) – keurugian, keurusakan, keurusakan. – *Catatan ureuëng teujeumah*.

²² Bnd. Lukas 19:26.

sabab nyan, cuba kalon ureuëng nyang peusalah ngon peungeut ureuëng la'én: brôk that muka awaknyan, jeuheut that watèe meukeumiet!

Sidroë ureueng akan geubayeue lé majikan teupat jih keurija

Ureuëng nyang ka jipaling muka dari Po Teuh Allah hana sagai jiteumèe teunang dan leubèh meudeurita. Soe mantong nyang hana jipatéh keu Po Teuh Allah ngon uroe singoh, kon mantong jikeulangan rasa teunang, tapi ka jipeuteuntèe droe jih keu azab nyang hana abéh-abéh. Sidroe ureuëng akan jiteurimong balasan dari tuan nyang jipeubuet keu gobnyan. Meunyoë gata keurija keu tuan nyang jeuheuet, jih nyan akan jipeususah udep gata bah pih lam donya nyoe. Meunyoë gata keurija keu desya, syetan akan jicok hak jih nibak gata. Meunyoë gata peukembang budi pekerti nyang göt, Almaseh akan jibri upah keu gata. Dan seumaken le gata keurija keu Almaseh, seumaken trang dan seumaken mangat haté gata. Teuma geutanyoe tapeugah: 'Meukeureuja keu Almaseh? Peu ka gila geutanyoe?' Kiban teumakot! Hana taturi Peuseumadian Almaseh keu keubajikan manusia! Almaseh geutanggông Saléb keu geuteubôh geutanyoe dari desya, mangat banmandum umat manusia jeuet geupeusucôe. Peue nyang ka geupeubuet lé Almaseh keu geutanyoe, dan peue nyang tapeubuet keu Gobnyan?..

Ureuëng-ureuëng jimeuh'eut meudesya ngon na sidroe Po nyang gaseh. Sidroe Po nyang geupeuampôn geutanyoe, meunyo geutanyoe teutap meudesya. Ngon narit la'én, mangat geutanyoe jeuet tapeubuët peuë mantong nyang taheut, dan Gobnyan geupeuampôn geutanyoe; mangat Gobnyan geupeuampôn geutanyoe hana putôh-putôh, meunyo geutanyoe teutap tapeubuët peuë nyang taheut. Ureuëng hana jipatéh, dan sabab nyan awaknyan jipeulop droe u dalam desya hana henti-henti. Nyan keuh—nyakni, dari hana patéh—bandum keujahatan jipeumula. Ureuëng hana jipatéh na udep la'én, ngon sabab nyan hana jipeuduli sapeue pih. Awaknyan saling peusakét ngon saling peungeut, awaknyan jitinggai aneuk-aneuk jih... Ka teujadi hai-hai nyang payah tapeugah ngon kata-kata. Nyan nakeuh desya-desya nyang brat. Desya nyang brat that sampoe Bapak-Bapak Kudus pih hana tom geukira na hai lagèe nyan lam Kanon Kudus. Saban lagèe nyang geupeugah lé Po Teuh Allah keu Sodom ngon Gomora: 'Hana loen patéh; peu keuh beutôi desya lagèe nyan teungoh jipeubuet? Ulôn jak kalon keudroe.'²³

Meunyoë manusia hana meutobat dan hana jiwoe bak Allah, awaknyan akan gadoh udep keukai. Sidroe-droe ureueng harôh jitulông droe keu jiteumèe makna paléng lhôk lam udep. Awaknyan harôh sadar mangat jeuet jiteurimong keu-tenangan dari Allah. Tujuan jih nakeuh mangat sidroe ureueng meukeumang secara rohani, kon cit sekadar jipeujioh droe dari desya.

Bab 2.

Teuntang pakriban syètan ka meulaku bebas bak uroe-uroe nyoe

Meulalu desya geutanyoe, geutanyoe tabri kuasa keu syaitan ateueh geutanyoe

— Jinoenyoe le that kasus setan jitamong lam tubôh ureueng di dônya. Ibléh ka jipeurayeuk buet jeuheut jih, sabab ureueng-ureueng jinoenyoe ka jibri keu jih le that kuwasa. Ureuëng-ureuëng jiseumapéh lé peungarôh syètan nyang that jeuheuet. Sidroe ureuëng geupeugah hai nyoë deungon that teupat: 'Nawari, syètan galak jipeukaru ureuëng, tapi jinoë ka hana lé. Jipeuarah awaknyan u rot jih, laju jipeulheueh, sira jipeugah, "Beu seulammat neujak!" Dan ureuëng-ureuëng nyan jimeujak keudroe bak rot nyan.' Hai nyoë that meungeurikan. Cuba tapiké: iblih-iblih di nanggroë Gadara²⁴ jilakèe izin bak

²³ Kalôn Kejadian 18:21.

²⁴ Kalôn Lukas 8:26–33.

Almaseh keu jitamong lam badèe-badèe, sabab badèe-badèe nyan hana jibri kuasa keu iblih ateueh droe jih dan jih hana hak jitamong lam badèe nyan meunyo hana izin. Almaseh geubri izin nyan keu geuhukôm ureueng Israel, saweueb hukôm geularang awaknyan pajôh sie babi.

— Dan na ureuëng, Geronda, nyang peugah bahwa syètan nyan hana.

— Beutôi, na sidroe ureueng pih geusaran bak lôn beu lôn peugadoh nibak terjemahan bahsa Peurancih buku **The Venerable Arsenius of Cappadocia**²⁵ bagian-bagian nyang na geupeugah bhah ureueng keunong. 'Ureueng Eropa,' kheun gobnyan, 'hana jipham hai nyoe. Awaknyan hana jipatéh bahwa syètan nyan na.' Neukalon laju pakriban: awaknyan jipeujeulaih mandum hai deungon psikologi. Meunyo ureuëng-ureuëng nyang keunong roh jeuheuet lam Injil nyan jitamong bak jaroe ahli jiwa, ka teuntée awaknyan jipeulaku terapi kejut listrik ateueh awaknyan! Almaseh ka geucok hak nibak iblih keu jipeubuët keujahatan. Ibléh nyan jeuët jipeubuët keujahatan meunyo sidroë ureuëng nyan keudroë jibri hak nyan keu jih. Deungon hana jiseutot Sakramen Geurija, sidroë ureuëng nyan ka jibri hak-hak nyan keu nyang jeuheuet dan jeuët keu mudah keunong peungarôh iblih.

— Geronda, pakri cara la'én sidroe ureueng jeuet jibri hak lagèe nyan keu syètan?

— Logika,²⁶ , galak meudebat, kreueh ulèe, meukeusud droe, hana ta'at, hana malèe — mandum nyan nakeuh sifeuet-sifeuet khas iblih. Sidroe ureueng jeuet leumoh keu peungarôh iblih meunurôt sifeuet-sifeuet nyang ka geuseubôt di ateueh nyang na bak ureueng nyan. Teuma, meunyo roh sidroe ureueng ka geupeusucue, Roh Kudus geuduek lam droe ureueng nyan dan ureueng nyan ka peunoh deungon Rahmat. Meunyo sidroe ureueng jipeukuto droe ngon desya-desya fatal, sidroe roh nyang kuto akan tinggai lam tuboh jih. Teuma, meunyo desya-desya nyang ka jipeukuto droe nyan kon desya fatal, maka jih nyan na di yup peungaroh sidroe roh jeuhet dari luwa.

Sayangjih, bak jameun tanyoe nyoe, ureueng hana jitem peutheun hawa nafsu ngon keuheundak droe jih. Awaknyan hana jiteurimong nasihat nibak ureueng laen. Lheueh nyan, awaknyan mulai meututoe hana malèe lé dan jipeujioh Rahmat Allah nibak droe jih. Teuma, ho mantong awaknyan jiputa, awaknyan hana meuhase, sabab awaknyan ka jeuet keu leumoh keunong peungaroh syètan. Sidroe ureueng ka hana jeuet atô droe jih lé, sabab syètan jiyue gobnyan dari luwa. Syètan nyan kon na lam tubôh gobnyan—beusyit Allah! Tapi bah pih dari luwa, jih nyan jeuet jiyue sidroe ureueng.

Sidroe ureueng nyang ka jitinggai lé Rahmat jeuet leubeh brok nibak syetan. Sabab syetan hana jipeubuet mandum buet nyan keudroe, tapi jipeusurông ureueng la'én keu jipeubuet keujahatan. Conto jih, jih hana jipeubuet keujahatan keudroe, tapi jipeuyakin ureueng la'én mangat jipeubuet nyan. Dan kareuna nyan, ureueng nyan jeuet keu jitamong roh jahat.

Peungakuan dosa nyan jicok kuasa syètan ateueh sidroe ureueng

Meunyo ureuëng nyan paléng kureuëng jak bak bapak rohani dan meu-aku, maka peungarôh syètan nyan akan gadoh dan awaknyan jeuët teuma piké deungon jernéh lom. Sabab, bak wateè nyoë, kareuna peungarôh syètan nyan, awaknyan hana ék lé piké keudroë pih. Meutobat dan meu-aku nyan jicok kuasa syètan ateueh sidroë ureuëng. Barô-barô nyoe, sidroe tukang sihé nyang nan jih²⁷ ka jiteuka u Gunong Suci. Jih nyan jipeuguna pasak ngon jareng sihé, jithan mandum rot u kaliva lôn bak saboh teumpat. Meunyo sidroe ureueng nyang goh lom meu-istighfar ateuh desya jih jiliwat rot nyan, ureueng nyan pasti akan meudeurita, hana jiteupeue pakon. Watèe lôn kalon jaréng sihé nyan di rot ueh, lôn sigra lôn peugèt tanda saléb dan lôn jak ateueh jaréng nyan — lôn reubèk banmandum sampoë hancô. Lheueh nyan, tukang sihé nyan keudroe jiteuka u kaliva. Jipeugah bak lôn banmandum rancangan jih dan jitöt kitab-kitab jih.

²⁵ Terjemahan basa Rusia geupeuteubiët lé Lavra Trinitas Suci-St Sergius bak thôn 1997. — *Catatan penterjemah*.

²⁶ Ngon istilah 'logika', si Tuha nyan meukeusud jih rasionalisme, rasionalitas.

²⁷ Geupeusampoe bak buleuen Nam thôn 1985, watèe Si Tuha tinggai di sel 'Panaguda'.

Syètan hana kuwasa atawa wewenang ateueh ureueng meuman yang jak u geurija, me-ikrar desya, ngon teurimong Peunajôh Kudus. Syètan cit meukông-kông keu ureuëng lagée nyan, saban lagée asée hana gigoe. Teuma, jih na kuwasa yang rayeuk ateueh ureuëng yang hana meuman yang ka jibri keu jih kuwasa ateueh droe jih. Syètan jeuët cit jireubèk-reubèk ureuëng nyan — lam hai nyoe, jih na gigoe dan jipeuguna gigoe nyan keu jiseksa jiwa yang malang nyan. Syètan na kuwasa ateueh jiwa nyan meunurôt hak yang jibri lé jiwa nyan keu jih.

Meunyo sidroe ureueng yang urôsan rohani jih gèt meuninggai donya, énték roh jih u Syuruga nyan lagée kerèta apui yang meulaju that. Asée-asée yang meukông-kông jiseutôt kerèta nyan, sampoe sesak napah lé su meukông-kông droe jih, jicuba jak leubèh awai, teuma kerèta apui nyan teutap meulaju hana henti—mungkin cit jilindông asée yang seumambang nyan sampoe putôh dua. Teuma, meunyo sidroe ureueng meuninggai lam keuadaan rohani yang kureueng get, roh jih nyan lagée na ateueh geuritan apui yang meujak meulangkah-langkah mantong. Hana jeuët leubèh meulaju saweueb ruda jih ka reuloh. Asée-asée nyan jilumpat tamong rot pintô gerbong yang teuhah dan jikab ureueng yang na lam geuritan nyan.

Meunyo syètan ka meuhasé jikuasa sidroe ureueng dan ka meunguasai jih, peureulèe geuturi peun yang jeuët keu seubab jih mangat syètan nyan jeuët geupeulheuh nibak kuwasa nyan. Meunyo kon, bah pih ureueng la'én ka meudo'a that keu ureueng nyan, musôh nyan hana jitinggai. Jih jipeulumpôh ureueng nyan. Imam geupeugah haba yang brat keu jih beurlang-ulang,²⁸ tapi bak akhéjih jiwa yang malang nyan malah jeuët leubeh parah, saweueb syètan jipeuseksa jih leubeh brat nibak seugohlom nyan. Ureueng nyan harôh meutobat, jak me-ikrar desya, dan jicok keulayi hak-hak yang ka jibri keu syètan. Barô lheueh nyan syètan jitinggai; meunye kon, ureueng nyan akan teutap meudeurita. Gata jeuët tapeugah salah jih siroe punoh, atawa duwa uroe, atawa bahkan meupadum minggu, buleuen, ngon thon — syetan nyan teutap na kuwasa ateueh jiwa yang malang nyan dan hana jitinggai.

Syètan hana jipeurap bak ciptaan Allah yang suci

— Geronda, pakri jeuët jih, lôn rasa droe lôn ka jeuët keu namiet hawa nafsu lôn?

— Sidroe ureueng jeuët keu namiet hawa nafsu kareuna jibri kuasa ateueh droe jih keu syetan. Peulheuh mandum hawa nafsu gata nyan u muka syetan. Nyan keuh yang Tuhan keuneuk, dan nyan cit keu keubajikan gata keudroe. Ngon narit la'en, balékkan beungeh, kreueh ulèe, ngon hawa nafsu la'en yang saban keu musôh. Atawa, leubèh gèt lom, publoe hawa nafsu gata nyan bak syètan, ngon pèng yang gata teurimong, bloe batèe-batèe ubeut laju peutabôk bak syètan nyan mangat jih nyan hana jipeurab bak gata. Biasajih, geutanyoe manusia, kareuna lalè atawa pikéran sombong, tapeubiyeu musôh jipeusakét geutanyoe. Syètan jeuët jicok keuseumpatan dari saboh pikéran atawa saboh narit. Lôn ingat na saboh keuluarga — yang that rukôk. Bak saboh watèe, lakoe jih geupeugah meuh'èn-h'èn bak peurumoh jih: 'Oh, lôn keuneuk peucré droeneuh!' — dan peurumoh jih geujaweueb, meuh'èn-h'èn cit: 'Kon, lôn yang akan peuhah nikah nyoe!' Awaknyan geupeugah meunan mantong, hana niët la'én, tapi meuh'èn-h'èn nyan ka that ji'ôh sampoe iblih jicok keuseumpatan. Syètan jipeusabab awaknyan meuteumeung rintangan ubit, dan awaknyan ka sunggôh-sunggôh keuneuk meucré — hana jipiké lé keu aneuk-aneuk atawa la'én-la'én. Untông that, na sidroe bapak rohani yang teuka dan geupeugah haba ngon awaknyan. 'Peu keuh hai,' geukheun lé gobnyan, 'gata meucré kareuna hai yang sibeuna jih hana meupat nyan?'

²⁸ Peuteubiët roh-roh jeuët (eksorsis atawa upacara eksorsisme) nakeuh saboh upacara yang geupeuteutap lé Geurija, yang bak watèe nyan sidroe paderi, sira geubaca do'a-do'a khusuih, geupeuteubiët roh-roh jeuët nyan dari ureuëng yang ka jitamong lé roh nyan. Ureuëng Tuha nyan geupeuteugaih bahwa sidroe ureuëng yang keunong kuweuë yang mita bantuwan ruwatan harôih meutobat, geupeugah desya gobnyan ubak bapak rohani, dan meukeusud beukong keu geujak hudép seucara Kristen. Informasi leubèh lanjôt bhaih keunong kuweuë dan ruwatan na geupeugah lam Jilid III 'Peuneugah-peuneugah' Ureuëng Tuha Paissios. — *Catatan ureuëng alih bahsa.*

Meunyo sidroe ureueng jipeujioh droe nibak peurintah Po teu Allah, jih nyan ka jikuasa lé hawa nafsu jih. Dan meunyo sidroe ureueng jipeubiyeu hawa nafsu jih jikuasa droe, maka syetan hana peureulée lé. Sabab, jin-jin nyan pih na keuahlian maséng-maséng. Jin-jin nyan jicuba ureueng, jimeita pat teupat ureueng nyan leumoh, jimeu-useuha keu jipeuleumah keuleumahan ureueng nyan dan ngon nyan jikuasa ureueng nyan. Tanyoe harôh waspada, tapeutôp tingkap ngon pintô—nyan nakeuh pancaindra geutanyoe. Bèk tapeubiyeu na celah bacut pih keu nyang jeuhet nyan, atawa tapeubiyeu jih jiseurôk rot nyan keu jitamong u dalam. Celah ngon rekahan nyan nakeuh titik leumoh geutanyoe. Meunyo tapeubiyeu na rekahan nyang paleng ubit pih keu musôh, jih jeuet jiseurôk droe jih jitamong dan jipeubuet keurusakan. Syètan jitamong u dalam ureueng nyang haté jih ka peunoh ngon keuhai nyang kuto. Syaitan hana jipeurap bak makhluk nyang suci ciptaan Po Teuh Allah. Meunyo haté sidroe ureueng ka geupeusucue nibak keujeureuen, musôh ka jiplueng dan Almaseh geuwoe. Saban lagée babui, meunyo jiteumée hana keujeureuen, jimeungung-ngung laju jiplueng, meunan cit syaitan hana jipeurap bak haté nyang bibeueh nibak keunajisan. Peue lom nyang na keu jih tinggai lam haté nyang suci ngon meureundah? Jadi, meunyo geutanyoe takalon rumoh geutanyoe—haté geutanyoe—ka jeuet keu sarang musôh—saboh gubuk nyang rap reubah—maka geutanyoe harôh sigra taruntôh nyan, mangat tangalashka—ureueng sewa geutanyoe nyang jeuhet—nyan jitinggai. Sabab meunyo desya ka tinggai lam tubôh sidroe ureueng ka trép, ka teuntèe, syètan pih meuteumée kuwasa nyang leubèh rayek ateueh ureueng nyan.

— Geronda, pakri meunyo sidroe ureueng sigohlom nyoe udép hana meujaga dan ngon nyan ka jibri kuwasa keu syètan ateueh droe jih, tapi jinoe jikeuneuk beu-ubah dan jipeuphôn udép deungon sadar—peu keuh tangalashka nyan akan jilawan ureueng nyan?

'Watée sidroe ureueng jiputa bak Allah, gobnyan jiteurimong nibak Gobnyan teunaga, pencerahan, ngon keunyang nyang peureulée bak phôn-phôn peujalanan. Teuma, sigra lheueh ureueng nyan jipeuphôn perjuangan rohani, musôh jipeulancarkan prang nyang brat that ateueh gobnyan. Nyan keuh watee nyang paleng teupat sidroe ureueng harôh jipeuleumah bacut saba. Meunyoe kon, pakri cara nafsu jeuet jipeubinasa? Pakri cara droe nyang jameun jeuet jipeulheuh? Pakriban cara keubanggaan nyan jeuet geupeusampéng? Ngon cara nyan, sidroe ureueng sadar bahwa, meunyo keudroe, jih hana jeuet jipeubuet sapeue. Jih meulakée beureukat Allah ngon meureundah haté, dan rasa meureundah haté nyan teuka bak jih. Hai nyang saban teujadi meunyo sidroe ureueng jikeuneuk peutheun keubiasaan brôk, miseue jih meurukok, meunarkoba, atawa mabôk. Bak phôn-phôn, jih meurasa seunang dan jitinggai keubiasaan nyan. Lheueh nyan, awaknyan jikalon ureueng la'en jiep rukok, jipajôh narkoba, atawa jiep-jiep, dan jialami saboh prang batin nyang brat. Meunyo sidroe ureueng meuhase jipeutalô prang nyan, maka keu jih ka hana le payah keu jitinggai hawa nafsu nyan dan jipaling muka. Ureueng musti jipeubuet bacut usaha dan jimeuprang. 'Tangalashka' ka jipeubuet tugaih jih — pakon tanyoe hana tapeubuet tugaih tanyoe?

Bèk tamöng lam peugah haba ngön tangalashka

Tanyoe mandum na nafsu nyang geupeuwarih, tapi nyan keudroe hana meubahaya keu geutanyoe. Nyan saban lagee sidroe ureueng lahe, miseu jih, deungon na tanda bak muka jih, nyang jipeujeuet jih leubeh ceudah. Tapi meunyo tanda nyan geusuek-seuek, jeuet timoh benjolan kangker. Bèk tapeubiyeu syètan jipeuransang hawa nafsu geutanyoe. Meunyo tapeubiyeu jih jipeuransang keuleumahan geutanyoe, geutanyoe akan keunong sakét kangker [ruhani].

Geutanyoe harôih na keuberanian rohani, peuhina iblih ngon mandum pikeran licék jih—'telegram' jih. Bèk tamarit haba ngon nyang goda nyan. Bahpih mandum pèngacara di dônya jipeusapat droe, awaknyan hana ék jimeudebat meunang ateueh sidroe iblih ubeut. Bèk meututô ngön si tukang goda; ngön cara nyan gata ka putôh hubôngan ngön jih dan teupeuseulamat droe nibak godaan. Cuba tapeugah

na saboh hai ka teujadi bak geutanyoe: geutanyoe ka jipeulaku hana adé, atawa geutanyoe ka jipeuhina. Cuba tapeuriksa peu keuh geutanyoe keudroe nyang salah. Meunyoe kon salah geutanyoe, maka na balasan nyang teungoh geutanyoe preh. Geutanyoe harôh piyôh disinan: hana peureulëe tapeurunoë leubèh dalam. Meunyoe sidroe ureueng teutap meututô ngon syêtan nyan, ureueng nyan singoh akan jipeugöt jareueng sulet nyang that rumèt, jipeugöt haba²⁹, ngon jipeugöt saboh hai nyang hana meupatôt... Syêtan nyan jipeusurông ureueng mangat jipeutimang peu nyang ka teujadi meunurôt 'keubeunaran' droejih, syêtan nyan, ngon jipeujeuet ureueng nyan jeuet keu pahét até.

Lôn mantong ingat, watée teuntra Italia jitarék droe dari Yunani, awaknyan jitinggai khèm-khèm nyang peunoh ngon timbônna granat jaroe. Na cit timbônna meuneuk beudé nyang jitinggai. Ureueng ramée jireubôt khèm-khèm nyan keu droe jih, meusigoe ngon peue mantong nyang na di dalam. Aneuk-aneuk miet jimeu'ën ngon granat nyan, dan peu na neuteupeue padum droe aneuk malang nyan nyang maté!

Pakriban jeuet tameu'en ngon granat! Meunan cit deungon geutanyoe — peu keuh beutôi-beutôi tanyoe meukeuneuk meu'en-meu'en ngon syêtan?

Syêtan nyan hana kuwasa

— Geronda, teupike lé lôn bahwa syêtan nyan na kuwasa nyang raya that, terutama bak jameun tanyoe jinoe.

— Ibléh nyan hana kuwasa, tapi jih na niët jeuheuet ngön beunci. Gaséh sayang Allah nyan maha kuasa. Syaitan jipeulahra droe lagée maha kuasa, tapi jih hana sanggôp jipeubuet peran nyan. Jih deuh lagée teuga, tapi bak keunyataan jih hana meukuwasa sapeuë pih. Le that rencana jeuheuet jih hancô sigohlom jipeujak. Ka teuntée sidroe ayah—nyang jroh ngon gèt that—hana sagai jipeubiyeu ureueng jeuhet jipoh aneuk-aneuk jih?

— Teuma lôn, Geronda, teumakôt keu tangalashki.

— Pakon gata takôt keu jih? Tangalashki nyan hana meukuwasa sapeuë pih. Almaseh nyan Maha Kuasa, seudangkan syêtan nyan hana sapeuë, cit busôk. Kon na gata pakèk saléb? Seunjata syêtan hana meukuwasa. Almaseh ka geupeuseunjata geutanyoe ngon Saléb Gobnyan. Musôh barô na kuwasa meunyo geutanyoe keudroe tapeuduek senjata rohani geutanyoe. Na saboh kisah sidroe paderi Ortodoks geupeuleumah saboh saléb ubit keu sidroe dukun, dan ngon nyan ka geupeuteuka rasa teumakot nyang that rayeuk bak iblih nyang ka geupanggé lé dukun nyan ngon sihé jih.

— 'Dan pakon jih that takôt keu Saléb?'

'Sabab watée Almaseh geutanggong ludah, ejekan, ngon pukulan, keurajeuen ngon kuwasa iblih ka hancô. Betapa luwa biasa cara Almaseh geupeukalah jih! 'Kekuasaan syêtan ka hancô lé saboh bulôh,' kheun sidroe wali. Nyan makna jih, kuwasa syêtan ka hancô watée Almaseh geuteurimong pukôlan keuneulheueh ngon saboh bulôh u ulée Gobnyan. Ngon meunan, geupeugah lé bahwa ubat rohani keu meutheun droë nibak syêtan nakeuh saba, dan seunjata nyang paléng hebat keu geulawan jih nakeuh rendah haté. Peuhancô syêtan nyan nakeuh ubat nyang paléng peupuléh, nyang geusiram lé Almaseh bak watée Gobnyan geupeuseumah droe ateueh Kayée Saléb. Lheueh Almaseh geusaléb, syêtan nyan lagée uleue nyang ka geupeukréng racôn jih, lagée asée nyang gigoe jih ka geucabut mandum. Jinoe jih hana daya lé, seudangkan geutanyoe na seunjata Kayée Saléb. Bala-bala nyan hana ék jipeubuet sapeue ateueh makhlôk-makhlôk Po Teuh Allah. Syêtan ka geupeulheuh nibak kuwasa meuracôn jih; asée-asée nyan—nyan keuh, jin-jin—ka geutarék gigoe jih. Jinoe awaknyan ka hana seunjata, seudangkan geutanyoe na seunjata Saléb. Jin-jin nyan hana jeuet jipeubuet sapeue pih ateueh makhlôk Allah,

²⁹ Ngon narit la'én, tangalashka nyan jipeusibôk sidroe ureueng ngon 'buet-buet nyang hana meuguna' – jipeutamong pikeran lam ulée ureueng nyan sampoe awaknyan sabe 'sibôk', teutap lam keuadaan susah, dan hana ék jipeubuet buet rohani. Ngon cara nyan, syêtan jipeuleumoh sidroe ureueng.

keucuali meunyoe geutanyoe keudroe geubri hak nyan keu awaknyan. Nyang jeuet jipeubuet lé awaknyan cit meugrak-grak mantong—sabab awaknyan hana kuwasa.

Bak saboh watée, watee lôn tinggai di biara Saléb Suci, lôn na lôn hadé bak saboh Ibadah Malam Ban nyang luwa biasa! Lam malam nyan, ramè that iblih meukumpoi di lotèng. Phôn-phôn that, awaknyan jipoh-poh saboh beunda ngon palu beusoe sekuat teunaga, lheueh nyan awaknyan jipeuphôn peugadôh, lagèe-lagèe awaknyan jigulong balok kayèe ngon batèe kayèe nyang rayek di ateueh lotèng. Lôn peugöt tanda *saléb* u langèt-langèt dan lôn meunyanyi: "*Kamoe sujud di hadapan Saléb Droeneueh, ya Tuhan...*"³⁰ Watee ka lheueh lôn meunyanyi, awaknyan jipeuphon lom jigulèng balok-balok kayèe nyan. "Ka jeut," kheun lôn bak awaknyan, "jak tanyoe bagi duwa kawan paduan suwara. Gata peugulèng balok-balok nyan bak paduan suwara ateueh, seudangkan lôn teuma meulagu di sinoe bak paduan suwara barôh." Watee lôn mulai meulagu, awaknyan pih jipiyôh. Lôn meulagu *meuganto-ganto antara "Kamoe meuseumah di hadapan Saléb Droeneueh..."* ngon "*Ya Tuhan, Droeneueh ka neubri Saléb Droeneueh keu seunjata geulawan syètan...*"³¹ Lôn ka lôn peuhabéh malam nyang that mangat sira lôn meunyanyi mazmur. Meunyo lôn ka seungap, awaknyan laju jiterôh peuseunang lôn. Dan that le macam lagu nyang na bak awaknyan! Awaknyan sabe jipeuteubiët nyang barô tiep-tiep go!..

— Teuma watee droeneueh mulai meunanyi troparion keu phon-phon that, peu hana jitinggai?

— Hana. Barô lôn peuseuleusoe, awaknyan laju jiseutôt. Rupajih, kamoe seuharôhjih meunyanyi bak ibadah malam nyan deungon dua boh paduan suwara. Nyan nakeuh ibadah malam nyang that indah. Lôn meunyanyi deungon peunoh perasaan! Nyan nakeuh uroe-uroe nyang that meuh'e...

— Geronda, pakri rupa syètan nyan?

— Tupue pakriban ceudah jih nyan? Nyan hana ék geupeugah lé dongèng atawa lé tulésan! Meunyo mantong jeuet takalon jih!.. Kiban cara gaséh Tuhan geutheun ureueng bek jikalon syètan nyan deungon bijaksana! Meunyo jikalon jih, leubèh le ureueng akan maté teumakot. Cuba tapiké, meunyo ureuëng jeuet jikalon pakri cara jih meukeureuja, meunyo jikalon cit pakri 'ceudah' jih nyan keubit!.. Beutôi, na ladôm ureuëng nyang jipeujeuët nyan keu hiburan keudroe. Ka tuwo lôn nan jih... 'Sinema', mungkén?... Teuma, 'peutunjôkan sinema' lagèe nyan na hareuga nyang that mahal, dan bah pih mahal meunan, mantong hana mudah keu takalon hai lagèe nyan.

— Peuëkeuh iblih nyan na tandôk ngon iku?

— Nyan, na. Tandôk, iku, ngon mandum peulengkapjih!

— Geronda, peu keuh iblih-iblih nyan jeuet keu makhluk nyang that meungeurikan lheueh jiteumbang, lheueh jibalek dari malaikat jeuet keu iblih?

— Ka teuntée. Jinoe ka lagèe nyan, lagèe ureueng keunong kilat. Meunyoe kilat jipoh bak kayèe, kon jeuet keu kayèe angoh lam siplôk mata? Nah, meunan kheueh keuadaan awaknyan jinoe—lagèe ureueng keunong kilat. Na saboh watée lôn na lôn peugah bak syètan: 'Jak keunoe, mangat jeuet lôn kalon gata dan bèk sampoe lôn teupoh lam jaroe gata! Jinoe lon kalon gata mantong, ka deuh that keujam gata! Dan meunyo lon teujatôh lam cengkraman gata—aduh, ka jeuet lon bayangkeun peue nyang akan teujadi ateueh lon singoh!"

Syètan nyan bangai

— Geronda, peu keuh syètan nyan jiteupeue peue nyang na lam haté geutanyoe?

— Hana mungkén! Lagèe jih jeuet jiteupeuë peue nyang na lam haté ureuëng. Cit Tuhan nyang teupeue haté. Dan cit keu ureuëng-ureuëng Tuhan mantong Gobnyan kadang-kadang neupeuleumah, keu keubajikan geutanyoe, peu nyang na lam haté geutanyoe. Ibléh ubit nyan cit jiteupeue tipée dan

³⁰ '*Kamoe sujud di hadapan Saléb Droeneueh, ya Tuhan, dan kamoe pujoe Kebangkitan Suci Droeneueh*' – stichera keu Saléb Suci.

³¹ Stichera Uroe Aleuhat nada keu-8 keu Pujoe-pujoe.

keujahatan, nyang jipeutamong lé jih keudroe lam droe ureuëng nyang seumah jih. Jih hana jiteupeue sapeue bhah pikéran geutanyoe nyang jroh . Kadang-kadang jih teubai cit jipeukira nyan dari peungalaman, tapi bah pih meunan, leubèh kayém jih salah!

Dan meunyoe Po Teuh Allah hana geupeuizin syètan keu jimeuphôm sapeue, maka syètan nyan akan sabe salah bak mandum hai. Keubit jih, syètan nyan nakeuh seupôt nyang paléng seupôt! "Kelihatan — nol!" Cuba bayangkeu lôn na pikéran nyang jroh. Ibléh hana jiteupeue sapeue pih tentang nyan. Meunyoe lôn na pikéran jeuheut, barô jiteupeue lé ibleh, sabab jih keudroe nyang peutamöng pikéran nyan lam ulée lôn. Meunyoe jinoe lôn keuneuk jak u saboh teupat dan lôn keuneuk pubuet buet nyang jroh, miseue jih keu lôn peuseulamat sidroe ureueng, maka syetan hana jiteupeue nyan. Teuma, meunyoe syetan keudroe jipeusaran bak sidroe ureueng: 'Jak peuseulamat si polan'—nyan makna jih jitanom pikeran nyan lam pikéran ureueng nyan—maka jih nyan keudroe akan jipeubangkit rasa bangga ureueng nyan dan ngon nyan jih nyan akan jiteupeue peue nyang na lam haté ureueng nyan.

Banmandum nyan halôh that. Peu na neuingat kisah Abba Macarius?³² Na siuroe gobnyan meurumpok ngon syètan, nyang teungoh jiwoe dari padang pasé nyang to. Jih ka jijak keunan keu jigoda rahéb-rahéb nyang tinggai di sinan. Syaitan jipeugah bak Abba Macarius: "Banmandum syèdara brat that keu lôn, seula'én sidroë rakan lôn nyang jiseumanyang lôn dan, meunyo jikalon lôn, jiputa droë lagèe jalô." — "Soë syèdara nyan?" — geutanyong lé Abba Macarius. "Nan jih Theopemptus," — jaweuëb lé syaitan. Abba Macarius nyan geujak u padang pasé dan geuteumèe saudara nyan. Deungon cara nyang that bijaksana, gobnyan geupeubimbéng jihnyan keu geupeugah peu nyang na lam pikéran jih dan geubantu jihnyan secara rohani. Watee meurumpok lom ngon syètan, Abba Macarius geutanyong bak syètan nyan keuhai saudara-saudara nyang tinggai di padang pasé. "Awaknyan mandum kreueh that keu lôn," jawueb iblih. "Dan nyang paleng brok nibak mandum, sidroe nyang dilee rakan lôn—lôn hana lôn teupeue pakon—ka meu-ubah, dan jinoe jih nyan nyang paleng kreueh nibak awaknyan mandum." Ibléh hana jiteupeue bahwa Abba Macarius ka geujak bak syedara nyan dan ka geupeubeutôi jih, sabab bapak nyang mulia nyan geupeubuet deungon meureundah haté, ateueh dasai gaséh sayang. Syètan hana hak ateueh niët jroh sang abbot nyan. Teuma meunyo sang abbot nyan ka sombong, gobnyan ka geupeulét Rahmat Po teu Allah nibak droëgeuh, dan syètan ka meuteumèë kuwasa nyan. Óh lheueh nyan, syètan nyan pasti jiteupeue niët sang abbot nyan, sawueb bak keuadaan nyan syètan keudroë nyang ka jipeusombong gobnyan.

— Dan meunyo sidroe ureueng ka jipeugah saboh pikeran nyang jroh, peu keuh iblih jeuet jideungo seungap-seungap dan lheueh nyan jigoda ureueng nyan?

— Pakri cara jih jeuët jideungö meunyo hana sapeue pun cit nibak syètan lam peue nyang jipeugah? Teuma, meunyo sidroe ureuëng jipeugah pikeran jih deungon niët keuneuk pamer, maka syètan akan jitamöng. Nyan makna jih, meunyo sidroe ureuëng na sifeuët sombong dan deungon sombong jipeugah, 'Lôn jak peuseulamat si polan!' — maka syètan akan jitamöng campô. Lam hai nyoe, syètan akan jiteupeue niët ureuëng nyan, seudangkan meunyoe sidroe ureuëng jipeugah haba ngon seumangat cinta dan meulaku ngon rendah haté, syètan hana jiteupeue. Peureulèe that tapeujaga. Hai nyoe nakeuh saboh hai nyang that halôh. Hana hireuen meunyoe Bapak-Bapak Kudus geukheun udép rohani nyan 'ilmu dari mandum ilmu.'

— Geronda, tapi na watee sidroe tukang sihé jipeugah ramalan, miseu jih, keu lhèe droe ureueng inong muda bahwa sidroe akan meukawen, sidroe teuk meukawen cit tapi hana bahgia, dan nyang keulhèe teutap hana meukawen—dan nyan teubukti beutôi. Pakon meunan?

³² Kalôn The Ancient Paterikon, Moskow, 1899. h. 343–344.

— Ibléh nyan na peungalaman. Miseu jih, sidroe insinyur, watee jikalon saboh rumoh nyang ka reuloh, jeuet jipeugah padum treuk umu rumoh nyan. Meunan cit deungon ibleh, jikalon pakriban ureueng udép dan, dari peungalaman jih, jipeusimpôi pakriban akhé udép ureueng nyan.

Syètan nyan hana carong; jih nyan bangai that. Jih nyan hana meutentu; hana abéh-abéh urôsan jih. Dan jih nyan kadang-kadang meulaku lagèe ureueng carong, kadang-kadang lagèe ureueng bangai. Akai-akai jih nyan kaku. Po teu Allah geuatô lagèe nyan mangat geutanyoe jeuet takalôn akai jih. Meunyo sidroe ureueng ka that teulindông lé rasa bangga, nyan keuh nyang peugah jih hana deuh jikalon iblih. Deungon rasa meureundah haté, geutanyoe jeuet ta turi jerat-jerat iblih, sabab deungon meureundah haté sidroe ureueng geupeucahya ngon jeuet meusaboh deungon Po Teu Allah. Rasa meureundah haté nyan keuh nyang peuleumoh iblih.

Pakon Tuhan geupeubiyeu syètan geuntèh geutanyoe?

— Teungku, cuba neupeugah bak lôn, pakon Tuhan geupeubiyeu syètan jigoda geutanyoe?

— Mangat Gobnyan jeuet geureubôt keulayi aneuk-aneuk Gobnyan. 'Peubuet peue mantong nyang kah keuneuk, hai syètan,' kheun Allah. Peue mantong nyang jipeubuet lé syètan, bak akhéjih jih nyan teutap akan hancô bak batèe penjuru—Kristus. Dan meunyo geutanyoe meuman bahwa Kristus nyan nakeuh batèe penjuru, maka hana peue nyang peureulèe takôt.

Tuhan hana geupeubiyeu cobaan meunyo hana hasé jroh nyang teuka. Geukalon bahwa keujroh nyang teuka leubeh brat nibak keujahat, Tuhan geupeubiyeu iblih jipeubuet buet jih. Neuingat keuh gata keu Herodes? Gobnyan geupoh maté peuet blaih ribèe aneuk mièt dan geutamah peuet blaih ribèe malaikat syahid keu pasukan langèt. Ka lheueh gata kalon malaikat syahid? Ibléh ka gagal! Diocletian, deungon jikeujam-keujam jipeurintah ureuëng Kristen, nakeuh rakan buet iblih. Teuma, hana jimeukeusud, jih ka jitulông Geurija Kristus deungon jipeukaya geurija nyan deungon ureuëng-ureuëng suci. Jih jipiké jih jeuet jipeubinasa mandum ureuëng Kristen, teuma hana meuhasé sapeuë pih—jih cit ka jitinggai keu geutanyoe le that pusaka suci keu tapeumulia dan jipeukaya Geurija Kristus.

Allah ka jeuet geupeuhukôm syètan dari jameun dilee, saweueb Gobnyan nakeuh Allah. Dan sampoë 'an jinoe pih, meunyoe Gobnyan geutem, jeuet geupeukok lungkèe syètan dan geukirém jih u azab neuraka [keu siumu masa]. Teuma Allah hana geupeubuët nyan demi keubajikan geutanyoe. Peu keuh Gobnyan keubiet geupeubiyeu iblih jipeususah ngon jipeusakét makhlok Gobnyan? Teuma, bak saboh tingkat, keu si'at, Gobnyan ka geupeubiyeu hai nyan, mangat iblih jeuet jitulông geutanyoe meulalu keujahatan jih, mangat jih jigoda geutanyoe dan geutanyoe jeuet tawoe bak Allah. Allah geupeubiyeu iblih jigoda geutanyoe meunyo nyan jipeuhasé keubajikan. Meunyoe nyan hana jipeuteuka keubajikan, maka Gobnyan hana Geupeuizin. Allah geupeuizin mandum hai keu keubajikan geutanyoe. Geutanyoe harôh tapeucaya nyan. Allah geupeuizin syètan jipeubuet keujahatan mangat manusia jeuet meujuang. Saweueb, meunyoe hana tatumbôk teupông, hana jeuet keu rutoe. Meunyoe syètan hana jigoda geutanyoe, mungkén geutanyoe jeuet keu sombong, tapiké droe geutanyoe nyan wali. Nyan keuh sabab jih Tuhan geupeuizin jih keu jipeuluka geutanyoe ngon keusaleh jih. Sabab, ngon jipoh geutanyoe, syetan jipeugadoh mandum aleu nibak jiwa geutanyoe nyang meudabô, dan jih nyan jeuet leubeh suci. Atawa Tuhan geupeuizin jih keu jiseurang dan jikab geutanyoe, mangat geutanyoe meuhajat bak Gobnyan keu tulongan. Tuhan sabe geutawôk geutanyoe ubak Gobnyan, tapi biyasajih geutanyoe ta-paling muka nibak Gobnyan dan tawoe lom bak Gobnyan cit watee geutanyoe lam bahaya. Meunyo sidroe ureueng ka meusaboh ngon Tuhan, si jeuhet hana lé teupat jiseumap. Teuma, la'én nibak nyan, Allah hana alasan keu geupeu'idhin syètan jipeucuba ureuëng nyan; keubit, Gobnyan geupeu'idhin nyan mangat ureuëng nyang jipeucuba nyan teupaksa jiwoe bak Gobnyan. Bah pih meunan, ngon cara nyang hana teusangka, nyang jeuhet nyan jipeubuet nyang jroh keu geutanyoe—jih jitulông geutanyoe mangat jeuet keu suci. Nyan keuh sabab jih Allah geupeubiyeu jih.

³³Allah ka geupeubiyeu kon manusia mantong, tapi sit iblih pih beubaih, saweueb jih hana jipeubuet keurusakan, dan hana jeuet jipeusakét roh manusia, keucuali bak watee ureueng nyan keudroe nyang keuneuk peurusak roh droe jih. Sebalek jih, ureueng jeuhet atawa ureueng nyang hana padôli — nyang hana seungaja jipeusakét geutanyoe — teungoh jipeusiap pahala geutanyoe. 'Meunyo hana cubaan, hana sidroe pih nyang teupeuseulamat,' kheun sidroe Abba. Pakön geukheun meunan? Sabab le that manfa'at nyang teuka dari cubaan. Kon sabab syètan nyan sanggôp jipeubuët keubajikan—kon, jih nyan jeuheuet. Ibléh nyan jikeuneuk peureuloh ulèe geutanyoe dan jiseumpom batèe u geutanyoe, teuma Tuhan nyang Gèt... geudrop batèe nyan dan geukeubah lam jaroe geutanyoe. Dan u tapak jaroe geutanyoe nyang la'én, Gobnyan geusôk boh keureumat keu geutanyoe, mangat jeuet tapeucah nyan ngon batèe nyan dan tapajôh! Ngon narit la'én, Tuhan geupeu'idhin cubaan kon mangat iblih jeuet jipeuseungsara geutanyoe. Kon, Gobnyan geupeu-izin iblih jicuba geutanyoe mangat, ngon cara nyan, geutanyoe jeuet lulus ujian keu tamong u alam barô dan hana alasan keu meungadu bak Watèe Teuka Keudua Almaseh. Geutanyoe harôh tapham beuglah bahwa geutanyoe teungoh prang ngon iblih keudroe dan akan teutap meulawan jih sampoe geutanyoe teubiet dari , dari udep nyoe. Seulama sidroe ureueng mantong udép, jih na le that buet nyang harôh jipeubuet keu jipeumaju roh jih. Seulama jih mantong udép, jih na hak keu jiseutot ujian rohani. Teuma, meunyo sidroe ureueng meuninggai lam keuadaan gagal, nan jih teusampôh nibak dapeuta ureueng nyang ji-uji. Hana lé keuseumpatan keudua.

Syètan hana jitem meutobat

Tuhan nyang Maha Gèt ka geupeujeuet Malaikat. Teuma, kareuna sombong, ladôm nibak awaknyan ka rhèt dan jeuet keu syètan. Tuhan geupeujeuet saboh makhloék nyang sampôreuna — manusia — mangat jeuet geugantoe urôtan malaikat nyang ka rhèt nyan. Nyan keuh sababjih Ibléh that iri keu manusia — makhloék ciptaan Tuhan. Ibléh-ibléh nyan jiklik: 'Kamoe ka meudesya sigoe, teuma Droeneuh peunindas kamoe, padahai Droeneuh neupeumeu'ah manusia nyang le that desya jih.' Beutôi, Gobnyan geupeumeu'ah, teuma manusia meutobat, seudangkan malaikat-malaikat nyan ka rhèt that sampoe ka jeuet keu ibleh, dan kon jimeutobat, malah jih nyan seumaken ceureudék, seumaken jeuhet. Deungon beungèh awaknyan jipeuphancô ciptaan-ciptaan Allah. Lucifer nakeuh malaikat nyang paléng trang lam barisan malaikat! Ngon kalon kheueh peu nyang ka jeuet keu jih... Saweueb sombong, iblih-iblih nyan ka jipaléng muka dari Allah meuribèe thôn nyang ka u likôt, ngon saweueb sombong cit, awaknyan teutap jipaléng muka dari Gobnyan ngon hana meusie-sie. Meunyo mantong awaknyan jipeugah saboh kalimat: '*Ya Tuhan, neugaséh kheueh,*' ka teuntèe Tuhan geuteumée cara [keu geupeuseulamat awaknyan]. Meunyo mantong awaknyan jipeugah '*Ulôn ka meudesya,*' tapi awaknyan hana jipeugah nyan. Meunyo jipeugah '*Ulôn ka meudesya,*' syètan nyan ka teuma jeuet keu malaikat lom. Gaséh sayang Allah hana bataih. Teuma iblih nyan na keuheundak nyang kreueh ulèe, kreueh até, ngon egois. Jih hana jitem meunyeurah; jih hana jitem geupeuseulamat. Nyan that teumakot. Padahai, dilee jih nyan sidroe malaikat!

— Geronda, cuba peugah bak lôn, peu iblih nyan mantong jiteupeue keu keuadaan jih nyang dilee?

— Gata mantong teumanyong! Gobnyan nyan apui ngon beungèh mantong, sabab gobnyan hana jitem ureueng la'én—ureueng nyang teuma gantoe teumat gobnyan—jeuet keu malaikat. Ngon seumaken trep hai nyoe teujadi, seumaken jeuhet gobnyan. Gobnyan ka abéh geupajoh lé niat jeuhet ngon hasad. Oh, meunyo mantong na ureueng nyang jeuet jiteurasa pakriban keuadaan syètan nyan! Ureueng nyan teuma jimoe uroe malam. Miseu jih, meunyo sidroe ureueng gèt ka jeuet keu jeuhet dan jeuet keu ureueng meudesya, geutanyoe pih teumaséh that keu jih. Jadi pakriban teuma geutanyoe meunyo takalon sidroe Malaikat rhot!

³³ Abba Evagrius. Peunutôh keu Udep Aktif. Lam: Gaséh keu Kebajikan (terjemahan Rusia). Jil. I. Lavra Trinitas Suci Sergius, 1992. h. 637.

Na sidroe rahéb,³⁴ , nyang that seudeh keu iblih-iblih nyan. Sira jiseugöt dan jiseujöt, gobnyan meudo'a bak Tuhan ngon narit-narit lagée nyoe: "Droeneueh nakeuh Tuhan, dan meunyo Droeneueh neukheundak, Droeneueh jeuet neutumée jalan keu neupeuseulamat makhluk-makhluk jeuheuet nyoe, nyang dilee na keumuliaan nyang that rayeuk, tapi jinoe ka peunoh ngon mandum keujahatan ngon keucerdikan donya; dan meunyo kon karena syafa'at Droeneueh, awaknyan ka jipeuhanco mandum umat manusia." Sang biksu meudo'a ngon that seudeh. Watée gobnyan geupeugah haba nyan, gobnyan geukalon bak sampéng gobnyan ulée sidroe asée, nyang jipeuteubiet lidah jih keu gobnyan dan jipeusaban lagee gobnyan. Nyan lagee jih, Allah ka geupeubiyeu hai nyan teujadi, deungon meukeusud geupeugah bak rahéb nyan bahwa Gobnyan ka siab geuteurimong iblih-iblih nyan, asai mantong awaknyan meutobat. Teuma awaknyan keudroe hana jimeuhajat keu keuseulamatan droe jih. Pike kheueh nyoe: Keujatuhan Adam ka geupeupuléh lé teuka Allah u donya, deungon geujadi manusia. Teuma keujatuhan syètan hana jeuet geupeupuléh lé sapeue pih seula'én dari keumureunyan jih keudroe. Syètan hana jipeugèt droe saweueb jih keudroe hana jitem. Peu na gata teupeue pakri seunang até Almaseh meunyo si iblih jitem meu-ubah! Dan sidroe ureueng nyan barô jeuet meu-ubah meunyo jih nyan keudroe hana jitem.

— Geronda, jadi pakri teuma? Peu keuh iblih nyan jiteupeue bahwa Tuhan nyan Cinta, jiteupeue bahwa Gobnyan geugaséh keu jih, tapi bah pih meunan, jih mantong jipeulaku lagee biasa?

— Teuntée sagai jih nyan jiteupeue! Teuma, peu keuh sombong jih nyan jitem peureundah droe? Nyan lom, jih nyan cit licék. Jinoe nyoe, jih teungoh jicuba reubot ban saboh donya. "Meunyo leubeh le ureueng seutot lon," kheun jih, "bak akhe jih Po Teuh Allah teupaksa peuseulamat mandum makhluk Gobnyan, dan lon pih teumasôk lam rancana nyan!" Nyan keuh nyang jipeucaya. Nyan keuh sabab jih jih nyan jikeuneuk peumeunang seubanyak-banyak ureueng nyang mungk , keu pihak jih. Peu na neukalon ho tujuan jih? 'Ramè that ureueng,' kheun jih, 'di pihak lôn! Tuhan pasti geupaksa geupeubiyeu lôn cit!' [Gobnyan meuh'eut seulamat] hana meutobat! Dan peu kon Yudas pih jipeubuet hai nyang saban? Gobnyan jiteupeue bahwa Almaseh akan jipeubeubaih ureueng maté dari neuraka. "Leubeh gèt lôn tamong neuraka sigohlom Almaseh," kheun Yudas, "mangat Gobnyan pih jipeubeubaih lôn!" Peu na takalon pakriban licék rancangan nyan? Kon geulakée meu'ah bak Almaseh, jih malah jipeutamong ulée jih lam talo gantungan. Ngon kalon, rahmat Allah geupeukok bak ara pat jih ka jigantung droe, tapi Yudas [hana jitem udep] jipeusok gaki jih u yup jih mangat bek keunong tanoh. Mandum nyan jipeubuet mangat bek jipeugah meusaboh kalimat 'ampon'. That teumakot! Malah syètan, nyang nakeuh lambang keudroë-droë, hana jipeugah 'Ulôn ka meudesya,' tapi sabe jimeu-useuha keu jitarék ureuëng le-le u pihak jih.

Keumulee geupeuhanco syètan jeuet keu abèe

Rendah haté nyan na kuwasa nyang rayeuk. Rendah haté jipeujeuet syètan jeuet keu abèe. Nyan nakeuh hantaman nyang paléng kreuh keu syètan. Bak teumpat na rendah haté, hana teumpat keu syètan. Dan meunyo hana teumpat keu syètan, maka hana cit godaan. Bak saboh watee, sidroe ureueng suci geupaksa sidroe tangalashka geupeugah, '*Ya Tuhan nyang suci...*' '*Ya Tuhan nyang suci, Ya Tuhan nyang Maha Kuasa, Ya Tuhan nyang abadi!*' — geupeugah le tangalashka nyan deungon meuburu-buru, laju geupiyoh disinan; jih hana geutamah 'neubeu-oh kheueh kamoe'. 'Peugah: "*Neubeu-éh keu kamoe!*"' Hana mungkén! Meunyo jih nyan jipeugah narit nyan, ka jeuet jih keu sidroe Malaikat. Sidroe tangalashka jeuet jipeugah peu mantong nyang jitem, seula'én *nibak 'peuampôn kamoe,'* sabab keu peugah narit nyan geupeureulée rasa meureundah haté. Na rasa meureundah haté lam meulakée '*peuampôn kamoe*' — dan roh nyang meulakée rahmat Allah nyang raya nyan akan jiteurimong peu nyang jilakée.

³⁴ Lagee nyang jiteupeue dudoe, rahéb nyan nakeuh Abang Paisius keudroe.

Peue mantong nyang tapeubuet, rendah haté, gaséh sayang, ngon mulia nyan peureulèe that. Bak keunyata jih, nyan mudah that — geutanyoe keudroe nyang peusukar [udép rohani geutanyoe]. Jak tanyoe, seubisa mungkin, tapeususah udep iblih dan tapeumudah udep manusia. Gaséh sayang ngon rendah haté nyan payah keu iblih dan mudah keu manusia. Malah ureueng nyang leumoh, nyang sakét-sakét, nyang hana teunaga keu meunyeurah, jeuet jipeutalô iblih meulalu rendah haté. Sidroe ureueng jeuet, lam siat mantong, meugantoe jeuet keu malaikat atawa jeuet keu iblih. Pakri? Meulalu rendah haté atawa sombong. Peu trep that Lucifer jeuet keu syètan dari malaikat? Jih rhot lam watee nyang siat that. Cara nyang paleng mudah keu seulamat nakeuh meulalu cinta ngon rendah haté. Ngon sabab nyan, geutanyoe harôh tapeuphôn ngon cinta ngon rendah haté, barô lheueh nyan tajak u hai-hai la'én.

Meudo'a keu Almaseh mangat geutanyoe sabe tapeujeuet Gobnyan mangat até dan tapeukalôn syètan, saweueb jih galak that keu azab neuraka dan hana jitem meutobat.

Bab 3. **Bhah Roh Donya**

Syètan jikuasa ateueh keubanggaan

— Geronda, pakon iblih geukheun 'panguwasa donya nyoe'? Peu keuh jih nyan beutôi-beutôi jikuasa donya?

— Nyan keuh hai nyang paleng hana geutanyoe harapkan—syetan jikuasa donya! Watée Almaseh geuseubôt syetan seubagoe 'pangeran donya nyoe' (³⁵), Gobnyan hana meukeusud bahwa jih nyan raja donya, tapi jih jikuasa meulalu keubanggaan dan keusèhatan. Tapi pakri jeuet meunan! Peukeuh Tuhan na geupeu-izin iblih jeuet keu raja ateueh donya? Teuma, ureuëng-ureuëng nyang hatéjih ka geupeuseurah droe keu keubanggaan dan hai-hai donya nyan udép di yup kuwasa 'peumimpin jameun nyoe'.³⁶ Ngon narit la'én, iblih nyan jikuasa ateueh keubanggaan dan ureuëng-ureuëng nyang ka jeuet keu namiet keubanggaan ngon donya. Lheueh nyan, peu makna narit 'donya'? Hiasan, barang-barang meuh'e-h'e nyang sia-sia, kon nyan?³⁷ Ngon sabab nyan, soe mantong nyang jeuet keu hamba keu meuh'e-h'e nyan na di yup kuwasa iblih. Saboh haté nyang teupikat lé donya nyang sia-sia nyan jipeuteun jiwa lam keuadaan teudong dan akai lam seupôt. Dan ureueng nyan bak rupa mantong lagée manusia; bak hakikatjih, awaknyan nakeuh keugugôan rohani.

Teupike lé lôn bahwa musôh paléng rayek keu jiwa geutanyoe, musôh nyang leubèh rayek nibak syètan, nakeuh roh donya. Roh nyan jipeungeuh geutanyoe ngon godaan nyang mamèh dan jitinggai geutanyoe lam pahét keu siumu masa. Teuma meunyo geutanyoe takalon syètan nyan keudroe, geutanyoe teumakôt that; geutanyoe teupaksa tawoe bak Allah dan hana syak lé akan tamöng Syuruga. Bak jameun geutanyoe nyoe, le that hai donya ka jitamöng u dalam donya, le that roh donya nyoe. Sifeuet donya nyoe akan jipeuhancô donya. Deungon geuteurimong donya nyoe lam droe geuh [jeuet keu ureueng donya dari dalam], manusia ka geupeuteubiet Almaseh dari droe geuh.

— Geronda, pakon tanyoe hana tasada padum na le buet jeuhet nyang jiba lé roh donya, tapi tanyoe teutap teutarék keunan?

— Sabab roh donya jitamong u dalam udep geutanyoe bacut-bacut. Saban lagee musang durô jitamong u rumoh ubeut areun: phon-phon jih jilakée izin bak areun keu jipeutamong ulée jih u dalam mangat bek keunong ié ujeuen. Lheueh nyan jipeutamong saboh gaki u dalam, lheueh nyan gaki nyang

³⁵ Yohanes 16:11.

³⁶ Kalon Efe. 6:12.

³⁷ Meukeusud kata 'κόσμος' lam Basa Yunani Kuno: 1. hiasan, peukayan meugah; 2. atôran; 3. donya, alam semesta; 4. banmandum nyang meuhubông ngon donya dan bumoe. Ngieng A.D. Weisman. Kamus Yunani-Rusia. St Petersburg, 1899. hlm. 725.

la'én, dan bak akhé jih jipeukek badeueh jih mandum u dalam, jipeuguna durôe jih keu jipeuteubiet areun nyan dari rumoh jih. Meunan cit deungon, hikmah donya jipeungeut geutanyoe deungon izin-izin ubit dan, bacut-bacut, jikuwasa geutanyoe. Keujahatan jitamong ngon cara meulon-lon. Meunyo jitamong ngon cara meulumpat laju, geutanyoe hana teupeday. Watée [aneuk miet nakai] jireubôh cicak, awaknyan jitôk ië seu'um nyan bacut-bacut. Meunyo awaknyan jitôk banmandum ië seu'um nyan u ateueh cicak nyan sigoe, cicak nyan teuma jilumpat u ateueh dan jiplueng dari bahaya. Tapi meunyo gata siram ië seu'uëm bacut-bacut mantong, phôn-phôn jih jipeugöt ië nyan, lheueh nyan jiduek teunang. Meunyo gata teutap gata siram bacut-bacut, phôn-phôn jih jipeugöt lom bacut, tapi meunan keuh meunan jipeuklèh hana jiteupeue. 'Hayu laju, cicém ubit! "Meunyo ië umpeuë nyan ka jiseumprot bak gata, meulumpat laju ngon plueng!" Kon, jih nyan hana jiplueng. Jipeukembông droe, jipeukembông droe, lheueh nyan barô keudéh jipeupoh. Syétan pih meunan cit jipeubuët — jih 'jiseumprot geutanyoe ngon ië umpeuë' titèk-titèk, dan bak akhé jih, hana tasadar, geutanyoe ka meurasa 'teutot.'³⁸

Leubèh geupeunténg keu keindahan jiwa

Saboh jiwa nyang teutarék lé keindahan donya materi nyan jipeunyata bahwa saboh donya nyang sia-sia na tinggai lam droe jih. Ngon sabab nyan, jih teupikat kon lé Nyang Peujeuet — tapi lé makhluk, kon lé Allah — tapi lé tanoh liat. Fakta bahwa tanoh liat nyan suci ngon hana meucéh lé desya hana meumakna sapeue. Teupukau lé keindahan donya, nyang bah pih kon desya, teutap sagai sia-sia, haté geurasa mangat siat—saboh keubahagiaa nyan hana peunyeurah dari Tuhan ngon ilham batin nyang teuka dari keubahagiaa rohani. Teuma, meunyo sidroe ureueng geugaséh keu keindahan rohani, roh gobnyan teuisoe ngon jeuet keu indah.

Meunyo sidroe ureueng—khususih jih sidroe rahéb—geusadar keu keujijèhan batén droe, ureueng nyan hana geujak mita keindahan luwa. Nafsu nyan ka kuto that, ka meulumpôk that, tapi tanyoe mantong tapeuduli, miseujih, keu bajée tanyoe? Tanyoe tameumasén ngon tasetrika bajée tanyoe, dan di luwa tanyoe ka gléh, tapi pakriban keuadaan tanyoe di dalam—leubèh gèt bék tatanyong. Ngon sabab nyan, meunyo sidroe ureueng jipeupusat peuratian jih bak keukutoan rohani lam droe jih, ureueng nyan hana jipeuhabe watee keu jipeugleh bajee jih sampoe gleh that-that — sabab bajee nyan ribee go leubeh gleh nibak roh jih. Teuma, jipeubiyeu mantong keukutoan rohani nyang ka meutumpôk lam droe jih, sidroe ureueng nyan jimeu-useuha ngon sunggôh-sunggôh keu jipeugadoh meubacut-bacut keukutoan nibak bajee jih. Banmandum perhatian geutanyoe harôih geutuju bak kesucian rohani, bak keindahan batin, kon bak rupa luwa. Leubeh geupeunténg kon keindahan nyang sia-sia, tapi keindahan jiwa, keindahan rohani. Sabab Tuhan geutanyoe keudroe ka geupeugah bahwa banmandum donya nyoe hana saban hareuga jih ngon saboh jiwa.³⁹

Hawa donya

Ureuëng nyang hana jipeukang haté jih, nyang meuh'eut keu hawa donya nyang hana peureulèe (bèk lom tapeugah keu hawa nafsu), ngon ureuëng nyang hana jipeusapat pikeran jih u dalam haté keu jiseurah bandum nyan ubak Allah meusigoe ngon jiwa jih — teungoh jipreh bala nyang paléng brat.

— Geronda, peu keuh sabe salah meuhajat keu sapeue-sapeue?

— Hana, meuhajat nyang teuka dari haté nyan keudroe kon buet jeuheut. Teuma barang-barang, bah pih kon desya, deungon jireubot saboh bagian dari haté lôn, jipeukureueng gaséh lôn keu Almaseh.

³⁸ Sang Tuha nyan geubri contoh nyoe keu geupeuleumah pakriban mudah jih geutanyoe teurimong keujahatan atawa desya meunyo jitamong u dalam udép geutanyoe deungon seungap-seungap, si langkah demi si langkah. Meunyo keujahatan atawa desya jitamong u dalam udép geutanyoe ngon sigra, geutanyoe teuma talawan nyan; teuma, ngon seucara meutahap-tahap ta seurah droe bak keujahatan, geutanyoe ka biasa ngon nyan dan bak akhéjih ka jeuet keu hamba nyang seumpurna lé keujahatan nyan. — *Catatan ureueng alih bahsa.*

³⁹ Kalôn Matius 16:26.

Dan keuheundak nyang hana meudesya nyan pih jeuet keu jeuhet, sabab meulalu nyan musôh jipeuhalang gaséh lôn keu Almaseh. Meunyo lôn meuhajat keu meuteumée sapeue nyang meuguna, miseue jih saboh kitab, dan barang meuguna nyan jikuasa saboh bagian dari haté lôn, maka keuheundak nyan kon jroh. Pakon kitab harôh jikuasa saboh bagian dari haté lôn? Soe nyang leubeh jroh — meuhajat keu kitab atawa meuhajat keu Almaseh? Bandum hawa nafsu manusia — bah pih lagée jroh that jikalon — teutap leubèh hina nibak Almaseh atawa Maké Allah nyang Paléng Suci. Peu keuh Allah hana geubri Droëgeuh nyang sipeunoh jih meunyoe lôn bri haté lôn keu Gobnyan? Allah geumita haté manusia. '*Bri keu Lôn, aneuk Lôn, haté gata.*'⁴⁰ Dan meunyo sidroe ureueng jibri haté jih keu Gobnyan, maka Tuhan geubri keu jih peu nyang jilakée lé haté jih, asai nyan hana meubahya keu jih. Haté nyan jeuet keu sia-sia meunyo hana jibri keu Almaseh. Dan cit lam Almaseh sidroe ureueng jiteumée, lam udep nyoe, peunoh cinta ilahi, dan lam udep singoh, keubahagiaan abadi nibak Tuhan.

Tanyoe harôih tapeujioh hai-hai donya, bék sampoe jipeukong haté tanyoe. Jak tanyoe pakèk hai-hai nyang sederhana, nyang cit keu peunuhi keupeureulèe tanyoe. Teuma, beu tapeutheun bahwa hai-hai nyang tapakèk nyan jeuet teupeucaya. Meunyo lôn keuneuk pakèk saboh beunda nyang ceudah, lôn bri banmandum haté lôn keu ceudah nyan. Teuma hana lé teupat lam haté keu Allah. Miseujih, watée tajak liwat saboh rumoh, gata takalon hiasan nyang mewah, marmer ngon finishing nyang halôh; gata hireuen keu batée ngon bata nyan dan gata tinggai haté gata di teungoh-teungoh nyan mandum. Atawa gata takalon bingkai kaca mata nyang lagak di keudè, dan gata meuh'eut keu tabloe. Meunyoe hana tabloe, haté gata teutinggai lam keudè nyan. Teuma meunyoe tabloe dan tapakèk, haté gata ka teupaku bak bingkai mata nyan dan meuleukèk bak nyan. Ureuëng inong, khusuihjih, mudah that teujebak lé tipée nyoe. Jarang that ureuëng inong nyang hana jipeusayang haté jih keu hai-hai nyang sia-sia dan bangai. Maksud lôn nakeuh syètan jireubôt haté awaknyan nyang kaya deungon bantuan banmandum hai donya, nyang meuwarna-warni ngon meukilat-kilat. Meunyoe sidroe ureueng inong jipeureulèe saboh piréng, jih nyan akan jimita nyang na gamba bungong. Tanyoe takira masakan jih nyan hana mangat lé meunyoe di dalam piréng nyang hana bungong! Dan na cit ureueng inong nyang leubèh spiritual jipeukena lé desain-desain nyang serius — lagée cicém kleu nyang dua ulèe [Bizantium] dan nyang la'én-la'én. Óh lheueh nyan awaknyan jitanyong: 'Pakon geutanyoe hana peka keu hai-hai spiritual?' Teuma pakri jeuet gata sadar meunyo haté gata ka meuhambô bak leumari ngon piréng? Gata hana haté, nyang na cit si-ket ulee—otot haté nyang meudob-dob lam dada lagée jam. Dan buet mekanis haté nyang lagée nyan cit cukôp keu peugrak kaki gata. Sabab bacut haté jitamong bak saboh hai, bacut teuk bak hai la'én, dan hana meusapeue teusisa keu Almaseh.

— Geronda, peu meukeusud jih meunan pih keuheundak nyang sederhana nyan meudesya?

— Hawa neh nyan, bah pih hana meusalah, leubeh brok nibak hawa neh nyang meudesya. Sabab nafsu meudesya bak akhe jih akan jiteupeue le sidroe ureueng nyan seubagoe desya — meunyo ka trep, jih nyan akan mulai jiteurasa suwara nurani jimeusalah dan akan jimeu-useuha keu jipeugot droe. Gobnyan akan meutobat, sira geupeugah: 'Ka meudesya lôn, ya Tuhan lôn.' Teuma, keuheundak-keuheundak 'gèt' nyan, seubalekjih, hana jipeususah gobnyan; ureuëng nyan jipike bahwa mandum ka teuatô. 'Lôn,' kheun gobnyan, 'lôn gaséh keu mandum nyang gèt, mandum nyang ceudah. Lagipun, Tuhan pih ka geupeujeuet mandum nyang ceudah.' Beutôi, nyan beutôi, tapi cinta ureuëng lagée nyan kon keu Nyang Peu-ada, tapi keu makhlôk. Ngon sabab nyan, leubèh gèt meunyoe geutanyoe tapeuputôh mandum hawa nafsu lagée nyan. Watée sidroe ureuëng geu-useuha keu geupeukabéh Isa, geupeukureubeuen peue nyang geugaséh — bah pih nyan jroh that — dan geupeubuet peue nyang hana geusuka, Po Teuh Allah geubri keu ureuëng nyan keuteunangan nyang leubèh rayek.

Sigohlom haté jipeusucé, haté nyan jipeusom hawa nafsu donya, dan nyan jipeujeuet haté mangat até. Teuma, meunyo ka suci, haté nyan meusedéh ateueh hawa nafsu donya dan jimeurasa beunci keu

⁴⁰ Amsal 23:26.

nyan. Óh lheueh nyan, haté mangat até lam hai-hai rohani. Ngon cara nyan, deungon jibeunci hawa nafsu donya, haté jeuet keu suci. Meunyoe haté hana meuras a jìjèk keu hawa nafsu nyan, haté nyan ka jiba lé hawa nafsu nyan. Teuma, cuba kalon keudroe pakriban akébatjih: geutanyoe hana sagai-sagai tateugon droe tanyoe nyang ka tuha nyan, malah tatem peunohi keuheundakjih. Jadi, pakriban cara geutanyoe jeuet keu ureueng nyang seutot Almaseh?

— Geronda, meunyo lôn payah that lôn peutheun saboh hawa napsu, peu keuh lôn harôh teutap meujuang?

— Beutôi. Bah pih haté gata meuras a sakét sabab gata hana taikôt keuheundak jih, gata bék taikôt bak jih; sabab meunyoe gata pubuet nyan, phon-phon gata teuras a mangat donya, lheueh nyan barô teuka susah donya. Teuma meunyoe gata hana ta seutôt haté gata dan haté nyan seudéh saweueb gata hana ta ikôt keuheundak jih, seumentara gata keudroe mangat até ngon hai nyan, maka Rahmat Ilahi teuka. Dan meuteumée Rahmat Ilahi nyan keuh tugas geutanyoe. Nyan makna jih, mangat jeuet ta teumée Rahmat Ilahi, keuheundak-keuheundak harôh tapeuputôh—bah pih nyang jroh—dan keuheundak droe harôh tapeuputôh cit. Teuma ureuëng nyan jeuet keu meureundah haté. Dan watee jih ka meureundah haté, Teuka Kureuniya Ilahi. Ka jeuet keu hana padôli lé keu hai-hai donya, haté nyan mangat até lam rohani. Tanyoe harôh, seubisa mungkén, meurunoe keu tapeujioh keunyeumanan donya dan tapeubuët buët rohani lam batén keu meuteumée keunyeumanan Ilahi.

Seunang donya nyan nakeuh seunang materi

— Geronda, ureuëng-ureuëng donya kayém geupeugah bahwa, bah pih na mandum keunimatan udep, awaknyan teutap meuras a na nyang kureuëng.

— Keubahgiaan nyang beutôi ngon murni nyan jeuet teurumpok bak Almaseh. Ngon cara meusaboh droe ngon Gobnyan lam du'a, gata akan tarasa jiwa gata ka peunoh. Ureueng-ureueng di donya nyoe jimita keubahgiaan lam kesenangan. Na cit ureueng-ureueng rohani nyang jimita keubahgiaan lam debat teologi, diskusi, ngon la'en-la'en nyang saban. Teuma, watee debat teologi awaknyan ka abéh, awaknyan teuras a hampa dan jiteumanyong bak droe jih peu nyang harôh jipeubuet lheueh nyan. Peue mantong nyang jipeubuet—konah meudesya atawa biasa—haséjih saban mantong. Leubeh gèt awaknyan éh mangat beungoh singoh jeuet jijak keurija deungon pikéran nyang jernéh.

Seunang rohani hana teuka bak ureuëng nyang jipeuseunang hawa nafsu donya lam haté jih. Ureuëng lagée nyan sabe hana teunang. Ureuëng rohani hana teunang meunyo jiteurimong seunang donya. Seunang donya nyan hana keukai ngon hana beutôi. Nyan nakeuh seunang nyang si'at mantong—seunang donya, kon seunang rohani. Seunang donya hana 'peusubô' jiwa manusia, tapi cit peusok-peusok jih. Meunyo ka tateumeung rasa seunang rohani, geutanyoe hana lé meuh'eut keu seunang donya. *'Lôn ka puas meunyo lôn kalon keumuliaan Droeneueh.'*⁴¹ Seunang donya kon jipeupuléh, tapi jipeuhabéh teunaga ureueng rohani. Cuba neukeubah ureuëng rohani lam saboh apartemen donya — jih hana meuteumée teunang di sinan. Meunyo keu ureuëng donya: jih jipiké mantong teungoh meureuhah, tapi seubeutôijih jih teungoh meudeurita. Di luwa jih meuseunang-seunang, tapi nyan hana jipeuteuka rasa puah até lam droe jih, dan jih akan meudeurita.

— Geronda, brat that meunaphah lam cara donya!

— Ureuëng rasa seupôt, tapi awaknyan keudroë nyang meuh'eut keu kurông an nyan! Saban lagée ciceuem — bak akhéjih, jih nyan jilumpat u babah uleue nyan ateueh keuheundak droëjih. Uleue nyan jiduek meungon di binéh kulam dan jikalon ciceuem nyan deungon that teutuju. Sira jikalon uleue nyan dan ka gadoh kuwasa ateueh droe, ceureumen nyan, lagée ka keunong sihé, jiplueng sira jikok-kok u dalam babah uleue nyan. Uleue nyan jipeumabôk ceureumen nyan mangat jih hana ék jilawan lé.

⁴¹ Mazmur 16:15.

Ceureumen nyan jiklik-klik, tapi meunyoe na ureueng teuka jitulông dan jipeujioh uleue nyan, ceureumen nyan teutap maté, saweueb jih ka ltheueh keunong racôn.

— Geronda, pakon manusia galak keu hai-hai donya?

— Ureuëng jinoenyoe hana jipiké bhah keukai. Gaséh keu droe jipeujeuet awaknyan tuwo bahwa awaknyan akan gadoh banmandum. Awaknyan gohlom sadar makna paléng lhôk lam udép, meunan cit gohlom jiteurimông keubahagiaan la'én nyang dari syeuruga. Até ureuëng-ureuëng nyan hana meuhajat ngon seunang até keu sapeue nyang leubèh manyang. Miseujih, droeneueh neujôk saboh boh labu keu sidroe ureuëng agam. 'Luar biasa that boh labu nyoe!' kheun jih. Gata bri keu jih saboh boh nanas. 'Heh, kalon kheueh kulét nanas nyoe!' kheun jih, laju jipoh boh nanas nyan, saweueb jih gohlom tom jirasa. Atawa cuba peugah bak cicém hantu, 'Ceudah that mata uroe nyoe!' — laju jih jiseumap u dalam tanoh. Ureuëng-ureuëng nyang puas ngon donya materi nyan lagèe aneuk manok bangai nyang duek teunang lam boh manok, hana jicuba peukoh kulét boh nyan keu jiteubiët dan jimeurasa seunang lam cahya mata uroe—nyan keuh po u langèt u keu udep syuruga—tapi, kareuna duek hana meugrak, maté lam kulét boh manok nyan.

Sifeuet donya lam udep rohani

— Geronda, kadang-kadang droeneueh neukheun bahwa si polan nyan jikalon deungon cara pandang ureueng Eropa, kon deungon cara pandang rohani Timu. Peue maksud droeneueh nyan?

— Maksud lôn, awaknyan jikalon deungon mata ureueng Eropa, deungon logika Eropa, hana iman, deungon cara manusiawi.

— Dan peu nyan roh Timu?

— *'...Timôk dari Timôk, ngon ureuëng-ureuëng nyang tinggai lam seupôt ngon bayang-bayang...'*⁴²

— Peue meukeusud droeneueh nyan?

— Watee lôn peugah sidroe ureueng ka jiteurimong roh Timu dan ka jitinggai roh Eropa, nyang lôn meukeusud nakeuh, deungon jikeubah logika ngon rasionalisme, ureueng nyan ka jiteurimong kesederhanaan ngon rasa hormat. Sabab kesederhanaan ngon rasa hormat nyan nakeuh sari pati roh Ortodoks, teupat Kristus geuduek. Uroë nyoe, ureuëng-ureuëng rohani kayém kureuëng sederhana — keusederhanaan nyang suci nyang peupuléh teunaga jiwa. Meunyoe sidroe ureueng hana jitinggai seumangat donya dan jipeuphôn udep sederhana—nyan makna jih, hana jipiké lé pakri ureueng la'én jikalon atawa jipeugah haba keu jih—ureueng nyan hana jeuet meusaboh ngön Tuhan atawa ngön ureueng-ureueng suci. Keu tamông lam saboh nyan, ureueng nyan harôh jipeuphôn udep lam alam rohani. Leubèh sederhana sidroe ureuëng meulaku—terutama lam komunitas biara—leubèh leumah alôih, leubèh 'meukilat' ureuëng nyan jeuët, saweueb sifeuët-sifeuët kasar lam droëjih ka gadoh. Meunyoe kon meunan, ureuëng nyan akan jicuba peugöt droëjih jeuët keu ureuëng nyang palsu. Ngon sabab nyan, mangat jeuët lagèe Malaikat, jak tanyoe useuha tapeulheueh droë dari peukayan karnaval donya.

Peu na gata teupeue pakri bida ureueng donya ngon ureueng rohani? Ureueng donya geupeupasti halaman rumoh geuh gléh. Awaknyan hana padôli peu keuh dalam rumohjih meuseubak. Awaknyan geupuphôn halaman dan ureueng nyang geusapu brôk u dalam rumoh. 'Ureueng,' kheun awaknyan, 'jeuet geukalon halaman; hana jeuet geukalon dalam rumoh.' Ngon narit la'én, bah kaco di dalam, tapi bék kaco di luwa. Awaknyan jikeuneuk ureuëng la'én kagôm keu jih. Teuma, ureuëng rohani

⁴² "Gobnyan ka geusaweue geutanyoe dari langèt, Peuseulamat geutanyoe, Timu dari Timu-timuan, dan geutanyoe nyang na lam seupôt ngön bayang-bayang ka meuteumée Keubeunaran, sabab Tuhan lahé dari Aneuk Dara" – kidông keu ode keu-9 bak Matins bak Uroe Lahe Almaséh.

jipeupaseuti rumoh jih gléh di dalam. Awaknyan hana jipeuduli peu nyang jipeugah lé ureuëng la'én keu jih, sabab Almaseh tinggai di dalam rumoh nyan—di dalam haté, kon di halaman.

Teuma, na cit teujadi ureuëng-ureuëng rohani nyan meulaku ngon cara meuhayak-hayak, lagèe ureuëng donya, dan, meunyoe tapeugah leubèh trang, lagèe cara ureuëng Farisi. Ureuëng-ureuëng lagèe nyan hana jipiké pakri cara jitamong u Syuruga, bak Tuhan, tapi jipiké pakri cara mangat deuh göt lam udép di donya nyoe. Awaknyan jipeujioh droe nibak banmandum keubahagiaan rohani, padahai awaknyan seubeutôi jih jeuët jialami keuadaan lagèe di syuruga langsông di sinoë. Ngon sabab nyan, awaknyan teutap jeuet keu ureueng donya. Awaknyan jicuba udep meurohoh meunurot adat donya. Teuma, di dalam jih nyan soh—Tuhan hana di dalam droe jih.

Sayangjih, roh donya ka meubri peungarôh nyang kreuh bah that keu ureuëng-ureuëng rohani. Dan meunyoe ureuëng rohani meulaku ngon meupiké lagèe ureuëng donya, peue teuk nyang tinggai keu ureuëng donya keu jipeubuët ngon jipiké? Watèe lôn lakee bak ladôm ureuëng beu jitulông aneuk muda nyang keunong narkoba, awaknyan jijaweueb: 'Meunyoe kamoe peudong teumpat meureuhah keu ureuëng keunong narkoba, hana soe nyang tém meuseudeukah keu buët nyan. Jadi leubeh get tanyoe tapeudong rumoh jaga keu ureueng tuha.' Kon lôn peugah bahwa rumoh jaga keu ureueng tuha nyan hana peureulee—nyan ka teuntèe that peureulee. Tapi meunyo tanyoe tamè langkah ateuh pikeran lagèe nyan, buet amal tanyoe akan gagal. Ureueng hana sadar bahwa keujayaan donya nyan nakeuh kegagalan spiritual.

Sifeuet donya lam udep rahéb

— Geronda, le ureuëng geupeugah bak kamoe: 'Droeneueh udép disinoe lagèe lam Syuruga.'

— Meudo'a beek sampoe gata hana meuteumèe Syuruga nyang la'én nyan. Lôn teuma seunang that meunyo peukembangan rohani gata jeuet keu peungarôh keu ureueng donya, tapi gata keudroe — khusuih jih sabab peukembangan nyan — hana gata sadari peungarôh nyang gata bri keu ureueng la'én, dan gata pih hana meuhajat keu tapeugot peungarôh sapeue pih; beek keuh nyan teuka dari dalam dan alami, teuka ngon sendirijih. Usahakan bék sampoë gata gadôh droë lam hai nyang sia-sia—meunyoe kon, gata akan gadôh Kristus. Usahakan beu sadar nurani gata nyan lagèe ureuëng biara. Udép beu rohani, lagèe bikhè. Bék tuwoë keu Kristus, mangat Gobnyan pih geuingat keu gata. Tujuan lôn kon keu peususah gata, tapi keu lôn tulông ngon lôn peukong gata. Roh donya, meunyo jitamong lam udep biara, nyan jipeusedéh Almaseh keudroe. Usahakan keu tapeutanda roh nyang la'én nyan ngon tapeulét jih.

Sayangjih, seumangat donya ka jitamong dari luwa u dalam le biara. Sababjih, bak jameun tanyoe nyoe, na padum-padum droe guru rohani nyang jipeuarah udep biara u jalan donya, dan jiwa-jiwa para biksu hana jitarék u arah seumangat nyang peunoh ngon rahmat dari Bapak-Bapak Kudus. Lôn kalon uroe nyoe na saboh roh nyang meulawan ngon roh Bapak-Bapak Kudus nyang leubeh meukuasa lam biara-biara. Bikhèe-bikhèe hana jiteurimong roh nyang jroh, roh Bapak Kudus nyan. Nyan makna jih, awaknyan hana udép seucara rohani. Deungon nan patéh ngon peureundah keuheundak droe, awaknyan jipeureundah tingkat rohani sampoe saban ngon tingkat donya dan jipeubuet keuheundak droe nyang donya. Meunyoe udép lagèe nyan, awaknyan hana meukeumang, saweueb si tukang goda, roh donya, 'geukeurija' meusajan awaknyan lam biara. Geutanyoe hana hak tafasirkan peurintah Po Teuh Allah meunurot keuheundak geutanyoe. Tanyoe hana hak untuk tapeugot gambaran keubansawan seumahoe tanyoe galak. Meungaku keuleumahan droe dan deungon rendah haté talakèe rahmat Po teu Allah nyan la'én that hai. Keujahatan nyang paleng rayek, meunurot pandangan lôn, nakeuh na ureueng nyang anggap roh donya nyoe seubagoe kemajuan. Seuharôh jih tanyoe taturi roh nyoe seubagoe keujatohan dan tapeuteubiet jih dari droe tanyoe, mangat jeuet suci secara rohani. Óh lheueh nyan Roh Kudus teuma geuteuka sigra, nyang peusuci, peungeuh, dan peukong jiwa.

Na cit paderi-paderi nyang peugah: 'Tanyoe harôh tapeuleumah budaya tanyoe.' Budaya peu? Budaya donya? Ka patôt that meunyo geutanyoe, seubagoe paderi, tapeuleumah budaya rohani tanyoe, peumbangunan rohani tanyoe. Peukembangan spiritual lagèe peu? Lagèe nyoe: bèk meucuba leubèh maju nibak ureuëng biasa nyang that spiritual lam peukembangan donya, sabab peukembangan donya nyan jipeususah awaknyan pih, apalagi ureuëng meubagoë. Laju spiritual geutanyoe harôih that manyang sampoe ureuëng donya pih teutarék haté keu jiseutot bak tapak geutanyoe. Meunyo geutanyoe para bhikkhu tapeubuet saban lagèe ureueng awam nyang that spiritual, nyan, sigo teuk, hana meuguna keu ureueng awam, sabab awaknyan ka na conto ureueng awam nyang that spiritual hana geutanyoe. Udep geutanyoe musti leubeh manyang nibak udep ureueng awam nyang spiritual. Sidroe bhikkhu bek jipeuteutap tujuan keu jipeuleumah jeunèh peukembangan donya keu ureueng laen. Hai nyoe nakeuh saboh penghinaan keu keubiksu'an. Sidroe bhikkhu nyang meupike lagèe ureueng donya nyan jipeuleumah bahwa jih ka meusalah jalan—jih jitamong u jalan nyan demi Almaseh, tapi roh jih meuh'eut keu donya. Meulalu peumbangunan donya, nyang jianggab seubagoe kemajuan, keubiksu'an nyan ka jitron u kemerosotan rohani.

Le that nyang ka gadoh nibak udép bhikkhu, saban lagèe martabat ngon hormat nyang ka gadoh di donya dan ka jipeugah nyan hai jameun dilee. Nyan keuh sabab jih sampoe lôn sakét that até sampoe meuh'e-h'e. Lôn meuh'eut that jak u teupat nyang ji'ôh [mangat bek lôn kalon mandum nyoe]. Soe mantong nyang goh lom na meuras sapeue nyang leubeh manyang, hana that jipiké keu udép rohani jih, nyang lam nyan jiatô mandum peukara meunurôt atôran droe jih. Teuma, peu na gata teupeue pakriban suah jih keu sidroe ureueng nyang ka lheueh meuras sapeue nyang leubeh manyang untuk udép meunurôt atôran lagèe nyan? Meunyo Almaseh geubri lôn hudép lagèe nyang lôn keuheundak, deungon cara meubiara, dan maté lagèe sidroe pahlawan, nyan akan lôn anggap maté lam prang, di garéh ukeue. Nyoekeuh watee-watee nyang patôt keu maté, jeuet keu syahid, dan peuseumah droe, bah pih cit keu tapeupaseuti bapak-bapak suci hana geupeucaci.

Tanyoe tabaca sabe bhah bapak-bapak suci, tapi hana meusidroe pih tapike pat ngon pakri cara udeb gobnyan. Tuhan na geupeugah: *'Rubah na guha, cicém di langèt na sarang, tapi Aneuk Manusia hana teupat keu geupeuduek ulèe Gobnyan.'*⁴³ Hai nyoe bit-bit that teukeujot. Bapak-bapak Kudus geu-useuha untôk geuduek lam guha dan jeuet lagèe Almaseh. Awaknyan geuras keubahagiaaan Almaseh saweueb geu-ikôt Gobnyan lam sigala peukara. Nyan keuh saboh-saboh jih nyang geupiké. Bapak-bapak Kudus geu-ubah padang pasé jeuet keu saboh banda rohani, seudangkan jinoe geutanyoe teungoh ta-ubah jih jeuet keu banda donya. Jeum'at Kristus geuplueng u padang pasé keu geupeuseulamat droe,⁴⁴ seudangkan geutanyoe teungoh tapeu'ubah padang pasé nyan jeuet keu saboh banda donya. Dan ureueng ramè akan teupikat lé hai nyoe, hana soe tulông lé, dan lheueh nyan awaknyan hana sapeue lé keu geumat. Nyan keuh beutôi-beutôi bahaya rayeuk nyang lôn kalon lam thôn-thôn nyang brat nyang teungoh geutanyoe alami jinoe. Padahai jinoe geutanyoe seuharôhjih udép leubèh lagèe rahéb mangat na teunaga ilahi, teuma, nyang seunyat jih, geutanyoe teujatôh lam peungarôh roh donya; nyan jipeujeuet geutanyoe leubèh brok, dan geutanyoe jeuet keu hana meuteunaga. Nyan makna jih, geutanyoe keudroe nyang peuteubiet roh geutanyoe dari droe geutanyoe dan jeuet keu mayèt nyang ka maté.

Jinoenyoe na cit rahéb nyang hudép lagèe rahéb nyan cit bak luwa mantong. Awaknyan hana jiep rukok, hana jipeubuet desya syahwat, jibaca **The Love of Goodness**, dan sabe jikutip narit Bapak-bapak Kudus. Lam donya sekuler, aneuk-aneuk nyang hana meusulet, jipeugöt tanda saléb, jijak u geurija, dan watee ka rayek, na bacut jipiké keu adab, jipeugah nyan ka cukôp. Ureueng di ladôm biara udépjih saban that lagèe nyan, dan nyan jitarék ureueng la'én keunan. Teuma, meunyo ureuëng awam ka

⁴³ Matius 8:20 ngon Lukas 9:58.

⁴⁴ Bnd. Wahyu 12:6.

leubèh jituri rahéb-rahéb nyan, awaknyan jikalon bahwa rahéb nyan hana bida ngon ureuëng donya, saweueb awaknyan mantong jipeuteun banmandum sifeuet donya. Dan meunyo awaknyan jimeurokok, jibaca surat haba, atawa jimeututô bhah politik, maka ureuëng awam paléng kureuëng akan ji-jioh droe nibak awaknyan seubagoe ureuëng donya, dan keu-rahéban hana jeuët keu kuto.

Pakriban cara sidroe bhikkhu nyang leumoh roh jih jeuët jipeusentuh haté ureueng donya? Meunyo gata peubiyeu arak lam butôi nyang teuhah, nyan akan jeuët keu uap, gadoh banmandum keukuatan jih, dan hana jeuët le jipumaté kuman atawa jitot. Dan meunyo gata isoe lampu spirit deungon spirit nyang ka basi nyan, nyan teuma, akan jipeurusak sumbu cit. Meunan keuh deungon sidroe bhikkhu: kareuna hana fokus, jih jipeuplueng Rahmat Ilahi dan lheueh nyan jih nyan cit na skema mantong — rupa luwa sidroe bhikkhu. Jih nyan lagee spirit nyang ka basi dan hana jeuët 'jitot' iblih. Sabab 'cahya ureuëng biara nakeuh Malaikat, dan cahya manusia nakeuh ureuëng biara!'⁴⁵ Teuma ureuëng biara nyang ka 'leumöh' nyan hana lé jeuët keu cahya. Peuë na gata sadari pakriban jeuheut jih hikmah donya! Meunyoe kuwasa rohani ka jitinggai dari udép biara, maka hana sapeue lé nyang tinggai di dalam jih. Sabab 'meunyoe sira ka gadoh masénjih,⁴⁶ nyan hana patôt lé keu baja. Ië kuto ngön brôk jeuët keu humus, tapi sira hana. Meunyoe droeneuh 'peubaja' bak kayèe ngön sira, nyan akan jitôt bak nyan. Bak jameun nyang teungoh geutanyoe jalani jinoo, keuhidôpan bhikkhu seuharôhjih meucahya trang. Banmandum hai nyang ka beukah ngon reuloh nyan peureulèe sira. Meunyoe hana hikmah donya lam biara-biara nyan, meunyoe keuadaan awaknyan nakeuh keu rohani, nyan keuh nyang paleng rayek jasa awaknyan keu masyarakat. Awaknyan hana peureulèe meututô atawa jipeubuet sapeue la'én, sabab awaknyan akan meututô rot udep awaknyan keudroe. Nyan keuh beutôi-beutôi nyang jipeureulèe lé donya jinoo.

Dan cuba kalon ureuëng Katolik — cuba kalon ka trok pakriban keuadaan awaknyan! Lôn ingat, meupadum thôn nyang ka leupah, watée lôn na di Biara Stomion di Konitsa, na sidroe ureuëng jiba keu lôn saboh reutôt surat haba nyang teutuléh: "Lhèe reutôt bibi Katolik jipeugèt protès — phôn that saweueb awaknyan hana geupeu-izin nonton filem di bioskop, lheueh nyan protès la'én — saweueb bajèe awaknyan panyang sampoe bak mata gaki, kon sampoe bak pha." Watée lôn baca nyan, lôn beungèh that sampoe lôn peugah: "Aduh, pakon gata jeuët keu biarawati dari phon?" Dan bak ujông artikel nyan na teutuléh bahwa awaknyan ka jilucôt bajèe biarawati dan ka jiwoë u donya sekuler. Tapi ngon cara piké lagèe nyan, awaknyan ka jiwoë keunan sigohlom nyan cit. Bak saboh keujadian la'én, lôn na lôn kalon sidroe biarawati Katolik nyang konon jih teungoh geupeubuet buet misionaris dan jih nyan—pakri lôn peugah nyoe?—beh, saban that lagèe aneuk dara-aneuk dara nyang that meudunia. Hana bida sapeuena! Jadi, bèk tapeubiyeu semangat Eropa nyan jimeu'akar lam droe geutanyoe, meunyo kon geutanyoe pih bak akhéjih akan jeuët lagèe nyan cit.

— Geronda, peubiyeu alasan donya nyan lagèe jih nakeuh saboh buet nyang brat that keu lôn.

— Nyan kön saboh hai nyang payah, tapi geupeureulèe waspada. Sabé-sabé ta pike keulayi peue nyang geupeugah lé Arsenius nyang Rayeuk: 'Pakon gata tinggai donya?..⁴⁷ Tanyoe tuwo pakon tanyoe teuka u biara. Got atawa brôk, mandum ureueng geupeuphôn deungon got, tapi hana mandum nyang peuseuleusoe deungon got, sabab awaknyan tuwo pakon jitamong u biara.

— Geronda, droeneuh na neukheun bahwa roh donya nyoe ka jitamong u dalam udep biara dan standar rohani jih ka jipeuleumoh. Peu keuh semangat sejati udep biara nyan akan teutap bertahan?

⁴⁵ "Cahya ureuëng-ureuëng biara nakeuh Malaikat, dan cahya keu banmandum ureuëng nakeuh udép biara; ngon sabab nyan, bah keuh ureuëng-ureuëng biara museumangat jeuët keu conto nyang jroh lam banmandum hai, hana jipeusalah soë mantong lam hai peuë mantong, meunan ngon buët meunan cit ngon narit (2 Kor. 6:3). Teuma meunyoe cahya nyan jeuët keu seupôt, maka seupôt nyan—nyan keuh, ureueng-ureueng nyang na di donya—leubèh that seupôt." Bapak Abba Yohanes nyang Teuhoreumat, Abas Gunong Sinai, *The Ladder* (terjemahan Rusia). Lavra Trinitas Kudus St Sergius, 1898. hlm. 181.

⁴⁶ Mat. 5:13.

⁴⁷ Kalôn: Kisah-kisah Meuhareuga nibak Udép Ascetic Bapak-bapak nyang Kudus ngon Meubri Beureukat. Lavra Trinitas Kudus St Sergius, 1993. hlm. 27.

— Badè nyoe ka teuka, tapi Tuhan hana geupeubioh geutanyoe.

— Geronda, teubayang saboh pikeran bak lôn: 'Peu na mantong perkumpulan rahéb-rahéb nyang sifat jih rohani?'

— Lagèe ka hana cukôp lé awaknyan! Meunyoe hana, Mak Tuhan nyan ka geukirém banmandum 'saudara' geutanyoe nyoe deungon jaga u teupat-teupat nyang hana that ji'ôh!.. Na cit rahéb-rahéb nyang udép that rohani, hana meugah-meugah. Jiwa-jiwa lagèe nyan jeuet tarumpok bak tiep-tiep biara, bak tiep-tiep keusultanan. Keubit that jiwa-jiwa langka nyan nyang peugeundô Allah, dan nyan keuh sabab jih Gobnyan sabé geutheun geutanyoe.

Roh donya nyan nakeuh saboh peunyakét

Hai nyang paléng peunténg uroë nyoë nakeuh bék taikôt ngön roh donya nyoë. Sikap hana taikôt nyan nakeuh saboh keusaksian keu Almaseh. Jak tanyoë cuba, seubisa mungkén, bék sampoë geulombang donya nyoë jiba tanyoë dan jipeuhanyöt u ilé donya. Eungkôt nyang carong hana keunong bak mata kail. Ék nyan jikalon umpeuen nyan, jiteupeue peue nyan, laju jimeulange jiwoe nibak teupat nyan dan hana keunong jidrop. Teuma ék la'én jikalon umpeuen nyan, laju jiseumpom dan langsung keunong bak mata kawé. Meunan keuh deungon donya—jih nyan na umpeuen jih, dan jih jipeuguna nyan keu jidrop manusia. Ureueng-ureueng jitarék lé roh donya dan óh lheueh nyan keunong jidrop lam jareueng jih.

Hikmah donya nyan nakeuh peunyakét. Saban lagèe sidroe ureueng meuseuha bèk keunong peunyakét, meunan cit ureueng nyan harôh meuseuha bèk keunong peunyakét hikmah donya—dalam beuntuk peu mantong. Mangat jeuet meukeumang secara rohani ngon teutap sihat, mangat jeuet meugeumbira ngon seunang lagèe malaikat, sidroe ureueng harôh hana meuhubongan ngon roh donya.

Bab 4. Teuntang Dosa Rayeuk Keuzaliman

Hukôm hana adé jeuet keu beungèh Allah

Meunyo sidroe ureueng na beureukat nibak Po Teuh Allah, nyan nakeuh saboh hai nyang that hebat. Nyan nakeuh hareuta nyang seubeutôjih! Peue nyang geubeureukat nyan teutap na dan hana binasa. Peue nyang hana geubeureukat hana teutap na. Hana adé nyan desya nyang rayeuk. Na keuadaan nyang jeuet peukureueng hukôman keu mandum desya, tapi kon keu hana adé—nyan jipeuteuka beungèh Po Teu Allah. That teumakôt hai nyan! Ureueng nyang hana adé keu gob nyang la'én, nyan saban lagèe jipeutot apui ateueh ulèe droe jih. Ureueng jipeubuet buet hana adé, lheueh nyan ureueng nyang jigaséh maté, tapi awaknyan hana jeuet jipham pakon nyan teujadi. Tapi pakri jeuet ureueng nyang jipeubuet le that buet hana adé nyan jeuet makmu? Deungon jipeubuet nyan, awaknyan jibri kuasa keu syétan ateueh droe jih, lheueh nyan bala, sakét, ngon musibah la'én teuka keu awaknyan... Ngon [hana jiteupeue seubab rohani nibak bala-bala nyan] awaknyan jilakèe bak gata beu neumeudo'a mangat awaknyan sihat.

Leubeh le bala nyan teuka dari buet nyang hana adé. Conto jih, meunyo ureueng jipeusapat hareuta deungon cara hana adé, mungkén jih jeuet hudép mewah padum-padum thôn, tapi lheueh nyan jih peuhabéh mandum hareuta nyang jiteumeung deungon hana adé nyan keu bayeue dokto. Keubit pih, lagee nyang ka teutuléh lam Zabur: 'Leubeh get bacut keu ureueng beuna daripada hareuta nyang le keu ureueng jeuhet.'⁴⁸ 'Harta nyang meuteumé deungon cara salah nyan lagèe angèn,' kheun saboh peupatah.

⁴⁸ Mazmur 36:16.

Banmandum nyang geupeusapat deungon tipèe akan gadoh, meuhambo u angèn. Peunyakét, bangkrôt, ngon bala la'én, nyang teuka seubagoe cubaan nibak Allah, nyan jarang teujadi ngon keunong bak ureueng nyang dit that. Ureuëng lagèe nyan akan jiteurimöng pahala nyang suci nibak Allah, dan biyasajih awaknyan jeuët leubèh kaya lheuëh nyan, lagèe Ayub.⁴⁹ Seulaén nibak nyan, mayèt ramè ureuëng nyang ka meuninggai teutap hana beukèe lam tanoh nyan keuh kareuna sabab nyan — bak watèe udep awaknyan, ureuëng-ureuëng nyan na jipeubuët keu'adélan.⁵⁰

Ureuëng nyang hana adé meudeurita

Ureuëng nyang hana saleh — bahkan, soë mantong nyang ka jipeusalah ureuëng la'én lam cara peuë mantong dan hana jilakèe meu'ah — jiseungsara lé suwara nurani droëjih, dan leubèh nibak nyan, lé beungèh ureuëng nyang ka jipeusalah nyan. Sabab meunyo ureuëng nyang keunong zolom nyan hana jipeumeu'ah ureuëng nyang ka jipeuzolom jih dan teutap jipeusom beungèh ateuëh ureuëng nyan, ureuëng nyang ka jipeuzolom nyan akan jipeumula meurasasakét haté nyang brat that dan meudeurita. Jih hana jeuët éh; jih akan meurasasagèe teungoh jipeulét-pét lé umbak la'ôt nyang meugeulumbang. Hana ék tapiké pakriban that teuga gobnyan geurasas beungèh ureuëng nyang ka geupeusalah nyan! Meunyo sidroe ureuëng gaséh keu ureuëng la'én dan geupiké keu ureuëng nyan, ureuëng nyang geupiké nyan geurasas cinta nyan. Hai nyang saban cit teujadi bak ureuëng nyang salah nyan. Oh, watee nyan beungeh ureueng nyang ka jipeusalah nyan ka jipeuhanco jiwa jih! Bah pih jih jioh that — kon di Australia atawa Johannesburg — meunyo na jiwa ureueng laen nyang beungeh keu jih, jih hana meuteumee teunang.

— Teuma pakri meunyo jih hana padôli?

— Peu keuh gata pike ureuëng nyang hana perasaan hana meudeurita? Awaknyan cit meudeurita, tapi awaknyan jipeusibôk droe ngon hiburan mangat pikéran jih hana jipiké lé keu nyan. Mungkén cit sidroe ureuëng nyang ka jipeulaku hana adé ka jipeumeu'ah ureuëng nyang salah, tapi mantong na bacut rasa beungèh lam haté jih. Watee nyan awaknyan keudroe meudeurita bacut, tapi ureuëng nyang jeuët keu seubab rasa beungèh nyan meudeurita that brat. Teuma, meunyo ureuëng nyang salah nyan jilakèe meu'ah dan ureuëng nyang keunong salah hana jipeu'ah, maka ureuëng nyang keunong salah nyan keudroe nyang mulai meudeurita. Hana apui nyang leubèh hu meureubang nibak apui lam jiwa nyang hu lé su'ôt nurani. Nurani ureuëng lagèe nyan ka meudeurita bak udep nyoe cit; sabe jikik lé ulat lam jiwa. Teuma, hana syak lé bahwa lam udep singoh nyang keukai, *'kuman nyang hana tom éh'* nyan akan jikiké nurani gobnyan leubeh kreuh lom, meunyo lam udep nyoe gobnyan hana meutobat dan hana jipeuwoe bak jiran-jiran jih peu nyang ka jicok ngon hana adé nibak awaknyan — paléng kureueng ngon niat jroh gobnyan keudroe, meunyo hana mungkén lé jipeubuet nyan ngon cara la'én.

Lôn teuingat sidroe pengacara nyang ka jipeubuet le that kezaliman ateueh ureueng laén. Pakriban meudeurita jih bak akhé umu jih! Di da'irah pat jih praktek hukôm, na le that ureueng ternak, ngon sabab nyan, kasus meunatang nyang peurusak tanaman ngon padang naleueng nyan ka biasa teujadi. Ureuëng-ureuëng peulara nyang tanggông jaweueh ateueh keurusakan nyan geujak bak pèngacara nyan keu geulakèe tulông, dan jih nyan, deungon cara licék jih, jipeubalék masalah nyan sampoë ahli tanô dan hakim yakin bahwa awaknyan hana salah, seudangkan ureuëng-ureuëng meutani nyang malang nyan kon mantong hana meuteumèe keu'adélan, tapi ka jipeuteuka bala keu droëjih. Bandum ureuëng jiteupeuë pengacara nyan nakeuh sidroe ureuëng jeuheut, dan hana meusidroë pih ureuëng jujô nyang

⁴⁹ Kalon Kitab Ayub.

⁵⁰ Di Gunong Athos ngon di Yunani umumjih, jenazah ureuëng nyang ka meuninggai geukueh lom dari jirat 3–4 thôn lheuëh meuninggai, geurasah, ngon geukeubah lam peti mayèt khususih. Meunyo mayèt nyang ka meuninggai nyan goh lom beukah, mayèt nyan geukubu lom lam jirat dan do'a keu tempat istirahat ureuëng nyang ka meuninggai nyan geupeukong. — *Catatan ureuëng teujeumah.*

tém jak bak jih. Jinoë, deungö kheueh nasihat nyang geubri lé sidroe peungaku dosa keu sidroe ureuëng keumawé nyang peka rohani nyang tinggai di da'irah nyan.

Ureuëng meungông nyan na si kawan leumo ubeut ngon sidroe asèe. Bak siuroe, asèe nyan meuanuek, dan ureuëng meungông nyan geubagi mandum anuek asèe nyan. Bak watèe nyang rab saban, sidroe leumo inong ubeut gadôh, jitinggai sidroe anuek leumo nyang mantong jiseumom. Sabab hana jiteumèe mak jih, anuek leumo nyan jipeulop droe bak asèe nyan dan ka biasa jiepe susu jih. Asèe nyan meurasa lega. Ban dua beulatang nyan ka that biasa ngon hai nyan sampoe awaknyan sabe jimita saban droe. Bah pih padum brat si tukang keumawé nyan jicuba peupisah awaknyan, awaknyan teutap cit jiteumèe jalan woe bak saban droe. Si tukang keumawé nyan, seubab jih sidroe ureueng nyang peka rohani, hana jiteupeue peu jeuet jipajôh sie kamèng nyan, dan jipeuputôh keu jitanyong bak padri pengaku jih. Peumimpin rohani nyan, geuteupeue bahwa si gembala nyan gasien, geupike siat laju geupeugah: 'Bèk, aneuk lôn, gata bèk pajôh sie kamèng nyan, sabab jih nyan ka geupeurayeuk ngon èk asèe. Lôn peu nyoe mantong: ba kamèng nyoe keu hadiah keu pèngacara geutanyoe, sabab gembala-gembala la'én pih na geuba kamèng ngon keju keunan. Bah jih pajôh sie nyan, sabab jih sidroe sagai nyang na beureukat keu jipeubuet nyan: mandum ureueng jiteupeue that hana adé jih."

Jinoe ka tuha ngon teungoh sakét, pengacara nyang hana saleh nyan jipeususah lé lumpoe brôk ngon hana jeuet éh. Hai nyan teujadi meuthôn-thôn. Nyang leubèh parah lom, jih ka keunong sakét lumpuh ngon hana jeuet meututô lé. Pendeta peungaku jih ka jicuba peuyakin jih mangat paléng kureueng jituléh desya-desya jih ateueh keureutah, tapi ureueng malang nyan ka gadoh kuwasa ateueh droe jih. Imam nyan teupaksa geubaca ateueh jih doa 'Lapan Dara Muda keu ureueng sakét ngon nyang hana éh',⁵¹ mangat jih jeuet éh bacut pih, meunan cit deungon doa-doa seumantôk keu geupeuringan keuadaan jih. Meunan keuh cara si pèngacara nyan meuninggai donya, dan jinoe nyang tinggai nakeuh ta meudoa bak Allah mangat Gobnyan geubri keu jiwa jih teumpat istirahat nyang seujati.

— Geronda, le that ureuëng yakin droëjih ka jipeukena sihé. Peuëkeuh sihé nyan jeuet jipeusakét ureuëng?

— Meunyo sidroe ureueng meutobat ngon jak meu-ikrar dosa, maka hana, nyan hana jeuet. Mangat saboh la'nat jeuet jipeusakét ureueng, ureueng nyan keudroe harôh jibri kuasa keu [syétan] ateueh droe jih. Contoh jih, sidroe ureueng jipeubuet hana adé keu ureueng la'én, jipeungeut sidroe aneuk dara ngon tipèe, atawa jipeubuet buet-buet la'én nyang saban. Lam hai nyoe, awaknyan harôh meutobat ateueh peu nyang ka jipeubuet, jilakèe meu'ah bak ureueng nyang ka jipeusalah, jak meu'aku desya, ngon jipeugèt keulayi peu nyang ka jipeubuet. Meunyo kon — bah pih mandum paderi jipeusapat keu jiteugor awaknyan — kutôk sihé nyan hana jeuet gadoh. Keubit, bahpih hana sapeue la'én la'nat nyang jibri ateueh gobnyan, rasa beungèh mantong nibak jiwa nyang ka jipeusakét nyan ka cukôp keu jipeusakét gobnyan.

Na dua jeunèh keu'adélan: material ngon moral. Keu'adélan material nakeuh watèe sidroe ureueng jipeulaku hana adé ateueh ureueng la'én lam hai-hai nyang jeuet takalon ngon takumat. Keu'adélan moral nakeuh watèe sidroe ureueng, miseue jih, jipeukacho pikeran sidroe aneuk dara ngon jipeusisat jih. Dan meunyo dara nyang jipeungeut nyan cit sidroe yatim, maka ureueng nyang peungeut jih nyan ka jipeubeuban roh jih limong go lipat. Peu na gata teupeue pakri bagah jih aneuk beudé jiteumèe ureueng-ureueng hana sopan lagèe nyan lam prang? Lam prang, keuadelan ilahi ngon peulindôngan Allah keu umat manusia nyan leumah that nyata. Prang hana jiteurimong buet hana mulia — aneuk beudé sigra jiteumèe ureueng hana göt akai nyan. Na siuroe, dua kompi kamoe ka geutunyok keu gantoe saboh batalion di garéh ukeue nyang teungoh jiwoe keu piyôh. Teungoh proses serah terimong, pihak Komunis laju jiseurang kamoe, dan prang nyan pih meuh'e-h'e. Sidroe teuntra dari batalion nyang ka jitinggai

⁵¹ Kalön Buku Ibadah Rayeuk. Doa keu Ureuëng Sakét ngon Ureuëng Hana Teungeut. Moskow: Pabrék Cetak Sinodal, 1884. Fol. 165 ob.

nyan ka jipeubuet buet keuji nyang hana mulia siuroe seugolom nyan — jipeurkosa sidroe ureueng inong meungandong nyang malang. Peue nyang teujadi? Lam prang nyan, jih sidroe sagai nyang maté! Kon keuh nyan that meungeurikan? Banmandum ureueng jipeugah lheueh nyan: 'Nyan keuh nyang patot jiteurimong lé binatang nyan — jih meuteumeung balasan keu buet jih.'

Dan hai nyan cit teujadi bak ureuëng-ureuëng nyang licék, nyang jicuba ploe atawa jipeulheuh droe — bak akhéjih, awaknyan keuh nyang maté. Ureuëng-ureuëng nyang na iman nyang kong, ka teuntée, udép deungon jujô, deungon cara Kristen. Dan nyoe keuh nyang ka geukalon: ureueng lagée nyan jaga marwah tubôh jih, dan nyan jipeulindông awaknyan dari aneuk beudé musôh ngon serpihan logam leubèh jroh nibak meunyo awaknyan jipakèk saboh potongan Saléb Suci Tuhan.

Keuzaliman jeuet keu seubab penderitaan sampoë bak aneuk cuco

— Geronda, watée lôn jeuët keu biarawati, keuluarga lôn hana adé bak lôn. Peu jeuët jinoe lôn tuntutan bak awak nyan peu nyang hak lôn meunurôt hukôm?

— Hana, nyan salah.

— Beutôi, tapi lôn takôt meunyo bala teuma teuka ateueh awaknyan sabab buet hana adé nyang ka jipeubuet.

— Cuba kalon padum na rayeuk cinta droe nyang murni na bak gata nyan! Meunyo lôn bak teumpat gata, lôn peugah lagee nyoe bak awaknyan: 'Lôn hana peureulee sapeue keu droe lôn. Teuma, lôn meuh'eut gata seubagoe bôh jaroe gata keudroe, tabagi bagian warisan nyang hak lôn nyan keu ureueng gasien. Dan nyang phon-phon that, tulông syèdara-syèdara geutanyoe nyang gasien. Lôn peugah nyoe mangat beungèh Po Teu Allah bèk keunong bak aneuk-aneuk droeneuh.' Sabab meujan-jan teujadi sidroe ayah jibri sedekah keu ureueng la'én keu keuteunangan roh gobnyan — miseue jih, jiseudeukah pèng bak lembaga amal — tapi hana jikeubah sapeue pih keu aneuk-aneuk droe jih.

Mungkin teujadi bak saboh-saboh keuluarga, sidroe yah chik atawa mak chik ka jipeubuet buet nyang hana adé, tapi nyan hana meubri akébat keu droe jih. Teuma, hukôman jiteuka keu aneuk atawa cuco jih, nyang jeuet sakét dan teupaksa jipeuhabéh péng keu dokto dari hasé nyang hana sah, keu jibayeue utang indatu jih. Lôn teuingat saboh keuluarga nyang ka jiteuka le bala. Phon-phon, ulée keuluarga nyan keunong sakét parah: gobnyan meudeurita meupadum thon, teukurông lam kama, lheueh nyan meuninggai donya. Lheueh nyan, peurumoh ngon aneuk-aneuk gobnyan meuninggai cit — meuturôt-turôt. Barô-barô nyoe, nyang keuneulheueh nibak awaknyan—aneuk keulimong—ka meuninggai cit. Keluarga nyoe dilee kaya that, tapi ka jeuet keu gasien sabab keu bayeue dokto ngon biaya-biaya la'én, awaknyan ka jipeubloe mandum atra nyang na ngon hareuga murah that. 'Pakon le that peunyakét ngon bala nyang teuka bak awaknyan?' Lôn teupiké. Lôn na lôn turi padum-padum droe anggèta keuluarga nyan. Nyan ka jeulah nibak awaknyan bahwa bala nyang jiteuka nyan hana hubôngan jih deungon cubaan nyang meubri beureukat nyang Tuhan kirém keu ureueng-ureueng pilihan Gobnyan. 'Mungken that,' piké lôn, 'hukôm-hukôm spiritual Tuhan ka geupeulaku ateueh awaknyan.' Keu peugadoh rasa ragu lôn, lôn cuba tanyong bak padum-padum droe ureueng tuha nyang jeuet teupatéh—ureueng gampông jih—bhah keluarga nyan, dan awaknyan geupeugah lagée nyoe bak lôn. Ulée keluarga nyan ka jiteurimong warisan nibak ayah jih dan lheueh nyan jipeu leubeh warisan nyan deungon cara jipeubuet meubagoe buet nyang hana adé. Contohjih, sidroe inong balée ka geulakée utang bak jih mangat jeuet geupeukawen aneuk inonggeuh. Utang nyan ka teunteè geubayeue lheueh meupöt ngon geupoh padi. Teuma jih nyan, jibri pèng nyan deungon syarat inong nyan harôh geupeupinah hak milék tanoh ubeut atra inong nyan keu jih keu jipeudong rumoh. Kareuna ka lam keususahan that, inong nyang malang nyan geubri mantong banmandum nyang jilakée lé jih. Ureuëng la'én jilakée utang keu jipeulheueh utang bak bank. Jih nyan ka jimeukeusud jibayeue pèng nyan lheueh jipöt kapah, tapi ulée rumoh nyang hana adé nyan hana jitem dan jilakée balék saboh blang nyang banmandum. Sabab

teumakot keunong tindakan lé bank, ureuëng malang nyan laju jiseurah blang jih nyan. Ureuëng keulhèe jilakèe pinjam pèng bacut keu jibayeue dokto, teuma tukang peugadé nyang jeuheuet nyan jilakèe saboh leumo nibak jih. Ureuëng gasien nyan geubri lagee nyang geulakèe lé ureuëng nyan. Ngon cara nyan, ureuëng nyan ka meuhase geupeusapat hareuta nyang cukôp le. Teuma, banmandum beuban salah ureuëng-ureuëng nyang ka meudeurita nyan hana jiteuka ateuëh ureuëng nyan ngon peurumoh jih mantong, tapi ka jiteuka cit ateuëh aneuk-aneuk awaknyan. Ngon lagèe nyan, hukôm rohani ka meulaku, dan anggèeta keuluarga ureuëng kaya nyang hana adé nyan keudroe ka meurasa keuadaan lagèe ureuëng-ureuëng nyang ka jipeuderita lé awaknyan. Ngon lagèe nyan, keu jibayeue dokto ngon biaya la'én nyang meuhubông ngon sakét, keucelakaan, ngon bala la'én, awaknyan jipeubloe mandum atra nyang na ngon hareuga nyang that murah. Dari ureuëng kaya raya, awaknyan ka jeuët keu ureuëng meulakèe-lakèe, ngon mandum awaknyan meuninggai donya—sidroe-droe. Teuntèe sagai, Allah akan geupeuhakém awaknyan meunurôt gaséh sayang ngon keu'adélan-Neuh nyang maha luwah. Adak pih keu ureuëng-ureuëng nyang bak watèe meukeurangan, teupaksa jipeubloe barang-barang paléng akhé keu jimeubayeue dokto atawa la'én-la'én, dan nyang jeuët keu gasien seubab nyan, awaknyan akan jiteurimong balasan meunurôt keu'adélan nyang hana jiteurimong nyan. Teuma, ureuëng-ureuëng nyang hana adé, deungon jiteurimong bala nyan, nyan keuh cara jih jimeubayeue utang jih keu Allah.

'Ureuëng nyang hana adé keu geutanyoe, nyan keuh nyang teungoh geubri budi keu geutanyoe'

— Geronda, pakri cara geutanyoe meulaku keu ureuëng nyang meulaku hana adé keu geutanyoe?

— Pakriban cara tanyoe patôt anggap ureuëng nyan? Sibagoë dermawan rayeuk tanyoe, nyang geusimpan pèng lam rekening tabôngan Allah ateuëh nan tanyoe. Ureuëng lagèe nyan geupeukaya geutanyoe keu siumu masa. Peuë nyan hana cukôp? Peuë hana tanyoe gaséh keu ureuëng nyang geupeubuët jasa keu geutanyoe, peuë hana tanyoe peugah teurimong gaséh keu awaknyan? Meunan cit, geutanyoe harôh tasayang ngon tasyukô keu ureuëng nyang hana adé keu geutanyoe, sabab awaknyan teungoh geupeubuët budi keu geutanyoe keu siumu masa. Saban lagèe ureuëng nyang hana adé keukai hana meuteumèe keu'adélan, meunan cit ureuëng nyang deungon galak haté geuteurimong keu'anèhan akan geuteurimong keu'adélan keu siumu masa.

Sidroe ureueng nyang saleh, ulèe keuluarga, geutheun le that kezaliman bak teupat keurija. Teuma gobnyan nakeuh ureuëng nyang that gaséh, dan gobnyan geutheun mandum kezaliman nyan deungon hana meungadu. Bak saboh uroe gobnyan geujak u Gunong Athos, geujak saweue lôn bak bilék ubit lôn dan, lheuëh geupeugah bak lôn bhah cubaan gobnyan, geutanyong: 'Peue neupeunasihat lôn harôh lôn peubuet?' 'Neupeulanjut mantong lagee nyang ka neupeubuet,' seuôt lôn. — Peucaya keu keuadalan dan balasan Allah, dan beusaba. [Deungon Allah] hana sapeue nyang gadoh. Deungon tapeubuet nyan, droeneuh teungoh neusimpan hareuta droeneuh lam rekening tabongan Allah. Hana syak le bahwa bak uroe kiamat, uroe singoh, droeneuh akan neuteurimong balasan ateuëh mandum cubaan nyang ka teuka bak droeneuh. Teuma, seulaén nibak nyan, beu tateupeue cit bahwa Allah nyang Maha Gèt geubri balasan keu ureuëng nyang ka geupeunyeulèh secara hana adé bahpih lam udép nyoe; meunyo kon keu ureuëng nyan keudroe, teuntèe keu aneuk-aneuk jih. Allah geupeuseudia keu makhlok-makhlok-Neuh; Gobnyan geuteupeue [pakri cara geubalah jasa awaknyan]."

Meunyo sidroe ureueng sabai, mandum hai jeuët keu teupat. Allah geuatô mandum. Teuma, geupeureulèe keusabaran—keusabaran nyang hana meupatéh bak akai. Sabab Allah geukalon mandum dan geujaga mandum hai, sidroe ureueng harôh jiseurah droe bak Gobnyan mandum. Cuba kalon Nabi Yusuf⁵² — bak akhé jih, gobnyan teutap seungap watèe syèdara-syèdara gobnyan jipeubloe gobnyan keu namiet. Gobnyan jeuët mantong geupeugah: "Ulôn nyoe syèdara awaknyan," tapi gobnyan hana geupeugah sapeue — teuma dudoe Po teu Allah geupeusampoe feureuman Gobnyan dan geupeujeuet

⁵² Kalôn Kejadian 37:20 dst.

gobnyan sidroe peumimpin. Teuma, meunyoe sidroe ureueng kureueng saba, udep jih jeuet keu azab — jih meuh'eut mandum peukara teujadi meunurot lagee nyang jih keuneuk, mangat jih mangat até. Tapi, ka teuntée, jih hana meuteumée teunang, dan peukara-peukara nyan hana jeuet lagee nyang jih meuh'eut.

Meunyo sidroe ureueng ka jiteumeung keu'adeelan nyang hana adé lam udep nyoe bak jaroe manusia atawa syetan, Allah hana geupeurusah lé hai nyan, sabab jiwa ureueng nyan meuteumeung manfa'at dari hai nyan. Teuma, geutanyoe kayem tapeugah bahwa na ureueng nyang hana adé keu geutanyoe, padahai nyang beutôi jih geutanyoe keudroe nyang hana adé keu ureueng la'én. Lam hai lagée nyan, geutanyoe peureulée waspada ngon sadar bahwa geutanyoe keudroe nyang salah.

"Bri keu Kaisar peue nyang keu Kaisar"⁵³

— Geronda, watee kamoe bloe sapeue keu biara, na padum-padum droe ureueng meukat hana jitem bri kuitansi keu kamoe.⁵⁴ Peue nyang harôh kamoe pubuet lam hai lagée nyan?

— Awak nyan harôh sabe jibri kôp keu droeneuh, tapi, seulaén nibak nyan, droeneuh keudroe beu neupeukureueng permintaan. Peukureueng keupeureulée droeneuh bak nyang peunténg mantong; bék neupeugöt buet peumbangunan atawa peugöt nyang hana peureulée. Meunyo lôn bak posisi droeneuh, nyan keuh nyang akan lôn pubuet. Dan peu mantong nyang geupeureulée, Tuhan akan geubri. Ngon hana talakée tagihan, geutanyoe—seubagoe rahéb—tateugoda ureuëng la'én keu meudesya, nyang mungkén jipeugah: 'Meunyoe kuwi biék monastè pih lagée nyan...' Peue na sadar gata pakriban geutanyoe—ureuëng nyang meujuang peubuët peurintah Tuhan—tateugoda ureuëng la'én watee geutanyoe meulaku lagée nyoe? *'Peuwoe bak Kaisar nyang hak Kaisar,'* kheun Kitab Suci. Meunyo lôn kirém surat kon rot pos tapi rot utôsan, lôn teutap lôn boh prangko bak sampôl surat nyan. Ureuëng donya jiteumée alasan keu droëjih lam hai lagée nyan, tapi meunyo biara pih jipeubuët hai nyang saban, nyan jipeuleumah hana ikhlah jih dan Injil ka jipeuduek bak urôtan keudua keu jih. Deungon hana tabri hareuta benda nyang nyata (lagee nyang geupeurintah lam Injil: 'Meunyo na ureueng jicok bajée gata, bri cit keu jih jubah gata'⁵⁵), deungon nyan tanyoe ka tapeugot conto nyang brôk, dan lheueh nyan ureueng donya jipeubeuna keusalahan droe jih, jicuba mita alasan keu jipeureunoe haté nurani jih. Tanyoe harôh beu até-até, sabab bak Uroe Meuhukôm tanyoe hana alasan lé. Tugas tanyoe nakeuh meuteumée manfa'at rohani leubèh nibak manfa'at donya. Dan meunyoe, deungon sabab sapeue, droeneuh hana geubri kuitansi, droeneuh harôh anggap bahwa droeneuh ka keunong rugoe rohani.

— Dan kadang-kadang, Geronda, nyoe teujadi: sidroe ureueng jiseudeukah pèng bacut u biara dan jilakée kwitansi nyang jipeugah jih ka jiseudeukah leubeh le. Peue nyang harôh geupeubuet lam hai lagée nyan?

— Peugah bak gobnyan: 'Kamoe hana meubri kuitansi keu pèng nyang le. Meunyoe nyan hana teupat keu droeneuh, bah kamoe peuwoe pèng droeneuh; mungkén hasrat droeneuh jeuet neucok bak teupat la'én.' Beu-at-at bék keunong peunyakét lagée nyan.

— Sidroe tukang, Geronda, geulakée bak kamoe beu geupeuteubiet jih dari biara mangat jeuet geucok tunjangan pengangguran, lheueh nyan barô geuwoe keurija lom keu kamoe.

— Kon, adoe lôn, nyan hana beutôi! Meunyo sidroe ureueng na meusidroe sakét até, jih nyan hana jitem ikôt lam hai lagée nyan. Hana patôt tapeubuet hai-hai lagée nyan lam wihara. Leubèh gèt tabayeue jih nyan duwa go lipat—bah pih wihara hana pèng leubèh—asai jih nyan bék jipeubuet tipée lagée nyan. Nyan nakeuh desya rayek! Beureukat jipeuteuka beureukat, seudangkan su'ét jipeuteuka keurusakan.

⁵³ Roma 13:7.

⁵⁴ Deungon hana jibri kwitansi, ureuëng meukat jipeusom transaksi nyan nibak peujabat pajôk, dan ureuëng meubloe hana jimeubayeue pajôk nyang wajéb, nyang di Yunani nyan that manyang (sampoe 25 persen dari hareuga barang). – *Catatan jurubahsa*.

⁵⁵ Bnd. Matius 5:40.

Beu that-that até-até lam hai nyoe. Dan bék meutawa-tawa ngon ureuëng nyang keurija di biara, sabab nyan singoh jeuët jipeuteuka apui ngon keurusakan di biara.

Sidroe peugawe neugara geumeusumpah keu geupeubuet tugaih gobnyan deungon jujô.⁵⁶ Kamoe para bhikkhu hana meumeusumpah lagée nyan, tapi kamoe meumeusumpah dua go leubeh rayek: kamoe meumeusumpah secara rohani, dan meunyoe kamoe peulangga, desya kamoe dua go leubeh rayek. Useuha beu teutap seimbang, keu tapeulahra lam udép bhikkhu saboh tatanan nyang la'én [hana dari donya]. Lôn deuh lôn kalon beukah nyan ka meulèh. Nyan akan meulètôp dan geupeuglèh. Keu ureuëng nyang na lam keuadaan rohani nyang salah, Tuhan hana geubri Rahmat Gobnyan — meunyoe kon, Gobnyan ka geubantu syètan. Meu-useuha kheueh keu jujô ngon ikhlah. Peue nyang teungoh teujadi jinoe nyan lagee keuadaan sidroe ureueng mabok nyang ka payah that geudong ateueh gaki droe. Peu keuh keuadaan lagee nyan jeuet bertahan trep? Beungeh Po teu Allah akan teuka. Tanyoe teuma geu-uji. Bak putaran phon, seupah akan geupeupisah nibak meuh; bak putaran keudua, teuma deuh keu padum karat meuh nyang na lam droe geutanyoe maseng-maseng.

Donya ka jeuet lagee jareng sulet. Ureueng rame ka jipeugot droe jeuet keu tukang sulet; awaknyan ka jipeugot saboh akai laen keu droe jih. Teuma lon hana jeuet jeuet keu tukang sulet; lon hana jeuet khianat keu droe lon nyang seubeutôi jih kareuna masyarakat jilakée meunan. Leubeh got lon meudeurita. Geupeureulèe usaha mangat bék teujebak lam rutinitas donya nyoe. Teuma, sistem ekonomi jinoe hana sagai jidorong ureueng keu jujô. Awaknyan teupaksa jipeukureueng lapôran hasé keureuja gobnyan bak peumeurèntah dan jipakèk cara-cara la'én nyang hana patôt. Lôn pih ka lôn teugor ladôm petugas pajôk nyang lôn turi—ureuëng nyang meuman. 'Peue keuh nyang gata pubuët nyan?' kheun lôn bak awaknyan. 'Cuba peuteutap meunan pih bacut sagai nurani gata!' Peu na gata teupeue padum na ureueng meungadu bhah gata? Sidroe ureueng jiteuka u kantô pajak dan jipeugah, 'Pendapatan lôn si juta,' teuma petugas pajak jituléh bahwa pendapatan jih lhèe juta. Na ureueng nyang jipeunyata cit siperlhèe dari pendapatan jih, ngon nyan petugas pajak jipeugah ureueng la'én nyan peunipu dan jipeulaku mandum ureueng saban. Tapi meunyoe sidroe ureueng nyang na nurani jiteuka bak gata, ngon gata peubeuban pajak lhèe go leubèh le, gata ka paksa ureueng nyan jeuet keu pancuri. Ngon narit la'én, kon gata peugèt dampak positif bacut pih keu keuadaan mandum, tapi nyang gata pubuet nakeuh beutôi-beutôi seubalekjih." Seubagoe jawueban ateueh nyan, awaknyan geupeugah bak lôn bahwa awaknyan hana ék geupeubida antara pajan geupeugah beutôi ngon pajan geupeugah sulet. "Droeneueh teuntée ék neubida," kheun lôn, "meunyo neujak udep lam rohani. Watee nyan droeneueh ék neupiléh antara beutôi ngon sulet. Po teu Allah akan geupeuleumah hai nyan bak droeneueh, dan nyan akan jeuet keu trang bak droeneueh."

Pakriban donya ka jeuet that meunipèe

Keuséuméngan ureuëng ka hana meubataih lé. Ureuëng meuh'eut saling peungeut sabé keudroe dan geuanggap peungeut nyan sibagoë saboh keujayaan. Keubit that, ka jeuët donya nyoe keu teumpat peungeut! Banmandum buët geupeubuët deungon hana jujô ngon seumbarangan, tapi hareuga leubèh mahal nibak masa dilèe. Dan umômjih, peuë mantong nyang takalon, banmandum ka jeuët keu jarengan peungeut ngon buët nyang brôk. Na sidroe ureueng tom jiba bak ubit keu lon. Tieb-tieb bak jipula lam plastik selofan ubit, jipeusoe ngon tanoh nyang ka jicampô ngon tanoh itam ngon anoe kasah, mangat ié bek leupah u luwa. Ngon narit la'én, payah that siram aneuk seumula nyan! Campuran nyan hana baja — cit bacut sagai geutabu di ateueh — tapi ka lagée lada cit! Nah, watee lôn peuteubiet aneuk seumula nyan dari kantông, teunyata mandum uratjih ka beukah. Lôn harôh lôn top aneuk seumula nyan mandum ngon tanoh siat mangat jitimoh urat barô.

⁵⁶ Peujabat neugara di Yunani geupeugah sumpah keu geupeubuet tugaih droegeuh deungon jujô. — *Catatan ureueng alih bahsa.*

⁵⁷Oh, hana pat tateupeue that awaknyan jipeukhem ureueng! Na sidroe ureueng tom jiba keu lon saboh kutak rayeuk gulo-gulo. Hana lon buka kutak nyan, lon preh mantong sampoe na saboh rombongan ureueng meujak ziarah jiteuka. 'Meunyoe kon,' piké lon, 'gulo-gulo nyan hana soe pajôh dan aneuk seureungga jipeurusak lam kutak nyang teubuka.' Bak siuroe, watee ka ramè ureueng meukumpoi, lôn kira cukôp manèh lam kutak nyan keu mandum ureueng, meunan cit na leubèh bacut. Watee lôn buka kutak nyan, lôn kalon karap mandum ka geuisoe ngon polystyrene, dan na bacut that ruweueng di teungoh keu manèh nyan — la'én narit, kutak nyan rupajih karap mandum soh! Bak saboh watèe la'én, lôn geubri saboh kutak hadiah nyang ceudah isoe Turkish delight, geukat ngön pita. "Nyoë teuma lôn keubah keu aneuk-aneuk di Afonia," kheun lôn — lôn peuteuntée. Teuma watèe lôn peuhah, rupajih Turkish delight nyan ka treuk ngon ka kreueh. Lôn hana lôn bri Turkish delight nyang kreueh lagèe nyan keu ureuëng — lôn piléh nyang leubèh leumiek.

— Geronda, peuëkheun ureuëng nyang pubuet nyan hana jiteupeuë nyan hana beutôi?

— Awaknyan jipeugah nyan saboh keuberhasilan, saweueb bak jameun tanyoe nyoe desya ka jeuet keu tren dan haba sulet jipeugah nyan keucerdikan. Sayangjih, roh donya jipeutajam akai lam keusulétan, dan soe mantong nyang jipeulaku hana adé keu ureueng laén, nyan jipeugah keu saboh keuberhasilan. Nyang leubeh parah lom, ureueng la'en jipeugah keu jih: 'Ngieng si licék nyan, jih nyan saban lagèe syètan keudroë!' — padahai lam haté ureueng nyan teungoh geuseksa lé su nurani droëjih, geurasa bacut sikula azab neuraka.

Meunyo sidroe ureueng nyan jujô, maka Allah na di pihak gobnyan

Jinoenyoe, hana lé teumpat nyang sêp lam donya nyoe keu mandum ureueng. Meunyo sidroe ureueng meuhajat udép deungon jujô ngon rohani, hana teumpat keu jih lam donya.

— Teuma pakon, Geronda, hana teumpat keu awaknyan?

— Meunyo sidroe ureueng nyang peka ngon mulia na lam teungoh keujaman ngon hana rasa até, dan udép jih ka hana harapan lé, pakri cara jih jeuet bertahan? Atawa peu keuh jih harôh, lagèe ureueng la'én, jeuet keu ureueng meucareuet, ikôt-ikôt mantong ngon ureueng la'én lam hai la'én, atawa harôh jitinggai? Tapi jih hana jeuet cit jitinggai, sabab jih peureulèe mita nafakah keu udép. Contohjih, sidroe saudaga naleueng jipeugah bak ureueng keurija jih: 'Lôn peucaya keu gata sabab gata hana tacue. Tapi gata harôh tacampô bacut naleueng busôk lam naleueng nyang mantong jroh. Watee tapo'e naleueng, gata harôh tacampô padum boh ikat naleueng nyang ka leubèh masak lamkawan naleueng nyang mantong jroh.' Keu jipeuteun ureueng keurija nyang jujô, majikan jipeujeuet jih nyan keu sidroe mandor, tapi ureueng nyan teupaksa jipeubuet lagee nyang jipeugah lé majikan — meunyoe hana, jih nyan akan jipeulheueh. Lheueh nyan ureueng gasien nyan hana éh lé dan ka jipeuphôn pajôh ubat. Peu na gata teupeue pakriban ureueng-ureueng malang nyan meudeurita! Peu na gata teupeue beubagah, peu mantong siksaan nyang jiteuen lé ureueng ramèe bak teumpat keurija dari bos-bos awaknyan? Udep awaknyan ka jeuet hana harapan lé. Teuma peu nyang jeuet jipeubuet lé awaknyan? Peu jitinggai keurija? Awaknyan na keuluarga. Tinggai mantong? Nyan lagee siksa. Jalan buntu that sampoe hana teumpat laen geutanyoe meuharap. Saban lagee boh gandom di teungoh dua boh leuen — meunan cit meukek-kek, hana meuguna. Geutanyoe haroh sabar, lawan keudroe.

Kadang-kadang lagèe nyoe: mandum buet jipeubèk bak sidroe ureueng, seudangkan rakan keurija jih jiteuka keu jijak cok gaji mantong. Lôn na lôn turi sidroe ureueng lagèe nyan; gobnyan nakeuh sidroe manajer bak saboh organisasi. Lheueh pemilu, gobnyan jipeutron dari jabatan dan jigantoe lé ureueng

⁵⁷ Afoniada (Akademi Keagamaan Gunong Athos) – sikula asrama keu aneuk agam nyang na di Gunong Athos. Geupeudong bak thôn 1753. Seulaén nibak mata peulajaran nyang na lam kurikulum sikula meunengah, muréd-muréd di Athoniada geubeuet disiplin teologi ngon keurèja gereja (Kitab Suci, riwayat ureuëng-ureuëng suci, liturgi, Bahasa Yunani Kuno, kidongan gereja Bizantium, ikonografi, dll.). – *Catatan ureuëng teujeumah.*

la'én – sidroe anggèeta partai nyang ka meunang. Manajer barô nyoe bahkan hana tamat sikula meuyub. Awak nyan jipeujeuet jih keu manajer, tapi jih hana jiteupeue buet nyan, jadi awak nyan hana jeuet jipinah ureueng seugolom jih u teupat laen. Jadi, peu solusi nyang jipeuteubit le awak nyan? Nyoekeuh jih: awak nyan jipeuduek saboh meja laen lam kantô manajer! Manajer nyang trep nyan jipeubuet mandum buet, sementara nyang barô nyan jiduek mantong hana meukeureuja: rukok, kupi, meututô su'ah... Hana malèe, hana nurani! Dan nyang leubèh parah lom, jih nyan kon ureueng carong cit — jipeugah macam-macam haba su'uem, seumeuntara mandum tanggông jaweueb jipeubeban bak manajer nyang awai. Ka trok bak saboh watèe, ureueng malang nyan teupaksa jitinggai keurija. "Deungo," kheun jih bak manajer barô, "bak pikéran lôn, lôn jak dilee. Kantô geutanyoe nyoe seumpét bacut—hampir hana teupat keu duwa boh méja. Leubèh gèt gata keudroe mantong." Laju jihnyan jiplueng, saweueb ureueng la'én nyan ka jipeususah that udép jih. Dan nyan kon cit siuroe duwa uroe, tapi tiep-tiep uroe na ureueng lagèe nyan nyang peukap-kap gata—nyan ka lagèe siksa!

Ureuëng nyang jujô nyan biasajih jidong di likôt that lam baréh lé gob, atawa malah hana jipeutamong lé. Ureuëng lagèe nyan hana adé jipeulaku; awaknyan jipeuguna lagèe tikar lapék, dan gob la'én, lagèe narit ureuëng, jipeujak ateuëh awaknyan. Tapi, makin kreueh ureueng-ureueng nyan jipeureundah ureueng nyang beuna nyan, makin manyang Po Teuh Allah neupeu'ék gobnyan — saban lagèe ië jipeu'ék apông u ateueh. Teuma, geutanyoe harôh sabar that-that. Deungon saba, mandum hai jeuet keu jroh. Soe mantong nyang meuhajat udép saleh ngon jujô lam buet jih — peu keuh jih nyan sidroe ureueng keurija, sidroe ureueng meukat, atawa ureueng la'én — harôih siap sedia keu kenyataan bahwa, 'oh ka jipeuphôn keurija deungon jujô, kadang jih trôk bak saboh watèe di manö, miseu jih, jih hana sanggôp lé bayeue siwa rumoh — meunyo, miseu jih, jih na keudè. Teuma deungon cara nyan, beureukat dari Allah akan teuka keu jih. Teuma, ureuëng hana jeuët mita [deungon jujô ngon hareuga murah] keu jitarék ureuëng meubloe nyang le-le. Nyan kön tujuan jih [jujô nyan]—meunyo meunan, Allah hana geubri sapeue. Allah hana geupeubioh ureuëng nyang peugah: 'Ulôn akan udép meunurôt keuheundak Allah. Ulôn hana akan meulaku hana adé keu soë mantong. Ulôn akan lôn peugah hareuga nyang beutôi keu tiep-tiep barang: miseuëjih, nyang nyoe limong plôh drachma, dan nyang nyan duwa reutôh.' Ureuëng nyan akan meulaku lagèe nyan, bak watèe nyang saban sidroe ureuëng meukat la'én jipeubloe barang nyang saban, nyang hareuga jih limong plôh drachma, ngon hareuga limong reutôh — dan jeuët keu kaya. Teuma, bak akhé jih, ureuëng curang nyan akan teungui, dan jih akan sampoe bak saboh watèe di man jih harôh jitôp keudè jih, saweueb jih hana sanggôp lé jibayeue siwa. Seudangkan pedagang nyang jujô, meunyoë geutanyoe kalon, meutamöng-tamöng ureuëng jak meubloe sampoe ramè that, dan keu geujaga keuadaan nyan, gobnyan teupaksa sabe geucok ureuëng keurija laju leubèh ramè! Tapi phôn-phôn, gobnyan harôh geuleupah masa ujoe. Ureuëng nyang jroh geu-uji watèe geujak rot jaroe ureuëng jeuheut — saban lagèe bulèe kamèng nyang jipeusaboh lam meusén peusaboh bulèe.

Meunyo sidroe ureueng jideungo iblih dan udép ngon cara licék dan meunipèe, Allah hana geubri beureukat ateueh buet jih. Peue mantong nyang jipeubuet lé ureueng ngon cara meunipèe hana akan meuhase. Mungken deuh lagee urusan ureueng licék nyan maju, tapi bak akhé jih teutap akan hancô. Lam beurangkari buet, nyang paleng peunteng nakeuh tapeuphôn deungon tamita beureukat nibak Po Teuh Allah. Meunyo sidroe ureueng udép deungon beuna, Po Teuh Allah na di blah gobnyan. Dan meunyo, leubeh nibak nyan, gobnyan na bacut mantong keuberanian di hadapan Po Teuh Allah, maka keujadian ajaib teuma teujadi. Ngon udép meunurôt Injil, sidroe ureuëng udép meusajan ngon Almaseh dan meuhak meuteumèe bantuan ilahi. Pakri jeuët la'én? Nyan ka teuntèe, gobnyan meuhak keu nyan. Nyan keuh nyang jeuët keu dasa bandum nyan. Meunyo nyan na, hana peue nyang peureulèe takôt. Nyang peunténg nakeuh tiep-tiep buet geutanyoe beu mangat até Almaseh, Ma Tuhan, ngon ureueng-ureueng suci. Ngon nyan, beureukat Almaseh, Ma Tuhan, ngon ureueng-ureueng suci akan na ateueh geutanyoe, dan Roh Kudus akan tinggai lam droe geutanyoe. Keujujô sidroe ureueng nyan keuh 'Bak Keujujô' nyang paléng got. Meunyo sidroe ureueng hana jujô dan jiba saboh reuhôk bak Kayèe

Keujujôran, nyan saban lagèe jih hana jiba sapeue pih. Teuma, bah pih sidroe ureueng jujô kureueng saboh reuhôk bak Kayèe Keujujôran, jih mantong jiteurimong tulông dari Tuhan. Cuba tabayangkeuh meunyo, seulaén nibak jih nyan jujô, jih na cit saboh reuhôk bak Kayèe Keujujôran!...

Ureuëng nyang saleh geuteurimöng pahala gobnyan bahpih lam donya nyoe

Ka lôn kalon na jiwa-jiwa nyang, bah pih awaknyan ka jipeukara hana adé, awaknyan jiteuen keu hana adé nyan deungon niët nyang gèt, dan Rahmat ka geulimpah ateueh awaknyan lam udép nyoe. Padum-padum thôn nyang ka leupah, lôn na geujak saweu lé sidroe ureuëng Kristen nyang that ta'at—ureuëng nyang sederhana ngon jroh haté. Gobnyan geulakèe bak lôn beu lôn meudo'a keu aneuk-aneuk gobnyan, mangat Almaseh geupeucahya akai awaknyan dan meunyo ka rayek, awaknyan bék beungeh keu syèdara-syèdara jih ateuëh keu'unèh nyang that rayek nyang ka geupeubuët ateuëh awaknyan. Lheueh nyan, gobnyan geupeugah bak lôn peu masalahjih, dan lôn sadar bahwa gobnyan beutôi-beutôi sidroe ureueng Allah. Gobnyan nakeuh aneuk paleng tuha nibak limong droe aneuk agam ayah gobnyan, dan lheueh ayah gobnyan meuninggai donya ngon tiba-tiba, gobnyan geucok alih teupat ayah geuh keu aduen-adek gobnyan. Saban lagee sidroe ayah nyang penyayang, gobnyan geukeurija hana henti-henti, geupeusapat hareuta ngon tanoh, dan geupeulara keuluarga. Gobnyan ka geupeukawen duwa droe adoe inong gobnyan. Adoe-adoe agam gobnyan pih ka meukawen, dan awaknyan geucok mandum tanoh pertanian nyang got, lampôh zaitun, dan la'én-la'én keu droe keudroe, geutinggai gobnyan ngon tanoh nyang gersang, hana subô, dan meuhabôk. Bak akhéjih, gobnyan pih meukawen dan na lhèe droe aneuk. Umue gobnyan ka hana muda lé dan khawatir meunyo aneuk-aneuk gobnyan ka rayek, awaknyan akan sadar ka jipeulaku hana adé dan jipeuphôn meungomel. 'Lôn hana meusédéh ngon keuadaan hana adé nyoe,' kheun gobnyan bak lôn, 'saweueb lôn na lôn beuet Kitab Zabur. Saboh kathisma bak watèe seupôt dan dua boh seugolom suboh. Ulôn ka rab hafal Kitab Zabur, dan hana meusaboh pih ayat nyang peugah ureuëng hana adé meuhasé, tapi na geupeugah bahwa Tuhan geupeumudah ureuëng nyang adé. Ayah, ulôn hana seudéh keu tanoh-tanoh nyang ka gadôh—ulôn seudéh keu syèdara-syèdara lôn nyang teungoh jipeurusak jiwa droëjih." Ureuëng meureukat nyan laju geujak. Geujak eu lôn lom kira-kira siplôh thôn lheueh nyan. Watee geuteuka, gobnyan deuh that mangat até dan geutanyong, 'Peu na neuingat lôn, Ayah, peu na?' — 'Na,' jaweueb lôn, dan lôn tanyong pakri haba gobnyan. "Jinoe," geukheun lé gobnyan, "ka kaya lôn!" — "Pakri cara, syèdara, sampoe jeuet keu kaya?" — "Nyoekeuh carajih: tanoh-tanoh pasé nyang hana meuhareuga nyang dilee na bak lôn ka meuhai that, saweueb tanoh nyan na di binèh la'ôt. Jinoe ka le that pèng lôn, dan lôn teuka bak droeneueh keu lôn tanyong peu nyang harôh lôn pubuet ngon pèng nyan." — "Peudong," kheun lôn, "saboh rumoh ubit keu aneuk-aneuk droeneueh dan peusiap bacut pèng keu peundidikan awaknyan — sampoe awaknyan jeuet hudép keudroe." — "Ka lôn sedia bacut keu aneuk-aneuk," geukheun lé gobnyan, "tapi mantong le sisa." — "Meunyo meunan, tulông ureueng gasien — phon-phon syèdara droe, lheueh nyan barô ureueng la'én." — "Ka lôn tulông awaknyan, Ayah, tapi mantong le sisa!" — "Sumbang pèng nyan keu peudong geurija ngön kapel di gampông droe." — "Ka lôn sumbang cit nyan, tapi mantong le sisa jih!" Laju lôn peugah bak jih bahwa lôn akan meudo'a mangat Almaseh geupeuhah pikeran jih keu geupeubuet keubajikan bak teupat nyang paleng geupeureulee. Lheueh nyan lôn teumanyong: "Pakri haba syedara-syedara gata? Pat awaknyan?" Jih laju jimoë ngon jipeugah di teungoh jimoë: "Lôn hana lôn teupeu, Ayah; jeujak awaknyan pih ka gadoh. Ka jipeubloe tanoh-tanoh awaknyan di gampông, lampôh zaitun ngon lampôh blang. Pat awaknyan jinoe — lôn hana lôn teupeu sapeuë. Phôn-phôn awaknyan jijak u Jeureuman, lheueh nyan u Australia, dan jinoe hana haba sapeuë lé nibak awaknyan." Hana lôn sangka jih meunan seudeh keu syèdara-syèdarajih, dan lôn meunyeusai ka lôn tanyong nyan. Lheueh nyan, lôn pujoe haté jih, dan jih jitinggai deungon teunang. Lôn peugah bak jih, "Jak tadoa meusapat mangat tateurimong haba gèt keuhai awaknyan cit." Lheueh nyan teuingat lôn keu Zabur nyoe: *"Lôn kalon ureueng jeuhet nyan jimeubangga-bangga ngon jidong manyang lagèe bak kayèe*

cedar di Libanon; teuma watee lôn liwat, jih ka hana lé; lôn mita jih, teuma hana lôn teumée pat jih na."⁵⁸ Nyan keuh beutôi-beutôi nyang teujadi ateueh syèdara-syèdara jih nyang malang nyan.

Sabab nyan, hana nyang leubeh brok nibak hana adé. Ngon meunan, useuha beu göt-göt droeneuh mangat meuteumeung beureukat Po Teu Allah ateueh peue mantong nyang droeneuh pubuet.

Bab 5. **"Beureukat kheueh, bék neukutôk..."⁵⁹**

Na sidroe ureueng geutanyong bak lôn: "Pakon tanyoe meulagu bak Masa Puasa Rayeuk: 'Peutron keujahatan ateueh awaknyan, ya Tuhan, peutron keujahatan ateueh ureueng-ureueng mulia di bumoe.'⁶⁰ Nyan ka teuntée saboh la'nat." Lôn jaweueb bak gobnyan: "Meunyo bansa biadab, hana sabab nyang patôt, jiseurang saboh bansa, deungon meukeusud keuneuk peuhancô awaknyan, dan bansa nyan meudo'a mangat keujahatan teuka ateueh awaknyan — nyan makna jih, mangat geuritan prang awaknyan reuloh, guda-guda awaknyan sakét, mangat na sapeue nyang peuhalang awaknyan — peu keuh nyan hai nyang jroh atawa hai nyang brôk? Nyan keuh beutôi-beutôi makna Kitab Suci — bahwa awaknyan meuteumée rintangan bak jalan. Nyan kon la'nat."

— Geronda, pajan saboh la'nat nyan jeuet keu meuhasé?

— Sapeue la'nat nyan jeuet keu meuasé meunyo nyan nakeuh reaksi ateueh keu'un'eun. Conto jih, meunyo sidroe ureueng inong jipeuhina ureueng inong la'én — nyang teungoh meudeurita — atawa jipeubuet keujahatan keu ureueng nyan, dan ureueng nyang keunong nyan jila'nat ureueng nyang ka jipeubuet salah nyan, maka keturunan ureueng nyang ka jipeubuet keu'un'eun nyan akan putôh. Ngon narit la'én, meunyo lôn peususah ureuëng la'én dan ureuëng nyan jikuto lôn, kutôk nyan jeuet keu nyata. Po Teu Allah geupeubiyeu kutôk nyan jeuet keu nyata, saban lagée Gobnyan geupeubiyeu, miseuëjih, sidroe ureuëng poh ureuëng la'én. Teuma, meunyo hana keu'adélan, kutôk nyan jigisa bak ureuëng nyang peujeuet jih.

— Dan pakri cara mangat beubaih dari kutôkan?

— Meulalu taubat ngon peungkuan dosa. Ulôn kuteupeue le that kasus lagée nyan. Ureuëng-ureuëng nyang ka keunong la'nat, 'oh ka sadar meunyo awaknyan keunong la'nat nyan kareuna na salah bak droe jih, laju jitaubat, jak meu'aku dosa, dan mandum bala nyang teuka bak awaknyan pih ka gadoh. Meunyo ureuëng nyang salah nyan geupeugah: 'Ya Tuhan lôn, lôn ka lôn pubuet keu'adélan nyang lagée nyoe-nyoe. Neupeuampôn lôn!' — dan geupeugah desya-desya gobnyan ubak padri bak watee meu'itob ngon até meunyeusai dan jujô, maka Tuhan akan geupeuampôn gobnyan, sabab Gobnyan nakeuh Tuhan.

— Peu hukôman nyan jiteuka keu ureuëng nyang jikuto mantong, atawa keu ureuëng nyang peuphôn cit?

— Ureuëng nyang jikutoe nyan meudeurita lam udep nyoe. Teuma, ureuëng nyang jipeuteubiët kutôk nyan meudeurita lam udep nyoe dan akan meudeurita cit lam udep singoh, sabab meunyo jih hana meutobat dan meungaku, jih akan jipeuhukôm lé Allah di sinan seubagoe sidroe ureuëng jeuhet. Beutôi, mungkén na ureuëng nyang ka salah keu gata ngon cara tertentu. Tapi ngon gata la'an ureuëng nyang salah nyan, nyan saban lagée gata cok sinapang dan poh maté gobnyan. Deungon hak peu gata pubuet lagee nyan? Peue mantong nyang ka jipeubuet lé ureueng nyang salah keu gata, gata hana hak keu poh maté jih. Meunyo sidroe ureueng jikuto ureueng laen, nyan meuma'na na niat jeuheut lam haté

⁵⁸ Mazmur 36:35–36.

⁵⁹ Kalon Roma 12:14.

⁶⁰ Yesaya 26:15.

jih. Sidroe ureueng jikuto ureueng laen watee, deungon beungeh ngon hana seunang, jih meuharap keuburukan keu ureueng nyan.

Sumpah nyang jipeugah lé ureuëng nyang beutôi nyan na kuwasa nyang rayeuk. Sumpah ureuëng balée nyan khusuihjih that meukuasa. Lôn teuingat keu sidroe ureuëng inong tuha nyang na saboh guda ubeut; gobnyan geupeulheueh guda nyan keu jipajôh naleuëng bak binèh uteuën, dan saweueb guda nyan hana teunang, gobnyan geukat ngön taloë nyang kreueh. Bak siuroe, lhèe droe ureueng rap rumoh dari gampông nyang saban nyan geujak u uteuen keu geupotong kayèe apui. Sidroe kaya, sidroe teuk inong balée, dan nyang keulhèe aneuk yatim, dan gaséh that. Watee geukalon kuda nyang geukat nyan, awaknyan geupeugah, 'Jak tacok taloe nyan dan tapeuguna keu taikat bak kayèe apui.' Awaknyan jipotong taloe nyan jeuet keu lhee boh, dan maseng-maseng jicok saboh bagian keu jikat bak kayèe apui awaknyan. Teungoh nyan, kuda nyan ka jiplueng. Ureueng inong tuha nyan jigisa, hana jiteumée kuda nyan, dan ka mulai brang. Jiseutot bak mandum teumpat—watee jiteumée, jih ka hèk lumpah na. Akhéjih, watee ka meurumpok, gobnyan geupeugah deungon beungèh: 'Bèk soe nyang cok nyan geutarék deungon taloe nyan cit!' Padum na treb lheueh nyan, bak siuroe aduen sidroe jiran nyang kaya teungoh jimeu'ën-meu'ën deungon sinapang (nyang geutinggai lé ureueng Italia) — jipiké hana meuisoe. Tapi rupajih meuisoe; teutembak saboh, dan aneuk beudé nyan jiteupat bak takue ureueng kaya nyan. Jihnyan harôh jiba u rumoh sakét. Awaknyan jipeuputôh keu jiba jihnyan u barôh rot reuneun kayèe lagèe ateueh tandu, dan mangat ureueng luka nyan bèk reubah, awaknyan harôh jikoh jihnyan bak reuneun nyan. Awaknyan meurumpok taloe nyang geucue nyan, tapi hana cukôp panyang. Awaknyan laju geujak u rumoh jiran, geuba lom dua boh taloe la'én nyang geucue, geukat inong gasien nyan bak reuneun dan geuba u rumoh sakét. Meunan keuh kutôk inong tuha nyan jeuet keu nyata: gobnyan pih 'geutarék sajan bak taloe nyang saban nyan'. Bak akhéjih, inong gasien nyan meuninggai donya—semoga Allah neupuga roh gobnyan. Teuntée la'én, la'nat nyan ka jiteuka bak inong kaya, nyang hana meukeurangan sapeue pih. Dua droe inong la'én nyan gasien, ngon sabab nyan na keuadaan nyang jeuet keu peungureueng hukôman.

Peunyakét ngon bala nyang teuka dari la'nat

Le macam peunyakét, nyang punca jih hana jiteumée lé dokto, mungkén that teuka dari kutôkan. Dan pakri ngon dokto—peu keuh awaknyan beutôi-beutôi jeuet jiteumée kutôkan? Na siuroe, sidroe ureueng lumpôh jiba u rumoh lôn. Ureueng nyan tubôh jih teuga, tapi hana ék jiduek pih! Badanjih hana jeuet meukok; kreueh lagèe kayèe. Sidroe ureueng agam jiba jih ateueh rueng, seumeuntara ureueng la'én jitulông nibak likôt. Lôn pasang duwa boh balok kayèe keu ureueng gasien nyan, dan jih meuhasé jiduek ateueh nyan seumampu jih. Rakan-rakan jih jipeugah bak lôn bahwa jih ka lam keuadaan lagèe nyan yôh umu limong blah thôn dan ka meudeurita ka lapan blah thôn. "Tapi peu keuh hai lagèe nyoe jeuet teujadi meunan sagai hana sebab?" piké lôn. "Hana mungkén; pasti na sabab nyang teusom." Lôn mula lôn tanyong-tanyong dan lôn teupeue bahwa na ureueng nyang ka jikutôk aneuk muda nyoe. Peu nyang ka teujadi? Nyoekeuh calitra jih: bak siuroe jih jijak u sikula, jiek bus dan laju rhôt u kurusi. Bak saboh halte, sidroe paderi tuha ngon sidroe ureueng agam tuha jiek lam bus dan jidong bak bineh jih. "Dong," kheun sidroe ureueng bak jih, "jok kursi keu ureueng nyang leubeh tuha." Teuma jih, hana jipeureumeun soe-soe, jipeuleumah droe leubeh u likot lom. Lheueh nyan ureueng agam tuha nyang dong bak bineh jih jikheun bak jih: 'Gata teutap meureubah lagèe nyan siumu masa — gata hana ék taduek lé.' Dan kutôk nyan ka meuhasé. Teupeue, aneuk muda nyan cukôp nakai. 'Pakon harôh lon beudôh?' kheun jih, 'Ka lon bayeue keu kursi lon nyoe.' Nyan beutôi, tapi ureueng la'én nyan pih ka jibayeue keu kursi jih. Na sidroe ureueng tuha nyang geuhoreumat teungoh geudong disinan, teuma gata — sidroe aneuk agam umu limong blah thôn — teungoh meuleuleu. 'Nyan keuh beutôi-beutôi seubab

mandum nyoe teujadi,' kheun lôn bak jih. 'Meunyo nak puleh, cuba meutobat. Gata harôh meutobat.' Dan bak watée aneuk malang nyan ka jipham dan jisadar ateuh desya jih, jih langsông puleh.

Dan padum na bala uroe nyoe nyang teuka dari kutôk ngon beungeh! Tateupeue nyoe: meunyo le ureueng maté lam saboh keuluarga, atawa meunyo banmandum keuluarga nyan binasa, seubabjih nakeuh hana ade, atawa sihé, atawa kutôk. Na sidroe ayah nyang aneuk agam jih sabe jiplueng dari rumoh dan jijak u pat nyang hana soe teupeue. Bak siuroe, lam keuadaan beungeh that, ayah jih geupeugah bak jih: 'Gata ka peupuséng ulée lôn — woe keunoe si go keu siumu masa!' Dan bak malam nyan cit, watée aneuk agam nyan teungoh jiwoe u rumoh, jih ka keunong tubôh lé moto sampoe meuninggai donya, teupat di keue pinto rumoh awaknyan. Jih rhot dan maté di sinan; lheueh nyan, rakan-rakan jih jipeusapat mayét jih dan jiba u rumoh. Lheueh nyan, ayah jih jijak u Gunong Suci dan jijak meurumpok ngon lôn di kalivah lôn. Jih meumoë dan jipeugah, 'Aneuk lôn maté teupoh bak pintô rumoh lôn keudroë.' Jih jipeuphôn jicerita, dan lheueh nyan jipeugah: 'Na lôn peugah sapeue bak jih sigohlom nyan.' — 'Peue nyang ka gata peugah bak jih?' — 'Jih nyan galak jiplueng-plueng bak malam, Tuhan nyang teupeue ho; lôn ka beungèh dan lôn peugah bak jih: "Gata harôh gatawoe u rumoh lôn si go keu siumu masa!" Mungkén nyan keuh nyang peuteuka musibah nyoe?' — 'Nyan, peu lom la'én nyang jeuet keu seubab?' lôn jaweueb. — 'Cuba taubat dan jak meu-peungkuan.' Ka tateupeue lagee nyan: jih jikheun, 'Jinoe gata woe si go keu siumu masa' — dan aneuk nyan jipuwoe ka maté. Lheueh nyan ayah jih ka jitarék-taréék ôk droe dan jimoe...

Sumpah ureueng chik nyan that meukuasa

Beu tateupeue bahwa saboh la'nat, dan bahkan [cit] beungèh ureueng chik, na pengaruh nyang that kreuh. Dan meunyo ureueng chik hana geula'nat aneuk geuh, tapi cit beungèh ateuh aneuk nyan, maka , aneuk nyan hana meusaboh uroe pih nyang bahgia lé lheueh nyan: banmandum udep jih nyan nakeuh saboh siksaan nyang hana putôh-putôh. Aneuk-aneuk lagée nyan teuma meudeurita that ban sipanyang udep jih di donya. Teuntée sagai, udép awaknyan di akhirat leubèh mudah, saweueb meulalu penderitaan nyan awaknyan ka jimeubayeue ladôm utang awaknyan di donya. Peue nyang teujadi nakeuh lagee nyang geupeugah le Santo Yisak: 'Gobnyan geurasa Gehenna droe geuh,'⁶¹ nyan makna jih, meulalu penderitaan di sinoe, lam udep nyoe, sidroe ureueng geupeukureueng azab gobnyan di neuraka, sabab penderitaan lam udep nyoe nakeuh rasa leumah azab neuraka. Ngon narit la'én, watee hukôm-hukôm rohani ka geupeuberlaku, sidroe ureueng nyan ka leubeh beubaih nibak Gehenna, nibak azab.

Teuma, bah that ureuëng chik nyan, meulalu narit-narit jih, 'geukirém' aneuk-aneuk jih keu syètan, 'geupeuseumah' awaknyan keu jih. Lheueh nyan, syètan na hak ateuh aneuk-aneuk nyan; jih geukheun: 'Ka gata peuseumah awaknyan keu lôn.' Di Faras⁶² , na sidroe lakoe binoe nyang tinggai. Aneuk awaknyan brat that rewel, dan ayah jih sabe geukheun: 'Bah keuh si najéh nyan jiba gata!' Teuma meunan keujadianjih: ayah si aneuk nyan geupeugah meunan bak aneuk miet nyan, dan deungon izin Po Teuh Allah, si aneuk nyan ka jipeuphôn gadoh dari ayôn jih. Lheueh nyan, mak si aneuk nyan nyang ka bingong that laju geujak bak Hajjefendi.⁶³ "Neubeureukat kamoe, Hajjefendi! Aneuk lôn ka jicok lé jin." Hajj Efendi geujak u rumoh awaknyan, geubaca doa ateuh ayôn, dan aneuk manyak nyan pih jiwoe. Meunan keuh keujadian nyan sabe-sabe. "Hajj Efendi, beureukat gobnyan!" kheun inong nyang meudeurita nyan sabe-sabe, sira geutanyong: "Pakri keuh jadijih mandum nyoe?" — "Keu lôn," jaweueb wali nyan, "hana payah lôn jak u gata. Peu keuh brat that keu gata jak u gata lôn? Jadi, saboh uroe syètan

⁶¹ "Soe nyang geuhukôm di sinoe ateuh keumalu'an jih, *jih nyan* geurasa Gehenna droe jih." *Nibak Tulésan Suci Bapak geutanyoe Isaak si Suriah*. Kata-kata Ascetisme. Moskow, 1993. h. 365.

⁶² Nyan nakeuh nan nyang geubri keu Bapak Arsenius nyang Mulia dari Kapadokia lé ureuëng duék Faras. Teupat lahé Bapak Arsenius nyang Mulia dari Kapadokia ngon Tua Paissius nyang Beureukat.

⁶³ Nyan nakeuh nan nyang geubri keu Arsenius nyang Geuhoreumat dari Kapadokia lé ureuëng duék di Faras.

nyan akan jipeulelah lé nyoe, dan jih nyan akan jipeubiyeu aneuk gata nyan deungon aman." Phon bak uroe nyan, aneuk nyan hana le gadôh. Tapi watee jih ka rayek, ureueng geuboh nan jih 'aneuk syètân'. Jih jipeukaru ban saboh gampông — hana meusidroë pih nyang teunang. Alah meudeurita ayah lôn sabab nyan!⁶⁴ Phôn-phôn, aneuk agam nyan jiteuka bak sidroe ureueng gampông laju jipeugah, 'Si polan jipeugah meunan-meunan keuhai gata,' lheueh nyan jiteuka bak ureueng la'én dan jipeugah haba nyang saban cit. Ureuëng-ureuëng meupaké sidroë-droë; ka sampoë meupaké jaroe. Lheueh nyan, watee ka sadar bahwa tudôhan sulet ka geupeusat keu maséng-maséng, awaknyan situju keu jidrop ureuëng peusalah haba nyan dan jipeutanggung jaweueb. Teuma jih nyan meuhasé jipeubalék keuadaan sampoë bak akhéjih, ban dua ureuëng nyan ka meulakèe meu'ah bak jih! Nyan keuh keuhebatan jih lam hai meunipèe! Keubit aneuk iblih! Allah geupeubiyeu hai nyoe teujadi mangat, watee ureueng ramee geukalon pakriban kisah aneuk manyak nyan gadoh, awaknyan jeuet sadar, geutheun droe, dan leubeh meujaga-jaga. Tanyoe hana ta bahas disinoe pakriban Allah akan geuhukom ureueng nyan. Ka trang bahwa jih na le keuadaan nyang jeuet keu peureungang hukoman.

Harta nyang paléng meuhareuga keu ureuëng nyang udép di donya nakeuh beureukat dari ureuëng chik. Saban cit, lam udép monastik, beureukat nyang paléng rayek nakeuh beureukat nyang geubri lé bapak rohani. Nyan keuh sabab jih na pepatah: 'Bèk sampoë hana meuteumée beureukat dari ureuëng chik.' Lôn teuingat keu sidroë ma nyang na peuët droë aneuk. Hana sidroe pih nibak awaknyan nyang ka meukawen. Ma awaknyan geumoë: 'Ulôn ka maté,' kheun gobnyan, 'sakét até: hana sidroe pih aneuk lôn nyang ka meukawen. Meudo'a keu awaknyan.' Gobnyan sidroe inong balèe; aneuk-aneuk gobnyan aneuk yatim. Meuh'eut that até lôn keu awaknyan. Lôn meudo'a sabe, tapi hana meuhasé. 'Na nyang hana beutôi disinoe,' piké lôn. 'Na ureueng,' kheun aneuk-aneuk jih, 'ka jikutôk kamoe.' 'Kon,' kheun lôn, 'nyan kon kutôk; kutôk nyan ka trang that... Mungkén ma gata nyang kutôk gata?' — "Beutôi, Bapak," jaweueb awaknyan, "kamoe masa ubit dilee galak that meulangga, dan mak kamoe sabe geupeugah bak kamoe dari beungoh sampoe malam: 'Beu putôh umu gata!'" — "Jak," kheun lôn, "bak mak gata dan peugah bak gobnyan alasan nyang beutôi keu naséb gata nyoe, mangat gobnyan sadar. Peugah bak jih beu meutobat, jak meu-ikrar dosa, dan phon dari uroe nyoe, bek sampe putôh, beu geubri beureukat keu gata." Dan lam watee siteungoh thon leubeh, ban peuet droe awaknyan ka meupumula keuluarga! Lagée jih ureuëng inong malang nyan kon cit sidroe balèe, tapi jih cit mudah that keunong rasa brang ngon putôh asa. Aneuk-aneuk jih nyang nakai nyan ka jipeupusing ulèe jih, ngon sabab nyan jih jikatee awaknyan.

— Dan meunyo ureueng chik geukutôk aneuk geuh, lheueh nyan geumate, pakri cara aneuk nyan jeuet geupeugadoh kutôk ureueng chik nyan?

'Meunyo jikalon droe jih beuget-get, awaknyan pasti jiakui bahwa bak masa udep jih dilee na jipeususah ngon jipeudeurita ureueng chik jih, dan nyan keuh sabab jih ureueng chik jih jikutoe awaknyan. Meunyo awaknyan jiakui salah, jitaubat beu ikhlas, ngon ji-aku desya, maka mandum hai akan jroh keu awaknyan. Deungon jipeumaju udep rohani, awaknyan pih akan jitulong ureueng chik jih nyang ka meuninggai.'

— Geronda, watee lôn tamong biara, ureueng chik lôn pih geukutôk lôn cit...

— Kutôk lagée nyan — dan nyan keuh mantong — jeuet keu beureukat.

'Kutôk Mulia'

— Geronda, peuëkeuh beutôi, meunyo sidroë ureuëng jipeusalah geutanyoë, tapeugah keu ureuëng nyan: 'Tuhan akan jibalah jih ateuëh keujahatan jih?'

⁶⁴ Ayah Tuha Paisios nakeuh ulèe gampông.

— Soe mantong nyang peugah lagèe nyan, jih nyan ka jipeujeuet droe jih keu bahan cè-cè Ibléh. Ureueng lagèe nyan hana sadar bahwa, deungon cara peugah haba lagèe nyan, jih nyan teungoh 'deungon mulia' jikuto ureueng la'én. Na ureueng nyang jipeugah droe jih nyan ureueng nyang mudah teupeurasa, penyayang, ngon bijaksana, dan jipeugah droe jih jiteuen keu hana adé nyang jipeubuet lé ureueng la'én ateueh droe jih. Teuma bak watee nyang saban, awaknyan geupeugah keu ureueng nyang salah keu awaknyan: 'Beu Allah geubales awaknyan ateueh keujahatan awaknyan.' Lam udep nyoe, mandum manusia teungoh geujak ujian keu lulus u udep laen nyang keukai — u Syuruga. Su haté lôn geupeugah bahwa 'laknat mulia' nyan hana lulus standar rohani dan hana geupeuizin keu sidroe ureueng Kristen. Lagipun, Almaseh hana geupeurunoe geutanyoe cinta lagèe nyan. *'Ya Bapak, neupeuampôn awaknyan, sabab awaknyan hana jiteupeue peue nyang jipeubuet'* (⁶⁵) — nyan keuh jeunèh cinta nyang geupeurunoe lé Gobnyan. Leubèh nibak nyan, beureukat nyang paléng rayek nakeuh watee geutanyoe geukutôk hana adé, dan geutanyoe teurimong nyan deungon seungap dan deungon gèt até.

Meunyo ureuëng nyang picisan atawa peungeut — ureuëng nyang na niët jeuheut ngon jipeubengkok keubeunaran — jipeuburôk-burôk geutanyoe atawa jipeulaku hana adé keu geutanyoe, bah kheueh geutanyoe meu-useuha, meunyo ék, bék tamita alasan keu droe teuh watee keu-hana-adéan nyan jiteuka ateueh geutanyoe keudroe. Dan bék tapeugah, 'Seumoga Allah geubales awaknyan', sabab nyan pih saboh la'nat. Gèt that meunyo geutanyoe tapeumeu'ah ureuëng nyang salah keu geutanyoe ngon sipeunoh haté, talakèe bak Allah beu geupeukong geutanyoe keu teutanggông beuban fitnah, dan teutap tapeujak udep rohani geutanyoe se-redum-redum nyang ék. Dan bék peukira ureuëng nyang ka jeuët keu keubiasaan jih ji-hakimi dan jipeusalah ureuëng la'én jipeulaku hana adé keu geutanyoe— sabab ngon cara nyan awaknyan hana reuda jipeusiap mahkota meuh keu geutanyoe keu udep nyang keubit. Teuntée sagai, ureuëng nyang udép deungon Allah hana sagai geulakèe la'én, saweueb hana niët jeuheut lam droëgeuh, nyang na cit keubajikan. Keujahatan nyang jipeulheueh lé ureuëng la'én ateueh ureuëng-ureuëng nyang ka suci nyan ka teusuci cit—peue mantong beuntukjih. Seumeuntara nyan, ureuëng-ureuëng nyang udép deungon Allah geurasa saboh keubahagiaan nyang raya, nyang hana deuh bak mata ureuëng la'én.

Mata Jahé

Rasa iri, nyang na niat jeuheut, jeuet jipeurusak ureueng la'en. Nyan keuh mata jeuheut—saboh buet syetan.

— Geronda, peu keuh Geurija geuakui mata jeuheuet?

— Nyo, na cit do'a khusuih: 'Keu lawan mata jeuheuet.'⁶⁶ 'Mata jeuheuet' nyan jeuet peusaket ureueng la'en watee sidroe ureueng meututoe ngon rasa ceumuru.

— Geronda, le that ureuëng jilakèe bak kamoe jimat keu peulindông aneuk miet dari mata jahat. Peu jeuët tapakèk jimat lagèe nyan?

— Hana jeuet. Peugah bak ureueng ma beu geupeupasoë tanda saléb bak aneuk-aneuk ubit gobnyan.

— Geronda, pakri meunyo sidroe ureueng jipeubuet saboh hai nyang luwa biasa, la'en ureueng jipujoe gobnyan, ureueng phon nyan jiteurimong pujoe nyan deungon pikeran sombong, lheueh nyan hai nyan rusak deungon cara tertentu—peu keuh nyan mata jeuhet?

— Kon, nyan kon mata jahat. Lam hai nyoe, hukôm-hukôm gaéb nyang meulaku. Tuhan geutarék keulayi Rahmat Gobnyan dari ureueng nyan, dan nyan keuh sabab jih teujadi keurusakan. Mata jahat nyan teujadi cit bak keujadian nyang jarang. Khusuihjih, ureueng nyang na rasa iri nyang jeuheut — dan

⁶⁵ Lukas 23:34.

⁶⁶ Kalôn Euchologion A'. Agiasmatarion. Gunong Athos. 2001. hlm. 161. Si Tuha nyan sabe geupeuteugaih bahwa do'a 'Nibak buta mata' nyan cit jeuet geubaca lé sidroe paderi.

ureueng lagèe nyan hana ramèe — jeuet jipeuteuka mata jahat keu ureueng la'én. Conto jih, sidroe ureueng inong nyang ceumuru jikalon sidroe ma nyang na aneuk miet comèl, laju jipeugah ngon hate jahat, 'Pakon lon hana aneuk lagèe nyan? Pakon Tuhan bri aneuk nyan keu jih?' Lam hai nyoe, aneuk miet nyan jeuet keunong bala: jih hana jeuet teungeut, jimeurawôk, ngon keunong bala la'én, sabab ureueng inong nyan jipeugah nyan ngon hate jahat. Dan meunyo aneuk nyan sakét dan maté, ureueng inong nyang peunoh beunci dan iri nyan akan galak até. Conto jih, ureueng inong la'én jikalon aneuk leumo ureueng la'én, jikeuneuk that nyan jeuet keu atra droejih, dan beulatang nyan hana trép lheueh nyan maté.

Teuma, kayém that ma si aneuk nyan keudroë nyang jeuet keu seubab aneuk jih meudeurita. Miseuëjih, sidroë ma geukalôn aneuk ubit ureuëng la'én nyang kurôh ngon geupeugah: 'Kurôh that si ubit nyan! Hana la'én tinggai kulét ngön tuleueng mantöng!' Jih nyan hireuen keu aneuk droe jih, tapi jipeureumöh aneuk ureueng la'én. Tapi narit-narit nyang jipeugah ngön niët jahat keu aneuk ureueng la'én nyan teupat teuka bak aneuk droe jih. Dan aneuk nyan, nyang hana salah sapeuë pih, meudeurita sabab mak jih. Aneuk nyang malang nyan ka meukureueng-kureueng di keue mata geutanyoe — seubagoe hukôman keu mak jih, mangat jih sadar ateueh salah jih. Teuma, ka teuntèe, aneuk nyan keudroe geuitông lam kawan syahid lam hai nyoe. Hukôm Tuhan nyan hana teukira.

Beureukat nyang teuka dari haté nakeuh beureukat ilahi

...Nah, jinoe lon pih akan 'peuteuka la'nat keu gata!' Nyoe keuh jih: 'Seumoga Allah geupeunoh haté gata ngon keugöt Gobnyan dan gaséh sayang Gobnyan nyang meulimpah ruah sampoe gata jeuet keu gila, mangat pikeran gata teucabut dari donya dan dari jinoe tinggai toe ngon Gobnyan di Syuruga. Jadi, beu gata gila ngon kegilaan ilahi dari gaséh sayang Allah! Seumoga Allah geupeuhu haté gata ngon cinta Gobnyan!..' Nyan keuh jeunèh "laknat" nyang lôn tulak ateueh gata, dan bèk sampoë gata paksa lôn keu lôn ulang lom — sabab "laknat" lôn nyang jroh nyan teuka dari haté lôn dan ngon nyan na kuwasa. Malah watèe lôn mantong di sanatorium,⁶⁷ lôn ka seudeh keu gata. Na ladôm gata ka lapan thôn neupreh, neukheun, 'Kamoe akan peudong saboh biara,' tapi biara nyan hana deuh sagai. Gata mandum ka leumah that! Lheueh nyan lôn peugah bak gata: 'Meunyo lôn ka sihat dari rumoh sakét, biara nyan teuma jiteubiet, sigra that lagèe kulat jitimoh lheueh ujeuen. 'Gata mandum akan na di biara lam si thôn!' Dan keubit that: lam si thôn, biara nyan ka geupeudong. Bak watèe nyan, di sanatorium, lôn peugah dari haté, dan gata mandum teuhah haté, nyan keuh sababjih Tuhan hana geupeubiyeu gata. Lôn hana meuteumèe peunjeulasan la'én keu hai nyoe.

Meunyo gata na rasa ibá keu sidroe ureueng nyang meureundah até ngon jilakèe bak gata ngon até nyang seujati mangat gata do'akan, miseu jih, mangat jih nyan beubaih dari nafsu nyang teungoh jipeuseksa jih, ngon gata peugah bak jih, 'Bèk teumakot, gata akan puléh,' maka [ngon cara nyan] gata ka neubri keu jih nyan beureukat ilahi. Na le that gaséh sayang ngon sakét lam do'a nyang jroh nyan, dan nyan keuh sabab jih na kuwasa. Hai nyan geusuka lé Po Teuh Allah, dan Gobnyan geupeujeuet beureukat nyan. Ngon sabab nyan, sakét nyang geurasa lé sidroe ureueng keu ureueng la'én, nyan keudroe ka saban deungon saboh beureukat.

Na si'at, watèe lôn mantong sidroe teuntra, komandan kamoe geuyue lôn jak peuseuleusoe saboh janji nyang ka kamoe peugèt bak Santo Yohanes Pembaptis lheueh gobnyan geubantu kamoe lam prang. Kamoe ka meujanji keu meubloe dua boh kandelabèe geurèja nyang rayek keu saboh geurèja ubit nyang geupeudedikasi keu Santo Yohanes Pembaptis. Jadi, lôn harôh meubloe kandelabèe nyan, dan bak watee nyang saban lôn kawai sidroe rakan kamoe u banda Nafpaktos⁶⁸ keu lôn seurah gobnyan bak mahkamah militer. Lôn ingat peujabat la'én geupeugah bak komandan: "Beuh, hebat that pengawai nyang ka gata

⁶⁷ Bak thôn 1966

⁶⁸ Saboh banda ngon pelabuhan di blah rot tunong-barat Yunani – *Catatan Ureuëng Tarjamah*.

teumée keu jih nyan!" Ureueng gaséh nyang harôh lôn kawai nyan nakeuh ureueng asai Epirus,⁶⁹ sidroe musisi seubagoe profesi, ureueng gaséh, ka meukawén ngon na aneuk. Jih nyan ditudôh ka jipeuluka droe, nyan makna jih, jipeusakét tubôh droe mangat jikirém u likôt. "Leubeh get," kheun jih, "udép ngon siukue daripada maté." Phon-phon, kamoe meujak u Agrinio,⁷⁰ di sinan na padum-padum droe ureueng nyang jituri. "Jak ta saweue awaknyan," kheun jih. — "Meunyo meunan," jaweueb lon, "jak laju tanyoe." "Jak keunoe, jak keudeh"—peue jeuet lôn peugèt? Lôn harôh jak u sigala teumpat ngön jih. Oh, brat that meunguji! Di ateueh nyan, jih hana jitem lôn serah jih keu mahkamah militer. Teuma lôn keudroe meunyeusai keu ureueng malang nyan; lôn that-that kasihan keu jih, dan lôn peugah bak jih: "Nanti gata kalon — banmandum nyan akan jroh keu gata dan bak akhé jih gata akan leubeh makmu nibak ureueng la'én! Komandan geutanyoe akan geukirém surat peunjeulasan meunyo kasus gata, dan awaknyan akan geupeuduek gata bak saboh teumpat nyang teunang — mangat gata jeuet neubantu aneuk-aneuk gata, dan udep gata aman." Bak akhéjih watée kamoe ka sampoe u Nafpaktos, kamoe meuteumeung haba bahwa surat dari komandan nyan ka trok u mahkamah ngon kasus ateueh ureueng nyang teusalah tembak nyan ka geupeutôp. Tapi jih nyan ka geupeuhukôm keu geupoh maté — nyan keuh masa prang, masa nyang brat. Komandan nyan geusayang keu jih, saweueb jih nyan ulée keuluarga, dan geutunyok jih seubagoe tukang masak di Pusat Distribusi Rekrutmen. Keuluarga jih geupinah leubeh toe u Pusat nyan, dan jih seulamata leubeh nibak ureueng la'en bak masa prang nyan; dan saweueb kadang-kadang teuntra hana geujak u kantin keu makheun uroe, jih na leubeh makanan, nyang geubri keu aneuk-aneuk jih. Lheueh prang, mandum ureueng jipeugah bak jih: 'Gata leubeh mangat nibak soe mantong!' Sabab kamoe teukurông lam gunong, lam salju. Peue nyang lôn lakee keu jih nyan geusuka lé Po Teuh Allah, sabab lôn peugah nyan deungon sakét até, dari dalam até. Nyan keuh sabab jih Po Teuh Allah geubri beureukat nyoe.

Lôn teuingat saboh keujadian la'én nyang saban — watée lôn na di Konitsa, di Biara Stomion. Bak uroe 8 September, biara nyan geupeuraya pesta pelindungjih — Kelahiran Bunda Allah nyang Paléng Suci. Lheueh pesta nyan, ureueng-ureueng ziarah ka geutinggai teumpat nyan meuhambô that. Lôn mulai lôn peugléh deungon seungap-seungap. Lôn perati adoe lôn ngön sidroe aneuk dara laén ka tinggai keu geutulông lôn. Aneuk dara nyang keudua nyan na duwa droe syèdara inong – sidroe leubèh tuha, sidroe teuk leubèh ubit. Banduwa syèdara nyan ka meukawén, seudangkan jih keudroe goh lom meukawén. Beutôi-beutôi luhô haté jih nyan! Jih tinggai keu geutulông, dan 'oh ka lheueh kamoe peugléh mandum, jih geupeugah: "Bapak, meunyo na buet la'én nyang peureulèe geupeubuet, kamoe akan tinggai dan kamoe bantu peu mantong nyang peureulèe." — "Alangkah mulia haté jih nyan!" — piké lôn keudroe. Lôn tamong u geurija dan lôn peugah dari lubôk haté lôn: "Bunda Allah nyang Paléng Suci, neujaga gobnyan keudroe. Lôn hana sapeue pih nyang jeuet lôn bri keu gobnyan." Tapi meunyo na cit nyang lôn bri, gobnyan hana geuteurimong cit. Teuma, peu nyang teujadi? Gobnyan geuwoe u rumoh, dan di sinan ka na sidroe rakan keurija lôn nyang dilee — kon aneuk muda biasa, tapi sidroe ureueng nyang that meuhareuga, sidroe ureueng agam nyang that jroh dari keuluarga nyang got. Awaknyan laju meunikah dan udep bahgia siumu masa. Neukalon kheueh pakriban Ma Allah nyang That Suci geubri balasan keu gobnyan!

Bab 6. Teuntang pakriban desya jiba bala

— Peu na gata seumprot bak kayée nyan ngon ubat seureungga keu peugadoh ulat?

⁶⁹ Epirus – saboh wilayah di barat Yunani – *Catatan Penerjemah*.

⁷⁰ Saboh banda di blah rot tunong-barat Yunani – *Catatan Penerjemah*.

— Ka lôn seumprot, Geronda.

— Ramè that droeneuh bibi biara, tapi hana ék poh maté padum boh ulat! Watèe rayah jiseurubu ladang bak masa pendudukan, di sinoe di Chalkidiki,⁷¹ awaknyan jiba taloe suci dari Indôk Tuhan nyang Paléng Suci dari Biara Vatopedi⁷² — dan rayah nyan rhot u la'ôt lam kawan-kawan nyang le. Dan di Epirus, lôn inget, jipôh padang meulapéh lagèe salju. Kamoe mandum kamoe jak u padang bak watèe nyan — kamoe peusapat jangkrik nyan ngön ija seuprei dan kamoe ba u luwa. Dan brat that musém paceklik bak watèe nyan! Leubèh gèt bék tatanyong... Gandôm ka puléh lom lheureh jangkrik nyan, tapi ka leumoh that-that.

Bala rayap, prang, musem khueng, peunyakét — nyan mandum nakeuh bala. Dan kon meukeusud Po teu Allah geuhukôm umat manusia deungon cara lagèe nyan; kon, bala-bala nyan nakeuh akibat dari manusia jioh dari Po teu Allah. Mandum nyoe teujadi saweueb manusia jipaleng muka dari Po teu Allah. Dan teuka keubeusaran Po teu Allah — mangat manusia jiteuingat keu Po teu Allah dan jilakèe beunantu nibak Gobnyan. Kon lagèe Po Teu Allah geuatô mandum nyoe dan geupeurèntah mangat saboh bala atawa bala la'én teuka keu manusia. Kon, tapi Po Teu Allah, watee geukalon ka trok that ureueng jeuhet dan geuteupeue awaknyan hana jitem meubah, geupeubiyeu bala teuka — keu geupeusadar awaknyan. Nyoe kon meuma'na Po Teu Allah keudroe geuatô mandum nyoe.

Tuhan geuyue Yosua⁷³ bék geupeubinasa saboh sukèe pagan—bangsa Filistin—mangat, meunyo bansa Yahudi tuwo keu Tuhan, bansa Filistin jeuet keu bala keu awaknyan. Jadi, watee bansa Yahudi jipaling muka dari Po Teu Allah, syetan jipeunyata kuwasa jih, jipeusurông 'syedara-syedara' jih—bansa Filistin—dan awaknyan laju jimeuprang lawan bansa Yahudi. Awaknyan jireubot aneuk-aneuk miet Yahudi dan jipoh bak batèe mangat hancô [banmandum]. Teuma, watee musôh jiseurang Israel kon lé salah ureuëng Yahudi, Po Teu Allah Keudroe geumeuprang bak pihak ureuëng Yahudi. Po Teu Allah geupoh ureuëng-ureuëng kafir nyan ngon batee èh⁷⁴ dan geupeubinasa awaknyan, saweueb bak watèe nyan ureuëng Israel na hak ateueh campô tangan ilahi.

Padum na le janji nyang ka Tuhan peugèt keu Bait Suci Nabi Sulaiman! Teuma, padum na le go Bait Suci nyan jitôt ngon jipeuhancô! Watèe bansa Israel jipaléng dari Tuhan, para nabi ka jimeuhoë-hoë bak bansa nyan ngon jiyue beu sadar, teuma usaha awaknyan sia-sia mantong: saban lagèe jipoh kacang polong u dindéng. Ureuëng ramè geupeuteunang droë deungon pikeran lagèe nyoë: 'Watèe Nabi Sulaiman geupeudong Rumoh Ibadah, Po Teu Allah geubri le that beureukat dan geupeugah bahwa dari teupat nyoë mandum ureuëng akan meuteumèë beureukat dan geupeusucèë.⁷⁵ Jadi mandum nyoë akan teutap seulammat — ban teupok kamoe ngon Rumoh Ibadah kamoe. Po Teu Allah ka geupeujanji nyan.' Beutôi, Po teu Allah na geupeugèt janji nyan, tapi ngon syarat bahwa bansa Israel keudroe beu udép seumapéh. Po teu Allah geubri rahmat Gobnyan ateueh Bait Suci Nabi Sulaiman, tapi watee bansa Israel ka hana lé jipeubuet peurèntah-peurèntah, ateueh idin Gobnyan Bait Suci nyan geupeubinasa ngon apui atawa geupeuruntôh. Teuma, watee awaknyan ka meutobat, bansa Israel geupeudong lom Bait Suci nyan. Conto jih, watee awaknyan geupaling muka dari Po Teuh Allah bak masa Raja Zedekia, Nebukadnezar jiteuka, jitot Bait Suci, jipeuruntôh bintéh-bintéh Yerusalem, dan jiba ureueng Yahudi lam kurônggan u peunjajahan Babilonia.⁷⁶ Teuntèe sagai, ureuëng-ureuëng nyang hana salah nyan pih geuba u dalam tawanan, teuma ureuëng-ureuëng nyan geuteurimong balasan nyang adé. Ureuëng-

⁷¹ Chalkidiki – saboh semenanjung ngon unit administratif di blah rot teunggara Yunani. Salah saboh ujông Chalkidiki nakeuh Gunong Athos. – *Catatan Penerjemah*.

⁷² Taloe Theotokos nyang Paléng Suci – salah saboh relik Kristen nyang paléng meuhareuga, nyang geusimpan di Biara Vatopedi di Gunong Athos. – *Catatan Peuneurjemah*.

⁷³ Kalôn Yosua 13:1–2 ngon Hakim-hakim 3:1–4.

⁷⁴ Kalôn Yosua 10:11.

⁷⁵ Kalôn 3 Raja 9:1–9.

⁷⁶ Kalôn 4 Raja 24 dst.

ureuëng nyang salah jih rayek ka geubayeueu keu salah nyan. Dan ureuëng-ureuëng nyang meudeurita, nyang salah jih hana that rayek, geuteurimong balasan nyang leubèh ubeut. Meunyo sidroe ureueng jipeubeungeh Tuhan dan ureueng nyang hana salah pih meudeurita, maka, bah pih ureueng nyang hana salah nyan akan meuteumée pahala, ureueng nyang jeuet keu seubab derita nyan teutap sidroe ureueng jeuhet; sabab ureueng [hana salah] nyan seuharôhjij jeuet jipeuturi Keurajeuen Langèt hana meudeurita, teuma jinoe awaknyan teungoh meudeurita.

Tanyoe harôh tateupeue bahwa ureuëng meuman nyang seutöt peuréntah Po teu Allah meuteumeung rahmat Po teu Allah, dan Po teu Allah — pakri cara tapeugah nyang paléng got — 'hana gagal' geutulông awaknyan lam masa-masa nyang brat nyoe. Lôn ka lôn deungo na peunyakét barô nyang ka jiteubiët di Amirika.⁷⁷ Le that ureuëng nyang hudép hana meutata dan meudesya keunong peunyakét nyan dan maté. Dan jinoë ka lôn teupeu peunyakét nyan ka na cit di sinoë. Neukalon, kon Po Teuh Allah nyang peuhanco manusia—manusia nyan keudroe nyang teungoh peubinasa bansa droe jih, peuhanco droe jih keudroe. Ngon narit la'én, kon Po Teuh nyang hukôm awaknyan, tapi meulalu udep meudesya awaknyan, awaknyan keudroe nyang ba hukôman keu droe jih. Dan ka trang that ureueng-ureueng nyang udep jih hana makna nyan teungoh geupeusampôh.

— Geronda, pakon hana jeuet jiteumée ubat keu kanker? Peuëkah Po teu Allah hana geupeu-izin, atawa manusia keudroe nyang hana jilakée tulông bak Po teu Allah?

— Masalahjih nakeuh, bah pih ka meuteumée ubat keu kanker, akan jiteubiët peunyakét la'én. Phon-phon na tuberculosis — ka meuteumée ubat keu tuberculosis — lheueh nyan jiteubiët kanker. Dan meunyo Tuhan geubantu geutanyoe peukalah kanker, akan jiteubiët peunyakét la'én. Ureuëng nyan keudroe nyang jeuet keu seubab jiteubiët peunyakét-peunyakét barô, dan nyan hana abéh-abéh.

Banmandum nyang geupeuizin lé Allah nyan na keu keubajikan manusia

— Geronda, pakon Tuhan geupeubiyeu na bala nyang teujadi?

— Mungkén na le that seubab keu hai nyan. Lam ladôm kasus, Tuhan geupeubiyeu bala teujadi mangat na hasé nyang leubèh göt teuka; lam kasus la'én, keu meukeusud 'peurunoe'. Ladôm ureuëng jiteurimong balasan nyang sapatôtjih, seudangkan nyang la'én jibayeueu desya-desya jih — hana meusapeue pih nyang sia-sia. Tateupeue kheueh bahwa banmandum nyang geupeubiyeu lé Allah nyan geupeubuet ateueh dasa gaséh sayang keu umat manusia, meunan cit, miseue jih, meuninggai ureueng. Sabab Allah nyan 'Mageunaseh'. Neuingat padum droe nyang geupoh lé Nabi Elia?⁷⁸ Lhèe reutôh droe teungku Baal! Gobnyan geupeugah bak awaknyan: 'Meudo'a kheueh, dan lôn pih meudo'a cit.' 'Api soë nyang hu keudroe, nyan keuh Tuhan nyang beutôi.' Laju para paderi Baal jimeuklik: '*Deungo kamoe, ya tuhan kamoe Baal, deungo kamoe!*' Hana meusaut pih. 'Tuhan gata,' kheun Nabi Elia bak awaknyan, 'teungoh sibok ngon hai la'én dan hana jideungo gata. 'Beu sagra, meula-la leubeh kreuh!' Awaknyan teutap meula-la dan, lagèe adat awaknyan, jipot-pot tubôh droe ngon sikin mangat sakét nyan jeuet keu su meula-la leubeh teuga dan Baal jideungo su nyan. Bak akhéjih, watee hana meuhasé sapeue, nabi Elia geupeugah, 'Peubasah kayèe lôn,' lheueh nyan geuyue bak awaknyan, '*Peubuet nyan lhee go.*' Awaknyan jiseumue ië ateueh kayèe ngon kurubeuen nyan—sigo, lheueh nyan sigo teuk, meunan teuma sigo teuk! Ië nyang jiseumue nyan le that sampoe kayèe nyan ka basah kuyak ngon ië nyan meuhambo bak seulingka meja kurubeuen. Ban lheueh Nabi Ilyas meudo'a, apui laju jitrôn dari langèt ngon jitot abéh mandum nyang na di ateueh meja kurubeuen keu geupeuseumah nyan—sampoë meja kurubeuen nyan keudroe! "Tangkap keuhim," kheun nabi nyan bak ureuëng ramè, "sabab awaknyan ka jipeusisat ureuëng ramè u dalam peumurtôdan." Óh lheueh nyan, gobnyan laju geupoh maté mandum nabi palsu nyan.

⁷⁷ Si Tuha nyan teungoh geupeugah bhah AIDS (geupeugah bak buleuen Siblah thôn 1984)

⁷⁸ Kalôn 3 Raja 18:17–40.

Ramè ureuëng jikheun: 'Beu neupeuampôn lôn, tapi pakri cara Nabi Ilyas jeuët jipoh maté ureuëng nyang le that nyan?' Hana keujam bak Allah, meunan cit hana bak nabi nyan. Teuma, bak watée nyan ka padum-padum droe teungku nyang seumah beurhala nyan ka jipeusisat ban saboh bansa. Ka trok bak saboh watée Nabi nyan teupaksa geupeugah bahwa gobnyan ka teudöng sidroe-droe! Cuba neupiké! Teuma, leubèh nibak nyan, teungku-teungku nyang seumah beurhala nyan leubèh sakét jiteurimöng lé luka droe jih nibak lé peudeuëng Nabi Ilyasa, nyang ka peuhah penderitaan awaknyan. Rasa sakét dari siksa droe nyan leubèh parah. Tateupeue: banmandum nyang geupeubiyeu lé Po teu Allah nyan nakeuh ateuh dasai gaséh sayang keu umat manusia, seudangkan luka nyang jipeuteuka ateuh droe jih nyan nakeuh sakét nyang paléng meungkréng keu awaknyan.

— Dan pakon, Geronda, hukôman Po teu Allah sigra that teuka lam Perjanjian Lama?

— Ureuëng-ureuëng lam Kitab Perjanjian Lama jimeuphôm bahsa nyan, hukôm nyan. Tuhan nyan saban mantong bak watée nyan lagée jinoe, tapi hukôm lam Kitab Perjanjian Lama nyan geupeuteuntée keu ureuëng-ureuëng bak masa nyan, saweueb awaknyan hana ék jimeuphôm ngon cara la'én. Bèk sampoe hukôm lam Kitab Perjanjian Lama nyan deuh keu gata keujam atawa la'én nibak Injil. Keu masa nyan, hukôm nyan na manfa'at. Kon hukôm nyan nyang kreueh; tapi generasi nyan nyang kreueh. Ureuëng jinoe, ka teuntée, jeuët jipeubuët buët keujam nyang leubèh rayek, tapi paléng kureuëng jinoe awaknyan ka sanggôp jipham hai nyoë. Jinoe-jinoe nyoë, cukuëp ngon lampu meukedèp-kedèp, ureuëng ka hireuën that! Tapi bak masa nyan, Po teu Allah ka geupeubuët meubagoë-bagoë keujadian! Cuba pike: Gobnyan geupoh Firaun ngon siplôh bala keu geupeuteubiet bansa Israel dari Meusé; Gobnyan geuplah La'ôt Ijôb beureudéh mangat awaknyan jeuët jiliwat. Watee uroe Gobnyan geubri awan keu lindông awaknyan dari mata uroe nyang that seu'uem, dan watee malam Gobnyan geubri tiang apui keu peutunyok jalan awaknyan. Dan lheueh mandum mukjizat nyan, awaknyan sampoe cit jilakée mangat jipeugèt sidroe aneuk leumo meuh keu awaknyan dan jipeumula seumah aneuk leumo nyan seubagoe Tuhan!⁷⁹ Ureuëng jinoe hana sagai-sagai jikheun bahwa aneuk leumo peu mantong jeuët jiba awaknyan u Tanoh Meujanji.

Uroë nyoë, Allah geupeuduek bak urôtan nyang paléng akhe

Tuhan nyang Maha Gèt geubri beureukat-beureukat-Neuh nyang meulimpah ruah keu geutanyoe. Bèk sampoe geutanyoe hana meusyukur dan bèk tapeususah até Gobnyan, sabab *'beungèh Allah teuka ateuh aneuk-aneuk nyang hana ta'at.'*⁸⁰ Bèk sampoe geutanyoe keudroe jeuët lagée aneuk-aneuk nyan. Ureuëng-ureuëng jameun geutanyoe hana tom meurasu prang meunan cit deungon keulaparan. 'Dan kamoe hana peureulèe Po Teu Allah cit,' kheun awaknyan. Awaknyan na mandum peukara, ngon sabab nyan hana jipeuhareuga sapeue pih. Teuma, meunyo masa suah teuka—lagee musem deuk atawa nyang la'én—dan awaknyan hana peue keu jipajôh, barô keuh awaknyan akan jiteupeue beutôi-beutôi hareuga saboh rutoe biasa, selai biasa, ngon mandum peukara nyang la'én nyang hana lé bak awaknyan. Meunyoe geutanyoe hana tapeumulia Po Teuh Allah, Gobnyan geupeuteuka cubaan keu geutanyoe—mangat geutanyoe tateupeue meuhareuga peu nyang na bak geutanyoe. Teuma meunyoe geutanyoe tateupeue meuhareuga peu nyang na bak geutanyoe, Po Teuh Allah hana geupeubiyeu bala teuka bak geutanyoe.

Bak masa dilèe, watee goh na le that kemudahan lagée jinoe, watee èleumée peungeutahuan goh lom meukeumang that, ureuëng ramée harôih meuharap bak Allah lam mandum keusulitan, dan Allah geutulông awaknyan. Teuma jinoe, saweueb èleumée peungeutahuan ka meuhase that, Allah ka geupeusampeng. Jinoenyoe, ureuëng udép hana geupako bak Tuhan, geurencana meubagoe hai, geupeu-harapan bak dinas pemadam kebakaran, bak sumu bor, bak nyoe ngon nyan... Teuma, peu nyang jeuët

⁷⁹ Kalôn Kaluaran 32:1–6.

⁸⁰ Efesus 5:6.

geupeubuet lé manusia meunyo hana Tuhan? Nyan teuma cit jipeuteuka murka Tuhan ateueh droe jih keudroe. Neukalon laju pakriban keujadianjih: meunyo hana ujen, ureueng hana jikheun, 'Jak tadoa bak Tuhan,' tapi jikheun, 'Jak taborong sumu.' Masalahjih nakeuh, kareuna mandum kemajuan tèknis nyoe, kon ureueng nyang hana meuiman mantong nyang pike meunan, tapi ureueng nyang meuiman pih — dan awaknyan ka meutam-tam mulai tuwo keu kuwasa Tuhan. Untông that, Tuhan nyan sabé sabar keu geutanyoe. Teuma manusia hana sadar sagai bahwa Tuhan teungoh geujaga awaknyan.

Bak siuroe, na padum-padum droe ureueng jiteuka bak lôn dan jipeugah: 'Kamoe hana peureulêe Tuhan: kamoe na mata ié artesian.' Dan nyoe bak watée, leubèh nibak sigohlomjih, geutanyoe leubèh peureulêe talakèe bak Tuhan keu geupeubuet mukjizat nyang khusuih — sabab manusia ka jipeurusak alam meulalu buet jaroe droe jih. Bak siuroe, lôn teungoh lôn kalon awan—angèn jiba-iba jih keuno keudeh; jih meukumpoi bak saboh teupat, lheueh nyan jileupah u teupat la'én, lheueh nyan jiteungöh, lheueh nyan jiteureubôh... Angèn jipuphôn jipeuhah awan ujeuën, dan ureueng ramè, kon jikheun, 'Jinoë Tuhan harôh geupeubuët mukjizat nyang seubeutôi jih keu geutheun awan nyan,' tapi jikheun, 'Kamoe hana peureulêe Tuhan.' Untông that, Tuhan hana geupaté that keu narit-narit geutanyoë; meunyo kon, ka pasté geutanyoë lam keuadaan nyang payah that.

Lam usaha ureueng mita ië, awaknyan jipakèk bor mata ië artèsian sampoë lhôk 100–150 mètè, tapi hana meuteumèe ië sapeuë pih. Di Nafplio⁸¹, saboh mata ië ka jibor sampoë lhôk 180 mètè — dan kon ië tawa, tapi ië masén la'ôt nyang jiteumèe. Nyang la'én ka geupeuputôh keu geupinah Krueng Elenos⁸² u Athena. Teuma, keu geupinah krueng nyan u Athena peureulêe keureuja siplôh thôn ngon biaya nyang luwa biasa rayek, dan bah pih meunan, ië nyan bak akhéjih teuma habéh cit. Ureueng hana geupeugah, 'Kamoe ka meudesya.' Barô-barô nyoe, watée musém khueng, sidroe politisi⁸³ ka jiteuka u saboh gampông ulu dan jipeugah bak ureueng gampông nyan bahwa saboh sistem peugöt ië kuto akan jipasang di gampông awaknyan — mangat awaknyan na ië keu jiep. Dan awaknyan keubit-keubit jipeurayek rancangan nyoe seubagoe saboh hai nyang luwa biasa! Padahai nyan hana patôt bah that pih teupiké keu hai nyan — ! Cuba kalon ka trok ureueng nyan bak tingkat peu—jiep, meu'ah kheueh bahsa lôn, ie'kencing droe jih! Meunyo hai nyang lagee nyoe teujadi di saboh banda rayeuk, di pat ureueng ka jiseulip dari jalan nyang beutôi, nyan jeuet mantong, na alasan jih, sabab di banda awaknyan ka teuhanyot lé cara-cara donya. Tapi watee ureueng gampong nyang ji'ôh geujok solusi keu jipeusucôe dan jiep iëk droe jih, dan awaknyan (kon jipaleng pandangan ubak Allah, jipeugah saboh kata – '*Lôn ka meudesya*' – dan jiteurimong ië dari Gobnyan) malah jipeuanggab usulan nyan saboh buet nyang serius – nyan keuh nyang that teumakot.

Dan di saboh biara di Gunong Suci, awaknyan na pikeran keu jipula bak pinus laju jipeubloe keu industri keureutah. Dan Po teu Allah ka geuhukom awaknyan—banmandum bak kayèe nyang ka jipula nyan ka layèe. Peu keuh hai syèdara, Gunong Suci nyan keuneuk jeuet keu pabrék ija lap ngön keureutah jamban? Peu na gata sadar peu nyang teungoh teujadi? Jadi awaknyan meukeureuja brat, jipula bak kayèe, dan banmandum nyang jipula nyan ka layèe. Nyan keuh beungèh Po Teu Allah!...

— Geronda, peu na sadar awaknyan salah?

— Ah, nyan keuh masalahjih—awaknyan hana sadar! Lheueh nyan, awaknyan jiba meusén bor dari Jeureuman keu jipom ië dari dalam bumoe nyang lhôk. Akibatjih, ië nyang na sigohlom nyan pih ka gadoh. Neukalon keuh keudeh pat tujuan jih meunyo cara keureuja nyang hana meupeduli nyan jipeuguna, meunyo kepekaan rohani ka gadoh! Nyan keuh sabab jih rasa hormat meutamah-tamah gadoh lam udep rahéb. Awaknyan hana jipham meunyo hana ujuen, hana sapeue nyang jeuet tulông —

⁸¹ Nafplion – saboh banda ngon pelabuhan di Peloponnese (Greece blah rot tunong). – *Catatan ureueng teujeumah*.

⁸² Elenos – saboh krueng di Yunani Teungoh. – *Catatan ureueng alih bahsa*.

⁸³ Geupeusampoe bak buleuen Siblah thôn 1990.

sampoe ië nyang na lam waduk pih akan gadoh. Ureueng-ureueng jipeucaya droe bak akai mantong, sira jipeuduek Allah bak urutan nyang paleng akhe.

Lam Perjanjian Lama na geucalitra bhah keujadian lagèe nyan.⁸⁴ Watèe kota Samaria jikeupông lé bansa Suriah, ië lam kota nyan sampoë habéh. Teuka bala nyang paléng brat: musém paceklik, meunatang maté, dan ureuëng mak sampoë jipajôh aneuk droëjih. Nabi Elisha geujak bak sidroe peujabat Raja Yoram dan geupeugah bak gobnyan: 'Beulatang ka abéh maté, ureueng ka maté deuk, teuma Allah akan geukirém bantuan Gobnyan keu geutanyoe.' Peujabat nyan geupandang mandum hai dari sago akai. 'Pakri cara Gobnyan geutulông?' geutanyong lé gobnyan bak nabi. 'Peu keuh Gobnyan geukirém nyan dari langèt, mungkén?' 'Singoh,' jaweueb nabi nyan, 'Tuhan akan geukirém bantuan keu geutanyoe, tapi droeneuh hana rôh lam ureueng nyang seunang até.' Dan keubit, bak singoh uroe nyan cit, Tuhan geupeuteuka rasa teumakôt nyang luwa biasa lam kemah musôh. Ureuëng Suriah jideungö su geudubak kaki guda ngon su meudengung geuritan prang; geulinyueng awaknyan meudengung, dan awaknyan jipiké ureuëng Meusé ka jiteuka keu jitulông bansa Israel. Awaknyan laju jiplueng, jitinggai banmandum atra awaknyan—khémah, peunajôh, sinjata—di dalam khémah prang. Teuma watee ka trok u nanggroë droe, syaitan jipeukacho akai awaknyan sampoe sireutôh lapan plôh ribèe droe ureueng agam saling poh maté. Bak watee nyan, peuet droe ureueng kusta nyang duek bak pintô gerbang Samaria geupeugah saban droe: 'Pakon tanyoe hana tajak u kem musôh—mungkén tanyoe meuteumée peunajôh? Lagipun, kamoe ka teuntée maté cit bak cara nyoe atawa cara la'én.' Awaknyan jipeurab saboh khémah—hana soe na disinan. Awaknyan jipeurab khémah la'én—hana soe na cit disinan! Hana meusidroe musôh pih nyang deuh! Awaknyan jipeusapat peunajôh ngon peureulèe—jipeupunoh karueng-karueng. Lheueh nyan awaknyan jiwoe u dalam banda dan jipeugah bak ureueng Israel bahwa musôh ka jipeu'éh keupôngan. Teuma ureueng Israel jipeutusôn nyan nakeuh siasat prang. "Musôh ka jimeusom," kheun awaknyan, "keu jipaksa geutanyoe tapeuhah geureubang dan deungon nyan jitamong u dalam banda." Laju sidroe nibak komandan nyan jipeusaran: "Tanyoe mantong na limong boh guda. Mungken patôt takirém padum droe pejuang keu jak intip keu jikalon peu nyang teungoh teujadi?" Teuntra nyan laju jijak u meubagoe arah, dan watee jigisa, jilapô: "Musôh ka jiplueng ngon panék, jitinggai banmandum atra jih." Laju banmandum ureueng Israel jimeugisa u pintô gerbang banda keu jiteubiet dari banda dan jipeusapat peunajôh ngon meubagoe barang dari khémah musôh. Bak watee nyan, peungawai nyan teungoh jidong di pintô gerbang banda, jicuba peuteunang keadaan di sinan. Teuma, ureuëng ramè nyang meureubôk rot pintô geupijak-pijak gobnyan sampoë meuninggai. Banmandum nyan teujadi lagèe nyang ka geupeugah lé Nabi Elisha: gubernur nyan geukalon tulôngan Po Teu Allah, teuma gobnyan hana meuteumée keuseumpatan keu geusyükô. Peuë na gata kalon pakri Po Teu Allah ka geuatô banmandum nyan?

Seumoga Allah geumaséh keu donya dan geukirém ujeuën keu geutanyoe

Betapa bijak Tuhan ka geuatô mandum nyan! Salju ka meuleulèh—mata ië ka peunoh. Teuma jinoë⁸⁵—hana salju meunan cit hana ujên. Peu keuh nyang teujadi ngon mandum nyoe? Peu keuh nyang jiep lé ureuëng ramè? Seumoga Tuhan geurahmati donya, seumoga Gobnyan geuteurimong kamoe ngon geukirém ujên. Sabab meunyoe musem khueng nyoe teutap meulanjôt, sampoë ôn bak kayèe pih meukon-meukon akan layèe. Bak bak zaitun, kon mantong hana deuh buah nyang ijô, tapi hana meusaboh pih ôn nyang ijô. Peue mantong nyang geupula lé sidroe ureuëng, meunyoe Allah hana geupeutôb ië suci dari ateuëh—nyan keuh, ujên—maka banmandum nyang ka geupula nyan akan layèe. Ujên nyan nakeuh ië suci.

⁸⁴ Kalôn 1 Raja-raja 7.

⁸⁵ Geupeusampoe bak buleuen Siblah thôn 1990 bak watèe musém khueng brat.

Ureuëng gasien – peuë keuh nyang akan jipeubuët meunyo ië ka kureuëng, padahai ka biasa meunyo ië le that? Po teu Allah hana geutheun ië sabab desya, tapi jeuët cit tapiké dari sagi manusia: pakri jeuët cukôp ië meunyo ureuëng ramè that nyang peubazir? Ulôn jeuët kubayang keuh peuë nyang akan teujadi di banda-banda! Lagipun, saboh tangki ië WC mantong jipeureulée ië nyang le jih lagèe saboh kalèng rayeuk. Banda-banda akan peunoh ngon kuman; wabah kolera akan teuka. Ureuëng ramè akan maté, hana jikubô, meunyo mayèt-mayèt awaknyan jiseumprot ngon bubôk disinfektan. Untông that keu geutanyoe, Po teu Allah gohlom geupeubioë mandum donya dan mantong geupeuduli keu jih.

Tanyoe teungoh udép lam masa kiamat. Peue meunurot droeneueh, peu makna musem khueng ngon kureueng ujeuen nyang tanyoe alami tiep-tiep thôn nyan? Na tom teujadi musem khueng lagèe jinoe seugolom nyoe? Di Chalkidiki nyoe pih, krueng ka kréng, eungkôt ka maté, dan bèe bangké ka meuhambo ban saboh da'irah. Dan di Thessaloniki, masalah ië ka jeuët keu brat that. Di Danau Marathon⁸⁶, ië ka trôn that, dan ka deuh le teupat nyang kréng. Di Krueng Peneus⁸⁷, ië jih pih ka trôn. Bak Krueng Evros⁸⁸ dilee na cit bacut ie, tapi u hulu leubèh jioh ureueng Bulgaria ka jipeugot bendungan, dan krueng nyan ka kréng mandum. Meunyo na karu teujadi, tank deungon mudah jeuët jiseubrang krueng nyan. Dan di Siprus — meunyo hana ujèn lom thôn nyoe, masalah ie akan jeuët that parah. Nyan mantong mandum? Mantong le that la'én... Bak kayèe — na nyang ka layèe, na cit nyang keunong peunyakét... Ureuëng ramèe sakét dan meuninggai donya. Meunyo ureuëng hana meutobat, peuëkeuh jeunèh ujeuën nyang jeuët tanyoe harapkan? Peuëkeuh Tuhan geutém kireumi cit? Teuma, peuëkeuh gata tateupeuë pakriban mandum meubah watee gata peucaya bak Tuhan? Na Tuhan seubagoe rakan gata — peu nyan saboh hai nyang jeuët ta anggap seureubèh? Keu Tuhan, hana situasi nyang mustahé; kön payah keu Gobnyan mita jalan keuluwa nibak situasi peu mantong. Keu Tuhan, mandum hai nyan mudah. Gobnyan hana geungui kuwasa nyang leubeh rayek keu hai gaéb ngon kuwasa nyang leubeh ubit keu hai alam; Gobnyan geungui kuwasa nyang saban keu mandum hai. Seulama sidroe ureueng meugantung bak Gobnyan — nyan keuh nyang paleng peunteng.

Peu na gata meudo'a mangat jiteuka ujeuen, atawa hai nyoe hana gata padôli? Jinoe nakeuh watee jih ureueng ramè keu jikoh tanoh dan jipula. Ladang ka seupatot jih ka lheuëh jipula, tapi ureueng ramè gohlom sanggôp jikoh pih.⁸⁹ Musem khueng nyoe nakeuh saboh cubaan dari Tuhan. Dan meudo'a bak watee meuhadapi cubaan lagèe nyan nakeuh wajéb sidroe rahéb. Lôn hana lôn sôm keunyataan bahwa lôn hana puas ateueh gata. Bak musém khueng nyang ka leupah, watèe ureuëng ramèe teupaksa geupotong gandom jeuët keu jerami saweuëb kureuëng ië ujeuën, gata hana sagai neupeu'ék jaroe keu neumeudo'a. Pakon? Peuëkeuh saweuëb gata keudroë neusiram lampôh sayô gata ngôn selang? Mangat nyoe jeuët keu nyang keuneulheuëh keujadian lagèe nyoe, gata harôh neurasakan sakét haté ureuëng ramèe. Watèe neudeungoë hai nyang teungoh teujadi, neumeudo'a keu hai nyan. Dan tuléh keu lôn bhah peu nyang teungoh teujadi. Gata na ujian nyang akan teuka. Meunyo gata lulus ujian nyan — nyan makna jih, meunyo ujeuen jiteuka — maka lôn akan lôn peujeuet gata rakan lôn lam du'a. Dan peu mantong nyang Tuhan Peurayeuk bri keu geutanyoe, geutanyoe akan tabagi-bagi keu saban-saban.

Watee lôn meudo'a mangat trôn ujeuen, meunyo lôn kalon na meubloe si boh awan pih di langèt, lôn pujoe Po Teuh Allah nyang ka neukirém nyan — bah pih ujeuen hana trôn. Dan nurani lôn geupeusalah lôn, , bahwa lam droe lôn na le awan-awan rohani nyang jipeujioh awan-awan Po Teuh Allah. Meunyo geutanyoe meulakèe deungon rendah haté keu rahmat Po Teuh Allah, maka Po Teuh Allah akan geutulông. Bak watèe musém khueng, du'a ureueng nyang rendah haté jipeusapat awan-awan nyang ba ië ujeuen. Jak tanyoe meudo'a sabe cit, mangat ië ujeuën nyang geukirém lé Allah nyan na

⁸⁶ Saboh danau di blah rot tunong-barat Yunani – sumber ië keu Athena. – *Catatan ureuëng alih bahsa.*

⁸⁷ Sungai di Tesalia. – *Catatan ureuëng alih bahsa.*

⁸⁸ Evros nakeuh saboh krueng di blah utara Yunani (geuturi seubagoe Maritsa di Bulgaria). – *Catatan ureuëng teujeumah.*

⁸⁹ Sabab tanoh nyan that kréng. – *Catatan ureuëng teujeumah.*

peungarôh rohani, mangat jeuët jipeulöt apui rohani nyan nyang, meulalu keujahatan iblih, meuhu di donya dan jitöt jiwa-jiwa manusia.

Lôn seunang até lôn deungo na ureuëng peugah: 'Kamoe hana layak, tapi Tuhan ka geusayang keu kamoe lom: Gobnyan ka geubri kamoe ujeuën ngon salju bacut.' Meunyo tanyoe na pikeran nyang meureundah lagèe nyan, Tuhan akan geubri leubèh le. Paléng kureuëng, geupeungaku droe hana layak nyan ka geukira taubat. Untông that, mantong na bacut raga nyang tinggai. Lakèe bak Allah beu geucok obeng dan geupeukét seukrôp lam pikéran ureuëng ramée. Lôn kalon na ladôm ureuëng nyang na di jabatan manyang nyang göt niët. Awaknyan muphôm ho tujuan geutanyoe.

Jak tanyoe lakee bak Tuhan mangat geubri keu donya nyoe taubat

Oh, meunyo mantong tateupeue saba Allah nyang luwa biasa! Kapai Nuh geupeugöt ka meureutôh thôn.⁹⁰ Peu na tapiké Allah hana ék geupeugöt kapai nyan ngon sigra? Ka teuntée ék, tapi Gobnyan geupeubiyeu Nuh meudeurita meureutôh thôn mangat awaknyan nyang la'én pih sadar peu nyang teungoh geupreh dan meutobat. "Kalon," kheun Nuh ubak ureuëng ramè, "na banjir raya teuma trôk! Meutobat kheueh!" Teuma awaknyan jikhem mantong keu jih. "Kutak peuë nyang teungoh jipeugèt nyan?" kheun ureuëng-ureuëng jameun Nuh deungon meuhina, laju jipeubuët lagèe biasa. Dan sampoë 'an jinoë, Allah jeuët geupeugeunjang ban sigom donya lam duwa minèt mantong dan geupaksa mangat meubah — sampoë banmandum ureuëng jeuët keu ureuëng meuiman, atawa bahkan 'ureuëng meuiman super'." Pakri? Nyoë lagèe nyoë: meunyo Gobnyan geupeu'ék saklar u 'geumpa' dan geupeuphôn seungap-seungap geuputa kenop penguat su: phon u '5 skala Richter,' lueh nyan u '6,' lueh nyan u '7'... Bak 'lapan', blok-blok manyang akan mulai meugoyang lagèe ureueng mabôk dan meutumbôk saban droe. Bak 'seulapan', mandum ureueng akan geupeugah: 'Kamoe ka meudesya! Kamoe meulakèe bak Droeneuh, seulamat kheueh kamoe!' Dan mungkén ureueng ramée akan meujanji jeuet keu rahéb — mandum ureueng hana tinggai sidroe pih! Tapi barô abéh gempa nyan—bah pih ureuëng mantong meugoyang bacut, awaknyan mantong ék jidong—awaknyan laju jiwoë u bar ngön diskotik! Sabab lam taubat u Allah nyan hana taubat nyang seujati; awaknyan jipeugah haba taubat nyan di luwa mantong, keu jipeuseulamat droë dari bala.

— Geronda, pakri meunyo, miseu jih, teuka musibah alam seubagoe azab Po Teu Allah dan ureueng-ureueng saleh meudoa bak Po Teu Allah meulakee ampun—peu keuh Po Teu Allah geudeungo doa awaknyan?

— Peu na neuteupeue peu masalah jih disinoe? Ureueng hana meutobat, dan nyan keuh sabab jih Tuhan hana geudeungo do'a ureueng-ureueng saleh. Meunyo, lueh tapeungeuh Tuhan, geutanyoe taaku salah, nyan la'en calitra — watee nyan Tuhan ka geupue damè ateuh geutanyoe dan geubantu geutanyoe. Tapi meunyo sidroe ureueng hana jiwa bahwa jih ka jipeubeungeh Allah dan teutap lagee hana sapeue, pakriban Allah jeuet geudeungo doa ureueng-ureueng saleh? Mangat Allah geupeuampon ureueng nyang ka meudesya, ureueng nyan harôh sadar bahwa jih ka meudesya. Leubeh nibak nyan, meunyo ureueng-ureueng nyang meuruhani jipeubuet desya, hana alasan keu jipeureunyah desya nyan. '*Keu desya-desya geutanyoe ngon keu keubodohan manusia*'⁹¹ — lagee nyang geupeugah lam saboh do'a. Meunyo desya ureuëng awam nyang hana meutuah nyan 'hana jiteupeue', teuma desya ureuëng-ureuëng rohani nyan ka jeuet keu 'dosa'. Ngon sabab nyan, watee ureuëng rohani jipeubuet desya, nyan kon hai nyang jeuet keu meukhem. Ureuëng awam na keuadaan nyang peureungang.

Thôn nyoe, bak uroe⁹², watee teujadi apui raya di Gunong Suci bak masa Puasa Dormisi, na saboh hai nyang that brok teungoh teujadi. Ban mandum peumadam apui nyang paleng hebat ka jipeusapat di

⁹⁰ Kalön Kejadian 5:32 dst.

⁹¹ Do'a Keureubeuen bak Tamöng Rayeuk silawét Liturgi Ilahi St. Yohanes Krisostomus.

⁹² Geupeusampoe bak buleuen Siblah thôn 1990.

Athos, tapi hana sidroe pih nibak awaknyan nyang jeuet jipeubuet sapeue; nyang jeuet jipeubuet cuma jikalon apui nyan jimeu-ob-ob. Kapai teureubang atra dinas pemadam kebakaran nyan lagee jih malah jipeukong ngon jipeuluwah apui nyan leubeh lom. Saboh biara geukeuliléng lé jalur peunotôp apui khusuih mangat apui nyan bék meuluwah, tapi apui nyan — hana jipeuduli mandum jalur nyan — ka jilumpat u dalam biara — u dalam archondariki — bak teumpat hana soe sangka. Gunong Suci teutot seulama limong blah uroe — dan bak tanggai 15 Agustus⁹³ apui nyan padam keudroe. Na ladôm nyang peugah: 'Pakon Ma Tuhan hana geupeupadum?' Nyan makna jih, tanyoe ka trok bak tingkat di man tanyoe ka mulai meuhina nan Tuhan. Teuma, nam uroe lheueh nyan, apui nyan hu lom—kali nyoe di blah la'én Gunong Suci—langsong teuka ujeuen dan jipeulon banmandum apui. Saboh apui ka padam, teuma nyang la'én hana. Peu keuh hana jeulah pakon?

Na ladôm ureuëng, nyang hana jiteupeu hukôm-hukôm rohani nyang teungoh meukeureuja, jimeudo'a ngon seudeh that tapi hana geudeungo, saweueb bala nyang ka teuka nyan nakeuh murka Po Teuh Allah. Teuma nyang la'én, watee meuhadap ngon bala, hana sagai jimeudo'a—bah pih saboh rante do'a pih hana—saweueb awaknyan jisadar keu adé murka Po Teuh Allah, nyang meukeusut nakeuh keu jipeusadar manusia. Mudah-mudahan Allah geubri keu geutanyoe, ureueng-ureueng meukamat, pencerahan nyang leubeh rayeuk, sabab leubeh le nibak geutanyoe nakeuh 'ureueng suci nyang bangai' (⁹⁴), dan lampu geutanyoe ka peunoh ngon ié—cit sumbô jih mantong basah bacut lam minyeuk. Teuma ureueng-ureueng donya jihareup geutanyoe peuhu jalan awaknyan mangat awaknyan bek teusungkö!

Ngon sabab nyan, jak tado'a keu Allah mangat Gobnyan geubri keu ureuëng dônya taubat, dan mangat geutanyoe seulam nibak murka Gobnyan nyang adé. Murka Allah nyang teuma teuka nyan hana jeuet ta elak keucuali ngon cara taubat dan ta seutöt peurintah-peurintah Allah.

Bagian 2. Bhah Budaya Jameun Jinoe

Budaya nyan jroh that, tapi mangat na manfa'atjih, jiwa beu geupeukembang cit.

Bab 1. Teuntang Hikmah Po Teuh Allah ngon Lingôngan

"Ngon banmandum hikmah Ka neucipta..."⁹⁵

— Geronda, peu jeuet kamoe peuhancô sarang cicém leupah nyan? Cicém leupah nyan jipeuhamboë kuto, dan kutu jipeusapat droe disinan.

— Peu jeuet droeneueh keudroe neupuga saboh sarang cicém labu mantong? Ah, betapa ceudah nyang ka Tuhan cipta ngon saboh firman mantong! Betapa seujalan, betapa meubagoe rupa! Pat mantong gata kalon, hikmah ngon keuagongan Po teu Allah nyan nyata bak mandum peue. Cuba kalon bak benda-benda langèt, bak bintang-bintang — deungon betapa mudah jih Jaroe Ilahi Gobnyan ka jiseuba jih! Gobnyan hana geungui beuneuk atawa spirit level nyang jipeuguna lé tukang. Dan pakriban

⁹³ Meunurôt kalènder Gaya Jameun, nakeuh bak uroe nyang saban ngon Uroe Geu-éh Bunda Allah Nyang Paléng Suci. – *Catatan ureuëng alih bahsa.*

⁹⁴ Kalôn Matius 25:1–13.

⁹⁵ Mazmur 103:24.

seumangat sidroe ureueng jeuet seugar watee jikalon langèt nyang peunoh bintang! Teuma, ureueng akan leulah that lé lampu-lampu donya nyang geususôn meubaréh rapéh. Deungon pakriban seujalan banmandum nyan ka geususôn lé Allah! Cuba kalon mantong uteuen nyang geupula lé manusia: bak kayèe jih jidong meubaréh lagèe teuntra—saban lagèe kompi-kompi teuntra. Dan pakriban uteuen nyang seubeutôijih—kon nyang buatan manusia —jeuet jipeupuléh teunaga sidroe ureueng! Na aneuk kayèe nyang leubèh ubeut, na cit nyang leubèh rayek; tiep-tiep bak kayèe meubida ngon bak kayèe la'én, meunan cit bak wareuna. Saboh bungong ubeut dari rahmat Po teu Allah leubèh le rahmat jih nibak seupenoh jaroe bungong keureutah buatan. Bungong nyan meubida saban lagèe bida jih antara roh ngon minyeuk meugah.⁹⁶

Banmandum nyang geupeujeuet lé Po teu Allah nyan ajaib. Conto jih tubôh manusia – nyan nakeuh saboh keurajeuen nyang leungkap lam droe jih. Po teu Allah ka geupeuteuntèe teupat keu banmandum nyan deungon bijaksana – jantông, haté, paru-paru. Meunan cit deungon bak kayèe – betapa bijaksana Gobnyan geususôn nyan mandum! Bak masa okupasi⁹⁷, kamoe meupula limong strems⁹⁸ boh timon dan kamoe siram nyan. Bak siuroe, lôn piké ka lôn pubuet nyang beutôi keu lôn peugöt boh timon nyan, lôn pot ôn-ôn nyang rayek bak urat jih. Teuma, rupajih ôn-ôn nyang rayek nyan meufungsi seubagoe 'filter' atawa 'ginjal' keu bak nyan, jiseureup mandum rasa pait. Beuh, mangat that boh timon bak masa nyan! Hampé jipeu-apui lidah!..

— Droeneuh keubit neukalön mandum, Geronda!...

— Beutôi, lôn meurumpok Allah lam sigala peukara! Lam bak kayèe, lam beulatang — lam sigala peukara. Dan pakri jeuet hana teuhireuen! Cicém ubit jipuput laju, jitrôk u Afrika, lheueh nyan — hana ngön kompas — jigisa lom dan jiteumée sarang ubit jih! Tapi manusia — bah pih na peta ngon rambu-rambu — galak that sesat jalan. Lagi pih, cicém jipo lam langèt, kon di ateueh darat — jadi hana jitinggai jeujak di likôt jih. Jih jipo manyang that, di ateueh la'ôt! Nah, cuba peugah bak lôn, pat di ateueh donya nyoe neutempat tanda? Dan na cit cicém-cicém ubit nyang duek di ateueh likôt cicém bangau—saban lagèe di ateueh kapai teureubang! Penumpang kapai teureubang nyang seubeutôijih! Cicém nyang po di ateueh la'ôt nyan jipiyôh di saboh pulo atawa bak teupat la'én. Na si'at, watée lôn tinggai di gampông Saléb Suci, lôn kalon cicém-cicém po jiteuka dari arah timu, rupa jih lagèe cicém tulô, cuma leubèh rayek ngon leubèh ceudah. Na saboh kawan nyang that ramée. Tapi peuet atawa limong boh cicém nyan, mungkén that ka habéh teunaga dan hana ék lé jipo ukeue. Lheueh nyan na kira-kira limong blah boh cicém laén jipisah droe nibak kawan nyan — nyang laén teutap jipoh ukeue — dan jiduek ateueh saboh bak kayèe bak binèh cicém-cicém nyang ka hék nyan. Awaknyan jiduek sinan siat, jipiyôh bacut, lheueh nyan bandum jipo u langèt meusapat-sapat dan jipeutrus peujalanan jih. Dan hai nyang phon that jipeubuet nakeuh jipo manyang that keu jiteumée arah dan jiseutôt rakan-rakan nyang la'én. Lôn hireuen that deungon kawanan nyan hana jitinggai cicém-cicém nyang ka hék nyan keudroe-droe, tapi jibri keu jih limong blah droe rakan la'én — saboh 'grup dukôngan'.

That ceudah cara Tuhan neupeujeuet mandum nyan! Cuba kalon anèek mie nyan: that meuneuwareuna! Dan that lagak bulèe jih! Geutanyoe manusia na alasan nyang cukôp keu takecam bulèe beulatang! Malah ratu pih hana geungui mantel bulèe lagèe nyan! Dipat mantong takalon, geutanyoe takalon hikmah Tuhan lam mandum peukara. Dan betapa ceudah jih dilee, watee mandum mantong alami! Cuba kalon cicém hayam jantô nyang ubit nyan—jih meukok hana jipeuduli cuaca. Jidong ateuh saboh gaki, dan meunyo ka keubai, jih meukok lom, 'Kôk-kôk-kôk!'—'Ka leupah le that jeum,' kheun jih. Lheueh nyan jidong ateuh gaki nyang la'én, dan meunyo gaki nyan ka keubai cit—

⁹⁶ Tèks Yunani nyan na saboh peumeu'ën kata nyang luwa biasa: διαφέρουν ὅσο διαφέρει καὶ τὸ ἄνθρωπον ἀπὸ τὸ νῆμα (meunyo teupeugah langsông: 'awaknyan meubida sabé lagèe bida antara nyang hana materi ngon polietilena'). – *Catatan ureuëng alih bahsa.*

⁹⁷ Pendudukan Yunani bak thôn 1941–44 lé Jeureuman, Itali, ngon Bulgari. – *Catatan ureuëng alih bahsa.*

⁹⁸ Stremma nakeuh saboh satuan luah nyang saban ngon 1.000 m². – *Catatan ureuëng teujeumah.*

jimeukok lom: 'Kôk-kôk-kôk!' Ngieng kheueh, jimeukok bak teungoh malam, bak poh lhee, ngon poh nam beungoh. Hana meupaleng tiep lhee jeum. Padahai manok agam nyan hana jam peuingat meunan cit hana batre. Dan hana peureulee tapeu'ék jih cit...

Gunakeun mandum nyang deuh takalon ngon tadeungo seubagoe cara meuhubông ngon Alam Langèt. Mandum nyan harôih jiba gata u Syuruga. Ngon cara nyan, dari phôn ciptaan, manusia meutahap-tahap ji'ék u bak Nyang Peucipta. Ureuëng Amirika, lheueh jipo u Buleuën, paléng kureuëng ka jitinggai saboh plakat di sinan nyang na teutuléh: '*Langèt jipeunyata keumuliaan Allah.*'⁹⁹ Ureuëng Rusia ka lheueh cit u lua angkasa, tapi Gagarin geupeugah gobnyan hana geukalon Tuhan. Beutôi cit—pakri cara droeneuh jeuet takalon Gobnyan? Lagipun, droeneuh kon teureubang sira tapeu'ék jaroe u langèt, tapi sira tapeudông gaki luroh u ateueh ... Lheueh nyan, dari mandum nyan, awaknyan akhéjih jipeugah: ' Alam nyang peujeuet alam semesta.' Banmandum alam semesta... Pakri meunurot droeneuh? Nah, di sinoe, meunyo na saboh moto tuha reuloh, ka meukumpôy mekanik ngon ahli keu peugöt jih. Awaknyan geupiké, geu-useuha beu göt-göt — nyan keu saboh moto tuha mantong. Teuma Allah, hana geungui listrék sapeuë pih, geupeupuséng ban sigom bumoe, ngon batre hana habéh, meuseun jih pih hana piyôh. Bak keucepatan pakriban Gobnyan peuputa jih—dan manusia hana sadar sapeuë pih! Nyan hana teupatéh! Meunyo Bumoë jiputa leubèh meukôn, manusia ka teupunténg-punténg. Bumoë jiputa meulileng ngon leupah that bagah, tapi ië la'ôt hana rôh teutabu, bah pih ië nyan le that. Ngon bintang-bintang, nyang raya-rayah that, jimeugrak ngon bagah nyang meupening, tapi hana meusentôh saban droë; bahkan, dari ji'ôh jih hana jipeu'idhin bintang la'én jipeurab bak jih. Dan manusia, lheueh jipeugèt saboh jeunèh kapai teureubang, jipeunoh lé rasa kagôm ngon bangga. Teuma bak sa'at pikeran jih ka kuto bacut mantong, jih ka jipeuteubiet meubagoe haba su'uem hana jiteupeue.

Peue nyang ka hasé jipeubuet lé manusia uroenyoe?

Budaya nyan saboh hai nyang jroh, tapi mangat na manfa'atjih, jiwa beu 'geupeurunoe' cit. Meunyo kon, budaya nyan akan abéh bak bala. 'Keujahatan,' kheun Santo Kosmas dari Aetolia, 'akan teuka dari ureueng meupendidikan.'¹⁰⁰ Bah pih sains ka maju that jioh ngon ka meuhasee le that keujayaan, manusia, lam usaha jih keuneuk tulong donya, jipeubuet nyan deungon cara nyang jipeuhanco donya nyan, hana jiteupeue le droe jih. Tuhan ka geupeubiyeu manusia jipeubuet banmandum meunurot keupumeumahaman droe jih, tapi, kareuna hana jideungo su Tuhan, manusia teungoh jipeuhanco droe jih. Manusia jipeuhanco droe jih meulalu peue nyang jipeujeuet.

Ureuëng-ureuëng abad keu-20 — peue nyang ka jicapai lé awaknyan deungon budaya ngon peradaban jih! Awaknyan ka jipeupuséng donya, ka jipeukuto udara, ka jipeuhancô banmandum nyang na di yup mata uroe. Meunyo saboh ruda ka teuleupah dari asijih, ruda nyan teutap meupuséng hana meutujuan. Meunan cit deungon manusia — ka jiseulip dari poros keharmonian Po Teuh Allah, awaknyan meudeurita. Bak masa dilee, manusia meudeurita kareuna prang; jinoe awaknyan meudeurita kareuna peradaban. Bak masa nyan, kareuna prang, ureueng ramee jipinah dari banda u gampong dan udép ngon hasé dari lampôh sayô nyang ubit. Teuma jinoe ureueng hana ék udép le di banda dan akan jitinggai banda nyan kareuna seurangan peradaban. Bak masa dilee, prang jiba keumatéan keu ureueng ramee; jinoe peradaban jiba peunyakét keu awaknyan.

— Geronda, pakon sakét kangker ka meuluwah that?

¹⁰¹— Chernobyl ngon mandum hai lagèe nyan—peu na tapiké mandum nyan ka liwat hana meubekas? Nyan keuh punca jih mandum. Cuba kalon ureuëng—mandum nyoe nakeuh hasé dari buet

⁹⁹ Mazmur 18:2.

¹⁰⁰ Nubuet Santo Kosmas nyan geutuju keu ureuëng meupendidikan nyang hana takôt keu Po Teu Allah. Ngieng: Udep ngon Nubuet Kosmas dari Aetolia. – Moskow, Bukét Suci, 2007.

¹⁰¹ Sôp – saboh jeunèh salat nyang jeuet tapajôh. – *Catatan ureuëng alih bahsa.*

droe jih keudroe... Ureuëng-ureuëng ka jeuët keu cacat that parah. Bak jameun mana na le that ureuëng sakét lagèe nyoe? Bak masa dilèe, ureuëng hana lagèe nyan. Tapi jinoe, surat peuë mantong nyang lôn buka nibak nyang jikirém keu lôn, pasti lôn teumèe meuhubông ngon kanker, atawa sakét jiwa, atawa stroke, atawa keuarga nyang ka hancô. Kanker dilee nyan jarang that na. Saweueb bak masa nyan udep mantong alami. Nyoe kon lôn peugah bhah peu nyang ka Tuhan keumeung teujadi. Ureueng jipajôh peunajôh alami dan udep sihat that. Banmandum murni: boh kayèe, bawang, tomat. Tapi jinoe, peunajôh alami pih ka jipeurusak ureueng. Ureuëng nyang udép ngon boh kayèe ngon gulè mantong leubèh parah lom keurusakan nyang jiteurimông, saweueb mandum ka meucampô. Meunyo bak masa dilèe ka lagèe nyoe, ka lheueh maté lôn bak umu mantong muda, saweueb bak watèe lôn jeuët keu rahéb lôn pajôh peu nyang na lam lampôh gulè: ôn bawang, selada, ôn sawi, bawang biasa, boh kubéh ngon nyang la'én-la'én — dan lôn rasa sihat that. Tapi jinoe — awaknyan geungui pupôk, geusemprot racôn serangga... Cuba tapiké — peu nyang jipajôh lé ureueng jinoe!... Pikiran hana teunang, peunajôh tiruan — mandum nyan jipeuteuka sakét keu sidroe ureueng. Deungon geungui èleumèe sains hana deungon bijaksana, ureueng jinoe teungoh jipeurusak droe keudroe.

— Geronda, pakon ureuëng jameun leubèh teuga lam meunapah ngon leubèh sihat nibak geutanyoe jinoe? Peuëkeuh peunajôh nyang jipajôh nyan na peubida?

— Nyan beutôi, sabab bak masa nyan peunajôh mantong suci. Meunurôt lôn, nyan ka teuntèe. Banmandum nyang jipajôh lé ureuëng ka masak sipeunoh jih. Teuma jinoe, mangat boh kayèe ngon gulè bek beukah, jipôt mantong bak watèe goh masak, lheueh nyan jikeubah lam kulkas. Ureuëng jinoe jipôt boh kayèe nyang mantông ijo nibak bak, lheueh nyan jikeubah sampoë masak lam kothak. Bak masa dilèe, meunyo ka masak, boh kayèe nyan ka rhèt keudroë nibak bak atawa putôh bak cabeuëng meunyo tasôt ngon jaroe. Aneuk miet dilee biasa jih pajôh rutoe ngon mentega atawa susu, dan nyan jipeujeuet awaknyan sihat. Tapi ureueng, seulaén pajôh peunajôh nyang get ngon meugizi, awaknyan pih jipakèk akai; dan meunyo awaknyan sakét, awaknyan jeuet jiteupeue peu keuh nyan sabab peunajôh atawa kon. Tapi jinoe, peunajôh nyan hana alami lé dan ureueng hana jipakèk akai.

Cuba tapiké mandum barang murahan nyang jipeugèt lé ureuëng jinoe! Bulu beureukah ka meutahap-tahap jitinggai. Payah that tamita rompi bulu nyang jeuët jiseuëp kröng. Ban lôn pakèk rompi, langsông lôn teupeuë meunyo na jitamong serat sintetis. Meunyo na, lôn hana jeuët meunafah ngon séhat; lôn jeuët keu panèk ngon sangsara that! Tapi awaknyan jipeugah bajèe dalam lagèe nyan leubèh tahan ngon leubèh jroh nibak nyang alami. Nyan jipeugah saboh kemajuan! Tapi peu nyan jroh keu keusehatan? Kon, malah, deungon jipeugèt barang lagèe nyan, manusia ka jipeurusak keusehatan droe jih. Laju jipeuleukèk label: 'Geupeugèt dari bulèe biri-biri murni!' Beutôi, lôn piké awaknyan akan mita kalimat la'én nyang leubèh meugaya cit keu iklan awaknyan — nyang leubèh meugaya lom! Jinoenyoe, geutanyoe tapeulahra biribiri keu si'enjih mantong, sabab geutanyoe tapeugèt bulu biri dari minyeuk. Dan ulat sutra jikheun: 'Beu, meunyo gata keuneuk sutra nyang leubèh jroh nibak atra kamoe, jak peugèt keudroe laju!..'

Ureuëng ka gadoh saba

— Geronda, pakon geutanyoe hana sabé lé jinoe?

— Banmandum nyang teujadi jinoe kon keu keubajikan manusia. Bak masa dilee, udep damè dan ureueng-ureueng nyan keudroe pih damè, that teuga — sanggop meutheun. Jinoenyoe, mandum rasa meugura nyang ka jikuasa donya ka jipeujeuet ureueng hana sabar. Bak masa dilee, ureueng geuteupeue awaknyan akan mulai pajoh boh tomat bak akhe Buleuen Nam. Hana sagai teupike le awaknyan keu pajoh boh tomat seugolom watee jih. Ureueng geupreh sampoe Buleuen Lapan keu pajoh boh seumangka; awaknyan geuteupeue pajan watee jih keu pajoh boh ara, ngon pajan keu boh labu si. Tapi peu nyang teujadi jinoe? Ureuëng meukat jijak u Meusé dan jimeubloe boh tomat di sinan seugolom

musémjih, bah pih, watèe boh tomat nyan mantong jireuh, na boh limèng di Yunani — nyang na vitamin nyang saban cit. Kon, neukalon, ureuëng hana jitem boh limèng! Ayô, rakan, beusaba siat dan pajôh la'én mantong keu jinoe! Hana—peue mantong nyang teujadi, awaknyan teutap jak u Meusé dan jiba tomat woe. Di Kreta, awaknyan jikalon beuget keuadaan nyan dan jipeuphôn peudong rumoh kaca mangat tomat awaknyan jeuet masak leubèh awai cit. Akhéjih, rumoh-rumoh kaca nyan ka jipeudong ban sigom Yunani mangat awaknyan jeuet jipajôh boh trueng bah pih bak musém leupië. Awaknyan ka keureuja brat that sampoe abéh teunaga keu jipeudong rumoh-rumoh kaca keu meubagoë macam sayô, mangat bak watèe panè mantong lam sithôn awaknyan jeuet jiteumèë peue mantong nyang jilakèë ateueh méja, hana peureulèë lé jipreh musém jih nyang ka teuntèë.

Nyan ka cukôp got, meunyo tapiké banmandum. Tapi awaknyan ka jipeulaku leubèh jeu'ôh lom. Boh trueng nyan ijô bak watèe seupôt, dan bak watèe suboh ka jipeu-antô u keudè—ka mirah ngon meugeulumbông! Lôn ka lheueh cit lôn meututô bacut ngon sidroe menteri bhah hai nyoe. "Rumoh kaca," kheun lôn, "nyan saboh hai, dan nyan hana salah. Tapi boh kayèe, boh trueng, ngon hasé bumoe la'én jipeurayeuk ngön jipakèk hormon! Boh kayèe jeuet masak lam simalam, tapi peu hana jipeuduli lé awaknyan keu ureueng-ureueng malang nyang peka that keu ubat hormon? Biar sakét awaknyan, kon...? Ka jipeurusak beulatang pih. Conto jih, manok atawa aneuk leumo. Aneuk manok umu peuet ploh uroe jipompa ngon hormon sampoe brat jih saban lagee aneuk manok umu nam buleuen. Ureuëng jipajôh sie leumo nyan, tapi peu manfa'at nyang jiteumeung? Mangat leumo jipeuhasé leubèh le susu, leumo nyan pih jipeusok peunoh deungon hormon. Leumo nyan keubit jipeuhasé leubèh le susu, tapi ureuëng nyang peuhasé hana jeuët jipeubloe lé! Teujadi mogok, hareuga susu trôn that, jitôk u rot, dan ureuëng jiep susu— —nyang peunoh that deungon hormon! Tapi meunyo awaknyan jipeubiyeu lagee nyang ka Tuhan peuteuntèe, mandum nyan ka jeuet lagee keuheundak droe jih dan ureueng rame ka jiep susu nyang murni ngon seger! La'én nibak nyan, suntékan-suntékan nyan jipeujeuet mandum hana meuras. Peunajôh hana meuras, ureueng pih hana meuras — mandum ka jeuet hana meuras. Malah udep keudroe pih ka gadoh rasa keu ureueng rame. Tanyöng bak aneuk muda, 'Peue nyang gata galak?' — 'Hana sapeue,' jaweueb jih. Padahai awaknyan aneuk muda nyang teuga-teuga! 'Beu na cit, peugah bak lôn peue nyang gata galak pubuet?' — 'Hana sapeue.' Nyan keuh ka jeuet keu manusia jinoe! Ngon buet jaroe droe jih, awaknyan jipike jeuet 'peubeutôi salah Po Teuh Allah'. Keu jipeujeuet manok inong meuteu'eun, awaknyan jipeubalék malam jeuet keu uroe. Ka na neukalon boh manok nyang jiteu'eun lé manok lagèe nyan? Meunyo Po Teuh Allah geupeujeuet buleuen meucahya lagèe mata uroe, ka teuntèe manusia ka gila. Po Teuh Allah geupeujeuet malam mangat manusia jeuet istirahat, tapi kalon kheueh keuadaan manusia jinoe!

Ureuëng ka gadoh rasa teunang. Banmandum rumoh kaca, pupôk sayô, ngon la'én-la'én nyan ka jipeujeuët ureuëng hana saba. Bak masa dilèe, ureuëng geuteupeuë meunyo butôh watèe padum-padum jeum jak ngon gaki dari saboh teumplat u teumplat la'én. Meunyo na ureuëng nyang leubèh teuga gaki, jih nyan leubèh sigra trôh. Lheueh nyan awaknyan jipeugèt geurubak, lheueh nyan moto, lheueh nyan kapai teureubang, dan meunan saterôihjih. Awaknyan sabe jimeu-useuha mita cara transportasi nyang leubeh barô ngon leubeh bagah. Awaknyan ka jipeugèt kapai teureubang nyang jeuet jipo dari Peurancih u Amirika lam lhèe jeum.¹⁰² Teuma meunyo sidroe ureueng jipo dari saboh da'irah iklim u da'irah la'én ngon keucepatan nyang luwa biasa bagah, meunan meugantoe iklim nyang teujadi ngon sigra nyan akan jipeusakét jih. Nyan mandum laju buta, laju buta... Hana trép lé, tanyoe akan sampoe bak saboh watèe di manô sidroe ureueng jiek u dalam proyektîl nyang po, lheueh nyan — meudèb, po, meuhantôk, meuleutôp — dan sidroe ureueng jak nyang lingông jiteuka di keue mata ureueng ramè. Peue nyang gata harapkan? Nyan keuh nyang akan teujadi. Ka lagèe rumoh gila!

¹⁰² Nyang geumaksud lé Si Tuha nyan nakeuh kapai teureubang penumpang supersonik jarak jioh lagèe 'Concorde'.

Awaknyan ka jipeukuto banmandum udara – nyan saboh hai, tapi tuleueng-tuleueng awaknyan ka meuhalang

— Geronda, lôn deungo awaknyan na rencana keuneuk tutông mayèt — lagèe nyang jikheun, 'keu alasan keubersihan ngon keu hemat tanoh.'

— Kareuna alasan keubersihan? Cuba deungo nyan! Hana malèe awaknyan peugah haba lagèe nyan? Hai awaknyan ka jipeurusak mandum suasana nyan saboh hai, tapi tuleueng-tuleueng nyan, neukalon, nyang peukaru! Tapi sisa jenazah nyan, la'én nibak nyan, malah geurasah cit. Dan meunyoe keu masalah 'hemat tanoh'—peu keuh hana mungken geuteumèe teumpat keu jirat di ban sigom Yunani, nyang na le that uteuen? Ka lôn peugah padum boh narit nyang jroh keu sidroe profesor universitas bhah mandum nyoe. Pakri jeuet meunan, awaknyan jeuet geuteumèe le that teumpat keu brôk, tapi hana meusidroe pih keu sisa jenazah nyang suci? Peu keuh tanoh ka kureueng, atawa pakri? Dan padum na le sisa suci ureueng-ureueng saleh nyang na di jirat? Peu goh lom teupike le awaknyan?

Di Eropa, awaknyan jitôt mayèt kon sabab hana teumpat keu jikubu, tapi sabab kremasi nyan jipeugah saboh adat nyang leubèh maju. Daripada geupoh saboh uteuen ubeut keu geupeugöt teumpat jirat, awaknyan leubèh galak geupeusiblah teumpat nyan dari mayèt nyan keudroë, deungon cara geutot dan geupeujeuët keu abèe. Lheueh nyan, abèe nyan geupeutamong lam kutak ubeut dan geuanggap banmandum nyan sibagoë buët nyang maju. Mayèt jitôt kareuna ureuëng nihilist jikeuneuk peuhancô banmandum—termasôk manusia. Awaknyan jikeuneuk peupaste hana sapeue nyang tinggai keu peuingat sidroe ureuëng keu ureuëng chik, yahnek-neuk, atawa udép indatu gobnyan. Awaknyan jikeuneuk putôhkan ureuëng dari Tradisi; awaknyan jikeuneuk paksa ureuëng tuwo keu udép siuroe singoh dan jikeuneuk ikat ureuëng nyan bak udép donya nyoe mantong.

— Teuma, Geronda, awaknyan jipeugah bahwa di padum-padum boh kotamadya di Athena masalah lagèe nyan ka beutôi-beutôi teujadi—hana teumpat lé keu jipeukubu mayèt.

— Tapi le that teumpat nyang soh! Pasti jih jeuet jiteumèe bacut tanoh? Le that tanoh suwong di seulingka Athena nyang nakeuh atra kota. Ngon lôn na lôn turi ureueng lam peumeurèntah nyang na tanoh le di pinggiriran Athena. Pakon, hana jeuet jipeugot jirat disinan? La'én nibak nyan, meunurot leubeh le ureueng duek di Athena asai jih dari provinsi. Pakon hana geupeuwoe ureuëng nyang ka meuninggai nyan u gampông halaman droe jih keu geuseumiyueb? Bah geuba maséng-maséng ureuëng u tanoh lahé droe jih dan geuseumiyueb di sinan. Di sinan, di da'irah luwa banda, biaya pemakaman hana meuhai; nyang peureulèe geubayeue cuma ongkôh angkôt mayèt. Peumaklum laju bahwa ureuëng nyang barô pindah u Athena lam padum thôn nyoe, meunyo ka meuninggai, beu jikubu di gampông asai awaknyan. Nyan keubit nyang paléng got. Meunyo keu keuluarga nyang ka tinggai di nanggroë raya paléng kureuëng lhèe turôn, beu na teumpat keu awaknyan lam banda. Lheueh lhee thon dari upacara pemakaman, watee jenazah geukueh lom, beu geupeuduek lam jirat umum nyang leubeh lhôk.¹⁰³ Peu nyan brat that susah? Cuba kalon pakri lhôk ureueng geutiek tanoh keu geucok batee bara. Beu geupeudong saboh teumpat rayeuk keu geusimpan sisa-sisa nyan dan geukeubah mandum disinan.

Horeumat ka gadoh mandum. Cuba kalon peu nyang teungoh teujadi jinoo! Aneuk miet jipeutamong ureueng syiek droe u rumoh jaga tuha! Padahai bak jameun dilee, awaknyan malah jipeulara leumo tuha; hana jipotong, tapi jipeugah: 'Nyan mandum, nyan ureueng nyang mita raseuki keu geutanyoe.' Dan pakriban awaknyan jihoreumat ureueng maté!... Lôn mantong lôn ingat prang nyan: risiko nyang kamoe hadapi keu kamoe kubu syahid! Pastur, ka teuntèe, geupaksa jak. Teuma teuntra nyan geujak sajan gobnyan — keu geuba mayèt rakan-rakan awaknyan nyang ka syahid — meulinteueng ateuh tumpôkan salju, lam hawa nyang leupie that, di yup rintik aneuk beudé. Watèe

¹⁰³ Di Gunong Athos ngon di Yunani umumjih, jenazah ureuëng nyang ka meuninggai geukueh dari jirat 3–4 thôn lheueh meuninggai, geurasah, ngon geukeubah lam peti mayèt khusus. Meunyoe mayèt nyang ka meuninggai nyan goh lom beukah, nyan geukubu lom lam jirat dan do'a keu keuteunangan arwah nyang ka meuninggai nyan geupeukong. – *Catatan Penerjemah*.

Prang Sipil thôn 1945, sigohlom lôn geutawök keu dinas militè, lôn bantu ureuëng urôh geurija kamoe keu peusapat ngon kubu ureuëng nyang ka rhët. Padri geupimpin di ukeuë deungon meukén. Meunyo ka meudeungo su siul aneuk beudé, kamoe lansông meureubah ateuëh tanoh. Lheueh nyan kamoe beudoh lom. Saboh lé su meukicik – kamoe meureubah lom u tanoh. Óh lheueh nyan, watee lôn ka jeuet keu teuntra dan kamoe teungoh duek hana meuseupatu lam salju, kamoe geupeugah soe mantong nyang keuneuk jeuet jak cok seupatu bak mayèt ureueng nyang ka maté. Hana meusidroë pih nyang meugrak dari teumpat droë jih. Ah, mangat that masa nyan!

Masalahjih nakeuh ureuëng nyang mat kuwasa teutap seungap ngon geupeubiyeu peue nyang teungoh teujadi. Phôn that teuka masalah nyan keuhai ureueng nyang ka meuninggai, Gereja seuharôhjhih ka geupeunyata sikap nyang trang mangat masalah nyan jeuet geupeuseuleusoe, sabab [deungon seungapjih] Gereja nyan geubri keuseumpatan keu ureueng donya nyoe untuk jicampô tangan lam urôsan rohani dan jipeugah peue mantong nyang teupiké lé jih. Tapi nyoe nakeuh buet hana takwa. Teuma pakri donya jinôe jiteurimong beureukat nibak Po Teuh Allah? Ka trok bak pakri ka geutanyoe nyoe! Bacut-bacut, awaknyan jikeuneuk reubot martabat sidroe-droe ureueng. Ah, nyan keuh sababjih jinôe ka le that teumpat keu ureueng maté, leubeh nibak nyang cukop...

Pencemaran ngon Peuruntôhan Alam

Mata uroe teupanggang brat lagée di Gunong Sinai — bah pih bak musém leupië, saweueb lubang-lubang ozon ka teuhah di atmosfir. Meunyo hana angèn utara, hana ék ta dõng di yup mata uroe.

— Geronda, pakri cara masalah ozon nyoe akan abéh?

— Tanyoe meuseuti saba siat, sampoe ureueng-ureueng ilmiah nyan jicok limong kilogram bahan peunoh ngon jitampai lubang nyan! Beutôi, Beirut, bah keuh awaknyan jak peutop lubang-lubang ozon lam atmosfir. Awaknyan akan jikalon bahwa Tuhan ka geupeujeuet mandum nyan deungon hikmah nyang that luhuh ngon seimbang deungon samporeuna, dan awaknyan akan jipeugah: 'Kamoe lakee meu'ah ka meupicah hai-hai.' Adak keuh soal lubang di atmosfer nyoe — meudo'a beu itop. Neukalon, salah saboh 'beukah'¹⁰⁴ ka teubuka cit disinan. Bak kayee ngon tanaman ka layee. Teuma, Tuhan jeuet geupeubeutôi mandum lom.

Dan cuba kalon pakriban licék ureuëng-ureuëng peungeut nyan, jipeukabo ureuëng-ureuëng kaya nyang hana teumpat la'én lé keu jipeuhabéh péng. 'Saboh lubang ozon,' kheun awaknyan, 'ka teuhah di atmosfer. Donya nyoe akan binasa. Pakriban cara tanyoe peuseulamat donya? Lagée nyoe cara jih — èleumée peungeutahuan teungoh jipeusiap rancangan keu tambang-tambang lhôk ngon keu jipinah ureueng u dalam bumoe mangat jeuet jilindông droë nibak mata uroe.' Bak akhe jih, watee ka jeulah that bahwa 'jipinah u dalam bumoe' nyan hana mungken, awaknyan ka jipeuphôn peugah haba la'én: 'Komplek-komplek rumoh akan jipeudong di Buleuen, deungon restoran, hotel, ngon rumoh-rumoh nyang jipeugot, dan ureueng rame akan jipinah keunan. Ureuëng nyang meuh'eut jak u Buleuën ngon jaminan geulakée bayeuë sumbangan!' Teuma, banmandum nyan, sibeuna jih, hana meusapeuë pih nyang Beirut! Pembangunan perumahan lagée peu nyan, padahai manusia hana ék sagai udép di sinan! Beirut, na padum-padum droë ureueng jiek lam "kalèng beusoe", jipo u luwa angkasa, lheueh nyan jitrôn lom. Teuma na ureueng nyang percaya keu mandum calitra dongèng nyan dan jiseurah péng jih.

— Geronda, le that ureueng khawate keu asab eksoh ngon emisi industri.

— Tanyoe harôh tapeupaseuti direktur-direktur pabrék jipasang alat saring bak cerobong asap jih, mangat ureuëng nyang sesak napah lé asap industri jeuet meunafah leubèh mudah bacut. Kon jimeusuwap keu Anggota Parlemen dan jipeutimang keupeunténgan droëjih mantong, beu geupeuhabéh péng leubèh bacut lé tiép direktur pabrék keu jibloë sistem peusucô udara. Bak masa dilee, hana kuman

¹⁰⁴ Kalon Wahyu 15:7.

lagèe nyan, hana asab lagèe nyan. Tapi jinoe ka jipeurusak mandum, mantong jikheun nyan kemajuan. Dan keudeh pat 'kemajuan' lagèe nyan? Nyan jipeuhanco ureueng. Tawök u luwa u jalan, asab meubèe that. Taduëk di rumoh, barô tabuka tingkap bacut, ajah dari jalan ka jitamong u dalam. Dan watee gata rhah jaroe, abèe nyan hana jiteubiet; la'én narit, nyan meubahaya. Abèe dari dapu hana meuminyeuk, jadi langsung teubiet dari paru-paru watee gata batök. Tapi abèe industri nyoe hana jiteubiet dari paru-paru—nyan jimeuleukek bak paru-paru.

Lam blok-blok manyang, ureuëng ramè that meudesak-desak lagèe eungkôt hering lam tong — saboh di ateueh nyang la'én. Meunyo sidroe ureuëng jipoh seupét jih di balkon, mandum abèe jih teureubang u balkon jiran jih di yup. Alah hai ureuëng-ureuëng malang nyan di tingkat yup! Ban mandum abèe ngon brök dari tingkat ateueh jitrôn u tingkat di yup. Sidroe ureueng jipeu'an bajèe jih di balkon atawa jipeuhah tingkap, dan dari ateueh ureueng la'én ka jipoh ampeuen jih hana jipiké keu ureueng nyan. Bak masa dilee, awaknyan ka geupeudong penjara lam blok-blok manyang lagèe nyan — Iendi-Kule.¹⁰⁵ Nyan keubit that brok! Saweueb, bak masa nyan rumoh-rumoh na halaman teumpat meunatang meupadang, dan hana ji'ôh nibak nyan na taman ubeut nyang na bak kayèe teumpat kawan cicém meukumpoi...

— Tapi jinoe, Geronda, ureueng ka hana le jikalon cicém layang.

— Bèk tapeugah lé soal cicém layang—peu ka gila jih nyan, jipo u rumoh manyang-manyang? Hana trép lé, ureuëng ka hana jiteupeu lé peu nyan cicém layang. Di Amirika, bak saboh universitas, na saboh jurusan nyang jikaji Kitab Suci Perjanjian Lama ngon Perjanjian Barô dari sudut pandang seujarah. Jadi, keu geubantu mahasiswa muphôm peu nyan 'gandom', awaknyan na geupula saboh blang ngon gandom. Dan keu geubantu awaknyan muphôm peu nyan 'ugông' ngon 'biri-biri', awaknyan na saboh kawan ubeut biri-biri ngon sidroe uugông nyang na tongkat. Dan hai nyoe teujadi di saboh universitas!

Ureuëng ka jipeukuto banmandum udara. Di luwa jinoe musém leupië, tapi udara meubèe that lagèe teumpat sampôh. Cuba tabayang pakriban keuadaan jih meunyo musém khuëng! Tapi, hana cit jikirém kapai teureubang keu jiseumprot teumpat sampôh nyan ngon ubat peumaté kuman. Untông that keu geutanyoe, Tuhan ka geupeujeuet bungong nyang meubèe harôm. Mandum bungong nyoe, nyang rayek ngon nyang ubit, mandum keuragaman bungong nyoe, jipeugadoh bèe brök dari sampah nyan. Peue keuh nyang teujadi meunyo bèe harôm bungong nyoe hana teuseuba ban sigom langèt? Conto jih, meunyo na bangké meuhambô di pat mantong—bau jih meuhambo u pat mantong. Beu tapeurati pakriban Tuhan geujaga geutanyoe! Dan pakriban malang udep geutanyoe meunyo Gobnyan hana geujaga geutanyoe! Cuba tapiké: meunyo hana bungong, hana bak kayèe... Nyan keuh bau harôm jih nyang top ngon peuhilang bau brök geutanyoe.

Na sidroe ureueng awam jiteuka u teumpat lôn meukunong dan jitanyong: 'Cuba deungo, peue neupubuet disinoe? Peue buet droeneueh siuroe simalam?' Dan bak watee nyan cit, bak-bak ubeut di seulingka nyan teungoh meubungoeng, dan bak binteh gunong nyang to ngon teumpat meukunong nyan peunoh ngon bungong uteuen. Banmandum meubèe harôm. "Nyan," kheun lôn, "lôn sampoë hana watèe keu lôn peureuhèk badan! Siuroe suntök lôn siram ië ngon lôn urôh banmandum bungong ngon bak kayèe nyang jeuët droeneueh kalon nyoe. Dan bak malam—, na ka takalon padum na le lampu ubit nyang hu di langèt? Cuba atô mangat jeuët hu mandum nyan!" Gobnyan ka geupandang lôn deungon anèh, tapi lôn teutap lôn peugah: "Peu meukeusud droeneueh? Kon na takalon pakriban lampu-lampu ubit nyan hu di langèt bak malam? "Nyan, lôn keuh nyang peu-udép nyan! Cuba kheueh peugöt keudroe! Peu na mudah bak pikéran gata atô apui apui ngön sumbu lam meujuta boh lampu, ngön isoe minyeuk lom..." Óh ka ltheueh jideungö nyan, si malang nyan ka bingong that.

¹⁰⁵ Peunjara nyang dilee na di dalam bintéh kuta meukuta di banda Thessaloniki.

Dan seumprot nyan pih meuracôn cit. Kon hama mantong nyang maté lé seumprot nyan, tapi cicém-cicém malang pih meunan cit. Keu peupuléh bak kayèe nibak peunyakét, bak nyan geuseumprot ngon bahan kimia meuracôn, dan lheueh nyan ureueng jeuet sakét. Ban mandum ka jipeuracôn. Kon leubèh bijak meunyo tapeuguna bahan kimia leubèh dit dan tapeukubu tanaman nyang ka reungoh lam tanoh — daripada tapeukubu boh kayèe nyang mantong jroh, lagèe nyang jipeubuët jinoe [mangat yum jih bek trôn]? Sapeue awan bahan kimia meuracôn—peu nyan hana bahaya keu manusia? Terutama keu aneuk miet—keu awaknyan, mandum bahan kimia meuracôn nyan ka pasti meumaté. Nyan keuh sababjih aneuk miet lahé ka sakét. Lôn peugah bak sidroe ahli pertanian: 'Peue keuh nyang teungoh teujadi nyoe! Ka gata peubinasa serangga, dan jinoe manusia ka maté.' Keu poh serangga, awaknyan jiseumprot bungong, lheueh nyan manusia jeuet sakét. Óh lheueh nyan awaknyan teuma jipeugèt lom bahan kimia meuracôn — nyang leubèh kreueh nibak nyang na jinoe — tapi peue untông nyang teurimong tanyoe nibak nyan?

Ka teubukti bahwa na padum-padum boh seureungga nyang jipoh lé seumprot nyan nakeuh seureungga pemangsa keu seureungga la'én. Jinoe, keu tapeugadoh nyang la'én, geutanyoe harôh tapeulahra seureungga nyang ka tapeupoh nyan secara buatan. Betapa bijak mandum nyan geuatô lé Allah! Pat na jangkrik, di sinan hana nyamok. Na sidroe ureueng jinoe ka jiteuka u rumoh lôn dan jipeuleumah saboh alat ubit nyang jeuet jipeujioh nyamok deungon su nyang saban lagee su cicak, cuma leubeh kasak. Ureueng poh cicak nyang peuseunang geutanyoe deungon su jih, lheueh nyan awaknyan jikeuneuk peulahé lom, deungon jipeuguna baterai, nyan keuh hai nyang ka Tuhan peujeuet. Ka habéh tapeubinasa mandum—jeurami ngön cicém dara pih saban... Jinoenyoe ka jarang that takalon cicém gagak. Hana trép lé, teuma tacidèk cicém gagak dan tapeutamong lam kurông.

Dan gata, watee gata seumprot bak kayèe, tinggai cit bacut keu Allah, mangat Gobnyan geutulông gata. Dan meunyo ubat nyan hana keunong bak saboh duwa ôn kayèe, nyan hana peu-peu. Ban mandum alat tèknis modèrèn nyan hana jitulông sidroe ureueng lam imuën jih. Bak si uroe watée lôn jak saweue sidroe ureueng, lôn deungö ureueng jipeugah: 'Peu keuh ka na bahan kimia barô nyang jipeugèt keu hama nyan? Dan dipat? Di luwa nanggro?' Laju sigra awaknyan jipeuphon tilpon keu jipesan nyan. Meunyoë-meunyoë, ureuëng biasa ngön biksu ka jipeuduek Tuhan bak urôtan nyang paléng akhe. Ureuëng hana jipeuphôn that peukara peukembangan rohani—mangat banmandum jeuet keu suci. Masalahjih nakeuh, kamoe keudroë, ureuëng biksu, hana kamoe pimpin jalan lam peukembangan rohani di keuë ureuëng biasa.

— Geronda, tapi bak zaitun nyan keubit-keubit reuloh jipeurusak lé dakos — hama zaitun nyan.

— Meudo'a laju ngon raseumi gata mangat dakos nyan jiplueng. Bèk lawan hama nyan ngon seumprot mantong; lakèe tulông cit bak Almaseh. Lom pih, geutanyoe meuh'eut tapeubuet mandum hai saban jroh lagèe ureueng biasa. Geutanyoe tuwoe bahwa ureueng meureuhamat nyan seuharôhjih na cara udép nyang la'én. Hana peureulèe that ta useuha untôk tapeubuet saban lagèe ureueng donya, atawa leubèh nibak awaknyan. Pakri deungon Almaseh—peu ka tuwoe geutanyoe keu Gobnyan? Kon lôn peugah bék sagai tapeusum bak kayèe nyan, tapi na ureueng nyang teungoh jipeubuet eksperimen beutôi-beutôi deungon bahan kimia meuracôn nyan. Dan meunyo beutôi-beutôi peureulèe tapeusum bak kayèe nyan, pakèk alat peunapah.

Leubeh get tapajoh boh kayèe nyang ka geukab bacut le seureungga nibak boh kayèe nyang lagak rupa tapi geusembur racôn. Bèk that teugoda keu sembur—peukureueng laju. Meudo'a ngon khidmat—baca Zabur phôn¹⁰⁶ dan seumprot bak-bak kayèe nyan ngon ië seumprot. Meunyo gata udép saleh, maka ujeuen akan jiteuka meudeurudur, dan ulat-ulat¹⁰⁷ akan maté. Tuhan akan geubri keu gata — gata harôh na rasa hormat ngon peucaya bak Gobnyan.

¹⁰⁶ Arsenius nyang Mulia dari Kapadokia geubeuet Zabur phôn watée geupula bak kayèe ngon bak-bak tanaman – mangat peu nyang geupula nyan jeuet jipeuboh hasé nyang jroh.

Bab 2.

Bhaih saboh jameun nyang le that kemudahan nyan saban lagèe jameun nyang le that masalah¹⁰⁸

Hati manusia pih ka jeuët lagèe beusoe

Kemewahan manusia ka meuleubèh-leubèh dan nyan ka jeuët keu bala. Meutamah le meusén, meutamah cit bala geutanyoe. Meusén ngon beusoe jinoo ka jikuasa manusia, jipeujeuët manusia nyan keudroe jeuët keu meusén cit. Nyan keuh sabab jih haté manusia ka jeuët lagèe beusoe. Bah pih ka na mandum alat tèknik, nurani manusia mantong hana teupeurunoe. Bak masa dilee, manusia geukeurija ngon bantuan meunatang dan geutanda ngon rasa ibah. Meunyo gata peubeuban meunatang nyang malang ngon beuban nyang brat that hana ék jiteuen, meunatang nyan teuma jimeureubah bak lutôtjih, dan gata teuma rasa seudeh keu jih. Meunyo jih deuk dan jikalon gata ngon muka meulakèe-lakèe, haté gata teuma sakét that. Lôn mantong lôn ingat pakriban susah jih watèe leumo kamoe sakét — kamoe anggap jih nyan lagèe anggèeta keuluarga. Tapi jinoo, ureueng ka meuhadapan ngon beusoe-beusoe, dan haté ureueng nyan ka kreueh lagèe beusoe. Peu na beusoe nyang reuhah? Jak tabak. Moto ka reusak? Jak u bengké. Hana jeuët tapeugöt lé? Langsung ta ba u teupat peubloe beusoe beukah—hana sapeue. 'Beusoe,' kheun awaknyan, 'nyan cit beusoe.' Até ureuëng jinoo ka hana meukeudèp lé, teuma meunan keuh cara rasa peunténg droe ngon egois jimeu-akar lam droe sidroe-droe ureuëng.

Jinoenyoe, ureueng hana lé jipiké keu ureueng la'én. Bak masa dilee, [watèe goh na kulkas], meunyo peunajôh na leubèh keu singoh, peunajôh nyan ka jeuët keu busôk. Jadi ureueng jipiké keu ureueng gasien dan jipeugah, 'Nyan ka teuma busôk, leubèh gèt lôn jak bri bak ureueng gasien mantong.' Dan ureuëng nyang leubèh maju rohani geukheun: 'Bèk ureuëng gasien pajôh dilee, barô lôn.' Jinoenyoe, peunajôh leubèh geukeubah lam kulkas, dan ureuëng hana geupiké keu jiran nyang peureulèe. Lôn mantong ingat, bak masa nyan, watee hasé sayô ngon hasé la'én le, kamoe biasajih kamoe bagi sayô nyan keu jiran-jiran kamoe — kamoe meubagi-bagi. Peuë teuma kamoe peugöt ngon hasé nyang le that nyan? Hasé leubèh nyan ka teuntèe jeuët keu brok cit. Jinoenyoe, ureueng na kulkas, dan awaknyan jikheun: "Pakon tabri leubèh nyan keu ureueng la'én? Tanyoe keubah lam kulkas dan tapajôh keudroe singoh." Lôn hana lôn seubôt lé bhah na meuton-ton peunajôh jipeubôh atawa jikubu lam tanoh — padahai na meujuta-juta ureueng la'én nyang keulaparan.

Ureuëng ka gila sabab meuseun

Teknologi moderen hana piôh-piôh meukeumang — hana abéh-abéh. Jih meukeumang leubèh bagah nibak pikeran manusia, saweueb iblih nyang bantu. Bak masa dilèe, hana mandum alat nyoe, hana telepon, hana mesin faks, ngon mandum alat la'én, ureueng udép lam damè ngon sederhana.

— Geronda, awaknyan galak that udép!

— Nyan beutôi, tapi jinoo, seubab na moto, ureueng ka gila. Le that keumudahan nyan jipeususah awaknyan; awaknyan ka sesak napah lé khawati. Lôn mantong ingat keu ureueng Bedouin nyang lôn turi

¹⁰⁷ Geupeugah bak watèe musem khueng nyang brat bak buleuen Siblah thôn 1990. Bak buleuen Nam thôn nyan cit, na le that ulat bak bak di Yunani.

¹⁰⁸ Meunyo geubeuet bab nyoe, geutanyoe jeuët tarasa seumangat asketis nyang that kreuh nyang jeuët keu ciri khas Bapak Paisios keudroe, ngon rasa khawatiir gobnyan bahwa seumangat asketis banmandum komunitas biarawan jeuët meubah. Sang Tuha nyan kon geulawan budaya, tapi gobnyan geukeuneuk teugaskan bahwa kon budaya nyang harôh atô manusia, tapi manusia nyang harôh atô budaya. Sang Tuha nyan geupeugah bahwa para rahéb, khususjih, beu jipeujioh droe nibak meugantung bak teknologi moderen dan beu jipeuguna nyan deungon bijaksana, mangat jeuët jipeuarah seumangat awaknyan u arah perjuangan rohani.

watée lôn na di Sinai,¹⁰⁹ — betapa seunang haté awaknyan! Awaknyan cit na saboh khimah, dan udep sederhana. Awaknyan hana ék udép di Alexandria atawa Kairo — udép lam khém di padang pasé nyan keuh nyang paléng cocok keu awaknyan. Meunyo na bacut teuh mantong, awaknyan seunang lumpah na dan geupujoe Allah. Teuma jinoe peradaban ka trôk cit keu awaknyan, dan awaknyan pih ka mulai tuwoe keu Allah. Malah ureueng Bedouin pih ka teupengarôh lé semangat Eropa! Phôn-phôn, ureuëng Yahudi jipeugöt rumoh reuntah keu ureuëng Bedouin, lheueh nyan jipeubloe keu awaknyan moto-moto tuha dari bansaboh Israel.¹¹⁰ Oh, ureuëng Yahudi nyan... Jinoe, tiep-tiep ureuëng Bedouin na saboh rumoh reuntah, saboh moto reuloh lam laman rumoh nyan, ngon haté nyang peunoh ngon rasa cemas ngon risau. Moto-moto reuloh, dan ureuëng Bedouin payah that geupeugöt. Dan meunyo tapiké beutôi-beutôi, peuë nyang ka meuteumée lé awaknyan dari mandum nyoe? Sakét ulée mantong, hana la'én.

Bak masa dilee, barang-barang nyan, paleng kureueng, teuga; tahan trép. Tapi jinoe — gata bayeue meuhai that tapi bloe barang nyang langsung reuloh. Dan nyoe cocok that keu perusahaan — awaknyan jipeuleubeh produksi dan jicok untong nyang lumayan. Lheueh nyan ureueng ka habéh pèng, dan, lam usaha mita pèng leubeh le, awaknyan keureuja sampoe abéh teunaga. Ban mandum meusén ngon mekanisme nyan nakeuh hak milék ureuëng Éropa, nyang jiduek siuroe-uroe ngon obeng lam jaroe. Phôn-phôn jih jipeugèt, miseuëjih, saboh jeunèh tôp. Lheueh nyan jipasang ulée seukrôp, lheueh nyan jitamah saboh tombol – jipeumangat lom tôp nyang gaséh nyan beu leubèh jroh lom... Ngon narit la'én, meuseén ngon peukakaih barô sabe teuka, dan ureuëng-ureuëng malang nyan sabe jimeuh'eut keu sapeue nyang leubèh canggéh. Sigohlom hase jibayeue nyang ka treuk, awaknyan ka jimeubloe nyang barô, nyan keuh seubab jih awaknyan meuhutang ngon leuh that. Conto jih, cuba takalon sidroe ureuëng gasien: jih nyan jimeuh'eut cit keu saboh moto, jadi jih jak bloe saboh moto model nyang paléng murah. Dan keu jibloe nyan, jih jipeubloe leumo ngön guda jih — jipeubloe barang-barang jih nyang paléng akhe. Nyan mandum teungöih jimeu-arah u saboh situasi di pat singoh uroe awaknyan ka jipeuduek keledai lam etalase keudè dan jikoh péng ureueng keu jikalon mantong! Jadi, meunan keuh: ureueng gasien nyan jibloe saboh moto ubit nyang murah. Moto nyan reuloh. 'Dan keu moto lagée nyan,' kheun ureueng bak jih, 'hana suku cadang.' Ureueng gasien nyan teupaksa jimeubloe moto la'én. Teuma, model nyang paléng barô nyan hana sanggôp jih, jadi jimeubloe saboh nyang bacut leubèh gèt nibak nyang awai, dan moto tuha nyan jikeubah si'at. Lheueh nyan moto barô nyan pih reuloh cit, dan meunan keuh teurôh... Tanyoe harôh beu até-até bék sampoe teuhanyöt lam tren meugaya nyoe nyang sabe geulindôngi sapeue nyang leubèh samporeuna.

Televisi ka jipeubuet le that keurusakan keu ureueng ramè

— Geronda, jinoe ka na alat komunikasi televisi nyang jeuet takalon peu nyang teungoh teujadi di blah donya la'én bak watee nyang saban.

— Ureuëng jikalon ban sigom donya, tapi hana jikalon droe jih keudroe. Kon Po Teuh Allah nyang peuhanco ureuëng; kon, jinoenyoe ureuëng keudroe nyang peuhanco droe jih ngon pikeran droe jih.

— Geronda, televisi nyan jiba le that keujahatan.

— "Le that bahaya!.." Peue meukeusud Droeneuh nyan!.. Na sidroe ureueng geupeugah bak lôn: "Tivi, Bapak, nyan saboh beunda nyang jroh." — "Boh manok," lôn jaweueb, "nyan pih beunda nyang jroh cit, tapi meunyo tapeucampô ngon èk manok, nyan jeuet keu hana meuguna sagai-sagai." Nyan keuh beutôi-beutôi nyang teujadi deungon televisi ngon radio. Jinoenyoe, watee gata peuudép radio keu gata deungo haba, gata harôh teurimong bahwa, saweueb haba nyan, gata harôh deungo cit lagu la'én. Haba nyan akan jipeuphôn meunyo lagu nyan ka habéh. Dilee kon meunan. Bak masa dilee, ureueng ka jiteupeue beutôi-beutôi pajan haba jipeusiaran di radio. Ureuëng ramè geupeuudép radio bak watee

¹⁰⁹ Bak thôn 1962–1964

¹¹⁰ Gunong Sinai, nyang jinoe seucara administratif ka rôh lam wilayah Meusé, bak watée nyan na di yup kuwasa Israel.

nyang ka teuntèe keu geudeungo haba paléng barô. Tapi jinoë gata teupaksa deungo lagu cit, sabab meunyo gata peumaté radio hana meuh'eut deungo, gata akan teuleupah haba cit.

Tivi ka jipeubuet le that keurusakan keu ureueng. Jih nyan na efek nyang that jeuhet keu aneuk miet. Na siuroe, sidroe aneuk agam umu tujoh thon jiteuka u rumoh lôn ngon ayah jih. Lôn kalon iblih tivi jimeututoe rot babah aneuk nyan, saban lagee iblih jimeututoe rot babah ureueng nyang keunong sihé. Nyan saban lagèe sidroe aneuk miet lahé ka na gigoe. Jinoe-jinoe nyoe jarang takalon aneuk miet nyang normal — aneuk miet ka jeuet keu monster. Aneuk miet hana jipiké keudroe; awaknyan cit jiseutot peue nyang ka jikalôn ngon jideungo. Ngon cara nyan, meulalu televisi, na ureueng nyang keuneuk rhah utak donya. Nyan makna jih, [meunurot rancana awaknyan] mandum ureueng la'en harôh jipatéh peue nyang ka jideungo [bak televisi] ngon jipeubuet meunurot nyan.

— Geronda, mak-mak teungoh geutanyong bak kamoe: pakri cara tapeujioh aneuk miet nibak TV?

— Peu beu jipeugah bak aneuk-aneuk jih bahwa nonton televisi nyan jeuet peuleumoh pikeran dan jireubot keumampuan keu meupike. Lôn hana lôn seubôt lé bahwa televisi nyan cit jeuet jipeurusak mata. Tivi nyang teungoh ta peugah jinoe nakeuh ciptaan manusia. Teuma na jeunèh la'én — tivi rohani. Watèe mata roh sidroe ureueng Kristen geupeugléh lé geupeumaté droe nyang trép, awaknyan jeuet geukalon jioh u keue bah pih hana alat bantu teknis. Peu na ma nyang hana geupeugah bak aneuk-aneuk jih bhah jeunèh tivi lagèe nyan? Nyan keuh nyang peureulèe geupaham lé aneuk miet—televisi rohani nyan. Seubalekjih, meunyo geuduek di keue 'kuto' nyan, aneuk miet nyan jeuet keu bangai. Manusia phôn-phôn na karunia keu jeuet geupeubida, nyang gadoh lheueh keujatohan. Teuma, meunyo aneuk-aneuk nyan jipeuteun Rahmat nyang ka jiteurimong bak Peumanöe Kudus, maka awaknyan pih akan na karunia keumampuan meubida—televisi rohani. Sidroe ureueng harôh waspada ngon meukeureuja secara rohani. Ma-ma jinoe jipeurusak droe ngon hai-hai nyang sia-sia, lheueh nyan jipeuphôn meuratôk: 'Peue nyang harôh lôn pubuet, Bapak? Lôn ka gadôh aneuk lôn!..'

Bansawan ngön Keumajuan Teknologi Moderen

— Geronda, pakri cara sidroe bhikkhu geungui teknologi moderen?

— Sidroe rahéb harôih geu-useuha mangat cara nyang geunguy sabe leubèh sederhana nibak nyang geunguy lé ureueng biasa. Lôn, miseu jih, lôn galak kayèe apui: keu peu-su'um dapu, taguen peunajôh, ngon peu-udép apui nyang geupeureulèe keu keurajinan jaroe. Teuma, meunyo mandum perdagangan kayèe Athos nyan teutap lagee jinoe lam watee nyang treb, dan kayèe apui ka habéh atawa payah ta mita, maka lôn teuma lôn pakèk cara nyang leubeh sederhana nibak nyang jipakèk lé ureueng biasa. Keu peupanas — kompor minyeuk parafin atawa la'én nyang leubeh murah ngon leubeh sederhana; keu keurajinan jaroe — kompor primus, ngon la'én-la'én.

— Dan pakri cara tapeuteuntèe padum na saboh-saboh hai nyan peureulèe lam saboh biara meusapat?

— Meunyo sidroe ureueng meupike lagee sidroe bhikkhu, hai nyan jeuet geupeuteuntèe. Teuma meunyo ureueng nyan hana meupike lagee sidroe bhikkhu, maka peue mantong nyang geucok akan jeuet keu keupeureulèe, dan lheueh nyan bhikkhu nyan keudroe akan jeuet lagee ureueng biasa—atawa leubeh brok lom. Kamoe para bhikkhu seupatotjih udép paléng kureueng bacut leubèh sederhana nibak ureueng biasa, atawa — paléng kureueng — saban lagèe kamoe udép sigohlom tamong u biara. Bèk na geutanyoe po barang nyang leubèh göt nibak nyang na bak geutanyoe di rumoh yôh goh lom tamong biara. Biara nyan harôih leubèh gasien nibak rumoh ureueng dônya teupat lôn teuka. Hai nyoe meubantu si biksu ngon ureueng dônya keudroe lam haté.

Tuhan ka geuatô mandum nyoe mangat manusia hana meuteumèe teunang bak hai-hai nyang fana. Meunyo kemajuan donya nyoe ka jipeususah ureueng biasa, peu lom keuh bhah kamoe biksu! Meunyo lôn teuka u saboh rumoh ureueng kaya dan tuan rumoh nyan geutanyong bak lôn: 'Dipat keuh

lôn peusiap teupat keu droeneuh keu neupiyôh malam nyoe? 'Lôn jeuët lôn peusiap teupat éh keu droëneuh di ruweüëng tamu nyang that meugah atawa di kandang kamèng, teupat lôn peukurông kamèng-kamèng nyan bak watèë malam. N toh nyang leubèh droëneuh galak?' — Lôn meujanji, jiwa lôn akan leubèh teunang di kandang kamèng. Saweueb, watèë lôn cok sumpah seubagoë bhikkhu, lôn hana lôn tinggai donya nyoe keu lôn mita rumoh atawa istana nyang leubèh got. Lôn jeuët keu bhiksu nakeuh keu lôn mita udep nyang leubèh sederhana nibak nyang lôn rasa watèë mantong udep lam donya. Meunyo kon, lôn hana meubri sapeue pih keu Almaseh. Teuma ureüëng nyang hudép meunurôt atôran logika moderen akan jipeugah bak lôn: 'Cuba deungö, peu salah hudép lam istana keu roh droeneuh? Lagipun, meubèe that brôk lam kandang nyan, seudangkan lam istana meubèe harôm, dan droeneuh jeuët na ureüëng kagôm.' Geutanyoe harôh na keumampuan peungeunalan rohani. Saban lagèe busôl—ban dua jarômjih na magnet, nyan keuh sababjih saboh jarôm tunyok u utara. Almaseh nyan ka 'meumagnet', tapi keu ta meuhadap bak Gobnyan, geutanyoe pih harôh jeuet bacut 'meumagnet'.

Dan pakriban le rintangan nyang na dilee di biara-biara meusapat! Lôn ingat na saboh beulangöng raya di dapu, nyang jibeuët ngön tuas khusus. Api keu taguen nyan geupeuhu ngon kayèe. Api nyan meuhu-hu lheueh nyan reuda, dan peunajôh pih tutông. Meunyo eungkôt ka tutông, kamoe gosok loyang nyan ngon sikat beusoe. Lheueh nyan kamoe cok abèe dari dapu, kamoe isoe lam saboh beulangong tanoh nyang na lubang di miyueb, dan kamoe siram abèe nyan ngon ië. Soda nyan jiteubiet dari lubang di miyub, nyang kamoe pakek keu rhah piréng. Soda nyan jipeukarat jaroe kamoe. Dan kamoe tarek ië u dalam arkhondarik ngön taloe ngon katrol.

Ladôm hai nyang teujadi di biara-biara jinoe hana jeuet tapeubeuna. Ulôn na lôn kalon, bak saboh biara, rutoe jipot ngön alat pot rutoe listrik. Peue hai nyan hana meukön? Meunyo tukang peugöt ruti nyan sakét atawa leumöh dan hana ék geusie ruti ngön sikin, dan hana ureüëng la'én keu gantoe jih, nyan ka patôt — meusén sie ruti listrék nyan jeuët geunguy. Tapi jinoenyoe jeuët takalön sidroe aneuk agam nyang teuga teungoh geusie ruti ngön gergaji puté! Leubèh gèt jih jak keurija seubagoë kompresor keudroe, tapi jipakèk meusén keu jipotong rutoe dan jipeugah nyan saboh prestasi!...

Beu meuseumangat keu meukeumang secara rohani. Bèk galak keu mandum meuseén, keumudahan, ngon la'én-la'én nyan. Meunyo seumangat meujauh nibak keunimatan donya ka gadôh lam udép rahéb, maka udép sidroe rahéb nyan hana makna lé. Geutanyoe hana akan meuhasé meunyo tapeuleubèh keumudahan nibak udép rahéb. Sidroe rahéb jipeujioh keumudahan sabab, meunurôt rohani, nyan hana jitulông gobnyan. Malah lam udep donya, manusia ka teubeban lé le that keumewahan. Keu sidroe bhikkhu—bah pih roh jih meuteumèe teunang lam hai-hai donya—keumewahan nyan leubeh that hana patôt. Jadi, bek ta mita nyan. Bak masa Bapak Arsenius nyang Mulia, gohlom na lampu minyeuk 'mewah',¹¹¹ atawa alat peungeuh la'én. Di istana, geungui lampu nyang geungui minyeuk nyang that murni. Peu keuh Arsenius nyang Rayeuk hana geuba lampu lagèe nyan sajan gobnyan u padang pasé? Gobnyan jeuet geuba, tapi hana geuba. Di padang pasé, gobnyan geungui sumbu atawa saboh kréh katon nyang ka geupulôt lam minyeuk nabati biasa, dan nyan ka cukôp keu cahya gobnyan.¹¹²

Deungon na meubagoë alat, bantu teknis, ngon keumudahan la'en bak geutanyoe watee tapeubuet tugaih, kayem that geutanyoe tapeubeuna droe deungon tapeugah bahwa mandum nyan peureulee keu geutanyoe mangat leubeh sigra seuleusoe buet, dan konon jih watee nyang ka leupah nyan teuma tapeuguna keu urusan rohani. Teuma, bak akhéjih, geutanyoe udép lam keuhidépan nyang peunoh ngon risau ngon pikéran nyang kacho, kon lagèe bhikkhu, teuma lagèe ureüëng donya nyoe. Watèë saboh

¹¹¹ Saboh lampu minyeuk nyang geurancang khusus nyang jipeuteubiet cahya nyang that trang. — *Catatan ureüëng alih bahsa.*

¹¹² Sang Sulatan Arsenius nyang Mulia lahé di Roma bak kira-kira thôn 354. Gobnyan meugah ngon kebijaksanaan ngon akhlak gobnyan. Gobnyan geukheun 'ayah raja-raja' saweueb Kaisar Theodosius geupeucaya gobnyan keu geupeurayeuk duwa droe aneuk agam gobnyan. Bak thôn 394, lheueh geutawök lé Tuhan, gobnyan geujak u padang pasé Meusé. Bah pih sigohlom nyan gobnyan udép lam istana, seubagoë sidroe rahéb gobnyan geuturi ngon udép nyang that kreueh ngon meuteun.

kawan barô bhikkhu muda trôk u saboh biara, hai nyang phon that jipeubuët nakeuh jimeubloe panci presto — mangat awaknyan na leubèh le watée keu jipeujak atôran bhikkhu. Lheueh nyan, para bhikkhu nyan jiduek-duek meujameun-jameun hana jipeubuet sapeue dan jimeututô meubagoe macam hai. Jadi, nyang deuh nakeuh bahwa geungui meubagoe keumudahan keu hemat watee dan geupeujak keu hai-hai rohani nyan hana meuhasé. Jinoe, ngon bantuan keumudahan-keumudahan nyan, para bhikkhu meuteumée leubeh le watee, tapi awaknyan hana le watee keu meudo'a.

¹¹³— Geronda, ka lôn deungo bahwasajih Mureung Athanasius dari Gunong Athos pih geukheun sidroe ureueng nyang meupandang progresif!

— Nyan, that maju cit! Saban maju lagèe 'ureuëng-ureuëng maju' jinoe!... Meunyo mantong jibeuet bacut mantong riwayat udep Bapak Athanasius nyang Teuhoreumat nyan! Jumeulah rahéb di biara gobnyan ka trok lapan reutôh, meunan pih si ribèe, dan padum na ramè ureuëng la'én nyang teuka bak gobnyan mita tulông! Padum na ureueng meulakèe-lakèe, padum na ureueng deuk teuka u Lavra keu mita saboh reukah rutoe ngon teupat meulindông! Ngon lagèe nyan, Bapak nyang Mulia, nyang that meuh'eut keuneuk tulông mandum ureueng, geubloe duwa boh leumo keu kilang monastèri nyan. Cuba 'pionir-pionir' jinoe jak bloe leumo keudroe cit! Mangat jeuet jibri rutoe keu ureueng rame, Santo Athanasius teupaksa geupeudong saboh teupat peugot rutoe di Lavra — nyang modern meunurot standar jameun nyan. Raja-raja Bizantium geubri hareuta ngon tanoh keu biara-biara, saweueb bak masa nyan biara-biara nyan cit meufungsi seubagoe lembaga amal. Biara-biara geupeudong keu geubantu ureueng ramee, baik secara rohani meunan cit secara materi. Nyan keuh sababjih raja-raja geubri hadiah keu biara-biara nyan.

Geutanyoe harôh sadar bahwa banmandum nyan akan gadoh, dan geutanyoe akan meudong di hadapan Tuhan sibagoe ureueng meuhutang. Leubeh patôt keu geutanyoe para biksu geungui kon barang-barang nyang jinoe jipeubue lé ureueng, tapi barang-barang nyang bak masa dilee jipeubue lé ureueng kaya u teupat sampah kareuna hana jipeureulèe le. Ingat dua boh hai: nyang phon, geutanyoe teuma meuninggai; nyang keudua, mungkén geutanyoe meuninggai lam keuadaan keujam. Gata harôh siép siaga keu maté nyang keujam. Meunyo gata sabe ingat dua hai nyan, maka mandum urôsan la'én akan jroh—bôh nyan lam hai rohani meunan cit lam hai-hai la'én—dan mandum hai teuma jeuet lagèe sisuai jih.

Keukureuëngan nyan that meuguna keu ureuëng

— Geronda, pakon ureuëng le that meudeurita jinoe?

— Sabab awaknyan jipeujioh keureuja brat. Keumewahan—nyan keuh nyang jiba sakét ngon penderitaan keu manusia. Bak jameun nyang serba mudah nyoe, manusia ka jeuet keu bangai. Ngon keuleumbotan ngon keumanjaan ka jiba meubagoe macam peunyakét. Cuba kalon pakriban ureueng dilee meukeureuja brat, jipoh gandom! Beurat that keureuja nyan — tapi mangat that rasa rutoe bak masa nyan! Na tom takalon sidom rutoe jipeulheueh bak pat mantong? Meunyo jikalon rutoe nyang rhët, ureueng jicok lom dan jicöm. Ureueng nyang udép bak masa penjajahan, meunyo jikalon rutoe leubèh, langsung jikeubah ngon jaga that. Teuma, nyang la'én jipeubue rutoe leubèh jih—awaknyan hana sadar padum meuhai rutoe nyan jiteumée. Awaknyan hana jipeuhareuga rutoe—jipeubue rutoe saboh-saboh lam bak runtah. Po teu Allah geubri beureukat keu manusia, teuma leubèh le manusia hana jikheun pih, 'Maha Suci Droeneueh, hai Tuhan,' seubagoe jaweueban. Jinoe, banmandum peukara mudah jiteumée lé manusia, hana payah meususah payah.

¹¹³ Nyang Mulia Athanasius dari Gunong Athos (†1000) – ureuëng peudong Lavra Rayeuk di Gunong Suci Athos, bapak monastik komunal di Gunong Suci nyan, sidroe ureuëng asket nyang peunoh deungon rahmat nyang geubri keumampuan keu geupeubuët mukjizat ban sigom masa udép gobnyan meunan cit lheueh meuninggai. – *Catatan Penerjemah*.

Kureueng that meubantu keu manusa. Deungon meurasa kureueng sapeue-sapeue, deungon hana meuteumée sapeue-sapeue, manusa jeuet jiteupeue meuhareuga peue nyang ka gadôh. Dan ureueng-ureueng nyang deungon sadar, meupiké, dan meureundah haté jipeukureueng droe nibak sapeue-sapeue demi cinta Kristus, jimeurasa seunang rohani. Meunyo, miseujih, na sidroe ureueng jipeugah: 'Si polan sakét, ngon sabab nyan uroenyoe lôn hana lôn jép ié sapeuë pih. Ya Tuhan lôn, hana ék lôn pubuet leubèh nibak nyoe.' Ngon meunyo sidroe ureueng jipeubuet nyan, maka Tuhan akan jipeuleupah dahaga gobnyan kon ngon ié, tapi ngon minoman nyang mamèh ngon seujôk — peunyeunang haté dari Tuhan.

Ureuëng nyang teungoh meudeurita geurasa syukô nyang that lhok bah pih keu bantuan nyang paleng ubit nyang geuteurimong. Seubalekjih, aneuk mudo nyang geumanja lé ureuëng chik nyang kaya hana tom puas ngon sapeue pih — bah pih mak ngon yah jih geupeubuet banmandum nyang geulakée. Aneuk lagée nyan mungkén na banmandum peue nyang na, tapi teutap meudeurita, brat that sakét até, mudah beungèh, ngon hana teunang. Teuma, na cit aneuk-aneuk meutuah nyang meurasa syukô that keu bantuan nyang paléng ubit nyang jiteurimong. Meunyo na ureueng jroh nyang bayeue ongkôh jak u Gunong Athos, pakriban that awaknyan jipeugah teurimong gaséh keu ureueng nyan ngon keu Almaseh! Teuma, nibak le aneuk kaya tadeungo: 'Kamoe na banmandum; pakon kamoe na banmandum?' Bah pih hana kureueng sapeue, awaknyan meungeluh mantong kon jimeungucap syukô keu Tuhan ngon jitulông ureueng gasien. Nyan keuh keukureueng teurimong gaséh nyang paléng rayek. Awaknyan hana kureueng sapeue bak harta banda, nyan keuh seubab jih awaknyan meurasa soh lam haté. Ureuëng chik geujôk banmandum keu aneuk-aneuk gobnyan ateuëh piring, dan sabab nyan, aneuk-aneuk nyan jibeurontak keu ureuëng chik, jitinggai rumoh ngon cit saboh tas punggông dan jijak meulingkeuë donya. Ureuëng chik jih sampoë-sampoë jibri pèng mangat jeuët jitelepon u rumoh jipeugah droë jih jroh-jroh mantong, tapi hana jipeuduli sapeuë pih keu peue nyang geulakée lé ureuëng chik jih. Lheueh nyan, ureuëng chik jih ka jipeuphôn mita jih. Sidroe aneuk agam na mandum, tapi hana sapeuë pih nyang peujeuët jih mangat até. Ngon lagée nyan, keu jicuba mantong, jih jitinggai rumoh dan jipeu'éh lam geuritan apui, bah pih jih nyan aneuk dari keluarga nyang göt. Meunyo jih na keureuja dan jiteumeung pèng ngon keureuja payah droe jih, keureuja jih nyan ka na makna, dan jih keudroe pih ka meuteumeung teunang dan jimeungucap syukô keu Tuhan.

Jinoe, leubeh le ureueng hana meurasa susah. Nyan keuh seubab jih awaknyan kureueng gaséh sayang. Meunyo sidroe ureueng hana meukeureuja keudroe, jih hana jeuet meuhareuga keureuja ureueng laen. Mudah that tamita buet bacut, tamita pèng, lheueh nyan tamita susah – peu guna jih nyan? Conto jih ureuëng Swèdia, nyang jiteurimöng bantuan nanggroë keu banmandum nyang jipeureulëë keu udép dan ngon nyan hana jikeurija—[saweuëb leumah] jipluëng-pluëng mantöng di rot ueh. Ban mandum buet jih sia-sia; haté jih hana teunang saweueb ka jiseulèh dari jalan rohani. Udep jih hana tujuan, saban lagée roda nyang ka leupah dari asoe jih jigulë di jalan — sampoe rhot u dalam jurang.

Le that keumewahan jeuet keu ureueng hana meuguna

Jinoenyoe, ureueng meuhajat keu ceudah dan ka teupikat lé ceudah nyan. Hai nyoe ka jipeumudah buet ureueng Eropa¹¹⁴ — awaknyan sabe jipeugot-peugot ngön obeng jih, jipeuteubiet barang barô — nyang ceudah dan jikheun leubèh praktis — sampoe ureueng hana peureulëë meugrak sapeu pih. Bak masa dilee, watee geukeurija ngön alat-alat tradisional, ureueng nyan keudroe jeuet leubeh teuga. Teuma lheueh geukeurija ngön meusén ngön gadget jinoe, gata harôh jak u fisioterapi ngön urôt. Cuba piké – dokto jinoe ka geupeugöt urôt! Jinoe-jinoe nyoe, takalon tukang kayèë meulumbông pruet lagée nyan meugantung ateueh siluweue! Tapi, peu na tom takalon tukang kayèë meulumbông pruet bak jameun

¹¹⁴ Watée geupeugah haba bhah ureuëng Éropa ngon Barat, Si Tuha nyan hana geupeureundah bansa Amirika ngon Éropa Barat, tapi geucuba keu geucela roh hana Tuhan ngon rasionalis nyang meukuasa di nanggroë-nanggroë nyan.

dilee? Pakri jeuet sidroe tukang kayèe nyang siuroe suntôk geusie kayèe ngon sisé nyan jeuet meulumbông pruet?

Meunyo keumudahan ka leubèh-leubèh, nyan jeuet keu ureueng hana meuguna. Sidroe ureueng jeuet keu ureueng maleuh. Mungkén jih sanggôp jibalék sapeue ngon jaroe jih, tapi jikheun: 'Hana, leubèh gèt lon teugon tombol mantong dan bah nyan jibalék droe!' Meunyo sidroe ureueng ka biasa ngon hai nyang mudah, maka jih jimeuh'eut mandum hai beu mudah. Ureuëng jinoenyoe meuh'eut keureuja si'at-at mantong, tapi meuh'eut meuteumèe pèng le. Dan meunyo jeuët hana keureuja sapeuë pih, nyan leubèh gèt lom! Cara piké lagèe nyan ka jitamong cit lam udép rohani geutanyoe — geutanyoe meuh'eut jeuët suci hana payah meuseureuh.

Dan nyan keuh seubeutôjih leubèh le ureuëng ka jeuët leumoh that—saweueb udép nyang mudah. Meunyo teujadi prang, pakri cara ureuëng jeuët tahan, meunyo ka leumoh that lagèe nyan? Bak masa dilèe, ureuëng, paléng kureuëng, teutap kreuëh dan sanggôp meuhadapi keusosahan—bah that pih aneuk miët. Tapi jinoo—kon la'én nibak vitamin B, C, ngon D, meunan cit limosin 'Mercedes'—ureueng ka hana ék udép lé meunyo hana mandum nyan. Cuba cok contoh sidroe aneuk nyang leumoh—padahai, meunyo jih nyan jipeubuet keureuja, otot-otot jih teuma jeuet keu teuga. Le that ureueng chik jiteuka bak lôn jilakèe doa keu aneuk-aneuk jih, sira jipeugah, ' ' bahwa aneuk jih nyan lumpuh. Tapi nyang beutôi jih, awaknyan hana lumpôh; awaknyan cit leumoh bak gaki. Ureuëng chik jih sabe jibri eumpeuën si aneuk nyan, seudangkan jih cit duek mantong. Tapi leubèh le jih duek, leubèh le kakuat gaki jih. Óh lheueh nyan ureuëng chik jih jipeuduek aneuk nyan bak kurusi rôda dan jilakèe bak lôn: 'Neumeudo'a keu kamoe, aneuk kamoe ka lumpôh.' Tapi soe nyang sibeuna jih lumpuh — aneuk nyan atawa ureueng chik jih? Lôn nasihat ureueng chik lagèe nyan beu jibri makheun keu aneuk jih nyang meunyeung, bek sampoe jitamah brat badan, dan beu jipeuseumangat aneuk nyan beu jimeujak bacut-bacut. Meunyo ka meunan, aneuk-aneuk nyan jitamah kurôh, tubôh jih ka leubeh meunyoëng bak jimeugrak, dan lheueh nyan, hana trép lé, awaknyan ka jimeu'ën bhan! Teuntang aneuk miet nyang beutôi-beutôi lumpôh, dan nyang hana jeuët tabantu ngon cara manusiawi, Allah akan geubantu awaknyan. Na sidroe aneuk agam ubit di Konitsa nyang that hana teunang dan keunong luka lé ranjau darat. Gaki jih ka meupuléng that sampoe hana jeuët jipeulurus. Teuma, cacad nyan hana jipeujeuët jih leubèh teunang. Sabab jih nyan that ceudah, gaki jih nyang cacat nyan sabe meugrak; urat jih meuteugang, dan gaki jih jeuet sihat. Dan lheueh nyan, jih nyan malah jitamong lam pasukan partisan bak unit Zervas.¹¹⁵

Dan watee sakét saraf siatik jipeukok gaki lôn,¹¹⁶ lôn meudo'a ngon krusirah lôn, lôn jak-jak bacut u keue u likôt, dan gaki lôn ka meutamah teuga. Meugrak-grak nyan kayém that jipeugöt tubôh. Meunyo lôn sakét dan lheueh dua lhèe uroe sakét nyan goh lom piôh, sampoe lôn hana ék meugrak lé, barô lôn lakee bak Tuhan: "Ya Tuhan Lôn, tulông Lôn beu ék beudôh bacut ngon meugrak dari pat Lôn éh nyoë, lheueh nyan Lôn ka jeuët Lôn urôh droë. Lôn jak koh kayèe." Meunyo Lôn teutap éh, Lôn rasa leubèh parah lom. Jadi Lôn peukong haté, bah pih Lôn teungoh sakét batôk, Lôn paksa droë beudôh dan jak koh kayèe. Lôn pakèk bajèe teubai-teubai, sampoe meuphòk, dan mandum hidèp nyan langsông jiteubiët. Pasti gata piké lôn hana lôn teupeu meunyo éh ateuëh ranjang nyan leubèh mangat! Tapi lôn paksa droë lôn beudôh dan—soë teupeu ho mandum nyan jipeulayang! Meunyo na ureuëng jak saweue, lôn ka lôn teupeu dari awai meunyo lôn duek ateuëh umpeuën kayèe nyan mandum tubôh lôn teuma keubai. Teuntèe sagai, lôn jeuet lôn pasang tikar di ateueh tunggueue kayèe nyan, tapi lheueh nyan lôn harôh lôn pasang cit keu ureueng la'én, dan pat keuh lôn teumèe le that tikar? Nyan keuh sabab jih, bak watèe malam, lôn peuhabéh watèe si jeum lôn jak-jak sira lôn meudo'a ngon krusir lôn. Lheueh nyan lôn peuteungôh gaki siat mangat darah hana meukôm-kôm di sinan — lôn na masalah nyan cit. Meunyo lôn

¹¹⁵ Napoleon Zervas (1891–1957) – peumimpin gerakan anti-fasis 'Uni Demokrasi Yunani Nasional', nyang geulawan Nazi di Epirus ngon wilayah-wilayah la'én di Yunani. – *Catatan ureuëng alih bahsa*.

¹¹⁶ Radang saraf siatik. – *Catatan penerjemah*.

keudroe, lôn peureulèe ureueng urôh. Teuma jinoe, lôn malah teungoh lôn layani ureueng la'én. Peu na gata muphôm peu nyang lôn meukeusud? Jadi, bék na soe nyang galak that éh lam kama; hana sapeue manfa'atjih.

— Geronda, peu keuh keunyeumanan ngon rasa mangat tubôh nyan meubahaya keu sidroe ureueng bak tiep-tiep keuadaan?

— Kadang-kadang nyan peureulèe. Miseu jih, meunyoe gata sakét — bék taduek ateueh papeuen, tapi duek laju ateueh nyang leumiek. Tapi 'leumiek' nyan kon meuma'na kain beuludru. Boh mantong saboh ija biasa di yup. Tapi, meunyoe gata na keuberanian, bék boh sapeue pih di yup.

— Geronda, na ureuëng nyang jipeugah lé ureuëng la'én: 'Gobnyan ureuëng tuha nyang kreueh.'

— Beutôi, na ureuëng lagée nyan. Di Gunong Athos, hana ji'ôh dari kaliva lôn, na sidroe rahéb Siprus nyang tinggai di sinan — Tuha Joseph, asai jih dari Karpasia.¹¹⁷ Tuha nyan umu ka sireutôh nam thôn,¹¹⁸ dan jeuët jipeulara droe. Peuë na neutumée hai lagée nyan lam donya sekuler jinoe? Na ladôm ureuëng pensiunan jinoe hana ék jak lé; gaki awaknyan ka leumoh, dan sabab leupah le duek mantong ka jeuët keu leumiek ngon hana meuguna. Teuma meunyoe awaknyan geupeusibôk ngon buët sapeue, awaknyan akan meuteumée manfa'at nyang rayeuk that. Na si'at, Tuha Joseph geuba u Biara Vatopedi. Awak nyan geurasah mandum bajée gobnyan, geumanö gobnyan, dan geujaga gobnyan deungon that göt. Teuma gobnyan geupeugah bak awak nyan: 'Barô lôn trôk keunoe, lôn ka sakét. Dan nyan mandum sabab gata. Ba lôn woe u teupat meureunoe lôn keu meuninggai.' Hana cara la'én; awak nyan teupaksa geuba gobnyan woe. Bak siuroe, lôn jak saweue gobnyan. 'Meunan ka,' kheun lôn, 'lôn pike droeneueh ka neupinah u biara.' 'Nyo,' jaweueb gobnyan, 'nyan beutôi. Awaknyan jiteuka ngön moto, jiba lôn u Vatopedi, jiramè lôn, jipeuglêh lôn, jipeulahra lôn, tapi lôn sakét dan lôn peugah bak awaknyan: "Ba lôn woe." Barô lôn woe, laju sihat lom lôn!" Jinoe gobnyan ka buta, tapi gobnyan geupubuet salib doa. Na siuroe lôn kirém keu gobnyan meuh mi, dan gobnyan malah teusinggông: "Peu keuh Tua Paisios nyan geupike lôn sakét tuberculosis sampoe geukirém meuh mi keu lôn?" Cuba bayangkeuh — gobnyan geupajôh kacang, kacang polong, dan la'én-la'én — sihat that tubôh gobnyan, lagée ureueng muda. Gobnyan geujak ngon geungui dua boh kayée keu seunambôt, malah ék cit geupeukumpôi ôn-ôn kayée, nyang geureubôh ngon geupajôh. Gobnyan geupula bawang lam lampôh gulè gobnyan! Gobnyan keudroe geu'ék ië keu geurasah bajée ngon geurasah ôk! Teuma lheueh nyan gobnyan pih geupeuna Ibadah Ilahi, geubeuet Kitab Zabur keudroe, geuseutot atôran monastik gobnyan, ngon geumeudoa Doa Isa. Gobnyan geusewa duwa droe tukang bubông keu geupeugöt keulayi bubông rumoh nyan, ngon geumat keudéh duwa boh kayée geujak nyan, geu'ék ateueh aneuk tangga keu geukalon pakri ka keujadian buet awaknyan. "Neutrôn laju," kheun tukang bubông nyan bak gobnyan. 'Hana mungken,' jaweueb jih, 'Lôn teutap ék keu lôn kalon pakri cara gata peugöt bubông nyan.' Ka teuntée, jih meudeurita that. Tapi peu na gata teupeue seunang nyang jiteurimong? Até jih meureumpok u langèt lagée cicém! Bikhèe-bikhèe la'én seucara rahsia jicok bajée jih dan jirasah. Na siuroe lôn tanyong bak gobnyan, "Pakiban cara droeneueh peuglêh jubah droeneueh?" "Nyan," geukheun lé gobnyan, "jubah nyan kayém jiba u krueng keu jipeuglêh—hana lôn teupeue. Tapi lôn pih lôn rhah keudroe: lôn peutamöng lam kulah, lôn siram ngon ié, lheueh nyan lôn poh-poh ngon 'poh' di ateueh jih!"¹¹⁹ Lheueh padum uroe, bajée nyan jiteubiet lagée barô!" Cuba kalon kiban yakin jih keu Allah! Ureueng la'én na mandum nyang jimeuh'eut lé haté, tapi bak watée nyang saban awaknyan jipeususah lé rasa teumakot ngon nyang la'én-la'én. Jih, seubalekjih, sakét sabab risau, tapi ban jipeubiyeu lam teunang, jih ka puleh.

Udep nyang mudah hana jroh keu sidroe ureueng. Keunyeumanan hana teupat keu sidroe biksu; keumudahan jipeureundah martabat udep di padang pasé. Mungkin gata ka jeuët keu manja kareuna

¹¹⁷ Saboh banda di Siprus. — *Catatan ureuëng alih bahsa.*

¹¹⁸ Bak buleuen Siblah thôn 1990

¹¹⁹ Syekh Joseph teungoh geupeugah bhah sabôn cuci 'CLEAN'.

udep gata nyang dilee, tapi meunyo gata sihat, gata harôh tapeukong droe. Meunyo kon, gata kon sidroe biksu.

Bab 3.

Teuntang peureulèe peumudah udép, mangat jeuet peugadoh rasa cemas lam pikéran

Keujayaan donya jiba risau donya u dalam jiwa

Makin jioh ureueng meulanggèh dari udep nyang alami ngon sederhana dan meuhase lam keumewahan, makin rayek rasa cemas lam haté jih.

Dan saweueb awaknyan jioh that jiwèh nibak Allah, awaknyan hana meuteumèe teunang bak pat mantong. Nyan keuh sababjih manusia meuputa hana reuda — lagèe taloë panyurông meusén bak 'ruda gila'.¹²⁰ Awaknyan ka meuputa bak Buleuën, saweueb ban sigom Bumoe hana ék jipeutheun rasa hana teunang awaknyan nyang luwa biasa.

Udep donya nyang hana pikeran ngon keujayaan donya jiba rasa cemas donya u dalam jiwa. Peundidikan luwa, meugabông ngon rasa cemas dalam, jiba meureutôh droe ureueng tiep uroe—malah aneuk miet nyang ka gadôh teunang haté—u arah analisis psikis ngon u dokto jiwa. Maken le rumoh sakét jiwa nyang geupeudong, ngon leubeh le kursus pelatihan nyang geupeuna keu ahli jiwa, padahai le di antara ahli jiwa nyan hana meuiman keu Tuhan ngon hana geuakui na jiwa. Jadi, pakri cara ureueng-ureueng nyan—nyang droe jih keudroe ka peunoh ngon rasa cemas lam haté—jeut geutulông jiwa-jiwa la'én? Pakriban cara sidroe ureueng nyang hana meuiman keu Tuhan ngon keu udep nyang keubit ngon keukai lheueh maté jeuet teupeuteunang haté nyang seubeutôjih? Meunyo sidroe ureueng jipham makna paleng lhôk nibak udep nyang keubit, mandum rasa cemas ka gadoh nibak jiwa jih, ketenangan ilahi teuka keu jih, ngon jih ka puléh. Meunyo tulésan-tulésan Abba Isaac si Suriah geubeuët ngon su nyang teuga keu pasèn-pasèn lam rumoh sakét jiwa, pasèn-pasèn nyang meuiman keu Tuhan akan puléh sihat, sabab makna udép nyang paléng lhôk akan teupeuleumah keu awaknyan.

Deungon cara peu mantong — deungon bantuan ubat peuteunang ngon meubagoe cara lagee yoga — manusia meuseuha mita damè, tapi awaknyan hana jimita damè nyang seujati nyang teuka keu ureueng nyang peureundah droe dan jiba keu awaknyan peunyejuk haté ilahi. Cuba pike kiban mandum turis nyoe, nyang teuka keunoe dari nanggroé la'en, jiseungsara—di yup mata uroe nyang that seu'uem, lam su'uem ngon abèe, di teungoh-teungoh su nyang meuhayak, jijak-jak lam röt! Alangkah brat beuban, betapa gelisah batin nyang jipeuhimpét ngon jipeuseksa jiwa awaknyan, meunyo awaknyan jipeugah mandum nyang harôh jiteuen nyan nakeuh istirahat! Betapa 'ego' droe awaknyan nyan ka jipeubeurat jiwa ureuëng-ureuëng nyan, saweueb awaknyan jipike awaknyan teungoh istirahat padahai teungoh jialami seksaan lagèe nyan!

Meunyo takalon sidroe ureueng nyang teungoh meudeurita ngon sakét até nyang brat, susah até, ngon seudeh, bah pih ka na mandum nyang geuharok lé haté, geutanyoe harôh tateupeue bahwa gobnyan hana Tuhan. Sabab, ureueng meudeurita cit kareuna hareutajih. Sabab hareuta donya nyan jipeujeuet gobnyan meurasa soh lam haté, dan gobnyan leubèh meudeurita lom. Lôn na lôn turi ureuëng lagèe nyan — awaknyan na mandum peue nyang geuharok, tapi hana aneuk dan that meudeurita. Keu awaknyan, éh nyan saboh beuban, meujak nyan pih beuban; peue mantong nyang geupeubuët nyan jeuët keu siksa keu awaknyan. "Meunyo meunan," kheun lôn bak sidroe ureuëng lagèe nyan, "saweueb droëneuh na watèe

¹²⁰ Bak masa dilee, lam industri, 'ruda gila' nakeuh istilah nyang geunguy keu saboh ruda nyang hana meugrak nyang geupeuduek taloe penggerak ateuh jih mangat jeuet geupeupioh meusén nyan hana geupeumaté motor.

luang, peuseurah droëneuh keu udep rohani droëneuh. Beuet do'a gata,¹²¹ beuet Injil." — "Hana ék." — "Meunyoë meunan, pubuet sapeue nyang jroh — jak u rumoh sakét, jak saweue ureueng nyang sakét." — "Pakon lôn harôh jak keunan," kheun jih, "ngon peu guna jih?" — "Meunyoë meunan, jak tulông ureuëng gasien di da'irah nyoe." — "Hana — nyan pih kon selera lôn." Na watée luang, na padum-padum boh rumoh, na mandum keunimatan udep, tapi teutap meudeurita! Peu na gata teupeue padum na ramè ureueng nyang saban lagèe jih nyan? Nyan awaknyan, jipeuseksa droe—sampoe jeuet keu gila. That meupaloe nyan! Dan nyang paléng meupaloe dan paléng meudeurita nakeuh ureueng-ureueng nyang hana meukeureuja, tapi udép nibak hasé atra gobnyan. Ureueng nyang, paling kureueng, meukeureuja, udép jih leubèh mudah bacut.

Udep jinoë, deungon perlumbaan tikôh nyang hana putôh-putôh, nyan lagee neuraka donya

Ureuëng sabe geupét-geupét u sinan-sinöe. Bak watée nyan-nyan awaknyan harôh na di saboh teupat, bak watée la'én di teupat la'én, lheueh nyan di teupat keulhée... Mangat bék tuwoe peue nyang harôh geupeubuet, ureuëng ka teupaksa geutuléh mandum nyan. Untông that, di teungôh-teungôh sibôk nyan, awaknyan goh lom tuwoe nan droe! Awaknyan bahkan hana geuturi droe lé. Dan pakri cara awaknyan jeuet jituri droe — peu keuh gata beutôi-beutôi jeuet takalon bayangan droe lam ië keruh lagèe lam ceureumen? Beu Allah neupeuampôn lôn, tapi donya nyoe ka jeuet keu rumoh gila nyang seubeutôi jih. Ureueng hana jipiké bhah udep la'én — awaknyan cit jimita hareuta donya nyang leubeh le. Nyan keuh sabab jih awaknyan hana meuteumée teunang dan sabe geuplueng u sinoe u sinan.

Untông that, na saboh jeunèh udép la'én. Ureuëng ka jipeujeuët udép di donya nyoe lagèe nyan, meunyoë awaknyan udép di sinoe siumu masa, hana azab nyang leubèh brat nibak nyoe. Meunyoë, deungon rasa cemas lam haté nyan, awaknyan udép lapan reutôh atawa sikureuëng reutôh thôn — lagèe bak masa Nabi Nuh,¹²² — maka udép awaknyan nyan ka jeuët keu saboh azab neuraka nyang panyang. Bak masa nyan, ureuëng udép sederhana. Dan umu awaknyan panyang that mangat Tradisi jeuët teujaga. Teuma jinoë nyang teujadi geupeugah lam Zabur: *'Umue geutanyoë tujôh plôh thôn, atawa lapan plôh meunyo teuga; teuma keureuja ngon sakét nyan hana la'én nibak beuban.'*¹²³ Dan tujôh plôh thôn nyan nakeuh watée nyang cukôp keu tapeurayeuk aneuk mangat jeuet hudép keudroe — nyan paih that.

Na sidroe dokto dari Amirika jiteuka u rumoh lôn. Jipeugah bak lôn bhah udép di nanggroë jih. Ureuëng di sinan ka jeuët lagèe meuseén—ban uroe-uroe jipeuhabéh watée keu keurija. Tieb-tieb anggèta keuluarga harôh na moto droe. Seulaén nyan, mangat tieb-tieb ureuëng mangat até di rumoh, harôh na peuët boh TV. Jadi, jak keurija sampoe tuwoe that, mita pèng le-le, keu tapeugah dudoe bahwa gata ka makmu ngon bahgia. Teuma, peu hubôngan mandum nyan ngon keubahgiaan? Udep lagèe nyan, nyang peunoh ngon rasa cemas ngon perlumbaan nyang hana putôh-putôh, nyan kon keubahgiaan, tapi azab lagèe di neuraka. Pakon gata meuh'eut udep nyang peunoh ngon rasa cemas lagèe nyan? Lôn hana lôn tém udep lagèe nyan, bah pih ban sigom donya ka geutakdirkan udep lagèe nyan. Meunyo Po Teuh Allah geupeugah bak ureueng-ureueng nyan: 'Lôn hana lôn hukôm gata ateueh udep nyang gata jalani, tapi Lôn teuma lôn peu-ubeut gata udep lagèe nyoe siumu masa,' nyan ka jeuet keu siksa nyang brat that keu lôn.

Nyan keuh sabab jih le that ureueng, nyang hana ék jiteuen udep lam keuadaan lagèe nyan, jitinggai banda dan jijak hana meutujuan — keu jipeujioh droe mantong. Awaknyan jipeusapat droe lam kawan dan jitinggai di alam liar — na nyang fokus bak kebugaran tubôh, na cit nyang la'én. Na geupeugah bak

¹²¹ The Hours (Phôn, Lhèe, Nam, Sikureueng) – saboh ibadah liturgi singkét nyang teupisah nyang jeuet keu beunagi nibak siklus liturgi uroe-uroe. – *Catatan ureueng alih bahsa.*

¹²² Kalôn Kejadian 5.

¹²³ Mazmur 89:10.

lôn, ladôm nibak awaknyan jijak plueng, seudangkan nyang la'én jijak u gunong dan jiek sampoë u manyang 6.000 mètè. Phôn-phôn awaknyan jitheun napah, lheueh nyan jiplueng napah lagèe biasa siat, lheueh nyan jitheun napah lom dalam-dalam... Nyan keuh buet-buet hana meukeunong nyang jipeubuet! Nyan jipeuleumah bahwa na beuban seudeh nyang brat that di ateuh haté awaknyan, dan haté awaknyan teungoh jimita cara keu jipeulheuh droe. Lôn peugah bak sidroe ureueng nyang lagèe nyan: 'Droeneueh teungoh neukueh saboh lubang, neukueh leubeh dalam, leubeh dalam lom, lheueh nyan teuhireuen-hireuen keu lubang nyan ngon keu dalam jih, dan lheueh nyan... gata rhët u dalam dan teureugon u miyub. Seudangkan kamoe [kon cit teungoh meukueh lubang, tapi] teungoh meutambang dan meurumpok mineral. Na makna lam keuhidupan sederhana kamoe, sabab nyan geupeulaku keu saboh tujuan nyang leubeh manyang."

Rasa cemas lam jiwa nyan teuka dari syètan

— Geronda, ureuëng awam nyang udép spiritual nyan jeuët keu leulah bak keurija dan, watee jiwoe u rumoh bak seupôt uroe, ka hana teunaga lé keu geupeuna Shalat Magrib. Dan nyan jeuët keu seudeh até gobnyan.

— Meunyoe awaknyan woe u rumoh ka malam ngon ka hèk, bèk sagai-sagai paksa droe ngon rasa cemas. Ureueng harôh sabe geupeugah bak droe ngon gaseh sayang: 'Meunyoe hana sanggôp tabaca Doa Malam banmandum, baca laju siteungoh atawa siperlhèe.' Ngon bak watee la'én, ureueng harôh meucuba bèk that hèk bak watee uroe. Geutanyoe harôh meujuang seubisa mungkin ngon gaseh sayang dan meupeucaya bak Allah lam tiep-tiep hai. Dan Allah akan geupeubuet buet Gobnyan. Pikiran harôh sabe to ngon Allah. Nyan keuh buet nyang paleng jroh nibak mandum buet.

— Geronda, peu manfa'at jih meunapah nyang meuleubèh-leubèh bak mata Tuhan?

— Meunyoe jipeubuet kareuna gaséh sayang, maka bandua, ureueng nyan ngon Tuhan, galak até — Tuhan galak keu Aneuk Gobnyan nyang geugaséh. Meunyoe sidroe ureueng jipeususah droe kareuna gaséh sayang, nyan jipeutamong manèh lam haté gobnyan. Teuma meunyoe gobnyan jipeususah droe kareuna meukeudroe, nyan jiba seksaan keu gobnyan. Na sidroe ureueng agam, nyang meuasketisisme kareuna na niat keudroe ngon jipeususah droe watee haté jih teuganggu, na sigoe jipeugah: 'Ya Kristus Lôn! Pintô nyang Ka Droeneueh peugèt nyan that seumpét! Ulôn hana ék lôn tamöng rot nyan.' Teuma meunyoe jih nyan jipeubuët asceticism deungon rendah haté, pintô-pintô nyan hana that seumpét keu jih. Ureuëng nyang jipeubuët puasa, jaga malam, ngon buët-buët ascetic la'én kareuna na niët keudroë, jipeuseksa droë jih hana meuteumeung faedah rohani sapeuë pih, sabab jih nyan jipoh angèn kosong kon jipoh iblih. Kon geutulak godaan syètan, malah geuteurimong nyan leubeh le lom, dan akibatjih geurasa le that kesulitan lam latihan rohani gobnyan, meurasa lagèe teungoh teusekap lé karu lam haté. Teuma keu ureuëng nyang meuasketisisme ngon sunggôh-sunggôh, deungon that rendah haté ngon that peucaya bak Po Teuh Allah, haté awaknyan mangat até ngon roh awaknyan teupeu'ék.

Udep rohani nyan peureulèe that perhatian. Meunyo ureueng-ureueng rohani jipeubuet sapeue-sapeue kareuna sombong, na teurasa soh lam jiwa jih. Até jih hana teuasoe, meunan cit hana teurasa mangat até. Seumaken jipeumanja rasa sombong jih, seumaken soh lam jiwa jih, dan seumaken brat sangsara jih. Di man na rasa cemas ngon putôh asa, di sinan na hudép rohani iblih. Bék sampoë roh gata teuganggu lé sapeue-sapeue. Rasa cemas nyan teuka dari iblih. Meunyo gata kalon na rasa cemas, beu gata teupeue bahwa iblih ka jipeukaru nyan ngon iku jih. Syètan hana jitham geutanyoe. Meunyo sidroe ureueng galak keu sapeue-sapeue, syètan laju jidorong ureueng nyan u arah nyan, keu jipeuleuh ngon jipeungeut ureueng nyan. Conto jih, jih jipeujeuet ureueng nyang leumah até jeuët keu leubèh that leumah até. Meunyo sidroe ureueng zahid galak sujud, syètan pih jidorong jih keu jipeubuet sujud nyang leubèh nibak teunaga jih. Dan meunyoe teunaga gata meubateueh, phon-phon jih teuka rasa gugôp, saweueb gata sadar teunaga gata hana cukôp. Lheueh nyan, syètan jiba gata u dalam keuadaan seungsara

mental, deungon rasa putôh asa bacut—bak phon-phon—dan lheuëh nyan jipeukong keuadaan nyan makin meutamah... Lôn mantong lôn ingat bak awai lôn meunapah. Na siat, barô lôn éh, Ibléh nyan ka jipeugah bak lôn: 'Peue, ka teungeut gata? Beudoh! Le that ureueng teungoh meudeurita, le that nyang peureulèe bantu!..' Lôn pih lôn beudoh dan lôn sujud—seumampu lôn. Barô lôn éh lom, jih nyan ka jipeuphôn lom: 'Ureueng teungoh meudeurita, gata teungeut? Beudoh!' — dan lôn pih beudoh lom. Ka trok bak saboh watee lôn na lôn peugah: "Ah, get that meunyo gaki lôn nyoe geucok! Nyan barô na alasan nyang sah keu lôn bek sujud." Bak saboh masa Puasa, watee teungoh lôn hadapi godaan lagèe nyan, payah that lôn tahan, sabab lôn keuneuk paksa droe lôn ngön beuban nyang leubeh brat nibak nyang sanggop lôn.

Meunyo, bak watèe tapeulaku asceticism, geutanyoe tarasa sakét lam haté, geutanyoe harôh sadar bahwa cara geutanyoe nyan kon lagèe cara Po Teuh Allah. Po Teuh Allah kon sidroe tiran nyang keuneuk peuseukap geutanyoe. Bandum ureueng harôh tapeulaku asceticism deungon gaséh sayéng, meunurôt keumampuan droe maséng-maséng. Geutanyoe harôh tapeukembang gaséh sayang lam droe geutanyoe mangat gaséh geutanyoe keu Allah meutamah. Óh lheuëh nyan, sidroe ureueng akan teudorông keu usaha tapa lé gaséh nyan keudroe, dan tapa jih nyan—miseue jih sujud, puasa, dan la'én-la'én—hana la'én nakeuh luapan gaséh jih. Dan óh lheuëh nyan jih akan maju deungon beurani seumangat.

Akibatjih, hana peureulèe meujuang ngon sikap kaku nyang meuleubèh-leubèh, nyang bak akhéjih geutanyoe keudroe teurasa sesak napah lé khuaté rohani. Ureueng musti geupeumudah perjuangan droe dan geupeuletak harapan bak Almaseh, kon bak droe keudroe. Almaseh nyan nakeuh banmandum gaséh sayang, banmandum keubajikan, dan banmandum keuseunangan. Gobnyan hana sagai geupeuseukap sidroe ureueng. Gobnyan na oksigen rohani nyang meulimpah ruah—pueunteng Ilahi. Buet rohani nyang halôh nyan saboh hai, tapi skolastisisme nyang peudeurita, nyang, meulalu paksa nyang hana bijaksana keu peuleumah buet di luwa, jipeuseukap ureueng deungon seungsara batin dan jipeukarat ulèe jih deungon sakét, nyan hai la'én that.

— Geronda, pakri meunyo sidroe ureueng nyan dari lahé ka pemikir brat dan ulèe jih ka meupuséng ngon pikeran? Pakri cara jih harôh jipeuseuleusoe saboh masalah mangat bèk sampoe leuh droe?

— Meunyo sidroe ureueng meulaku sederhana, jih nyan hana akan leuh droe. Teuma meunyo na bacut mantong rasa keudroe-droe jitamong, maka, kareuna teumakot mungkn jipeugöt salah, jih nyan jipaksa droe dan jeuet keu leuh. Bahpih meunyo jih nyan salah — nyan ka, jih nyan akan jiparôt bacut; hana peue nyang brat that nibak nyan. Keuadaan pikeran nyang droeneueh tanyong nyan jeuet teupatéh, miseuejih, bak sidroe hakim nyang sabe-sabe geuhadapi kasus-kasus rumit, geutakot meunyo geupeuteubiet putôsan nyang hana adé dan jeuet keu ureueng nyang hana salah geuhukôm. Teuma, lam udép rohani, masalah teuka meunyo sidroe ureuëng nyang na tanggông jawueb hana jiteupeue pakri cara jipeubuët, sawueb jihnyan harôh jicok saboh keuputôsan nyang akan jipeurugoe sidroe ureuëng lam sipeue cara, tapi meunyo hana jicok keuputôsan nyan, nyan hana adé keu ureuëng la'én. Hati nurani ureuëng lagèe nyan sabe teugang. Meunan keuh keadaanjih, adoe. Adak pih gata, beu até-até bak meubuet keu rohani—kon ngon akai, tapi ngon haté. Dan bék neupeuphon meubuet rohani meunyo hana keupeucayaan nyang meureundah bak Tuhan. Meunyo kon, gata teuma risau, neupue leulah pikeran, dan neurasakan hana seunang lam jiwa. Hana teunang lam haté biyasajih teuka dari hana meuiman, tapi sidroe ureueng jeuet cit geurasa lagee nyan kareuna sombong.

Sederhana nyan nakeuh bantuan nyang rayeuk lam udep pertapaan

— ...Na takalon pakri meunarek ruweueng tamu gata nyan ngon ija teubai wareuna keulabèe nyang sederhana nyan? Jinoe ka deuh lagèe biara bacut.

— Geronda, pakri cara sidroe bhiksu jiteupeue peu nyang patôt keu biara dan peu nyang hana patôt?

— Ureuëng harôh geupeuphôn ngon geutanyong bak droë teuma peuë nyang teuma nyoë: 'Soë lôn nyoë, dan peuë tugaih lôn lam udép nyang lôn jalani?' Wareuna khaki nyan keu citra teuntra. Wareuna itam nyan keu citra biara. Meunyoe teuntra geungui peukayan itam, dan biara geungui peukayan kamufase, nyan hana patôt keu teuntra meunan cit keu udép biara. Peu jeuet neubayang meunyoe droeneuh neuganto bajèe u bajèe putéh jinoo, lagèe perawat? Peu mantong droeneuh nyan perawat atawa kon? Nyan keuh... Dan pakri meunyoe perawat jipakèk bajèe itam, nyang jeuet keu peuhanco seumangat pasèn ngon rupa awaknyan mantong! 'Lagèe jih,' kheun pasèn nyan, 'uroe-uroe kamoe ka meubilang, tapi awaknyan hana jitem peugah langsông bak kamoe.' Neukalôn, peuubah peukayan lagèe nyan hana patôt. Peu keuh geutanyoe keubiet-keubiet tapeubuet hai nyang lagèe nyan? Saboh barang mungkén bit-bit ceudah, tapi hana patôt keu udep bhikkhu. Miseujih, kain beludru nyan kain nyang ceudah, tapi meunyo lôn pakèk jubah beludru, nyan akan jeuet keu hinaan, kon keu keuhoreumatan. Bèk pakèk sapeue pih nyang mirah atawa meuwarna-warni lam biara. Nyan hana patôt.

— Meunan keuh, Geronda, lagèe jih banmandum harôih hana wareuna ngon hana rasa.

— Nyan keuh watee rasa spiritual nyan teubuka! Teuma, hai nyoe peureulee tapham. Ureueng goh lom sadar keu seunang nyang jiba le kesederhanaan. Di kaliva lôn, lôn peubasah sapu deungon ié dan lôn seupôt jareueng laba-laba nyang ka itam meukabôk dari sagoe-sagoe. Dan nyan lôn pubuet si thôn sigoe mantong. Hana tateupeue betapa ceudahjih garéh-garéh itam putéh nyang jitinggai lé sapu nyang basah nyan di langèt-langèt! Nyan nakeuh corak nyang seubeutôiijih! Meunyo ureueng jikalon langèt-langèt lôn, awaknyan jipiké lôn lukéh meunan ngon seungaja! Dan tateupeue betapa seunang haté lôn ngon nyan!

Lôn na lôn turi paderi-paderi nyang keubahagiaan jih kon bak udep rohani, tapi bak hai-hai donya. Awaknyan hana tom meurasa keubahagiaan nyang jiba lé udep sederhana. Udep sederhana nyan that meubantu lam udep seubagoe paderi. Sidroe paderi beuna barang-barang nyang peureulee mantong keu jih dan nyang pah keu jih. Bah jih jipeubatah droe jih bak peue mantong nyang cit bacut jeut peumudah udep jih, dan bek jimeu-useuha keu leubeh le — keu hai-hai donya. Conto jih, ija teubai sidroe teuntra ka cukup keu peuseulamat droe dari leupie — hana sagai-sagai peureulee ija teubai meulambai atawa meuneuwareuna. Ngon cara nyan, udep sederhana ngon keberanian rohani teuka.

Deungon tapeubôk lé barang bak sidroe bhikkhu, gata ka peurusak jih. Teuma meunyoe sidroe ureueng jipeubeubaih droe jih dari barang-barang nyang hana peureulèe, nyan akan jipeupuléh teunaga jih. Dan meunyoe sidroe bhikkhu jipeusapat barang keu droe jih, jih ka jipeurusak droe jih. Meunyoe ureueng la'én jikirém barang keu lôn, lôn rasa brat dan lôn keuneuk peulheuh droe dari barang nyan. Meunyoe na barang leubèh lam bilék lôn, lôn rasa lagèe teungoh lôn pakèk bajèe nyang ka ubit that. Dan meunyoe hana teupat keu tabri barang nyan, meunurôt lôn, leubèh gèt taboh mantong. Teuma, ban ka lôn bri barang nyan, lôn rasa lega ngon bibeuraih. Na sidroe ureueng nyang lôn turi na jiteuka bak lôn dan jipeugah: 'Geronda, si polan-polan ka jibri barang-barang nyoe keu lôn, surôh lôn jok keu droeneuh. Dan gobnyan pih geulakèe bak lôn beu lôn meudo'a mangat rasa cemas gobnyan jitinggai.' — "Mangat jitinggai gobnyan dan jijak bak lôn?" lôn jaweueb. "Leubèh gèt neuba lom barang-barang nyan dan neujak. Lôn ka tuha jinoo: lôn hana teunaga keu lôn jak u rumoh-rumoh ureueng dan lôn bagi-bagi hadiah."¹²⁴

Ban mandum keunyeumanan nyang jigalak lé ureuëng nyan hana meuguna keu sidroë bhikku; malah, nyan jipeujeuët jih keu namiet. Sidroë bhikku harôh jih useuha peukureuëng keupeureulèe jih ngon peumudah udép jih; meunyoe kon, jih hana sagai-sagai jeuët keu bibueh. Gleh nyan saboh hai, tapi

¹²⁴ Ayah Paisios geubagi barang-barang nyang geuba keu gobnyan keu rahéb-rahéb la'én nyang peureulèe.

meuhias nyang leubèh-leubèh nyan hai la'én that. Meunyoe geungui saboh barang mantong keu le macam keugunaan, nyan that meubantu keu peukureuëng hawa nafsu. Di Gunong Sinai, lôn na saboh kalèng — lôn pakèk nyan keu lôn peugèt tèh ngon bubô. Dan meunurot droeneueh, peu keuh nyang bit-bit jipeureulèe lé sidroe ureueng keu udép? Bak masa dilèe, ureueng di padang pasé udép ngon kurma mantong. Awaknyan hana jipeuudép apui atawa jipeureulèe kayèe apui. Barô-barô nyoe lôn cok saboh kalèng susu kental, lôn koh bak ateueh jih dan lôn pasang sapeue nyang lagèe gagang. Tanyoe jeuet tapeugèt kupi atawa tèh lam kalèng lagèe nyan leubèh mangat nibak lam mandum cangkō kupi nyan! Tanyoe cuma peuduek bak tungku alkohol, dan ië langsung meudidèh. Sabab, bak watèe poci kupi ka seu'uem, alkohol tanyoe ka habéh le that. Tapi meunyo tanyoe boh saboh bola kapas nyang ka geusiram alkohol di yup kalèng nyan, nyan ka jeuet: kupi ka siap. Lôn pih hana lampu. Lôn jak malam ngon cahya lilén.

Lazémjih, sederhana nyan saboh bantuan nyang rayeuk. Peusederhana ngon peukong atra droe. Malah ureueng awam pih jihoreumat mandum nyang sederhana ngon rendah haté. Ngon mandum nyan rayeuk that meubantu sidroe bhikkhu. Hai-hai nyan jitulông geutanyoe keu teuingat keu keumiseukénan, penderitaan, ngon udép bhikkhu. Watèe Raja George geujak saweue Lavra Rayeuk di Gunong Athos,¹²⁵, bapak-bapak di sinan geuteumèe saboh talam pirak dan geuhidang minuman keu gobnyan di ateueh talam nyan. Teuma raja nyan, ban geukalon talam nyan, geupeugah: 'Ulôn kupeukira droeneueh teuma geubri nyang la'én—miseue jih talam kayèe. Ulôn ka sèp that deungon talam-talam nyang meuhai lagèe nyan.'

Gata goh lom tarasa manèh jih sederhana nyoe. Sederhana nyan jipeupuléh teunaga sidroe ureueng. Cuba kalon, gantungan bajèe nyang lagak that jeuet tapeugèt dari gulônggan beuneung. Nyan nakeuh barang nyang that meuguna. Teuma gata payah that neupajôh jubah gata bak paku ubit nyang rapôh nyan. Meunyoe plèster nyan ka mulai rôn, tiep-tiep kali neucok jubah dari paku nyan, gata harôh neugoyang dan neupuléh jih. Pakon hana neupaku padum boh paku rayek bak dinding? Nyan akan leubèh mudah keu gata.

Dindéng lagèe nyan — hana meusidroe paku pih! Atawa mungkén gata jak pasang gantônggan bajèe kayèe. Tapi óh lheueh nyan gata harôh gisawoh ngon peukréng abèe jih. Gata peureulèe peumudah hai-hai ngon hemat watèe, tapi seubalek jih gata peuhabéh watèe nyan. Gata meuhajat keu kesempurnaan dan gata peususah udép droe gata. Useuha keu sampôreuna lam hudép rohani. Peuhabéh mandum potensi droe teuh kon keu seni luwa, tapi keu seni peumakmu jiwa. Peuseurah uroe ngon malam droe teuh keu peusampôreuna jiwa. Ngon cara tapeuarah gaséh keu keuindahan keu buet jiwa, droe teuh akan mangat até ngon keuindahan teumpat meunyeumroh rohani droe teuh nyang ubit.

— Geronda, na ureuëng peugah bahwa barang-barang nyang paléng meugah nyan geusimpan di biara-biara dan meuseubab nyan keuh budaya di dônya teutap teujaga.

— Mungkén awaknyan jimeukeusud keu beukaih meuh meuhai, perhiasan, ngön la'én-la'én. Teuma, peu na neuteupeue pajan leubèh le barang meuhai lagèe nyan jipeusapat lam biara? Nyan lheueh reubah Konstantinopel.¹²⁶ Sigohlom nyan, mandum hareuta nyan jikeubah lam istana, teuma lheueh nyan jipeujôk keu jikeubah di biara. Contohjih, Ratu Maro¹²⁷, bacut-bacut geucok meubagoe hareuta dari sultan dan geusumbang keu biara-biara. Atawa ureueng-ureueng, watee akan meuninggai donya dan hana geutem hareuta meuhai jih gadoh, geusumbang hareuta nyan keu biara. Kon pihak biara nyang mita cara keu cok hareuta nyan, tapi ureuëng po jih keudroë, nyang sadar bahwa barang-barang nyan

¹²⁵ George II (1890–1947) – Raja Yunani dari thôn 1922 sampoe 1929 ngon dari thôn 1935 sampoe 1947.

¹²⁶ Bak thôn 1453

¹²⁷ Ratu Maro (1418–1487) – aneuk inong despot Serbia George Branković (1375–1456), nyang jeuet keu ktitor keudua Biara St. Paul di Gunong Athos. Maro meukawén ngön Sultan Murat – ayah Sultan Mehmed, penakluk Konstantinopel. Lheueh reubah Konstantinopel, Ratu Maro geusumbang keu Biara St. Paul hadiah meuhareuga dari para Majus, le that reliq suci, ngön sisa-sisa tubôh ureuëng-ureuëng suci Allah.

akan aman meunyo geukeubah di biara, nyang ba keunan. Dan ureuëng kaya geupeuna meubagoe sumbangan keu biara-biara di Gunong Suci mangat cukôp keu peunajôh ureuëng ramè. Saweueb bak masa nyan goh lom na rumoh jaga keu ureuëng tuha, panti asuhan, rumoh sakét jiwa, atawa lembaga amal la'én. Le that tanoh pih geusumbang keu biara-biara nyan mangat awaknyan jeuët geubantu ureuëng biasa nyang meuhajat. Ngon narit la'én, bak masa-masa su'ah nyan, ureuëng ramè jeuët geupike keu masa ukeuë: awaknyan geubri bantuan materi keu ureuëng nyang malang mangat singoh jeuët geubantu awaknyan secara rohani. Watèe ureuëng gasien jiteuka u biara, awaknyan geubri bantuan pèng seubagoë beureukat, dan ureuëng nyang paléng gasien nyan laju jeuët jipeukawén aneuk agam atawa aneuk inong awaknyan. Ngon narit la'én, biara-biara nyan jipeusapat hareuta jih keu jitulông ureuëng gasien. Dan awaknyan jipeudong bangunan-bangunan rayek keu tujuan nyang saban cit. Peu na neuteupeuë padum na ramè ureuëng nyang jitulông lé biara-biara nyan bak watèe penjajahan? Ramè that. Le that ureuëng biasa bak masa nyan na geuboh nan julôkan 'Caracalla', sabab meunyo rumoh sidroe ureuëng ramah, ureuëng geupeugah rumoh nyan saban lagèë Biara Caracalla.¹²⁸ Dan pesta-pesta raya keu geuhoreumat santo-santo geupeugöt di biara-biara nyan mangat ureuëng gasien jeuët geupajôh eungkôt, geuseunang-seunang, dan bak watèë nyang saban geuteurimong dukôngan rohani. Dan pakon jinoenyoe perayaan bak uroe raya patron nyan geupeuna? Ureueng nyang meucukôp mandum geupeusapat droe dan geupajôh eungkôt. Dan keu peu tujuan?

Keumewahan donya jipeurusak ureuëng-ureuëng biara

— Geronda, sampoë pat jeuët geuhias geurija?

— Bak jameun tanyoe nyoe, leubeh sederhana bandum jih — bah that pih lam geurija — leubeh le manfa'at nyang tateumeung nibak nyan, sabab tanyoe hana le tinggai di Bizantium.

— Nah, cuba tacok contoh ikonostasis — hiasan lagèë pakri nyang patôt tapiléh keu nyan?

— Teuntèe sagai gaya biara! Peue lom? Bah beu sederhana ngon biasa sagai. Bapak Suci Pachomius¹²⁹ geupeukok saboh tiang lam geurija mangat ureueng hana kagôm keu buet jaroe gobnyan. Na teuingat keu kisah nyan? Di biara gobnyan, Bapak Suci nyan geupeudong saboh geurija ngon tiang bata deungon that teliti. Watee geukalon betapa ceudah geurija nyan ka lheueh, Sang Abang nyan mangat that até, teuma lheueh nyan geupike bahwa mangat até keu buet jaroe droe nyan hana seusuai ngon keuheundak Po Teuh Allah. Jadi, geukat taloe bak tiang-tiang nyan dan, lheueh geumeudoa, geuyue syedara-syedara jih keu geutop dan geutarék — mangat tiang-tiang nyan jeuet keu bengkok.

Di bilék ubit lôn di Gunong Athos, tiep thôn lôn koh beusoe leumbay dan lôn tambai bubông ngon tingkap. Bandua nyan ka bocô, dan angèn jiseupét rot celah-celah nyan. Jadi, lôn sabe lôn tambai leubèh le—ngon beusoe leumbay, papan, ngon plastik. Mungkin droeneuh neuteamanyong bak lôn, 'Jadi, pakon hana neupasang tingkap kaca ganda?' Peu neupiké lôn hana sadar keudroe bahwa nyan mungen? Lôn nyoe tukang kayèe, meunyo lôn keuneuk, jeuet cit lôn peugèt tingkap nyang na lhèe bingkai. Tapi meunyo meunan, seumangat keubiarawan nyan ka gadoh. Dindéng sel lôn ka reuloh. Lôn jeuet lôn lakee bantu sidroe ureueng keu lôn peugöt, tapi lôn ka seunang lagèë nyoe. Pakri jeuet lôn brani peuhabéh péng lagèë nyan keu lôn peugöt dinding, padahai ureueng la'én leubeh peureulèe? Nyan hana meukeunfa'at keu lôn. Meunyo teuka na limong reutôh drachma leubèh, leubèh gèt lôn pakèk pèng nyan keu lôn bloe saléb ngon gamba-gamba suci keu lôn brèe bak ureuëng nyang teungoh meudeurita, mangat

¹²⁸ Salah saboh nibak duwa plôh biara komunal di Gunong Athos.

¹²⁹ Nabi Pachomius nyang Mulia lahé kira-kira thôn 280 Masehi di Thebaid (Mèsé Hilir). O'h ka lheueh geupeuseuleusoe dinas militè, gobnyan geutinggai di saboh kuil pagan nyang ka geutinggai dan geupeuphôn udep zuhud. Sabab meuras peureulèe sidroe guru rohani, gobnyan geujak bak sidroe rahib Thebaean, yakni Nyang Mulia Palamon, dan geuteurimong lé gobnyan seubagoe murib. Kira-kira thon 320 Masehi, lheueh geuteurimong wahyu ilahi, Nyang Mulia Pachomius geupeudong biara phôn Tavenniotès di Thebaid Hulu. Banmandum jih, Gobnyan geupeudong sikureueng biara keu ureueng agam ngon duwa keu ureueng inong, nyang jumeulah jih na keunira 7.000 droe rahéb. Gobnyan geubri karunia lé Po Teu Allah. Gobnyan geuwoe bak Tuhan bak thon 346.

awaknyan meuteumée teunang haté. Lôn mangat até meunyo lôn meubri. Malah meunyo pèng nyan lôn peureulée keu droe lôn keudroe, hana lôn pakèk keu droe lôn.

¹³⁰¹³¹Meunyo sidroe ureueng ka jipeuphôn hudép rohani, jih nyan hana sagai puas. Meunan cit, sidroe ureueng hana sagai puas meunyo jipeuphôn kejar keuindahan. Peu na gata teupeue pakriban cara geutanyoe meuseuti hudép jinoo? Geutanyoe harôih tapeusampéh keukhawatiran keu bangunan nyang ceudah, tapeucukôp ngon keupeureulée nyang paléng peunténg, dan tapeuseurah droe keu naséb malang ureuëng la'én — tabantu awaknyan ngon du'a meunyo hana sapeue la'én nyang jeuët tabri, dan ngon sedekah meunyo gata sanggôp tabantu awaknyan secara materi. Jadi, meubalah keu du'a, dan keu buët, pubuët mantong nyang keubiet-keubiet peureulée. Banmandum nyang tapeubuët di sinoe hana trép. Peu patôt tapeuhabéh banmandum umu keu hai nyan, padahai tateupeue ureuëng la'én payah that mita nafakah dan maté deuk? Bangunan nyang sederhana ngon hareuta nyang hana meuhai nyan jiba pikeran rahéb u guha-guha ngon teupat meungutô nyang hana meuhias atra bapak-bapak suci, nyang nibak nyan rahéb meuteumée manfa'at rohani. Seubalekjih, banmandum hai donya jipeuingat ureuëng biksu keu donya dan jipeujeuet haté awaknyan jeuet keu donya. Barô-barô nyoe, di Nitria¹³², ka geupeuna penggalian dan ka meuteumée sel-sel biksu nyang paléng awai — nyang beutôi-beutôi sederhana. Lheueh nyan, meuteumée cit sel-sel biksu dari masa lheueh nyan — rupa jih ka leubeh donya bacut. Bak akhéjih, teumée teupat tinggai rahéb nyang paléng barô, nyang rupa jih lagèe ruweueng tamu ureueng kaya bak masa nyan — dindéngjih geuhias ngön meubagoe lukisan lam bingkai, corak, ngön la'én-la'én. Mandum nyan jipeuteuka beungèh Po Teu Allah ateueh rahéb-rahéb nyan, dan teupat tinggai awaknyan jireupah dan jipeuhancô lé ureueng-ureueng jeuhet.

Almasih lahé lam palông. Meunyo barang donya jiba keunyanguen keu geutanyoe, maka Almasih, nyang hana geutulak soe mantong, deungon mudah pih akan geutulak geutanyoe. Gobnyan akan geupeugah: 'Ulôn hana sapeue. Peu na Injil geupeugah sapeue pih bhah mandum hai donya nyan? Peu na gata kalon hai nyang lagèe nyan bak Lôn? Gata nyan kon ureueng donya, kon cit biksu. Peu keuh nyang harôh Lôn pubuet ngon gata, pat keuh teupat Lôn keu gata..?'

Bandum nyang lagak ngon samporeuna nyan nakeuh atra donya. Nyan hana jibri keutenangan rohani keu ureueng. Keubit jih, banmandum bintéh nyan teuma hancô jeuet keu abèe. Teuma roh... Saboh roh nyan leubeh meuhareuga nibak banmandum donya. Dan peu nyang ka tapeubuet keu roh nyan? Jak tapeuphôn buet rohani geutanyoe; jak tapeuleumah keupedulian nyang seujati. Almasih akan geupeutanggông jaweueb geutanyoe ateueh pakriban cara geutanyoe ka tabantu ureueng la'én secara rohani ngon peu mantong buet rohani nyang ka tapeubuet. Gobnyan hana sagai geutanyong peu jeunèh dindéng nyang ka tapeudong. Geutanyoe akan geupeutanggông jaweueb ateueh kemajuan rohani geutanyoe.

Lôn keuneuk droeneueh muphôm maksud lôn: Lôn kon teungoh peugah bahwa geutanyoe hana patôt ta pubuet buet peudong bangunan ngon buet-buet la'én nyang saban, atawa bangunan-bangunan nyan jeuet tapeudong hana meuatô. Kon. Teuma, urôsan rohani harôih leubéh dilee, lheueh nyan, deungon bimbéngan keupekaan rohani, barô la'én-la'én hai.

Peumudah udép droëneuh

"Untông that ureuëng nyang tinggai lam istana dan jeuët nikmati banmandum keuseunangan lam udép," kheun ureuëng-ureuëng di donya nyoe. Teuma, meubahgia kheueh ureuëng-ureuëng nyang ka

¹³⁰ Asketirion (bahsa Yunani: Ἀσκητήριον) – saboh teupat tinggai rahéb nyang teusom, saboh teupat keu usaha asketis. – *Catatan ureuëng alih bahsa*.

¹³¹ Geupeusampoe bak thôn 1986.

¹³² Nitria – saboh gunong ngon padang pasé nyang na di sampéngjih di barat la'ôt Meusé. Phon yoh masa St. Macarius nyang Rayeuk (abad keu-4), nyan ka jeuet keu teupat nyang that geusuka keu latihan asketis monastik. – *Catatan ureueng teujeumah*.

meuhasé peumudah udép droe, keu peubibeuëh droe nibak cengkraman 'kemajuan' donya nyoe — nibak meubagoe keumudahan nyang saban deungon meubagoe keusulitan — dan keu peugadoh nibak sakét haté nyang luwa biasa parah bak jameun jinoe. Meunyo sidroe ureueng hana jipeumudah udép jih, jih nyan akan meudeurita. Teuma, deungon jipeumudah udép nyan, jih nyan pih akan leupah nibak seungsara batén nyan.

Bak saboh watée, di Gunong Sinai, sidroe ureueng tamée dari Jeureuman geupeugah bak sidroe aneuk agam Bedouin nyang that carong: 'Gata nyan aneuk nyang carong dan sanggôp jak sikula.' — 'Lheueh nyan peu?' — geutanyong lé aneuk agam nyan. 'Óh lheueh nyan gata jeuet keu sidroe insinyur.' — 'Lheueh nyan pakri?' — 'Óh lheueh nyan gata peuhah bengkel peugöt moto.' — 'Lheueh nyan pakri?' — 'Óh lheueh nyan gata peuluwah bengkel nyan.' — "Lheueh nyan?" — "Lheueh nyan gata teuma tapekerja mekanik la'én — tapeudong teunaga keurija nyang ramè." — "Jadi, peu teuma," kheun aneuk agam nyan, "phôn-phôn ulôn na saboh pusing, lheueh nyan lôn tamah saboh lé, lheueh nyan tamah saboh lé? "Kon leubeh get lagee jinoe — ulee teubuka?" Sakét ulèe, leubeh le, teuka jih bit-bit dari pikeran lagee nyan: 'Tapeubuet saboh hai, lheueh nyan saboh teuk.' Teuma meunyo pikeran sidroe ureueng nyan bersifat rohani, ureueng nyan akan meurasa teunang rohani dan hana akan disiksa lé sakét ulèe.

Jinoenyoe, watee meututoe ngon ureueng donya, lon pih lon teugaskan peuntengjih udep sederhana. Sabab le that buet nyang jipeubuet nyan hana peureulee, dan awaknyan ka jitelan le rasa cemas lam haté. Lôn peugah haba bak ureuëng ramèe bhah udep sederhana ngon hana meugah-meugah; hana pijuet lôn peuingat: 'Peusederhana udep droeneuh mangat gadoh rasa cemas lam até.' Ngon leubeh le kasus meucré nyan keuh nyang jeuet keu punca jih. Ureuëng ramèe le that buet; le that nyang harôh jipeubuet sampoe ulèe jih ka pening. Bapak ngon mak keurija, aneuk-aneuk pih hana soe jaga. Leumöh, saraf teuganggu — bah pih saboh hai nyang ubit that jeuet keu seubab meudakwa nyang rayeuk, dan laju jiseutöt ngon meucré. Ureueng ka trok bak tingkat nyan. Teuma, ngon cara peumudah udép, awaknyan akan peunoh ngon teunaga ngon keubahagiaan. Beutôi, rasa cemas lam pikéran nyan nakeuh keurusakan nyang paléng parah.

Na siuroe, lôn na di saboh rumoh nyang that mewah. Teungoh kamoe meututô, ureueng nyang po rumoh nyan geupeugah bak lôn: 'Kamoe udép lagèe di syuruga, padahai ureueng la'én that meukeurangan.' 'Droeneuh teungoh udép di neuraka,' lôn jaweueb. ' *'Keubit, malam nyoe cit roh gata teuma geulakèe nibak gata,*'¹³³ — kheun Tuhan keu ureueng kaya nyang bangai nyan. Meunyo Almaseh geutanyong bak lôn, 'Dipat keuneuk lôn peuduek gata — lam penjara atawa lam rumoh lagèe nyoe?' — lôn teuma lôn jaweueb, 'Lam saboh penjara nyang seupôt.' Sabab sel penjara nyan akan jipeugöt keu lôn. Nyan akan jipeuingat lôn keu Almaseh, keu syahid-syahid nyang suci, keu ureuëng-ureuëng asket nyang meusom lam '*dalam bumoe*',¹³⁴ nyan akan jipeuingat lôn keu udép monastik. Sel penjara nyan lagèe sapeuë ngon sel lôn keudroë, dan lôn akan mangat até ngon nyan. Teuma, peuë nyang jeuët keu peuingat lôn lé rumoh droëneuh, dan peuë manfa'at nyang lôn teurimöng dari nyan? Nyan keuh sababjih penjara leubèh jeuët keu peuteunang haté lôn nibak kon mantöng saboh ruweuëng tamu donya, tapi meunan cit saboh bilék biara nyang ka geupeusaneut deungon that lagak. Leubèh jioh that göt udép lam penjara nibak lam rumoh lagèe nyoe."

Bak saboh watee la'en, lôn na tinggai ngon sidroe rakan lôn di Athena, dan jih nyan jilakèe bak lôn keu jak meurumpok ngon sidroe ayah nyang na le aneuk, tapi sampoe suboh mantong, saweueb jih hana watee bak watee la'en. Ureuëng nyan trôk—riang gembira ngon hana putôh-putôh geupeugah syukô keu Po Teu Allah. Gobnyan peunoh deungon rendah haté ngon sederhana, ngon geulakèe bak lôn beu lôn meudo'a keu keuluarga gobnyan. Syèdara nyan umu lhèe plôh lapan thôn ngon na tujôh droe aneuk. Aneuk-aneuk jih, peurumoh jih, ditamah ureueng chik jih — banmandum na siblah droe. Awaknyan

¹³³ Lukas 12:20.

¹³⁴ Ibrani 11:38.

banmandum meusumpôt lam saboh bilék. Deungon cara jih nyang sederhana, jihnyan geupeugah: 'Tanyoe banmandum jeuet tamong lam bilék nyan meudong, tapi meunyo keuneuk éh, hana cukôp teumplat — bacut seumpét. Tapi jinoe, syukô keu Tuhan, kamoe ka meupeudong saboh rumoh meulindông keu dapu dan ka leubèh mudah bacut. "Lagipun, Ayah, kamoe na teumplat meuteudôp — meunyo ureueng la'én tinggai di lua." Gobnyan geukeurija seubagoe tukang seureupah di Piraeus,¹³⁵, tapi geutinggai di Athena, dan mangat beu teupat watee bak teumplat keurija, gobnyan geubeudoh dari rumoh seugolom suboh. Sabab jimeudong trép ngon keurija leubèh watèe, gobnyan keunong varises, nyang peusakét gaki gobnyan. Teuma, gaséh sayang gobnyan nyang rayeuk keu keuluarga geupeujeuet gobnyan tuwo keu sakét-sakét lam tubôh. Malah, gobnyan sabe geusalahkan droe, geupeugah bahwa gobnyan kureueng gaséh sayang, hana geupeubuet buet-buet jroh nyang patôt geupeubuet lé sidroe ureueng Kristen, dan hana ék geupujoe peurumoh gobnyan nyang cukôp ateueh mandum buet jroh nyang ka geupeubuet: gobnyan geujaga kon mantong aneuk-aneuk, tapi cit geujaga mertua agam ngon mertua inong, geupeurawat ureuëng tuha nyang tinggai di seulingka, geupeugléh rumoh ureuëng nyan, malah 'geutaguen sup keu awaknyan!' Wajah ureuëng agam nyang jroh haté lam keuluarga nyan meucahya ngon Rahmat Tuhan. Gobnyan na Almaseh lam haté geuh dan peunoh ngon keubahagiaan. Dan bilék ubeut teumplat awaknyan tinggai nyan pih peunoh ngon keubahagiaan lagée di syuruga. Ureuëng nyang hana Almaseh lam haté jih akan peunoh ngon karu lam haté. Awaknyan hana muat lam siblah boh kamue bah pih dua droe, seudangkan disinoe, siblah droe nyang na Almaseh muat lam saboh kamue mantong.

Hana padum luwah ruweueng nyang na bak manusia — bah pih ureueng-ureueng nyang saleh — awaknyan teutap kureueng ruweueng, sabab hana cukup teumplat lam droe awaknyan keu Almaseh; sabab Gobnyan hana jeuet teumplat peunoh lam droe awaknyan. Meunyo ureuëng inong nyang tinggai di Faras nyan jikalon keumewahan nyang na jinoe bah that pih di le biara, awaknyan teuma jikheun: 'Tuhan teuma geupeutron apui dari langèt dan geutot geutanyoe! Tuhan ka geutinggai geutanyoe!' Ureuëng inong di Faras nyan sigra that jipeuseuleusoe buet. Beungoh-beungoh that awaknyan jipeuteubiet kamèng, lheueh nyan jipeugléh rumoh, lheueh nyan jihak u kapel atawa meusapat bak saboh teumplat lam guha, dan ureueng nyang jeuet jibaca bacut akan jibaca riwayat ureueng suci nyang teungoh uroe nyan. Lheueh nyan awaknyan jipeuphôn sujud meudo'a keu Nan Isa. Tapi seulaén nibak nyan, awaknyan pih meukeurija dan jeuet keu leulah. Sidroe ureueng inong harôh jeuet jitot mandum keupeureulèe keu ban saboh rumoh tangga. Dan awaknyan jitot ngön jaroe. Meusén jahét jaroe nyan jareueng that na bah pih di banda, apalagi di gampông. Awaknyan meutuah that meunyo na saboh meusén jahét keu ban saboh Farasy. Awaknyan pih jitot bajèe keu ureueng agam — nyang that seunang jipakèk — dan jipareuk kaôh. Awaknyan geupeubuet mandum buet deungon rasa seni ngon cinta, tapi mantong na le watee luang, saweueb udep awaknyan sederhana. Ureuëng-ureuëng Farasy hana jipiké bhah hai-hai nyang ubit. Awaknyan jiteurimöng saboh keubahagiaan lagée rahéb. Dan meunyo, miseuëjih, gata kalon ija teubai teulipat bengkök ateueh teumplat éh dan gata peugah bak awaknyan, 'Peulurôh ija teubai nyan,' gata teudeungo jaweuëb, 'Peuë nyan jipeukaru gata watèe meudo'a?'

Jinoenyoe, ureueng hana lé jiteupeue keubahagiaan rahéb nyan. Ureueng jipike bahwa awaknyan hana patôt meudeurita atawa meususah. Teuma meunyoe ureueng jipike leubèh lagée rahéb, meunyoe ureueng udép leubèh sederhana, awaknyan akan meuteumèe damè. Jinoe awaknyan ka meudeurita. Jiwa awaknyan ka peunoh ngon rasa cemas ngon putôh asa: 'Si polan ka meuhase jipeudong duwa boh blok manyang!' — atawa 'Si polan ka meuhase jimeurunoe limong boh basa luwa!' — atawa hai-hai la'én nyang saban lagée nyan. 'Teuma lôn,' kheun awaknyan, 'hana saboh rumoh keudroe pih, ngon hana lôn teupeue meusaboh pih basa luwa! "Ka abéh lôn!" Atawa sidroe ureueng nyang na moto jipeupayah droe jih: "Moto ureueng la'én leubeh jroh nibak atra lôn. Lôn harôh bloe saboh nyang saban cit." Jih jibloe

¹³⁵ Pelabuhan utama Yunani. — *Catatan penterjemah.*

saboh moto barô, tapi nyan pih hana jipeuseunang haté jih — kareuna ureueng la'én na nyang leubeh jroh lom. Jih geubloe saboh teuk nyang saban keu droe jih, barô jiteupeue ureueng la'én na kapai teureubang droe, dan jih meunyeusai lom teuma. Hana abéh-abéh nyan. Seumeuntara nyan, ureueng la'én, nyang hana cit moto, geupujoe Allah dan geumeusukacita. 'Alhamdulillah,' kheun ureueng nyan. 'Peue masalah meunyo lôn hana moto? Nyan ban, gaki lôn mantong teuga dan jeuët lôn jak. Dan padum na ureuëng nyang ka geupotong gaki, dan hana ék jipeulara droe, hana ék jak-jak, peureulèe ureuëng la'én jipeulara!... Teuma lôn na gaki droe!' Meunyo sidroe ureuëng cacat gaki jikheun: 'Teuma pakri ngon ureuëng la'én nyang ka gadoh bandua gaki jih?' — dan jih nyan pih galak cit.

Hana meusyukur ngon hana puaih ate nyan nakeuh buet jeuheut nyang rayeuk. Sidroe ureueng nyang jeuët keu namiet barang donya sabe teupeujeuet keu namiet lé rasa cemas ngon kaco lam haté, sabab awaknyan meuguncang ngon teumakot beureukat jih jireubot, atawa teumakot keu nyawong droe. Bak saboh watee, sidroe ureueng kaya dari Athena jiteuka bak lon dan jipeugah: 'Bapak, aneuk-aneuk lon ka hana meuhubong ngon lon le. Ka gadôh aneuk-aneuk lon.' — 'Padum droe aneuk droeneuh?' lon tanyong. 'Dua,' jaweub jih. 'Lôn peudidék awaknyan deungon peue mantong nyang paléng got. Peue mantong nyang awaknyan lakèe na bak awaknyan. Malah lôn bloe keu awaknyan maséng-maséng saboh moto.' Lheueh nyan, dari peugah haba kamoe, ka jeulah bahwa gobnyan na moto droe, peurumoh gobnyan na moto droe, dan maséng-maséng aneuk gobnyan na moto droe cit. 'Droeneuh nyan ureueng anèh,' kheun lôn bak gobnyan, 'kon tapeuseuleusoe masalah, malah leubèh tapeuparah mantong. Jinoe gata peureulèe garasi nyang luwah that keu mandum moto nyan, dan gata harôh bayeue peuet go leubèh le keu peugöt jih, nyan goh lom tapeugah risiko gata, peurumoh gata, ngon aneuk-aneuk gata keunong musibah pajan mantong. Tapi meunyo gata peumudah udep gata, keuluarga gata ka pasti leubèh rukun, gata mandum saling meupahom, dan gata hana meuteumèe masalah lagèe nyoe. Salah ateueh peue nyang teungoh teujadi bak gata nyan kon bak aneuk-aneuk gata, tapi bak gata keudroe. Nyan salah gata saweueb hana tapeurayeuk awaknyan deungon cara nyang la'en.' Saboh keuluarga — peuet boh moto, saboh garasi, montir droe, ngon la'en-la'en lom! Keubit hana jeuët sidroe ureueng jak bacut leubeh awai, dan nyang laen jak bacut leubeh trep? Mandum keunyangmanan nyoe jipeuteuka kesulitan.

Bak saboh watee la'en, sidroe ulee keuluarga la'en—keuluarga limong droe—geujak u rumoh lôn dan geupeugah: "Teungku, kamoe na saboh moto, tapi lôn teungoh piké keuneuk bloe dua boh treuk. Nyan akan leubeh peumudah urusan kamoe." "Peu na ka neupike padum leubeh payah urusan droeneuh singoh?" lôn tanyong bak gobnyan. 'Droeneuh jeuët neupiyôh saboh moto bak jalan ubeut, tapi pat neupiyôh lhèe boh? Droeneuh peureulèe garasi ngon teumpat keubah minyeuk. Kon saboh risiko nyang neuhadapi, tapi ka jeuët keu lhèe boh. Leubeh get tapakek saboh moto mantong ngon tapeukureueng beulanja. Ngon cara nyan, gata na watee keu tajaga aneuk-aneuk, ngon teunang pikéran. Udep sederhana nyan kunci jih.' — "Nyo," kheun jih, "tapi nyan hana teupike lé lôn."

— Geronda, sidroe ureueng agam geupeugah bak kamoe pakriban gobnyan hana ék geupeu-piôh alarm anti-cèe bak moto gobnyan bak duwa go keujadian. Sikali sabab na cicém tamong u dalam moto, dan go nyang la'én sabab gobnyan keudroe ka geulangga atôran pakèk sistem anti-cèe watee geutamong u dalam moto droe geuh.

— Ureuëng-ureuëng nyan udép lagèe syahid sabab awaknyan hana jipeumudah udép droëjih. Leubèh le keumudahan nyan na cit keusulitan. Ureuëng donya nyan teuseumpét lé le that hai. Awaknyan ka jipeupunoë udépjih ngon meubagoë keumudahan sampoë jeuët keu payah. Meunyo gata hana tapeumudah udép gata, bah pih saboh mantong keumudahan nyan jeuët jipeuteubiët meubagoë masalah.

Watèe mantong ubeut, geutanyoe biasa tapotong ujông gulônggan beuneung, tapeutamong tunong kayèe u teungoh, dan tapeugèt saboh meuneu'én nyang that hayeu nyang jiba keubahagiaan nyang seujati keu geutanyoe. Aneuk miet leubeh galak keu moto meunen nibak ayah jih keu saboh 'Mercedes' barô. Cuba tanyong bak soe mantong aneuk inong ubit: 'Peue nyang neukheun keu hadiah — patong

atawa rumoh rayek meulapéh-lapéh?' Gata akan neukalon, jih nyan akan jaweueb: 'Patong.' Malah aneuk miet pih bak akhé jih akan sadar keu keusia-siaan donya.

— Geronda, peu nyang that meubantu bak tapham keubahagiaaan nyang jiba lé sederhana ngon hana meugah-meugah?

— Pemahaman ateueh makna udép nyang paléng lhôk. "*Mita phon-phon Keurajeuen Allah...*"¹³⁶ Kesederhanaan ngon sikap nyang beutôi ateueh mandum peukara geupeuphôn dari nyoe.

Bab 4. **Teuntang Su Luwa ngon Seungap Lam Droe**

Ureuëng ka jipeukaru keuteunangan alam

Leubeh le alat-alat teknis nyang jipeuguna le ureueng jinoe keu peumudah udép jih nyan jipeuteubiet su nyang meuhayak. Alah hai, deungon su meuhayak nyan, ureueng ka jipeugila alam nyang damé; deungon mandum teknologi nyoe, ureueng ka jipeubah ngon jipeuhanco alam nyan. Padahai, betapa teunang jih suwöe dilee! Betapa that manusia nyan meubah, dan betapa that jih geubah [banmandum nyang na di seulingka jih] — hana geusada nyan.

Jinoenyoe, mandum ureueng ka biasa udép deungon su nyang heuru. Le aneuk miet moderen galak beuet buku sira deungo musik rock. Ngon narit la'én, awaknyan leubeh galak beuet buku deungon musik nibak beuet lam seungap. Nyan jipeuteunang rasa hana teunang lam droe jih, sabab rasa hana teunang nyan na lam droe jih. Su nyang heuru nyan jeuet tadeungo dipat mantong. Cuba deungo!... Peu na tadeungo su nyang hana piôh 'wuu-u... wuu-u!' nyan? Awaknyan teungoh geugergaji papan — 'wuu-u...', geukampéh — 'wuu-u...' cit, geusemprot bak kayèe ngon semprotan — 'wuu-u' lom. Óh lheueh nyan awaknyan akan jipeugèt seumprot la'én — lagèe kapai teureubang — keu jipeugèt su nyang leubèh kreueh, dan awaknyan akan jipeugah: 'Seumprot nyoe leubèh jroh sabab jiseumprot bak kayèe dari ateueh kon dari miyueb, dan hana meusaboh pi piyang nyang teuleupah hana teuseumprot.' Awaknyan akan jak mita alat seumprot lagèe nyan dan mangat that até awaknyan ngön alat nyan. Sidroe ureueng jikeuneuk boh saboh lubang keu paku dan jipeuudép lom saboh 'meusén woo-woo'. Pakon? Keu geutuek ië lam lesong? Teuma jih galak that ngön nyan, dan nyang anèh jih, jih bangga cit ngön nyan! Keu meuteumèe angèn seujôk, awaknyan jimeubloe kipah angèn listrék dan jideungo su meudengungjih. Bak masa dilee, meunyo seu'uem, awaknyan jipeukipah droe ngon jaroe, tapi jinoe ka jipeurusak geulinyueng droe keu meuteumèe si'at angèn seujôk. Dan di la'ôt pih, jinoenyoe awaknyan jipeugèt su nyang that meuhayak. Dilee, kapai layeue meulayeue deungon seungap di la'ôt, tapi jinoe sampo meunan kapai meuseun nyang paleng ubeut pih meudengung. Hana trep le, leubeh le ureueng akan jiputa donya deungon kapai teureubang! Peu na gata teupeue peu akibatjih? Bumo nyan paling kureueng jiseup bacut su nyang ribut, tapi di ateueh langet, beu kon lagee nyan, bala akan teuka!...

Ureuëng ka jipeuhancô cit teumpat-teumpat suci di padang pasé

Sifeuet ureueng jameun jinoe nyang hana teunang ngon duniawi, deungon peu nyang geukheun peradaban, ka jipeuhanco cit teumpat-teumpat padang pasé nyang suci nyang jiba damè ngon jipeusuci jiwa. Ureueng nyang hana teunang hana sagai meurumpok damè. Ureueng ka hana jitinggai teumpat nyang seungap dipat mantong. Malah Tanoh Suci—ka jipeujeuet peu jinoe! Dan lam riwayat udep Fotini si Pertapa¹³⁷, na geuseubôt bahwa di padang pasé teumpat gobnyan dilee tinggai, ka jipeudong le

¹³⁶ Mat. 6:33.

warông ubit ngon ka jipeuhah warông makanan. Di dalam guha ngon bilék ubit teupat le that rahéb ngon ureueng suci dilee tinggai, ureueng Inggréh ka jipeuphôn publoe ie seumprot. Nyan keuh, hana lé padang pasé! Ka teuisoe ngon rumoh-rumoh, radio, keudè-keudè, hotèl, bandara!... Ka geutanyoe udep sampoe takalon masa nyang geupeugah lé Santo Kosmas dari Aetolia:¹³⁸ "Teuma trok saboh masa, bak teupat-teupat nyang jinoe ureueng muda jigantung sinapang, bansa Gipsi teuma jigantung alat-alat musik awaknyan." Maksut lôn peugah nakeuh geutanyoe pih ka udép sampoe takalon hai nyoe: bak teupat dilee rahéb-rahéb geukeurija, bak teupat tasbéh awaknyan dilee geugantung — jinoe su radio meuhayak ngon ie gas meukabôk!... Beutôi, lagèe jih lam padum thôn u keu, mandum nyoe hana lé jipeureulèe. Malah, dari peu nyang teungoh teujadi, jeuet tasimpôi bahwa udep nyoe ka rab abéh. Akhé udep ngon akhé donya nyoe ka to.

— Geronda, peu na mantong teupat di Gunong Suci nyang mantong teunang?

— Pat na teupat nyang seungap jinoe, bah that pih di Gunong Suci nyan! Nyan ban, awaknyan hana piôh-piôh jipeugöt jalan leubèh le lom rot dalam uteuen Gunong Athos. Moto meudengung di sigala pat. Malah ureuëng nyang tinggai di teupat nyang paléng seungap ngon paléng suwôn pih ka jimeubloe moto keudroe. Lôn hana lôn muphôm—peue keuh nyang jiteumèe lé ureuëng-ureuëng nyan di padang pasé nyoe? Arsenius nyang Rayeuk, watee geudeungo su reumput bak nyang meudesir lam padang pasé lé angèn seupôt, geutanyong: 'Su peu nyan? Peu keuh nyan geumpa?'¹³⁹ Meunyo mantong Bapak-bapak Kudus nyan jeuet geukalon peu nyang teungoh teujadi jinoe! Bak masa dilee, di biara meusapat, para rahéb biyasajih that leulah lé tugaih-tugaih awaknyan. Terutama ureueng nyang urôh ruweueng makheun ngon ureueng nyang sambot jamèe. Awaknyan harôh rhah piréng ngon kilat peukakah dapu teumaga. Teuma jinoe mandum nyan ka mudah, saweueb jinoe para bhikku na meubagoe peukakah moderen — nyang leubeh le di antara jih jipeuteubiet su nyang meuhayak. Lôn teuingat, bak masa dilee di biara, kamoe biasa ba ië dari mata ië dan, ngon geungui katrol, kamoe angkét meulon-lon u tingkat peuet lam beuneung khususih. Jinoe, ië nyan jipompa u , dan tadeungo sabe su meukrek-kreuk. Dindéng meugeutar, tingkap meukrek-kreuk. Seupatotjih awaknyan na cit jipasang alat peuphui su. Watèe lam teuntra bak masa Prang Sipil, lôn na lôn pakèk alat peuphui su watèe lôn cas batèe radio, mangat musôh di seublah nyan hana jideungo sapeue pih.

Na siuroe, padum-padum droe biksu dari biara jiteuka jak saweue lon lam bilék lon. Awaknyan jimeututô su kreueh that. 'Beu seungap,' kheun lon bak sidroe nibak awaknyan, 'su gata nyan meudeungo sampoe ji'ôh.' Jih mantong cit jimeukrak-krak. 'Tulông meututô beu leubèh seungap,' kheun lon lom bak jih. "Meu'ah kheueh lôn, Geronda," jaweueb jih, "kamoe ka biasa meuhôi lagèe nyoe di biara kamoe. Kamoe na geupeudép generator, jadi kamoe harôh meututô kreueh — meunyo hana, kamoe hana deuh meudeungo." Peu na neupaham peu nyang lôn meukeusud? Kon geupeugah Doa Isa ngon su meulumat, awaknyan geupeudép generator dan akhéjih meuhôi-hôi! Na padum-padum droe aneuk muda jipeulheueh su silèn bak honda awaknyan mangat jeuet jipeusu nyang meuhayak jideungo sampoe

¹³⁷ Sang rahéb Photini lahé bak thôn 1860 di Damaskus (Suriah) lam saboh keuluarga Yunani. Kira-kira bak thôn 1884, gobnyan geujak u Gurôn Transyordania. Bak thôn 1915, seubab Prang Donya Phon, gobnyan teupaksa geupinah u Yerusalem, di sinan gobnyan geuduek sampoe damè ka puléh. Lheueh nyan gobnyan geutinggai teutap di padang pasé blah barat La'ôt Mate, di sinan gobnyan geumeu'udép seubagoe rahéb sampoe 'an wafeuet gobnyan. Udép rahéb nyan geupeugah lam kitab: Archimandrite Ioakeim Spetsieris. Rahib Photini. Pondok Suci St Anargyroi, Skete Barô, Gunong Athos, 1994.

¹³⁸ Syahid Suci dan Saban ngon Rasul-rasul Kosmas dari Aetolia (1779; peringatan syahid gobnyan bak 24 Agustus). Gobnyan ka geupeuhabéh watèe nyang cukôp trép geukeurija di Gunong Suci Athos. Lheueh geuteumeung panggilan ilahi, gobnyan geuteubiet u donya dan geujak rot banda-banda ngon gampông-gampông di Yunani, nyang teungoh jikuasa lé Turuki, geupeusampoe Injil. Gobnyan geupeurunoe Injil, geupeudong sikula, ngon geulawan Islamisasi ureueng Yunani. Gobnyan geupeubuet le that mukjizat ngon geutinggai le that nubuet keuhai masa ukeue banmandum umat manusia. Gobnyan deungon beutôi geuanggap seubagoe sidroe nabi nyang rayeuk bak jameun moderen. Gobnyan geupeuburôk nan lé ureueng Yahudi di hadapan pasha Turuki ngon meuninggai donya seubagoe syahid. Kalôn: Udep ngon Nubuet Cosmas dari Aetolia. – Moskow: Holy Mountain, 2007. – *Catatan Ureuëng Teurjemah*.

¹³⁹ Kalôn: The Ancient Paterikon. Moscow, 1899. h. 21.

meukilo-kilo jarak jih... Sayang that roh nyang saban nyan ka jitamong u dalam udép bhikkhu jinoe. Nyan keuh arah tujuan geutanyoe – su riyôh jipeujeuet bhikkhu mangat até.

Beungoh nyoe lôn teungoh lôn kalon sidroe suster. Rupa gobnyan lagèe sidroe astronot. Ngon kupiah naleueng nyang luwah bak ulèe, alat peunafah di muka, ngon alat pot naleueng meumesin minyeuk lam jaroe, gobnyan teungoh geujak u barôh bak binèh jurông, sira geupandang droe ngon bangga. Malah astronot pih hana meunan bangga watee jigisa dari Buleuen! Hana trep lheueh nyan, deungon tiba-tiba lôn deungo: 'Tra-ta-ta-ta!..' Lôn kalon u arah nyan dan lôn kalon jih ka jipeuphôn koh naleueng ngon meusén koh naleueng nyan – su jih meuhayak that sampoe hana teumpat meusom dari su nyan. Barô sagai ka lheueh jih, teuka ureueng keurija biara la'én nyang ba meusén meusu nyang leubeh meusu lom — keu geujak plôh tanoh. Jih nyan jiplueng-plueng, jipeusu meusén nyan meuhayak-hayak! Lheueh nyan, jih jitinggai bajak meusén minyeuk jih dan jicok meusén la'én — keu geujak garô tanoh. Peue mantong kôn ka kamoe tahan lam naséb meudeurita kamoe nyoe!..

— Teuma, Geronda, saweueb mandum meusén nyan na keu peumudah buet...

— Oh, gata tateupeue kheueh padum na le meusén nyang peumudah udep!... Peujioh, seubisa mungkin, peue mantong nyang meuhayak, peue mantong nyang meugeurung; peujioh su nyan. Banmandum su nyan jipeuteubiet kamoe dari biara. Pakon, meunyo meunan, na papan tanda di geureubang di yup nyang teutuléh 'Hesychasterium'?¹⁴⁰ Leubeh gèt neutuléh la'én lagee 'Noisasterium' atawa 'Restlessnesssterium'! Peu guna saboh biara meunyo hana seungap di dalamjih? Ngieng, cuba laju seubisa mungkin tapeukureueng mandum hai nyang teungoh tanyoe peugah haba jinoe. Gata goh lom neurasakan pakri manèh jih seungap. Meunyo gata neupaham hai nyoe, gata akan leubeh mudah neupaham peu nyang lôn peugah ngon hai-hai la'én. Meunyo gata ka neucicip boh kayèe rohani seungap nyang manèh, ka teuntée gata akan neupeduli ngon gaseh sayang dan akan neuberjuang leubeh sunggôh-sunggôh keu seungap nyang suci lam udép rohani.

Seungap nyan saboh du'a nyang meuasoe

Deungon mandum teknologi nyang meusu nyoe, sidroe bhikkhu jipeujioh droe jih nibak syarat-syarat keu meudo'a ngon udep bhikkhu. Ngon sabab nyan, sidroe bhikkhu harôh, seubisa mungkin, meuseuha bek jipakèk teknologi nyang meusu. Banmandum nyang jipeugah mangat lé ureuëng ramè, bak keu umum, hana jitulông biksu keu jicapai tujuan jih. Lam keuadaan lagèe nyan, biksu hana ék jicapai pue nyang jeuët keu tujuan jih bak jipeuphôn peujalanan.

Seungap nyan saboh hai nyang that mulia. Deungon teutap seungap, sidroe ureueng ka teungoh meudo'a — bah pih hana meudo'a secara nyata. Seungap nyan nakeuh saboh do'a nyang meuasoe rahsia, dan nyan that jitulông keu do'a, saban lagee tiep-tiep ambekan nyang jitulông sidroe ureueng.¹⁴¹ Soe mantong nyang teungoh geupeubuet buet rohani lam seungap dudoe jih ka teuhanyot lam doa. Peu na gata teupeue makna teuhanyöt? Sidroe aneuk miet nyang ka seungap lam deuhô mak jih hana jimeututô sapeue. Jih nyan ka meusaboh ngon mak jih, lam hubôngan batin ngon mak jih. Ngon sabab nyan,

¹⁴⁰ Hesychasterion (bahsa Yunani: ἡσυχαστήριον) – saboh biara nyang istimewa. Nan nyan geucok nibak kata 'ἡσυχία' – seungap. – *Catatan ureuëng alih bahsa.*

¹⁴¹ Keupatutan contoh nyang geubri lé Tuha Paisios nyang meubarokah nyan ka geupeuteuntée lé data fisiologis. Kréng nyang han deuh teurasa, nyang sabe na, ngon pernapasan kulét nakeuh mekanisme keu atô suhu tubôh manusia. Meunyo tubôh sidroe ureueng geutôp mandum ngon bahan nyang hana meuhubông, nyang jeuet peuhah napah kulét, akibatjih hana deuh sigra; teuma, lheueh na padum-padum watee, gangguan bak keseimbangan suhu tubôh nyan akan jeuet keu gangguan serius bak fungsi-fungsi vital tubôh. Peumbandingan ngon du'a dan seungap nyan lansông. Do'a nyang misterius, nyang hana teukheun – seungap – deungon cara nyang hana teurasa tapi sabe jitulông sidroe ureueng keu teutap lam keuadaan rohani nyang sihat. Keukureueng seungap jipeuteuka keu ureueng Kristen – dan khusuijih keu rahéb – akibat-akibat rohani nyang hana deuh bak awai, tapi bah pih meunan tetap meurasak. – *Catatan ureueng alih bahsa.*

meunyoe saboh biara na di teupat nyang ji'ôh nibak situs arkeologi, nibak su riôh donya, ngon ramè ureueng, nyan na manfa'at nyang rayeuk that.

Keuseunian luwa, meunyo jipeujioh droe nibak donya dan jipeusapat ngon useuha tarekat nyang meukira-kira dan du'a nyang hana putôh-putôh, nyan ngon sigr that jiba cit keuseunian batin keu sidroe rahéb — nakeuh teunang haté. Keuseunian batin nyoe nakeuh saboh syarat nyang wajéb na keu buet-buet rohani nyang halôh. Teuma gangguan dari luwa hana lé jipeukaru ureueng nyan, sabab, bak dasajih, cit tubôh jih mantong di bumoe, seudangkan pikeran jih tinggai di Syuruga.

Peu na jideungo su nyan atawa hana, nyan teugantong bak droe ureueng nyan keudroe

— Geronda, peu nyang harôh geupeubuët meunyoe su ramè watée teungoh tugaih, atawa meunyoe na meubée nyang meusu nyang geupeureulée keu keurija jaroe?

— Watee buet jaroe meusu, meunanyi mazmur deungon su meureundam that meubantu. Meunyo gata hana jeuet neubaca Doa Isa, neumeunanyi sapeue nibak gereja. Beu sabar. Di ateueh kapai, watee lôn jak dari Gunong Athos atawa lôn woe, su jih jeuet that meusu. Lôn duek bak saboh sagoe mangat bek jipeukaru, lôn pura-pura teungeut, lôn tôp mata — laju lôn meulagu. Le that lagu nyang lôn meulagu! Le that macam versi 'Beutôi-beutôi patôt,' le that 'Ya Tuhan Nyang Suci.' Dan su meungung-ngung meusén kapai nyan cocok that keu meulagu mazmur. Meusén nyan 'jipeuteutap su'¹⁴² — cocok that ngon 'It is truly meet' atra Papanikolaou ngon 'Holy God' atra Nilevs.¹⁴³ Su meungung nyan mangat that sampoe cocok keu peu mantong! Lôn meunanyi lam pikéran, tapi haté lôn pih ikôt meunanyi cit.

Teuma, bak pikéran lôn, nyang peujeuet geutanyoe risau nyan kon that su nyang teuka dari luwa, tapi leubeh keu pikéran nyang sibôk ngon sapeue-sapeue dari dalam. Peue na tadeungo su dari luwa nyan teupulang bak droe, tapi pikéran nyang sibôk dari dalam nyan payah that ta elak. Dasajih nakeuh pikéran. Mata jeuet jikalon tapi hana jingieng. Watée lôn meudo'a, lôn jeuet lôn kalon saboh-saboh hai tapi hana lôn eu. Lôn jeuet lôn jak u saboh teupat tapi hana lôn sadari sapeue. Meunyoe sidroe ureueng payah geupeulaku Do'a Isa¹⁴⁴ di teungoh-teungoh su nyang meuhayak, nyan makna jih pikéran gobnyan goh lom geupeuserah bak Tuhan. Sidroe ureueng harôh jicapai saboh keuadaan teuleupah nibak donya ilahi mangat jeuet udép lam seungap batén, dan mangat su bising watée meudo'a hana jipeukaru jih. [Teuma] sidroe ureueng meuteumée keuadaan teuleupah ilahi nyan, nyang bak keuadaan nyan jih hana lé jideungo su bising, atawa jideungo cit meunyo jikeuheundak—atawa, leubèh teupat jih, watee pikeran jih jitrôn dari Syuruga. Meunyo sidroe ureueng jipeubuet buet rohani ngon sunggôh-sunggôh, maka , jih nyan akan meuteumée keuadaan nyan. Óh lheueh nyan, jih nyan jeuet jideungo sapeue atawa hana jideungo, pajan mantong nyang jipiléh.

Na siuroe, watée lôn dinas lam teuntra, lôn atô meurumpok ngon sidroe rakan sidadu lôn—ureueng nyang that ta'at—bak saboh teupat. "Tapi," geusanggha jih, "na saboh loudspeaker nyang meusu that di sampéng geulinyueng lôn." "Peu na tadeungo loudspeaker nyan atawa hana," lôn jaweueb, "nyan

¹⁴² Isos (nibak bahsa Yunani ἴσος – rata, saban, sarupa) – su paléng meuyup, 'dasar' lam kidôngan geurija Bizantium. – *Catatan ureuëng alih bahsa*.

¹⁴³ Charalampos Papanikolaou – sidroe ureuëng meulagu ngon komponis musik Bizantium dari akhé abad keu-19 sampoe awai abad keu-20, dari banda Yunani Kavala. Nilevs Kamarados – sidroe ureuëng meulagu Konstantinopel bak teungoh abad keu-19, komponis ngon teoretikus musik Bizantium. – *Catatan ureuëng alih bahsa*.

¹⁴⁴ Lam istilah monastik, kata 'εὐχή' nyan meumakna saboh du'a paneuk nyang na padum boh kata, geuulang-ulang leupah kayeém watée meudo'a ngön rosario. Biasajih nyan nakeuh Doa Isa: 'Ya Tuhan Isa Almasih, Aneuk Allah, neugaséh kheueh keu lôn,' tapi seulaén nibak nyan, 'εὐχή' jeuet cit meuma'na doa keu Mak Allah nyang Paléng Suci: 'Ya Makhluk Paléng Suci atra Tuhan, seulamata kheueh lôn nyang meudesya,' keu ureuëng-ureuëng Suci: 'Ureuëng Suci (nan), neulakée bak Tuhan keu lôn,' keu Saléb Suci, keu Malaikat-malaikat, atawa do'a nyang geupeusampoe deungon cara nyang saban keu teunang jiwa ureuëng nyang ka meuninggai, keu puléh ureuëng sakét, dan la'én-la'én. Kata nyoe jeuet teujeumah seubagoe 'Doa Isa', 'doa ngön buté rosari', 'doa', 'litani' dan la'én-la'én – meunurôt konteksji. 'Peuna doa' lam teks nyoe meuma'na peuna doa nyang lagée nyoe. – *Catatan ureueng jeumah*.

teugantong bak droe ureueng nyan keudroe." Peu keuh geutanyoe beutôi-beutôi tadeungo peu nyang teungoh teujadi di seulingka geutanyoe meunyo pikeran geutanyoe teungoh sibok ngon hai la'én? Lôn mantong lôn ingat di Gunong Athos, di seubrang kaliva lôn, awaknyan teungoh geupoh bak kayèe ngon geuritan meumesen—ban saboh bukét ka abéh geupoh. Jadi, watèe lôn teungoh meubeuet atawa meudo'a ngon lôn peusat that pikeran, hana sapeue pih lôn deungo. Teuma, watèe lôn piyôh nibak buet-buet rohani, lôn mulai deungo lom mandum sapeue.

Jak tanyoe horeumat keu seungap ureueng la'en

Meunyo kon geutanyoe nyang peujeuet su nyang meuganggu nyan, hana masalah — Po Teuh Allah geukalon mandum. Teuma la'én hai jih meunyo su nyan geupeujeuet lé geutanyoe keudroe. Nyan keuh sabab jih geutanyoe beu sabe-sabe taingat mangat bek taganggu ureueng la'én. Meunyo sidroe ureueng hana jitem meudo'a keudroe, bah that pih bek jipeuganggu ureueng la'én. Meunyo gata sadar padum na rayeuk gangguan nyang gata peugèt keu ureuëng nyang teungoh meudo'a, gata teuma jieuët that-that até-até. Sabab meunyo gata hana sadar bahwa seungap nyan peureulèe keu gata keudroë, dan jitulông mandum ureuëng la'én — dan bahwa seungap nyan harôh geupeubuët dari haté, ateuëh dasa gaséh sayang, kon ateuëh paksaan atawa ngon kayèe geutot di ulèe — maka seungap nyan hana jipeuhasé hasé nyang jroh. Meunyo sidroe ureueng seungap seubab teugang, cit jiseutot atôran disiplin, sira jipeugah bak droe jih: 'Jinoe lôn harôh jak rot nyoe mangat bek peukaru soe mantong, dan jinoe lôn harôh jak meujak-jak halôh...', nyan nakeuh saboh siksaan nyang brat that. Tujuan jih nakeuh meulaku dari haté, deungon seunang, dan peuteutap seungap sabab na ureueng nyang teungoh meudo'a, na ureueng nyang teungoh meuhubông deungon Tuhan. Beubida that antara seungap nyang geupeujak bak kasus phon deungon kasus keudua! Peue nyang geupeubuet lé sidroe ureueng dari haté jipeuteuka seunang keu jih dan jitulông jih. Meunyo sidroe ureueng jianggab seungap nyan saboh keupeureulèe dan ji-hormat ureueng nyang teungoh meudo'a bak watèe nyan, teuma teuka rasa hormat. Dan deungon jihoreumat ureueng la'én, sidroe ureueng nyan jihoreumat droe jih, dan teuma jih nyan hana jipeu-utama droe, sabab jih hana cinta keu droe, tapi leubeh keu ureueng la'én. Geutanyoe harôh tapeuduek droe bak teumpat ureuëng la'én; geutanyoe harôh tapiké lagèe nyoe: 'Meunyo lôn na bak teumpat ureuëng nyoe, pakriban cara lôn keuneuk jipeulaku? Keubit-keubit, meunyo lôn teungoh hék atawa teungoh meudo'a, peuë lôn galak meunyo pintô jitôp kreueh lagèe nyan?' Meunyo geutanyoe tapeuduek droe bak teumpat ureuëng la'én, le that nyang meu'ubah.

Dan betapa luwa biasa jih bak masa dilee di biara-biara meusapat!... Seungap! Lonceng geupoh tiep limong minèt mangat mandum rahéb teuingat keu peureulèe geubaca Doa Isa. Meunyo na soe nyang teupaleng dari doa, deungon geudeungo lonceng geupoh tiep limong blah minèt nyan akan geupeuwoe lom gobnyan bak doa. Su locè nyan that meuguna. Bapak-bapak nyan geubeuet doa, dan seungap—seungap nyang that dalam—meurajèe lam biara nyan. Di biara meusapat Svyatogorsk nyang lôn tinggai siat nyan, na nam plôh droe anggèta persaudaraan. Teuma, meunan teurasa lagèe jih cit sidroe Hesychast nyang tinggai di biara nyan. Ban mandum ureueng teungoh geupeulaku Doa Isa. Di geurija, leubeh le ureueng teungoh geupeulaku doa lam haté—cit bacut nyang meunanyi. Dan meunan cit watee geupeubuet tugaih-tugaih gobnyan. Seungap that di sigala teumpat. Hana soe meusuara kreuh, hana soe meulaôt; mandum ureuëng geupeubuët tugaih droëgeuh. Mandum ureuëng geugrak hana su—saban lagèe aneuk kamèng. Peue mantong nyang geupeubuët di biara nyan sabe geupeubuët deungon seungap. Hana sapeue pih lagèe nyang jipeugèt bak biara-biara jinoe: 'wateè tugaih', 'wateè seungap'... Mungken awaknyan teuma jipeutamong cit 'jeum seungap'! Bak masa dilee, mandum ureueng atô wateè droe meunurot tugaih nyang ka geubri.

Meunyo geutanyoe meuh'eut padang pasi nyang meureukat nyan geutulông geutanyoe—deungon suwong jih nyang suci ngon teunang jih nyang mamèh—mangat geutanyoe pih meuteumèe damè, beu

gleh nibak hawa nafsu geutanyoe, ngon beu leubèh toe u Allah nyang Maha Suci, teuma geutanyoe pih harôh tasayang ngon ta hormat jih. Tanyoe harôih meujaga-jaga bék tapeusosoe padang pasé nyang suci nyan ngon 'droe' tanyoe keudroe nyang meunafsu. Nyan nakeuh saboh keuhai nyang that hana patôt—nyan saban lagèe tajak meuseumah di Golgota nyang Suci sira tameunyanyi lagu-lagu pop.

Ubát keu su nyang meuhayak nyan nakeuh pikeran nyang jroh

Sayangjih, ureuëng jinoe geungui meusén nyang meusu keu buet-buet nyang hana peunténg. Ngon sabab nyan, meunyo gata na lam teupat nyang ramè su keu siat, gata harôh tapeulahra pikéran nyang jroh lam droe gata. Gata hana jeuët tapeupaksa ureuëng la'én bék geupeuudép meusén meusu nyan. Sebagoe gantoe, sigra peubuët buet nyang jroh lé droe gata keudroe. Contohjih, gata tadeungo su alat seumprot teungoh meuhayak, nyan jipeuingat gata keu su helikopter teungoh jipo di ateueh ulèe. Pike keudroe: 'Mungkin na sidroe syèdara inong ka sakét brat dan helikopter ka jiteuka keu jijak ba u rumoh sakét. Cuba bayang kiban teukeujot gata watèe nyan! Tapi jinoe, syukô keu Tuhan, geutanyoe mandum sihat wal'afiat.' Hai nyoe peureulèe hikmah ngon cara pandang nyang ceudah—seni peusapat pikeran nyang positif. Conto jih, gata deungo su meusén adôk beton meudengung, su kran meugantung teungoh meukeureuja, atawa su la'én nyang meuhayak. Peugah laju: "Semuja keu Droeneueh, ya Tuhan, hana teujadi bom, ngon rumoh-rumoh hana reubah! Sebalekjih — ureuëng ramè udép lam damè ngon jipeudong rumoh droe."

— Tapi Geronda, pakri meunyo saraf ureuëng ka teugang? Pakri lheueh nyan?

— 'Saraf teuganggu'? Peue makna jih nyan? Mungkén pikéran gata nyang teuganggu? Hana nyang leubèh gèt nibak pikéran nyang jroh. Sidroe ureueng donya jipeudong rumoh keu droe jih bak teupat nyang seungap. Masa ka meujalan, dan bak saboh sisi rumoh jih jipeudong garasi, bak sisi la'én jipeugot jalan raya, dan bak sisi nyang keulhèe jipeuhah warông kupi ngon disko. Deungo su drom meugema sampoë teungoh malam. Ureuëng gaséh nyan ka hana éh lé; jih jitéungoh éh ngon sumbat geulinyueng, dan ka jipeuphôn cit jipajôh ubat. Meunyo meunan mantong, pikéran jih ka jeuët keu kacho. Jih jijak u Gunong Suci, jiteumèe lôn dan jipeuphôn peugah bak lôn: 'Meunoe keuh, Geronda, kamoe hana teunang sagai. Peue nyang harôh lôn peugèt? Lôn teungoh lôn piké keuneuk lôn peudong rumoh la'én.' 'Beu na pikéran nyang jroh,' kheun lôn bak jih. 'Cuba tapiké: meunyo teungoh na prang dan na tank-tank jipeugöt lam garasi, dan ambulans jiba ureueng luka u rumoh sakét nyang to, dan gata jipeugah: "Dong laju di sinan. Kamoe jamin nyawöng gata; kamoe hana kamoe peukaru gata. Gata jeuët tajak u luwa rumoh ngon aman, tapi gata harôh tajak lam lingkôngan bangunan-bangunan nyoe mantong, sabab aneuk beudé hana trôk keunoe.' Atawa awaknyan jeuët jipeugah: 'Bék peuteubiet ulèe gata dari rumoh, dan hana soe peujeuet keu gata.' Peue nyan hana cukôp keu gata? Peue gata hana takira keuadaan lagèe nyan saboh rahmat nyang seubeutôijih? Jadi jinoe peugah keu droe teuh: 'Sabe pujoe keu Droeneueh, Ya Tuhan, kareuna hana prang, ureueng rame udép sihat wal'afiat dan teungoh geupeubuet urusan maséng-maséng. Hana tank di garasi; ureueng rame teungoh geupeugöt moto gobnyan di sinan. Sabe pujoe keu Droeneueh, Ya Tuhan, kareuna hana rumoh sakét, hana nyang luka, dan hana penderitaan la'én nyang jiba lé prang. Hana rêt-rêt tank nyang panyang di rot raya, tapi na rêt moto nyang le nyang jak meulaju—ureuëng-ureuëng meugisa u teupat keurija." Meunyo gata peubuët saboh pikeran jroh lagèe nyan, maka pujoe keu Allah akan teuka." Ureuëng gasien nyan sadar bahwa nyang paléng peunténg nakeuh sikap nyang beutôi ateueh keuadaan jih, dan jihnyan jitinggai teupat nyan deungon haté nyang teunang. Meun-meun, gobnyan geupeuphôn lawan godaan di seulingka gobnyan deungon pikeran nyang jroh; lheueh nyan gobnyan geutiek ubeut-ubeut gobnyan dan teungeut ngon mangat hana meususah sapeue. Peu na neukalon pakriban saboh pikeran jroh mantong jeuët jipeubeutôi ureueng?

Na siroe lôn teungoh lôn jak u pat mantong ngön bus. Konduktor jih geupeu'ék su radio that kreueh. Di antara penumpang la'én na padum-padum droe aneuk muda nyang meuman. Awak nyan

geupeugah bak konduktor bahwa na sidroe biksu lam bus, dan geubri isyarat beu geupeumaté radio nyan. Awaknyan geulakèe sigo, geulakèe duwa go — tapi jih hana jipeuduli sapeuë; malah, jipeukréh su radio nyan leubèh teuga lom. "Bèk tapeuduli," kheun lôn bak aneuk-aneuk muda nyan, "hana meuganggu lôn. Lôn teungoh lôn meunyanyi kidung gereja, dan r o radio nyan jiseutôt lôn meunyanyi — su jih saban cit."¹⁴⁵ Tapi lam haté lôn lôn peugah bak droë: "Meunyo, beu kon lagee, teujadi keucelakaan di pat mantong di jalan raya dan na ureuëng luka jipeuék u dalam moto kamoe — sidroe patah kaki, sidroe teuk luka ulèe — pakri cara lôn jeuët lôn tahan kalon nyan? Syukô keu Droëneuh, Ya Tuhan, bahwa ureuëng ramè mantong udép dan sihat! Kalon, awaknyan malah teungoh geumeunyanyi kidmat!" Ngon lagee nyan lôn jak laju, sira lôn meuhum-hum kidmat rohani keu droe lôn. Nyan nakeuh saboh perjalanan nyang that indah!

Lôn bri saboh contoh la'én mangat gata deuh takalon pakri saboh pikeran jroh mantong jeuet jipeubeutôi ureueng — hana paduli peu mantong nyang teungoh teujadi. Lôn na di Yerusalem ngon sidroe ureueng nyang lôn turi. Kunjongan kamoe nyan teujadi bak watèe na saboh pesta ureueng sinan. Ureuëng ramèe teungoh meuraya ngon meuhôi-hôi hana piyôh: 'Alala... ah!' Nyan nakeuh saboh keujadian nyang leubèh gèt tapeujioh! Su bising, ramèe, ngon su meuhôi-hôi! Awaknyan meuraya deungon cara nyang beutôi — 'deungon su meuhôi-hôi keubahagiaan!'¹⁴⁶ Cuma, hana mungken tateupeuë peue nyang jikheun. Nyan jipeubuët sabe sampoë beungoh. Rakan lôn ka brat that beungèh, jiduek bak ambang tingkap, dan hana teungeut sapeu pih simalam suntôk. Meunyo lôn, lheueh lôn peuprakteuk pikéran nyang jroh, lôn teungeut lagèe aneuk miet: Lôn teuingat keu Watee Ureueng Yahudi Jiteubiet dari Meusé,¹⁴⁷ dan hai nyan malah jipeujeuet haté lôn jeuet keu leumbôt.

Jadi, gata pih harôh talawan godaan nyan ngon pikeran nyang jroh. Conto jih, meunyo na ureueng tutôp pintô ngon cara meutampa. Peugah bak droe: 'Pakri meunyo, beu kon lagee nyan, na salah sidroe suster keunong musibah—meunyo jih rhot sampoe patah kaki—peu keuh lôn bit-bit jeuet teungeut? Tapi jinoe pintô ka teutop meuklap—beh, mungkén adék nyan na urôsan jih.' Teuma, meunyoe sidroe suster ka jipeuphôn meuhukôm dan jipeugah: "Cuba kalon kiban teungeut jih nyan! Jitop pintô meuklap-klap, takalon! Malèe that!"—peu keuh jih nyan beutôi-beutôi teunang haté lheueh nyan? Bak sa'at jih jipeusom pikeran lagèe nyan, 'tangelashka' jih ka jipeuphon peukaru suasana. Atawa, miseu jih, sidroe suster jideungo alarm ureueng la'én jimeunyi trép that bak watèe malam. Jimeunyi — lheueh nyan jipiyôh; jimeunyi — lheueh nyan jipiyôh lom. Meunyo biarawati nyan, nyang teukeujot lé su jam ureuëng la'én, jipiké keudroe: 'Lagèe jih, adoe nyoe ka hék that; jih hana sanggôp teudong. Leubèh gèt jih teudong dan jipeuphôn rutinitas sel jih siteungoh jeum lheueh nyan,' maka jih hana meurasa beungèh atawa susah até saweueb teukeujot teungeut. Teuma, meunyoe jih jipike keu droe jih, jipike, 'Nyoë lôn, ka jipeungeuh lé meubagoë alarm ureuëng la'én!' — jih mungkén jikheun: 'Peuë hai nyoë?! Hana jibri lôn seuniyap siat pih!' Nyan keuh sababjih saboh pikeran jroh keu ureuëng la'én leubèh jitulông sidroe ureuëng nibak buët jroh la'én nyang paléng hebat.

Geutanyoe harôh tapeukembang keuteunangan batin

Tujuan jih nakeuh mangat sidroe ureueng meuteumèe manfa'at nibak mandum hai keu meuntuju bak perjuangan rohani. Geutanyoe harôh meuseumangat untôk meuteumèe teunang lam haté. Deungon tapeusapat pikéran nyang beutôi lam usaha geutanyoe, geutanyoe harôh meuteumèe manfa'at bah pih nibak su nyang meuhayak. Hai nyang paléng peunténg nakeuh sikeup nyang beutôi ateuh peue nyang teungoh teujadi. Geutanyoe harôh talawan mandum nyan deungon pikéran nyang jroh. Meunyoe geutanyoe jeuet meuteunang lam haté di teungoh-teungoh su nyang meuhayak, nyan nakeuh saboh hai

¹⁴⁵ Kalôn catatan 142.

¹⁴⁶ Kalôn Zab. 150:5.

¹⁴⁷ Kalôn Kaluaran 13–15.

nyang that meuhareuga. Teuma meunyoe sidroe ureueng hana ék jipeuteun teunang lam haté bak teungoh-teungoh karu di luwa, jih hana meuteumée damè bah pih na lam teumpat nyang seungap. Watee teunang lam haté ka jiteuka bak sidroe ureueng, banmandum lam droejih ka seungap dan hana sapeue nyang peukaru jih. Teuma, meunyoe keu meuteumée seungap luwa, sidroe ureueng jiseutöt teumpat nyang seungap, lheueh nyan, watee ka na disinan, jih nyan akan jicok saboh kayée dan jipeuplueng cicém-cicém bak uroe dan rimueng bak malam, mangat beuklam jipeukaru jih. Ngon narit la'én, jih nyan teungoh jipeuplueng pue nyang ka jipeusapat lé syètan keu jih. Peue nyang gata harapkan? Peue meunurot gata buet syètan nyan?

Ibléh nyan jicuba peuhalang geutanyoe ngon cara peu mantong — sampoe geutanyoe ka meureundam.

Di saboh panggung teumpat tinggai duwa droe bhikkhu tuha. Awaknyan geubloe saboh keuleudée nyang na geulumbang bak takue jih. Teuma sidroe bhiksu muda nyang tinggai hana ji'ôh di sinan leubèh galak udep seungap. Gobnyan keunong piker lé su locèng nyan, geupeugah bahwa bhiksu-bhiksu di skete nyan hana geupeu-izin keu na keuleudée, dan keu geupeubutoi peuneugah gobnyan, geucok banmandum atôran kanonik nyang jeuet geuteumée! Biksu-biksu la'én di pondok nyan geupeugah meunyo lonceng nyan hana geupeukaru awaknyan. "Cuba deungo," lôn peugah bak biksu muda Hesychast nyan, "keubit jih, duwa droe biksu tuha nyan hana geupeususah gata ngön lôn ngön meubagoe permintaan; awaknyan geujaga droe keudroe ngön bantuan keuleudée nyan. Peuë nyan hana cukôp keu geutanyoe? Peuë jeuët tabayang meunyoe keledè nyan hana geupeusang bèë dan gadoh? Nyan, geutanyoe keudroe nyang harôh jak mita jih! Teuma, geutanyoe mantong cit meungadu?" Meunyoe hana niët nyang gèt, hana tacok manfa'at rohani nibak mandum nyan, geutanyoe hana akan meukeumang, bah pih geutanyoe tinggai meusajan ngon ureuëng-ureuëng suci. Conto jih, lôn na lôn tamong lam saboh satuan militè. Nah ka—su terompet teuntra nyan jeuet keu locèng biara lôn, dan sinapang otomatis nyan akan peuingat lôn keu seunjata rohani geulawan syètan. Teuma, meunyoe geutanyoe hana tacok manfa'at rohani nibak mandum nyan, maka locèng pih akan jipeususah geutanyoe. Meunyo kon geutanyoe nyang cok manfa'at nibak mandum nyan, maka syètan nyang akan cok keuseumpatan. Ureuëng nyang hana teunang akan jiba cit 'droe' jih nyang hana teunang nyan sampoe u padang pasé. Phon-phon, roh harôh meuteumée keuteunangan batin bak teungoh-teungoh keuhai-bai di luwa. Meunyo ka meuteumée nyan, jih nyan akan teutap teunang bahpih ka jitinggai donya keu jimita keuteunangan.

Bab 5.

Teuntang pakriban keukhawatéran nyang leubèh jeuet jipeujioh sidroe ureueng nibak Allah

Bèk that meugantung bak le that hai

Ureuëng jinoë hana udép sederhana. Nyan keuh seubab jih awaknyan mudah that teuganggu pikeran. Awaknyan jicok buët le that dan teuseureupot lam le that urôsan. Meunyo keu lôn, lôn peuseuleusoë dilee saboh atawa duwa boh buët — barô lheueh nyan lôn pike keu buët la'én. Lôn hana tom cok le that buët bak si watée. Jinoenyoe, lôn teungoh lôn piké saboh hai mantong. Meunyo ka lheueh nyang phon, barô lôn mulai piké nyang keudua. Sabab lôn hana teunang meunyo lôn sambông nyang keudua seugolom lôn peulheueh nyang phon. Meunyo geutanyoe cok buet le that, ulèe jeuet bingong. Bah pih cit teupiké mandum buet nyan [bak watee nyang saban] ka cukôp jeuet keu seubab skizofrenia.

Na sidroe ureueng agam muda nyang sakét mental jiteuka u teumpat lôn meukabéh. Jipeugah bak lôn bahwa jih nyan jipeususah lé saboh jeunèh kepekaan turôn an nyang jiteurimöng dari ureueng chik

jih. 'Peue meukeusud gata ngön turôn nyan?' kheun lôn bak jih. 'Phôn-phôn that, gata peureulèe istirahat. Lheueh nyan peuseuleusoe sikula gata. Óh lheueh nyan, jak dinas militè, barô mita keuriya.' Aneuk muda nyang malang nyan geudeungo ngon geuteumèe jalan droe. Meunan cit, manusia jiteumèe droe.

— Geronda, lôn pih bagah that leulah keureuja. Lôn hana meuphôm pakon.

'Nyang kureueng bak gata nakeuh saba. Dan seubab gata hana saba nyan nakeuh kareuna gata cok buet le that. Gata peuluwah droe that le sampoe gata leuh. Dan nyoe jeuet keu gata gugôp, kareuna gata na cita-cita manyang dan gata that padôli keu buet gata.'

Watèe lôn tinggai di biara meusapat, lôn peubuet tugaih lôn di bengkel tukang kayèe. Tukang kayèe senior nyang mat tanggông jaweueb nakeuh sidroe tukang kayèe la'én—sidroe rahéb tuha, Ayah Isidor. Ureueng gaséh nyan hana meusapeuë saba jih. Gobnyan geupeuphôn geupeugèt tingkap, lheueh nyan panék, tingkap nyan geutinggai laju geuplueng ubeut geupeugèt pintô; lheueh nyan panék lom, pintô nyan geutinggai laju geujak pasang bubông – ngon lagèe nyan, banmandum buet geutinggai siteungoh jalan, hana sagai nyang seuleusoe. Na papan nyang gadoh, nyang la'én geusie salah blah... Meunan keuh cara sidroe ureueng jipeupayah droe sampoe abéh teunaga tapi hana meuhase sapeue.

Na cit ureuëng nyang teunaga jih meubateuëh; jih nyan cit sanggôp jipeubuët saboh atawa dua boh buët. Teuma jih nyan jicok buët leupah le, jitamong lam le that urôsan, dan akhéjih hana meusaboh pih buët nyang jeuët jipeuseuleusoe deungon beutôi, jitarék ureuëng la'én lam urôsan ngon risau droejih. Geutanyoe meuseuha, seubisa mungkén, beu hana tacok leubèh nibak saboh atawa duwa boh buet, tapeuseuleusoe nyan deungon beutôi sampoe abéh, dan barô lheueh nyan, deungon pikéran nyang jernéh ngon seugar, tacok buet la'én. Sabab meunyoe pikéran geutanyoe meucarô, pakri cara jeuet tapeujak udép rohani? Pakri cara jeuet taingat keu Almaseh?

Bèk neujôk haté keu barang donya

— Geronda, peu maksud droeneuh watee neukheun, 'Peuseumpurna keureuja gata ngon jaroe ngon gaki, tapi bek neujok haté gata keunan'?

— Maksud lôn nakeuh, bék tabri haté gata keu barang-barang donya. Na ureuëng-ureuëng nyang jipeuseurah droe jih mandum keu barang-barang donya. Awaknyan jipeuhabéh watèe siuroe suntôk keu jipiké pakri cara jipeubuët buët nyang la'én-la'én, seudangkan awaknyan hana sagai jipiké keu Allah. Bék sampoë geutanyoe keudroe teujebak lam peungapét nyan. Meukeuriya kheueh ngon jaroe, meukeuriya kheueh ngon gaki, tapi bék sampoe pikéran tajioh nibak Po Teuh Allah; bék tapeuseurah banmandum droe, banmandum potensi batin ngon haté keu hai-hai donya. Meunyoe kon, sidroe ureueng nyan ka jeuet keu ureueng seumah beurhala. Seubisa-bisa, bék tapeuseurah haté keu buet geutanyoe. Peuseurah kheueh jaroe; peuseurah kheueh pikéran. Bék neujôk haté keu hai-hai nyang reung-reung ngon hana meuguna. Meunyoe kon, pakri cara haté nyan jeuet meugeumbira lam Almaseh? Meunyoe haté na lam Almaseh, barô keuh buet nyan jeuet keu suci. Dan ureueng nyan keudroe akan jipeuteun keuseugaran rohani lam droe jih ngon jiteurimong keugeumbiraan nyang sejati. Neunguy haté droeneuh deungon beutôi; bék neupeusabé keu hai nyang sia-sia.

Meunyo haté geupeusibôk ngon le that hai nyang ubit-ubit, singoh teuma hana teuga lé keu meusedéh ateuëh hai nyang beutôi-beutôi patôt geusedéh. Lôn akan lôn bri haté lôn keu ureuëng nyang keunong sakét kanker, keu ureuëng nyang teungoh sakét; lôn akan khawatir keu aneuk-aneuk nyang lam bahaya. Lôn peugöt tanda saléb dan lôn lakèe bak Tuhan beu geupeuhah pikeran awaknyan. Dan meunyo na ureuëng jak saweu lôn, pikeran lôn teutumpu bak sakét ureuëng nyan, bak gaséh sayang lôn keu awaknyan. Lôn hana lôn rasa sakét droe lôn. Ngon cara nyan, banmandum hai nyang hana that peunténg ka teutuwoe; nyan makna jih, pikeran geutanyoe ka meupinah u hai la'én.

— Geronda, peu keuh mungkén, lam beurangkasoe buet, hana tapeuseurah pikeran ngon haté geutanyoe keu buet nyan?

— Meunyo buet nyan mudah, nyan jeuet jitulông keu peupaste pikeran bék sampoë teuhanyôt lam buet nyan. Meunyo buet nyan rumit, nyan makna jih na le macam sago, maka na tingkat keuterlibatan pikeran nyan ka patôt. Teuma, buet nyan bék sampoë jikuasa haté.

— Dan pakri cara buet nyan jeuet jikuasa ate?

— Ngön cara peu? Ngön cara ubat. Ibléh jipeumèk haté sampoë teungeut dan jikuwasa haté nyan rot sifat meunang droë. Teuma meunyoe haté nyan geupeuserah bak Allah, maka pikéran teutap tinggai lam Allah, seumeuntara utak sibôk ngön buet.

— Peue meukeusud jih beutôi-beutôi tanyoe ngön narit 'hana susah'?

— Watée gata keurija, bék tuwo keu Almaseh. Keurija deungon seunang haté, tapi beu teutap pikéran ngon haté gata lam Tuhan. Ngon nyan gata hana leuh, dan gata jeuet tapeubuet tugaih-tugaih rohani gata.

Buet nyang geupeubuet deungon teunang haté ngon du'a nyan geupeusucé

— Tuan, peuëkheun hana leubèh gèt meunyoe buet geupeubuet leubèh meukön-meukön — mangat ureuëng nyan jeuet teutap lam keuadaan teunang?

— Nyan leubeh get. Sabab meunyo sidroe ureueng meukeureuja lam dame, ureueng nyan jipeuteun dame nyan dan jipeusucé ban saboh uroe. Sayangjih, geutanyoe goh lom sadar bahwa watee tapeubuet buet peu mantong deungon geusang, geutanyoe jeuet keu gugôp. Dan buet nyang geupeubuet lam keuadaan gugôp nyan hana geupeusucé. Ureueng bek geupeuteuntée tujuan keu peuselesoe le buet, sampoe-sampoe ka habéh geupajôh lé rasa cemas lam proses nyan. Nyan nakeuh keuadaan lagee syétan.

Karya seni nyang geupeugèt deungon teunang ngon do'a nyan ka suci keudroe jih dan jipeusuci ureuëng nyang geungui jih. Nyan keuh sabab jih, ka patôt that meunyoe rahéb, ateuh permintaan ureueng biasa, geujôk bacut keurajinan jaroe seubagoe beureukat. Sebalék jih, keurajinan jaroe nyang geupeugèt deungon meugop-gop ngon deungon cemas, geupeusampoih keuadaan lagee syétan nyan keu ureueng la'én. Meukeureuja deungon meugop-gop ngon deungon cemas nyan nakeuh sifeuet ureueng nyang that donya. Roh bikhèe nyang hana teunang watée geupeugèt keurajinan nyan kon beureukat nyang jipeutrôn, tapi keugadôhan. That rayeuk peungarôh keuadaan haté sidroe ureueng ateuh keurajinan nyang jipeuhasé! Miseue pih watée geukeurija ngon aneuk kayée. Hai nyang that teumakôt! Hasé keurija nyan teugantông bak keuadaan haté ureueng nyan watée geupeugèt. Meunyo sidroe ureueng gugôp, beungèh, atawa geungui narit-narit nyang brôk, hasé keureuja gobnyan hana meureukat. Teuma, meunyo watée keureuja geumeu'en kidmat geurèja atawa geumeudo'a, keureuja gobnyan jeuet keu suci. Saboh hasé jeuet keu syétan, seudangkan nyang la'én jeuet keu ilahi.

Deungon meulaku deungon hormat ngon meukeureuja sira meudo'a, gata sabe tapeusucé droe ngon mandum nyang gata pubuet pih jeuet keu suci. Deungon pikeran nyang teutumpu bak Po Teuh Allah, sidroe ureueng geupeusucé buet gobnyan, hasé keureuja jaroe gobnyan. Conto jih, lôn teungoh lôn rekat saboh kutak sira lôn baca Do'a Isa — lôn meudo'a bak watee nyang saban sira lôn meukeureuja keu keumuliaan Po Teuh Allah. Tujuan lôn kon keu lôn peubagah-bagah buet, lôn peuhasé le that kuto, lheueh nyan lôn peususah droe deungon rasa cemas. Nyan nakeuh keuadaan lagee syétan. Tanyoe kon tateuka u biara keu nyan, tapi keu tapeusuci droe tanyoe ngon tapeusuci peue nyang tapeubuet. Kadangkadangkang, saweueb tanyoe tuwo keu hai nyoe, tanyoe teurasa lagée sidroe ureueng keurija nyang rajén bak saboh lembaga donya — saweueb, lam keuburôhan tanyoe keu peuselesoe buet, tanyoe tuwo ta ba Almaseh meusajan. Malah, watee gata peuphon buet gata ngon du'a, gata teurasa lagee sidroe hamba Almaseh. Ngon lagee nyan, peuguna Du'a Isa lam buet gata, mangat gata keudroe ngon peue nyang gata pubuet jeuet keu suci. Peu na gata teupeue pakriban Tuhan geubri beureukat keu sidroe ureueng? Peu na

gata teupeue padum na le beureukat ngon jeunih beureukat peu mantong nyang Gobnyan bri keu geutanyoe?

— Geronda, pakri meunyo sidroe ureueng geupeubuet buet akai, miseu jih teujeumah? Pakri cara ureueng nyan jeuet geumeudo'a mangat buet nyang geupeubuet nyan jeuet keu suci?

— Meunyo pikeran gata na bak Tuhan, maka buet gata nyan ka geupeusucée, bah pih nyan nakeuh buet akai, saweueb gata teungoh udép lam suasana ilahi — bah pih gata hana ék meudo'a watée teungoh keurija. Meunyo sidroe ureueng na lam keuadaan rohani, nyan that jitulông gobnyan. Gobnyan hana jicuba mita makna rot akai, tapi, saweueb ka jipeutrang, gobnyan jipham nyan rot pencerahan Ilahi.

— Teuma pakri harôh lôn peubuët meunyoe lôn hana lam keuadaan rohani lagée nyan, tapi harôh lôn peubuët buët lagée nyoe?

— Meunyoe meunan, neulanjôt mantong, tapi bak watée nyang saban neumeudo'a, neulakée bak Allah mangat geupeucahya droeneueh. Seubisa mungkné, neucuba pastikan makna-makna ilahi lam kitab nyang neuturjemah nyan meubantu droeneueh keudroe. Dan neukeurija deungon khidmat. Tiep sajam atawa dua sajam, neupiyôh siat padum minèt dan neubaca Do'a Isa.

— Geronda, buet teujeumah nyan umumjih that peukacho pikeran. Ureueng harôh sabe neujak kalon kamus, neubeuet komentar...

— Tapi ka lheueh lôn peugah bak gata sigohlom nyoe: nyang paleng meubantu lam teujeumah nyan keuh peungalaman rohani pribadi ngon pikeran nyang suci, nyang jeuet keu sidroe ureueng nyan saboh bejana Rahmat. Watee nyan, teujeumah makna-makna ilahi nyan jeuet teupat ngon teuka dari pencerahan ilahi, kon dari akai, kamus, atawa daweuët tinta. Maksud lôn nakeuh ureuëng harôh jipeukukôh droë bak nyang paléng utama — nyan nakeuh bak Ilahi — kon bak nyang paléng urôt — nyan nakeuh bak manusia.

Meulalu that padôli keu ureuëng la'én, sidroë ureuëng jeuët tuwo keu Po Teuh Allah

— Geronda, peu keuh keukhawatiran sabe jipeujioh sidroe ureueng dari Po Teuh Allah?

— Deungo peue nyang lôn peugah bak gata: meunyo sidroe ayah geujak bak aneuk nyang teungoh asyék meulen dan geusayang-sayang aneuk nyan, si aneuk nyan, nyang teungoh asyék ngon alat meulen jih, hana jiteupeue sapeue. Jih barô jiteupeue gaséh sayang ayah jih meunyo siat jipeuphét pikeran jih nibak meulen jih. Meunan cit, meunyo geutanyoe sibôk that ngon urôsan donya, geutanyoe hana jeuet tarasa cinta Po Teuh Allah. Geutanyoe hana tarasa peu nyang ka Tuhan bri keu geutanyoe. Beu tapeurati: bek taboh sia-sia teunaga geutanyoe nyang meuhareuga bak urôsan nyang hana peureulée ngon khayalan nyang sia-sia, nyang singoh teuma jeuet keu abèe. Ngon cara sibôk ngon risau keu hai nyang hana peureulée ngon sia-sia, droeneueh kon mantong peulelah tubôh, tapi cit peububôh pikéran hana meutujuan; dan lheueh nyan, watée meudo'a, nyang droeneueh peuseumah keu Allah nakeuh keulelah ngon meuhah-hah—saban that lagée kurubeuen nyang geupeuseumah lé Qabil.¹⁴⁸ Ngon meunan, keuadaan batin gata pih akan jeuet lagée Kain, peunoh ngon rasa cemas ngon geuruntun, nyang akan jipeukaru lé tangalashka nyang na di sampéng gata.

Bèk tapeuhabéh inti teunaga geutanyoe sia-sia, meunyoe kon, nyang tinggai keu Po Teuh Allah nakeuh cit kulét ngon ija luwa mantong. Meunyoe pikéran teutap teutarék bak hai la'én dan teuseupôt lam khawati, risau, ngon nyang saban lagée nyan, gata harôh sadar bahwa gata ka meusalah jalan dan beu khawati bahwa gata ka meujioh dari Po Teuh Allah. Gata harôh sadar bahwa gata ka Meunyo gata kalon pikeran gata sabe teuganggu ngon meuhayak u dalam khawate, risau, ngon la'en-la'en nyang saban, gata harôh sadar bahwa gata ka meusalah jalan dari teumpat nyang seuharôhjijh gata na, ngon beu

¹⁴⁸ Kalon Kejadian 4:3–7.

khawatir bahwa gata ka peujioh droe dari Allah. Sadarlah bahwa gata ka leubeh toe ngon urusan gata daripada ngon Allah, ngon makhluk daripada ngon Nyang Peujeuet.

Sayangjih, hana anèh meunyoe keuseunangan donya nyang teuka dari buet nyang jroh jipeukhilal sampoë sidroe bhikkhu. Teuntèë, manusia geupeujeuet keu jipeubuet nyang jroh, saweueb Nyang Peujeuet jih nyan jroh. Teuma sidroe bhikkhu geu-useuha geu-ubah droe geuh dari manusia jeuet keu malaikat. Ngon sabab nyan, mangat jeuet geukeurija keu rohani, gobnyan harôh geupeukureueng buet keu keupeureulèe donya nyang hana meupat-pat jeuet geupeukureueng. Óh lheueh nyan, seunang haté gobnyan teuka dari boh hasé rohani nyang ka geupula; seunang nyan ka jeuet keu rohani, dan bhikkhu nyan kon mantong geupeuseunang droe geuh, teuma geupeuseunang ureueng la'én cit deungon le.

Di teungoh-teungoh le that urôsan ngon keukhawatiran, manusia tuwo keu Allah. Ayah Tikhon¹⁴⁹ biasa geupeugah, deungon cara geuh nyang khas: "Firaun geubri keu ureuëng Israel le that buet ngon le that peunajôh mangat awaknyan tuwo keu Allah."¹⁵⁰ Bak jameun tanyoe nyoe, syétan ka jipeukawôm manusia mandum deungon hai-hai donya ngon urôsan donya. [Gobnyan geupeurunoe ureueng ramée] keu geukeurija kreueh ngon geupajôh le that — mangat awaknyan tuwo keu Tuhan dan, ngon cara nyan, hana ék, atawa leubèh teupat jih hana meunapsu, geunguy keubèbasan nyang ka geubri keu peusucô jiwa. Teuma, untông that — meulawan ngon keuheundak iblih — na cit hai nyang jroh teuka dari [keuhai nyang sibôk nyan] — ureuëng hana meuteumée watée le keu meudesya lagée nyang jikeuheundak.

Le that buet ngon urôsan donya jipeujeuet sidroe bhikkhu hana le meupusat bak urôsan rohani.

Gèt that keu sidroe ureueng nyang meuhajat udép rohani, dan khususjih sidroe biksu, untôk jipeujioh droe nibak jeunèh-jeunèh buet, keureuja, ngon tanggông jaweueb teuntèe — nyan nakeuh buet-buet nyang peupaleng jih nibak tujuan rohani jih. Bèk geucok le that buet nyang hana abéh-abéh, sabab buet nyan hana sagai abéh. Dan meunyoe sidroe bhikkhu hana geumeurunoe keu geupeubuet buet batin ateueh droe geuh, gobnyan akan sabe geupeubuet buet luwa. Ureueng nyang geu-useuha keu geupeuseuleusoe buet nyang hana abéh-abéh nyan akan geupeuakhé udep geuh deungon kureueng bak rohani. Bak akhé umu gobnyan barô meunyeusai, tapi bak watée nyan hana meuguna lé keu gobnyan, saweueb 'paspor' gobnyan ka geujôk. Meunan pih, paléng kureueng meureuhah si'at nibak tugaih-tugaih nyan nakeuh saboh keuharôsan.

Watee le buet ka kureueng, teuka keulayi teunaga tuboh nyang barô ngon keu'ingènan keu buet batin nyan ka teuntèe teuka — buet nyang hana peuleuh, tapi jipeupuléh teunaga. Óh lheueh nyan, jiwa pih akan jiseup napah oksigen rohani nyang le. Leulah nibak usaha rohani hana jipeuleumah teunaga sidroe ureueng, teuma jipeupuléh lom, sabab usaha nyan jipeu'ék ureueng nyan u tingkat nyang manyang that dan jipeurap jih keu Bapak nyang peunoh gaséh sayang, sampoe roh jih pih mangat até.

Let 'ah tubôh, meunyoe hana makna rohani atawa, leubèh teupat jih, meunyoe teujadi hana sabab peureulèe rohani nyang jeuet keu alasan, nyan akan peupahit ureueng. Bahkan guda ubit nyang paleng jinak, meunyo keureuja jih leupah that, jipeuphôn meukakoe—nyan areutijih, jih meuteumée keubiasaan brôk, bahpih sigohlom nyan hana, dan mungkén ka leubeh patéh seureuta umu ka leubeh tuha.

Keu tapeutama hai-hai rohani, na padum-padum boh tugaih nyang jeuet tapeusampéh. Keureuja nyang leubèh ngon peukara donya nyang leubèh nyan peusibôk pikeran sidroe biksu, dan keumampuan jih keu peungeurtian rohani ka jeuet keu donya. Jih ka udép lagée ureueng donya—deungon mandum kaco pikeran ngon risau donya nyang teuka sajan nyan. Paneuk jih, meulalu khawate, risau, ngon bala

¹⁴⁹ Kalôn Elder Paisios. The Holy Mountain Fathers and Stories from the Holy Mountain. Holy Trinity St Sergius Lavra, 2001. h. 13–39.

¹⁵⁰ Bnd. Kaluaran 1:13–14.

nyang hana putôh-putôh, jih nyan ka teungoh, lam udep nyoe cit, meurasa bacut-bacut siksa neuraka. Teuma meunyo sidroe bhikkhu hana jipeuduli keu barang donya, teuma jipeuduli keu keuseulamatan droe jih ngon keuseulamatan mandum ureueng, jih nyan jipeujeuet Tuhan keu peurintah jih ngon ureueng rame keu hamba jih.

Peu na neuingat kisah Bapak Gerontius nyang Mulia ngon murid barô gobnyan?¹⁵¹ Bapak Gerontius nyang Mulia geulakée bak Indôk Tuhan nyang Paléng Suci bacut ië—cukup keu gobnyan ngon murid barô gobnyan keu jiep. Ma Tuhan, lagée sidroe ma nyang gaséh, geupeugöt saboh lubang bak batée toe ngon teupat meureunoe awaknyan dan geupeuteubiët ië dari sinan—saboh mata ië suci—mangat awaknyan na ië keu jiep. Masa ka meujalan, dan murid Bapak Mulia nyan ka jipeuphôn peugöt lading meutingkat, lheueh nyan jiba tanoh, jipula lampôh boh kayée ngon lampôh sayô, dan, saweueb ka jipeutimang le that urôsan donya, ka jipeubioh tugaih-tugaih rohani jih. Dan saweueb ië hana sêp, jihnyan jicok saboh pahat dan jipeuphôn peuluwah lubang bak batée nyan—mangat mata ië nyan jeuet jipeuteubiët ië leubèh le. Lheueh nyan Bunda Allah geutarék ië nyan, geupeualue u teupat la'én, jioh leubèh miyub nibak bilék nyan, dan geupeugah bak jihnyan: 'Meunyo gata keuneuk urôh lampôh sayô dan keuneuk peusibôk droe, jak mita ië bak teupat nyang jioh.'

Di pat na le bala, disinan cit le gangguan rohani

— Geronda, peuëkeuh droëneuh hana seudeh até watee neutinggai sel nyan, nyang ka neupuga deungon payah that, dan neupinah u teupat la'én?

— Seujak lôn tinggai di sinan, pasti na sabab nyang brat.

— Dan bak tiep-tiep teupat nyang droëneuh tinggai, peu keuh droëneuh cit neupeubatah droe keu peukakaih nyang paleng peureulee mantong?

— Beutôi, lôn batasi droe lôn bak peureulèe nyang paléng peunténg mantong keu udép di sinoe, mangat lôn jeuet lôn peubuet pue nyang peureulèe keu Alam Langèt, keu Syuruga. Meunyo sidroe ureueng ka hanyôt lam urôsan donya, ureueng nyan ka meupaleng dari jalan nyang u Syuruga. Phôn-phôn tapubuet saboh hai, lheueh nyan tatem peubuet hai la'én... Meunyo ka teuseupôt lam lingkaran nyoe, ka habéh — gata ka hanyôt. Meunyo sidroe ureueng ka hanyot lam urôsan donya, jih nyan ka gadoh nyang dari langèt. Dan saban lagée hana abéh-abéh urôsan langèt, meunan cit hana abéh-abéh urôsan donya. Gata akan hanyot disinoe, atawa 'hadoo' disinan. Peu na gata teupeue peu makna 'hadoo' disinan, lam Keurajeuen Langèt! Oh, lôn biasa jih lôn amalkan Doa Isa dan lôn peuhanyot droe lam doa nyan! Peuë na gata ka lheueh peuhabéh droe lam do'a?

Meunyo tapiké that le keu buet, keu leulah ngon risau, dan leubeh-leubeh lom keu meugeses-geusa, nyan hana jitulông geutanyoe. Banmandum nyan jipeujioh keutenangan dan jipeukreueh jiwa. Sidroe ureueng hana sanggôp meudo'a, bahkan hana sanggôp cit meupiké.

Awaknyan hana jeuet meulaku deungon bijaksana dan bak akhéjih jipeubuet hai-hai nyang salah.

Sabab nyan, beu até-até: bék peuhabéh watée droe hana meutujuan, nyang hana manfa'at keu udép rohani droe. Meunyo kon, gata akan sampoe bak saboh watée di manö gata ka brat that putôh asa dan hana lé ék neupeubuet tugaih-tugaih rohani gata. Gata akan meuh'eut keu keurija atawa meututô — atawa, mangat droe teurasa 'sibôk', gata akan neupeugöt masalah keu droe teuh. Watée geutanyoe tapeutinggai Doa Isa ngon tugaih-tugaih rohani geutanyoe, musôh jireubôt pucôk-pucôk rohani geutanyoe dan, meulalu tubôh ngon pikeran geutanyoe, jipeujuang lawan geutanyoe. Jipeujeuet mandum teunaga geutanyoe—pikeran ngon tubôh—hana meuguna; jipeuputôh hubôngan geutanyoe ngon Tuhan, nyang jeuet keu akébatjih na keuh hamba hawa nafsu ateueh jiwa geutanyoe.

¹⁵¹ Kalön *Tua Paisios*. Bapak-bapak Gunong Athos ngon Kisah-kisah dari Gunong Athos. Lavra Trinitas Suci St Sergius, 2001. hlm. 140–141.

Ayah Tikhon biasa geupeugah bak para rahéb bahwa sidroe ureueng harôh udép sederhana mangat beubaih dari urôsan donya, kon lagèe ureueng keurija nyang brat keurija dan pajôh lagèe ureueng donya. Sabab panggilan sidroe rahéb nakeuh sujud, puasa, ngon meudo'a—kon keu droe jih mantong, tapi keu ban sigom donya—keu nyang udép ngon nyang ka meuninggai. Meunyo keu buet, beu si'at mantong dan geupeubuet keu geupeuseuleusoe keupeureulèe droe mantong dan bèk jeuet keu beuban keu gob.

— Geronda, peu keuh urôsan donya nyan sabe jipeuhalang udép rohani?

— Meunyo gata pubuet hai nyang peureulèe kareuna ta'at,¹⁵² nyan hana meubahaya keu gata. Meunyo useuha gata bak tapeubuet buet ta'at nyang geupeucaya keu gata, atawa bak tabantu syèdara inong, hana meuleubèh-leubèh nibak bateuëh [ta'at], maka gata teuma that meuh'eut keu meudo'a, dan bantuan gata keu ureuëng la'én teuma meuboh hasé. Teuma meunyo sidroe ureueng jilewat bataih [ketaatan] ateuh keuheundak droe jih, jitamah beuban nyang hana peureulee ateuh tugaih nyang ka jipeucaya keu jih, ngon jipeusibok droe ngon hai-hai nyang hana peureulee, maka pikeran jih ka teupencar ngon jipaleng dari Allah. Dan meunyo pikeran sidroe ureueng hana bak Allah, pakri cara jih jeuet jiteurimong keubahagiaan ilahi? Hati mudah that jeuët keu leupië. Meunyo lôn peuhabéh watée siuroë suntôk keu teurimong ureuëng, bah pih nyan nakeuh buët rohani, bak watée malam, watee lôn beudoh meudo'a, haté lôn ka la'én that—hana saban lagèe watee lôn meudo'a siuroë suntôk. Pikéran lôn jeuët keu meupayôh lé le that hai nyang ka lôn deungö dari ureuëng la'én, dan hana mudah keu lôn peusampéh mandum nyan. Seubisa mungkén, baca Doa Isa siuroe-uroe dan meunyeuem bacut-bacut kidmat gereja.

Meubaca bacut mantong keu hal-hal rohani nyan cit that meubantu—terutama sigohlom meudo'a. Nyan jipeusu'um jiwa ngon that dalam dan jipeuhilang rasa risau nyang ka jikuasa pikeran siuroe-uroe. Dan watee jiwa ka bibeurayeuk dan jiba u dalam suasana rohani nyang ilahi, pikeran teutap hana teuganggu bak buet jih. Lheueh neubeuet saboh petikan nibak Injil atawa nibak Kitab Bapak (Kitab Bapak nyan na bab-bab nyang paneuk tapi that meukuasa), pikéran geutanyoe teuba u alam rohani dan hana le meupaleng dari sinan. Keubit jih, pikéran nyan lagèe sidroe aneuk miet nyang hana teunang, nyang hana jeuet duek teunang bak saboh teumpat—jih jiplueng keunoe keudeh. Tapi meunyo tabri gukèe manèh, jih nyan hana jiplueng lé.

Bebas nibak risau ngon pikéran jipeuteuka teunang lam até ngon kemajuan rohani. Pikéran nyan jipeujioh sidroe biksu nibak Tuhan. Bak teumpat na le that risau, na cit le that gangguan rohani nyang jipeuhabéh isyarat stasiun radio rohani. Sidroe biksu hana alasan meunyo jihnyan hana jipeujak udep rohani. Cuba kalon ureueng awam nyang malang nyan, brat ngon le that pikeran, tapi awaknyan mantong geu-useuha seubisa-bisa. Sidroe bhiksu hana pikeran lagèe nyan. Jih hana peureulèe piker bhah siwa rumoh, utang, atawa na keureuja atawa hana. Bapak rohani jih na di sampeng jih, dan geurija na cit di dalam biara: doa, peumakheun minyeuk, ibadah, upacara keagamaan... Gobnyan bibueh nibak risau dan cit fokus keu jeuet keu sidroe malaikat — hana tujuan la'én di hadapan gobnyan. Meunyo sidroe ureueng awam le that risau! Gobnyan fokus keu peulara aneuk-aneuk, ngon urusan la'én — dan bak watee nyang saban teungoh mejuang keu keuseulamatan jiwa gobnyan. Lagèe nyang biasa geupeugah le Tuha Trifon:¹⁵³ "Peu keuh sidroe rahéb meuh'eut keu meujaga malam? Gobnyan jeuet geupeubuet nyan. Peuë jih meuh'eut meu'ungköh? Jih jeuët cit jipeubuët nyan. Jih hana peurumoh meunan cit hana aneuk. Teuma sidroë ureuëng biasa hana jeuët jipeubuët mandum hai nyan. Keubit jih, jih na aneuk. Sidroë peureulèe sipatu, nyang la'én peureulèe bajèë, nyang keulhèë peureulèë la'én lom."

¹⁵² Lam istilah monastik Rusia jameun jinoo, kata 'ketaatan', seulaén dari 'peudamèk keuheundak droe' (bahsa Yunani: ὑπακοή), jeuet cit meuma'na saboh buet khusus nyang geutugaih keu sidroe rahéb (bahsa Yunani: δακόνημα). Lam hai nyoe, istilah nyan geunguy lam makna nyang phon. — *Catatan ureuëng teujeumah*.

¹⁵³ Keu maklumat leubeh lanjôt bhah Tuha Trifon, kalon: *Tuha Paisius*. Bapak-bapak Gunong Athos ngon Kisah-kisah dari Gunong Athos. Lavra Trinitas Suci St Sergius, 2001. h. 120–125.

Geutanyoe harôh tamita Keurajeuën Langèt

Nyang paléng utama, geutanyoe harôh tamita Keurajeuën Langèt. Nyan keuh nyang harôh jeuët keu peukara geutanyoe, dan banmandum nyang la'én teuma geuseudia keu geutanyoe.¹⁵⁴ Meunyoe sidroe ureuëng gadoh droe lam udép nyoe, jihnyan ka jipeubazir watèe nyang ka geubri keu jih, jipeuhabéh sia-sia. Meunyoe jihnyan hana gadoh droe dan jipeusiap droe keu udép u keu, maka udép jih di donya nyoe na makna. Meunyoe sidroe ureuëng jipiké bhaih udép u keu, le that nyang meu'ubah. Teuma meunyo sidroe ureueng jipike keu pakriban cara mangat droe jih nyang paleng mangat di donya nyoe, ureueng nyan akan jeuët keu leulah, jipeuhabéh teunaga droe, dan teungoh jijak u arah azab nyang keukai.

Beu jaga bék keunong peungarôh lé rasa hana sabé ngon sibôk that ngon urôsan donya: 'Jinoe tanyoe harôh tapeubuet nyoe, lheueh nyan barô nyang la'én...', sabab lam keuadaan lagèe nyan Armageddon akan teuka bak gata.¹⁵⁵ Rasa hana sabé mantong, meuhubông ngon proyèk peumbangunan, renovasi, ngon urôsan la'én nyang saban, nyan ka buet iblih. Peupusat fokus droeneuh keu Almaseh, sabab meunyoe kon, droeneuh cit na lagee rupa ureueng nyang hudép deungon Almaseh, teuma lam droeneuh mandum tipèe donya akan teutap na — dan lôn takôt musibah nyang saban akan teuka ateueh droeneuh lagee nyang teujadi ateueh dara-dara suci nyan.

Dara-dara bijaksana¹⁵⁶ hana sagai jipeubuet buet jroh mantong, tapi jih nyan pih jipeuleumah rasa peduli nyang seubeutôjih — jih nyan hana jipeutôp mata; jih nyan hana jipeubiyeu mantong. Dara-dara bangai nyan hana padôli dan hana meuseuha keu teutap jaga. Nyan keuh sabab jih Tuhan geupeugah: *'Beu jaga.'*¹⁵⁷ Jih nyan nakeuh dara-dara — tapi bangai, hana meupaham. Meunyo sidroe dara lahé ka hana akai, maka keu jih nyan nakeuh saboh beureukat nibak Po Teuh Allah. Jih jitamong u alam barô hana payah jipeuhadapi ujian sapeuë pih. Teuma, meunyo jih na akai tapi hudép hana bijaksana, maka bak Uroe Kiamat jih hana jeuët jipeutheun droe.

Dan pakri ngon kisah Marta ngon Maria, lagèe nyang geucalitra lam Injil? Peu na neukalon pakri keusibukan Marta nyan ka jipeujeuet jih meulaku, meunan keuh, hana malèe? Lagèe jih, Maria phôn-phôn nyan na cit jitulông jih, tapi, watee jikalon Marta hana niët keuneuk peuseuleusoe persiapan jih, jih jitinggai Marta laju jijak. 'Pakri,' pike si Mariam, 'jeuet lôn tinggai Kristus lôn kareuna salat ngon kuwéh?' Mungken na ureueng pike bahwa Almaseh teuka bak awaknyan keu geupajôh mantong peunajôh mangat atra si Marta! Nyan keuh nyang that peusakét até Marta, dan jihnyan jikkeun: *"Tuhan, peuëkeuh Droëneuh hana neupadôli bahwa adoe lôn nyang inong ka jitinggai lôn keudroe keu meulayani?"*¹⁵⁸

Ngon sabab nyan, beu ta-ati-ati mangat bek teujadi hai nyang saban lagèe nyang teujadi bak Marta nyan keu geutanyoe. Jak ta meudo'a mangat jeuët keu ureueng inong nyang jroh lagèe Maria.

Bagian 3. Teuntang Roh Allah ngon Roh Donya Nyoe

"Sucih haté sidroe ureueng nyang seujati nyan jipeucantik rupa luwa jih"

¹⁵⁴ Kalôn Matius 6:33 ngon Lukas 12:13.

¹⁵⁵ Kalôn Wahyu 16:16.

¹⁵⁶ Kalôn Matius 25:1–13.

¹⁵⁷ Matius 25:13.

¹⁵⁸ Lukas 10:40.

Bab 1.

Teuntang Peundidikan ngon Èleumèe Dônya

Ureuëng bijaksana nakeuh ureuëng nyang ka jipeusucé droe

Deungon geupeusaneut akai geuh kon bak hai-hai ilahi tapi bak keucerdikan, sidroe ureueng nyan ka jiseurah droe keu syetan. Tapi meunyo meunan, leubeh get keu ureueng nyan gadoh akai sipeunoh jih, mangat bak Uroe Kiamat ureueng nyan na alasan peureungang.

— Geronda, peu keuh sederhana nyan la'én nibak licék?

— Nyo, saban lagèe ciceuem rubah ngön srigala. Srigala, meunyo jikeuneuk cue sapeue, langsông jicok peue nyang jikeuheundak. Teuma rubah, jicuba meuteumèe peue nyang jikeuheundak nyan ngön cara licék.

— Dan peu keuh sidroe ureueng, Geronda, jeuet salah anggap licék nyan pikeran nyang tajam?

— Nyan jeuet, tapi — watee geupeurati u dalam droe geuh — awaknyan akan sadar peu nyan ke licék ngon peu nyan ke tajam akai. Sabab, awaknyan na peutunyok keu beutôi. Peue mantong karunia Roh Kudus? Gaséh sayang, seunang haté, damè, ngon la'én-la'én.¹⁵⁹ Na sapeue nibak karunia-karunia nyan lam droe jih? Meunyo hana na sifeuet-sifeuet nyan, sidroe ureueng nyan akan na sapeue nyang satanik lam droe jih—sifeuet khas sidroe tangalashka.

Ureuëng nyang carông nakeuh ureuëng nyang ka jipeusucé droe, nyang ka jipeubibeuëh droe nibak hawa nafsu. Nyang beutôi-beutôi carông nakeuh ureuëng nyang ka jipeusucé pikéran jih cit. Meunyo pikéran hana jipeusucé, maka tajam jih hana meuguna sapeuë pih. Conto jih, cuba kalon wartawan ngon politisi—awaknyan, bak dasajih, nakeuh ureuëng carông, tapi le di antara awaknyan, saweueb hana jipeusucé pikéran, jipeugah haba su'uem sajan ngon narit-narit carông awaknyan. Awaknyan jipeugah haba su'uem nyang luwa biasa sabab akai awaknyan nyang that carong! Meunyo sidroe ureueng hana jipeuguna akai droejih deungon beutôi, syètan akan jipeuguna akai nyan. Meunyo sidroe ureueng hana jipeuguna tajam akai pikeran jih keu hai nyang jroh, syètan akan jipeuguna keu hai nyang jeuheut.

— Jadi, deungon hana geungui keutajaman akai keu buet nyang jroh, peu keuh ureueng nyan ka geubri hak keu syetan untuk meubuet?

— Meunyo sidroe ureueng hana geungui akai nyang ceudah keu buet-buet nyang jroh, maka kuwasa nyan otomatis jibri keu syetan. Deungon hana geupeubuet buet rohani, sidroe ureueng jipeusalah keubajikan. Dan kon syetan nyang peubuet keujahatan nyan, tapi ureueng nyan keudroe. Conto jih, sidroe ureueng mungkén carong, tapi hana geungui akai geuh, malah geupiléh keu malees. Tapi meunyo hana geungui ulèe, peu guna carong?

— Peu keuh sidroe ureueng nyang carong nyang na nafsu jeuet na keumampuan keu peunilé nyang beutôi?

— Phôn-phôn that, awaknyan harôh até-até bék peucaya bak akai droe. Ngon peucaya bak akai droe, ureueng rohani jeuet keu sesat, seudangkan ureueng donya jeuet keu pungo. Bék peucaya bak pikeran droe. Ureuëng harôh meutanyong ngon mita nasehat; ureuëng harôh peusucî pikeran droe. Keubit, sidroe ureuëng harôh peusucî banmandum nyang na bak jih. Pikeran nyang suci ngon tajam nyan jitulông bak meuteumèe pertimbangan nyang beutôi. Ureuëng carông nyang goh lom jipeusucî droe jih nyan akan kureuëng keupekaan rohani. Dan sidroe ureueng nyang sifatjih polos kadang salah anggap sidroe ureueng nyang sesat nyan sidroe wali, atawa salah sangka su meungung-ngung ureueng

¹⁵⁹ Kalôn Galatia 5:22–23.

la'en nyan su hormat. Seudangkan ureueng nyang ka suci ngon carong jeuet keu ureueng nyang that carong geupiléh.

— Geronda, pakri cara peusucue pikeran nyang tajam?

— Mangat jeuet gleh, sidroe ureueng bek jiteurimong 'peusan-peusan' nibak nyang jeuhet dan bek jipeusom pikéran jeuhet, tapi harôh jipeubuet ngon gèt dan sederhana lam mandum hai. Ngon cara nyan, teuka keujeulasan rohani ngon pencerahan ilahi. Lheueh nyan sidroe ureueng jeuet jikalon u dalam haté ureueng la'én dan hana jipeugot keuputôsan lagée ureueng biasa.

— Geronda, peu keuh kebijaksanaan nyan na hubôngan ngon èleumée?

— Keupekaan teuka dari pencerahan Ilahi. Ureuëng jeuët geubeuët Bapak-Bapak Kudus, na èleumée nyang beutôi bak hai-hai teuntèë, geupeulaku tapa ngon geumeudo'a; teuma keupekaan nyan teuka dari pencerahan Ilahi. Nyan nakeuh saboh fenomena bak tingkat nyang la'én.

— Geronda, peu kheueh ureueng leubeh jroh bak masa dilee?

— Kon kheueh awaknyan leubeh jroh; cuma ureueng jameun na sifeuet sederhana ngon niat nyang jroh. Jinoe, ureueng kalon mandum deungon licék, sabab awaknyan ji-ukô mandum deungon akai. Semangat Eropa ka jipeuteuka le that keurusakan. Nyan keuh beutôi-beutôi seumangat nyan nyang ka jipeurusak manusia. Meunyo kon kareuna nyan, keuadaan rohani ureuëng jinoe ka teuntèë that lagak, sabab, got atawa brôk, mandum ureuëng jinoe ka meupendidikan dan jeuët ta meupakat ngon awaknyan. Teuma ureuëng moderen ka jipeurunoe hai-hai nyang hana meutuhan ngon mandum teori syétan, ngon cara nyan awaknyan ka hana layak lé, sampoe hana mungkin lé ta meupakat ngon awaknyan. Bak masa dilee, gata hana jeuet meupakat saban-saban ngon sidroe ureueng meunyo jih hana taqwa ngon hana meupeurunoe. Lôn teuingat, bak saboh uroë, sidroë rahéb, lheueh jideungö narit '*Dan bak nyang Kudus, Bapak kamoe Gregorius, Paus Roma*'¹⁶⁰ watée Liturgi Kurban Nyang Ka Geupeukudus, jipike bahwa Paus Roma teungoh geupeuingat nan dan ka sesat. "'Hana lôn sangka,' kheun jih, 'keubit hana lôn sangka gata ka jeuët keu papist!' Lheueh jipeugah nyan, jihnyan jiteubiet dari geurija. Nyan keuh akibat dari jahélet! Jahélet nyan saboh hai nyang that jeuheuet. Dan keujahatan nyang paléng rayek jipeubuët lé ureuëng nyang lam droëjih na rasa hormat tapi pikéran jih meupayôh. Hana jimeuphôm inti masalah, awaknyan jipeuteubiët masalah.

Ilèumée nyang hana pencerahan Ilahi nyan saboh bencana

Meunyo ureuëng jipeu'alôn cara jipiké, kön sagai pikeran jih jeuët leubèh jernèh, tapi Rahmat Ilahi pih mudah that jipeurap droë bak jih. Èleumée nyang hana pencerahan ilahi nyan saboh musibah. Sidroe ureueng geupeucahya lé Allah meulalu peumbinaan droe seumangat ngon usaha seumangat. Awaknyan na pencerahan ilahi ngon peungalaman udép lam Allah, kon meunurot pikéran droe jih. Ngon sabab nyan, awaknyan jeuet geukalon jioh u keue. Ureuëng rabôn nyan jeuët jikalon nyang toë deungon jroh, tapi hana jeuët jikalon benda nyang ji'ôh. Dan bah that pih keu ureuëng nyang hana rabôn—bah that pih jih nyan jeuët jikalon benda nyang bacut ji'ôh—nyan, bak akhéjih, kon saboh prestasi nyang rayeuk. Sidroë ureuëng cit na duwa boh mata jasmani, seudangkan jih nyan na le mata rohani.

Ureuëng nyang jipaléng droë nibak Almaseh ka jipeuhilang keudroë nibak pencerahan Ilahi, sabab, lagée ureuëng bangai, awaknyan jipaléng droë nibak cahya matauroë dan jijak u tempat nyang hana trôk sinar matauroë. Akibatjih, awaknyan jeuët keu leupië dan sakét rohani. Meunyo sidroe ureueng hana jipeusucue droe, meunyo Peungeuh Ilahi hana trok bak jih, maka èleumée manusia jih, bah pih ka beutôi that, nyan hana la'én nibak rasionalisme mantong. Nyan keuh keusimpulan nyang ka lôn teumée. Dan meunyo Peungeuh Ilahi nyan gadoh, maka hana meusapeue manfa'at nibak banmandum nyang

¹⁶⁰ Santa Gregorius Dialogus, Paus Roma (540–604) – sidroe santa nibak Geurija Ortodoks. Uroe raya gobnyan geupeuraya bak tanggai 12 Buleuën Lhèe.

jipeugah ngon jituléh lé manusia. Kitab Zabur nyan geutuléh meulalu wahyu ilahi, cuba kalon kheueh pakriban lhôk makna jih! Peusapat mandum ahli teologi ngon ahli filologi [jameun jinoe], meunyo neukheun, dan neukalon keudroe: awaknyan hana ék jipeugöt bah pih saboh mazmur nyang na seudalam nyan. Raja Daud kon ureueng nyang leubeh meupengetahuan, tapi ka nyata that geukalon pakriban Roh Allah geupeutunyok gobnyan.

Dan Geurija uroenyoe teungoh lam karu sabab hana pencerahan ilahi, dan mandum ureueng jipeuhukôm ngon jipeubuet lagee nyang jitem. Lheueh nyan jitamong 'faktor manusia', nafsu pih jiteubiet, dan disinan syetan na ruweueng keu jipeubuet buet jih. Nyan keuh sababjih ureueng-ureueng nyang jikuasa lé nafsu droe jih bek jimita kuwasa.

— Jadi, Geronda, peu keuh ureuëng ramée harôh sunggôh-sunggôh mita pencerahan ilahi?

— Beutôi, sabab meunyoe kon, solusi nyang jipeusaran nyan nakeuh hasé dari akai piker droe jih mantong. Teuma jeuet keu bingong. Konferensi, rapat... Dan sayang that ureuëng-ureuëng nyang rôh lam hai nyan hana, phon-phon that, jiteupeu droe. Padahai, teupeu droe sidroe nyan leubèh meuhareuga nibak mandum èleumée di dônya. Sidroe ureuëng nyang deungon meureundah haté jiteupeu droe, jiteupeu cit lé ureuëng la'én. Meunyo na [ureuëng meuceuhu] nyan jiteupeu droe, teuma, watee jikalon keuadaan droe nyang brôk, awaknyan hana brani jipeuhah babah.

Bak saboh watée, sidroe ureueng agam teungoh meungeluh, meunurot jih, hana meusidroe pih Ureueng Kristen Ortodoks nyang jeuet keu waki Ortodoksi di luwa nanggroë bak meubagoe konferensi ngon acara la'én. Jih meututô hana henti-henti — jipeuleubèh-leubèh that sampoe hana jeuet tapeucaya lé. "Watée Po Teuh Allah," kheun lôn bak jih, "geutanyong bak Nabi Elia: 'Peue nyang gata pubuet disinoe, hai Elia, di Gunong Horeb?'"¹⁶¹ — nabi nyan geujaweueb bahwa gobnyan sidroe sagai nyang tinggai. Laju Tuhan geupeugah bak gobnyan: 'Na tujôh ribèe droe nyang hana sujud bak Baal.' Tujôh ribèe droe ka geupeuteun iman, tapi nabi Elia geupeugah: 'Lôn sidroe sagai nyang tinggai!' Teuma jinoe gata neucalitra hai nyang suram bak watée ureueng meuiman le that! Peu keuh Tuhan Nyang Maha Kuasa geutanyoe nyan saban lagée Tuhan nyang geugamba bak kubah geurija, nyang mungkén reuloh lé geumpa, lheueh nyan geutanyoe teupiké peu nyang harôh tapeubuet mangat bék ancô, dan tapeugah bak tukang peugöt keu jipeukong lom?" — "Di sinan, di Amirika," geujaweueb, "tanyoe boh bola mantong ka jeuet, hana meusidroe ureueng pih nyang deuh." — "Tapi pakri jeuet meunan," lon bantah, "padahai lon turi le that ureueng meuiman dari Amirika!" — "Beutôi," geukheun, "nyan beutôi that. Tapi ureuëng Katolik nyan licék that lagée syétan! Awaknyan sabe jicuba peukalah geutanyoë lam akai!" — "Tapi ureuëng Katolik nyan," lôn jaweuëb, "ka jipeurasa keudroë jih jijèk keu Keupausan dan jinoë ka jipuwoë droë u Ortodoksi. Watée Patriark Dimitri"¹⁶² geujak u Amirika, kon keuh ureuëng Katolik nyan keudroë nyang meuhôi: 'Patriark nyan sidroë ureuëng Kristen nyang seujati, tapi Paus nyan sidroë ureuëng mita untông'? Kon keuh ureuëng Katolik geupeugah nyan deungon beungèh? Teuma gata mantong teutap peuteugaih bak lôn bahwa ureuëng Katolik jimeu-useuha, deungon cara licék, jiseulob u dalam Ortodoksi keu jipeurusak jih, ngon mandum hai lagée nyan. Jadi, meunurôt gata, dipat Tuhan? Peu keuh syétan beutôi-beutôi jeuët jipeubuët peue mantong nyang jitem?"

Sayangjih, rasionalisme Barat ka meupengarôh cit keu para hierarkh Ortodoks Timu. Ngon sabab nyan, awaknyan na lam Geurija Ortodoks Timu Kristus nyan cit ngon tubôh mantong, seudangkan banmandum droe jih mantong tinggai di Barat, nyang meunurôt pandangan awaknyan, nyan keuh nyang paléng meukuasa di donya. Teuma meunyoe awaknyan jikalon Barat nyan ngon cara rohani, deungon cahaya Timu, cahaya Almaseh, awaknyan akan jikalon keumunduran rohani Barat, nyang seucara meutahap ka gadoh cahaya Mata Uroe Hikmah—Almaseh—dan teungoh jilham lam seupôt nyang that lhôk. Teuma, seubalekjih, awaknyan meusapat bak konferensi dan hana putôh-putôh geupeugah haba

¹⁶¹ Kalôn 3 Raja 19:13–18.

¹⁶² Dimitrios – Paus Ekumenis dari thôn 1972 sampoe 1991 – *Catatan penerjemah*.

bhah hai-hai nyang hana patôt geupeugah—hai-hai nyang hana tom geupeugah lé Bapak-Bapak Kudus seulama meuthôn-thôn.¹⁶³ Ban mandum buet nyan jiteuka dari nyang jeuhet. Tujuan jih nakeuh keu peubingong pikeran ureueng meuiman ngon keu jipeusatôh awaknyan, jidorong ladôm u arah bid'ah ngon nyang la'én u arah perpecahan. Ngon cara nyan, syêtan meuteumée tapak nyang barô. Ya Allah, ya Allah, ya Allah, ureueng-ureueng nyan jipeususah ureueng meuiman ngon jipeupunoh ulèe awaknyan ngon haba su'uem.

Dan pat mandum nyan jipeuphôn? Nyan jipeuphôn watee sidroe ureueng, hana jipeubuet buet rohani, jipike droe jih nyan ureueng rohani, lheueh nyan jipeugah haba nyang hana meukeunong. Sidroe aneuk miêt, nyang na pikeran suci seucara alami ngon bacut that èleumée, akan jipeugah hai-hai nyang patôt keu droeneuh. Meunyo la'én lom, sidroe ureueng nyang that ceudah tapi pikeran jih ka kuto lé peungarôh syêtan nyang ka jiteurimong, akan jipeugah keucaman nyang paléng brok ateueh Tuhan.

Soe mantong nyang sabe geupeusaneut pikeran ngon èleumée simeuntara geujioh nibak Allah, bak akhé jih pikeran ureuëng nyan jeuet keu peudeuëng meudua mata. Lheueh nyan, ngon saboh mata, ureuëng nyan geupoh droë, seudangkan ngon mata nyang la'én—meulalu pertimbangan manusia nyang rasional dan hana teusalah—ureuëng nyan geupeuluka ureuëng la'én. Ilmu manusia nyan meuguna meunyo ka geupeusucue dan ka jeuet keu Ilahi. Meunyo kon, nyan cit keucerdikan manusia, rasionalisme, logika donya. Pikeran nyang hana rahmat nyan lagee batee beusoe nyang hana magnet nyang jipoh beusoe la'en, jihareup beusoe nyan jimeuleukek bak jih. Teuma nyan hana jimeuleukek; nyang na cit beusoe nyan jeuet keu bengkok sabab poh nyan.

Meunan keuh manusia jinoe. Awaknyan jikalon mandum peukara dari sudet pandang akai nyang kréng. Akai nyan nakeuh saboh musibah nyang seubeutôjih, sabab na geupeugah '*pikeran nyan bangga keudroe*'.¹⁶⁴ Meunyo sidroe ureueng hana pencerahan Ilahi, maka èleumée nyan hana meuhareuga; nyan jipeuteuka keuhancôran.

Sains harôh geupeuguna keu hudép rohani

Ban mandum keujahatan geupeuphôn lé akai meunyo jih nyan jiputa bak sains mantong ngon ka teupisah mandum nibak Po Teuh Allah. Nyan keuh sababjih ureuëng lagée nyan hana meuteumée damé lam haté ngon seimbang. Teuma, meunyo pikéran ureuëng jiputa bak Po Teuh Allah, maka awaknyan jipeuguna sains keu peumaju droe lam batén ngon keu keubajikan donya, sabab bak watee nyan akai awaknyan ka geupeusucé.

— Jadi, Geronda, peu jeuet takheun bahwa sains hana meubri manfa'at keu manusia?

— Èleumée nyan jiba le that manfa'at, tapi jiba cit le that keubingongan. Lôn kuteupeue ureuëng-ureuëng nyang, bah pih hana cukôp meupendidikan, na pikeran nyang leubeh jeulah nibak ureuëng-ureuëng carông. Ureuëng-ureuëng nyang, deungon Rahmat Po teu Allah, jipeusucî pikeran jih nibak keubingongan nyang ka jiba lé èleumée, akan na leubeh le alat nyang jeuet jipeuguna. Dan meunyo èleumée nyan—alat-alat nyan—hana geupeusucée, nyan jeuet geunguy keu urôsan donya, kon keu urôsan rohani. Èleumée nyan sigra teupeusucée meunyo sidroe ureueng geupeuna rasa keuneuk nyang sunggôh-sunggôh keu keubajikan. Ureueng-ureueng nyang geupeuphôn pendidikan batin—pendidikan keu jiwa—dan nyang geunguy cit pendidikan luwa keu geupeumaju perkembangan batin, nyan sigra meuteumeung perubahan rohani. Dan meunyo awaknyan kon cit sidroe ahli teori mantong, tapi cit sidroe ureueng nyang meulaku—lam hai-hai rohani—maka bantuan awaknyan keu donya nyoe rayeuk that, sabab awaknyan geuba ureueng-ureueng jiteubiet dari rasa seukak siksa neuraka u dalam keubahagiaan syuruga. Ureueng-ureueng Allah lagée nyan kadang-kadang leubeh dit kualifikasi nibak

¹⁶³ Tuha Paisios teungoh geupeugah bhah konferensi-konferensi teologi nyan, di manöe geupeugah haba bhah masalah-masalah nyang Geurija ka na saboh posisi patistik nyang pasti, meunan cit masalah-masalah nyang hana peureulée geupeugah haba sagai.

¹⁶⁴ 1 Kor. 8:1.

ureueng-ureueng carong la'én, tapi bantuan awaknyan keu donya jioh leubeh rayeuk. Ureuëng lagèe nyan geubri beureukat ngon le that karunia rohani, kon tumpôkan keureutah hana meuguna (nyan nakeuh ijazah). Donya nyoe ka peunoh ngon desya, dan le that do'a ngon peungalaman rohani pribadi nyang geupeureulèe. Le that tulésan nyan lagèe pèng keureutah, nyang hareuga jih teugantông bak peunyang dukông jih. Ngon sabab nyan, tiep-tiep ureuëng harôh meukeurija brat lam tambang jiwa droe jih.

Lôn mantong lôn inget, di Biara Esfigmen, na sidroe rahéb tuha nyang sederhana that ureueng, sampoe-sampoe gobnyan geuanggap Ascension nyan sidroe wali. Gobnyan geumeudoa bak Ascension nyan ngon geungui salib doa geuh sira geupeugah: 'Hai Wali Allah, neulakèe bak Allah keu kamoe!' Bak saboh uroë, sidroe bhahèe di rumoh bhahèe nyan sakét, dan bhahèe nyang haté jih gleh nyan hana sapeue keu jipeumakén jih. Jadi, jih laju jitrôn u lanté yub, jipeuhah tingkap nyang meuhadap u la'ôt, jipeuteubiet jaroe jih u luwa, dan jilakèe: 'Hai Santo Analipsia,¹⁶⁵, neubri keu lôn saboh eungkôt keu syèdara lôn!' Teuma, deuh laju saboh eungkôt raya that lagèe nyan meulumpat langsông dari la'ôt u dalam jaroe jih! Banmandum ureuëng nyang kalon nyan teudong beukö-beukö hireuën. Teuma ureueng sederhana nyan teuseunyom mantong keu awaknyan, lagèe jikheun, 'Peue nyang anèh that nibak nyan?' Padahai geutanyoe tateupeue pajan sidroe-droe suci geupeuringati, pajan nyang la'én geususah, pajan, pat, ngon pakriban Keunèk geujak u langèt, tapi ngon mandum èleumèe geutanyoe hana ék cit geutanyoe meudo'a keu sidroe eungkôt ubit! Nyan keuh 'hai-hai anèh' lam udép rohani, dan 'hai-hai anèh' nyan hana ék jipahami lé akai nibak golongan cerdik pandai nyang jipeurayeuk droe jih, kon Po Teuh Allah. Hai nyan hana ék jipahami lé awaknyan saweueb golongan cerdik pandai nyan na èleumèe donya nyang hana meuhasé, saweueb awaknyan keunong peunyakét rohani donya dan hana Roh Kudus.

Roh Kudus hana teutrôn meulalu teknologi

Saboh narit nyang teupeugah lé akai hana jeuet geubah jiwa, sabab nyan nakeuh dari daging. Jiwa nyan geubah lé Narit Po Teuh Allah, nyang lahé dari Roh Kudus, nyang na teunaga ilahi. Roh Kudus hana geutrôn deungon cara teknologi; ngon sabab nyan, teologi hana meuhubông sapeue pih deungon seumangat ilmiah nyang mandôi. Roh Kudus geutrôn ateueh keuheundak Geuh keudroe — meunyo Geuh meurumpok bak sidroe ureueng na syarat-syarat spiritual nyang peureulèe. Dan syarat spiritual nyan nakeuh sidroe ureueng harôh geupeuglér sirkuit spiritual jih nibak karak dan jeuet keu konduktor nyang jroh — mangat jeuet geuteurimong arôh spiritual nibak pencerahan Ilahi. Ngon cara nyan, sidroe ureueng jeuet keu sarjana spiritual, sidroe ahli teologi. Nyang lôn meukeusud ngon 'ahli teologi' nakeuh ureuëng-ureuëng nyang teologi jih meudasai ateuëh pondasi peungeutahuan teologi nyang kong ngon nyang ijazah teologi jih na meuhareuga nyang seubeutôi jih, kon ureuëng nyang na ijazah teologi nyang hana meuhareuga—sapeuë lagèe pèng keureutah murah bak masa pendudukan nyang hana meuguna keu soë mantong.

Ureuëng kayém that geupeuhabéh watèe meuthôn-thôn geupeukoh éngér pikeran keu geumeurunoe saboh atawa duwa boh basa luwa. Bak jameun tanyoe nyoe, karab mandum ureuëng ka jiteupeue basa luwa, tapi saweueb basa-basa nyan hana hubôngan sapeue pih ngon basa-basa Pentakosta nyang Suci, tanyoe teungoh ta rasa bingông nyang paléng rayek dari mandum bingông Babilonia. Keusalahan nyang paléng rayek nakeuh bak geutanyoe nyang, deungon ta meurunoe teologi rasional nyang kréng, ka salah sangka akai geutanyoe nyan Roh Kudus. Nyan geukheun 'otak-ologi', nyang jeuet keu teuka Menara Babel. Teuma lam teologi na le that basa ngon meubagoe macam karunia nyang peunoh deungon rahmat, tapi mandum basa nyan seujalan saban keudroe, sabab na sidroe Tuan—Roh Kudus nibak Pentekosta—ngon basa-basa nyan meuhu.

— Geronda, salah saboh stichera keu Pentakosta geupeugah: '*Roh Kudus geubri banmandum hai...*'

¹⁶⁵ Lam bahsa Yunani, kata 'Kena'ek' (Ανάληψη) nakeuh kata keubietinè. – *Catatan ureuëng alih bahsa.*

— Beutôi, Gobnyan geubri, tapi cit keu ureuëng nyang sanggôp teurimong nyan. Pakriban jeuët Gobnyan geubri keu ureuëng nyang hana sanggôp teurimong? Tutô ureuëng nyang meureundah haté, nyang meudasai bak peungalaman droëjih dan lahé deungon sakét dari dalam hatéjih, nyan leubèh meuhareuga that nibak tumpôkan tutô-tutô indah nyang meutabu dari lisan ureuëng meupendidikan, saboh lheueh saboh, dari lisan nyang ka geupeusaneut deungon beulaja. Peuneugah lagée nyan hana jipeusentôh jiwa ureuëng ramée, sabab nyan nakeuh dari daging, kon dari lidah meubara Roh Kudus bak uroë Pentakosta.

Geutanyoe harôh tapeusuci èleumèe

Ilèumèe nyan saboh hai nyang jroh, meunan cit deungon peundidikan. Teuma meunyoe ilèumèe ngon peundidikan nyan hana geupeusuci, nyan hana meuguna sapeuë pih dan akan jipeuteuka bala. Bak siuroe, na padum-padum droe murib, nyang jiba buku le, jijak u kaliva lôn dan jipeugah: 'Geronda, kamoe ka trok keuneuk meututô bhah Perjanjian Lama. Peuë Tuhan hana geupeuizin èleumèe?' "Èleumèe lagée peuë?" lôn teumanyöng. "Èleumèe nyang geuteumèe ngon akai?" "Nyan," jaweueb awaknyan. "Tapi èleumèe nyoe," kheun lôn, "cit akan jiba gata sampoë u buleuen mantöng. Nyan hana jipeu'ék gata u Allah." Kuasa akai, nyang ngon biaya meumilyar jipeu'ék sidroe ureueng u Buleuen, nyan nakeuh saboh hai nyang jroh, tapi leubeh jroh lom nibak nyan nakeuh kuasa rohani nyang, ngon 'minyeuk' nyang bacut that—siseun rutoe kréng—jipeu'ék sidroe ureueng u Allah—nyan keuh tujuan panggihan jih. Na siuroe lôn tanyong sidroe ureueng Amerika nyang teuka jak saweue lôn bak teumpat lôn meukabéh: 'Peue nyang ka gata capai, seubagoe bansa nyang hebat nyan?' — 'Kamoe,' jaweueb jih, 'ka meuhasé meupolét u Buleuen.' — 'Dan jeu'ôh keuh jih nyan?' tanyong lôn. — 'Meunyo takheun, na siteungoh juta kilômètè,' jaweueb jih. 'Ngon padum juta,' lon kheun, 'ka gata peuhabéh keu jak u sinan?' — 'Phôn thôn 1950 sampoë 'an jinoë, kamoe ka peuhabéh péng le that sampoë lagée kruëng dolar ka ilé,' jaweueb ureuëng Amirika nyan. "Teuma pakri ngon Tuhan," lôn tanyong, "peuë hana gata teureubang trok bak Gobnyan? Peuë Tuhan nyan ji'ôh atawa hana?" — "Tuhan," kheun ureuëng Amirika nyan, "jioh that!" — "Nyan keuh," lôn jaweueb, "tanyoe jeut trok bak Gobnyan ngon si'ireng rutoe kréng!.."

Peungeutahuan alam bantu geutanyoe keu meuteumèe peungeutahuan rohani. Teuma, meunyoe hana geutanyoe leupah dari peungeutahuan alam, sidroe ureueng hana jeuët leupah dari keuadaan alam jih dan hana ék u Syuruga. Nyan makna jih, gobnyan hana geutinggai syuruga donya, taman nyan nyang jiseumap lé ië Krueng Eufrat ngon Tigris; gobnyan galak ateuh keindahan alam ngon beulatang, tapi hana geu'ék u Syuruga Langèt keu geusyukô sajan Malaikat ngon ureuëng-ureuëng saleh. Keu tamong u Taman Eden syuruga, sidroe ureueng musti na iman bak Po Taman nyan; keu tasayang Gobnyan, sidroe ureueng musti jiaku desya droe dan peureundah droe; keu taturi Gobnyan, sidroe ureueng musti meututô ngon Gobnyan lam du'a dan peumulia Gobnyan — ban dua watee Gobnyan geubantu geutanyoe ngon watee Gobnyan geu-uji geutanyoe.

— Geronda, peu keuh peureulèe keu sidroe ureueng nyang galak keu sujud, puasa, tapa, ngon la'én-la'én nyang saban keu geubeuet kitab-kitab dogmatik ngon teologi?

— Meunyo sidroe ureueng na peundidikan dasa, maka peungeutahuan bhaih dogma nyan nakeuh saboh alat nyang jitulông gobnyan. Teuma, ureueng bek mita peungeutahuan keu jitulông ureueng la'én atawa mangat jeuët peugah haba nyang ceudah. Kon, èleumèe [lam bidang teologi] harôh tacok keu tabantu droe keudroe. Meunyoe sidroe ureueng geu-useuha geupeusucoe bakat nyang ka Tuhan bri, maka Rahmat teuka, nyang dudoë geupeusucoe ureueng nyan keudroe. Dan disinan, lam Rahmat, na teologi dogmatik ngon teologi, sabab lam hai nyoe ureueng nyan geurasa Sakramen-sakramen Tuhan meulalu peungalaman pribadi. Dan sidroe ureueng mungkén nakeuh ureueng nyang sederhana, nyang ka puas deungon peu nyang ka Tuhan bri keu jih, hana meuh'eut lé keu meurunoe leubèh le.

— Dan meunyoe, watée tinggai di biara, geutanyoe mantong meuh'eut keu èleumée donya, peu makna jih nyan?

— Nyan meuma'na jih geutanyoe kureueng meupaham. '*Gata teuma tateupeue keubeunaran, dan keubeunaran nyan teuma jipeubeubaih gata.*'¹⁶⁶ Meunyo sidroe ureueng jipeureundah droe dan ka meuteumeung pencerahan, maka keumampuan akai meunan cit ngon kuwasa akai pikeran jih nyan teuma jipeusucue. Teunaga akai pikeran, seugolom jipeusucue, nyan na keuh teunaga nafsu. Meunyoe sidroe ureueng nyang hana meupendidikan jitafrir dogma ngon meunafsu droe dan jibeuet Kitab Wahyu, Bapak-Bapak Kudus, dan kitab-kitab la'en nyang saban, ureueng nyan jeuet keu bingung dan bak akhe jih jiteuka bak hana meuman. Awaknyan jipeurap nyan ngon meunafsu droe, dan ngon sabab nyan Rahmat Allah jitinggai nibak awaknyan. Ngon lagee nyan: rendah haté nyan meubantu lam sigala hai; rendah haté nyan keuh nyang jibri teunaga. Rencana lôn nyang paleng bijaksana atawa solusi paleng jroh nyang ka lôn teumée nyan jeuet keu buet bangai nyang paleng rayek meunyo na rasa meukeudroe di dalam jih. Seubalek jih, rendah haté nyan keuh keubijaksanaan nyang seujati. Ngon sabab nyan, usaha nyang geupeubuet lé sidroe ureueng harôih geupeusapat ngon rasa cinta keu Tuhan ngon rendah haté nyang that rayek. Meunyoe kon, kon jeuet keu meuntulông, malah nyan akan jipeuhasé nyang meubalék. Pikeran sidroe ureueng jeuet keu kuto, dan lheueh nyan jih jipeugah haba nyang that jroh keu Tuhan, sabab jih jipeuphon buet nyan ngon niat keudroe. Peue nyang ka jipeubuet nyan leubeh brat nibak keumampuan jih. Malah keu ureueng nyang meupendidikan, meunyoe jikeuneuk peujeulah dogma, na bahaya sesat. Leubèh rayek lom bahaya nyan keu ureuëng nyang hana meupendidikan nyang meuhajat keuneuk peusapat makna roh Bapak-Bapak Kudus nyan, meunyo hana lam keuadaan rohani nyang patôt! Sabab meunyo jih na lam keuadaan nyan bah pih siat mantong, jih hana jipeukeunong droe jih bak bahaya nyoe; jih akan jipeugah: 'Meunyo lon peureulee sapeue, Tuhan akan geupeucahya lon. Lon akan pubuet mantong peue nyang lon muphôm. Nyan pih ka cukôp that!'

— Jadi, Geronda, meunyoe sidroe ureueng salah peumakna Injil, peu keuh nyan meuma'na jih hana rendah haté ngon hormat?

— Nyo. Sabab meunyoe hana keumule, maka tafsiran nyang jibri nyan nakeuh tafsiran nyang lahé dari akai, dari pikeran. Hana pencerahan ilahi lam tafsiran lagée nyan.

— Meunyo sidroe ureueng hana muphôm saboh dogma atawa saboh ayat nibak Kitab Suci, peuekah leubeh gèt keu ureueng nyan jipeubiyeu mantong keu siat?

— Beutôi, gata harôh tapeugah bak droe: 'Na makna nyang leubèh lhôk nyang teusom disinoe, tapi lôn hana lôn muphôm.' Nyan keuh nyang biasa lôn pubuet bak keuadaan lagée nyan. Watée lôn mantong ubit ngon lôn baca Injil, meunyo na ayat nyang hana lôn muphôm, lôn hana lôn cuba tafsir. Lôn piké: 'Na makna nyang leubèh lhôk nyang teusom disinoe, tapi lôn hana muphôm.' Oh lheueh nyan, watee ka teuka watée jih, lôn teumeung bahwa tafsiran nyan teuka ngon sendirijih. Teuma lôn mantong lôn peugah: 'Bèk lôn tanyong bak ureuëng la'én pakri tafsiran ayat nyoe.' Dan nyang teujadi, lôn meuphôm ayat nyan beutôi-beutôi seujalan ngon tafsiran-tafsiran nyang ka geuteurimong lé Bapak-bapak Gereja. Sabab meunyo sidroe ureuëng jicuba tafsir Injil [keudroe-droe], dan leubèh-leubèh lom meunyo hana jimeuphôm, nyan nakeuh buet nyang hana malée. Sabab nyan, watee tabaca Kitab Suci ngon Bapa-bapa Gereja, bek tafsir peue nyang ka tabaca ngon akai mantong, tapi peutamong pikeran nyang jroh lam proses nyan — sampoe teuka pencerahan ilahi, dan watee nyan ayat nyang payah akan jeuet keu jeulah ngon sendirijih.

— Dan peu keuh sidroe ureueng, nyang ka meuteumeung tingkat rohani nyang leubeh manyang, jeuet jipham saboh ayat leubeh lueh?

¹⁶⁶ Yohanes 8:32.

— Kon that 'leubeh lhôk'. Lam saboh makna ilahi, na le that makna ilahi nyang teusom. Na ladôm nyang jeuet jipham langsông, seudangkan nyang la'én lheueh nyan. Sidroe ureueng mungkén jibeuet le that ngon jimeurunoe le that, tapi hana sagai jeuet jipeulop makna Injil. Nyang la'én, mungkén, bacut that geubaca, tapi na rasa meureundah droe ngon semangat meunyeani; ngon lagée nyan Po Teuh Allah geupeucahya gobnyan, dan gobnyan geupaham makna Injil. Ureueng nyang meuh'eut geubaca leubèh le mungkén geupeubuet nyan kareuna sombong atawa cit keu meunang-meunang mantong. Nyan saban lagée sidroe ureueng agam nyang nonton adu gulat, tapi hana jipeureumeuen pakriban cara ureueng meugulat nyan—mangat jeuet keu sidroe ureueng meugulat cit—sabe jikalon u jam jih, mangat bek terlambat u turnamèn gulat la'én lheueh nyan. Ngon lagée nyan, jih hana jeuet keu ureueng meugulat, tapi teutap jeuet keu ureueng nonton mantong.

— Geronda, ureuëng ramée kayém geupeugah keu ureuëng nyang meupendidikan: 'Nyoë nakeuh ureuëng nyang tercerahkan.' Peuëkeuh nyan beutôi-beutôi sabe meunan?

— Watée geutanyoe tapeugah 'ureuëng nyang meuphôm', nyan meukeusud jih ureuëng nyang ka trang rohani, ka dewasa rohani. Ulôn ka lôn perati bahwa saban lagée ureuëng hana meupendidikan jeuët that sombong meunan cit jeuët that rendah haté, meunan cit ureuëng meupendidikan jeuët that sombong meunan cit jeuët that rendah haté. Ngon narit la'én, banmandum dasajih na bak pencerahan batin. Nyan keuh nyang geupeugah lé Basil the Great: 'Hai nyang paléng peunténg nakeuh geumat jabatan nyang manyang ngon na pikeran nyang meureundah.' Sidroe ureueng nyang geumat jabatan peunténg ngon na bacut rasa bangga, lam saboh makna, nyan jeuet geupeubena. Teuma hana alasan sapeuë pih keu sidroe ureueng nyang sombong hana geumat jabatan nyang manyang. Banmandum dasajih na bak pencerahan droe, bak pencerahan batin. Meunyo sidroe ureueng meupencerahan, meupendidikan dan, bak watee nyang saban, na hikmah nyang meureundah haté, nyan keuh nyang paleng get. Teuma, hana alasan bacut pih keu sidroe ureueng nyang hana that meupendidikan, tapi peunoh ngon rasa peunteng droe.

'Akai meupujoe'

Bak leubèh le kasus, peundidikan luwa leubèh le meubri bahaya nibak manfa'at — sabab nyan jipeurayeuk rasa bangga droe lam sidroe ureueng, saboh 'pikiran rayeuk' keuhai droe jih. Teuma, pikeran nyan jeuet keu rintangan nyang theun Rahmat Allah bek jipeurap bak gobnyan. Teuma meunyo sidroe ureueng jitinggai keubanggaan droe—pikiran salah keu droe jih nyan—maka Bapak geutanyoe nyang Gèt dan Murah Hati geupeukaya gobnyan deungon pikeran-pikeran Ilahi Gobnyan nyang meucahya. Teuma, meunyo sidroe ureueng nyang malang na pikeran rayeuk keu droe jih dan meugantung bak pikeran nyan lam pikéran jih, jih nyan teutap lagee aneuk ceureumen, cit sie mantong, dan hana sadar keu Rahmat Allah — Roh Kudus. Ngon narit la'én, na bahaya bahwa le that èleumée akan 'peumanyang' ulèe jih, sampoe jeuet lagee balon. Teuma, meunyo sidroe ureueng hana jipeusapat rasa teumakot keu Allah ngon èleumée jih, jih nyan akan meuhadapi bahaya meulètôp lagée balon di udara (seubab skizofrenia), atawa rhët u tanoh (seubab sombong) — dan hancô leubô. Sabab nyan, èleumée harôih jiseutot rasa teumakot keu Allah dan beu saban ngon buet — mangat teujaga keseimbangan. Ilmu nyang keudroe nyan meubahaya.

Watee, geupeusurông lé nafsu keudroe, lôn peugah sapeue keu lôn pujoe, saweueb lôn ka meurumpok sapeue nyang leubeh get nibak ureueng la'én, hukôm-hukôm rohani ka geupeulaku — keu geupeusadar lôn. Teuma, promosi droe nyang meunafsu lagée nyan meubahaya keu sidroe ureueng. Silia nyang jitamong lam mata nyan jipeusakét bacut. Teuma, meunyo sabe jitamong lam mata, nyan jeuet keu radang parah. Meunan cit teujadi disinoe—teuka radang rohani. Meunyo sidroe ureueng na keumampuan akai dan mudah geupeuseuleusoe saboh tugaih, maka ureueng nyan patot sujud ubak Allah, malam uroe, sira geupeugah teurimong gaséh keu Gobnyan nyang ka geubri akai, dan deungon

nyan jeuet geupeubuet buet droe deungon hana leulah. Hana geupeugah teurimong gaséh ubak Allah—pakri jeuet meunan?!

— Geronda, pakri meunyo sidroe ureueng geurasa hana sanggôp peubuet sapeue pih?

— Teuma iblih jicuba jih dari 'sisi' nyang la'én. Na siuroe, sidroe unta jitanyong: 'Jalan toh nyang gata leubeh galak — nyang ék atawa nyang trôn?' 'Heh, pat ka perginya tanoh nyang rata?' jaweueb unta nyan.

Ureuëng nyang hana alasan sapeuë pih nyan leubèh gèt keuadaan jih. Tanyoe, seubalek jih, geubri akai mangat tanyoe nyang meupiké nyan jeuët leubèh gèt keuadaan, tapi nyoe teuka su'ai jih: pakri cara tanyoe pakèk akai nyan? Tanyoe akan geutanyong keu hai nyan. Betapa bijak mandum nyan geuatô lé Allah! Ureuëng nyang hana akai nyan mangat até dan akan meuteumeung keuadaan nyang leubèh gèt bak uroe singoh, seudangkan ureuëng nyang carong that meudeurita.

— Geronda, peu keuh ureuëng nyang na cacat intelektual akan meuteumeung rugoe lam uroe singoh?

— Bak akhéjih, ban dua ureuëng nyang 'carông that' ngon nyang 'kurang carông' saban-saban akan jeuët keu abèe. Di Syuruga keuh akai akan meuteumpat. Di Syuruga, ahli-ahli teologi nyang suci hana akan na bak posisi nyang leubèh meuntông meunyangkôt ngon èleumée keu Allah nibak ureuëng-ureuëng nyang na cacat akai lam udép di donya nyoe. Mungkin cit Tuhan nyang Maha Adil akan geubri nyang keudua nyan sapeue nyang leubeh, sabab lam udep nyoe awaknyan ka geupeukureung le that.

Jak tapeuguna akai geutanyoe deungon beutôi

— Geronda, pakon neukheun sabe bahwa peundidikan nyan saboh syarat nyang jroh keu udep rahéb?

— Ngieng: sidroe ureueng meupendidikan jeuet geubeuet sapeue nibak Bapak-Bapak Kudus dan, ngon bacut usaha — saweueb ka geupaham peue nyang ka geubeuet — jeuet maju ngon sigra. Teuma keu ureueng hana meupendidikan, meunyo hana hormat, payah that keu maju. Ureuëng nyang hana meupendidikan peureulèe geurasa keujadian-keujadian ilahi ngon mukjizat keudroe, dan barô lheueh nyan jeuet geupaham peue nyang geubaca meunurôt peungalaman droe geuh. Seudangkan keu ureuëng meupendidikan, bacut usaha ka cukôp keu meuhase deungon sigra—asai geungui akai ngon hana teupaku bak teori mantong, bék sampoe nyan jicok keumajuan spiritual geuh. Lôn kon, teuntée jih, peugah bahwa awaknyan harôh meuseumangat keu jipham Rahsia Allah ngon akai pikeran.

— Jadi, Geronda, peu keuh sidroe ureueng peureulee geungui akai budi jih lam perjuangan geulawan hawa nafsu?

— Kon mantong lam hai nyan, tapi leubeh dari nyan cit. Sidroe ureueng jikalon rahmat Po Teuh Allah, jikalon banmandum alam semesta, dan jipeumulia ngon jipeugah syukô keu Po Teuh Allah. Cuba tapike: bak akhéjih, Nabi Ibrahim keudroe nyang phon-phon mita Po Teuh Allah. Lheueh nyan barô Po Teuh Allah mita Nabi Ibrahim.

— Peu meukeusud Droeneueh?

— Ayah Abraham nyan sidroe ureueng nyang seumah beurhala — gobnyan seumah beurhala. Teuma Nabi Ibrahim geuperati alam semesta, dan gobnyan hireuen geukalon ureueng ramee seumah beurhala nyang hana meunyo. Gobnyan geupeuphôn meupike ngon geupeugah: 'Hana mungken beurhala-beurhala nyoe, potongan kayèe nyoe, nakeuh dewa dan geupeujeuet donya nyoe. Jadi, soe nyang peujeuet? Soe nyang peujeuet langèt, bintang-bintang, mata uroe, ngon banmandum la'én? Lôn harôh lôn mita Tuhan nyang beutôi. Bak Gobnyan lôn akan meuiman, dan Gobnyan lôn akan lôn seumah.' Bak watée nyan keuh Tuhan geupeuleumah droe bak gobnyan dan geupeugah, '*Jak tinggai nanggroe gata ngon keuluarga gata.*'¹⁶⁷ Tuhan geuba Nabi Ibrahim u Hebron, dan Nabi Ibrahim jeuet keu aneuk kesayangan Tuhan.

Ureuëng nyang meupendidikan mungkén kureuëng hormat, tapi, saweueb mudah jipham hai-hai, ngon bacut rendah haté ngon bacut usaha, awaknyan akan meuhasé. Conto jih, watée kamoe mula latihan jeuët keu operator radio di kompi sinyal teupat lôn dinas militè, na padum-padum boh call sign nyang na lam bahsa Inggréh. Ureuëng-ureuëng nyang meupendidikan ngon jiteupeu basa Inggréh laju jimeurunoe. Teuma, keu kamoe nyang la'én, nyan hana mudah. Malah bak pelajaran teori, nyang hana that sulet, ureuëng nyang na bacut-bacut peungeutahuan sigohlom nyan leubèh mudah keu awaknyan nibak kamoe.

Sidroë-droe ureueng harôh jipeusah beureukat nibak Po Teuh Allah ngon jipham peu nyang ka geubri keu jih. Pakon Po Teuh Allah geubri akai keu geutanyoe? Mangat geutanyoe jeuet ta mita, ta beuet, ngon ta pike keu droe teuh. Tuhan hana geubri akai keu manusia mangat awaknyan sabe pusing piké pakri cara mita cara jak nyang leubeh bagah nibak saboh nanggroe u nanggroe la'én. Gobnyan geubri akai keu geutanyoe mangat jeuet tapeuguna nyan deungon sunggôh-sunggôh keu hai nyang paléng peunténg — nakeuh pakri cara tacok tujuan panggilan geutanyoe: Tuhan, tanoh air syuruga nyang seubeutôjih.

Padum na leubeh beureukat nyang ka Tuhan bri keu bansa Israel! Padum na tanda-tanda, padum na keujajiban! Teuma, watee Nabi Musa, nyang geuba loyang nyang na teutuléh Siplôh Peurintah Po teu Allah, teulat di Gunong Sinai dan hana sigra geutrôn, ureuëng ramè nyan geujôk peurhiasan meuh awaknyan keu Nabi Harun mangat geupeugèt sidroe aneuk leumo meuh dari nyan dan awaknyan geuseumah bak nyan.¹⁶⁷ Teuma bak jameun tanyoe jinoe, pikeran ureuëng ramè... kon lagee pikeran sidroe aneuk leumo! Ngon sabab nyan, sidroe ureueng nyang meupendidikan hana alasan hana jiteupeue peu nyang beutoi ngon peu nyang salah. Tuhan geubri akai bak geutanyoe mangat geutanyoe jeuet tameurumpok ngon Nyang Peujeuet. Teuma, ureueng-ureueng Eropa ka meuleubèh-leubèh ngon akai nyan. Ka lheueh jipeusibak Tuhan nibak hudép awaknyan, awaknyan ka jeuet keu bingung ngon teungoh jijak u jurang.

Dan na cit ladôm ureuëng, bah pih na akai, carong, ngon la'én-la'én — banmandum nyan syarat keu meuhasé — hana jipeureumeun peue nyang tapeugah bak awaknyan.

Barô sagai tapeumula peugah sapeue bak awaknyan, laju awaknyan jiklik, 'Ka meuphôm, ka meuphôm!' — dan, jipotong narit droeneueh, awaknyan laju jipeusigra keudroe keu jipeuseuleusoe peue nyang droeneueh peugah. Aneuk-aneuk muda nyang that carong jiteuka u Gunong Suci. Meunyo tapeugah sapeue bak awaknyan, teurasa lagee awaknyan laju jimeuphôm peue nyang ka jideungo. Teuma, saweueb awaknyan hana fokus, awaknyan jipeublingidong idong, dan peu nyang ka 'jipahami langsung' nyan langsung... teupueh dari pikeran awaknyan. Nyang la'én, di sisi la'én, bah pih hana pikeran seucereudek nyan, jideungo deungon khidmat peu nyang geupeugah bak awaknyan; awaknyan hana jipeutheun, jideungo sampoe abéh, dan peu nyang ka jideungo nyan teutap na lam pikeran awaknyan. Ureuëng nyang phôn nyan le that muphôm, jipeusapat èleumée dari sigala arah, jipeupunoh droe ngon èleumée nyan — tapi hana jipeubuët sapeue. Jipeujeuët akai nyang ka Tuhan brée keu awaknyan hana meuguna; ulée awaknyan ka lagée jipeusok ngon èk. Sabab sombong, awaknyan hana jiteurimong Rahmat Tuhan keu jipeucahya droe. Seudangkan nyang keudua, bah pih hana that carong, jih nyan that rendah haté. 'Gata tateupeue,' kheun ureueng lagée nyan, 'lôn nyoe bangai that!' — laju jitanyong lom: 'Peue nyang gata peugah?' Dan ureueng-ureueng lagée nyan jicuba peubuet peue nyang ka jideungo. Ngon cara nyan, awaknyan peunoh ngon Rahmat dan meukeumang. Ureuëng nyang meureundah haté biyasajih le that jiteupeue, seudangkan ureuëng sombong hana meuphôm sapeue — sabab jih hana jipeureundah droe dan hana jitanyong. Nyang Mulia Arsenius nyang Rayeuk nakeuh ureuëng nyang paleng carong di Keurajeuën Bizantium. Kaisar Teodosius si Agông geutunyok gobnyan seubagoe guru keu dua droe aneuk agam gobnyan nyang me — Arcadius ngon Honorius. Teuma, lheueh

¹⁶⁷ Kalon Kaluaran 32:1–6.

geucok sumpah monastik ngon geutinggai di padang pasé, gobnyan geuduek bak kaki Abba Macarius nyang hana meupendidikan ngon geupeugah: 'Lôn hana lôn turi alfabet dari ureueng biasa nyoe.'¹⁶⁸

— Geronda, pakri cara sidroe ureueng jeuet jipeujioh droe nibak jipeuriksa hai-hai ngon akai mantong?

— Sidroe ureueng harôh geungui akai geuh deungon beutôi. Deungon bantuan akai, ureueng nyan harôh geu-useuha geujak mita keuagôngan Allah mangat jeuet geuteumée Allah, kon malah geupeujeuet akai droe geuh keu tuhan. Ureueng nyang carong seuharôhjih leubeh manyang rohani. Cukôp deungon geukalon siat mantong, awaknyan ka muphôm peu nyang teungoh teujadi. Ngon geungui akai, sidroe ureueng jeuet geubantu ureueng laen — meunyo kon, ureueng nyan jeuet geupeususah ureueng laen. Lôn na lôn teupeue kasus lagée nyan nibak udep ureueng biasa. Dilee lôn na lôn turi sidroe aneuk agam. Watée ayah jih meuninggai, tinggai peuet droe aneuk. Ma jih meukawen lom, dan aneuk-aneuk nyan hana sagai geuteurimong gaséh sayang nibak ma atawa yah tiri jih. Watée aneuk agam nyang malang nyan ka rayek, jihnyan jipeuhah saboh keudée serba na dan jimeubuet. Bak saboh uroe, jihnyan jideungo na sidroe ureueng agam ka meuninggai donya, jitinggai lhée droe aneuk nyang ka jeuet keu aneuk yatim. Jihnyan that seudeh jikalon aneuk-aneuk nyan, dan laju jilamar balée ureueng nyang ka meuninggai nyan: 'Meunyo droeneuh tém, jak tanyoe meukawen; tanyoe tinggai lagée syèdara agam syèdara inong dan tapeurayeuk aneuk-aneuk nyoe.' Inong nyan geutém. Jinoe awaknyan udép lam keuudépan rohani, geubeuet Kisah Ureüeng-ureüeng Suci ngon *Dobrotolyubie*, geujak saweuë biara, ngon na sidroe bapak rohani. Ureüeng agam nyoe geupiké deungon beutôi, geupeubuët deungon beutôi, ngon geuteurimong Rahmat Ilahi. Meunyo kon, tangalashka nyan ka jibisik bak jih: 'Gata ka geuseksa watée ubit, jadi jinoe gata harôh peuseksa aneuk-aneuk nyoe.' Teuma, ureueng nyoe 'jibalah dindam' keu droejih kon ngon buet jeuhet, tapi ngon buet jroh. Na ureueng nyang pakèk akai jih keu buet jroh dan jipeugèt sapeue-sapeue nyang gèt. Nyang la'én jipakèk keu peurusak, dan tangalashka nyan pih jitulông awaknyan lam hai nyoe.

Lam hai Habil ngon Kain, geutanyoe takalon hai nyang saban.¹⁶⁹ Peu keuh Tuhan neucipta Habil dari saboh jeunèh tanoh liat dan Kain dari jeunèh la'én? Kon. Teuma Habil geungui akai nyang ka Tuhan bri keu gobnyan deungon bijaksana. 'Tuhan,' geupike gobnyan, 'ka geubri lôn saboh kawan biribiri — jadi ka teuntée jeuet lôn peuseumah keu Gobnyan sidroe aneuk biribiri?' Gobnyan geupiléh aneuk biribiri nyang paléng got, geusembelih, dan geupeuseumah nyan keu kurban keu Tuhan. Si Kain, la'én lom, geupeuseumah keu Po Teu Allah gandom meusajan ngon reulée ngon dedak. Sidroe geupeuseumah saboh anak kamèng nyang paléng got seubagoe kurubeuen, seudangkan nyang sidroe teuk geupeuseumah sisa-sisa hana meuhareuga nibak bulée jagong, batée jagong, ngon brôk-brôk la'én nibak meupoh. Ka jeut, meunyo hana tatem peuseumah si'e kamèng—paling kureueng cok bacut gandom nyang gléh! Teuma, sayang jih, Kayèn jicok gandom nyang ka jicampô ngon meubagoe rupa brôk-brôk laju jipeu'ungap ateuh meja seumah. Beubida that antara peuseumahan ureueng nyang sidroe ngon nyang la'én! Peuseumahan Habil nyan geuteurimong lé Po Teu Allah, dan lueh nyan Qabil jeuet keu iri até keu Habil dan jipoh maté gobnyan. Meunan kheueh, Po Teu Allah geubri balasan keu Habil ateuh peue nyang ka geutheun, seudangkan abang gobnyan ji-useueng lam uteuen lagée beulatang liar. Ka jeulah bahwa Po Teu Allah geubri keubèbasan keu tiep-tiep ureueng, tapi Habil nyan nyang geungui keubèbasan nyan keu hai nyang jroh.

¹⁶⁸ Kalön Kisah-kisah Meu-ingat bhah Asketisme Bapak-bapak Kudus nyang Meubri-rahmat. Lavra Kudus Trinitas St Sergius, 1993. h. 18.

¹⁶⁹ Kalon Kejadian 4:2–15.

Bab 2.

Teuntang rasionalisme jameun geutanyoe

Akai Sehat lam Udep Rohani

— Geronda, pat teumpat akai sehat lam udep rohani?

— Akai biasa lagèe peu? Akai biasa donya? Akai biasa lagèe nyan hana sagai-sagai teumpat lam udep rohani.¹⁷⁰ Lam udep rohani, malaikat ngon wali jitamong rot tingkap droeneuh; droeneuh takalon awaknyan, meututô ngon awaknyan, lheueh nyan awaknyan jitinggai droeneuh. Teuma, meunyo droeneuh cuba analisis keujadian lagèe nyan ngon akai biasa, droeneuh hana meuteumèe sapeue. Sayangjih, bak jameun tanyoe nyoe nyang peungeutahuan makin meutamah, meuharap bak akai biasa mantong ka jipeugoyang iman sampoe u dasajih dan ka jipeupunoh jiwa manusia ngon rasa ragu-ragu ngon tanda teunanyong. Ngon sabab nyan, tanyoe ka tapeuhilang keudroe tanyoe dari mukjizat—sabab mukjizat nyan geurasa, kon geupeujeulah ngon akai biasa. Malah, iman keu Allah geutarék kuwasa ilahi u bumoe dan geupeubateue mandum akai manusia. Iman geupeujeuet mukjizat, geupeuudép ureueng maté dan geupeujeuet sains teuhireuen-hireuen. Meunyo takalon dari luwa, mandum fenomena udép rohani lagèe hana akai sehat. Meunyo sidroe ureueng hana jitinggai cara pike donya dan hana jeuet keu ureueng rohani, mustahé keu jih nyan jipham Rahasia-rahasia Allah, nyang deuh lagee aneh ngon hana meulogik. Soe mantong nyang yakin jih jeuet jipham Rahasia-rahasia Allah ngon cara teori-teori ilmiah luwa, nyan lagee sidroe ureueng bangai nyang keuneuk kalon Syuruga ngon teropong.

Akai sehat nyan jeuet keu meubagoe keurusakan meunyo sidroe ureueng jicuba pakek keu jiseulidek hai-hai nyang meuhubông ngon alam ilahi—Misteri ngon mukjizat. Ureuëng Katolik, deungon 'akal sehat' awaknyan, ka jipeulaku Ekaristi Ilahi keu dianalisis lam laboratorium kimia—keu jikalon peu keuh nyan beutôi-beutôi Tubôh ngon Darah Almaseh, padahai ureuëng-ureuëng suci, deungon iman mantong, kayém jikalon Daging ngon Darah ateuh rutoe kudus. Hana trép lé, awaknyan mungkén cit jikirém ureuëng-ureuëng suci keu jipeuriksa sinar-X, keu jipeusah mantong kesucian awaknyan! Ureuëng Katolik ka jitinggai Roh Kudus, jigantoe Gobnyan ngon 'akal sehat' droe jih, dan ka jipakèk cit sihé putéh. Keu sidroe ureuëng Katolik nyang jroh haté keu lôn (ureuëng gaséh nyan teungoh jimoë), lôn peugah lagèe nyoe: "Di antara bida-bida antara geutanyoe, nyang saboh nyoe that peunténg: droeneuh meuharap bak akai — seudangkan kamoe meuharap bak iman. Droeneuh ka neupeukeumang rasionalisme dan, secara umum, 'faktor manusia.' Ngon akai sehat droeneuh, droeneuh neubateuh kuwasa Ilahi, saweueb droeneuh neupeuduek Rahmat Allah bak teumpat nyang paléng meuyub. Gata neupeutamah bahan peungawèt kimia u dalam ië suci mangat ië nyan bek beukah. Kamoe meutamah ië suci u dalam ië nyang ka beukah, dan ië nyang ka beukah nyan jeuet keu gèt lom. Kamoe meuiman bak Rahmat peusuci, dan ië suci nyan jeuet teusimpan dua reutôh atawa limong reutôh thôn; ië nyan hana sagai-sagai beukah."

— Jadi, Geronda, peuëkah sidroë ureuëng leubèh jipiléh akai ngon akal sehat nibak Po Teu Allah?

— Mungkén leubèh gèt takheun kon akai, tapi keubanggaan? Sabab, bak dasajih, akai sehat nyang tanyoe peugah jinoe nyan seubeutôiijih nakeuh saboh pemahaman nyang hana gèt dan ka reuloh. Sifeuet sombong nyan nakeuh akai nyang ka beukah; nyan nakeuh 'akal sehat' nyang lam jih meusom sifeuet keudroe-droe ngon musôh—syaitan—ka jipeugot sarang jih. Meunyo 'akal sehat' lagèe nyan jitamong lam buet-buet geutanyoe, geutanyoe ka tabri kuwasa keu syaitan [ateuh droe geutanyoe].

¹⁷⁰ Watèe geupeugah bhah 'akal sehat' dan geukritik nyan, Tua Paisios kon meukeusud keu karunia nyang peunoh deungon rahmat nyang ka Tuhan bri keu manusia, tapi leubèh keu rasionalisme, atawa, lagèe nyang geupeugah lé Tua nyan keudroe, 'akal nyang hana sihat', nyan nakeuh 'akal' nyang hana iman bak Tuhan, nyang hana jiteurimong Peurintah Ilahi dan jipeusampéh keumungkinan na mukjizat. — *Catatan ureuëng alih bahsa.*

— Geronda, meunyoe sidroe ureueng rohani peureulèe geupeukalahkan godaan, peu keuh hana teumpat lé keu akai sehat?

— Lam hai nyoe, geutanyoe harôh tapeubuet pue nyang sanggôp tapeubuet lé manusia, dan nyang hana sanggôp lé manusia tapeuserah bak Tuhan. Na ureueng-ureueng nyang sabe geu-useuha keu 'geumat' mandum hai ngon akai geuh. Lagee ureueng nyang keuneuk geususôn do'a nyang 'carông' lam ulèe geuh. Mangat jeuet fokus, geupaksa pikeran geuh, lleueh nyan ulèe geuh ka mulai sakét. Meunyo lôn hadapi masalah-masalah nyang lôn hadapi tiep uroe ngon cara lagèe nyan, pakri cara lôn jeuet peuseuleusoe jih? Teuma lôn pubuet nyang sanggôp lôn pubuet, dan nyang la'én lôn serah bak Tuhan. "Ya Allah," kheun lôn, "neupeuleumah kheueh jalan keuluwa dan neupeucahya kheueh lôn tentang peu nyang harôh lôn peubuet." Le that ureueng nyang meucuba atô hai ngon meugantung bak akai mantong, akhéjih jipeubingong droe keudroe. Sigohlom tapeubuet sapeue-sapeue, geutanyoe harôh tapeubiyeu Allah nyang meubuet. Bèk tapeubuet sapeue-sapeue meunyo hana tapeucaya bak Allah, sabab meunyo meunan, geutanyoe akan rugoe. Ngon cara meucuba peuseuleusoe hai ngon akai sagai, sidroe ureueng nyan cit jipeubingong droe jih. Sigohlom tiep-tiep buet, geutanyoe harôh tapeubiyeu Allah nyang meubuet. Bèk na tapeubuet sapeue pih meunyo hana tapeucaya bak Allah, sabab meunyo meunan ureueng nyan jeuet keu risau, jipeulelah pikeran, ngon hana teunang haté.

— Geronda, droeneueh na tom neupeugah bahwa droeneueh hana tom neupeubiyeu droe keureuja leubèh. Pakri cara droeneueh neuatô nyan?

— Beutôi, lôn hana lôn paksa droe leubèh, sabab lôn hana lôn pandang hai-hai nyang harôh lôn urôh ngon akai lôn. Meunyo ulèe lôn sakét, nyan sabab lôn seu'uëm atawa sabab teukanan darah lôn meuyub. Cuba tapiké padum na le masalah nyang harôh lôn urôh! Tiap uroe ureueng jiteuka bak lôn deungon meubagoe peunanyöng ngon penderitaan, lleueh nyan pikeran lôn teuma jiwoe bak ureueng-ureueng nyang ka lleueh jiteuka bak lôn deungon meubagoe masalah, bak ureueng sakét, bak ureueng nyang peureulèe. Teuma: meunyoe sidroe ureueng sakét nyang teuka bak lôn ka puléh, deungon sabab nyang hana lôn teupeue, jih nyan hana jipeugah bak lôn mangat lôn jeuet seunang até bacut. Dan lôn pih teutap lôn ingat keu awaknyan cit.

— Geronda, pakri cara sidroe bhikkhu atô pikeran jih mangat bék leuh lé akai?

— Ureuëng harôh atô pikeran ngon bantuan akai budi rohani, kon ngon akai budi donya. Geutanyoe harôh tapeu-atô pikeran bak frekuensi spiritual. Sidroe bhikkhu harôh jipike secara spiritual ngon jipeutumpu pikeran jih bak hai-hai spiritual. Malah bak ureueng awam—meunyo jih nyan ureueng spiritual—akal donya hana teumpat. Akal donya nyan cocok keu ureueng nyang jroh tapi hana meuiman.

— Geronda, peu makna droeneueh ngön narit 'peusat pikeran bak urusan rohani'?

— Peuteumpat pikéran bak hai-hai rohani nyan makna jih meugeumbira kon bak peue nyang jipeugeumbira lé ureueng donya, tapi bak nyang seubalek jih. Conto jih, meugeumbira saweueb droe teuh hana jipeureumeuen sapeue. Tanyoe barô jeuet ta meugrak lam alam rohani meunyoe cita-cita tanyoe meubalek ngön nyang donya. Peu na keuneuk pèng? Jak brèk cit dompèt droe teuh. Peu na gata keuneuk tahta uskup? Peuduek droe gata bak bangku teudakwa.

— Dan padum persen akai sehat nyang na bak geutanyoe, Geronda?

— Gata peureulèe peuleumah bacut 'gigoe'. Lôn meudo'a mangat gata trok bak tingkat cinta nyang luwa akai nyan, nyang nakeuh gila ilahi. Meunyoe kon, ureueng-ureueng nyang jiba u Lembeti,¹⁷¹ , leubeh get keuadaan jih nibak ureueng Kristen nyang na rasionalisme—nyan nakeuh, akai sehat nyang sombong.

¹⁷¹ Rumoh sakét jiwa di Thessaloniki.

Akai rasional donya jipeuseksa sidroe ureueng

— Geronda, lôn rasa haté lôn ka kreueh lagèe batèe. Peuë nyang harôh lôn pubuet keu haté lôn nyang kreueh nyoe?

— Gata hana haté kreueh, tapi na 'ulèe-haté'. Banmandum haté gata ka meusapat u ulèe gata, dan jinoe nyang meukeureuja cit ulèe gata mantong. Tapi gata mantong na keuseumpatan keu tapeubetôi lom — haté gata jeuet jiwoe bak teumpat nyang sibeuna jih.

— Pakri?

— Baca saboh kanon dari Theotokarion tiep uroe.¹⁷² Nyoe nakeuh ubat nyang paleng get keu peupuman lom haté gata. Gata na haté, tapi ka teutôp lé akai piker. Gata ka neuteurimong saboh tipikon Eropa, saboh cara piker ureueng Eropa. Lam mandum hai, gata neuseumike keu jeuet samporeuna secara formal. Meunyo gata nyan sidroe ureueng keurija bak saboh lembaga sekuler Eropa, mandum ureueng pasti jipeugah gata keu conto. Gata teuka u teumpat keurija teupat bak watee dan gata peubuet mandum tugaih nyang geubri deungon sempurna. Gata jeuet keu ukuran keu mandum ureueng. Meunyo gata peuguna konsistensi nyang saban nyan lam udep rohani gata, gata akan meuhase langkah-langkah rayeuk lam rohani dan sigra trok u Syuruga. Tapi, neuteupeue, seumangat Eropa, deungon rasionalitasjih, jitarék sidroe ureueng kon u arah Tuhan, tapi u arah nyang hana teuntee. Jinoe, droeneuh neupeulaku droe lagèe na lam saboh lembaga sekuler. Teuma, lam udep rohani, mandum jih la'én. Keusederhanaan nyan peureulèe that. Peulaku droe deungon sederhana dan peucaya bak Tuhan.

— Geronda, pakri cara mangat jeuet lagèe nyan?

— Gata peureulèe peusampôh pikéran ubeut gata nyan dan peunoh ngon hikmah jameun kon! Peulop droe lam kesederhanaan Bapak-Bapak Rohani ngon Paterika, mangat gata jeuet taturi ajaran rohani nyang peu'ék jiwa u ateueh ngon peuwoe teunaga jih. Óh lheueh nyan, sidroe ureueng hana meudeurita. Akai budi jipeususah ureueng. Contoh jih, lôn peugah: 'Nyoe nyang harôh geupeubuet' — dan lôn pubuet nyan, sabab nyan harôh geupeubuet. Nyan makna jih, lôn pubuet nyan kon dari haté, tapi saweueb akai lôn nyang yue. Dan kon akai mantong, tapi na cit peurunoe nyang jroh nyang peugah: 'Ureueng harôh jibri jalan keu ureueng la'én.' Tapi, haté hana jipeugah meunan. Tapi meunyo haté lôn teugugôh dan lôn bri jalan kareuna gaséh sayang, nyan ka la'én calitra. Watee nyan lôn teurasa seunang.

'Droë' geutanyoë bék na lam buët geutanyoë. Geutanyoë bék mita damè keu droë geutanyoë. Hai nyan jitham teuka Almaseh. Geutanyoe harôh mejuang keu hai nyang jiba damè keu ureuëng la'én. Damè nyang seujati lahé dari tabri damè keu ureuëng la'én. Óh lheueh nyan, Allah geuduek lam droe sidroe ureuëng, dan ureuëng nyan hana lé jeuet keu manusia biasa, meuteumeung keu-ilahian. Meunyo kon, nyang na meukeureuja cit akai, dan banmandum teutap bersifat jasmani dan manusiawi.

Akai biasa donya jipeuleuh akai dan jipeuhabéh teunaga tubôh: jih jipeusempét dan jipeubatah haté, seudangkan akai biasa rohani jipeuluwah haté. Meunyo akai geunguy deungon bijaksana, jih jeuet jipeusentuh haté dan jitulông haté nyan. Watèe akai jitamong u dalam haté dan jeuet keu rakan haté, maka tiep-tiep buet nyang tapeubuet hana lé meudasai bak akai mantong. Akai sehat nyan nakeuh hadiah dari Allah. Teuma, geutanyoe harôh tapeusucî akai sehat nyan.

— Teuma lôn, Geronda, hana haté...

— Droeneuh na haté! Tapi sigra haté droeneuh keuneuk pubuet sapeue, pikéran droeneuh peusiep jih. Usahakan keu meuteumèe akai sehat nyang teuka dari haté, keu meuteumèe iman ngon gaséh sayang.

— Teuma pakri cara lôn peubuet nyan?

¹⁷² Theotokarion (bahsa Yunani: Θεοτοκάριον) nakeuh saboh kumpulan kanon liturgi keu peumulia Indôn Tuhan nyang Paléng Suci, nyang geususôn lé Bapak Nicodemus dari Gunong Athos nyang geuhoreumat dan phôn that geupeuteubiët bak thôn 1796. Di dalamjih na nam plôh duwa boh kanon, nyang geupeugèt lé duwa plôh duwa droe penyusun kidông dari meubagoe masa. — *Catatan Ureuëng Tarjamah*.

— Keu gata peugadoh akai gata, neupuphôn laju ngon nyoe: jak laju ngon gaki plah-plah di Thessaloniki lam saboh unjuk rasa! Bèk padum ureueng peugah gata ka pungo! Gata, hai sayang lôn, neumeuhajat hitông mandum peukara ngon teupat lagee matematika. Peu keuh gata sidroe ahli falak? Keu neupeugöt droe, bèk neupiké ngon akai lé.

— Geronda, buku peu mantong nyang jeuet bantu lôn peubibeuëh droe lôn dari akai piker donya?

— Nyang phon-phon that, beuet kitab-kitab Bapak Gereja, *The History of the God-Lovers*, *The Evergetinos*, *¹⁷³ *—nyan kon kitab teoretis tapi kitab praktis—mangat akai rasional donya nyoe jeuet teupeulét lé roh kesucian nyang sederhana dan lagee bapak . Dan [barô lheueh nyan] gata mulai beuet Abba Isaac — mangat gata bék salah anggap ureueng tuléh nyoe, nyang ka geupeucahya lé Po Teu Allah, seubagoe sidroe ahli falsafah.

Akai sehat donya jipeusilèp keumampuan keu teurasa rohani

Bapak-Bapak Kudus geukalon mandum hai deungon mata rohani, mata Ilahi. Karya-karya Bapak-Bapak Kudus geutuléh lé Roh Allah, dan deungon Roh Allah nyan cit Bapak-Bapak Kudus geupeujeulah Kitab Suci. Jinoenyoe, jarang that ureueng meurumpok ngon Roh Allah nyan, nyan keuh sababjih ureueng hana meuphom karya Bapak-Bapak Kudus. Awaknyan jikalon mandum deungon mata donya; awaknyan hana jikalon leubeh lhok; awaknyan kureueng luwah pandangan nyang jibri le iman ngon gaséh sayang. Bapak Arsenius nyang Mulia nyang Rayeuk hana tom geugantoe ie nyang geupeureundam ôn palem gobnyan, dan ie nyan meubèe that brôk.¹⁷⁴ Teuma pakri cara tateupeue betapa luwa biasa mata ie nyang meureu'ah jiteubiet dari dalam beulangong ie beukah nyan! 'Beuh, nyan saboh hai nyang hana jeuet lôn muphôm!' — mungkén na ureueng peugah. Ureueng nyang peugah nyan hana jitem saba dan jikalon leubeh teliti ie nyan keu jipeureksa peu na la'én di dalamjih, teuma jipeubiyeu mantong sabab hana jimuphôm.

Meunyo akai piker jitamong, sidroe ureueng hana jimeuphom Injil meunan cit Bapak-bapak Kudus. Keumampuan keu jikalon rohani ka jeuet keu bengkok, dan ureueng nyan, deungon jipeureundah Injil ngon Bapak-bapak Kudus deungon akai piker jih, sampoe jipeugah: "Ka padum na treb ureueng jipeususah droe sia-sia deungon tapa, puasa, ngon peu-peu mantong nyang la'en!" Teuma meututô lagèe nyan nakeuh saboh penghujatan. Bak saboh watée, sidroe rahéb dari Keliot jiteuka u kalivaku ngön moto. 'Hai aneukku,' lôn peugah, 'pakon keuh gata peureulèe moto? Nyan kon ka patôt ngön cara udép gata!' 'Pakon hana, Geronda?' jih nyan jitanyong hireuen. 'Peuë hana geukheun lam Injil: "*Gobnyan akan geuteurimöng sireutôh go lipat dan meuteumèe udép keukai?*"¹⁷⁵ 'Watée geukheun "*gobnyan akan geuteurimöng sireutôh go lipat,*" lôn jaweueb, 'Injil nyan teungoh geupeugah bhah peuë nyang geupeureulèe lé sidroe ureuëng. Teuma keu sidroe bhikkhu, seulaén nibak nyan, patôt udép lagèe nyang geupeugah lé Rasul Paulus: '*Saban lagèe hana sapeue, teuma na mandum.*'¹⁷⁶ Nyan makna jih, sidroe bhikkhu hana sapeue, teuma kareuna budi jih nyang göt, ureueng laén jipeucaya hareuta jih bak jih, dan jih jeuet jikeulola. Kitab Suci nyan kon meukeusudjih geutanyoe ureueng biksu harôh tapeusapat hareuta keu droe geutanyoe!" Peu na neukalon pakriban salah tafsiran nyang jeuet jipeugot lé sidroe ureueng meunyo jipike ngon akai mantong? Beu sabe taingat bahwa meunyo sidroe ureueng hana

¹⁷³ 'The History of the God-Lovers' – saboh kitab biografi ureuëng-ureuëng asketik Siria, nyang geususôn lé Theodoret nyang Meubahgia dari Cyrhus. "Evergetinos" – saboh kumpôlan sistematis ajaran bapak-bapak gereja lam peuet boh jilid, nyang geususôn bak masa Bizantium lé rahéb Paul Evergetis dari Biara Konstantinopel dan phon that geupeuteubiët bak akhé abad keu-18 lé Bapak Nicodemus nyang Geuhoreumat dari Gunong Athos. – *Catatan Penerjemah*.

¹⁷⁴ "Ureuëng tuha geutanyong bak Abba Arsenius, geupeugah: 'Pakon droeneueh hana neugantoe ië nyan ngon ranténg kayèe – meubèe jeuheuet?' Gobnyan geujaweueb: 'Sabab ukhèe ngon minyeuk meugah nyang lôn nikmati di donya, lôn harôh lôn tahan bèc jeuheuet nyoë.' The Ancient Paterikon, Moscow, 1899. hlm. 45.

¹⁷⁵ Matius 19:29.

¹⁷⁶ 2 Kor. 6:10.

jipeusucé droe, meunyo pencerahan ilahi hana teuka bak jih, maka tafsiran nyang jibri nyan hana la'én nakeuh keubingongan nyang paléng parah.

Na sidroe ureueng lheuëh nyan geutanyong bak lôn: "Pakon Mak Tuhan hana geupeubuet mukjizat di pulo Tinos, dan pakon ureueng Itali geupeuleutôp kapai prang 'Ellie' bak Uroe Raya Durmisi?"¹⁷⁷ Teuma, deungon geupeubiyeu keujadian jeuheut nyan teujadi, Mak Tuhan ka geupeubuet saboh mukjizat nyang leubeh rayek. Leutôpan 'Ellie' nyan ka geupeupeunoh ureueng Yunani deungon rasa beungeh. Ureuëng Yunani sadar bahwa hana sapeue pih nyang suci keu ureuëng Italia, ngon lagèe nyan, sira jiklik 'Hurrah!', awaknyan jipeulét ureuëng Italia nyan dari tanoh awaknyan. Dan meunyo ureuëng Italia hana jipeubuët buët keujam nyan, teuma, kareuna hana jimeuphôm ateueh ureuëng Italia nyang hana takwa nyan, ureuëng Yunani mungkén jipeugah: 'Lagipun, awaknyan nakeuh ureuëng nyang taat cit; awaknyan nakeuh rakan geutanyoe.' Teuma jinoe, ureuëng nyang meupiké rasional jiteuka dan jipeugah: 'Pakon Mak Tuhan hana geupeubuët mukjizat bak watée nyan?' Nah, peuë nyang jeuët tapeugah keu nyan? Nyang la'én jitanyong: 'Pakon Alkitab jipeugah bahwa apui dapu Babilonia, nyang keu lhèe droe aneuk muda nyan jipeutamong, meuhu sampoe tujôh plôh sikureuëng boh jaroe? Peu na geu-ukô ngön geulari atawa peu?' Teuma bak phôn-phôn manyang apui nyan jiték tujôh hasta. Lheuëh nyan, hana piyôh, meubagoe bahan nyang jeuet tutông geutiek u dalam tanô nyan sampoe apui jih meukobar tujôh go lipat. Tujôh go tujôh nyan peuet plôh sikureueng, kon nyan? Teuma pakri meunyo ureueng nyang tanyong nyan keudroe geutiek u dalam tanô nyan? Bak ureuëng-ureuëng nyan deuh takalon rasionalisme, saboh akai nyang hana makna, nyang na di luwa that kenyataan. Ladôm ahli teologi jinoe-jinoe nyoe jipeususah droe ngon 'masalah-masalah' nyang saban lagèe nyang ka geupeugah di ateueh. Miseue jih, awaknyan jitanyong: 'Pakri haba iblih-iblih nyang jitamong lam kawan bui nyang teuba lam la'ôt?'¹⁷⁸ Peuëkeuh awaknyan seulam atawa mate teureubam?" Teuma nyang peunténg nakeuh iblih-iblih nyan ka jiteubiet dari ureuëng agam nyan. Peuë urôsan gata keu peue nyang teujadi ateueh awaknyan lheuëh nyan! Leubèh gèt gata pastikan droë gata bék sampoë keunong kuasa jahat cit, dan bék peupuséng ulèë gata keu pat iblih-iblih nyan jinöë.

— Dan na ladôm ureuëng, Geronda, jicuba peusaban Injil ngön akai sehat manusia. Ngön geungui akai sehat nyan, awaknyan geupareksa Injil dan hana meuteumée makna sapeuë pih.

— Hana mungken tapeusapat Injil ngön akai biasa manusia. Gaséh sayang nyan nyang jeuët keu inti Injil. Meunfaat droë nyan nyang jeuët keu inti akai biasa. Injil na geupeugah: 'Meunyo na ureuëng paksa gata jak saboh stadia, jak laju duwa.'¹⁷⁹ Peu na akai sehat lam nyan? Malah, nyan jipeuleumah ka gadoh akai. Nyan keuh sababjih ureuëng nyang meuhajat peusapat Injil ngon akai sehat nyan bak akhéjih meuteumeung jalan buntu. Conto jih, na meubagoe organisasi nyang geupeubuët buët amal. Watee awaknyan jideungo na sidroe ureueng ka bangkrut, jeuet keu gasien ngon peureulee pèng, awaknyan jikheun: 'Kamoe akan meubantu ureueng nyoe, tapi phon-phon kamoe akan pastikan bahwa jih nyan beutôi-beutôi peureulee.' Ngon lagee nyan, dua atawa lhee droe waké dari organisasi nyan jijak u rumoh ureueng nyang ka bangkrut nyan keu jipareksa peu beutôi jih nyan peureulee. Awaknyan trok u rumoh nyan dan jikalon, miseu jih, saboh ruweueng tamu nyang that mewah ngon perabot jih. Lheuëh nyan awaknyan jipeugah: 'Wah, wah, kursi-kursi leumiek nyan, perabot-perabot nyan! Meunyo jih na perabot lagèe nyan, ka teuntée jih hana peureulèe sapeue.' Dan awaknyan jitinggai ureueng nyan hana

¹⁷⁷ Bak uroe 15 Agustus 1940 (Pesta Hana-Hudép Bunda Allah nyang Paléng Suci meunurôt kalènder Gaya Barô), kapai krusè Angkatan La'ôt Yunani 'Elli', nyang teungoh meulabôh di la'ôt luwa pelabuhan pulo Yunani Tinos, jipeulambông lé saboh kapai seulam Italia. Pasukan Italia jipeulôt torpedo u 'Elli' nyan bak watée aneuk kapai Yunani teungoh jitrôn nibak kapai keu jiseutöt peurayaan keu Ma Allah Nyang Paléng Suci (Tinos nakeuh teumpat salah saboh ikon mukjizat Ma Allah nyang paléng jihoreumat di Yunani). Buet khianat nyoe geupeubuet duwa buleuen siteungoh seugolom Italia geupeunyata prang ateueh Yunani. O'h ka lheuëh kapai 'Elli' jipeutenggelam, saweueb sadar bahwa prang ngon Italia hana jeuet elak le, ureueng Yunani ka geupeuphon meusiap-siap ngon sunggôh-sunggôh keu geupeutheun nanggroë droe. — *Catatan ureueng alih bahsa.*

¹⁷⁸ Kalôn Matius 8:32.

¹⁷⁹ Kalôn Matius 5:41.

jibri bantuwan sapeue. Teuma, awaknyan hana sadar bahwa ureueng nyang malang nyan hana sapeue keu jipajôh. Awaknyan hana sadar bahwa meunyoe sidroe ureueng ka meuteumée musibah, nyan kon meuma'na jih laju harôh geutuka bajée jih ngon kain compong ureueng meulakée-lakée. Dan pakri cara tateupeue—mungkén perabot nyan ka na di rumoh jih dari jameun dilee dan jih goh lom na watée keu jipeubloe? Atawa mungkén na ureuëng la'én, 'oh ka jiteupeu keuhai keupeureulée keuluarga jih, ka jibri kursi-kursi nyan seubagoe hadiah? Ureuëng geupeunilé ngon geupeugöt keuputôsan meunurôt akai ngon akai sehat, nyan keuh seubab jih awaknyan jeuët keu bingông, dan Injil hana jitamong lam udép awaknyan. Ureuëng geukalon sapeue-sapeue hana sampoë, ngon seubab nyan geupeumakna mandum meunurôt cara droe maséng-maséng.

"Bèk meuhukôm meunurôt rupa luwa"¹⁸⁰

— Geronda, lôn rasa keumampuan lôn keu meuhukôm, rasionalitas lôn, ngon anggapan manusia tentang keubeunaran nyan jitham perkembangan rohani lôn.

— Beutôi, ka teuntée. Nyan jipeuhambat perkembangan rohani sabab [kareuna nyan] Rahmat Allah jitarék droe. Dan lheueh nyan, sidroe ureueng tinggai hana bantuan Ilahi, rhêt, dan meuteumée keugagalan nyang total. Penilaian ngon keu'adélan manusia, biasajih, hana adé. Keubeunaran Allah nakeuh gaséh sayang, saba, ngon tahan uji. Teuma droeneueh neupeuriksa mandum hai deungon akai manusia. Nyan keuh dari kuman nyoe keudroe peunyakét rohani droeneueh jipeumula. Ubat nyang jeuët peupuléh peunyakét nyoe nakeuh pikeran nyang jroh. Meunyo sidroe ureueng jipike deungon gèt—nyan makna jih, na pikeran nyang jroh, 'beuna'—kapasitas haté jih meutamah luwah. Gata le that neungui akai manusia, ngon sabab nyan gata harôh that-that neujaga pikeran gata, sabab keuputôsan nyang gata capai meulalu pikeran nyan nakeuh cit keuputôsan manusia. Nyan kon dari roh ngon hana teupeusucôe.

— Geronda, pakon lôn kayém that meuhukôm?

— Akai pribadi droeneueh nakeuh pendidikan hukôm droeneueh. Nyan keuh sabab jih droeneueh meuhukôm lagée nyan. Na padum-padum boh bidang éleumée atawa profesi nyang kayém jipeutimoh rasionalitas nyang kréng lam droe ureueng. Rasionalitas nakeuh peunyakét ureueng-ureueng carông. Peunyakét nyan ka jikumat awaknyan sampoe u tuleueng sumsum. Ngon lagée nyan, bah pih droeneueh na haté, rasionalitas droeneueh leubèh utama nibak haté nyan.

Na ureuëng-ureuëng nyang that rasional, dan awaknyan jipeuhukôm deungon egois—awaknyan hana jipeu-aku soë mantong nyang leubèh göt nibak droëjih. Awaknyan jilakée kesempurnaan—tapi kon keu droëjih, keu ureuëng la'én mantong. Awaknyan puas deungon keuleumahan droëjih, tapi awaknyan jipeusalah ureuëng la'én. Nyan anèh that! Ureuëng lagée nyan ka jipeugöt cit gambaran droë keu ureuëng ramè; nyan makna jih, awaknyan ka jipeugöt saboh keupribadian luwa—nyang bak dalam jih, peunoh deungon keumunafèkan. Hana meusapeuë pih kesederhanaan bak awaknyan. Bida antara ureuëng Eropa ngon ureuëng Yunani (meunyo lon seubôt 'ureuëng Yunani' nyan makna jih roh Ortodoks) na bak hai nyan keuh. Gata hana sagai jeuët teupahom ureuëng Eropa—pajan ngon pakri cara nyang paléng got keu tapeurap droë ngon awaknyan. Sabe geupeugah "Selamat teuka!" — ngon seunjom ubit nyang palsu. Tapi cuba kalon ureueng Yunani, mandum langsung jeulah. Meunyo jih teungoh mangat haté, jih hana jipeusom. Meunyo jih na masalah, nyan pih deuh that. Ngon deungon takalon pakri perasaan sidroe ureueng, tanyoe jeuët ngon mudah tapeurap hubungan ngon jih.

— Geronda, pakon na ureuëng nyang galak jipeunilai ureuëng la'én, buët-buët jih, ngon banmandum nyang teujadi di donya — dan jipeubuët nyan deungon burôh that?

— Lam hai lagée nyan, sidroe ureueng geupeujak droe jih lé akai mantong; nyan makna jih, utôk jih mantong nyang meukeureuja, dan hasé nibak keureuja nyan nakeuh hukôman. Jroh that meunyo Tuhan

¹⁸⁰ Yohanes 7:24.

geucok sidroe obeng dan geupeuleumah bacut utôk ureueng-ureueng nyang leubèh that na akai nyan. Leubèh bibeuréh pikeran, leubèh ureüeng nyan peunoh deungon Rahmat. Nyang lôn meukeusud deungon 'pikeran' nakeuh peuniléan manusia, sifat keudroe, ngon rasa peucaya droë. Teuma, meunyoe sidroe ureüeng, sadar bahwa peuniléan jih nyan salah, jipeugah: 'Keumampuan keu meuhukôm nyang lôn na nyoë nakeuh hukôman donya; jih kureueng pencerahan ilahi, ngon sabab nyan lôn pasti meusalèh; akébatjih, lôn bèk pakèk keumampuan nyoë,' maka Tuhan langsông geupeucahya ureüeng nyan; ureüeng nyan akan meuteumée keupekaan ngon jeuët geupeubida antara nyang beutôi ngon nyang kon.

Syeitan jipeusisat ureüeng carông deungon peuniléan luwa. Meunyo sidroe ureüeng na sifeuët manusia, maka jih jipeunilé deungon cara manusia dan jipeubuët desya. Mangat peuniléan jeuët keu Ilahi, sifeuët manusia harôh gadoh. Peuniléan donya nakeuh peuniléan nyang salah. Padum na le that kezaliman dari meubagoë macam teujadi! Kerep that sidroe ureueng rhêt lam desya! Sabab nyan, keu tajaga jiwa, sabe peutamong pikeran nyang jroh lam buet gata.

Tiap-tiap ureüeng nyan saboh misteri, dan pakri cara tateupeuë ureüeng lagèë peuë jih nyan! Bak saboh watèë, kamoe teungoh meuraya Kebangkitan Kristus nyang Mulia di saboh kaliva di Gunong Suci. Lheuëh Liturgi Ilahi, kamoe laju duek bak méja keu peugadoh puasa ngon keju dan boh manok Paskah. Sidroe rahéb jiduek bak binèh lôn—sidroe ureueng ba beuban meuguda nyang jipeuguna guda keu jiba kayèe apui. Lôn kalon jih nyan jidorong keju ngon boh manok nyan u sampéng. 'Nyan, pajôh,' kheun lôn. "Ka, ka," jaweueb jih, "lôn buka puasa." Lôn kalon – jih hana jipajôh. "Nyan, pajôh laju," lôn peugah lom, "nyoe uroe Paskah, toh!" "Meu'ah lôn, Geronda," jaweueb jih, "lôn hana lôn pajôh bak uroe lôn teurimong Komuni Suci. Lôn buka puasa poh dua seunja nyoe." Jih ka puasa dari baroe, dan bak uroe Komuni nyan keudroe jih pajôh bak seupoet! Peu na gata kalon peu nyang jipeubuet nyan kareuna hormat? Teuma ureueng la'en mungkén jipike jih nyan hana la'en nibak sidroe ureueng ba keledai biasa.

Manusia nyan saboh misteri! Dan meunyo gata teupaksa meuhukôm ureüeng la'én, cuba tanyong bak droë: 'Peu keuh hukôman lôn nyan dari Tuhan, atawa na meupihak?' Ngon narit la'én, peu keuh nyan beubaih dari meukeupeunténgan droë, atawa ka teulindông lé nyan? Bèk peucaya keu 'droë' gata bahpih lam hukôman gata keudroe. Meunyo sidroe ureüeng meuhukôm, , nyan areutijih le that meukeupeunténgan droë lam droëjih. Lôn teupaksa peuteubiët hukôman ateuëh meubagoë-bagoë masalah, dan lôn teupaksa pubuët nyan bah pih lôn hana meuh'eut. Lôn meuhukôm hana meupandang keupeunténgan droë atawa pilih kaséh, tapi, bah pih meunan, watèë lôn beudôh lheuëh nyan keu meudo'a, lôn hana meurasa—beh, taseubôt mantong—manèh nyang lôn rasa bak uroë-uroë watèë lôn hana meuhukôm. Dan nyoe kon sabab nurani lôn jitudôh lôn ateueh sapeue — kon, [cit] sabab lôn ka lôn hukôm seubagoe manusia. Dan peu kheueh nyang jeuët tapeugah meunyoe hukôman nyan salah, atawa meunyoe ureueng nyang jipeutudôh nyan na keuadaan nyang jeuët keu peureungang, atawa meunyoe hakém nyan jipeuguna ukuran manusia lam jipeunilé peu nyang teungoh teujadi? Meuhukôm nyan kon saboh hai nyang reunggan. Hak meuhukôm nyan milék Po Teu Allah. That teumakôt that nyan! Dan keunyataan bahwa ureüeng nyang duek di kurusi hakim nyan ureüeng nyang göt haté hana meupeubida sapeuë pih lam hai nyoe. Nyang peunténg nakeuh hasé nyang jipeuteubiët lé hukôman gobnyan.

Geupeureulèe that akai meupiké. Teuntèe sagai, tiép-tiép ureüeng na keumampuan meupiké, tapi, nyang seudéh jih, leubèh le nibak geutanyoe geungui akai meupiké nyan kon keu droe geutanyoe, tapi keu ureüeng la'én (mangat awaknyan bék, ngon hana teusangka-sangka, leubèh jroh bak mata ureüeng la'én nibak geutanyoe). Ngon cara nyan, tanyoe tapeukuto cara tapiké—deungon peunilé, hukôman, ngon tuntutan keu ureüeng la'én mangat awaknyan beu leubèh göt. Seuharôhjih, tuntutan nyan beu geutuju keu droe teuh mantong, nyang kureueng tekad untuk geujak bak jalan rohani ngon sunggôh-sunggôh sira geupeumaté hawa nafsu, mangat roh geutanyoe jeuët beubaih ngon meureumpok u Syuruga.

Bab 3. Generasi Barô

Meukureuengjih Semangat Peumudho Droë

Uroë nyoë, leubèh le ureuëng hana sadar keu seunang nyang jiba lé peunyerahan droë. Ureuëng hana galak keurija brat. Udep hana meuguna, meuh'eut keu udep nyang seunang, ngon le wateë luang ka jitamong lam udep awaknyan. Semangat peunyerahan droë ka meukureuëng. Meunyo ureuëng meuhase meuteumèe sapeue deungon hana payah, keu peuseunang droë, awaknyan geuanggap nyan sibagoe saboh keujayaan. Awaknyan putôh asa meunyo hana meuteumèe udép nyang mudah. Teuma meunyo awaknyan geukalon mandum nyan dari sagoe pandang rohani, awaknyan teuma seunang até lam keuadaan nyan, sabab ngon nyan awaknyan geubri saboh keuseumpatan nyang jroh keu geupeubuet buet nyang luhur.

Jinoenyoe, mandum ureueng — muda ngon tuha — jikejar udep nyang mudah. Ureueng-ureueng rohani jimeu-useuha keu meuteumèe kesucian ngon useuha nyang paleng dit. Ureueng-ureueng donya jimeu-useuha keu meuteumèe pèng seubanyak-banyak jih hana meukeurija. Aneuk-aneuk muda jimeu-useuha mangat lulus ujian hana meubeuet, keu meuteumèe ijazah hana tom jitinggai kafe. Dan meunyo jeuet, sira duek di warôk kupi, geutelepon universitas keu geuteupeue hasé ujian, awaknyan pasti mangat that até. Nyan, nyan, ka trok cit ka lagee nyan! Le that aneuk muda jiteuka u kaliva lôn dan jilakèe: 'Neumeudoa keu lôn mangat lôn tamong universitas.' Awaknyan hana geupeusiap droë keu ujian, tapi geupeugah: 'Po teu Allah jeuet geutulông lôn.' 'Beu siap-siap,' lôn nasihat awaknyan, 'ngon lakèe tulông bak Allah rot du'a.' 'Tapi pakon?' geutanyong lé awaknyan deungon hireuen. 'Peuëkheun Allah hana jeuët geutulông lôn, meunyo hana lôn siap-siap?' Jadi, peuëkheun nyan meuma'na Allah geubri beureukat keu keumalasan gata? Kon meunan cara jih. Tuhan akan geutulông meunyo sidroe aneuk muda geubeuet dan geu-useuha seubeuet-beuet jih, tapi hana ék geupeusimpan peue nyang ka geubeuet lam ingatan jih. Na padum-padum droë aneuk muda hana ék geuingat atawa geupaham peue nyang geubeuet, tapi awaknyan teutap geu-useuha dan geukeurija kreueh. Tuhan akan geutulông murit-murit nyang rajén nyan mangat jeuet keu carong that.

Untông jih, na keucuali. Sidroe aneuk muda dari Chalkidiki jiseulamat ujian tamong keu lhee boh fakultas bak watee nyang sa dan jiteurimong bak mandum fakultas nyan!¹⁸¹ Leubeh nibak nyan, bak saboh fakultas, hase ujian tamong jih nyan nyang paleng manyang, seudangkan bak fakultas laen jih jeuet keu nomor dua. Teuma, bah pih meunan, aneuk muda nyan geupeuputôh leubèh gèt geujak keurija keu geupeukureueng beuban ayah gobnyan, nyang geukeurija di tambang keu geupeulara keuluarga. Jadi gobnyan hana geutamong u universitas; seubalekjih, gobnyan meuteumèe keurija dan geupeuphôn ba pèng u rumoh. Ureueng nyoe nakeuh ubat keu jiwa lôn. Keu ureuëng-ureuëng muda lagèe nyan, lôn siap maté, jeuët keu abèe. Teuma, leubèh le aneuk muda ka jitamong lam peungarôh donya nyoe dan ka jeuët keu reuloh ngon rusak lé donya nyan. Awaknyan ka jimeurunoe keu jipeunténg droë mantong, jipiké keu droë mantong — hana jipiké lé keu jiran gobnyan. Dan makin le neubantu awaknyan, makin seumakén awaknyan jeuët.

Lôn kalon aneuk muda jinoe hana meutentu. Jih meuhukôm saboh hai, jipeubuet hai la'én, dan ka muak ngon hai nyang keulhèe. Teuma haté sidroe ureueng hana sagai-sagai brôk atawa tuha. Teuma awaknyan... Jeut keu biksu brat that keu awaknyan. Meukawén nyan teumakot that. Aneuk muda nyang teuga-teuga jiteuka u Gunong Suci, jitinggai, lheueh nyan jigisa lom. "Ah," kheun awaknyan, "tapi jeuet

¹⁸¹ Sigohlom nyoe, di universitas-universitas Yunani, ureueng nyang meulamar jeuet geuikôt ujian tamong keu padum-padum boh fakultas bak watee nyang sa. Jinoe, awaknyan cit jeuet geuikôt saboh mantong.

keu biksu nyan brat that keureuja. Beudoh tiep malam seugolom suboh. Kon siuroe dua uroe mantong, tapi sabe-sabe!" Awaknyan jigisa lom u donya, tapi di sinan pih awaknyan hana meuras a nyaman. "Peue," kheun awaknyan, "nyang jeuet lôn peubuet lam masyarakat nyoe? Ngon ureueng lagèe peu lôn ikat nasib meunyo lôn meukawen? Hana la'én cit meupaloe ngon risau." Awaknyan jiwoe lom u Gunong Suci, tapi ltheueh tinggai si'at di sinan, awaknyan jikheun lom: "Susah that!"

Aneuk muda jinoe nyan lagèe moto barô, minyeuk lam meuseun jih ka peukat sabab leupi. Mangat moto nyan jeuet udép, minyeuk nyan harôh seu'uem dilee — meunyoe kon, hana sapeue nyang jeuet. Malang that aneuk muda nyan! Awaknyan jiteuka bak lôn u kaliva — kon sidroe duwa droe mantong, tapi ramèe that — laju jitanyong: 'Peue nyang harôh lôn peubuet, Ayah? Pakri cara lôn peuhabéh watèe? Lôn ka teungoh sakét até.' — "Adék lôn, mita mantong buet," kheun lôn, dan nyang jiseu'ôt nakeuh: "Nyan kon masalahjih. Lôn na pèng. Pakon lôn peureulèe keureuja nyoe?" — "Tapi Rasul Paulus," lôn peugah lom, "geutuléh: *'Meunyo na ureueng nyang hana jitem keureuja, bek jipajôh.'*"¹⁸² Bah pih gata hana masalah pèng — keu tapajôh, gata harôh keureuja. Buet nyan jitulông ureuëng peupanas minyeuk lam meusén droe jih. Buet nyan nakeuh kreativitas. Jih nyan jiba seunang haté keu sidroe ureuëng dan jipeureungang beuban ateueh haté jih, murông jih. Nyan keuh, rakan lôn nyang jroh! Mita keurija nyang jeuet neusuka bah pih bacut mantong, laju neupuphôn keurija. Neucuba mantong dan neukalon [pakri mandum meu'ubah]!"

Na padum-padum droe aneuk muda nyang ka hék, tapi rasa hék nyan jipeupuléh teunaga awaknyan. Aneuk-aneuk muda jiteuka u rumoh lôn, jiduek lam lintông dan ka hék cit meunyo jiduek mantong. Nyang la'én, deungon that ramah, sabe jitanyong: 'Pakri cara lôn jeuet bantu droeneueh? Peue nyang jeuet lôn ba keu droeneueh?' Lôn hana sagai lôn lakèe bantu. Bak watèe malam, 'oh ka hana lé ureuëng nyang teuka, lôn peudép lampu tangké dan lôn peugöt mandum keudroë: lôn jak mita kayèe apui, lôn peudép duwa boh dapu bak musém leupië, dan lôn peugléh rumoh ngön halaman. Ramèe ureuëng nyang teuka jipeutinggai kuto: jiba leubèk u dalam rumoh dan jipeutinggai kaos gaki kuto jih meuhambô-hambô lam halaman. Ureuëng la'én jikirém kaos kaki nipéh keu lôn, dan lôn bagi keu ureuëng nyang teuka — awaknyan jipakèk, tapi ltheueh nyan jipoh kaos kaki kutoe jih bak pat mantong. Malah lôn bri sapu jaroe mangat jeuet jibalôt, tapi awaknyan leubèh galak jipeubiyeu mantong lagee nyan.

Ka lhee go lam udep lon lon lakee tulong bak ureueng. Na si go lon peugah bak sidroe aneuk agam: 'Lon peureulee duwa kutak apui suet bak keude di Karyes.'¹⁸³ Lôn ka na peuet boh pematik, tapi lôn peugah nyan bak jih keu lôn peuseunang haté jih. Jih jipuwoe deungon jipuplueng, galak that ngon ka abéh napah, jiba apui mancè nyan keu lôn, dan rasa leteh jih ka gantoe deungon teunaga nyang barô, sabab jih ka jirasakan rasa seunang nyang teuka ltheueh meukorban. Seumeuntara nyan, si sidroe teuk teutap jiduek mantong dan ka jeuet keu leteh. Ureuëng meujuang keu meuras a seunang, tapi mangat seunang nyan teuka, sidroë ureuëng harôh geupeukorban droë. Seunang nyan lahé dari peungorbanan. Seunang nyang seubeutôijih teuka dari gaséh sayéng. Dan meunyo gaséh sayéng nyan geupeukembang, sidroë ureuëng geupeuraya ngon geumeuseunang-seunang. Egois ngon cinta keu droë nyan nakeuh siksa keu sidroë ureuëng; nyan keuh nyang peuteun jih.

Bak siuroe, na dua droe teuntra muda jiteuka u Gunong Suci dan jipeugah bak lôn: "Kamoe meuh'eut jeuet keu bhikkhu." — "Pakon gata meuh'eut meunan?" lôn teumanyong. "Seunapat ka na hajat nyan bak gata?" — "Nyan," jiseu'ôt, "barô mantong teuka lam pikéran kamoe. Kamoe ka trok u Gunong Suci nyoe keu jak saweue mantong, jinoe kamoe teungoh piké keu tinggai disinoe keu siumu masa. Di lua sinan lam donya umum, soe nyang teupeue — mungkén teujadi prang lom!" — "Hana

¹⁸² 2 Tesalonika 3:10.

¹⁸³ Karyes — pusat administrasi Gunong Athos, di sinoe na Kinot Suci, kantô gubernur, kantô polisi, kantô pos, keudè-keudè, dan la'én-la'én — *Catatan Penerjemah*.

malèe gata!" kheun lôn. "'Mungkén teujadi prang lom!' Dan pakri cara gata jeuet peutalô droe nibak dinas teuntra?" — "'Kamoe akan mita,' jaweueb jih, 'alasan peu mantong.' Peue nyang akan jiteumèe di sinan? Meupura-pura sakét jiwa atawa jipeuteubit alasan la'én... Nah, peue nyang jeuet lôn peugah, pasti jiteumèe alasan... 'Meunyo,' kheun lôn bak jih, 'gata jeuet keu biksu kareuna alasan keu keupeuténangan droe lagèe nyan, maka gata ka gagal dari phôn." Teuma keu ureuëng la'én, hana sapeue pih nyang jeut keu halangan keu meukawén ngon peudong keuluarga ka trép nyoe. Teuma awaknyan jijak bak lôn ngon jipeugah: 'Pakon lôn harôh meukawén? Peu jeuët keuh tapeudong keuluarga ngon tapeurayeuk aneuk miet bak masa nyang brat lagèe nyoe?' — 'Ka göt,' lôn peugah, 'peu udep ka teudong bak masa-masa penindasan? Soe hana meukeureuja atawa meukawen? Mungkén gata nyan cit malee that keu peuphon keuluarga?' — "Lôn," jaweueb jih, "lôn keuneuk jeuet keu bhikkhu." — "Tapi seubab jih nyan keumaleesan gata! Peu keuh gata nyan beutôi-beutôi jeuet keu bhikkhu nyang jroh?" Peu na gata muphôm nyoe? Meunyo sidroe aneuk dara jitem jeuet keu biarawati, jipike: 'Pakon lôn harôh tinggai lam donya layeue, meukawen, na aneuk? Nyan mandum payah ngon reuloh. Leubeh gèt lôn jak u biara. Lôn akan lôn pubuet lagee nyang jiyue, hana meutanggông jaweueb sapeue pih, dan meunyo na nyang teugurôh, lôn peureundah ulèe mantong. Cuba mantong peudong rumoh droe di donya luwa! Teuma di biara, banmandum nyang gata peureulèe ka geuseudia: bilék keudroe, makanan ka siap, ngon la'én-la'én..." — jadi, meunyo sidroe aneuk dara meupiké lagèe nyan, beu jiteupeue bahwa jih nyan ka gagal dari phon mula. Peu nyan anèh bak gata? Bèk hireuen; ureueng-ureueng lagèe nyan beutôi-beutôi na. Ingat nyoe: ureueng nyang rajén akan meuhasé dipat mantong. Ureueng agam nyang meukeluarga nyang rajén akan meuhasé lam udep seubagoe bhikkhu, dan sidroe bhikkhu nyang rajén — meunyo jih jipiléh jalan udep meukeluarga — akan meuhasé cit.

Sidroe aneuk muda jitamong u biara seubagoe novis, tapi jitulak untuk jipotong ulèe. 'Pakon, aneuk lôn, gata teumakôt keu udep seubagoe bhikkhu?' lôn teumanyong bak jih. 'Sabab,' jijaweueb, 'kawét bhikkhu nyan jipeuingat lôn keu helm sidroe teuntra!' Cuba deungo nyan! Jih hana jitem jeuët keu biksu mangat hana payah jipakèk kupiah biksu! Kupiah nyan jipeuingat jih keu helm sidroë teuntra! Teuma, peuëkeuh ka lheuëh jipakèk helm nyan? Bah pih ka lheuëh, nyan cit padum-padum go watèe latihan lam teuntra — nyan pih goh teuntèe beutôi! Dan pat teuma jih meuteumèe keuseumpatan keu ji'eum bèe beudé bak prang! Helm, meunyo takalon, nyan keuh nyang teuingat jih! Peu na tateupeue peu nyang teungoh teujadi? Tapi peu nyang ka tuwoe jih keuhai udep santeut? Cuba peugah bak lon, ureueng lagee peu jadih jih meunyo jipeuphôn udep santeut jih lagee nyoe? Bak akhe jih, ureueng malang nyan ka jicukô ôk jih di saboh teupat, tapi hana sagai-sagai jipakèk kupiah santeut nyang teubai nyan.

Bak watee la'en, dua droe aneuk muda jiteuka u teupat lôn meukabéh, ban dua nyan ôk jih ka panyang rab trôh u keuieng. Lôn keuneuk pot ôk jih nyan, tapi awaknyan hana jitem. Lôn teungoh meuhajat keuneuk jak u pat, jadi hana ék lôn meututô panyang-panyang ngon awaknyan — lôn bri mantong ië sirup ngon kueh keu awaknyan. Teuma na saboh mie teungoh meujak-jak lam lintông lôn. Sidroe aneuk muda ôk panyang nyan jikalon mie nyan laju jitanyong, 'Jeut lôn cok mie nyoe?' 'Cok laju,' kheun lôn. Jihnyan jicok mie nyan, dan dari rumoh lôn awaknyan laju jijak u Biara Iversky — kira-kira sijeum jak ngon gaki. Ujeuen ka jiteuka leubat, tapi jihnyan sampoe cit u biara sira jimat mie nyan, jijak u rumoh jamèe dan jilakèe meumalam sinan. 'Hana jeuet tamong mie,' kheun awaknyan, dan meunan keuh jihnyan teupaksa duek di lua lam ujeuen! Sipeunoh malam! Meunyo awaknyan geuyue jaga sijeum mantong lam teuntra, ka teuntèe jikheun, 'Oh hana, hana ék lôn!' Tapi duek di luwa sipeunoh malam ngon saboh mie — nyan ka teuntèe jeuet jipeubuet!..

Dan sidroe teuk jitarek u teuntra, tapi jih jipeuplueng droe dan jijak u Gunong Suci. Jih jijak u kalivaku dan jipeugah, 'Lôn keuneuk jeuet keu bhikkhu.' — 'Jiwoe,' kheun lôn, 'u teuntra, dan peuseuleusoe masa dinas gata!' — 'Teuntra!' jaweueb jih. 'Tentara nyan hana saban sagai ngon rumoh droe!' 'Teurimong gaséh that,' kheun lôn, 'gata nyan aneuk muda nyang carong ka peugah nyan bak lôn.

Jadi meunan keuh rupajih! Lôn hana sadar sigohlom nyoe! Jinoe lôn peugah bak ureueng la'én cit!" Seumentara nyan, keluarga aneuk muda nyan ka jiseutöt jih banmandum watee nyan. Padum uroe ltheueh nyan, jih jiteuka lom bak lôn u rumoh lôn. Nyan nakeuh bak Wateè Fomina, beungoh-beungoh that. "Lôn peureulèe gata," kheun jih. "Peue nyang gata keuneuk?" lôn tanyong. "Pat na gata watèe Ibadah?" "Hana ho-ho," jaweueb jih. "Uroë nyoe," kheun lôn, "nakeuh Pekan Fomina; na ibadah seupanyang malam di biara-biara, dan gata hana tajak ho-ho mantong? Teuma gata keuneuk jeuët keu bhikkhu! Pat teumpat gata éh malam baroë?" "Lôn," kheun jih, "lôn éh malam baroë di hotèl. Disinan teunang ngon seungap; di biara-biara meuhayak-hayak sapanjang malam!" — "Meunan ka," lôn tanyong, "peue niët gata jinoe?" — "Lôn," geukheun, "lôn piké lôn jak u Gunong Sinai, sabab lôn teutarék keu udep nyang brat ngon kasah." — "Saba siat," kheun lôn. Lôn tamong u dalam bilék lôn, lôn cok kuwéh Paskah nyang na ureuëng ba keu lôn, laju lôn teubiet lom u luwa bak jih. "Nyoë," kheun lôn, "cok nyoë! Kueh nyoe leumiek that—cocok that keu udep nyang brat ngon kasah nyang gata galak that nyan. Cok kheueh nyan dan jak laju!" Nyan keuh jeunèh aneuk muda nyang na jinoe. Awaknyan hana jiteupeue peue nyang jikeuneuk keudroe. Awaknyan hana ék jiteuen meunyo na bacut mantong kesulitan. Jadi, pakri cara awaknyan jeuet jipeukureubeuen droe?

Lôn teuingat, bak masa lam teuntra, meunyo na tugaih bahaya, nyang tadeungo cit nyoe: 'Pak, lôn jak keuneubah gobnyan! Gobnyan ka na keuluarga — meunyo gobnyan maté, aneuk-aneuk gobnyan jeuët keu aneuk yatim!' Teuntra-teuntra geulakèe bak komandan beu geupeu-izin jak keuneubah ureuëng la'én bak tugaih bahaya, u garéh ukeu. Awaknyan seunang, bahpih mungkén awaknyan maté, ureuëng ulèe keuluarga nyang la'én akan seulamat, dan aneuk-aneuk jih hana jeuët keu yatim. Jinoe? Peu na sagai gata meurumpok ureuëng nyang tém peubuët pengorbanan lagèe nyan? Meunyo na, nyan jarang that. Lôn ingat saboh watèe kamoe habéh ië. Komandan geuteumèe saboh teumpat bak peta nyang na ië. Tapi pejuang geupeudong droe di sinan. Jadi gobnyan geupeugah: 'Na ië toë, tapi bahaya that keu tajak keunan dan bék tapeudép lampu sapeuë pih. Soe nyang sukarela jak keunan keu geupeunoh padum boh kantin?' Sidroe teuntra laju jiteugon: 'Lôn keuneuk jak, Komandan!' Sidroe teuk laju jiteugon: 'Lôn!' Geusambông lé nyang keulhèe. Ngon narit la'én, mandum ureueng sukarela keuneuk jak! Di luwa seupôt that; hana cahaya sapeuë pih, teumakot that – sampoe meuget-get bulèe roma. Malah komandan pih hireuen: 'Hana jeuet mandum gata jak!' Maksud lôn nakeuh hana sidroe pih nyang pike keu droë jih. Hana sidroe pih nibak kamoe nyang cuba mita alasan, miseuë jih: 'Pak, gaki lôn sakét,' atawa 'Ulèe lôn sakét,' atawa 'Lôn ka hèk.' Kamoe mandum meuh'eut jak cok ië, dan kamoe hana padôli bahwa nyawong kamoe lam bahaya.

Sifeut ureuëng jinoe nakeuh sifeut leumoh. Beuhe ngon keureubeuenan hana sagai-sagai. Ngon cara pike nyang salah jinoe, ureuëng ka geubah mandum u sistem ukô nyang la'én. Dan cuba takalon lagèe nyoe: bak masa dilèe, ureuëng jitamong teuntra seucara sukarela, tapi jinoe, saweueb hana jitem meukhidmat, awaknyan jicok surat sakét dari dokto nyang jipeugah awaknyan sakét pikeran. Awaknyan jipeubuet peu mantong mangat bek jitamong keurija militè. Na keuh dilee hai lagèe nyoe? Kamoe na sidroe letnan muda lam teuntra kamoe, umu barô duwa plôh lhee thôn, tapi alah that gèt jih nyan! Bak saboh uroe, ayah jih, sidroe purnawirawan, geutelepon jih dan geupeugah meukeusud geuh geulakèe bak sidroe ureueng mangat aneuk nyan geupinah dari garis keuë u barisan likôt. Beuh, meukra-kra letnan nyan watee ayah jih geupeugah haba nyan! "Pakri jeuët Droeneuh, Ayah, peugah haba lagèe nyan? Ureueng nyang hana meuguna nyan barô keuh nyang duek santai di likôt!" Ureuëng nyan na keujujôran, keukhlasan, ngon keubranian nyang luwa biasa sampoë ka meuleubèh batèh — jih sabe jipluëng u keuë watee jiseurang. Jakét teubai jih ka meulubang-lubang keunong aneuk beudé, tapi bah pih meunan, jih seulamat. Dan watee jih ka geupeupiyôh jeuët keu teuntra cadangan, jih jiba jakét nyan sajan jih, seubagoë keunangan.

Gaséh sayang ureuëng chik nyang hana bijaksana jipeujeuët aneuk jeuët keu ureuëng hana meuguna

Ka lôn perati aneuk-aneuk jinoe, terutama nyang jak u universitas, ka mulai meulèngkèh dari jalan nyang beutôi yôh mantong tinggai di rumoh. Bah pih bak awai jih jroh, bak akhé jih ka jeuët keu aneuk nyang hana meuguna lé . Hana jipiké dua go; na sifeuet keujam bacut bak awaknyan. Aneuk-aneuk nyan ka reuloh ngon jeuët keu manja lé ureueng chik droe jih, nyang ureueng chik nyan keudroe ka lheueh geujak bak masa payah dan jinoe geutem aneuk-aneuk jih bek meurasa kureueng sapeue pih. Ureueng chik hana geupeurunoe bak aneuk-aneuk jih keu geugaséh keu Allah, mangat awaknyan jeuët meurasa seunang lam keuseungsaraan. Ka teuntée ureueng chik geupeubuet mandum nyan ngon niat nyang jroh that. Beutôi, peu-alami aneuk miet bak keususah nyang hana meukeusud nyan buet biadab. Teuma, bantu aneuk miet peukembang cara pike lagèe rahéb—mangat awaknyan singoh jeuët meurasa seunang watee meurasa keususah—nyan saboh hai nyang that gèt. Teuma jinoe, kareuna gèt haté awaknyan—gèt haté nyang salah cara—ureueng chik keudroe nyang teungoh jipeutamong aneuk-aneuk ubeut awaknyan u dalam keuadaan teubeng. Ureuëng chik jipeusampoe banmandum keu aneuk-aneuk jih ateuëh pingan, langsông u jaroe jih; malah jiseuëp ië keu jih. Jipeubiasa aneuk-aneuk nyan lagèe nyan. Jipeubuët nyan mangat aneuk-aneuk jeuët jipeugöt PR hana teuganggu lé sapeue, tapi ngon cara nyan ka jipeujeuët jih hana meuguna — bah nyan aneuk agam meunan cit aneuk inong. Sabab lheueh nyan, aneuk miet jimeuh'eut mandum peukara geujök ateueh pingan sabe, kon watee jipeugot PR mantong. Dan buet jeuheut nyoe jipuphôn lé ma-ma: 'Beuet, aneukku, beuet! Dan mak jak ba keu gata kaos kaki, mak rhah kaki gata! Jak pajôh manèh-manèh, jak jép kupi si cangkō!' Aneuk-aneuk nyan hana jipeubuet sapeue pih, jadi hana jiteupeue pakriban leulah mak jih watèe jipeurawat awaknyan. Óh lheueh nyan, ka jipeumula banmandum: piréng si-pakèk, bajèe si-pakèk, [tempat pizza, McDonald's] — awaknyan hana ék jibalôt si-pôt pizza ngön keureutah! Ngon lagèe nyan, aneuk-aneuk nyan rayeuk jeuët keu ureueng nyang hana meuguna sapeuë. Óh lheueh nyan, udép keudroë ka jeuët keu beuban keu awaknyan. Taloe sipatu teuhah: "Ma, ikat taloe sipatu lôn!" Dan sampoë Ma geuikat keu jih, aneuk nyan akan jijak-jak ngon taloe sipatu nyang hana teungui dan jiteupok lé kaki droëjih. Peu keuh jeut tapeuharap keujayaan nibak aneuk-aneuk lagèe nyan? Awaknyan hana cocok keu hudép lam keuluarga atawa hudép seubagoe rahéb. Nyan keuh sababjih lôn nasihat keu ureueng ma: 'Bèk peubiyeu aneuk-aneuk droeneuh beuet kitab siuroe suntôk. Awaknyan cit beuet-beuet mantong dan leupah that jipiké-piké. Peu-éh awaknyan siat nibak beuet, kira-kira limong blah minèt atawa siteungoh jeum — dan peubuet buet rumoh. Ngon cara nyan, pikéran awaknyan akan jeuët leubèh jernéh, bah that pih bacut, dan jiwoe bak keuadaan normal."

Biasa brôk aneuk muda jinoe nyan ka jitamong cit u dalam udep bhikkhu. Jinoe, gata kalon na tujôh droe sekretaris bhikkhu nyang duek di kantô-kantô biara — mandum aneuk muda ngon meupendidikan — seudangkan sidroe bhikkhu tuha nyang yôh masa dilee jimat jabatan nyan duek bak sampeng awaknyan. Bak masa dilee, biara cit na sidroe sekretaris mantong. Pendidikan gobnyan kayémjih cit sampoë dua thôn sikula meuyub, tapi gobnyan ék geupeuseuleusoë mandum buët nyan keudroë. Tapi jinoë ka na tujôh droë, dan awaknyan mandum ka sibôk that ngön buët sampoë hana watèë lé keu geupeubuët atôran biara! Tapi awaknyan hana geutém peulheueh cit sekretaris nyang ka tuha nyan; gobnyan harôh geuduek sajan awaknyan dan geubantu awaknyan!..

Kuwasa seupôt teungoh jiba aneuk muda u arah jeuheut

Uroë nyoë, aneuk-aneuk nyang malang nyan teungoh jipeurusak lé meubagoë-bagoë teori. Nyan keuh sabab jih awaknyan that geusweuë, that bingong. Sidroë aneuk miet jitem pubuët saboh hai, tapi nyang jipeubuët malah la'én. Jih jitem jak u saboh arah, tapi seumangat jameun geutanyoë jiba jih u arah nyang la'én. Kuwasa seupôt ka jipeulancarkan kampanye propaganda nyang that jeuheuet; awaknyan

keuh nyang pimpin aneuk-aneuk muda nyang kureueng akai nyan u arah jeuheuet. Na padum-padum droe guru sikula jipeugah bak aneuk miet: 'Meunyo nak jeuet keu ureueng nyang beubaih, bek hormat keu ureueng chik; bek ta'at keu awaknyan.' Ngon cara nyan, awaknyan jipeurusak jiwa aneuk miet. Akibatjih, aneuk miet hana jideungo lé keu ureueng chik ngon gurée jih. Dan awaknyan kon salah, sabab awaknyan yakin bahwa nyan keuh beutôi-beutôi cara awaknyan harôh meulaku. Nanggroe jidukông awaknyan lam hai nyan; awaknyan teungoh jidorông u arah nyan. Dan ureueng-ureueng nyang hana padôli keu nanggroe atawa keu keuluarga droe—ureueng nyang hana sapeue pi nyang suci keu awaknyan—jipeuguna aneuk-aneuk muda nyan keu jipeubuet rencana droe jih. Banmandum nyoe ka jipeuteuka le that keujahatan ateueh aneuk muda jinoo. Le that keujahatan! Jinoo ka trok bak tingkat aneuk-aneuk muda jipeuanggab syetan meutandok nyan seubagoe peumimpin awaknyan. Peuseumah keu Syetan ka jeuet that meuluwah. Bak ladôm disko, awaknyan jimeu'en lagu simalam suntôk : "Syetan, kamoe meuseumah keu gata! Kamoe hana meuh'eut keu Almaseh, bri laju banmandum keu kamoe!" That teumakot that! Peu na gata sadar peu nyang jibri keu gata, hai aneuk-aneuk malang, ngon peu nyang ka jireubot dari gata!..

Malah aneuk-aneuk miet ka pahét cit — lé kupi ngon rukok. Peu na deuh bak muka awaknyan sinaran muka nyang meucahya, Rahmat Allah? Oh, beutôi that arsitek nyan watee geupeugah bak saboh kawan aneuk muda nyang ka geuba u Gunong Suci: 'Mata geutanyoe nyan lagee mata eungkot nyang ka maté.' Arsitek nyan ka jiteuka u Athos deungon saboh kawan aneuk agam nyang umu jih antara lapan blah sampoe duwa ploh limong thon — na kira-kira siploh droe awaknyan. Gobnyan keudroe ka geuwoe bak Tuhan sigohlom nyan, ngon sabab nyan gobnyan geusayang keu aneuk-aneuk muda nyang hudép meulara nyan. Gobnyan ka geutarék padum-padum droe dari jiwa-jiwa malang nyan leubèh toe bak gobnyan, geupeuyakin awaknyan mangat jiteuka u Gunong Suci, dan geubayeue keudroe biaya perjalanan awaknyan. Awaknyan teungoh jijak u kaliva lôn, dan lôn pih teungoh lôn jak u saboh teupat, jadi kamoe meureumpok di rot ueh. Lôn peugah bak awaknyan lôn keuneuk jak, tapi lôn ajak beu taduek siat bak teupat tanyoe meureumpok nyan. Barô sagai kamoe duek, teuka lom saboh kawan aneuk muda la'én, nyang jijak u arah kaliva lôn. Awaknyan nakeuh murib-murib dari Sikula Afonia.¹⁸⁴ "Dyek laju," kheun lôn, "ngon jak meugabông ngon kamoe." Awaknyan pih laju jiduek. Bak watée nyan keuh arsitek nyan jikhéun bak murib-murib jih: "Hana neukalôn sapeue?" Awaknyan hireuen. "Nyo," kheun jih bak awaknyan, "phôn-phôn kalôn muka droe maséng-maséng, lheueh nyan barô kalôn muka aneuk-aneuk nyoe. Cuba kalon pakri mata awaknyan meucahya! Dan kalon mata geutanyoe keudroe — nyan saban lagee mata eungkot nyang ka maté." Dan nyan beutôi! Watee lon kalon beuget-get, lon sadar jih nyan ka teupat that: mata awaknyan saban lagee mata eungkot nyang ka maté. Keudo, hana wajar... Teuma mata aneuk-aneuk dari Afoniada meucahya! Lagipun, di Afoniada, ureuëng-ureuëng nyan jiseumah ngon hormat dan jiseutot lam ibadah ilahi. Mata nyan ceureumen keu jiwa. Nyan keuh sabab jih Almaseh geupeugah, '*Mata nyan lampu tubôh*.'¹⁸⁵ Le that aneuk muda jiteuka u Gunong Suci atawa u biara-biara la'én, jeuet keu rahéb, dan, bah pih udép rahéb nyan, meunyo tapeugah, kon udép nyang mangat, awaknyan peunoh deungon seunang até sampoe muka awaknyan meucahya. Teuma di donya sekuler, aneuk-aneuk muda na mandum peue nyang jilakée, tapi awaknyan jiderita, meunganiaya lagee lam neuraka.

Meubagoe angèn jipoh u geutanyoe dari mandum arah. Dari Timu — Hindu ngon agama-agama gaéb la'én; dari Utara — komunisme; dari Barat — meubagoe macam ajaran; ngon dari Seulatan, dari ureueng Afrika — sihé, teunaga gaéb ngon meubagoe angèn jeuheut la'én. Na sidroe aneuk muda, nyang ka geupoh lé angèn-angèn nyan, jiteuka u kaliva lôn. Lôn sadar bahwa du'a mak jih nyang ka jiba jih u bak lôn. Kamoe meututô leupah trép, dan bak akhé meututô kamoe lôn peugah bak jih: 'Deungo, aneuk,

¹⁸⁴ Kalôn catatan gaki 57.

¹⁸⁵ Lukas 11:34.

mita sidroe padri peungaku dosa dan jak meu-aku dosa. Óh lheueh nyan, bah jih jipeumakheun gata ngon minyeuk suci krisma. Nyoë akan jitulông gata jinoë, bak watèë gata cok langkah phôn lam hudép rohani gata. Gata harôh geupeumakheun ngôn Minyeuk Krisma Suci, saweueb gata ka gata tolak Almaseh.' Watèë lôn peugah nyoë bak jih, aneuk agam nyan jimoë. 'Neumeudo'a keu lôn, Bapak,' jilakèë bak lôn, 'saweueb lôn hana ék lôn peuteubiet droë lôn dari lumpôk nyoë. Ulon ka geucuci utak. Ulon sadar bahwa doa mak lon ka jiba lon u sinoe." Kiban kreuh doa sidroe mak! Kaséhan aneuk-aneuk nyan! Awaknyan ka teupeungeut lé mandum ajaran nyan dan ka hana meuguna lé keu sapeue pih. Óh lheueh nyan, awaknyan jikuasa lé teumakot ngon kaco lam haté, dan jimeita keuleubèhan bak narkoba ngon nyang la'én-la'én. Dari saboh jurang u jurang nyang la'én. Seumoga Allah geupeupanyang jaroe Gobnyan [dan geupeupioh keujahatan nyoe].

— Geronda, peu na manfa'at tapeugah bak ureuëng-ureuëng malang nyan bahwa ajaran nyan nakeuh ajaran syètan?

— Teuntèe na! Pasti na. Tapi geutanyoe harôh tapeugah bak awaknyan deungon cara nyang leumbôt.

— Dan pakri cara aneuk muda lagèe nyoe jeuet jiteupeue Kristus?

— Pakri cara awaknyan jeuet jiteupeue Almaseh meunyoe, seugolom jiteupeue Ortodoksi, awaknyan jijak u India bak macam-macam guru di sinan, tinggai ngon awaknyan dua atawa lhee thon, ka jeuet keu gila kareuna macam-macam sihé, dan lheueh nyan, watee tinggai di sinan, awaknyan jiteupeue bahwa Ortodoksi jibri udep nyang misterius dan mistis, dan ureueng-ureueng nyang , jijak keunoe, deungon meuhajat keu jikalon Cahya Nyang Hana Teupeujeuet, jialami tingkat-tingkat rohani nyang paleng manyang dan laen-laen? Dan meunyo gata tanyong bak awaknyan, 'Padum thôn ka lheueh gata teurimong Peujamèe Kudus nyang keuneulheueh?'—awaknyan jaweueb, 'Lôn hana teuingat beutôi; mungkén mak lôn na geubri Peujamèe Kudus watèe lôn mantong ubit.'—'Na ka lheueh gata jak meu-aku dosa?'—'Soal nyan hana meunarek keu lôn.' Tapi peu keuh jeuet tapeu harap na hasé nyang jroh nibak hai nyoe? Awaknyan hana jiteupeue sapeue pih bhah Ortodoksi.

— Geronda, tapi pakri cara tanyoe bantu awaknyan?

— Peue nyang jeuet tulông awaknyan meunyo ka geupeugah 'Geurija ka hana meuguna lé'? Langsong tadeungo haba lagèe nyan nibak sidroe ureueng, ka trang that pakriban tingkat peumahaman nyang jeuet tacapai ngon ureueng nyan! Teuma, aneuk-aneuk muda nyang na niët gèt nyan geuteurimong bantuan dan leubèh toe ngon Geurija.

'Bèk sagai-sagai neumat jaroe ateueh aneuk-aneuk nyan!'

— Geronda, peu keuh jadèh aneuk-aneuk ubit nyang rayeuk hana disiplin nyan?

— Na keuadaan nyang jeuet keu alasan bak kasus awaknyan. Ureueng chik awaknyan hana muphom tujuan disiplin watee mantong ubit, ngon sabab nyan jinoe awaknyan jibri keubebasan nyang hana batas keu aneuk-aneuk jih, nyang jeuet keu aneuk-aneuk nyan jeuet keu aneuk nakai seujati. Tanyoe peugah saboh hai bak awaknyan — awaknyan jibalah limong, ngon hana malèe sagai-sagai! Aneuk-aneuk lagèe nyan mungkén that jeuet keu ureueng jeuhet. Jinoenyoe, aneuk-aneuk ka geupeubiyeu bebas that. "Kebebasan!" "Bèk sagai-sagai neumat jaroe ateueh aneuk nyan!" Dan aneuk-aneuk nyan mangat that até jih: "Dipat," kheun jih, "teuma na meurumpok sistem politik lagèe nyoe?" Ngon narit la'én, na ureueng-ureueng nyang meuh'eut geupeujeuet aneuk-aneuk jeuet keu ureueng meulawan nyang hana jitem meugantung bak ureueng chik atawa gurèe jih, atawa jideungo narit soe mantong. Hai nyoe ka jipeumudah buet ureueng-ureueng teuntèe; aneuk-aneuk nyang meulawan nyan akan jitulông awaknyan jak peubuet rancangan jahat. Sabab, meunyoe aneuk-aneuk nyan hana jipeujeuet keu ureueng meulawan jinoe, pakri cara teuma gata paksa awaknyan singoh keu jipeuhanco

bandum peue nyang na? Dan jinoe ka deuh takalon pakri aneuk-aneuk nyang malang nyan ka lagèe ureueng pungo.

Meunyo keubèbasan hana geungui deungon beutôi lam hudép rohani, pakri cara jeuet geungui lam hudép donya? Peue nyang akan gata pubuet deungon keubèbasan lagèe nyan? Bèbas lagèe nyan nakeuh saboh bala. Nyan keuh sabab jih peu nyang takalon teungoh teujadi bak nanggroë jinoe. Peu keuh ureueng-ureueng jinoe jeuet geungui beutôi bèbas nyang ka geubri keu awaknyan? Bèbas, meunyo ureueng hana jeuet geungui keu peumbangunan nyang positif, nakeuh saboh bala. Evolusi donya, meugabông ngon bèbas meudesya nyoe, ka jiba hamba rohani ateuh umat manusia. Bèbas rohani nakeuh tundôk bak keuheundak Po Teuh Allah. Teuma, cuba kalon: seumanyang nyan nakeuh bèbas; teuma musôh, deungon keuséngsaraan jih, jipeuleumah nyan lagèe keubudakan, dan aneuk-aneuk—terutama nyang ka teupeuracôn lé roh meulawan jameun tanyoe—jipeuphôn meulawan. Nyan nakeuh hai nyang wajar, sabab awaknyan pih ka leulah ngon meubagoe sistem abad keu-20, nyang, sayangjih, makin jipeurusak alam—dunia Allah nyang ajaib—ngon manusia—makhluk ciptaan Allah. Sistem-sistem nyan jipeusoe jiwa manusia ngon rasa cemas ngon jipeujioh awaknyan dari keubahagiaan, nyang jeuet keu meujioh dari Allah.

Peu na gata teupeue peu nyang harôh kamoe alami watèe kamoe dileupah dari teuntra u cadangan? Meunyo aneuk muda jinoe na bak posisi kamoe, ka habéh geupeurhot bandum! Nyan bak thôn 1950. Prang Sipil barô mantong abéh. Kamoe, teuntra dari beubagoe angkatan wajib militer, geupeupiyôh u cadangan meusapat. Sidroe ka meupoh prang peuet thôn siteungoh, sidroe teuk peuet thôn, ngon nyang keulhèe lhee thôn siteungoh. Cuba bayangkeuh: lheueh meudeurita that lam prang, watee kamoe trok u Larisa¹⁸⁶ ngon trok u pusat demobilisasi, kamoe kalon teupat nyan ka peunoh ngon veteran-veteran barisan ukeue la'én. Kamoe ka meucuba naséb bak hotel-hotel, tapi awaknyan pih hana jiteurimong kamoe. 'Tentara,' kheun awaknyan, 'pakri jeuet kamoe peutamong awaknyan! Awaknyan jipeukuto mandum ija teubai.' Padahai kamoe ka meutawök keuneuk bayeu keu teupat éh simalam. Nyan bak buleuen Lhèe, dan cuaca that leupie. Untông that keu kamoe, na sidroe peutugah nyang tulông kamoe—semoga Allah bri keuseuhatan keu gobnyan! Gobnyan geujak u stasiun keurèta apui, geujak mita teupuë pajan keurèta apui trôk, pajan jajak, ngon pajan jajak pindah-pindah, geumeurundéng ngon pihak stasiun, dan awaknyan geupeuizin kamoe meudom lam gerbong nyang soh. "Lam simalam," peukawai nyan geupeuingat kamoe, "gerbong-gerbong nyan akan meugrak bacut-bacut, geupeugilè-gilè, tapi bèk khawatir—awak nyan hana geupeujak sampoe watee nyoe beungoh singoh." Jadi kamoe meungui simalam suntok geupeugilè-gilè.

Akhéjih kamoe ka sampoe u Thessaloniki. Ureüëng nyang tinggai to ka jiwoe. Meunyo kamoe, kamoe woe u pusat-pusat distribusi, tapi ka padat that hana ruweüëng lé. Kamoe jak u hotel lom – tapi meunan cit hana meuhase. Lôn ingat lôn tanyong bak saboh hotel: "Bri mantong saboh kurusi keu lôn duek si malam nyoe, teuma lôn bayeue ganda lipat nibak yum teupat éh!" — "Hana," jaweueb awaknyan, "hana jeuet." Awaknyan teumakot meunyo na ureueng la'én nyang kalon sidroe teuntra jiduek ateuh kurusi lam hotel awaknyan bak watèe malam, laju jilapor. Jadi, geudong laju si malam suntôk di rot ueh dan meuseukôk bak dindéng! Nyan keuh, teuntra-teuntra malang nyan geudong di rot ueh toe ngon hotel, di ateuh trotoar, geuseukôk bak dindéng. Teuntra na di tiep-tiep trotoar, lagèe teungoh meuparade. Peu na gata muphôm? Meunyo aneuk muda jinoe, ka dari awai jipeugah rahsia Larisa—dan Thessaly ngon Makedonia cit!¹⁸⁷ Malah, jinoe pih, hana meurumpok masalah, kalon peu nyang jipeubuet! Jipeugöt karu, jikuasa sikula ngon universitas. Tapi nyan hana sagai-sagai teupiké lé aneuk muda gasien bak masa nyan. Teuntée sagai, awaknyan bit pahét até, tapi hana sagai-sagai na lam pikéran awaknyan keu meubalah dendam atawa keu jipeubuet buet jeuheut. Tapi, bak watèe prang, di

¹⁸⁶ Saboh banda di Yunani Teungoh. – *Catatan penterjemah.*

¹⁸⁷ Wilayah-wilayah Yunani. – *Catatan Peuneurjemah.*

luwa lam salju, awaknyan geutheun penderitaan nyang brat that! Awaknyan ka cacat lé prang — betapa awaknyan meukorban! — dan bak akhéjih awaknyan 'geubri hadiah' deungon geupeuduek simalam di yup langèt teuhah. Saboh teurimong gaséh nyang keuneulheueh! Jadi, lôn bandéng keudroe pakriban ureueng muda jameun nyan ngon pakriban awaknyan jinoe. Umue pih gohlom trôk limong plôh thôn, ureueng ka meubah that!..

Aneuk muda jinoe nyan lagèe sapeue aneuk leumo agam nyang meuseunangat, nyang jikurông sira jipajôh naleueng di padang. Jih sabe jitarék taloe nyan, lheueh nyan jitarék pancôk nyang jikurông jih sampoe teucabut, laju jiplueng, tapi jiteumpôh bak sapeue-sapeue, ka meupuléng-puléng, dan bak akhé jih jipajôh lé beulatang liar. Gata peureulèe 'ta ikat' dan ta atô aneuk miet nyan seumantong jih mantong ubit. Miseujih, gata kalon sidroe aneuk miet jiek ateuh pageue dan gata sadar jih nyan mungkén rhêt dan luka. Gata laju takheun ngon su teuga: 'Bèk, bèk!' — sira tapoh ulèe jih si'at. Singoh-singoh, aneuk nyan hana jipiké lé bhah mungkén jih jipoh droe, tapi jih akan jingiat mungkén jiteumeung poh ulèe lom, dan jih akan leubèh meujaga-jaga. Tapi jinoenyoe, hana le hukôman fisik di sikula, meunan cit teuntra hana geupoh ngon kayèe di teuntra. Nyan keuh seubabjih aneuk muda jipeususah ureueng chik ngon masyarakat. Bak masa dilee, leubeh kreueh peurintah bak watèe latihan, leubeh rayeuk beuhe teuntra bak watèe prang.

Sidroe aneuk muda butôh sidroe ureueng peutunyok rohani. Gobnyan harôh meuhôi ngon seumiké bak ureueng peutunyok nyan — mangat jeuet geujak ukeue ngon peucaya droe rohani, geupeujioh nibak bahaya, teumakôt, ngon jalan buntu. Maken tuha sidroe ureueng, maken trep geumeudép, maken kaya gobnyan ngon peungalaman — peungalaman droe geuh ngon peungalaman ureueng la'én. Sidroe aneuk muda kureueng peungalaman nyan. Ureuëng chik geungui peungalaman droëgeuh ngon nyang geucok nibak ureuëng la'én keu geubantu aneuk muda nyang goh na peungalaman mangat bék salah langkah. Meunyoe aneuk muda nyan hana geudeungo ureuëng nyang ka le peungalaman, jih nyan geucuba-cuba ateuëh droëgeuh keudroe; tapi ngon geupeudengo nasehat ureuëng nyang ka le peungalaman, jih nyan meutamah bijaksana.

Na siuroe, na padum droe aneuk muda dari saboh perkumpulan Kristen jiteuka u teumpat untai lôn.¹⁸⁸ Deungon peunoh rasa peucaya droe, awaknyan jimeuhôi sampoe serak su: 'Kamoe hana peureulèe soe mantong! Kamoe jeuet mita jalan keudroe!' Soe teupeue pakon awaknyan ka jeuet lagèe nyan? Lagèe jih awaknyan teungoh that jiteugon, dan nyan keuh sabab jih awaknyan jimeulawan. Watèe awaknyan teungoh geupeusiap droe keuneuk jak, awaknyan geutanyong bak lôn pakri cara u jalan raya nyang u Biara Iversky. "Pat kamoe harôh jak?" geutanyong lé awaknyan. "Ka jroh, syèdara," lôn jaweueb, "gata na peugah bahwa gata jeuet tamita jalan droe, bahwa gata hana peureulèe soe-soe. Kon nyan keuh nyang baroë gata peugah? Beu göt lah, rot nyoe ka jroh that: meunyoe gata sesat bak rot nyoe, lheueh meupayáh siat gata teuma meurumpok ngon ureuëng la'én di ukeue, dan ureuëng nyan teuma jipeugah bak gata pakri cara gata tamöng lom bak rot nyan. Tapi pakri cara gata keudroe, meunyo hana ureueng tunyok jalan, jeuet tamita röt la'én—nyang u Langèt, nyang ék u Langèt?" Laju sidroe nibak awaknyan geupeugah: "Syèdara, lagèe jih sang paderi nyan beutôi cit?"

Aneuk muda peureulèe meuhase lam ujian suci

Uroë nyoë na padum-padum droë mahasiswi nyang teuka jitanyong bak lôn: 'Neu meudo'a kheueh, Geronda, mangat kamoe lulus ujian kamoe.' Laju lôn jaweueb: 'Lôn teuma meudo'a mangat gata lulus ujian lam suci. Nyan keuh hai nyang paléng peunténg. Lheueh nyan, mandum hai la'én teuma jeuet

¹⁸⁸ Bak parôh keudua abad keu-20, Geurèja Yunani jikuasa lé ideologi organisasi atawa persaudaraan nyang geukheun luwa gereja. Meunurôt ideologi nyan, nyang sipheuetjih Protestan, monastisisme geuanggap sibagoe fenomena nyang aséng keu Geurèja. Bapak-bapak Kudus, terutamajih nyang geutuléh bhah keudalaman udep rohani, ka geupeulupha. Bak teungoh thon 1960-an ngon 1970-an, ideologi nyoe ka mulai reudök dan ka geumulai woe u tradisi patristik. — *Catatan Peuruwai*.

jitamong bak teupat jih.' Peuë beutôi lôn peugah nyan bak awaknyan, atawa hana? Beutôi, meunyo rasa malèe ngon suci nyan deuh bak muka aneuk muda jinoe, nyan saboh hai nyang that hebat. Saboh hai nyang bit-bit hebat!

Kadang-kadang na aneuk-aneuk dara nyang hina ngon reuloh jiteuka bak lôn! Awaknyan udép lam desya hana teuatô ngon aneuk-aneuk agam, hana jiteupeue bahwa tujuan ureueng-ureueng agam nyan nakeuh keu hai-hai nyang kuto. Ngon cara lagèe nyan, aneuk-aneuk dara nyang malang nyan jeuet keu reuloh. 'Peue nyang harôh lôn pubuet, Ayah?' jitanyong bak lôn. 'Ureuëng po rumoh ië,' lôn jaweueb bak awaknyan, 'bah pih jih nyan meurakan ngön sidroe ureuëng mabôk, hana jikawénkan aneuk inong jih keu ureuëng nyan. Peuabéh hubungan meudesya nyan. Meunyo ureuëng nyang gata meudesya ngon jih nyan beutôi-beutôi jigaséh gata, jih nyan akan jiharôga nyan lagèe nyang sibeuna jih. Teuma, meunyo jih nyan jitinggai gata, nyan makna jih jih nyan hana jigaséh gata, dan gata hana sia-sia watèe gata."

Syaitan jipeuguna masa muda, watee nyan cit hawa nafsu teungoh meulawan, dan jicuba peurusak aneuk muda bak masa-masa payah nyang teungoh jilewati. Pikeran awaknyan mantong goh matang, awaknyan that kureueng peungalaman dan hana sapeue bekah rohani sapeuena. Sabab nyan, sidroe aneuk muda bak umu nyang kritikal nyoe harôh sadar bahwa jih sabe-sabe peureulèe nasihat dari ureueng tuha. Jih peureulèe nasihat nyoe mangat bèk teulicén bak tanjakan nyang leumah keu binasa di donya, nyang jeuet peunoh jiwa jih deungon rasa cemas dan peupaleng jih dari Allah keu siumu masa.

Lôn sadar bahwa hana mudah keu sidroe aneuk muda agam atawa inong nyang sihat tubôh, bak masa muda jih, untuk na lam keuadaan rohani nyang sampoe hana jipeubida antara *'jeunèh kelamin agam ngon jeunèh kelamin inong'*.¹⁸⁹ Nyan keuh sabab jih para ulama geupeunasihat mangat aneuk agam bèk meurakan ngon aneuk inong, hana keunira pakriban tingkat keudewasaan rohani awaknyan, sabab umu awaknyan keudroe ka jipeuteuka kesulitan, dan syaitan jicok keuseumpatan ateuh masa muda awaknyan. Ngon sabab nyan, leubeh gèt keu sidroe aneuk muda agam, demi hikmah ngon kesucian rohani jih, meunyo aneuk-aneuk inong jipeugah jih nyan bangai (atawa, keu sidroe aneuk inong, meunyo jih jipeugah bangai lé aneuk-aneuk muda agam), dan ngon nyan jipanggèh saléb nyang brat nyoe. Sabab bak saléb nyang brat nyan keuh teuduek banmandum teunaga ngon hikmah Po Teu Allah, dan ureuëng muda nyan akan leubèh teuga nibak Simson¹⁹⁰ dan leubèh bijaksana nibak Nabi Sulaiman nyang That Bijaksana.¹⁹¹ Watèe jijak bak rot ueh, sidroe aneuk muda leubeh gèt jimeudo'a dan bèk jikalon-kalon, bah pih na syèdara atawa ureueng nyang jituri salah faham dan beungèh, jipiké aneuk nyan hana jipeuduli awaknyan dan sabab nyan hana jitem meututô ngon awaknyan. Nyan leubeh get nibak ta kalon-kalon u seulingka deungon rasa keuneuk teupeue dan jeuet salah geupaham, bah that pih lé ureueng donya nyang geupikee mandum deungon licék. Lheueh ibadah di geurija, leubeh gèt si ribèe go sidroe aneuk muda jipeujioh droe nibak ureueng rame keu jipeuteun keutajèhan rohani ngon manfa'at nyang ka jiteurimong di geurija, nibak jiduek ngon hana padôli jikalon kerah bulu ureueng inong (atawa, , keu sidroe aneuk dara, dasi ureueng agam), dan jeuet keu pahét rohani watee musôh jikikéng haté jih.

Beutôi bahwa, sayang jih, donya ka reuloh. Dan sidroe ureueng nyang meu-useuha keu jipeusucô droe akan jeuet keu kuto, dipat mantong jih na. Teuma, bida jih nakeuh Po Teuh Allah hana geupeuteun manusia jinoe bak standar nyang saban lagee nyang geupeuteun bak jameun dilee keu sidroe ureueng Kristen nyang meuhajat keu jipeuteun kesucian jih. Akai beu sejuk nyan peureulèe that; sidroe aneuk muda harôh jipeubuet nyang ék jipeubuet: beu meujuang, ngon beu jipeujioh droe nibak keuseumpatan meudesya. Bak mandum hai la'én, Almaseh geutanyoe akan geubantu. Semangat ilahi nyang hu lam jiwa nyan that meusu'uem sampoe na kuwasa keu jitot abéh mandum hawa nafsu la'én ngon tiep-tiep gambaran nyang hana patôt. Watee apui nyan hu lam droe sidroe ureueng, jih nyan akan jiteurimong

¹⁸⁹ Gal. 3:8.

¹⁹⁰ Kalôn Hakim-hakim 15:14 dst.

¹⁹¹ Kalôn 3 Raja-raja 3:9–12.

keubahagiaan ilahi nyang hana bandeng ngon keubahagiaan la'en. Keu ureueng nyang ka jicicipi manna syuruga nyoe, manèh boh kayèe karob liar nyan hana meuhareuga lé. Sabab nyan, aneuk muda nyan harôh geumat kemudi ngon teuga, geupeugöt tanda saléb, dan bék teumakôt. Lheueh meujuang si'at, jih nyan pih akan meuteumèe keubahagiaan syuruga. Bak watèe geucuba, beurani nyan peureulèe that, dan Po Teuh Allah akan geutulông jih nyan ngon cara ajaéb.

Elder Augustine¹⁹², geupeugah bak lôn pakri, bak watèe gobnyan mantong novice, gobnyan geutamong u salah saboh biara di nanggroë gobnyan, Rusia. Rab mandum rahéb di biara nyan ka tuha-tuha, ngon sabab nyan gobnyan geuyue bantu ureueng keumawé biara nyan keu jidrop eungkôt, saweueb biara nyan geupeudong droe ngon hasé keumawé. Bak siuroe, aneuk dara ureueng keumawé nyan jitrôn u binèh krueng teumplat awaknyan keurija dan jipeugah bak ayah jih bahwa jih harôh sigra jiwoe u rumoh kareuna na urôsan nyang peunténg. Jih keudroe teutap tinggai keu jitulông aneuk muda nyan. Teuma, si dara malang nyan ka teukaweue lé godaan syètan, dan, hana jiteupeue peu nyang jipeubuet, jih jipeurô droe u dalam pangku jih deungon niat meudesya. Phôn-phôn, Antonius — nyan nan Agustinus bak donya — teukeujôt that, sabab mandum nyan teujadi deungon sigra that. Teuma lheueh nyan gobnyan geupeugöt tanda saléb dan geumeuhôi: 'Leubèh gèt lôn karam nibak meudesya!' — laju geutiek droe dari binèh krueng u dalam krueng nyang lhôk. Teuma Tuhan nyang Maha Gèt, geukalon seumangat nyang rayeuk nibak aneuk muda nyang suci nyan, nyang kareuna meuh'eut that jipeuteun kesucian droe, ka jipeubuet lom buet hebat lagèe Santo Martinian,¹⁹³, geupeutheun jih di ateuh muka ié, sampoe jih hana basah meusidroe pih. "Ulôn lônpeulöt droë u dalam ië deungon ulèe leubèh dilee," geukheun lé ureuëng tuha nyan bak lôn, "tapi, bah pih meunan, ulôn hana lôn sadari pakri cara ulôn ka teudong teudong di ateuëh ië! Bajèe lôn pih hana basah!" Bak watèe nyan, gobnyan geurasa teunang lam haté ngon manèh nyang hana ék geupeugah, nyang ka geupeuhilang mandum pikéran desya ngon hasrat nafsu, nyang awai ka teugugô lam droë gobnyan lé tingkah laku hana sopan aneuk dara nyan. Aneuk dara nyan keudroe, watee jikalon Anthony jidong di ateuh ie dan hireuen that deungon mukjizat nyang rayeuk nyan, langsung jimoe, jimeutobat ateuh desya jih.

Almasih hana geulakèe hai nyang rayeuk nibak geutanyoe keu geutulông geutanyoe lam usaha rohani. Gobnyan cit geuharap nyang paléng ubit nibak geutanyoe. Sidroe aneuk muda geupeugah bak lôn, watèe gobnyan teungoh geujak umrah u Patmos,¹⁹⁴, syètan ka jipeusapat keujahatan keu gobnyan. Teungoh jih jijak rot pulo nyan, sidroe ureueng inong turis jipeulaboh droe u ateuh jih dan jipeuphom jih. Aneuk muda nyan laju jiduruek ureueng inong nyan ngon kreuh dan jikheun: 'Ya Almaseh Lôn, lôn teuka keunoe keu lôn seumah teumplat nyang suci, kon keu lôn pubuet buet kuto lagèe nyoe!' O'h lheueh nyan, jih laju jiplueng. Bak malam nyan, watèe teungoh meudo'a lam kamue hotel jih, jih nyan jikalon Almaseh lam Cahaya Nyang Hana Teupeujeuet. Peu na neukalon peu nyang ka geubri keu jih nyan cit kareuna jipeujioh ureueng inong nyang goda jih nyan? Na ureuëng nyang meukeureuja brat meuthôn-thôn, jipeubuët buët-buët nyang hebat, tapi gohlom teuntèe meuteumeung peue-peue nyang lagèe nyan. Teuma aneuk muda nyang suci nyan jikalon Almaseh cit kareuna ka jilawan godaan. Ka teuntèe, keujadian nyan that jipeukong jih secara rohani. Lheueh nyan, jih nyan jikalon ureueng-ureueng suci nyan dua atawa lhee go teuk: Santo Marcellus, Santo Raphael, ngon Santo George. Na si go sidroe aneuk muda jiteuka u rumoh lôn ngon ayah chik jih dan jilakèe: "Neumeudoa keu lôn, Bapak, beu jeuet lôn kalon Santo George lom. Lôn peureulèe keunangan haté — hana sapeue di donya nyoe nyang jeuet peuseunang haté lôn."

¹⁹² Keu maklumat leubeh lanjôt bhah Tuha Augustine, kalon: *Tuha Paisios*. Bapak-bapak Bukét Suci ngon Kisah-kisah dari Bukét Suci. Lavra Trinitas Suci Sergius, 2001. h. 76–83.

¹⁹³ Kalôn Udep-udép Ureuëng Kudus. Buleuën Februari, uroe keu-13. Udep Bapak Martinian nyang Mulia ngon Peureumoh-peureumoh Zoe ngon Photinia nyang Kudus.

¹⁹⁴ Saboh pulo di La'ôt Aegea. — *Catatan ureuëng alih bahsa*.

Jinoe cuba kalon padum-padum droe rakan jih — meupadum jeuheuuet awaknyan jipeubuet! Na siuroe, sidroe aneuk muda jiteuka u bilék ubit lôn ngon ayah chik jih dan jilakèe: "Neumeudoa keu sidroe aneuk dara. Tuleueng rueng jih patah lam musibah keucelakaan moto. Ayah jih nyang ba moto; jih teungeut dan laju meutumbôk bak sapeue — ayah jih meuninggai donya, dan aneuk inong nyan jeuet keu cacat. "Saba siat, lôn jok foto jih." — "Hana peureulèe," kheun lôn. Tapi jih keubiet-keubiet jilakèe mangat lôn kalon foto nyan. Akhéjih, meunurot laju permintaan jih, lôn cok foto nyan dan lôn kalon sidroe aneuk dara teugulé panyang di ateueh aleue, di antara duwa droe aneuk agam nyang mat jih bak duwa blah! 'Soe jih nyan keu jih?' lôn tanyong bak aneuk muda nyan, sira lôn tunyok sidroe nibak awaknyan. 'Kekasih jih,' jaweueb jih. "Nyang sidroe teuk nyan? Peu jih nyan na niët keuneuk meukawén ngön jih?" "Hana," kheun jih, "awak nyan barô meuturi." "Bèk beungèh keu aneuk miet nyan," kheun ayah chik jih bak lôn, "peu jeuët tapeugèt? Meunan keuh ureuëng muda jinoe." — "Lôn meudo'a," kheun lôn lam haté, "kon keu tuleueng rueng jih mangat puleh, tapi keu ulèe jih mangat puleh—ngon droeneuh cit, hai manusia hina!" Ka ho ka adab? Pakcik nyan seuharôhjih geusipreuek aneuk kemunyan geuh nyan! Aneuk muda 'spiritual'!... Na guru spiritual tapi akhéjih meunan cit! Meunyo salah sidroe aneuk agam lam foto nyan na niët keuneuk kawén ngön aneuk inong malang nyan, nyan pih hana jeuët teurimong sidroe aneuk inong jipeurapét lagèe nyan di antara duwa droe aneuk agam! Dan pakön jipeuleumah foto nyoe bak lôn? Aneuk muda nyoe hana sagai jipiké bahwa nyan salah. Teuntée jih nyan hana meubahya keu lôn, tapi nyan hana beutôi! Keluarga lagèe pakri teuma nyang akan jipeugèt lé aneuk muda nyan? Mudah-mudahan Allah geupeuhah pikeran awaknyan mangat sadar droe.

Dan deungon peumuput droe nyang luwa biasa ureueng inong muda jaga kesucian droe bak masa dilee! Lôn mantong ingat, bak watèe prang, komando kamoe jipeusapat ureueng gampông deungon keledèe dari meubagoe gampông dan jipaksa awaknyan keu jipeu-ék peunajôh keu teuntra. Salju teubai that jitrôn, dan ureueng-ureueng nyan teukurông di teupat nyang manyang. Ureuëng agam geupeusapat cabeuëng-cabeuëng bak pinus, dan di yup rambông-rambông pinus nyang meubeban salju, geupeudöng saboh teupat meulindông lagèe sanggôp keu geupeuseulamat droë dari leupie. Ureuëng inong nyang na di sinan pih geupaksa meulindông di yup teupat nyan, geujak mita lindông aneuk bak ureuëng gampông droë, ureuëng-ureuëng nyang ka geuturi. Na sidroe aneuk dara ngön sidroe ureueng inong tuha dari gampông nyang ji'ôh. Awaknyan pih teupaksa meulindông di yup salah saboh pondok dari cabeueng bak pinus nyan. Teuma masalahjih na padum-padum droe ureueng nyang that hana seutia ngön peungeut sampoe prang pih hana jeuet jipeugöt akai. Hana rasa ibá keu jiran-jiran jih nyang teungoh cacat atawa maté, tapi bak keuseumpatan phôn mantong awaknyan malah jimeu-useuha keu jipeubuet desya, jitakot akan maté dan hana watee lé keu jicok keuseunangan udep, padahai seubeutôi jih awaknyan seuharôhjih meutobat — paléng kureueng bak watee bahaya. Teuma, sidroe nibak ureueng leumoh hana meuiman nyan, nyang hana jipike pakri cara meutobat tapi jipike pakri cara meudesya, jiteumée droe jih di yup teupat meulindông nyang saban lagèe nyang ka jipeuguna lé aneuk dara ngön inong tuha nyan. Jih nyan laju jipeukaru aneuk dara nyan deungön cara nyang that keuji sampoe aneuk dara nyan teupaksa jipeuplueng droe. Leubèh gèt jih maté keu'ingèn atawa binasa lam salju nibak gadoh marwah dara. Ureuëng inong tuha nyang malang nyan, watee geukalön aneuk dara nyan ka geujak dan hana geuwoe lé, laju geuseutöt geujak jih dan geuteumée jih nyan di yup kanopi geurija ubit St. John the Baptist, nyang jarak jih siteungoh jeum jak gaki. St. Yohanes Pembaptis ka geulindông aneuk dara nyan, nyang ka geupeuseulamat marwah droe jih, dan geuba jih u geurija ubeut gobnyan, nyang seugohlom nyan hana tom geuteupeue lé jih. Dan peu nyang geupeubuet lé St. Yohanes Pembaptis lheueh nyan? Lheueh nyan, gobnyan geupeuleumah droe lam lumpo sidroe teuntra¹⁹⁵ dan geuyue bak jih beugagah-gagah geujak u geurija gobnyan. Teuntra nyan laju jibeudôh dan jimeulumat u kapel nyan. Malam nyan

¹⁹⁵ Teuntra nyoe nakeuh Arsenios Eznipedis – ureuëng tuha Paisios nyang meubahgia nyang teuma teuka. Keujadian nyang geupeugah nyan teujadi bak watèe Prang Sipil thôn 1944–1948. – *Catatan ureuëng alih bahsa*.

trang that lé salju, dan jih na bacut-bacut jiteupeue pat tujuan jih. Subhanallah, peu nyang jikalon lé jih! Sidroe ureueng inong tuha ngon sidroe aneuk dara, jilop sampoe u lutôt lam salju, ka biru ngon ka keukang kaku sabab leupie. Teuntra nyan meuhase jipeuhah pintô geurija ubeut nyan; dua ureueng inong nyang malang nyan jitamong u dalam dan bacut-bacut ka puléh. Teuntra nyan hana bajèe su'uem sapeuë pih, seula'én saboh syai nyang jibri keu ureueng inong tuha nyan, ngon si pasang sarông jaroe nyang jibri keu awaknyan dua, sira jiyue bak awaknyan beu jituka-tuka jimat. Lheueh nyan, dua ureueng malang nyan jipeugah bak jih bhah godaan nyang ka jiba awaknyan u geurija ubit nyan. "Nah," teumanyong teuntra nyan bak aneuk dara nyan, "pakri cara gata jeuet keu meuputôh keu jak plè lam malam, rot tumpôkan salju, u pat nyang hana soe teupeue?" "Nyan," jaweueb jih, "nyan mantong nyang jeuet lôn pubuet. Ulôn yakin Almaseh akan geubantu ulôn keu sigeunap jih.' Laju sidroe teuntra nyan geupeugah hana teusaja: 'Ka abéh penderitaan gata. Singoh gata ka woe u rumoh.' Narit nyan teubiet keudroe nibak babah gobnyan, kareuna sakét até, kon keu peuseunang até dua droe ureueng malang nyan mantong. Oh, seunang that até awaknyan geudeungo nyan! Narit nyan malah geupeujeuet awaknyan meurasa leubeh hangat. Dan keubit, bak beungoh uroe singoh nyan, kompi angkôt gunong ka geupeuglèh jalan dan ka trok u tempat nyan deungon keuleudèe awaknyan. Lheueh nyan, ureueng-ureueng inong nyang malang nyan geupeuwoe u rumoh. Aneuk-aneuk dara Yunani nyang lagèe nyan—kon geupeulheuh nibak Rahmat Ilahi, tapi geupeungui Rahmat nyan—patôt geupujoe dan geupeubangga! Teuma ureueng jeuheut nyan — beu geupeuampôn lé Allah — jipeugah bak komandan bahwa, meunurot narit jih, 'sidroe teuntra ka jipeutamong keudeh u dalam kapel ngon jipeutamong kandaraan,' nyan nakeuh keledai! 'Hana,' jaweueb komandan nyan, 'Lôn hana lôn patéh; jih nyan hana sanggôp jipeubuët hai lagèe nyan!' Bak akhéjih, ureuëng nyan jipeutamong lam penjara.

Cinta nyang sejati jipeuleumah droe keu ureueng muda

— Geronda, ureuëng-ureuëng nyang keuneuk peuhancô masyarakat nyan jipeutuju bak dasajih, bak uratjih — aneuk-aneuk miet. Jipeurusak awaknyan.

— Hana meusaboh pih nyan nyang akan tahan trep. Nyang jeuhet nyan jipeuhanco droe jih keudroe. Di Rusia, awaknyan ka jipeuhanco mandum, tapi cuba kalon peu nyang teungoh teujadi di sinan jinoo, lheueh lhèe turôn ka liwat! Tuhan hana geupeubiyeu manusia keu nasib jih. Dan Gobnyan hana geuhukôm desya-desya aneuk muda jameun jinoo deungon cara nyang saban lagèe desya-desya aneuk muda jameun dilee, bak masa geutanyoe.

— Geronda, kadang-kadang na aneuk muda nyang hudép lam donya jibri jaweueban nyang beutôi that meunyo tapeugah haba bhah iman. Pakon meunan?

— Aneuk-aneuk muda nyan na tabi'at nyang göt, tapi awaknyan hana ék geutheun droe; ka hanyöt lam hudép donya. Nyan kheueh sabab tabi'at awaknyan nyang göt nyan sampoe awaknyan geubri jaweueban nyang beutôi bhah iman. Nyang lôn meukeusud nakeuh lagèe nyoe: miseujih, sidroe ureueng mungkén meuhajat keuneuk ikôt saboh jalan, tapi hana sanggôp. Bah pih meunan, awaknyan jipeuhoreumat ureueng-ureueng nyang beutôi-beutôi teungoh jijak bak jalan nyan. Allah hana geupeubiyeu ureueng-ureueng lagèe nyan, sabab hana niat jeuheut lam haté awaknyan. Teuma trok watèe jih awaknyan akan meuteumèe teunaga keu jijak ukeue.

— Geronda, pakri cara mangat jeuet tacok jalan keu aneuk-aneuk muda nyang ka sesat dari jalan nyan?

— Gata harôh gata jak bak awaknyan ngon gaseh sayéng. Meunyoe na gaseh sayéng nyang beutôi ngon mulia, nyan langsông teurasa lé aneuk muda nyan dan jipeuleumoh awaknyan. Aneuk-aneuk muda jiteuka u kaliva lôn — lagèe boh-boh dari siribèe boh blang nyang meubida-bida, maséng-maséng na masalah droe. Lôn sambôt awaknyan ngon narit nyang jroh, lôn bri peunajôh atawa ië jép, lôn meututô ngon awaknyan, dan kamoe sigra jeuet keu sahbat. Awaknyan jipeuhah haté dan, seubagoe balasan,

jiteurimong gaséh sayang lôn keu awaknyan. Ladôm nibak jiwa-jiwa malang nyan brat that keukurangan! Awaknyan meuh'eut that keu gaséh sayang. Jeut takalon langsông bahwa awaknyan hana tom jikalon gaséh sayang nibak ma atawa ayah awaknyan. Awaknyan hana pernah puas ngon gaséh sayang. Dan meunyo gata rasa gaséh keu awaknyan, meunyo gata ka tasayang keu awaknyan, awaknyan tuwo keu masalah droe, tuwo cit keu narkoba, puleh nibak sakét awaknyan dan hana lé jipeugèt on-on; lheueh nyan, awaknyan jijak u Gunong Suci seubagoe ureueng meujak ziarah nyang taat. Nyan sabab jih, deungan cara tertentu, awaknyan jiteurimong wahyu gaséh sayang Po Teuh Allah. Dan jeuet takalon bahwa awaknyan na saboh keuluhuran nyang jipeutob bateh lam haté gata. Awaknyan meukeurangan bak materi, tapi bah pih meunan, awaknyan hana jiteurimong bantuan pèng dari ureueng la'én; awaknyan leubeh galak jimita keureuja, jimita nafakah, dan beuet bak watée seupôt. Aneuk muda lagée nyan patôt tabantu. Di Thessaloniki, toe stasiun keurèta apui, na rumoh-rumoh pat ramè aneuk muda nyang hana meutuah—ban aneuk agam ngon inong—tinggai meusapat. Limong blah droe nibak awaknyan tinggai lam saboh kamue nyang na lhee boh teumpat éh. Awaknyan mandum teuka dari rumoh tangga nyang ka hancô. Na ladôm nyang meucue, seudangkan nyang la'én hana ék jipeubuet nyan saweueb awaknyan mantong na rasa malèe. Ka padum na treb lôn lakee beu jeuet lôn tulông aneuk-aneuk nyan! Lôn lakee beu geupeudong saboh kapel mangat aneuk-aneuk malang nyan jeuet meukumpoi disinan. Jinoe, saboh kapel ubit ka geupeuhah di stasiun nyan keu geupeumulia Santo Filipus Diaken, santo pelindung ureueng keurija kereta api.

Bah pih meunan, lôn sadar meunyoe sidroe ureueng hana geumanfa'at keuseumpatan nyang jroh nyang na keu jih yôh mantong ubit, syétan akan jicok keuseumpatan nyan. Pakon lam peupatah na geupeugah, 'Teukôh beusoe teungoh seu'uem'? Sabab bak masa dilee, tukang beusoe hana geulas beusoe lagee jinoe: gohlom na las oksigen atawa nyang la'én lagée nyan. Tukang beusoe geupeutamong beusoe nyan lam apui, geusiram ngon ië seu'uem nyang ka geucampô ngon boraks,¹⁹⁶ , dan geupeusapat beusoe-beusoe nyan sigra that watee ka geupeuteubiet dari apui — mantong seu'uem that sampoe mirah ngon jiteubiet percikan apui. Beusoe-beusoe nyan laju meusambông jeuet keu saboh; teuma meunyoe ka meuteumeung jipeu'ing, hana meuhase sapeue. Maksud lôn nakeuh, meunyoe sidroe aneuk muda hana jipeuduli keu keuseumpatan gèt nyang ka geubri keu jih, laju jipeuphôn sibôk ngon hai la'én, jipeunilai ngon jipeusalah ureueng — sampoe Rahmat Po teu Allah jitarék droe nibak jih — maka hai nyang saban cit teuma teujadi ateueh jih lagée beusoe nyang ka leupie nyan. Seulama mantong na su'um rahmat Allah, gobnyan—tantu sagai meunyo gobnyan jipeurati—akan meuhase. Sabab nyan, ureueng chik harôih, seubisa mungkén, jitulông aneuk-aneuk gobnyan seula'én aneuk nyan mantong ubit. Aneuk miet nyan lagée kasèt kosong. Meunyo Almaseh jireukam ateueh kasèt nyan, awaknyan akan sabe na sajan Gobnyan. Meunyoe kon, akan leubeh mudah keu aneuk-aneuk nyan meupaleng u jalan jeuhet watee awaknyan ka rayek. Meunyoe sidroe ureueng ka jiteurimong bimbingan rohani bak masa ubit, jih nyan akan jiteumee jalan woe, bahpih dudoe ka meupaleng dari jalan nyan. Meunyoe bak kayee jilapisi ngon minyeuk bijeuh rami, kayee nyan hana jeuet keu angoh. Meunyoe aneuk-aneuk jipeubeuet bahpih bacut mantong ngon rasa hormat ngon takot keu Allah, nyoe akan jitulong awaknyan si umu udep.

Bab 4. **Teuntang Hana Malu ngon Hana Horeumat**

Maréh hana hormat

— Geronda, pat asai jih tingkah laku nyang hana sopan nyan?

¹⁹⁶ Sodium borat. – *Catatan ureueng alih bahsa.*

— Nibak Paris...¹⁹⁷ Sifeuet hana hormat nyan nakeuh sifeuet hana malèe. Nyan jipeujioh rasa teumakot keu Allah — saban lagèe asab nyang tapeuguna keu tapeukluwa unoe nibak saranggih.

— Geronda, pakri cara mangat bek meulaku seumbarangan?

— Anggap droe neuh nyan nyang paleng miyub nibak mandum ureueng. That geupeureulèe keu rendah haté. Seubagoe nyang paleng muda, peuleumah hormat ngon seumah keu mandum syèdara inong. Peureundah droe watee neupeugah pikeran, dan bèk peuget-get droe lagee ureueng nyang meuphôm mandum. Teuma Po Teuh Allah geubri Rahmat Gobnyan keu gata dan gata akan meuhasé. Sifeuet sombong nyan musôh paléng brat keu ureueng barô, sabab jih jipeutalô rasa hormat. Biasajih, lheueh sombong nyan teuka keutidaktaatan, lheueh nyan hana padôli — phon-phon keu desya-desya ubeut; meunyo ka meulon-lon biasa ngon nyan, sidroe ureueng ka jipeuphôn anggap nyan ka lumrah. Teuma bak dasajih, awaknyan hana meurasa teunang—cit rasa cemas mantong. Awaknyan pih hana jeuet jipham peu nyang teungoh teujadi ateueh droejih, sabab nibak luwa haté awaknyan ka jeuet keu kreueh ngon hana lé jiteupeue bahwa awaknyan ka meusalah nibak jalan nyang beutôi.

— Geronda, peu hubôngan antara akrab ngon sederhana?

— Saderhana nyan saboh hai, dan sikap hana meupatéh nyan hai la'én. Lam saderhana na rasa hormat ngon sifeut lagèe aneuk miët. Lam sikap hana meupatéh na keueuh.

Kayém, hana malèe nyan jeuet cit teusom lam keuterangan. Meunyo sidroe ureueng hana teuga haté, maka hana malèe nyan kayém teusom lam keuterangan ngon kesederhanaan jih. 'Lôn nyoe ureueng trang,' atawa 'Lôn nyoe ureueng sederhana,' kheun ureueng nyan deungon hana malèe, hana jiteupeue lé droe jih. Teuma, kesederhanaan nyan saboh hai, dan hana malèe nyan hai la'én that.

— Geronda, peu nyan keumulee rohani?

— Keumulee rohani nyan keuh rasa teumakot keu Allah, lam makna nyang paleng get. Rasa teumakot nyan, atawa rasa teutheun droe nyan, jiba keubahagiaaan keu sidroe ureueng; jih nyan jipeutamong manee lam haté jih. Madu rohani! Cuba kalon mantong aneuk agam ubit nyang malèe — jih jihoreumat ayah jih, meulaku deungon göt, dan kareuna that meuseun, hana beurani jikalon ayah jih. Meunyo jikeuneuk lakee sapeue bak ayah jih, muka jih meuputa-puta. Aneuk agam ubit lagèe nyan jeuet tapeuduek langsung di keuë gamba suci. Teuma, aneuk la'én jipike: 'Nyan ayah lôn mantong' — laju jiduek leumah di hadapan ayah jih deungon that hana malèe. Dan meunyo na nyang jilakee, laju jilakee paksa — 'jôk keunoe, peuduek sinan' — sira jipako-pako gaki dan jipeugèt ancaman.

¹⁹⁸Lam saboh keuluarga nyang jroh, aneuk-aneuk meulaku deungon bibueh. Lam keuluarga lagèe nyan, na rasa hormat keu ureueng chik; hana disiplin lagèe lam barak atawa ikôt atôran nyang kaku. Aneuk-aneuk mangat até watee jikalon ureueng chik jih, dan ureueng chik pih mangat até watee jikalon aneuk-aneuk jih. 'Gaseh sayang hana meumalèe,' kheun Abba Isaac. Lam cinta na keberanian, lam makna nyang paleng get nibak kata nyan. Lam cinta lagee nyoe na rasa hormat ngon khidmat keu ureueng laen; ngon kata laen, jih nyan jipeutalô rasa teumakot. Na ureueng nyang na rasa malèe ngon ragu-ragu, tapi bak watee nyang saban awaknyan na rasa teumakot, sabab rasa malèe awaknyan kon nyang seujati. Ureueng laen, teuma, na rasa malèe tapi hana teumakot, sabab rasa malèe jih nyan seujati ngon rohani. Meunyo rasa malèe nyan na bak roh, sidroe ureueng akan meurasa seunang. Conto jih, sidroe aneuk miet agam jigaséh ayah ngön mak jih deungön rasa hana teumakôt; jih hana teumakôt ayah ngön mak jih jipoh. Mungkén ayah jih sidroe peutugah, tapi aneuk nyan jicok topi ayah jih, jiseumpom-seumpom, dan jih seunang that. Na saboh keusederhanaan bak jih; hana rasa hana malèe bak jih. Jak tapeugot saboh garéh antara sederhana ngon hana malèe. Meunyo rasa hormat ngon malèe ka gadoh, akébatjih nakeuh tingkah laku hana hormat, ngon hana malèe. Óh lheueh nyan mungkén gata deungo

¹⁹⁷ Sang Tuha nyan geupeugöt saboh ma'én kata nyang luwa biasa: παρησία – jujô, beurani; Παρίσι – Paris lam tulésan Yunani. – *Catatan ureuëng alih bahsa.*

¹⁹⁸ Kalôn Karya Bapak Kudus Geutanyoe Abba Isaac si Suriah. Sabda Askétisme. Sergiev Posad, 1911. hlm. 528.

sidroe aneuk dara teungoh éh di ateuh ranjang jipeurèntah: 'Mak, jak ba ië sigleh keu lôn! Dan pastikan ië nyan leupie! ... Beuh, seu'um... Lôn ka lôn peugah bak droeneuh: jak ba nyang leupie keu lôn!' Nyan geupeuphôn dari sinan, lheueh nyan ka jeuet keu jioh that sampoe ureueng jiteumanyong: "Pakon sidroe peurumoh harôh teumakôt keu lakoe jih?"¹⁹⁹ Teuma, na rasa hormat lam teumakôt, dan lam rasa hormat nyan na gaséh sayang. Meunyo lôn hormat keu saboh-saboh hai, nyan makna jih lôn ka gaséh keu nyan, dan peu nyang lôn gaséh, lôn hormat. Sidroe peurumoh harôih hormat keu lakoe jih. Sidroe lakoe harôih gaséh keu peurumoh jih. Teuma jinoe ureueng ka salah that geupeumakna Injil, geupeusaban mandum hai, nyang jeuet keu seubab hancô rumoh tangga. 'Peurumoh harôih ta'at,' kheun lakoe. Teuma meunyoe hana gaséh sayang, hana ék tapeuta'at ureueng pih, apéh lom meong. Meunyoe hana gaséh sayang, sidroe ureueng nyan hana padôli, dan gata hana ék talakée bak jih bah pih si glah ië. Ngon ta hormat ureueng la'én, sidroe ureueng nyan ka jipeuhoreumat droe jih, tapi bak watée nyang saban hana jipeuphôn keu droe jih. Na rasa cinta keu droe lam hormat keu ureueng la'én; tapi meunyoe ureueng nyan jipike keu droe jih mantong, maka hana lé rasa cinta keu droe nyan.

Horeumat keu ureueng tuha

— Geronda, kadang-kadang lôn hana sopan keu ureuëng nyang leubèh tuha. Lôn sadar lôn ka meulaku hana gèt dan lôn meungaku desya nyoe.

— Sabab gata sadar akan hai nyan dan neupeugah desya nyan, gata akan meutamah-tamah neubenci droe—dalam makna nyang positif—dan neupeureundah droe. Óh lheueh nyan rahmat Allah akan teuka, dan gata akan leupah nibak keubiasaan brôk nyan.

— Tapi, Bapak, kadang-kadang lôn meuh'èn-h'èn ngon syèdara inong lôn, dan kareuna gaséh, kayém lôn peukaru awaknyan. Tapi, lôn teumakot meuleubèh-leubèh dan jeuet keu that akrab.

— Nyan hana patôt, lagipun droeneuh nyan aneuk nyang paléng ubit! Lam saboh keuluarga, biyasajih ureueng chik nyang meuh'èn-h'èn ngon aneuk miet, kon aneuk miet nyang meuh'èn-h'èn ngon ureueng chik. Nyan jeuet keu seunang até ureueng chik ngon aneuk miet. Tapi hana patôt meunyoe sidroe aneuk miet jipeukaru yahwa atawa nek jih. Cuba bayangkeuneuh meunyo sidroe aneuk miet tiba-tiba jilumpat u ateuh ayah jih, jimat bajée ayah jih, dan jipeupuléng jih! Tapi meunyo sidroe ureueng chik jigigit aneuk miet meukeunong-keunong—itu la'én calitra. Watee nyan, si aneuk miet nyan jeuet keu ureueng nyang leubeh santai; si ureueng chik nyan ka jeuet lagee aneuk miet, dan bandua jih galak that.

— Geronda, kadang-kadang teuka lam pikéran lôn na sapeue nyang salah; lôn peugah pendapat lôn bak ureueng tuha, tapi awaknyan hana geuteurimong. Peu keuh harôh lôn seutuju ngon awaknyan?

— Bèk, bèk rôh lam buet jeuheut. Peugah haba ngon leumbôt dan beutôi, tapi peubuet nyan ngon beutôi dan ramah: 'Mungkén leubèh gèt tapeubuet lagée nyoe? Nyoe lôn usôi keu gata seubagoe saboh pikeran.' Atawa peugah: 'Lôn na pikeran lagée nyoe.' Ngon cara nyan, gata jeuet keu magnet dan tarék Rahmat Allah keu droe gata. Na ladôm ureuëng meututô hana meupiké kareuna ka jeuet keu keubiasaan, kon kareuna jikeuneuk peugah pendapat. Meunan pih, ureuëng nyang leubèh muda wajéb, bak keuadaan peuë mantong, peuhoreumat ureuëng nyang leubèh tuha. Teuma ureuëng nyang leubèh tuha nyan keudroë, meunyo jeuet lôn peugah meunan, peureulèe cit geupeuhoreumat. Dan bah pih na salah jih, awaknyan mantong na keubaikan — na peungalaman dan la'én-la'én. Meunyo gata geutanyong, peugah laju pikeran gata deungon rendah haté ngon hormat, tapi bak watee nyang saban bék na keyakinan lam até bahwa hai nyan beutôi-beutôi lagée nyang gata bayangkeun. Lagipun, mungkén ureuëng la'én jiteupeuë sapeue nyang hana tateupeuë, atawa sapeue nyang goh lom tapiké. Meunyo sidroë ureuëng jideungö na ureuëng meututô bhah sapeue, dan seukira nyan teuka pikéran bak gobnyan nyang meunurôt

¹⁹⁹ Bandingkan ngon Efe. 5:33.

pendapat gobnyan leubèh beutôi, gobnyan patôt geupeugah: 'Na pikéran nyang teuka bak lôn,' meunyo geupeugah nyan bak rakan sebaya. Teuma, meunyo geupeugah haba ngon ureueng nyang leubeh tuha, geuharôh geupeugah: 'Na teuka bak ulôn saboh pikeran nyang jeuhet.' Sabab nyan nakeuh sombong meunyo tacampô urôsan ureueng la'én, bah pih peundapat nyang geupeugah nyan beutôi.

— Dan watee neukheun 'hormat keu ureueng tuha', peu meukeusud neuh nyan ureueng nyang leubeh tuha umu atawa nyang leubeh tuha lam keupengetahuan agama?

— Leubèh utama nakeuh meunurôt umu. Sabab, cuba tapiké: sidroe ureuëng nyang ka manyang tingkat rohani jih geupeulaku ureuëng nyang leubèh tuha deungon hormat ngon khidmat.

— Geronda, peu keuh ka lumrah untuk tapeuhoreumat ureueng nyang leubeh muda umu tapi leubeh manyang tingkat rohani nibak ureueng nyang leubeh tuha umu tapi kureueng maju rohani?

— Kon, nyan kon cara nyang beutôi untuk tapeusampoe suai nyan. Dalam keadaan peu mantong ureueng nyang leubeh tuha nyan, gata harôh hormat keu gobnyan kareuna umu gobnyan. Peuhoreumat ureueng la'én: ureueng nyang leubeh tuha, kareuna umu gobnyan; ureueng nyang leubeh muda, kareuna takwa gobnyan. Meunyo na rasa hormat, ureueng nyang leubeh muda akan meuhormat keu nyang leubeh tuha, dan nyang leubeh tuha pih akan meuhormat keu nyang leubeh muda. Gaséh sayang nyan na lam rasa hormat. *'Bèk na nyang gata peubuet ateueh ureueng la'én nyang hana hak gata peubuet; peu nyang jeuet keu hak gobnyan, brèk keu gobnyan; peu nyang jeuet keu hak gata, cok keu gata'* ⁽²⁰⁰⁾, kheun Rasul Paulus

— Dan meunyo ureueng nyang leubeh muda na jipeugah haba keu ureueng nyang leubeh tuha, peu nyan salah?

— Nyan ka lazém bak generasi barô. Teuma na teutuléh lam Kitab Suci: *'Peugah salah syèdara gata.'* ⁽²⁰¹⁾ Hana teutuléh disinan, 'Peugah salah ayah gata.' Aneuk muda jinoenyo meudebat ngon meulawan hana sadar. Awaknyan jipike laku nyan ka biasa. Awaknyan meututô hana malèe, lheueh nyan jikheun: 'Lôn peugah nyan meunan mantong.' Aneuk muda ka jitamong lam peungarôh roh donya nyoe — roh nakai ngon hana meupatéh nyang hana jihoreumat sapeue pih. Aneuk muda jinoe hana hormat keu ureueng tuha dan hana jiteupeue betapa salah buet nyan. Peue manfa'at nyang jeuet ta harapkan meunyo sidroe aneuk muda, nyang jikheun keuneuk jeuet keu 'ureueng nyang meubida', jianggab bahwa hormat keu ureueng tuha nyan ka tinggai bak masa jameun? Peureulèe that-that keuatèn. Roh donya moderen jipeutamong lam pikeran aneuk muda saboh anggapan: 'Bèk tadeungo peue nyang geupeugah lé ureueng chik atawa gurèe.' Nyan keuh seubabjih aneuk-aneuk jinoe seumaken brok dari umu nyang mantong ubit. Dan aneuk-aneuk nyang paleng le sesat nakeuh awaknyan nyang ureueng chikjih, hana sadar akan bahaya nyang jipeubuet keu aneuk nyan, jipujoe aneuk droe dan jipeugah aneuk nyan lagee sidroe aneuk ajaib watee jih meututoe deungon hana malèe.

Na siuroe, sidroe ayah jiteuka u rumoh lôn ngon aneuk agam jih umu lapan atawa sikureueng thôn, ngon aneuk keumuen jih nyang saban umu. Lôn peuduek sidroe aneuk agam di uneun lôn ngon sidroe teuk di wie lôn. Hana trep sigohlom awaknyan jiteuka, sidroe seniman nyang lôn turi jiteuka jak eu lôn—ureueng nyang that göt dan sidroe ahli lam bidang jih, nyang sanggôp jipeugöt gamba potret langsung dari ureueng lam si minèt mantong. 'Dionysius,' lôn tanyong bak jih, 'pakon hana gata gamba aneuk-aneuk nyan, lagèe tanyoe teungoh duek sajan awaknyan jinoe?' 'Lôn cuba,' jaweueb jih, 'tapi lôn hana yakin jeuet, sabab awaknyan hana teunang.' Barô sagai jih jicok saboh keureutah dan jipeuphôn gamba, salah sidroe aneuk nyan laju jilumpat dan 'jiseumanoe' jih: 'Cuba takalon, hai bangai, peue nyang keuneuk gata gamba nyan!' Padahai ramè that ureueng di seulingka nyan! Tapi ureueng agam muda nyan hana sagai-sagai gugôp. 'Meunan keuh sifat aneuk miet jinoe, Ayah,' jikheun bak lôn sira teutap jigamba. Teuma lôn, ka meugeulora darah lôn! Teuma ayah aneuk nyan lagee hana sapeue teujadi!

²⁰⁰ Roma 13:7.

²⁰¹ Mat. 18:15.

Aneuk-aneuk jih that hana sopan keu sidroe ureueng agam umu lhèe plôh thôn nyang malah teungoh jigamba awaknyan! Keubangét that hana malèe ngon hana hormat nyan! Dan mantong le that la'én! Kiban teumakot mandum nyan! Cuba bayangkeuh meunyo sidroe nibak aneuk-aneuk nyan jitem jeuet keu bhikkhu. Butôh usaha nyang brat that keu aneuk lagèe nyan mangat jeuet keu sidroe bhikkhu nyang seujati. Ureueng ma, kareuna hana jipeureuhati aneuk-aneuk jih, teungoh jipeurusak awaknyan. Banmandum nyan teugantung bak ma-ma. Di Rusia, meunyo na nyang meubah, nyan cit kareuna ma-ma ka geusom-som geumat keuyakinan ngon kesalehan gobnyan dan geubantu aneuk-aneuk geuh. Untông that keu geutanyoe, na sigetek ragi nyang teutap teujaga lam keuluarga Kristen. Meunyo kon, ka habéh geutanyoe.

— Geronda, peu keuh aneuk-aneuk nyang jipeurayeuk lagèe nyan jeuet meugantoe atawa jeuet keu biksu meunyo awaknyan keuneuk lheueh nyan?

— Meunyo awaknyan sadar bahwa awaknyan ka meulaku salah, maka Almaseh akan geutulông awaknyan. Ngon narit la'én, meunyo sidroe ureueng ka jikuasai lé rasa meunyeusai nyang seujati, maka masalah nyan ka jeuet geuanggap seulesoe. Teuma pakriban cara aneuk muda lagèe nyan jeuet jipeugöt droe meunyo, lheueh jeuet keu bhikkhu, awaknyan mantong jianggab droe nyang beutôi dan jipeugah keu abah atawa ibu kepala biara: 'Keurajeuen dictator peu nyang na disinoe? Pat na gata kalon hai lagèe nyan teujadi bak jameun jinoo?!' Na cit padum-padum droe biksu nyang sampoe meunan jipeugah haba nyang hana meupat bak lôn.

Meunyoë bacut-bacut, rasa hormat nyan ka gadoh mandum. Aneuk-aneuk muda jiteuka u bilék lôn, dan leubèh le di antara awaknyan jiduek meusaléng silang kaki, padahai hana teupat duek keu ureuëng tuha. Nyang la'én, jikalon na tunggul kayèë kosong nyang hana jioh, leumah that keu jijak duwa langkah, jiba u toe dan jiduek di sinan. Lôn keudroë nyang harôh lôn angkôt tunggul-tunggul kayèë nyan keu awaknyan. Malah, watèë awaknyan jikalon lôn ba nyan, hana jitem jak cok nibak lôn. Awaknyan meuh'eut jiep ië, tapi malee jimeujak padum metèë keu jijak cok keudroë. Lôn keudroë nyang harôh lôn ba cangkō keu awaknyan nyang keudua. Beutôi, nyoe bit-bit hireuen lôn: kawan lhèe plôh droë aneuk muda nyang teuga jiteuka, jikalon lôn meulangkah meuguntōng-guntōng sira lôn ba saboh kutak rayek Turkish delight, saboh tangki ië, ngon cangkō-cangkō keu lôn bri ië jép keu awaknyan, tapi hana meusidroë pih nibak awaknyan nyang , nyang tém tulōng lôn bah pih si jaroe. Teuma Mejen-Jendral nyan, nyang meubèe abèe beudé, teungoh geuduek bak binèh awaknyan, geudong laju geujak tulōng lôn! Aneuk-aneuk muda nyan jipiké bahwa lam saboh kaliva Athos, sidroe pelayan pih akan jijak bak awaknyan keu jilayani — saban lagèe di restoran atawa hotel. Na limong atawa nam go lôn pubuet saboh lakon: lôn jak cok timba ië, meulangkah deungon payah that, lôn ba ië keu awaknyan dan lôn ro ië nyan u tanoh di keue idōng awaknyan! "Lôn jeuet lôn ba ië keu gata, rakan," kheun lôn bak awaknyan, "tapi hana meuguna sapeue keu gata!"

Lam transportasi umum, takalon aneuk miet jiduek seudangkan ureueng tuha jidong. Aneuk muda jiduek meuseulabueh kaki, seudangkan ureueng rayeuk jidong keu jibri teupat duek keu ureueng tuha. Aneuk muda nyan hana jitem bri teupat duek. 'Teupat duek nyoe,' kheun awaknyan, 'ka lôn bayeue.' Awaknyan jiduek disinan hana jipeureumeuen soe mantong. Teuma, betapa get jih budi pekerti bak masa dilee! Ureueng inong jiduek bak dua blah rot ubeut nyang seumpet, dan meunyo na paderi atawa ureueng tuha jiliwat, awaknyan jibeudoh. Dan awaknyan jipeurunoe aneuk-aneuk jih beu jipeubuet lagee nyan cit.

Kayém that lôn rasa beungèh! Tanyoe harôh takalon ureuëng tuha nyang meuhareuga ngon geuhoreumat teungoh meututô, seumeuntara aneuk muda nyang barô meukembang hana malèe jiseupôt haba, jipeutheun, jipeugah haba nyang hana meuphôm, dan malah jipeugah nyan saboh keubangga. Lôn isyarat mangat jipiyôh, tapi hana sagai jipeuduli. Keu tapeuheun nyan, geutanyoe harôh tapeujeuet awaknyan keu bahan cè-cè — meunyo kon, awaknyan akan teutap meunan lagèe nyang galak jih. Hana

meusaboh pih bak 'Otechnik' atawa 'Paterik' nyang teutuléh bahwa aneuk muda harôh meututô ngon ureueng tuha lagée nyan. 'Otechnik' geupeugah: '*Ureueng tuha nyang meututô*,' kon 'Aneuk muda nyang meututô.' Bak masa dilee, aneuk muda meunyeukap watee na di hadapan ureueng tuha dan galak geupeubuet nyan. Awaknyan hana geuduek bak teupat ureueng tuha geuduek. Aneuk-aneuk muda bak masa nyan geuturi ngon sifat malèe, rendah haté, ngon hormat; watee geumarit ngon ureueng tuha, awaknyan sampoe meuputa muka. Dan meunyo na sidroe aneuk miet bak masa nyan nyang hana sopan keu ureueng chik jih, jih nyan hana brani jipeuleumah muka bah that pih di pasai kareuna that malèe! Dan di Gunong Suci, sidroe bhikkhu hana jiseutot lam paduan suwara nyang khidmat meunyo mise jih goh lom ubeut. Tapi jinoe, gata takalon aneuk buah ngon calon aneuk buah ka jitamong lam paduan suwara... Nah, peu lom jeuet tapeugot? Tapi, paleng kureueng beu jimeurunoe cara meulaku deungon hormat ngon khidmat keu ureueng nyang leubeh tuha.

Mungkin droeneuh cit na neudeungo hai lagée nyoe: sidroe murid di Athoniada jipeugah bak rektor, nyang meupangkat uskup: 'Paduka Rektor, geutanyoe tanyoe meututô saban-saban.' Nyan, nyan, ka sampoe lagée nyan ka! Dan nyang paléng brôk, lheueh nyan aneuk muda sombong nyan hana sadar peu nyang salah, dan teutap jipeugah: 'Jadi, peu nyang lôn peugah sampoe jeuet keu salah that? Lôn hana lôn muphôm.' Kon geutanyong bak Yang Mulia Rektor: "Meu'ah neupakoe; tulông brék beureukat keu lôn keu lôn peugah saboh pikeran; tapi mungkén peue nyang keuneuk lôn peugah nyoe salah," aneuk muda nyan geupeugah, lagée hana sapeue nyang salah: "Droeneuh na pendapat droeneuh, dan lôn na pendapat lôn." Peu na neuphôm? Sayangjih, seumangat lagée nyan ka jitamong cit lam udep rohani ngon keubikatan. Peu na neudeungo pakriban aneuk murid barô jimeungadu: 'Ka lôn peugah bak Tuha bhah nyoe, tapi gobnyan hana geupaham lôn. Bah pih ka lôn peuingat gobnyan meuulang-ulang!' — "Deungo," kheun lôn, "pakri cara jeuet gata peugah 'meuulang-ulang'? Sabab, ngon tapeugah nyan, makna jih gata peugah: 'Si Tuha nyan hana geubah cara gobnyan.' — "Ka, peu masalahjih," jaweueb jih, "kon jeuet lôn peugah pendapat lôn?" Meunyo tadeungo hai lagée nyan, ka teuntée teungui darah. Dan nyang leubeh parah lom, jih jitanyong bak gata: "Peu, na marah? Ka, neupeuampôn lôn." Jadi, lôn nyoe harôh lôn peuampôn jih kon kareuna peue nyang ka jipeugah, tapi kareuna lôn ka teungui darah!

Ureuëng jinoë ka sampoe bak tingkat jipeunilé Allah

— Geronda, peu keuh keucenderungan keu geupeuhakém gob banmandum ureuëng ngon banmandum hai nyan ka dari dilée na bak manusia, atawa barô teuka bak aneuk muda jinoe?

— Kon, nyoe hana teujadi sigohlom nyoe; nyoe nakeuh semangat jameun jinoe. Jinoe-jinoe nyoe, ureueng biasa teungoh jipeuhakém, meunan cit deungon mandum tokoh politik ngon agama, tapi nyan goh lom cukôp — awaknyan ka jipeuhakém cit ureueng-ureueng suci dan jinoe ka trok sampoe bak jipeuhakém Po Teuh Allah. "Po Teuh Allah," kheun ureueng-ureueng nyan, "seuharôhjih hana geupeubuet lagee nyoe ngon lagee nyan. Gobnyan seuharôhjih geupeubuet nyang la'én, tapi Gobnyan ka geupeubuet nyang salah.' Peu na neudeungo peue nyang jipeugah nyan? 'Rakan lôn, peu gata keuneuk peugah bak Gobnyan peue nyang harôh geupeubuet?' — 'Pakon hana? Lôn cuma lôn peugah pendapat lôn,' jaweueb jih, hana jiteupeue betapa hana malèe jih nyan. Roh donya ka jipeuhancô le that hai nyang jroh. Keujahatan meukeumang ngon trok bak tingkat nyang paleng keuji ngon brok; sampoe trok bak tingkat meunghina Tuhan. Ureueng-ureueng jipeunilai Tuhan, ngon hana meusangkot pih lam pikeran awaknyan bahwa nyan nakeuh saboh buet meunghina Gobnyan. Dan ladôm aneuk muda nyang teuga di antara awaknyan nyang Tuhan hana geupeukureueng bak panyang tubôh—meunyo awaknyan na bacut mantong akai nyang jroh—ka jipeuphôn peugah haba keu ureueng la'én: 'Ureueng paneuk peu nyan? Dan ureueng meugaki bengkok peu nyan? Cuba kalon nyang sidroe nyan!'—dan awaknyan hana jipeuduli keu soe mantong.

Bak saboh uroë, na sidroe ureuëng agam jiteuka u rumoh lôn dan jipeugah: 'Lam masalah nyan, Allah seuharôhjih hana geupeubuët lagée nyang ka geupeubuët.' 'Dan peuëkeuh gata,' lôn tanyong bak jih, 'jeuët gata peutheun bah that saboh batèe ubeut lam udara? Bintang-bintang nyang gata kalon di langèt nyan kon cit bola meuen nyang meukilat, rupajih. Nyan nakeuh benda-benda langèt nyang raya that, jiplueng deungon laju nyang meupening, tapi hana jitumbôk saban droe dan hana jipeulèh dari jalô.' — "Beutôi, meunurôt pendapat lôn," geukheun lé jih bak lôn lom, "seuharôhjih geuatô la'én cara." Cuba deungo nyan! Peu keuh geutanyoe beutôi-beutôi teuma tapeunilé Allah? Ka leubèh that logika, dan keupeucayaan keu Allah ka gadoh. Teuma meunyoe gata peugah bak ureuëng nyan bahwa awaknyan salah, awaknyan akan jaweueb: 'Meu'ah, tapi lôn ka lôn peugah pendapat lôn. Kon na hak lôn keu lôn pubuet nyan?' Hai-hai nyang harôh geutheun lé Allah nibak geutanyoe! Untông that, Gobnyan hana geuanggap seurius geutanyoe.

Lam kitab Perjanjian Lama na geupeugah bahwa Tuhan geuyue Bansa Israel geupeulét mandum ureuëng Kanaan dari nanggroë nyan hana keucuali.²⁰² Meunyoe Tuhan geubri peurintah lagée nyan, nyan meumakna Gobnyan ka geukira leubeh dilee. Teuma Bansa Israel geupeugah: 'Nyan hana that berperikemanusiaan. Jak tanyoe peubiyeu ureuëng Kanaan nyan mantong; bek tapeubinasa awaknyan mandum.' Teuma, seureuta meujalan watee, awaknyan ka jeuet keu rusak lé bansa Kanaan, ka jitarék u dalam buet jeuheut ngon meuseumah beurhala, dan jipeuseumah aneuk-aneuk droe jih keu beurhala, lagee nyang ka geupeugah lam Zabur.²⁰³ Po Teuh Allah geuteupeue peue nyang geupeubuet. Teuma na ureueng-ureueng nyang hana malée jitanyong: 'Pakon Po Teuh Allah geupeujeuet azab neuraka?' Sidroe ureueng jipeuphôn meuhukôm dan, phôn bak watée nyan, ka gadôh keuadaan rohani gobnyan nyang jroh. Gobnyan kureueng [bah pih] bacut Rahmat Po Teu Allah keu jipham sapeue pih leubèh lhôk—nyan nakeuh, keu jipham pakon Po Teu Allah geupeujeuet nyoe atawa nyan. Meuhukôm, sombong, egois—nyan keuh makna banmandum su'eu 'pakon?' ngon 'pakri jeuet?' nyan.

— Geronda, na padum-padum droe aneuk muda jitanyong: 'Pakon Almaseh harôh jipaku ateuh kayèe saléb? Kon jeuet Gobnyan peuseulamat donya nyoe ngon cara la'én, hana ngon saléb nyan?'

— Teuma Gobnyan ka geupeuseulamat donya meulalu Saléb nyan, dan ureuëng hana teuharu lé nyan! Kiban keuh meunyo Gobnyan geupeuseulamat donya deungon cara la'én? Dan na cit nyang peugah: 'Tuhan Bapak hana penah geurasa sakét sapeuë pih. Aneuk nyan keuh nyang peuseumah droe-geuh sibagoe kurubeuen.' Teuma, meunurot pandangan lôn, soe mantong ayah leubeh galak jipeuseumah droe jih nibak jipeuseumah aneuk jih. Leubeh meudeurita sidroe ayah jikalon aneuk jih jipeuseumah droe nibak jih jipeuseumah droe jih. Teuma peu nyang jeuet tapeugah bak ureueng meunyoe awaknyan hana jimeuphom peu makna cinta?

Dan sidroe ureueng la'en geupeugah meunoe bak lôn: "Adam na dua droe aneuk — Habil ngon Kain. Jadi, pat teuka peurumoh Kain?" Teuma, watee tabaca Perjanjian Lama, tateupeue bahwa lheueh lahe Seth, Adam *'geupeulahé aneuk agam ngon aneuk inong.'*²⁰⁴ Dan Kain, lheueh jipoh adoe jih, jiplueng u gunong.²⁰⁵ Jih hana jiteupeue bahwa inong nyang jicok keu peurumoh jih nyan adoe inong jih keudroe. Tuhan ka geuatô manusia beu saboh bansa ngon sukée, mangat hana niët jeuheut atawa buët jeuheut lamkawan awaknyan, mangat awaknyan jeuet geupeugah: 'Kamoe nakeuh aneuk nibak ureuëng syiek nyang saban — Adam ngon Hawa,' dan nyan ka teuntée jeuet jithan niët jeuheut manusia. Teuma, bah pih meunan — cuba kalon niët jeuheut nyang na lamkawan manusia jinoe!

Susah that lôn meuhadap ngon ladôm ureuëng nyan meunyo awaknyan jiteuka u rumoh lôn! Bak akhéjih [saweueb lôn kalon hana meuhasé lé meututô ngon awaknyan], lôn peugah: 'Ulôn sakét ulée, dan

²⁰² Kalon Ulangan 7:2 dst.

²⁰³ Kalôn Zabur 105:37: "Dan awaknyan ka jipajôh aneuk agam ngon aneuk inong droe jih lam keugiléan awaknyan."

²⁰⁴ Kejadian 5:4.

²⁰⁵ Kalôn Kejadian 4:14–15.

hana aspirin.' Dan watee awaknyan jiplueng, awaknyan leubèh beungèh lom dan jipeugah teusinggông. 'Ka trôh kamoe jioh-jioh nyoe, jikheun lé jih sakét ulèe,' meungomel awaknyan, hana muphôm pakon lôn peugah sakét ulèe. Na cit nyang usôi: 'Meunyo meunan, mungkén kamoe ba aspirin keu droeneueh?'

Hana malèe jipeujioh Rahmat Ilahi

Geupeureulèe that-that keuhaté-hatian. Sifeuet nyang hana göt ngon hana meupadum nakeuh saboh rintangan keu Rahmat Ilahi. Hana hormat keu ureuëng la'én nakeuh rintangan nyang paléng rayek keu Rahmat Ilahi jipeurap bak sidroe-droe ureuëng. Maken rayek rasa hormat nyang geupeuleumah lé aneuk-aneuk keu ureuëng chik, gurée, dan sit, keu ureuëng tuha umumjih, maken le Rahmat Ilahi nyang jiteurimong lé awaknyan. Leubèh hana teuratur ngon hana ta'at awaknyan, leubèh meunyoë Rahmat Ilahi jitarék droë nibak awaknyan. Keubèbasan donya ka jipeulét kon mantong rasa hormat, tapi cit sopan santun dasar lam donya. Na padum-padum droë aneuk agam hana rasa salah jiklik ayah jih: "Hei, Ayah! Na rukok? Ka habéh." Peu na tom geudeungo haba lagèe nyan bak masa dilèe? Bah pih sidroe aneuk muda jimeurok, jipeubuet nyan seucara meusom-som. Tapi jinoe — lagèe kon saboh hai nyang rayeuk! Jadi, pakri cara aneuk-aneuk nyan hana jeuet keu abéh brôk nibak Rahmat Ilahi? Jinoenyoe, aneuk-aneuk dara, di hadapan ayah ngön mak jih, jipeuguna bahsa nyang paléng kasat keu jiteugor adoe agam jih nyang jak u geurija, seudangkan ayah jih teudiam mantöng. Meurinding bulèe lôn watèe lôn deungo hai nyan. Óh lheueh nyan, watèe lôn sidroe, lôn sampoe meututô ngön droe lôn.

Lingkungan donya ngon ureueng chik nyang donya jipeurusak aneuk miet. Lingkungan nyan na peungaroh nyang that kreuh ateuh aneuk miet. Jarang na aneuk miet nyang na rasa malèe ngon gèt haté. Leubèh le aneuk miet nyang jeuet keu brat haté ngon kreueh até nyan sabab jih meulaku hana meumalèe. Le ureueng chik jiba aneuk jih bak lôn dan jipeugah, 'Padri, na syètan lam aneuk lôn.' Teuma lôn kalon hana syètan lam aneuk-aneuk nyan. Beu Allah bèk sampoe! Hana that le aneuk miet nyang na syètan lam droe jih. Banmandum nyang la'én keunong peungarôh syètan dari luwa. Nyan makna jih, hana syètan lam tubôh aneuk miet nyan keudroe; syètan nyan jipeungarôh awaknyan dari luwa. Tapi bah pih jipeubuet dari luwa, jih nyan teutap jipeubuet buet jih. Dan pat banmandum nyoe jipeuphôn? Ngon hana malèe. Ngon cara meututô ngon hana malèe keu ureuëng tuha, aneuk miet nyan jipeuplueng Rahmat Allah dari droëjih. Dan meunyo Rahmat Allah ka jioh, roh jeuheuet jitamong, dan aneuk miet nyan jeuet keu brat até dan jipeubuet karu. Sebalékjih, aneuk miet nyang ta'at dan hormat, nyang seumée ubak ureuëng chik, gurée, ngon ureuëng tuha, sabe jiteurimong Rahmat Allah. Beureukat Allah na ateueh aneuk-aneuk nyan. Awaknyan geulilôt lé Rahmat Allah. Rasa hormat nyang that rayeuk keu Allah, meusajan ngon rasa hormat nyang that lhok keu ureueng tuha, jitarék Rahmat Ilahi nyang meulimpah u dalam jiwa aneuk-aneuk nyan dan jipeunoh awaknyan ngon Rahmat sampoe-sampoe cahya Rahmat Ilahi nyan meucahya dari awaknyan u ureueng la'én. Rahmat Allah hana geujôk keu aneuk miet nyang meulawan ngon nakai; rahmat nyan geujôk keu aneuk miet nyang penyayang, patéh, ngon hormat. Aneuk miet nyang sopan ngon hormat nyan mudah takalon. Mata jih meucahya. Dan makin le jih jihoreumat ureueng chik ngon ureueng tuha, makin le Rahmat Allah nyang jiteurimong. Makin nakai ngon hana ta'at jih, makin kureueng Rahmat Allah nyang jiteurimong.

Sidroe aneuk nyang na dendam ateueh ureueng la'én, sidroe aneuk nyang hana sapeue pih nyang jeuet peuseunang haté jih — 'nyoe hana beutôi, nyan hana beutôi' — akan jeuet keu sidroe pemberontak, akan jeuet keu syètan. Keubit cit, Lucifer pih jikeuneuk peuduek singgasana jih di ateueh Singgasana Allah. Cuba kalon: mandum aneuk miet nyang keuheundak jih geupeubuet lé ureueng chik jih jeuet keu ureueng meulawan ubit. Dan meunyo aneuk miet nyan hana meutobat, mangat jeuet jipeubeubaih droe jih dari seumapa jeuheut nyang teungoh jiseureubu, meunyo jih mantong jipeubuet droe hana meumalèe, maka—beusalah Allah! — rahmat Allah akan jitinggai awaknyan dua go lipat. Dan

awaknyan ka trok bak jipeugah haba nyang hana hormat keu Allah, lheueh nyan awaknyan ka di yup kuwasa roh-roh jeuheut.

"Horeumat kheueh keu ayah ngön mak gata"²⁰⁶

Ka jeuet keu pakri aneuk-aneuk jinoe nyoe! Hana ék jiteuen meunan saboh narit pih. Meunyo keu teurimong bubur kayèe—tuwoe mantong! Aneuk-aneuk jinoe hana hormat, that egois, ngon saraf hana teuntèe. Jipeusalah guna keubèbasan nyang na bak jih. Sidroe aneuk jipeugah bak ureueng chik jih: 'Lôn lapor ayah bak polisi.' Baro-baro nyoe, sidroe aneuk agam umu limong blah thôn jipeubuet buet nakai sampoe ayah jih jitampueh jih. Lheueh nyan aneuk nyan jijak u polisi, jilapor ayah droe jih, dan ureueng agam nyan jiba u mahkamah! Watèe sidang, ayah nyan geupeugah: 'Gata peuhukôm lôn hana adé. Meunyo kon lôn teupôk aneuk lôn nyan, ka teuntèe jih nyan jitamong lam penjara.' Dan kon gata nyang akan rasa sakét keu jih, tapi lôn." Lheueh geupeugah nyan, gobnyan laju geumat aneuk muda 'peungadu' nyan, geupoh muka jih dua go dan geupeugah: "Lôn tuntutan ateuheh poh nyoe, kon ateuheh poh nyang dilee. Peutamong lôn u penjara jinoe, sabab lôn poh jih hana alasan sapeue."

Nyang keuneuk lôn peugah nakeuh ka sampoë pat that tinggai aneuk-aneuk jinoë. Nyan ka jeuet keu 'pikér' awaknyan jinoë-jinoë nyoe. Bak masa dilèe, ureueng chik geutanyoë geumarah geutanyoë, dan kadang-kadang geupoh ngön taloë, tapi geutanyoë hana tom meukeusud jahat. Malah geutanyoë geuteurimong poh taloë nyan sibagoë tanda gaséh sayang, hana meudebat atawa meupiké panyang peukeuh na salah geutanyoë nyang brat atawa hana. Kamoe yakin bahwa taloe nyan cit keu keubajikan kamoe. Kamoe meuteupeue bahwa ureueng chik kamoe geugaséh keu kamoe dan kadang-kadang geusayang-sayang kamoe, kadang-kadang geucôm kamoe, dan kadang-kadang geupoh bak ulée kamoe, sabab poh ureueng chik, sayang ureueng chik, ngon côm ureueng chik — banmandum nyan, pakri cara peugah jih — banmandum nyan teuka dari gaséh sayang. Watèe ureueng chik jipoh aneuk, nyang sakét nakeuh haté ureueng chik nyan keudroë, teuma meunyo aneuk jipoh lé ureueng chik, nyang sakét cit bak pipi jih mantong. Ngon meunan, jeuet takheun bahwa sakét até nyan leubèh kreuh nibak sakét saboh tampôlan. Peue mantong nyang jipeubuet lé sidroe ma keu aneuk-aneuk gobnyan—peue jiteugor, jipoh, atawa jipeulôb—banmandum nyan jipeubuet ateuheh dasai gaséh sayang; banmandum nyan teuka dari saboh até ma nyang peunoh gaséh sayang. Teuma, meunyo aneuk-aneuk, hana jimeuphôm hai nyan, jimeututô hana hormat, jilawan, ngon jibeurontak, awaknyan ka jipeutalô Rahmat Ilahi dari dalam droe jih. Ngon lheueh nyan, ka patôt sagai awaknyan keunong peungarôh syétan nyang santeut.

— Na, Geronda, tapi peue hana cit ureueng chik nyang jeuheut?

— Na cit. Teuma, Allah geutulông aneuk-aneuk nyang na ureueng chik lagèe nyan. Allah hana geupeubuet nyang hana adé. Malah bak boh pir liar pih kayém that meuboh. Di Gunong Athos, bak binèh rot u kaliva lôn, na saboh bak boh céri liar. Bak nyan ka meuboh that le sampoë ôn-ôn jih pih hana deuh takalon. Cabang-cabang jih meukok sabab brat boh nyang na. Teuma bak boh kayèe nyang geupula, bah pih ka geusemprot, [kayém] hana meuboh sapeuë pih.

Jarak generasi

Donya ka jeuet keu rumoh gila. Aneuk-aneuk ubit jinoe jipeu-éh teungoh malam, padahai seuharôhjih jipeu-éh langsông lheueh jilôp matauroe. Awaknyan jikurông lam blok-blok manyang, teukurông lam beton, udép meunurôt jadwal ureueng chik. Peue nyang harôh jipeubuet lé aneuk miet, dan peue nyang harôh jipeubuet lé ureueng chik? Aneuk-aneuk jiteuka bak lôn dan jipeugah, 'Ureueng chik kamoe hana jipham kamoe.' Ureueng chik jiteuka bak lôn dan jipeugah, 'Aneuk-aneuk kamoe hana jipham kamoe.' Ka teujadi jurang antara ureueng chik ngön aneuk, dan mangat jurang nyan gadoh,

²⁰⁶ Kaluwa 20:12.

ureuëng chik harôh jipeuduek droe bak posisi aneuk-aneuk jih, dan aneuk-aneuk harôh jipeuduek droe bak posisi ureuëng chik jih. Meunyo aneuk-aneuk hana jipeususah ureueng chik jih jinoe, teuma singoh, watee awaknyan ka rayeuk, aneuk-aneuk awaknyan pih hana jipeususah awaknyan. Dan seubalek jih: ureueng nyang hana ta'at jinoe dan jipeususah ureueng chik jih teuma singoh akan jipeususah lé aneuk-aneuk droe jih, sabab hukôm-hukôm rohani akan meulaku.

— Teuma na padum-padum droe aneuk, Geronda, jipeugah bahwa awaknyan ka sesat sabab gaséh rayek ureueng chik jih keu awaknyan.

— Awaknyan salah. Meunyo sidroe aneuk hana egois, jih nyan hana jeuet keu manja lé gaséh sayeueng ureueng chik jih. Teuma meunyo sidroe aneuk jipeuguna gaséh sayeueng ureueng chik jih keu keuntôngan droe, jih nyan akan jeuet keu manja dan hancô. Meunyo sidroe aneuk jeuet keu manja lé gaséh sayéng ureueng chik jih, nyan, bak dasajih, jih nyan ka jeuet keu manja. Seuharôhjih jih meuteurimong gaséh keu Tuhan ateuh ureueng chik jih ngon gaséh sayéng ureueng chik nyan, tapi nyang na jih hana pueh até ngon cara ureueng chik jih jipeulara ngon jroh. Coba tapiké, na cit aneuk-aneuk nyang hana ureueng chik sagai! Dan peu lom nyang jeuet tapeugah keu nyan? Meunyo sidroe aneuk hana jipeusah ureueng chik jih seubagoe ureueng nyang ka geubri jase dan hana jigaséh keu ureueng chik jih — bah pih ureueng chik jih nyan ta'at keu Allah — pakri cara jih jeuet jigaséh dan jipeumulia Allah, Ureueng Chik Jih Nyang Maha Rayeuk dan Bapak banmandum manusia? Saweueb, brat that payah keu sidroe aneuk miet jeuet jipham nikmat Allah nyang raya.

Bab 5.

Teuntang Huru-hara Batin Ureuëng Ngon Rupa Luwa Gobnyan

Ureuëng donya nyang hana bahgia jipeungui peukayan meunurôt keuadaan haté jih

— Geronda, neupeu-izin lôn lakee saboh hajat.

— Lôn meuharap gata jeuet 'meumasker' secara rohani, lagée si bangai suci Isidora,²⁰⁷ mangat gata meuteumée munafik nyang saleh. Kalon: ureueng donya nyang malang jipeuraya munafik donya jih dan jipeungui peukayan nyang seusuai ngön keuadaan batin jih. Bak masa dilee, ureueng jipeungui peukayan kostum masker cit si thôn sigoe — bak masa Shrovetide. Jinoenyoe, leubèh le ureueng sabe geungui peukayan meuhias. Bak masa dilee, ureueng meupakaian meuhias nyan cit tujôh uroe lam sithôn—wateè Shrovetide—tapi jinoe ka takalon tiep uroe. Banmandum ureueng geungui peukayan meunurôt pikeran droe! Ureueng ka jeuet anèh that. Ka gila awaknyan! Jareueng that ureueng nyang jeuet geutheun droe ngon sopan—kon jipeunténg agam, inong, atawa aneuk miët. Ureuëng inum leubèh-leubèh lom—ka meuleubèh that awaknyan. Uroë nyoë, wateè lôn jak u banda, lôn kalon sidroë ureuëng inum lagée nyan, jibalôt droë ngon pita nyang luwah—sibeuna jih lagée plèsta—jipakèk sipatu bot nyang manyang hana teukira ngon rok nyang paneuk that. 'Nyoë modis that,' kheun awaknyan bak lôn. Ureuëng inong la'én geujak meugaya ngon sipatu tumèt nyang lipéh that. Meunyo geutapak bak tanoh nyang hana rata bacut mantong, ka teuntèe awaknyan akan jak u dokto tuleuëng. Dan meunyang gaya

²⁰⁷ Bunda Isidora udép seubagoë bikhèe di Biara Tavenisiot, nyang geupeudong lé Bapa Pachomius nyang Mulia bak awai abad keu-4 di bibi Kruëng Nil di Thebaid blah ateuëh. Deungon geupeulaku asceticism keugilaan suci demi Almaseh, Ureuëng Meubahgia nyan geupeulahra droe lagée ureuëng pungo ngon keunong roh jeuheuet, geupeureundah droe ngon geupeumiyueh droe. Kon geungui kupiah biara, gobnyan geutôp ulèe ngon ija kumuh, geujak hana teupông, ngon geuteurimong hinaan ngon poh-poh dari ureuëng la'én deungon hana meungadu ngon ateuh até meureundah. Kesalehan Ureuëng Meubahgia nyan geupeuleumah lam saboh wahyu malaikat keu Abba Pitirim, sidroe rahéb, nyang lheueh nyan geupeugah haba gobnyan nyan bak mandum suster di biara. Lheueh nyan, kareuna geumeuhajat keu geupeujioh keumuliaan donya, Ureuëng Meubahgia nyan geutinggai biara nyan seucara meusom dan geuduek lam keuteutôp sampoe 'an uroe gobnyan meuninggai. Uroe peringatan Bunda Isidora nyang Mulia geupeumulia bak tanggai 10 Buleuën Limong. Ngieng riwayat-riwayat ureuëng-ureuëng suci, Buleuën Limong, uroe keu siplôh.

ôk, leubèh gèt bék tapeugah lé... Lôn kalon sidroe teuk 'inong lagak'—neupeuampôn lôn lé Allah—ureuëng peuë keuh nyan! Muka jih kalon lagèe muka ureuëng sakét. Na rukok jiseup di sela-sela gigoe jih! Mata jih meukunèng-kunèng! Jikheun jinoe ureueng ka jipeujeuet atôran bék jimeurukok di rumoh meunyo na aneuk ubit. Teuma aneuk-aneuk malang nyan lahé ka meubée asab rukok, lagèe eungkôt herring! Kopi pih meubahaya cit; jipeujeuet awaknyan meukeumèt-keumèt muka nyang goh lom pernah lôn kalon. Rahmat Allah ka gadoh; ka jitinggai ureueng mandum.

Lôn teuingat, bak masa lôn di Gunong Sinai, ureuëng jiteuka meupakayan nyang sampoë lôn hana kata lé. Sakit that haté lôn kalon turis-turis inong nyang teuka u biara nyan! Jijik that rupa awaknyan! Nyan saban lagèe takalon gamba-gamba suci Bizantium nyang ceudah geutiek u tumpôkan brôk, nyang bida jih cuma ureueng—ikon-ikon Allah—ka geutiek droe jih keudroe u tumpôkan brôk nyan. Na siuroe lôn kalon sidroe ureueng inong geungui bajèe nyang lagèe feloni,²⁰⁸ , dan lôn peugah: "Alhamdulillah, na cit sidroe nyang geungui bajèe leubèh kureueng sopan. Ka jeut lah, bek tapeukira, bah jih jipakék feloni atawa boh timon meunurôt lôn; nyang peunténg jih nyan la'én nibak nyang la'én." Teuma 'inong nyang pakék feloni' nyan jiputa u arah lôn... Peue nyang lôn kalon! Keue jih ka teuhah mandum!

Ka trok-trok ureueng jinoe! Lôn na geukirém saboh foto dara barô deungon permintaan mangat lôn do'a keu peurumoh jih beu bahgia. Bajèe meupawôh jih nyan hana meupatéh lé bak peu nyang geukheun sopan. Meungui bajèe lagèe nyan saban deungon hana hormat keu Sakramen ngon ruweueng suci Geurija. Malah ureuëng-ureuëng rohani pih hana geupiké lé, jadi peuë teuk nyang jeuët ta harapkan dari ureuëng la'én? Nyan keuh sababjih lôn peugah, meunyo sampoë biara-biara hana jeuët keu peukara nyang theun, hana lé brek la'én nyang na. Jinoë, ureuëng hana meukawal; hana brek.

Bak masa dilee, watee na ureueng gila suci keu geunaséh Almaseh, ureueng gila di donya nyoe hana padum na. Jadi mungkén geutanyoe patôt talakée bak ureueng gila suci keu geunaséh Almaseh beu geupeupuléh ureueng-ureueng nyang ka gila dari lahé, dan beu geuteuka lom u donya seubagoe ureueng gila suci keu geunaséh Almaseh? Peu guna tapeugah leubeh trep lé: jinoe gata kalon ngon tadeungo hai-hai nyang hana penah teubayang. Na sidroe ureueng geupeugah bak lôn, ureueng leumah nyang meugaya jinoe jicok bajèe jih, jigiséh ngon jipeukasar bak meubagoe teupat, lheueh nyan jipotong-potong ngon jitampai ngon jarôm teubai. Watee lôn deungo nyan, lôn sampôh muka lôn. Beu ka, nyan ka biasa keu ureueng keurija meupakayan lagèe nyan. Tapi keu ureueng leumah!.. Lheueh nyan, ureueng nyan geupeugah lom bak lôn saboh hai la'én. "Lôn peugah bak droeneueh," geukheun lé gobnyan, "Geronda, saboh hai nyang leubeh luwa biasa lom. Peurumoh lôn na meurumpok sidroe aneuk agam dari keluarga rakan kamoe di Lapangan Soglasia²⁰⁹ . Gobnyan geukalon siluweue aneuk nyan ka beukah teupat bak uram gaki jih. 'Hai aneuk agam,' kheun peurumoh lôn, 'bôh jaroe keu teutôp droe di likôt...' 'Pèh lôn!' jaweueb aneuk muda hana meuguna nyan. 'Nyan ka mode jinoe!' Aneuk-aneuk miet malang!..

— Geronda, na ureuëng nyang pakék bajèe atawa kemeja nyang na gamba wali di ateueh jih. Peuë jeuët nyan?

— Meunyo gamba santa geupeuget bak bajèe atawa jakèt, bah mantong; hana salah nyan. Leubèh gèt awaknyan geungui gamba santa nibak gamba syètan. Teuma hana patôt gamba santa geupeuget bak siluweu. Nyan hana hormat. Na ladôm ureuëng nyang ta'at nyang galak jipeuhias bajèe jih ngon meubagoe corak Kristen. Miseuëjih, watee Paus Dimitrios na di Amirika, ka jipeugèt bajèe krah ngon bajèe kaôh di sinan nyang na gamba Paus nyan ngon Geurija Santa Sophia di Konstantinopel.

— Peuëkeuh awaknyan jipeugöt nyan kareuna taat?

— Nyan kon Yahudi nyang peugöt, tapi ureuëng Kristen. Lagèe cit, na ureuëng nyang peubuët buët jroh, saban lagèe na dokto jroh sajan ngon dokto palsu.

²⁰⁸ Felon – bajèe rohaniwan. – *Catatan ureuëng alih bahsa.*

²⁰⁹ Panteuëng utama di Athena. – *Catatan ureuëng alih bahsa.*

— Geronda, peu kheueh hana sopan bak meupakayan nyoe cit teuka dari peungarôh luwa nanggroë?

— Nah, nibak pat teuk nyan jiteuka? Nyan keuh sabab jih, bak masa muda lôn, ureuëng biasa jih peugah: 'Nyan ureuëng dari Smyrna...' Smyrna nyan saboh banda panté dan le that ureuëng luwa nanggroë jimeugumpôi sinan. Santo Arsenius nyan that kreueh bak bhah peukayan. Sidroë aneuk dara dari Faras meukawén dan jipakèk ija ulèe meuneuwarna-warni nyang jiba woe dari Smyrna. Ureuëng Kudus Arsenius geupeuteugô gobnyan meuulang-ulang, geuyue buang ija ulèe nyan dan meupakayan sopan lagèe mandum ureuëng inong Faras. Ureuëng inong muda nyang galak meugaya nyan hana jipeuduli keu geupeugah lé gobnyan. Bak siuroe, Ureuëng Kudus Arsenius geukalon gobnyan lom jipakèk ija ulèe meuneuwarna nyan dan geupeugah ngon teugas: 'Lôn hana lôn peureulèe keujahatan Barat di Faras. Ingat nyoe: meunyo gata hana sadar droe, aneuk-aneuk gata—nyang teuma gata lahé akan maté lheueh jipeumanö. Awaknyan akan jijak bak Tuhan lagèe malaikat, tapi gata hana alasan keu meugeumbira ateueh awaknyan.' Teuma, bah pih meunan, jih nyan hana cit sadar droe, dan dua droe aneuk jih meuninggai donya. Barô lheueh nyan barô jih nyan jipeuteun droe, jiboh ija ulèe meuneuwareuna nyan, jijak bak Santo Arsenius dan jilakèe meu'ah bak gobnyan.

— Geronda, peuëkeuh meupakèk bajèe itam nyan meubantu lam hudép rohani keu sidroë ureuëng nyang meuhajat jeuët keu rahéb?

— Beutôi, bajèe seupôt nyan that meubantu. Nyan meubantu sidroe ureueng keu jipeuplueng droe nibak donya, seudangkan bajèe meuneuwareuna ceudah jipeujeuet ureueng nyan leubèh meugantung bak donya. Meunyo sidroe ureueng nyang na niat keuneuk jeuët keu bhikkhu jipeugah, 'Nanti mantong lôn jak u biara, barô lôn pakèk bajèe itam, barô lôn seutot atôran bhikkhu,' maka bahpi di sinan, lam biara, ureueng nyan akan jipeujeuet udép jih... itam. Teuma, meunyo sidroe ureueng bak watèe mantong lam donya nyan deungon galak até geupeubuet pue nyang wajéb geupeubuet lé bhikkhu, dan geupreh nyan deungon seumangat, maka gobnyan akan meuteumèe keubahagiaaan rohani bahpih lam donya, dan singoh, lam udép bhikkhu, gobnyan akan meukeumang deungon bagah, geulumpat dua atawa lhèe boh tingkat lam siat.

— Geronda, kadang-kadang aneuk miet nyang jak u geurija ngon meupakayan sopan jiteurimong kritikan nyang brat nibak ureueng tuha.

— Deungon geupeubuet nyan deungon iman ngon dari haté, awaknyan ka geupeuduek ureueng nyang leubeh tuha bak teumpat nyang patôt. Lôn na lôn turi sidroe aneuk dara nyang geungui bajèe itam panyang lengan. That hormat jih! Bak saboh watèe, sidroe ureueng inong tuha nyang that galak keu mode mulai geucaci jih: 'Hana malèe, sidroe aneuk dara, jak-jak ngön bajèe itam ngon lengan panyang?' — 'Sabab droeneuh ureueng tuha hana neupeuleumah contoh lagèe nyan keu kamoe,' jaweueb aneuk dara nyan, 'jadi kamoe aneuk muda nyoe akan meubajèe itam.' Ngon lagèe nyan, jihnyan ka jipeuteumpat ureueng tuha nyang galak that meugaya nyan bak teumpat jih.

Cuba kalon nyoe: sidroe ureueng inong jikubur lakoe jih laju jipakèk bajèe meuneuwareuna ceudah. Peue ek tapeugah keu nyan? Meunyo adoe lôn inong, nyang ka jeuët keu balèe bak umu duwa plôh lhee thôn, hana tom jipeulheuh bajèe itam jih sampoe 'an uroe jih meuninggai donya. Meunurot lôn, kon ureuëng inong nyang meupakayan ceudah-ceudah nyang hudép meudesya — 'meugaya' — nyan nyang meureukat, tapi balèe-balèe nyan nyang, lam hudép nyoe, bah pih awaknyan geungui bajèe itam meulawan ngon keuheundak droe, geujalani hudép nyang suci ngon trang, dan deungon hana meungadu, geupeumulia Allah.

Jinoenyoe, ka hana mungken tapeubida ureueng agam ngon ureueng inong

Bak saboh uroë, keu geu-ujoe gobnyan, aneuk-aneuk miet geuba u hadapan Nabi Sulaiman nyang bijaksana—aneuk agam ngön inong nyang geupakèk bajèe saban that—mangat gobnyan jeuët

geupeubida antara awaknyan. Nabi Sulaiman geuba aneuk-aneuk nyan u mata ië dan geuyue bak awaknyan keu geurasah muka. Watée geukalon aneuk-aneuk nyan teungoh rhah, gobnyan laju geupeupisah awaknyan. Aneuk-aneuk inong nyan deungon até-até ngon malée geusiprôk ië u mata, seudangkan aneuk-aneuk agam deungon beurani geusiprôk ië u muka ngon geupoh-poh deungon jaroe.

Jinoenyoe, ureueng agam ka jeuet keu leumoh lagee ureueng inong sampoe kayem that hana jeuet tapeubida ngon ureueng inong. Bak masa dilee, tanyoe jeuet tapeubida ureueng agam ngon ureueng inong dari jarak limong reutoh mété. Jinoenyoe, kadang-kadang hana jeuet tapeubida bah pih ka toe. Hana jeuet tapeuturi: ureueng di keu geutanyoe nyan agam? Atawa inong? Nyan keuh sabab jih lam nubuet na geupeugah bahwa akan trok saboh masa watee hana jeuet tapeubida antara agam ngon inong. Tua Arseny si Ureueng Guha na sagai geutanyong bak sidroe aneuk muda nyang meu-ok panyang: 'Jadi, gata nyan soe? Gata agam atawa inong?' Tua nyan keudroe pih hana jeuet geupeuturi. Bak masa dilee di Gunong Suci, ureueng biasa jih geupotong ôk. Jinoe, ureueng teuka lagee mantong... Tapi lôn keudroe nyang pot ôk awaknyan: ngön gunténg nyang lôn pakèk keu lôn pot bulée biri-biri watée lôn peugèt saleb. Ka tateupeue padum na ka lôn pot! Lôn pot ôk awaknyan di halaman likôt dinding me'èh. Meunyo ureuëng-ureuëng ôk panyang lagée nyan jiteuka, lôn peugah bak awaknyan: 'Nyan keuh nyang lôn preh! Nyoë, lôn na padum-padum droë rakan nyang gundôl dan ka lôn meujanji keuneuk lôn pasang ôk palsu bak awaknyan. Neubri keuh, bah lôn pot ôk droëneuh! Peuë jeuet lôn peugèt? Ka lôn bri janji bak ureuëng nyan.'

— Peu geutém, Geronda?

— Nyan teugantong pakri cara tapeugah bak awaknyan. Lôn hana lôn jak meulumpat-lumpat u bak awaknyan sira lôn meuklik-klik: 'Hancô that! Hana malée gata! Gata teungoh peukuto teumpat suci nyoe!' — tapi lôn peugah: 'Deungo, rakan-rakan, ngon ôk lagée nyan gata teungoh peuhina keulagak agam gata keudroe. Meunyo gata kalon sidroe prajurit Garda Keuhormatan jijak rot Lapangan Harmoni jiba tas jaroe ureueng inong, pakri rasa gata? Nah, cuba peugah bak lôn, peu keuh tas jaroe nyan patôt keu sidroe prajurit? Jak ta pot ôk gata!' Laju lôn pot. Neuteupeue padum na le ôk nyang lôn kumpôi! Kadang-kadang, meunyo sidroe nibak awaknyan jipeugôt karu dan jipeuphôn jitanyong meubagoe 'pakön' ngon 'keupeu', lôn jaweueb: 'Peu keuh hai "pakön" nyan? Kon lôn sidroe biksu? Jadi lôn teungoh lôn peubuet "tonsures." Nyan mandum nakeuh buet lôn.' Nyan mandum teugantông bak pakri cara tapeugah. Aneuk-aneuk agam nyan teukhem, dan nyan keuh nyang lôn peureulée. Lheueh nyan, lôn pot ôk awaknyan. Kon, lôn hana lôn ganto nan awaknyan watée 'tonsur'. Lôn cuma lôn brée nan '*Nyan Keubit Teupat*' keu sidroe aneuk agam ubit, sabab watée lôn teungoh lôn 'tonsur' jih, na rombongan ngon ikon '*Nyan Keubit Teupat*!' teungoh liwat hana ji'ôh. Dan pakriban galak haté ureuëng chik aneuk-aneuk murid lôn nyan! Neuteupeue padum na le surat teurimong gaséh dari ayah ngön mak nyang lôn teurimong? Wow! Tuhan pasti geupeuampôn lôn keu hai nyoe mantong!

Jinoe-jinoe nyoe ka jeuet keu tren cuko ôk di ateueh ulée dan peubiyeu ôk meugulong di likôt. 'Hei, Eagles!' lôn tanyong, 'Peu guna ôk meugulong nyan?' 'Kamoe,' jaweueb 'Eagles' nyan, 'peubiyeu ôk meugulong kamoe nyan mangat ureueng la'én jipeureumeuen kamoe.' — 'Gata nyan ka saboh kawan anèh, saboh kawan anèh,' kheun lôn bak awaknyan, 'ureuëng ramè that masalah jinoenyoe sampoë hana jipeureumeun keu gata, bah pih gata bayeue jih!' Dan nyang la'én, aneuk-aneuk agam nyang teuga nyan, jipasang subang. Ka le that subang nyan ka lôn cabut dari kuping awaknyan!

— Dan na cit ladôm, Geronda, nyang pakèk subang saboh mantong.

— Ureuëng anarkis geungui subang saboh. Subang saboh nyan nakeuh lambang anarki. Awaknyan hana geungui keu meuhias droe, lagée ureuëng inong. Awaknyan geutob geulinyueng dan geungui subang nyan seubagoe tanda protes. Na siuroe, sidroe ayah jiteuka u kaliva lôn ngon aneuk agam jih umu duwa ploh duwa thôn—ôk panyang, meajanggôt, ngon na subang bak geulinyueng jih. 'Subang nyan hana patôt keu aneuk muda,' kheun lôn bak jih. 'Le ureuëng salah faham keu gata. Hana peureulée lôn

peugah bak gata, tapi ureuëng la'én hana jiteupeu gata nyan anarkis, jadi awaknyan salah sangka.' Lheueh nyan, jihnyan jipeulheueh subang nyan dan jibri keu lôn. Subang nyan teupeugèt dari meuh. 'Cok nyan,' kheun lôn, 'jak ba bak tukang meuh mangat jeuet jipeugèt saboh saléb keu gata pasang bak takue.'

'Na ureuëng, Geronda, nyang sampoë jipasang subang bak idông.'

— Nyan makna jih syétan ka jipasang cincén lam idông awaknyan. Cuma bagian nyang deuh hana leumah. Na cit nyang pakèk ranté meuh luwah bak takue — meupadum lapéh. Lôn ka lôn beu-ôt sidroe ureueng nyan, lôn cok mandum barang meuh nyan nibak jih dan lôn peugah: 'Bri meuh nyoe keu aneuk yatim. Atawa bri keu ma droeneuh mangat jeuet geujôk lom keu ureueng nyang leubèh meuseudeh.' Lheueh lôn peugöt rupa jih jeuet leubèh saleh, jih nyan jitanyong bak lôn, 'Peue nyang harôh lôn pubuet?' — 'Phôn-phôn,' kheun lôn, 'pasang la'én bak taloë nyang sederhana.' Cuba pike—ureuëng agam geungui meuh! Jih nyan jidong di keuë gata, meukilat ngon meuh, ngon duwa lhèe boh ranté teubai bak takue jih—bahkan putroë raja pih hana geungui barang lagèe nyan—teuma jih nyan jidong disinan, jimeungadu bhah masalah jih! Dan nyan keuh masalah jih! Masalah jih nyan keuh hukôman nyang teungoh jitanggông. Bak ladôm ureuëng, lôn peulheueh keudroë barang-barang meuh nyan; bak nyang la'én, lôn yue keudroë awaknyan nyang peulheueh. Ureuëng ka gadoh akai. Awaknyan ka hana meuguna sapeuë lé. Ladôm na nyang pakèk tanda zodiak bak takue. 'Nyan peuë?' lôn tanyong bak sidroë nibak awaknyan. 'Barô phon lôn kalon na hai lagèe nyan.' 'Nyan,' jaweueb jih, 'binatang ubeut—tanda zodiak lôn.' Phon-phôn lôn sangka nyan gamba Indôk Tuhan. "Meunan keuh," lôn peugah, "peu keuh gata mandum nyan pih meunatang ubeut dari taman meunatang, saweueb gata pakèk tanda-tanda zodiak nyan?" Oh, anèh that ureueng-ureueng nyan... Kacau dalam droe jih ka jiteubiet. Jak tadoa beu Allah geupeucahya aneuk-aneuk muda dan geupeuteutap bacut ragi.

Ureuëng-ureuëng meuh'eut keu keusederhanaan

Nyan nakeuh saboh hai nyang jroh bahwa ureueng-ureueng meuh'eut keu keusederhanaan. Awaknyan ka sampoe bak tingkat jipeujeuet keusederhanaan nyan jeuet keu mode, bah pih hana meusapeu pih keusederhanaan nyan lam droe awaknyan. Na ladôm nyang trok u Gunong Suci deungon bajee nyang ka luntô ngon ka reuloh, dan lon tanyong bak droe lon: 'Pakon awaknyan jipeungui bajee lagee nyan? Lagipun, kon keurija di blang awaknyan, kon?' Sidroe ureueng meututô ngön basa gampông nyang hana meuhias sabab nyan ka biasa keu jih, dan gata mangat that até tadeungo su meututô ureueng gampông nyan. Teuma nyang la'én, jipeulahra lakon, jicuba peugah haba 'lagèe ureueng tani', tapi 'basa ureueng tani' jih nyan jipeujeuet gata meualo. Na cit nyang teuka u Gunong Suci nyan ngön meukakai dasi... Nyan lagee tamöng nibak apui u dalam minyeuk... Sidroe 'peziarah' nyan jiba nam atawa tujôh boh dasi watee u Athos. Bak beungoh, watee jih keuneuk jak meurumpok ngön lôn, jih nyan jipasang dasi ngön jas — meupakayan lagèe keuneuk ikôt pawai. 'Peue na gata pubuet di sinan?' sidroe ureueng geutanyong bak jih. 'Lôn jak meurumpok ngon Ayah Paissios,' geujaweueb lé jih. 'Pakon gata meupakayan resmi that lagèe nyan?' 'Mangat,' geujaweueb lé jih, 'lôn jeuet peumulia gobnyan.' Oh, ka trok cit keuadaan nyoe!

Ureuëng hana lé sederhana sagai-sagai. Nyan keuh seubabjih aneuk muda ka jipeuphôn meujak-jak hana tujuan, hana meutumpu, hana meuteumèe teupat droe lam donya. Dan ureuëng-ureuëng rohani, nyang hana jeuet udép sederhana, nyang 'saré-saré that', hana meubantu sapeuë pih keu aneuk muda. Aneuk muda jinoe hana soe nyang jeuet keu conto, ngon nyan awaknyan ka jipeuphôn udép lagèe ureuëng meujak-jak hana tujuan. Nyan sabab jih, watee aneuk muda jikalon ureueng Kristen nyan ureueng nyang 'kaku that', ureueng nyang ikat kerah ka ketat, sombong ngon angkuh, aneuk muda hana jikalon bida antara ureueng nyan ngon ureueng donya, ngon nyan awaknyan jimeubeurontak ateuh ureueng nyan. Meunyo awaknyan jikalon ureueng rohani nyan sederhana, awaknyan hana akan sampoe

lam keadaan nyan. Teuma aneuk muda jinoe meuciri ngon roh donya, seudangkan ureueng Kristen meuciri ngon adab donya. 'Kamoe ureueng Kristen harôh tajak lagèe nyoe, tapeubuet nyan ngon cara lagèe nyoe, ngon nyoe ngon cara lagèe nyan...' Ureueng Kristen meulaku lagèe nyan kon dari haté, kon kareuna hormat, teuma kareuna 'lagèe nyan keuh cara ureueng meulaku.' Teuma aneuk muda, watee jikalon mandum nyan, jikheun: 'Peue nyoe? Jak u geurija leubèh takue? Ayolah, jak ta tinggai teumpat nyoe!' Awaknyan jipeusampéh mandum dan jiplueng keudeh keunoe deungon bajèe nyang hana sopan. Awaknyan ka jitamong u ujông nyang la'én. Peu na neupaham? Aneuk muda jipeubuet mandum nyan sibagoe ekspresi protes awaknyan. Aneuk muda na cita-cita, tapi hana ureueng nyang jeuet keu conto keu awaknyan. Awaknyan patot geusayang. Nyan keuh sababjih, na ureueng nyang peureulee geupeusadar rasa cinta awaknyan, geupeusentuh awaknyan deungon kesederhanaan. Aneuk muda beungèh that meunyo jikalon ureueng-ureueng rohani, sampoë paderi pih, jicuba theun awaknyan ngon cara-cara donya. Teuma, meunyo awaknyan meurumpok ngon sifeut malèe, meunan cit ngon sederhana ngon ikhlas, aneuk muda nyan teuma jipiyôh siat keu jipiké. Sabab meunyo sidroe ureueng ikhlas ngon hana jipeupenting droe, maka ureueng nyan sederhana ngon meureundah haté. Banmandum nyan jipeuteuka damè keu droe ureueng nyan, tapi bak watee nyang saban deuh that cit keu ureueng la'én. Ureueng la'én jeuët jiteurasa peuëkeuh gata beutôi-beutôi peduli keu awaknyan atawa cit meumè-mè mantong. Ureueng meulinteuë leubèh göt nibak ureueng Kristen munafék. Nyan keuh sababjih nyang geupeureulèe kon 'senyuman cinta' nyang munafék, tapi buët nyang alami; kon niët jeuheut ngon meumè-mè, tapi gaséh sayang ngon keuikhlasan. Lôn leubeh teuharu lé sidroe ureueng nyang jroh haté jih—nyan nakeuh ureueng nyang na hormat ngon gaséh sayang nyang sejati keu ureueng laén, ngon nyang meulaku sederhana kon meunurôt 'contoh laku' nyang ka geupeuteutap. Sabab meunyo kon, sidroe ureueng akan teupaku bak rupa luwa mantong ngon jeuet keu 'ureueng luwa'—ngon narit laén, saban lagèe ureueng meumasker laén biasa.

Keusuciyan batin dari jiwa nyang jroh nibak ureueng nyang sejati nyan jipeu-indah rupa luwa jih, seudangkan keu-manèh ilahi nibak gaséh sayang Po Teuh Allah nyan jipeumanèh cit wajah jih. Keu-indahan rohani batin nyan sacara rohani jipeu-indah ngon jipeusucé sidroe ureueng bah that pih bak rupa luwa; meulalu rahmat ilahi, nyan jipeuleumah jih keu ureueng la'én. Leubèh nibak nyan, nyan jipeuhé ngon jipeusucé bahpih bajèe biasa nyang geunguy lé ureueng Allah nyang peunoh deungon Rahmat. Ayah Tikhon²¹⁰ biasa geujak jah keupala droe geuh keudroe deungon jarôm teubai dari sisa bajèe romo geuh. Keupala nyan rupa jih lagèe boh ubeut, tapi watee geunguy, jih nyan jipeuteubiët Rahmat nyang le. Peue mantong bajèe nyang geunguy lé Bapak Tuha nyan—kon tuha atawa luwah—hana deuh brôk, sabab meulaluë ceudah rohani gobnyan nyang na lam droe, gobnyan geupeu-indah cit bajèe nyan. Bak saboh keujadian, sidroe ureueng nyang teuka geucok foto Si Tuha nyan lagèe rupa watee geuteumèe gobnyan — deungon saboh kantong ubit di ulèe gobnyan keu gantoe skufia dan geungui bajèe éh nyang geupeusok ateuh bahô gobnyan, saweueb geukalon paderi nyan keumiet. Dan sampoë 'an jinoë, soë mantong nyang kalon foto nyan jipiké bahwa Sang Tuha nyan geungui jubah uskup, padahai nyang sibeuna jih nyan kon la'én nakeuh si pasang bajèe éh nyang ka tuha ngon meubinték-binték! Ureueng ramè geupeulaku bajèe-bajèe Ayah Tikhon pih deungon hormat dan geuanggap nyan seubagoë beureukat. Ureueng nyang meubarôk that nyan, nyang ka geubah droë geuh dari dalam dan ka geupeusucèe, na martabat nyang leubèh rayek bak luwa pih nibak mandum ureueng nyang hana putôh-putôh geubah rupa luwa (nyan nakeuh peukayan), teuma dari dalam mantong geupeuteun droë nyang jameun deungon 'dèësa-dèësa jameun dilee.'

²¹⁰ Keu informasi bhah Si Tuha Tikhon, kalon: *Si Tuha Paisius*. Bapak-bapak Gunong Athos ngon Kisah-kisah dari Gunong Athos. Lavra Trinitas Suci Sergius, 2001. h. 13–39.

'Ureuëng agam bék jipakèk bajèe ureuëng inong, meunan cit ureuëng inong bék jipakèk bajèe ureuëng agam'²¹¹

— Geronda, pakri cara geutanyoe meulaku keu ureueng inong nyang jiteuka u biara jipakèk siluweue? Jih nyan kayém jipeugah bahwa siluweue nyan kon mantong leubèh seunang tapakèk, tapi cit leubèh sopan nibak rok paneuk.

— Ureuëng inong jinoenyoe meupakèk rok paneuk atawa siluweuë! Awaknyan jipiléh saboh nibak nyan! Padahai Perjanjian Lama nyan ka trang that-that bhah masalah nyoe, dan nyan ka geupeugah deungon that rinci! 'Ureuëng agam bék jipakèk bajèe ureuëng inong, meunan cit ureuëng inong bék jipakèk bajèe ureuëng agam.' Nyan nakeuh hukôm. Teuma, meunyoe tatinggai hukôm nyan siat, pakèk bajèe lawan jinèh nyan hana sopan. Jauh leubèh dit ureuëng agam nyang pakèk rok nibak ureuëng inong nyang pakèk siluweu.

— Teuma, ureuëng inong nyang keurija di blang jikheun meunyo awaknyan jeuët meugrak beubaih watèe keurija meunyo jipakèk siluweuë.

— Nyan mandum nyan cit alasan mantong.

— Geronda, mak-mak peugah aneuk dara geungui siluweuë mangat bek keunong angèn.

— Peu hana jeuët jipiké la'én? Peu hana siluweue teubai nyang seu'uëm? Beu jipakèk siluweue teubai nyan mangat bek keunong angèn. Tanyoe jeuët tamita cara keu tapeuseuleusoe masalah peu mantong — asai na keuheundak.

— Geronda, pakri tapeubuët meunyo na pejabat jiteuka u biara, jiseutöt lé sidroë ureuëng inong nyang pakèk siluweuë?

— Peugah mantong bak awaknyan. Tanyong bak awaknyan peuëkeuh awaknyan jitem tanyoe tapeugöt keucuali keu awaknyan, tapeugadöh atôran nyang ka na, dan tapeubiyeu kacho balèe lam biara?

— Na si go, Geronda, lhèe plôh droe guru inong trok jipakèk siluweue, dan kamoe peulob awaknyan u biara.

— Nyan salah; bek gata pubuet meunan. Seuharôhjih gata peugah bak awaknyan: 'Meu'ah, tapi di biara nyoe na atôran kamoe: ureueng inong nyang pakèk siluweue hana geupeu'idhin.' Meunyoe kon, awaknyan akan jijak u biara la'én dan jipeugah bahwa biara si-an-si-an geupeu'idhin awaknyan tamong watèe teungoh jipakèk siluweue. Gata, kareuna hana tatem peureuloh awaknyan, ka tapeuleumah leumbôt, tapi awaknyan dudoë akan peureuloh gata cit. Pasang papan tanda bak pintô gerbang nyang na ayat dari kitab Perjanjian Lama. Jahit limong plôh boh rok dan deungon leumbôt dan ramah tawar keu ureuëng inong nyang pakèk siluweuë atawa bajèe paneuk, nyang hana jiteupeuë atôran biara, nyang barô phôn jiteuka keunoe.

— Geronda, pakri cara geutanyoe meunyo na aneuk sikula manyang nyang teuka dan mandum aneuk inong jipakèk siluweu?

— Ba minuman awaknyan u gapura.²¹² Nyan akan jipeujeuet awaknyan teupiké. Atawa, meunyo awaknyan jipeugah leubeh dilee bahwa awaknyan teuma teuka, peuingat awaknyan rot telepon: 'Tulông pastikan beu guru ngon murit bek jipakèk siluweue.' Ngon cara nyan, awaknyan akan muphôm bahwa awaknyan harôh jihoreumat biara nyan. Nyo kon geurija paroki. Lam saboh paroki, pastô harôh geupeurunoe ureueng inong mangat awaknyan muphôm pakon hana jeuët geungui siluweue dan mangat awaknyan geupeuleumah droe deungon cara nyang saleh. Dan meunyo, kadang-kadang, ureueng inong

²¹¹ Lam terjemahan Rusia: 'Ureuëng inong bék jipakèk peukayan ureuëng agam, meunan cit ureuëng agam bék jipakèk peukayan ureuëng inong, sabab soë mantong nyang jipeubuët hai nyan keumah deukah bak Tuhan Po teu Allah gata' (Ulangan 22:5) – *Catatan Ureuëng Tarjamah*.

²¹² Meunurôt adat ramah tamah, di biara-biara Yunani, tiép-tiép ureuëng meujak ziarah nyang trôk geusambôt ngon hidangan – loukoum atawa peunajôh mamèh la'én ngon sigleh ië leupie. – *Catatan Ureuëng Aléh*.

dari paroki la'én teuka u geurija gobnyan deungon geungui siluweue, maka gobnyan harôh geumita cara keu geupeuseuleusoe masalah nyan. Geurija nyan sidroe ma, kon ma tiri.

— Geronda, tapi le ureuëng jipeugah: 'Ngon cara nyang that kreueh nyan, droeneueh teungoh neupeurôh ureuëng dari Geurija.'

— Teuma meunyoe na peurintah nibak Po Teu Allah lam kitab Perjanjian Lama nyang geularang ureueng inong pakèk bajèe ureueng agam, peu lom nyang jipeureulèe? Teuma awaknyan, neukalon, jimeudebat: 'Pakon ureueng inong hana jeuet jipakèk siluweue? Pakon ureuëng ateis hana jeuët jiduek lam dewan paroki — toh ka keuh Geurija ngon umat nyan saban sagai?' Teuma meunyo meunan, nasib Geurija nyan akan teugantung bak keuputôsan ureuëng-ureuëng nyang hana meu-Tuhan! Bak akhéjih, awaknyan akan jiubah geurija jeuët keu pustaka, gudang, ngon nyang la'én-la'én, saweueb awaknyan jikalon mandum peukara ngon 'pakon'-jih. Ngon peuë lom nyang jeuët tapeugah keu nyan?

Biara-biara pih hana peureulèe teurimong turis nyang meupakayan hana sopan. Hana guna tapeugah bahwa pèng nyang geupeusapat nibak turis nyan akan geunguy lé biara keu geubri bajèe keu ureueng gasien—nyan nakeuh tipèe nibak syétan, nyang meukeusud keuneuk peujioh rahbèe nibak beureukat Allah ngon jipeujeuet jih jeuet keu ureueng donya. Malah, peupisah droe sidroe bhikkhu nyang seubeutôijih nibak donya, nyang geupeubuet demi Almaseh, nyan jipeukaya gobnyan deungon budi pekerti nyang mulia.

— Geronda, peu kheueh Droeneueh geupaksa keu neupasang papan peuneugah nyang patôt keu turis di Biara Stomion?

— Nyo, lôn pasang padum boh papan peuneugah ubeut. Nyang saboh, na tulésan 'Seulamat Teuka', na di pintô tamong u biara. Dua boh teuk lôn gantong leubèh u miyub, kira-kira duwa plôh minèt jak ngon gaki dari biara. Bak saboh na tulésan: 'Meunyoe bajèe hana patôt — jak u krueng', ngon panah u arah krueng. Bak papan nyang la'én teutuléh: 'Meunyoe droeneueh meupakayan sopan, jak laju u biara suci', ngon na panah nyang tunyok u arah biara. Ka jroh that lôn pasang, kon?

— Geronda, peuë nyang harôh tanyoe pubuet bak musém khuëng? Bak watèë lagèë nyoë, ramèë ureuëng inong jiteuka u biara ngon rueng teuhah.

— Oh, jah bak awaknyan ija keu jitoet likot. Ngon cara nyan awaknyan akan jimeuphom bahwa awaknyan harôh jihoreumat teumpat nyang ka jiteuka nyan.

Kosmetik — noda bak gambaran Tuhan

Ka jeuet keu hina that ureueng jinoe! Ureueng inong jinoe jipeugöt meubagoe rupa piréngan kimia, ngon ôk jih meudröe-dröe — lagèë ka geupeukreuh. Meunan cit bèe jih! Ka cukôp keu jeuet keu alèrgi. Meunyo lôn kalon sidroe ureueng inong donya, nyang meupakayan lagèë ureueng donya ngon meubèe minyeuk meugah donya, lôn rasa jijèk that.

Na siuroe, na ureueng peugah bak lôn bahwa sidroe ureueng inong ka geujak u Jeureuman keu geubeuet ilmu kecantikan. 'Peue nyan ilmu kecantikan?' lôn teumanyong. 'Ureueng ahli kecantikan,' geupeujeulaih bak lôn, 'geupeujeuet ureueng inong tuha jeuet keu aneuk dara!' Barô lheueh nyan lôn teuingat na lôn kalon sidroe ureueng inong tuha nyang 'masih muda' deungon na parôt meulinteueng di ateueh jidèh. 'Peue keujadian ngon jih, malang that?' Lheueh nyan lôn tanyong bak sidroe ureueng nyang jituri jih. 'Hana peue nyang peureulèe risau,' jaweueb jih. 'Gobnyan ka geupeugöt operasi plastik mangat kulét muka geuh jeuët teugang dan keureutôh-keureutôh geuh gadoh.' Padahai lôn piké ureuëng inong tuha nyan ka keunong musibah dan geupeugöt operasi nyang serius. Ka trôh that ureuëng jinoe nyoë!

'Jinoenyoe, Geronda, operasi kosmetik nyan hana geuanggap desya.'

— Beutôi, ka lôn sadari nyan. Barô-barô nyoë lôn meurumpok ngon sidroe ureueng inong nyang dilee lôn turi. Dilee rupa jih lagèë malaikat, tapi jinoe, ka meudandan teubai, lôn hana lôn turi lé. "Tuhan," kheun lôn bak jih, "geupeujeuet mandum peue nyang na ngon hikmah nyang raya, tapi

Gobnyan ka salah raya bak droeneuh." — "Pakon, Ayah?" tanyong jih, hireuen. "Sabab," kheun lôn, "Gobnyan hana 'geupeu-indah' droeneuh ngon mata seureubang itam di yup mata! Nyan keuh salah Gobnyan! Gobnyan geupeujeuet ureueng la'en jeuet keu ceudah, tapi Gobnyan salah kira bak gata! Peu hana gata sadari keudroe, hai si malang? Padahai, ngon mandum make-up nyan, gata teungoh peurusak rupa droe! Nyan saban lagee tacok saboh lukisan suci Byzantium laju tapako cat bak mandum teupat, tapako-pako, tapeurusak jih. Jadi, peu keuh geutanyoe tapeukabô cat ban saboh gamba Allah [— droe geutanyoe]? Cuba bayangkeuh sidroe seniman ka geulukéh saboh gamba nyang ceudah that, lheueh nyan teuka sidroe ureueng nyang hana meuphôm sapeue bhah lukéh, jicok kuah cat laju jipeukabô macam-macam garih nyang meucula-cula ateuh lukisan nyan—ngon narit la'én, jipeurusak karya seni nyan. Gata teungoh neupeubuet hai nyang saban cit. Ngon neungui make-up nyoe, gata seubeutoi jih teungoh neupeugah bak Tuhan: 'Droeneuh, Tuhan lôn, ka salah neucipta lôn. Lôn keuneuk peubetôi keusalahan Droeneuh nyan.'

Lôn teuingat sidroe ureueng inong la'én. Jih nyan jiteuka bak lôn ngon gukèe mirah — panyang lagèe gukèe cicém alap-alap — laju jimeulakèe ngon meuharap-harap: 'Aneuk lôn sakét that. Neumeudo'a keu jih, Bapak. Lôn pih lôn meudo'a, tapi...' — 'Meudo'a pakri cara nyan!' lôn putôh kalam jih. 'Ngon cakar-cakar droeneuh nyan, ka neuluka Kristus! Meunyo neukheun aneuk droeneuh sihat, pot laju gukèe. Demi sihat aneuk droeneuh, pubuet nyang paleng kureueng nyo: pot gukèe ngon rhah cèt gukèe nyan.' 'Peu jeuet lôn boh cèt gukèe putéh, Bapak?' — "Lôn peugah bak gata: peulheueh kutèk bak gukèe gata dan potong gukèe nyan. Peugèt kureubeuen bacut mantong keu sihat aneuk gata. Peue hai nyoe, eh? Meunyo nyan peureulèe, ka teuntèe Po Teu Allah ka geupeujeuet gata deungon gukèe mirah dari phon-phon..." — "Jadi, peu makna jih lôn boh kutèk putéh bak gukèe lôn, Ayah?" Hah, brat that sidroe jih nyoe. "Beutôi," piké lôn keudroe, "gata teuma meuteumèe sihat—gata ngon aneuk gata..." Leubèh nibak peue mantong, ma keuh nyang peujeuet aneuk-aneuk 'keunong seu'uem' secara rohani meunyo jih keudroe hana meupakayan sopan dan, di ateuh nyan, jicuba 'peulucôt' atawa jipeuhilang sopan dari aneuk-aneuk droe jih.

Mungkin sidroe ureueng hana that ceudah atawa na cacad. Tuhan geuteupeue bahwa nyan seubeutôi jih geubantu awaknyan secara rohani.

Lagipun, Tuhan leubeh geupeduli keu jiwa nibak tubôh. Geutanyoe mandum na keubajikan maséng-maséng, tapi na cit bacut-bacut keukurangan ngon keusalahan. Nyan kon saboh saléb, tapi saléb-saléb ubit. Saléb-saléb ubit nyan geubantu geutanyoe lam peuseulamat jiwa geutanyoe.

Bagian Keupeuet. Teuntang Geurija bak Zaman Geutanyoe

"Geurija nyan nakeuh Geurija Kristus, dan Gobnyan nyang pimpin. Geurija nyan kon saboh kuil nyang jipeudong lé ureuëng saleh ngon batèe, anoe, ngon kapôh, dan nyang jipeuhancô lé ureuëng biadab ngon apui. Geurija nyan nakeuh Kristus keudroe"

Bab 1. Teuntang Peundidikan

Bahasa Yunani

— Geronda, pakon tanda baca geupeugadoh lam tatabahasa Yunani?²¹³

— Saban lagèe ureuëng jameun jinoe hana ék sabé sapeue pih dan galak jiseurang soë mantong, meunan cit harah-harah nyan hana ék jitheun sapeue pih — peu nyan tanda tajam atawa tanda meulingkeue! Harah-harah nyan ka jeuët lagèe ureuëng: jiplueng meulumpat-lumpat ngon laju that dan hana jitinggai tanda titik bak likôt jih.

Bahasa peu nyang jituléh lé ladôm ureuëng nyan! Lam saboh terjemahan modern Peunjanji Barô, lôn baca: 'Lôn teuwök aneuk lôn dari Meusé.'²¹⁴ Syèdara lôn nyang lôn gaséh, pakri jeuët nyan beutôi! Nyang suci bék jipeupisah ngön nyang hana suci. Awaknyan jituléh lagèe nyan konon keu 'peusatara' bahasa, mangat jeuët saban mandum. Tapi soe ureueng, bah pih dari gampong nyang paleng ji'ôh, hana muphôm makna '*Lôn pèh Aneuk Lôn dari Meusé*'? Dan na si'at, di Gunong Suci, watèe teungoh geubaca saboh kitab bapak suci di ruweueng makheun—lam tarjamahan u Basa Yunani Moderen—lôn deungo kata-kata 'rutoe', 'ië anggô', 'Komuni Ilahi' ka geugantoe ngon kata-kata ubit moderen nyang biasa geunguy siuroe-uroe. Teuma kata-kata lagèe nyan hana cocok [keu geupeusampoe konsep suci]! Pakri jeuët meunan? Soe ureueng Yunani nyang hana jiteupeue makna 'artos' ngon 'ino'?²¹⁵

— Geronda, awaknyan jikheun teungoh meurancana keu geuganto abjad Yunani ngon abjad Latin.

— Bèk khawatir, nyan hana teujadi. Awaknyan hana meuteumeung lolos. Untông that, Tuhan geupeuteubiët nyang jroh bahpih dari ureuëng nyang bengkok ngon jeuheut. Meunyo kon, ka teubiet hana teutuju geutanyoe. Adat ngon basa hana punah bahpih bak masa mandum catatan teutuléh ngon jaroe, watee gohlom na mesin fotokopi atawa alat tèknik la'én. Jadi, pakon jinoe keuneuk punah, padahai ka le that alat tèknik nyang na? Hana, adat ngon basa hana akan punah — hana padum payah awaknyan jicuba peuhancô. Cuba kalon ureuëng imigran Yunani dari Rusia — pakriban cara awaknyan jipeuteun adat istiadat droe! Awaknyan jiteupeu basa Pontic, dan nyan ka jitulông awaknyan. Ngon cara nyan, awaknyan ka jipeuteun tradisi awaknyan. Tapi awaknyan jitinggai Rusia keu jimita keubebasan, bahpih awaknyan ka jibri cit bacut keubebasan di Rusia nyan. Meunyo awaknyan hana jitinggai, awaknyan akan udép lagèe cicém nyang jipeulheuh dari kurôngan dan jipeubiyeu jipo bebas lam bilék. Peuëkeuh cicém nyan hana meurasa seudeh lam bilék nyan? Cuba bayangkeuh pakriban keuadaan ureuëng Pontian nyang malang nyan bak masa dilèe!

Na cit ureuëng nyang meuhajat keu jipeugöt bahasa barô. Teuma, bahasa Yunani nyan jiteurimöng 'bahsa' jih dari lidah-lidah apui bak Pentakosta nyang Suci.²¹⁶ Hana bahasa la'én nyang jeuët jipeusampoe dogma-dogma iman geutanyoe. Ngon lagèe nyan, deungon Quadrat Allah, Peujanjian Lama geupeuteujeumah u dalam bahasa Yunani lé Tujôh Plôh Ureuëng, dan Injil pih geutuléh lam bahasa Yunani. Meunyo na soe mantong, nyang hana jiteupeue Bahasa Yunani Kuno, jipeugot teologi dogmatik, ureuëng nyan jeuët jiseulip. Teuma, tanyoe ka tapeusöt Bahasa Yunani Kuno dari kurikulum sikula! Hana trép lé, ureuëng-ureuëng Jeureuman akan jiteuka u universitas-universitas geutanyoe keu jipeurunoe Basa Yunani Kuno. Óh lheueh nyan, lheueh phôn-phôn jih jipeuhina lé ureuëng, ureuëng-ureuëng carông geutanyoe barô jiteupeue peunténg jih Basa Yunani Kuno dan jikheun: 'Cuba kalon nyan—nyan kon hana seubab Geurija geupeulara Basa Yunani Kuno!'

Awaknyan jimeu-useuha keu jipeuhancô umat Ortodoks geutanyoë. Peu na gata sadar peu makna jih? Jeut keu umat Ortodoks bak uroe nyoe nakeuh saboh hai nyang that hebat. Dilee geutanyoë na

²¹³ Lam bahasa Yunani, na lhèe boh jeunèh tanda baca: acute, grave, ngon circumflex. Bak thôn 1982, di Yunani geupeuteubiët atôran éja nyang barô, nyang meunurôt atôran nyan cit saboh jeunèh tanda baca mantong nyang geupeuteutap lam bahasa Yunani Moderen. Bak watèe nyang saban, na cit padum boh peumudah la'én nyang geupeugèt seucara buatan, nyang that geupeureundah standar tatabahasa bahasa Yunani moderen. Ngieng cit catetan gaki 221. – *Catetan Ureuëng Tarjamah*.

²¹⁴ Bnd. Matius 2:15.

²¹⁵ Ἀπὸς (Bahsa Yunani Kuno) – rutoe, οἶνος (Bahsa Yunani Kuno) – ië anggô – *Catetan Ureuëng Tarjamah*.

²¹⁶ Bnd. Kisah Rasul 2:3.

falsafah. Santo Katarina geupeu-iém ureuëng-ureuëng falsafah deungon geungui falsafah.²¹⁷ Ureuëng-ureuëng filsuf nyan ka geupeuhah jalan keu agama Kristen. Injil geutuléh lam basa Yunani dan geupeuluwah ban sigom donya. Lheueh nyan, ureuëng Yunani nyang meuiman keu Ortodoksi ka geupeucahya bansa-bansa Slavia. Keberadaan Hellas keudroe ka jeuet keu durô nyang that meuluka keu ladôm ureuëng. "Nyan," kheun ureuëng-ureuëng nyan, "teungoh jipeurusak geutanyoe. Nyan harôh geupeuhancô."

Masalah lam pendidikan

— Geronda, droeneueh kayém neukheun jinoenyoe mandum ureueng jicuba peukaru mandum hai. Peu keuh nyan rôh cit lamjih sistem peundidikan?

— Nyo. Peuë hana neukalon peuë nyang teungoh teujadi? Peuë nyoë bit-bit sikula? Peuë nyang jipeurunoe aneuk miet uroë nyoë nakeuh bahsa geutanyoë? Peuë nyoë tarèh geutanyoë? Dan keu teologi, peuë na nyang pike leubèh gèt? Sidroë ateis nyang na ijazah teologi jipeuizin jipeurunoe Hukôm Allah.

Tapi hana soe periksa peu nyang jipeurunoe aneuk miet nyan — Hukôm Allah atawa ateïs. 'Hana jeuet tapeucat jih,' kheun ureueng nyang mat kuasa. Tapi meunyo sidroe ahli filologi jitem peurunoe matematika, peu keuh jipeuidin?

Lulusan la'én nibak Fakultas Teologi hana jipeu'idhin ureuëng keu jiteurimöng Komuni Kudus, mangat awaknyan bék keunong AIDS. 'Teolog' nyan nakeuh sidroë nibak ureuëng nyang jitamöng u Fakultas Teologi kon kareuna panggilan jiwa, tapi 'meunurôt alokasi komputer'. Peungeutahuan lagée nyan kon peungeutahuan keu Allah. 'Ka lahé sidroë aneuk èleumèe suci,' — lagée nyang biasa geupeugah bak masa dilèe, saweueb meurunoe nyan nakeuh saboh buet nyang suci bak masa nyan. Teuma jinoe, gata takalon sidroe profesor teologi nyang hana meuiman keu Tuhan, nyang geucaci maki nabi-nabi di hadapan murit-murit gobnyan, teuma gobnyan hana geupeu-piyôh nibak meurunoe. Teuma, tuan lôn nyang jroh, peu nyang ka gata tuwoe di Fakultas Teologi? Teolog lagée peu nyang akan gata peulahé?

Dan peu peungarôh nyang ka jipeuna lé ureuëng Protestan ngon Katolik keu geutanyoe? Ka padum lhôk seumangat hana Tuhan nyan ka jitamong lam agama Katolik! Meun-meun, ureuëng Katolik jimeu-useuha keu jipeureundah para santa. 'Santa Katarina,' kheun awaknyan, 'kon santa nyang hebat that: ayah gobnyan, beh, cit sidroe pangeran ubeut.' Santa Nikolaus nakeuh santa nyang hana meuhareuga. Santa George si Martir Rayeuk nakeuh mitos; Malaikat Rayeuk Mikhael hana tom na—gopnyan cit manifestasi Po Teu Allah. Meunan cit deungon Malaikat Rayeuk Jibril." Lheueh nyan, awaknyan akan jipeugah bahwa Almaseh kon Po Teu Allah, bahwa Gopnyan cit sidroe Guru nyang hebat. Lheueh nyan awaknyan akan sampoe bak geukheun Tuhan nyan saboh kuwasa, dan lheueh nyan geupeunyata bahwa Tuhan nyan nakeuh alam. Na le that keujadian gaeb nyang nyata, na le that nabi ngon nubuet, na le that mukjizat nyang udep, tapi meunan pih, na padum-padum droe ureueng Kristen Ortodoks nyang sampoe jipatéh hai-hai nyang hana meukareuna nyan.

Na sidroe aneuk muda nyang jiteuka bak lôn keu jilakèe beureukat keu studi jih di Italia. Jih meukeusud keuneuk meurunoe liturgi di sinan dan keuneuk tuléh disertasi. "Peu mantong gata nyan?" lôn tanyong bak jih. "Gata na rencana jak u tempat Jesuit keu tuléh skripsi, tapi gata jak bak lôn lakèe beureukat? Awak nyan hana jiteupeue sapeue pih peu nyang teujadi lam kawan droe jih! Lagipun, nyan jipeurunoe disinan lé kaum Uniat, kaum Yesuit, ngon Tuhan mantong nyang teupeue soe lom laén!" Meunyo meyangkot aneuk-aneuk muda geutanyoe nyang jak meurunoe u luwa nanggroe, geutanyoe harôh waspada lam tiep-tiep hai. Sabab nyoe keuh nyang teujadi: aneuk-aneuk murid geutanyoe jak meurunoe u Inggreh, Peurancih, ngon nanggroe-nanggroe Barat laén, jiteumeung 'kuman' Eropa, lheueh

²¹⁷ Kalôn Udep ngon Martir Santa Katarina si Martir Rayeuk. Kisah Udep Ureuëng-ureuëng Kudus, 24 November.

nyan jituléh saboh macam disertasi. Contohjih, awaknyan geubeuet Bapak-bapak Gereja Yunani lam teujeumah u dalam bahsa-bahsa Eropa Barat. Teuma, ureuëng-ureuëng teujeumah Barat—mungkin saweueb hana sanggôp geupeusampoe makna aseuli deungon beutôi, atawa deungon niët jahat—ka geutamah pendapat droegeuh nyang salah u dalam tulésan Bapak-bapak Kudus nyan. Ngon lagee nyan, ureueng-ureueng carong Ortodoks geutanyoe, lheueh geumeurunoe basa luwa, geuteumée 'kuman-kuman' luwa nyan di Barat ngon geuba lom u sinoe. Lheueh nyan, awaknyan laju geupeukena ureueng la'én ngon 'peunyakét-peunyakét' nyan. Teuntée sagai, meunyoe sidroe ureueng nyan waspada, jihnyan deungon mudah jeuet geupeubida antara meuh beutôi ngon meuh palsu.

— Geronda, na padum-padum droe aneuk muda nyang u geurija, meunyoe hana meuteumeung tamong u universitas di Yunani, jipeutamong u luwa nanggroe keu jak meurunoe dan ka gadoh iman.

— Beu, lôn jak peugah haba ngön padum droe rakan lôn bhah hai nyoe. Lôn lakee bak awaknyan beu geupeuhah padum boh lé universitas di Yunani mangat aneuk-aneuk muda geutanyoe hana peureulée lé jak u luwa nanggroe. Bék sampoe awaknyan jak meurunoe u luwa nanggroe. Meunyoe kon, aneuk-aneuk nyan jeuet sesat, jeuet keu beuban keuwangan keu ureueng chik jih, dan le that pèng nyang abéh lam kéh ureueng luwa nanggroe.

Keu aneuk muda nyang jak u luwa nanggroe keu meurunoe, lôn sabe lôn peugah nyoe: 'Jak laju, meunyo nyan nyang gata keuneuk. Tapi beu até-até bék sampoe gadoh iman gata. Carong laju èleumée 'ilmi mantong watée di luwa nanggroe. Dan nyang paléng peunténg: bék tuwo gisa lom u nanggroe gata lheueh nyan. Hellas teungoh geupreh gata.

Nakeuh kewajiban gata keu neubantu jih. Teupat gata nakeuh disinoe — sajan rakan-rakan seuneugara gata, mangat awaknyan hana teupaksa meudeurita watee jimita sidroe dokto atawa ahli lam bidang sains di luwa nanggroe. Beu jaga mangat haté gata bek jeuet keu leupie. Ureueng Eropa nyan ureueng nyang leupie haté. Dan di Amerika pih meunan — disinan gata jeuet kaya secara materi, tapi hancô secara rohani."

— Geronda, peu rugoe mogok guru nyan! Aneuk miet hana jak u sikula si buleuen punoh dan meupuséng-puséng mantong di rot ueh.

— Lôn peugah bak guru-guru bék sagai mogok, keucuali bak keuadaan nyang peureulée, miseuëjih, keu geuprotes rancangan peugadoh Hukôm Tuhan, peugadoh shalat seugolom beuet,²¹⁸, peugadoh saléb nibak bendera Yunani, atawa buet-buet la'én nyang saban lagée nyan. Lam keuadaan lagée nyan, guru-guru wajéb geuprotes. Tapi kon bak hai-hai la'én; meunyoe kon, peu salah aneuk-aneuk nyan sampoe patôt hana meureunoe?

— Jadi, Geronda, peu keuh sistem peundidikan jinoe nyoe akan jipeuteuka le that keurusakan?

— Jinoe jiwa le that aneuk miet akan cacat lé sistem nyoe, tapi Tuhan nyang Gèt hana geuhukôm awaknyan meunurôt beutôi-beutôi hukôm. Gobnyan akan geupike bak keuadaan pakriban awaknyan meunyo awaknyan hana teujatôh lam peungarôh jeuheut nyoe, meunyo keurusakan nyoe hana teujadi ateueh awaknyan. Teuma, geutanyoe pih harôh meudo'a ngon sunggôh-sunggôh keu aneuk-aneuk nyang malang nyan, mangat Allah geupeutron rahmat dan geutulông awaknyan, supaya awaknyan bék meubekas bak rohani, teuma meuteumée keusihatan rohani nyang teuga dan meuteumée budi pekerti nyang jroh.

Teori Evolusi

Peue that haba su'uem nyang jipeugah bak aneuk miet di sikula jinoe! Teori Darwin ngon haba su'uem nyang la'én nyang saban... Ureueng-ureueng nyang peurunoe aneuk miet mandum haba su'uem

²¹⁸ Di sikula-sikula Yunani, saboh do'a Ortodoks geubeuët ngon su nyang teuga lam ruweuëng kelas bak phôn ngon bak akhé peulajaran. Bak phôn minggu sikula, bendera nasional Yunani geupeu'ék ngon cara resmi di lapangan sikula di hadapan mandum murid, dan bak akhé minggu geupeutrôn. — *Catatan Penerjemah*.

nyan hana jipatéh keudroe. Tapi awaknyan jipeusoe ulèe aneuk miet ngon haba nyan keu jipeukena racôn nyan bak awaknyan ngon jipeujioh awaknyan dari Geurija. Na sidroe 'ilmuwan' lagèe nyan na jipeugah bak lôn calitra dongèng jih: 'Cuba taseubôt bahwa bumoe nyoe na meubagoe macam bahan ngon mikroorganisme, nyang Tuhan geungui keu geupeujeuet manusia...' — 'Jadi,' kheun lôn, 'meunyo hana sapeue nyan, Tuhan hana ék geupeujeuet manusia? Cuba tapiké, betapa rumét that urôsan nyan!' — "Tapi cuba tapiké," geusambông lé jih, "meunyo Gobnyan geucok sidroe bue dan geupeuseumpurna jih?" — "Ka göt, — lôn jaweueb, — peu keuh Tuhan hana jeuet geupeujeuet ciptaan-Neuh nyang samporeuna — manusia — langsông, hana meulalu mon? Nyan ka teuntée, Gobnyan geupeuluang siuroe punoh keu geupeujeuet manusia! Atawa peu keuh Gobnyan harôh geupeusapat dilee bahan-bahan nyang peureulèe? Beuet laju bhah peujeuet manusia lam nubuet Nabi Ayub, nyang tadeungo di geurija bak Wateè Matins bak Uroe Raya Keupeuet.²¹⁹ Sampoe sains jinoe pih jitulak mandum calitra-calitra karu bhah bue nyan. Ka padum na treb manusia ka jipo u Buleuen? Heh? Teuma, lam mandum thon 'evolusi' jih nyan, bue hana tom meuhase jimeu-skating ateuh èh meusidroe pih. Nyan kon lom lôn peugah bhah bue nyang jipeugot kreta angèn dan jiba jih. Na ka lheueh gata kalon bui meugulong bak èh? Nyan la'én hai meunyo gata, manusia, tacok sidroe bui, tataba u teumput meugulong èh dan, deungon latihan, tapeurunoe jih cara meugulong." — "Nyan ka," rakan meututô lôn nyang nyan hana ék jidom, "tapi meunyo tanyoe tapeugah asumsi lagèe nyoe, nyakni..." — "Bèk peugot asumsi," kheun lôn. "Seungap mantong. Nyan nyang paléng aman."

Sidroe profesor di universitas biasa jih geupeurunoe teori evolusi nyang saban cit nyan. Na sigoe lôn peugah bak gobnyan: 'Meunyo gata jaga saboh kacang, bacut-bacut kacang nyan akan jeuet keu kacang nyang leubeh get. Sidroe terong, meunyo jipeulara, akan jeuet keu terong nyang leubeh get. Sidroe bajing, meunyo gata bri eumpeuen ngon jaga jih, akan jeuet keu bajing nyang leubeh get. Jih nyan hana jeuet jeuet keu manusia. Meunyo sidroe ureueng kulét itam tinggai di nanggro leupie ngon hana jiteungoh mata uroe, wareuna kulét jih nyan akan meu-ubah bacut. Teuma jih nyan hana akan jeuet keu ureueng kulét putéh." Dan meunyo tanyoe pike cit bahwa Almaseh lahé dari manusia, dari Indôk Tuhan geutanyoe nyang Paléng Suci! Jadi peu makna jih nyan: meunurôt teori evolusi, peu meukeusud jih indatu Almaseh nyan sidroe bue? Kufôran nyang paléng brat! Teuma ureueng-ureueng nyang dukông teori nyan hana sadar bahwa awaknyan teungoh meukufô. Awaknyan jigeulawa batée, dan hana jipiké padum boh ulèe nyang akan reuloh lé batée nyan, laju jipeubangga droe: 'Lôn ka lôn peulawa batée nyan leubèh ji'ôh nibak nyang la'én.' Nyan keuh beutôi-beutôi nyang teungoh jipeubuet lé awaknyan uroenyoe—jipujoe ureueng-ureueng nyang geulawa batée leubèh ji'ôh nibak nyang la'én. Teuma ureueng-ureueng lagèe nyan hana jipiké padum boh ulèe nyang akan reuloh di teungoh-teungoh ureueng-ureueng nyang keunong batée nyan.

— Geronda, na ladôm ureuëng nyang yakin bahwa teori-teori lagèe nyan jeuet jipeurap ureuëng Marxis keu Geurija.

— Bak phôn-phôn, ureuëng Marxis mungkén jipeurap droë u Geurija, tapi lheueh nyan 'meunurôt disiplin partai, awaknyan akan jitamong lam baréh partai.' Lheueh nyan awaknyan keudroë nyang akan peuteuntée pajan harôh u geurija ngon pajan hana, pajan harôh pubuët saboh hai ngon pajan pubuët hai nyang la'én. Awaknyan akan jipeumula atô mandum hai, dan bak akhéjih awaknyan akan jipeugah: 'Soë nyang peugah bak gata na Tuhan? Hana Tuhan. Gata teungoh jipeungeut lé paderi.' Nyan keuh cara ureuëng Marxis jipeuguna ureuëng nyang dukông teori evolusi keu jipeusampoe tujuan awaknyan. Dan ureuëng-ureuëng nyan hana sadar. Ureuëng Marxis nyang meuniet jroh teutap jihak u geurija bah pih hana teori evolusi; awaknyan meutobat dan jak meu-aku dosa. Tapi ureuëng nyang hana meuniet jroh nyan, pakriban pih hana jipeu-ubah cara udép awaknyan.

²¹⁹ "Atawa peu na gata cok tanoh liat di bumoe nyoe, laju gata peugöt meumubuët nyang udep, dan gata peuduek makhluk nyang jeuet meututô nyan di ateuëh bumoe?" (Ayub 38:14)

Aneuk-aneuk miet teungoh jipeujioh nibak Geurija

Watée lôn mantong ubit, that meubantu lôn jak u geurija! Bak sikula dasar, kamoe na sidroe guru nyang that göt. Gobnyan geubantu kamoe cit, geupeurunoe kamoe lagu-lagu Yunani tradisional ngon kidmat gereja. Bak uroe Aleuhad, kamoe meulagu Doxologi Rayeuk di gereja, '*Meulalu Syafa'at Ma Allah...*', '*Ya Allah Nyang Suci*', ngon Kidmat Cherub.

— Peu aneuk-aneuk inong nyan na cit jimeu'en?

— Beutôi, mandum aneuk miet nyan meunyanyi meusapat. Gereja nyan dilee na di sampéng sikula, dan kamoe biasa meu'en di halaman gereja. Bak uroe-uroe raya, guru-guru geuba kamoe u gereja, bah pih teungoh watée beuet. Leubèh gèt guru nyan hana geupeurunoe sikula daripada aneuk miet hana jeuet meudo'a bak ibadah. Meunan keuh cara aneuk-aneuk miet nyan meurunoe, geupeusucoe, dan jeuet keu 'aneuk biribiri'. Sidroe guru kamoe nakeuh ureueng Yahudi, tapi gobnyan hana geupeurunoe kamoe Syari'at Tuhan; sidroe guru la'en teuka geupeurunoe kamoe Syari'at Tuhan. Bah pih meunan, gobnyan ureueng Yahudi, guru nyan teutap geuba kamoe u geurija. Lheueh nyan mandum aneuk miet geudong deungon patéh dan seungap watee ibadah.

Dan jinoe, aneuk-aneuk geupeujioh nibak Geurija, dan lôn deuh lôn kalon pakriban ka masam muka awaknyan. Sabab, lam Geurija awaknyan jeuet keu aneuk-aneuk nyang seungap dan jroh budi, kareuna lam Geurija sidroe aneuk miet jiteurimong beureukat nibak Tuhan dan geupeusucoe. Jinoenyoe aneuk-aneuk hana geupeuizin jak u geurija, mangat awaknyan bek 'keunong peungarôh rohani,' tapi bak watee nyang saban awaknyan hana geulindông dari meubagoe macam hai nyang hana meupatôt. Dan kon mantong hana geulindông, tapi awaknyan pih geupeurunoe meubagoe macam haba su'uem. Ka teuntée nyan kön saboh hai nyang payah tapham, meunyoe aneuk miet nyan beutôi-beutôi jitamong lam 'peungarôh rohani', bak akhé jih awaknyan akan jipiyôh meulaku brôk dan jeuet keu muréd nyang carong ngon rajén, kön lagèe makhlôk nyang liar lagèe jinoe. Dan seureuta awaknyan rayek, aneuk miet nyang rôh lam Geurija akan jeuet keu warganegara nyang jroh dan seutia bak nanggroe droe. Awaknyan hana akan jiseutot rakan nyang brôk, hana cit jitamong lam buet narkoba, meunan cit hana jeuet keu ureueng nyang hana meuguna. Peuë kön mandum nyan ka cukôp keu peupaste awaknyan rayeuk jeuet keu ureueng nyang göt? Peuë ureueng-ureueng nyang jiba awaknyan ji'ôh dari Geurija nyan beutôi-beutôi hana jipeugah hai nyan? Peuë awaknyan hana padôli?

Tapi jinoe tujuan awaknyan nakeuh keu jipeujioh aneuk-aneuk miet dari Geurija. Aneuk-aneuk miet nyan teungoh jipeuracôn, jipeukena deungon meubagoe macam teori, dan iman awaknyan teungoh jipeuleumoh. Awaknyan jitham nibak jipeubuet nyang jroh, mangat awaknyan jeuet keu hana meuguna. Awaknyan teungoh jipeuhanco dari umu mantong ubit. Dan ka teuntée, aneuk-aneuk nyan ka meugantoe dari aneuk biribiri jeuet keu aneuk kamèng. Lheueh nyan awaknyan mulai jipeutakôt ureueng chik, gurée, ngon ureueng la'én nyang peurintah awaknyan deungon buet-buet nakai awaknyan. Aneuk-aneuk miet jipeubalék mandum hai — awaknyan jipeugöt demonstrasi, jikuasa sikula, dan hana jitem tamöng kelas. Teuma bak akhé jih, bahpih ureueng nyang dorong aneuk miet u jalan jeuhet nyan akan sadar cit — watee aneuk-aneuk nyang ka jipeurusak nyan ka jipotong urat takue gurée-gurée jeuhet awaknyan.

Aneuk miet ka geupeubeuban lé hai nyang leubèh

Lôn kalon ka jeuet keu hai nyang biasa kon cit keu ureueng nyang barô tamat sikula meunengah, tapi cit keu ureueng nyang ka tamat kuliah, jituléh haba nyang hana meumakna ngon salah eja. Bak jameun kamoe, lheueh tamat sikula dasar, kamoe hana tom meubuet salah lagèe nyan. Jinoe-jinoe nyoe, cit mahasiswa fakultas filologi ngon hukôm mantong nyang leubèh kureueng jeuet meunuléh.²²⁰ Bak

fakultas la'én, awaknyan hana jiteupeue meunuléh beubaih dari salah. Meunyo bak jameun dilee, sikula lapan thôn nyan karab saban lagèe...

— Lagee di universitas, Geronda!

— Keubit, meunyo aneuk miet meuteumée peungeutahuan nyang le that bak sikula dasar, peu guna sikula lapan thôn nyan! Teuma jinoe, aneuk miet ka geupeubeuban ngon geupeulheuh deungon macam-macam haba su'uem. Awaknyan ka leupah that geubri mata peulajaran akademik, seudangkan blah la'én — blah rohani — ka geupeubiyeu soh. Di sikula, aneuk miet beu phôn-phôn that geupeurunoe takôt keu Allah. Aneuk miet geupeurunoe Bahasa Inggris, Peurancih, Jeureuman — tapi hana geupeurunoe Bahasa Yunani Kuno. Awaknyan geupeurunoe musik, ngon meubagoe macam hai la'én, nyoe ngon nyan... Tapi peu nyang seuharôhjih jipeurunoe phon-phon that? Jinoenyoe, awaknyan jipeurunoe cuma harah ngon angkée, seudangkan peu nyang peureulée jiteupeue bhaih nanggroe droe jih—nyang paléng peunténg—hana jipeurunoe. Hana jipeurunoe lagu-lagu patriotik atawa la'én-la'én nyang lagèe nyan.

Cubalah tapeu-éh sidroe aneuk muda jinoe dan tanyong: 'Gampông gata na di wilayah pat? Padum droë ureuëng tinggai di sinan?' Awaknyan hana ék jaweuëb. 'Lôn,' piké awaknyan, 'lôn jak u terminal, lôn ék bus, dan bus nyan akan jiba lôn u gampông lôn. Meunyo pat gampông lôn, konduktor nyan pasti jiteupeue. Lôn peugah mantong bak jih lôn jak u gampông anu, lôn bayeue tiket, dan bus nyan akan jiba lôn keunan.' Bak sikula dasar, kamoe meuteupeue peta donya mandum lagèe teumeung jaroe. Murid sikula dasar geuharap jeuet geuhafal nan-nan banda di tiep-tiep nanggroe nyang jumeulah ureueng duék jih leubeh dari limong reutôh ribèe. Seulaén nyan, kamoe harôh cit geuhafal krueng toh nyang paleng panyang, toh nyang paleng luwah, toh nyang keudua, nan-nan gunong paleng manyang di dônya, ngon le laén lom. Dan meunyo keu Yunani, hana peureulée tapeugah lé! Tapi jinoe ka laén! Lôn ka meurumpok kon mantong ngon aneuk miet tapi cit ureueng rayek – muréd – nyang hana jiteupeue jumeulah ureueng duek di banda teupat awaknyan meurunoe. Lôn tanyong sidroe muréd peu nan gunong nyang paléng manyang di Yunani. Jih hana jeuet jaweueb. Peu nan krueng paléng luwah di Yunani? Seungap. Nyang paléng ubeut? Seungap. Sidroe mahasiswa – dan jih hana jiteupeue sapeue pih bhah nanggroe droe jih! Oh lheueh nyan, watee 'sahabat' geutanyoe, 'jiran' geutanyoe nyang 'gèt', jiteuka jipeugah, 'Nyo kon nanggroe gata, nyo nanggroe kamoe,' jih nyan akan jaweueb, 'Nyo, beutôi, meunan keuh beutôi jih.' Peu na gata muphôm nyoe? Tanyoe teungoh ta tuju laju u sinan. Teuma, meunyo gata tanyong bak aneuk miet jinoe bhah bola atawa televisi, gata takalon awaknyan jiteupeue mandum sampoe u hai nyang paleng ubit.

Sebalékjih, aneuk-aneuk nyang teuka dari Albania – Épirus Utara – jeuet baca ngon tuléh. Tanyöng bak awaknyan, 'Pat bak donya nyoe gata meurunoe baca ngon tuléh?' – dan awaknyan jaweueb, 'Di penjara.' Ureueng-ureueng malang nyan ka jipeujeuet penjara jeuet keu sikula. Teuma aneuk-aneuk Yunani geutanyoe ka jipeujeuet sikula jeuet keu penjara. Awaknyan ka jikuasa sikula nyan dan jikunci droe dari dalam. Aneuk-aneuk jinoe, terutama aneuk muda, ka jipeusampoe droe bak tingkat gila — terutama bak masa sikula menengah ateuch. Di universitas, aneuk-aneuk muda nyan leubeh dewasa, dan la'en nibak nyan, awaknyan jitamong kuliah pajan mantong jitem.

Tapi kon geupeugöt langkah-langkah nyang peureulée keu sistem peundidikan, awaknyan malah seumakén geupeurusak. Dan aspek spiritual nyan keuh nyang makin jipeurusak. Cuba deungo doa nyoe dari buku pelajaran baca-baca sikula dasar: 'Ya Perawan Maria, Aneuk Droeneuh nyan nyang paleng ceudah di donya!' Oh, ka jeuet keu lagee nyoe keuadaan tanyoe! Peue nyang dilee jipeurunoe aneuk miet di sikula ngon peu nyang jipeurunoe jinoe:

Bue lôn nyang ubit,

Bèk tumpôk lungkèe gata, aneuk kamèng.

Peumakén aneuk-aneuk droe,

Hai aneuk iblih ubit...

... mangat jibri susu
Keu cuco inong-inong gata,
Aneuk-aneuk meutandok nyan,
Aneuk-aneuk iblih ubit.²²⁰

Peu jeuet tapike na ureueng ajar aneuk miet hai-hai kuto nyang meulilèh lagèe nyan! Teuma awaknyan geupeubuet nyan ngon seungaja — keu geupeubiasa aneuk miet ngon syètan, mangat leubèh mudah keu ureueng-ureueng Satanis geupeujak buet droegeuh. Ya Allah, neubantu kheueh, sabab uroenyoe aneuk miet hana geuteurimong bantuan nyang geupeureulèe keu geubah droe jeuet leubèh gèt, teuma ka jitamong roh jeuhet u dalam droegeuh.

Aneuk miet meureumpok èleumèe deungon cara nyan sampoë awaknyan hana meureunoe sagai geungui pikeran droe. Nyan keuh sabab jih awaknyan hana geungui utak. Teuma meunyo utak hana geungui, jih jeuet keu kuto ngon kabôt. Cok contoh ureueng-ureueng nyang cipta—awaknyan na geungui utak. Meunyo meureumpok masalah, awaknyan geupike pakri cara peuseuleusoe jih. Tapi jinoo, leubeh le ureueng cuma kalon peu nyang teutuléh lam peutunyok. Ureueng teutap bak tingkat nyoe: hana la'én nibak gamba ngon angkèe, dan hana la'én. 'Nyoe seukrôp nombor sa, nyoe baut nombor duwa'... Dan meunyo saboh seukrôp hana cocok lam lubang dan meusén hana jeuet, awaknyan langsung geutawôk sidroe insinyur. Hana jiteupeue bahwa awaknyan peureulèe cok kureut ubeut, kureut lubang nyan bacut, dan seukrôp nyan teuma cocok. Dan meunyo, seubalekjih, lubang nyan that luwah, maka gata peureulèe cok bacut lakban isolasi, balôt bak seukrôp nyan, dan jih nyan hana meugoyang-goyang lé. Kon, bak masalah nyang paléng ubit mantong, langsông geukheun: 'Jak ta tilpon sidroe insinyur.' Peue nyang jeuet tapeugah keu nyan? Televisi ngon alat-alat tèknik modèrèn la'én ka jipeujeuet manusia lagèe robot nyang hana pikeran. Malah ureueng nyang carong pih bak akhéjih jeuet lagèe kasèt [geuputa mantong peue nyang ka geureukam]. Ngon narit la'én, lôn keuneuk teugaskan bahwa sidroe-droe ureueng harôh geunguy utak droe. Nyan keuh dasajih. Saweueb, meunyo hana geunguy utak, mungkén uroe nyoe awaknyan meurunoe sapeue, tapi singoh ka geucampô ngon hai la'én. Ngon sabab nyan, tujuan jih nakeuh keu peubeudoh utak manusia mangat jeuet jipeuhasé ide keudroe dan jimita cara peuseuleusoe masalah keudroe. Utak nyang hana jeuet jipeuhasé sapeue keudroe nakeuh utak nyang hana meukembang.

Profesi gurèe nyan suci

— Geronda, kadang-kadang kon aneuk murid, tapi rakan seukeureuja droe jih nyang jeuet keu masalah paleng rayek keu guru-guru di sikula.

— Bak jameun jinoo, sidroe ureueng nyang meuhajat jak udep deungon beutôi di teungoh rakan-rakan keurija jih, peureulèe that keupandaian ngon pencerahan. Le that keu-ateuën ngon pencerahan ilahi nyang geupeureulèe bak tiep-tiep kasus. Kadang-kadang hana peureulèe that tapeuleumah bak ureuëng la'én bahwa droeneueh nyan sidroe ureuëng meuman, tapi leubèh gèt tapeubuët droe deungon seungap dan tapeugah haba keu rakan keurija droeneueh bhah iman nyan kon that deungon narit tapi leubèh deungon tapeuleumah conto udep Orthodox droeneueh nyang seujati. Deungon cara nyan, sidroe ureuëng akan jitulông ureuëng la'én deungon hana jipeususah awaknyan. Hai nyoe beutôi that lam lingkôngan peundidikan: di sinan, na padum-padum boh masalah nyang lagèe tumor — kadang-kadang jinak, dan kadang-kadang ganas. Meunyo tanyoe tapeuseuleusoe saboh masalah meudasai bak akai,

²²⁰ Kamoe lakee meuh'ah keu ureueng baca ateu kamoe saweub hana kamoe ubah syair nyang geucok lé Si Tuha nyan lam tarjamahan — bah pih nyan keubit that meujijik. Teuma, sari rohani nibak masalah nyoe jioh leubeh meungeurikan nibak rupa luwa jih nyang aneh ngon meujijik. Cuplikan nyang geucok nyan geucok dari buku teks basa ibunda nyang secara resmi geusaran lé Kementrian Pendidikan Yunani keu thôn keudua sikula dasar; ngon nyan ka jeulah bahwa aneuk-aneuk di Yunani teungoh geuhadapi prang rohani nyang geutuju nyang saban lagèe rakan-rakan awaknyan di Rusia. Ngon sabab nyan, cara-cara peuteun droe rohani nyang geusaran lé Ureuëng Tuha Paisios nyang meubarokah lam bab nyoe jeuet cit geupeulaku lé ureuëng chik ngon guru-guru di Rusia. — *Catatan Ureuëng Tarjamah*

akébatjih leubeh le jeuet keu keurusakan nibak keubajikan. Meunyo tumor nyan ganas, sel-sel kanker akan meupinah u bagian la'én lheueh geubedah. Sabab nyan, leubeh gèt tumor lagée nyan geutot beu ngon até-até.

— Geronda, hana sabe mudah keu guru-guru nyang meuhajat peubuet buet jroh, sabab awaknyan teubateueh ngon teuwaites pilihan jih.

— Meunyo sidroe ureueng meuhajat, jih nyan sabe jeuet jiteumée cara keu jipeubuet buet nyang jroh. Ureueng-ureueng nyang meuhajat jiteumée keuseumpatan lagée nyan bahpih di yup peumeurèntah nyang hana Tuhan. Jadi, pakon awaknyan hana jeuet jiteumée disinoe? Sidroe ureueng agam Yunani na tom jijak u Bulgaria (bak masa nyan nanggroe nyan mantong di yup peumeurèntah nyang hana Tuhan) dan jipeuphôn jibagi saléb keu aneuk-aneuk miet toe ngon sikula. Teuma, gobnyan geukalon lé sidroe ureueng Komunis nyang teungoh geudong bak binèh nyan. Gurée nyan, watee geukalon ureueng Komunis nyan teungoh jikalon, laju geupeuphôn cok saléb nyan nibak aneuk-aneuk miet, sira geumarah awaknyan kareuna ka jicok. Teuma watee ureueng ateis nyan ka jiplueng, gurée nyan keudroe geubagi saléb nyan keu aneuk-aneuk miet. Peu na neukalon pakri cara gurée nyan geupeuseuleusoe masalah beusifeut hana meulawan ngon hukôm atawa ngon Tuhan? Dan pakri ngon gurée-gurée Yunani di Asia Ubit? Padum na le nyang ka geubri keu ureueng ramée bak masa-masa nyang brat nyan! Dan nyan mandum sabab awaknyan geukeurija dari haté, that meuseumangat keu tujuan awaknyan, saleh, dan geupeukureubeuen droe. Dan betapa bijak Santo Arsenius dari Kapadokia geupeulaku droe di Faras!²²¹ Oh ka lheueh geupeusiap saboh ruweueng keu sikula, kon geupeudong meja, tapi gobnyan geupeuhah kulét kamèng ngon biribiri nyang meubulèe teubai di ateueh aleue. Deungon meutumpok di ateueh kulét nyan, aneuk-aneuk miet nyan geudeungo peulajaran. Deungon meulaku deungon bijaksana lagée nyan, Santo Arsenius hana geupeuteuka curiga ureuëng Turuk. Malah watee awaknyan jidrop aneuk-aneuk miet nyan teungoh meurunoe, ureuëng Turuk nyan jipike awaknyan teungoh meudo'a. Dan watee Santo Arsenius geuneuk ba murit-murit gobnyan u luwa keu meupiyôh, gobnyan geuba awaknyan u tanoh keubon gobnyan, nyang lagée saboh taman, deungon alasan keu meukeurija — dan geupeugah: "Meunyo gata kalon na ureueng Turki, peuphon keurija, pubuet sapeue. Pöt cabeueng bak kayée mangat jih jipike gata teungoh peuglèh lampôh." Dan meunan keuh aneuk-aneuk gasien nyan jipeubuet. Sabab meunyo ureueng Turki nyan sadar bahwa sang suci ka jiba aneuk-aneuk nyan u gampông, gobnyan ka pasti lam masalah rayeuk. Saboh sikula rahsia nyang seubeutôijih! Teuma watee ureueng Turki nyan ka jitinggai, aneuk-aneuk nyan laju jimeu'en lom. Dan bak musém khueng, watee libô, Santo Arsenius pih geupeusapat aneuk-aneuk nyan di rumoh gobnyan — mangat awaknyan bek gadoh keubiasaan meurunoe dan bek tuwoe peue nyang ka geupeurunoe lé gobnyan.

— Geronda, pakon Santo Arsenius geutuléh lam basa Turki watée geupeurunoe, tapi geungui harah Yunani?

'Mangat aneuk-aneuk nyan pih jiteupeu basa Turki dan jeuet udép lam kawan ureueng Turki. Dan seulaén nyan, meunyo ureueng Turki jidrop sang suci nyan teungoh geupeurunoe aneuk-aneuk beuet dan jikalon harah Yunani, tapi lheueh nyan jideungo gobnyan geubeuet lam basa Turki, awaknyan pasti akan teunang haté. Jadi aneuk-aneuk nyan meurunoe, dan ureueng Turki hana khawatir. Banmandum sifeut nyang jeuet keu ciri droe Santo Arsenius — sikap gopnyan nyang teuga ateueh Ortodoksi ngon kesalehan gopnyan — ka geupeusampoë bak murib-murib gopnyan.

Nyan keuh sababjih lôn peugah meunyo sidroe ureueng meuh'eut, jih jeuet jipeubuet nyang jroh keu aneuk-aneuk — dipat mantong jih na. Na si'at, lôn meurumpok saboh buku nyang that get bhah Epirus Utara, nyang geutuléh lé sidroe guru nyang ka lheueh geujak u wilayah nyan. Sidroe guru lagée

²²¹ Kalôn Tua Paisios dari Gunong Athos. Arsenius nyang Teuhoreumat dari Kapadokia. Holy Trinity St Sergius Lavra, 1997. h. 30, 33–34.

nyan saban ngon limong reutôh droe ureueng agam! That carong gobnyan geuhadapi para ideolog Albania! Gobnyan ka geupeukalôt awaknyan. Syabas!

Sidroeu guru nyang seujati nyan saboh hai nyang hebat, leubèh-leubèh lom jinoe. Aneuk miet nyan lagèe kasèt kosong. Kasèt nyan jeuet geureukam ngon lagu-lagu cabui atawa kidông-kidông Bizantium nyang lagak that. Panggilan sidroe guru nyan suci. Tanggông jaweueb nyang rayeuk na bak guru, dan meunyo jih nyan jipeurati, jih nyan jeuet jiteurimong pahala nyang rayeuk nibak Tuhan. Nyan nakeuh tugas awaknyan untuk geu-useuha geupeurunoe aneuk miet keu takôt keu Allah. Gurèe-gurèe harôh geumita cara untuk geupeusampoe bacut peungeutahuan bhaih Allah ngon bhaih Nanggroe keu aneuk miet. Bah keuh awaknyan geupula bijèh nyan. Peuë hana deuh geukalon bijèh nyan timoh? Bèk pike. Hana sapeue nyang leupah hana tinggai jeujak: teuma trok watèe jih, bijèh nyan pih teuma timoh.

Dan beu geupeulaku aneuk-aneuk miet deungon gèt, saba, ngon gaséh sayéng sabe. Beu geu-useuha geupeubangkit seumangat gaséh sayéng lam droe aneuk miet. Sidroe aneuk miet that jimeuh'eut keu gaséh sayéng ngon keuhangatan. Le that aneuk miet hana sagai jiteurimong nyan di rumoh. Meunyo gurèe geugaséh keu aneuk miet, maka aneuk miet pih akan jigaséh keu gurèe nyan. Dan lheueh nyan, leubèh mudah keu gurèe geupeubuet tugaih gobnyan. Guru kamoe, watee kamoe nakai, kadang geupoh kamoe. Tapi gobnyan geugaséh keu aneuk miet, dan aneuk miet pih galak keu gobnyan. Ureueng agam nyoe hana aneuk droe, dan gobnyan that geugaséh keu aneuk miet.

Sabab nyan, ureuëng chik nyang na le aneuk, jeuët keu ureuëng chik keu keluarga rayeuk, patôt geupujoe; tapi leubèh rayeuk lom pujoe keu ureuëng peurunoe nyang seujati nyang peubangkit seumangat ureuëng aneuk nyang ramè dan jeuët keu 'ureuëng chik keu le ureuëng' lam makna nyan. Awaknyan geubri keu masyarakat saboh generasi barô ureuëng nyang ka meuteunaga barô, dan ngon cara nyan masyarakat jeuët keu teumpat nyang leubèh gèt.

Bab 2. **Teuntang Ureuëng Meukhidmat ngon Geurija**

- Geronda, pakon droeneueh hana jeuet keu paderi?
- Tujuan geutanyoe nakeuh keu seulammat. Jabatan keuremis nyan kon saboh cara keu seulammat [keu ureueng nyang cok jabatan nyan].
- Kon na tom geutawari droeneueh keu jeuet keu paderi?
- Ulôn ka geupaksa meupadum go. Watèe ulôn tinggai di biara meusapat, ulôn geupaksa keu meureunoe jeuet keu rahéb dan keu meureunoe skema rayek. Teuma tujuan jih nakeuh jeuet keu sidroe rahéb dari dalam droe. Nyan keuh nyang that geupeukhawahir ulôn — hana la'én nyang na lam pikéran ulôn. Miseuë watèe lôn mantong ubit, watèe lôn mantong ureuëng biasa, lôn ka lôn rasa padum-padum boh keujadian nyang ajaëb, ngon sabab nyan, watèe lôn tamong u biara, lôn peugah: 'Ka cukôp keu lôn meunyo udép seubagoë bhiksu mantong.' Lôn fokus utama bak nyan, ngon lôn hana lôn pakoë masalah pajan lôn akan geupeusampôh ulèe keu Skema Rayeuk atawa peuëkeuh lôn akan jeuët keu padri. Dan barô-barô nyoë, na sidroe ureuëng agam jiteuka u sel Panaguda, teumpat lôn tinggai, dan jih nyan that-that jidesak mangat lôn geupeulop jeuët keu paderi. Jih nyan bahkan ka jijak u Patriarkat Ekumenis keu urôsan nyoë, dan watèe Eksarkat dari Konstantinopel ka trôk u Gunong Suci, jih nyan jipeurap bak awaknyan deungon su'eue nyang saban. Teuma, para uskup geujaweueb bak gobnyan: "Peugah mantong laju bak Ayah Paissios keudroe bhah nyoe. Kamoe hana meuh'eut teujadi saboh keuadaan di manô kamoe cok keuputôsan keu peulantikan gobnyan, teuma gobnyan laju geuplueng dari kamoe." Teuma gobnyan geujak bak lôn. Watee lôn deungo nyan, lôn sampoë meuhôi bak gobnyan. Lheueh nyan gobnyan geupeugah bak lôn: 'Kureueng-kureueng jih jeuet keu paderi, mangat jeuet neubaca doa

peumeu'ah keu ureueng-ureueng nyang teuka bak droeneueh. Sabab, awaknyan geupeugah bak droeneueh kon mantong bhah keusulitan udep awaknyan, tapi cit bhah desya-desya awaknyan. Peu kon gata ka lheueh meungadu bak lôn bhah bingong nyang teujadi kareuna ureueng-ureueng jipeugah hai nyang meubida-bida bak tokoh-tokoh spiritual bhah masalah rohani awaknyan? Dan peu kon cit ka teujadi gata neuyue awaknyan peugah sapeue-sapeue bak peungaku dosa atawa uskup awaknyan, tapi awaknyan jipeugah haba nyan siteungoh mantong? Nyan keuh sababjih gata harôh jeuet keu bapak rohani keudroe: deungoë desya-desya awaknyan dan beuet doa peubeubaih desya keu awaknyan, mangat desya-desya awaknyan geupeuampôn dan masalah rohani awaknyan pih seuleusoe." Gobnyan, nyang malang, geupeugah mandum nyan ngon niët nyang göt, tapi peu nyang geusaran nyan kon keu lôn.

— Jadi, Geronda, peuë nyang harôh jipeubuët lé sidroë ureuëng agam nyang jipeurasa droëjih hana cukôp teuga keu jeuët keu paderi, tapi ureuëng la'én jipeusurông jih keunan?

— Peuëkheun lé jih bak awaknyan peue nyang na lam haté jih. Hana soe jeuët dipaksa jeuët keu paderi atawa keu rahéb agông. Teuma, meunyo sidroe ureuëng agam jiteurimong peue nyang geutawakan keu jih kareuna patéh ngon meureundah haté, dan meunyo jih jipeuguna bacut keuseurahan ngon gaséh sayang keu nyan, maka Tuhan akan geupeuseuleusoe mandum. Leubèh nibak nyan, ureuëng ramè na saboh ukuran nyang hana salah: awaknyan jeuët geuturi soë mantong nyang ka jeuët keu padri kareuna gaséh keu Allah ngon keu geulayani Geurèja Gobnyan. Keubit cit, na cit ureuëng nyang meuh'eut jeuët keu padri kareuna meuh'eut keu keumuliaan. Meunyo imum-imum lagée nyan meurumpok ngon kesulitan, awaknyan akan meudeurita, sabab Almaseh hana geutulong — keucuali meunyo awaknyan geupeureundah droe ngon geumeutobat. Teuma, meunyo sidroe ureueng agam meuhajat jeuet keu imum hana geujak mita tujuan donya, maka bak watée bahaya Almaseh akan geutulong gobnyan. Tapi secara umum, meunurot hukôm [ruhani], sidroe ureueng harôh geutawök jeuet keu paderi; ureueng la'én harôh meuhajat keu nyan, dan Geurija pih harôh meuhajat keu nyan. Ôh lheueh nyan, Almaseh akan geulindông droeneueh, dan meunyo droeneueh meurumpok lam keadaan payah, ureueng la'én akan teuka keu geupeutheun droeneueh, dan Almaseh keudroe pih akan geubantu droeneueh.

Teuntée sagai, nyan jarang that, dan cit bacut that ureuëng nyang tamong jeuët keu paderi kareuna alasan nyang hana meukait ngon rohani. Lôn kön keu ureuëng lagée nyan nyang teungoh lôn peugah haba. Leubèh le ureuëng tamong jeuët keu paderi ngon niët nyang göt. Teuma lheueh nyan, iblih jipeuphôn buet jih, dan gata takalon pakriban sidroe paderi jipeulahé rasa galak keu keumuliaan, hasrat nyang that kreueh keu meuteumeung pangkat nyang leubeh manyang, dan jih ka tuwo keu mandum la'én. Na cit nyang ka sampoe bak tingkat jipeuguna ureueng, hubôngan ngon ureueng teungoh keu jipeutunyok jeuet keu rektor saboh geurija, jipileh jeuet keu uskup, atawa jipeuduek bak saboh jabatan keurija...Awaijih awaknyan jitamong kareuna Isa, tapi bak akhejih ka kareuna saléb meuh... Saléb meuh, mitra meuh, saléb dada nyang meuhias ngon intan... Peue mantong asai kon nyang beutôi-beutôi peureulèe. Beutôi-beutôi jipeungeut Iblis geutanyoe meunyo hana ta-ati-ati!...

— Geronda, peu nyang Tuhan keuneuk nibak sidroe paderi, dan peu nyang ureueng keuneuk nibak gobnyan?

— Peue nyang geuheuet lé Po Teu Allah nyan saboh hai nyang that rayek; leubeh get bek neuseubôt nyan. Meunyo keu peue nyang geuheuet lé ureueng... Bak masa dilee, paderi-paderi geukeurija brat, na akhlak mulia ngon suci, dan ureueng ramè geuhoreumat gobnyan. Tapi jinoe, ureueng ramè geuheuet dua boh hai nibak sidroe paderi: beu jioh nibak sifat tamak dan beu peunoh ngon gaséh sayang. Meunyo ureuëng meurumpok dua sifeuët nyan bak sidroë padri, awaknyan geuanggap gobnyan sidroë wali dan sigra geujak u geurija deungon sigra. Dan saweueb awaknyan geujak u geurija, awaknyan

teupeuseulamat. Lheueh nyan, Tuhan, lam rahmat Gobnyan, geupeuseulamat cit padri nyan. Teuma, meunan pih, sidroë padri harôih na kesucian nyang raya.

Syêtan jicuba peuleumoh sidroe rahéb deungon cara hana puas ngon meungomel, mangat jih hana meudaya lé ngon peuhah do'a jih nibak mandum kuwasa rohani. Mangat sidroe rahéb na Karunia Roh Kudus, jih harôh jeuet keu sidroe rahéb nyang seujati. Barô lheueh nyan jih nyan na wewenang nyang geubri lé Po Teu Allah dan, meulalu do'a jih, jeuet jitulông ureueng la'én deungon paléng efektif. Teuma sidroe paderi, bahpih jih nyan hana lam keuadaan rohani nyang manyang, teutap jitulông ureueng la'én — meulalu wewenang keupaderian nyang ka geubri keu jih nyan. Jih nyan jitulông ureueng nyan deungon cara jipeulaksana Sakramen, jipeuna do'a syukô dan do'a keunangan, dan jipeubuet tugaih-tugaih paderi la'én. Bah pih sidroe paderi jipoh ureueng, Sakramen nyang jibri nyan mantong sah sampoe jih jipeucat. Teuma, meunyoe sidroe paderi na bak tingkat rohani nyang manyang, maka jih nyan nakeuh sidroe paderi nyang seujati dan leubeh le jitulông ureueng laen.

Watee lôn jaweueb paderi-paderi nyang jiteumanyong bak lôn pakri cara awaknyan jeuet jitulông jama'ah jih, dan cit lam peumbicaraan ngon soe mantong nyang na tanggung jaweueb pastoral, lôn teugaskan hai nyoe: geutanyoe musti meuseuha untuk tapeubeudoh droe. Geutanyoe harôh tapeubuet rutinitas doa nyang ka geupeuteuntée, tapi bék teubateueh bak nyan mantong; geutanyoe harôh meukeureuja seucara rohani 'leubèh nibak biasa' mangat sabe na cadangan rohani. Buet rohani ateueh droe geutanyoe nyan, bak watee nyang saban, nakeuh buet nyang seungap keu keubajikan ureueng la'én, sabab conto nyang jroh nyan ka jeuet keu haba keudroe. Teuma ureuëng la'én jiseutot keubajikan nyang jikalon dan jeuet keu teupat jalan. Meunyoe hana taseudia keukayaan rohani nyang cukôp keu tapeujak udép ngon 'bunga rohani' bak watée-watée tanyoe harôh meukeureuja keu ureuëng la'én [secara rohani] 'gratis', tanyoe nyan keuh ureuëng nyang paléng meupaloe ngon meupaloe that. Sabab nyan, bek tapeugah peubeudoh droe nyan sia-sia—peue mantong beuntuk buet nyan: paneuk, panyang, atawa sabe—sipanyang udep. Sabab usaha nyang misterius nyoe na kuasa keu jipeusampoe saboh pengumuman misterius nibak Firman Allah u dalam jiwa manusia. Sidroe ureueng nyang meuteumée rahmat nibak Po Teuh Allah geupeusampoe Rahmat Ilahi keu ureueng la'én dan geubah ureueng-ureueng nyang na bak tingkat jasmani. Deungon geupeubibeueh awaknyan nibak ikatan hawa nafsu, gobnyan geutarék awaknyan leubeh toe ubak Po Teuh Allah, dan awaknyan teupeuseulamat.

Sidroë paderi na tanggông jaweueb nyang rayeuk

Sidroë padri hana jeuet sagai-sagai geutôp pintô rumoh geuh keu ureuëng la'én. Sidroë padri geutanggông jaweueb nyang rayeuk. Na nyang ka putôh asa, na nyang sakét dan peureulèe bantuwan, na cit nyang ka di ateueh ranjang sakét keuneuk meuninggai donya... Ladôm ureuëng harôh geuteurimong lé padri, nyang la'én harôh geujak saweue keudroe. Sidroë padri hana jeuet geutulak. Roh-roh ureuëng nyan lam bahaya, dan gobnyan harôh geutulông awaknyan. Meunyoe gobnyan hana geutulông roh-roh nyan dan Tuhan geucok awaknyan bak watée awaknyan hana siap, soe teuma nyang tanggông jaweueb keu hai nyan? Kon keuh imom nyan? Seubagoe sidroe bhikkhu, lôn jeuet lôn tôp pintô lôn dan lôn jak. Lôn jeuet lôn gadoh dari pandangan manusia dan lôn tulông donya deungon cara nyang hana soe teupeue meulalu doa. Sabab peuseuleusoe masalah-masalah manusia nyang rumit nyan kon buet lôn. Buet lôn nakeuh meudoa keu donya. Lôn kon jeuet keu paderi atawa peumbimbing rohani khusus keu jeuet lôn tulông ureueng deungon cara nyang la'én, deungon cara biksu.

Meunyo lôn sidroe paderi di donya sekuler, lôn hana sagai jeuet lôn tôp pintô rumoh lôn. Lôn sabe harôh lôn bri keu mandum ureueng peu nyang jipeureulèe, hana lôn peubida-bida ureueng. Phôn-phôn, lôn akan lôn urôh jama'ah lôn, dan meunyo na leubèh [watee, teunaga, sumber daya] lôn akan lôn bri keu ureueng la'én—ureueng-ureueng nyang lakee tulông bak lôn. Lôn akan peduli kon hanya keu ureuëng meuiman, tapi cit keu ureuëng nyang hana meuiman ngon ateis, bahkan keu musôh Geurija. Atawa

meunyo lôn jeuët keu bapak rohani dan sidroe ureuëng jimeungadu bak lôn bhaih ureuëng la'én, lôn akan lôn talipun cit ureuëng nyan, keu lôn peuseuleusoë masalah antara awaknyan. Lôn teuma lôn hubôngi ureuëng nyan keu lôn tanyong pakri keuadaan ureuëng nyang sigohlom nyan ka jilawan godaan, atawa pakri ureuëng nyang teungoh meuhadapi kesulitan jiatasi masalah nyan. Peuëkeuh lôn jeuët lôn hudép seunyi ngon teunang di teungoh-teungoh mandum hai nyoe?

Sidroe padri harôh geupeutunyok jalan mangat ureuëng imum jeuët geiseutöt gobnyan. Nyan saban lagèe kawanan biribiri: biribiri nyang paléng keuë jak dilee, dan nyang la'én seutöt. Biri-biri nyang di keu jiputa tanoh u uneun, dan mandum biri-biri la'én pih jiputa u uneun. Mandum biri-biri jiseutot ulèe kawan—peumimpin jih. Nyan keuh sabab jih biri-biri hana jiplueng dari kawan—saboh biri-biri jiseutot nyang la'én. Biri-biri nyang di keu nyan nyang peutunyok arah; biri-biri nyang jiseutot jih.

— Geronda, pakri meunyo sidroe ureueng keumawé leubeh jigaséh saboh biribiri—nyang jroh ngon patéh—dibandéng nyang la'én, nyang that meulakèe; peu nyan patôt?

— Cuba kalon: tanyoe katôk sidroe ureueng meungon. Gata na le that kamèng bak kawan gata. Na nyang teungoh pajôh naleueng ngon damè sira meukèk-kèk seunang, seudangkan nyang la'én — nyang leumoh atawa nyang sakét — jimeugumpôi bak saboh sampéng. Soë nyang akan droëneuh urôh leubèh? Ka teuntèe nyang leumoh nyan? Dan meunyoë na srigala nyang seurang padum-padum boh aneuk kamèng nyan dan jih nyan ka jimeukék meulakèe tulông deungon su nyang meupaloe, soë nyang akan droëneuh tulông sigra? Nyang teungoh jimakén naleuëng deungon seunang dan damè dan jimeukék, atawa nyang teungoh jimeulakèe tulông deungon su nyang meupaloe, jilakèe lindông nibak srigala? Sidroe ureueng peulara biribiri leubeh sakét até geurasa keu biribiri nyang luka, dan gobnyan geujaga ngon istimewa sampoe biribiri nyan sihat lom. Ureueng nyang peubuet mukjizat meunan cit ngon ureueng nyang keunong luka lé musôh—syaitan—bandua nyan harôh na bak teumpat nyang saban lam até geutanyoe. Geutanyoe bèk sampoe di dalam haté ta hina ureuëng nyang keudua nyan. Keu ureuëng-ureuëng nyang dilee udép meudesya tapi jinoe teungoh geu-useuha geupeumaté hawa nafsu droe, lôn rasa leubèh le cinta ngon leubèh le seudeh keu awaknyan nibak keu ureuëng nyang hana geupeurayeuk lé hawa nafsu. Ureuëng-ureuëng nyan sabe lôn ingat. Meunyo sidroe ureueng na gaséh sayang lam haté, ureueng la'én pih jiteupeue, sabab gaséh nyan pih jipeumangat banmandum tubôh luwa ureueng nyan—nyan jipeujeuet jih leubèh lagak meulalu Karunia Ilahi, nyang hana jeuet teusom, sabab jih meucahya.

Gèt that meunyo para peulayan agama, peu keuh nyan paderi atawa uskup, geuingat cit keu Nabi Musa, dan pakriban gobnyan geumejuang deungon saboh bansa nyang suah nyang jumeulahjih duwa juta droe. Deungon peunoh gaséh sayang gobnyan geumeudo'a keu umat geuh, dan le that seudeh gobnyan geubagi sajan awaknyan silawét meuthôn-thôn lam padang pasé, sampoë gobnyan geupimpin awaknyan u Tanoh Nyang Ka Geujanji. Deungon geuingat mandum nyan, para pendeta Kristen akan meuteumèe teunaga nyang hana putôh-putôh dan hana sagai-sagai geumeungadu ateuh penderitaan droe geuh — nyang hana padum meunyo tabandéng deungon nyang geutanggông lé Musa.

Sekularisasi Ureuëng-ureuëng Agama

— Geronda, peu keuh sidroe pelayan gereja wajéb sabe geungui jubah, bah that pih bak musém khueng, lam su'um? Ulôn ka basah mandé ngon kréh lam jubah nyan meunyo su'um.

— Beuh, beuh... Nyan keuh monastisisme jameun jinoe!... Peue lom jeuet tapeugah... Bapak Athanasius nyang Mulia dari Gunong Athos, watèe geupeulaku ascetisme gobnyan, geungui bajèe teubai ngon saléb nyang brat, brat that, dan geutanyoe... Ka trok bak pakriban jinoe! Watèe di Australia, lôn kalon sidroe ureueng keurija geurija geungui siluweue paneuk. Lôn peugah bak jih, 'Ureueng geungui lagee nyan keu jijak u panté ngon jimanoe lam la'ôt.' Jih jaweueb, 'Tapi keu lôn, leubeh seunang meunyo lagee nyoe.'

Awaknyan jipeuphôn ngon hai nyan, laju bacut-bacut jipeulanjut, dan bak akhéjih jikheun: 'Jak tabukôk bajèe brat geutanyoe mangat bèh uroe bèk that teupanggang.' Peu bajèe luwa nyan jipeusangkôt? Bukôk laju! Peu ija ulèe atawa ija rasui nyan jipeusangkôt, atawa ka meukréng? Buka cit nyan mandum, demi Tuhan! Beutôi, beutôi, nyan keuh tujuan jih. Syèdara lôn, tapi meunyoe seu'uëm, maka tiep-tiep rahéb harôh jipiké keu droe jih. Bèk jipakèk bajèe le di yup jubah jih.

— Geronda, peu jeuet sidroe bhikkhu geutanggai jubah jih dan geungui mantong mantel?

— Dan tapeubiyeu imam-imam nyan teulheuh jipeutron jubah jih dan tinggai siluweue mantong, kon? Peue nyang jeuet lôn peugah keu nyan... Jubah luwa nyan nakeuh peukayan bhaih bhikkhu. Sidroe bhikkhu nyang teungoh jiteurimong janji skema ubit atawa rayeuk, geupeungui jubah nyan. Bak watèe cukôk ulèe, sponsor ureueng nyang teungoh geucukôk ulèe nyan geupeungui jubah luwa nyan. Ôh ka lheueh jipeungui bajèe keu biksu nyang barô jipotong ôk nyan, ureueng nyang jamin nyan jilucôt jubah jih keudroe dan jipeungui ateueh biksu nyan. Watèe lôn na di Alexandria, lôn hireuen that na padum-padum droe ureueng inong di sinan jipeungui peukayan itam dari ulèe sampoe u gaki. Nyan keuh adat awak nyan. Padahal that seu'uëm di sinan! Teuma kamoe pakri — peu kamoe hana ék tahan jubah nyang ka kamoe teurimöng dari indatu kamoe?

— Geronda, na ladôm ureuëng jipiké: 'Peu keuh jubah nyan keubit-keubit jipeujeuët sidroe ureuëng agam jeuët keu padri?'

— Nah, cuba neukalon, miseujih, bak dua boh bak zaitun — saboh na ôn, nyang la'én hana. Nyang toh nibak dua boh nyan nyang leubeh neusuka? Nyang na ôn atawa nyang hana? Watèe lôn tinggai di skete Saléb Suci, na sigo lôn kulét kulét bak bak zaitun nyang timoh lam lintông dan lôn tuléh: "Bak kayèe nyan ka jipeulheuh bajèe meuhai jih — jak takalon padum na hasé jih!", dan di sampéng jih: "Sidroe padri hana jubah — ka teuntèe sidroe ureueng hana akhlak ." Bak watèe nyan, na perdebatan nyang that heboh bhah hana lé jipakèk jubah lé padri, dan na padum-padum droe ureueng jiteuka, jiharap beu meuteumèe restu lôn keu hai nyan!

— Geronda, na sidroe ureueng agam jiba sidroe paderi Ortodoks nyang pakek siluweue u biara kamoe. Patôt kheueh kamoe lakee beureukat gobnyan?

— Beureukat peu nyang gata peugah nyan! Soe mantong nyang ba paderi nyoe bak gata, seuharôhjih gata peugah bak jih: "Kamoe lakee meu'ah, tapi nyan nakeuh atôran lam biara kamoe keu kamoe sedia bajèe paderi keu paderi-paderi. Pakri jeuët sidroe padri nyang pakèk siluweuë jak u biara inong? Nyan hana patôt." Meunyoe ureuëng nyang ba jih nyan u gata atawa padri nyan keudroe hana meurasa malèe, pakon gata nyang harôh meurasa malèe keu tabri jih nyan bajèe padri? Na siuroë, di bandara, lôn meurumpok ngôn sidroe padri agông muda nyang pakèk bajèe biasa nyang teungôh jak u luwa nanggroë. "Lôn Romo si polan-polan," geupeukon droe lé arkimandrita nyan bak lôn. "Nah, pat jubah droeneuh?" lôn tanyong bak gobnyan dan, ka teuntèe, lôn hana lôn teurimong beureukat gobnyan.

— Dan na ladôm nyang peugah, Geronda, meunyoe jeuet leubeh modern, para rohani akan leubeh meuguna.

'Watèe Patriark Dmitry, bak masa gobnyan na di Amirika, geujak saweue Sikula Teologi Holy Cross, na padum-padum droe mahasiswa Amirika nyang taat jipeurap u gobnyan dan jipeugah: "Paduka Nyang Mulia, bak jameun tanyoe nyoe, kaum rohaniwan harôih leubèh modern!'" Dan Patriark geujaweueb bak awaknyan: 'Santa Kosmas dari Aetolia na geupeugah, meunyo paderi ka jeuet keu ureueng biasa, ureueng biasa teuma jeuet keu syètan!' Kon get that jaweueban gobnyan? Awak nyan ka geupeusiap saboh kamue nyang that meugah keu gobnyan, deungon teupat éh nyang that mewah ngon perabot nyang le that hiasan, tapi watee gobnyan geukalon mandum nyan, gobnyan geupeugah: 'Dipat neukeuneuk teupat lôn? Lam kamue nyoe? Leubeh gèt tabri lôn teupat éh lapangan mantong. Deungon jeuet keu ureueng donya, sidroe paderi ka jeuet keu calon keu syètan.'

— Geronda, peu keuh geutanyoe patôt tajak jah beukayém keu bajèe ibadah? Mungkén bajèe nyang le that sulam nyan hana meuguna keu padri?

— Nyan akan jeuet keu pujoe keu droeneueh meunyo neupeugah bak ureueng nyang bloe: 'Nyoe keuh bajèe keureubeuen nyang sederhana nyang kamoe peugèt. Kamoe jeuet cit peugèt bajèe keureubeuen nyang meuhias that deungon sulam, tapi kamoe hana kamoe peugèt, saweueb kamoe khawatir meunyo kamoe ka peusatô ureueng la'én.' Dan la'én nibak nyan, ureueng nyang hana meuman pih jipakèk bajèe nyan. Kamoe ka meudeungo ureueng jipeugah: 'Kamoe hana sanggôp meubloe rutoe, teuma paderi na meutumpôk bajèe keureubeuen.' Meunyo droeneueh neupeugèt bajèe keureubeuen nyang meuhias sederhana, maka paderi-paderi nyang teuhoreumat akan jimeubloe nibak droeneueh. Teuntang paderi nyang pikeran jih lagèe ureueng donya, meunyo awaknyan jibloe peukayan ibadah nibak droeneueh nyang meuhias ngon sulam nyang that rumèt, awaknyan keudroe akan deuh lagèe badut watee jipakèk, dan awaknyan akan jipeureusak nan droeneueh. Teuma, peukayan keu mèh keureubeuen nyang suci ngon ija teutôp keu beunda-beunda suci jeuet meuhias ngon sulam nyang leubeh meugah. Dan bèk neujaroe meureu'ën saléb atawa gamba-gamba suci bak bagian meuyub dari surplices, sticharia, ngon phelonsia. Peugöt gamba-gamba lambang nyang sederhana ngon hana suci bak bagian-bagian bajèe keureubeuën nyan. Meunyo kon, para padri akan jiduek langsông di ateuh gamba suci ngon saléb nyan... Nyan nakeuh saboh kureuëng hormat.

"Soe nyang teuma jipeusalah lôn ateueh buet salah nyoe?"

— Geronda, meunyo sidroe rohaniwan jipeubuet desya keumatéan, peu keuh gopnyan gadoh Karunia Ilahi nyang na bak gopnyan?

— Hana, pakri jeuet gadoh? Rahmat Ilahi hana jeuet gadoh, tapi jeuet jitarék droe. Sidroe paderi nyang geupeupiyôh nibak tugaih hana geucok darajat keupaderian gobnyan, tapi Sakramen nyang geupeulaku hana sah. Paderi lagèe nyan hana lé kuwasa keu geupeulaku nyan. Nyang paléng peunténg nakeuh Rahmat. Teuma, meunyo peupiyôhan nyan ka geupeu-angkat, maka Sakramen nyang geupeulaku nyan sah.

Geupeureulèe that bijaksana bak geupeutimang paderi-paderi nyang na halangan kanonik keu jabatan paderi. Harôih geujaga beugöt-göt mangat keuketatan nyang hana bijaksana bék sampoe jipeuteuka cubaan lamkawan umat; dan mangat keluarga paderi nyan bék jipeuphôn keunong siksaan lé pikéran nyang risau. Gobnyan harôh geupeupiyôh droe nibak geupeuna Misa deungon bijaksana, mangat, kon geupeubuet nyang jroh, hai nyan hana jipeuteuka bala keu umat. Sabab Po Teuh Allah ngon sang pastô nyan geuteupeue bhah halangan kanonik, dan meunyo gobnyan geupeupiyôh buet keupastôan gobnyan deungon tiba-tiba, langsông sigaligus, maka umat ngon keuluarga gobnyan akan mulai geupeurayek lé rasa ragu, dan bala nyan akan leubeh rayek.

Kadang-kadang lôn kalon pakriban Tuhan geupeubiyeu sakét-sakét fisik—lagee mimèh darah, sakét pruet, atawa nyang la'én—teuka bak peulayan agama nyang ta'at nyang na halangan kanonik. Imum-imum nyan mangat até sabab hai nyan ka teujadi meunan sampoe awaknyan harôh piyôh peunaibadah. Kadang-kadang sidroe paderi nyang na halangan kanonik jiteuka u seumi lôn, dan lôn deuh takalon ureueng nyan peureulèe jitinggai jabatan paderi. Tapi kadang-kadang, uskup gobnyan na pendapat nyang la'én bhah nyan. Peue lom nyang jeuet tapeugah? Nyang tinggai nakeuh meudo'a mangat Tuhan geupeuseuleusoe. Lôn teuingat saboh kasus nyang khusus. Lôn ka lôn nasihat sidroe paderi mangat jitinggai jabatan paderi dan lôn peusiap jih keu langkah nyan. Teuma watee jih peugah hai nyan bak bapak rohani ngon uskup jih, awaknyan hana seutuju. Jadi jih teutap jeuet keu paderi, bah pih na halangan kanonik. Hana trép lheueh nyan, gobnyan keunong tubrôk lé moto. Moto nyan jiplueng dari jalan raya u ateueh trotoar tempat gobnyan teungoh geujak, laju jilindông gobnyan sampoe meuninggai donya. *"That meureumpok hai meunyoë rhët lam jaroe Po Teu Allah nyang udep!"*²²²

Geurija Ortodoks kamoe hana meusaboh cacat pih. Cacat nyang jeuet peurusak nan Geurija nyan teuka dari droe geutanyoe keudroe, watee geutanyoe—mulai dari ulèe hierarki sampoe u ureueng meuman biasa—hana tapeuleumah Geurija nyan lagèe nyang seuharôihjih. Mungkin ureuëng nyang teupiléh nyan hana ramè, tapi nyan bèk jeuet keu sabab keukhawatiran. Geurija nyan nakeuh Geurija Almaseh, dan Gobnyan nyang peumeurèntah jih. Geurija nyan kon saboh kuil nyang jipeudong lé ureuëng-ureuëng saleh ngön batèe, anoe, ngön kapô, dan nyang jipeuhancô lé ureuëng biadab ngön apui. Geurija nyan nakeuh Almaseh keudroe — *'dan soe mantong nyang rhèt ateueh Batèe nyoe akan hancô leubô, dan soe mantong nyang jitumbôk lé Batèe nyoe akan hancô.'*²²²

Uroë nyoë, Almaseh geutheun peuë nyang teungoh teujadi. Gobnyan geutheun, dan Rahmat Ilahi teungoh meukeureuja keu keupeunténgan umat. Tanyoë teungoh ta lewati badè, tapi keuadaan nyan singoh teuma leubèh jeulah. Peuë nyang teujadi jinoë hana teuma keukai. Peuë na neuingat peuë nyang teutuléh lam Injil: 'Lôn hana Lôn peulöt sumbu nyang ka reudôp, dan hana cit Lôn peupatah bulèe nyang ka leumoh.'²²³ Almasih geupeugah nyan mangat bak Uroe Penghakiman geutanyoe hana alasan lé. Tanyoe tateupeue, meunyo minyeuk lam tangki lampu ka habéh dan tinggai bacut sagai bak sumbu, lampu nyan hana trép lé padam, bah pih apui jih 'meukilat-kilat'—kadang-kadang hu trang, kadang-kadang ka payah takalon. Lampu lagèe nyan saban lagèe sidroe ureueng nyang teungoh sakét parah, nyang mantong deuh bacut-bacut tanda udep. Teuma, Almaseh hana geutém peulöt lampu nyan, sabab meunyo ka padam, lampu nyan akan jikheun: 'Ulôn ka teutap hu, teuma Droeneueh neupupôk ulôn sampoe padam apui lôn!' Dan peu nyang na keu geupupôk? Padahai, lam lampa droeneueh nyan hana meuminyeuk sapeuë pih! Meunan cit, Almaseh hana geutém mat bak kayèe nyang ka reuloh, sabab meunyo ka reuloh mandum, bak kayèe nyan akan meulawan: 'Droeneueh nyang mat lôn, nyan keuh sababjih lôn reuloh!' Tapi saweueb gata ka reuloh siteungoh, ka payah that teutahan dan ka rab reuloh keudroe, pakon gata tudôh Almaseh ka geumat gata dan ka geupeureuloh gata?

Deungon hana ta-useuha udép meunurôt Injil, geutanyoe—bikhèe-bikhèe, meunan cit deungon paderi—ta peuluwah keubejatan. Ureuëng ramèe butôh keubajikan geutanyoe, kon keuburôkan. Dan teladan nyang geupeuleumah lé bikhèe-bikhèe keu ureuëng awam nyan that peunténg, that rayeuk. Ureuëng awam sabe jimita alasan keu jipeubeuna desya droe jih, jadi geutanyoe harôh that meujaga-jaga. Pike kheueh nyoe: geutanyoe hana jeuet ta ulang lheuëh Almaseh narit, *'Soe nyang jeuet jipeusalah lôn ateueh hai desya?'*²²⁴ — tapi geutanyoe jeuet ta peugah, *'Soe nyang jeuet jipeusalah lôn ateueh hai godaan?'* Almaseh geupeugah narit nyan *keuhai* desya sabab Gobnyan nakeuh Tuhan nyang Sempurna ngon Manusia nyang Sempurna. Tapi geutanyoe nakeuh manusia biasa. Tanyoe na keukurangan, dan tanyoe kadang teusalah — nyan ka biasa. Tapi tanyoe bek sampoe jeuet keu seubab ureueng laen sesat.

Sidroe jenderal na geupeugah bak lôn, meunyo kon geuteurimong iman dari ma gobnyan, ka pasti ka gadoh iman nyan watèe di Siprus seubab keujadian-keujadian bak masa nyan.²²⁵ Na saboh peurintah nyang geuyue bak kamoe beu meulaku deungon manusiawi ateueh ureueng Turki nyang damè, tapi jenderal nyoe geudeungo deungon geulinyueng droe sidroe ulama teungoh geumeuklik lam talipun: "Poh maté ureuëng Turuki!" — lagèe nyan mantong, hana alasan sapeuë pih. Dan ureuëng Pharasioi, nyang ka jipinah u Yunani dari Asia Ubit, ka sesat lé sekta-sekta nyang ka jipeumula meuluwah di sinan bak thôn-thôn nyan, saweueb awaknyan jikalon na uskup ngon paderi nyang hana sopan. Watèe jikalon ureuëng-ureuëng nyang la'én kualitas lam Geurija—ureuëng-ureuëng nyang hana hudép rohani—ureuëng-ureuëng meungungsi dari Asia Ubit nyan ka sesat, sabab di nanggroë droë awaknyan ka jiteupeuë ulama nyang la'én rupa. Teuma langsong, lagèe ka geuatô, ka jiteubiët ureuëng-ureuëng 'injili'

²²² Matius 21:44.

²²³ Bnd. Yesaya 42:3 ngon Matius 12:20.

²²⁴ Kalôn Yahya 8:46.

²²⁵ Bak 20 Juli 1974, teuntra Turki jiseurang Siprus dan jikuasa beunagi blah utara jih. — *Catatan ureuëng alih bahsa.*

sesat, nyang jipeugah droe jih nyan lagèe jipeujak Injil lam udép jih, dan ureuëng-ureuëng meungungsi nyang malang nyan ka jipeusisat u dalam sektarianisme.

Teuma meunyoe uskup, paderi, atawa bhikkhu nyang meusalah, kon Almaseh nyang meusalah. Teuma, ureueng rame hana jipike that dalam-dalam bhah nyan. "Konkeuh gobnyan nyan," kheun ureuëng ramè, "wakie Almaseh?" Nyan beutôi, teuma nyang jeuët keu su'euë nakeuh: peuëkeuh wakie nyan jiba keuseunangan keu Po nyang wakie gobnyan? Atawa peuëkeuh ureuëng ramè hana jipiké peuë nyang teungoh jipreh sidroë wakie Almaseh lagèe nyan lam uroe singoh? Akibatjih, na ladôm ureuëng nyang sesat lé keujadian-keujadian hana patôt lam udép ureuëng agama, sampoë-sampoë gadoh iman. Jiwa-jiwa nyang malang nyan hana sadar meunyo sidroë polisi nyang salah, masyarakat hana meutanggông jaweueb, dan meunyo sidroë padri nyang salah, Geurija pih hana meutanggông jaweueb. Teuma, ureuëng-ureuëng nyang sesat tapi na niët nyang göt nyan jeuët jipham hai nyoë meunyoë jipeugah bak awaknyan. Ureuëng lagèe nyan cit na keuadaan nyang jeuët keu alasan, saweueb mungkén awaknyan ka jipeusurông u dalam keujahatan, dan na padum-padum boh hai nyang keubiet-keubiet hana jeuët jipham.

— Geronda, pakon hana soe peugah langsung pendirian jih keuhai le that godaan nyang teujadi lam Geurija?

— Meunyoe menyangkot peu nyang teungoh teujadi lam Geurija, hana mungken tapeugah sikap secara teubuka ateueh tiep-tiep masalah. Ureueng jeuët mantong sabé ngon peu nyang teujadi, meutheun sampoe Po Teuh Allah neupeuleumah peu nyang harôh geupeubuet. Meutheun ngon peu nyang teujadi nyan saboh hai, tapi setuju ateueh nyan—meunyo hai nyan hana jeuët tasetuju—nyan hai la'én that. Bak hai-hai nyang peureulèe geupeugah, nyan harôih geupeubuet deungon hormat ngon beurani — kon deungon cara geupeuteubiet narit nyang jeuheut saweueb beungèh atawa geupeujeuet masalah nyan keu tontonan ureueng ramè. Peue nyang peureulèe geupeugah, harôih geupeugah bak ureueng nyang meukeusud, secara pribadi. Harôih geupeugah deungon rasa seudeh, ateueh dasai gaséh sayang, mangat ureueng nyan leubèh jaga bak hai-hai nyang teunteè. Kon ureuëng nyang jiseumpom keubeunaran u muka ureuëng la'én, meunan cit kon ureuëng nyang jipeusipreuek nyan keu ban sigom donya, nyang jroh haté ngon lurus, tapi ureuëng nyang, na gaséh sayang ngon hudép meunurôt keubeunaran, jipeugah ngon akai peu nyang peureulèe jipeugah ngon pajan watee jih, bak sa'at nyang peureulèe.

Ureuëng nyang jipeusalah ureuëng la'én hana meupiléh nyan na lam keuadaan seupôt rohani dan, nyang malang jih, jikalon manusia lagèe bak kayèe atawa balok. Ureuëng-ureuëng hana pikéran nyan deungon keujam jipeutheun ureuëng la'én nyang teungoh meudeurita dan sakét. Teuma, 'guru-guru Cubisme' nyang sesat nyan galak that jikalon bahwa, dari yup kapak hukôman awaknyan, jiteubiet tunggai-tunggai manusia nyang licén ngon meuseukôn siku. Cit keu ureuëng nyang geukuwasa lé syétan senior mantong na alasan keu geupeuleumah ureuëng la'én di keuë umum ngon geupeugah masa u likôt jih, deungon tujuan keu geupeukaru jiwa-jiwa nyang leumoh. Teunteè sagai, nyang keuneulheueh nyan cit berlaku keu ureueng-ureueng nyang na hak lagèe nyan ateueh gobnyan. Ka jeulah bahwa Iblis hana meupeduli keu keubajikan manusia, nyang jipeuleumah bak ureueng ramèe nakeuh keuleumahan-keuleumahan gobnyan. Sebalekjih, ureueng-ureueng nyang ka jipeubibeueh droe nibak hawa nafsu hana meusimpan niat jeuheut, ngon sabab nyan jilawan nyang jeuheut ngon nyang jroh. Meunyo awaknyan jikalon na kuto di pat nyang hana jeuët jipeugléh, ureueng nyan jitôp deungon sapeue mangat ureueng la'én bék jijik. Teuma, ureueng nyang jipeuteubiet keulayi kuto ngon brôk desya ureueng la'én nyan lagèe manok jiték-ték lam, beh, gata tateupeue kheueh...

Jinoe²²⁶, syétan jipeubuet le that buet keu jipeukuto, jipeujeuet haba, ngon jipeureulèh nan gob. Jipeuteuka keubingongan nyang luwa biasa, tapi bak akhé jih jih nyan akan teupansôk. Thôn-thôn akan liwat, dan ureueng-ureueng nyang saleh akan meucahya. Awaknyan akan deuh that, bah pih budi

²²⁶ Geupeusampoe bak thôn 1974.

awaknyan sederhana, sabab bak watèe nyan seupôt nyang that peunèk akan meukuasa di donya dan ureueng ramè akan meuhôi bak awaknyan. Adak pih keu ureuëng nyang jinoë jipeusisat ureuëng la'én, meunyoë awaknyan mantong udép sampoe jikalon masa nyan, awaknyan teuma malèe.

Sikap nyang beutôi ateueh masalah geurèja

— Geronda, watee na masalah-masalah nyang rumit teuka lam Geurija, pakriban cara nyang beutôi untuk tapeuseuleusoe nyan?

— Ureuëng harôih jipeujioh hai nyang meuleubèh-leubèh. Masalah hana seuleusoe meunyo geungui cara nyang meuleubèh-leubèh. Bak masa dilèe, sidroe ureuëng keudèe geungui sikèe keu geu-ukô gula pasè, boh gandom atawa la'én-la'én, laju geutamah bacut-bacut ateueh timbangan. Ngon cara nyan, timbangan jeuet seimbang ngon teupat. Gobnyan hana geutiek cukôp le u ateueh timbangan atawa geupeutron mandum sigoe-sigoe ngon cara nyang meugasa. Bandua sifeuet nyan ka sabe jipeususah Indôk Geurija. Dan ureuëng nyang meugantung bak sifeuet-sifeuet nyan pih meudeurita cit, sabab tiep-tiep sifeuet nyan biasajih jitakong deungon sakét lé ujôngjih nyang tajam. Lagee jih, bak saboh blah, sidroe ureueng nyang ka keunong—ureueng nyang hana malèe secara rohani dan jipeureumoh mandum peukara—jimat bak keupatèhan jih nyang meuleubèh-leubèh, seudangkan bak blah la'én sidroe ureueng pungo, nyang rasa cemburu jih nyang bangai nyan meusapat ngon pikéran nyang seumpét, jipeukong droe bak keupatèhan jih keudroe. Ngon narit la'én, ureuëng nyang hana malèe secara rohani hana sagai-sagai akan meupakat ngon ureuëng fanatik nyang keunong hasad bangai. Ureuëng-ureuëng nyan akan saling pajôh ngon saling poh, sabab bandua nyan hana Rahmat Ilahi. Óh lheueh nyan — beu geupeujioh lé Allah! — bandua pihak nyang meuleubèh nyan mungkén akan saling poh ngon peuluka hana henti-henti, hana deuh bak pajan abéh. Teuma, ureuëng-ureuëng nyang sanggôp jipeurap dua blah ujông nyan—mangat jeuët meusaboh—dan ngon nyan meuteumèe saboh pikéran dan meudamèe—akan geupeukawén lé Almaseh ngon dua boh makuta nyang hana layèe.

Geutanyoe harôh beu até-até bék sampoe tapeugöt masalah lam Geurija atawa tapeurayeuk-rayeuk keuleumahan manusia nyang ubit, mangat bék teupeugöt keurusakan nyang leubeh rayek dan tapeujeuet Ibléh mangat até jih. Soe mantong nyang, watee jikalon na karu ubit, jeuet keu that geusie dan, deungon beungèh, geulaju keuneuk peugèt nyan, nyan lagèe sidroe ureueng urôh meya nyang bangai nyang, watee geukalön saboh lilén teungoh tiréh, geuplueng meuhabéh teunaga keu geupeugèt nyan, sampoe geutampa ureueng nyang teungoh seumayang, geupeureubah candé, dan geupeuteuka karu nyang paléng rayek bak watèe seumayang. Sayangjih, bak masa tanyoe jinoe, Mak Geurija geupeurusah lé le that ureueng: na ladôm—ureueng meupendidikan—geumat bak dogma ngon akai, tapi kon ngon roh bapak-bapak suci. Nyang la'én—ureuëng hana meupendidikan—cit meuganggam bak dogma, tapi ngon gigoe. Nyan keuh seubab jih awaknyan meugertak gigoe watee meudebat bhah-bhah keureuja gereja, dan ngon cara nyan Gereja meuteumeung keurusakan nyang leubeh rayek nibak nyang jipeubuet le musôh Ortodoksi geutanyoe. Gèt keu saboh krueng bèk meualon that, sabab ié jih jiba bak kayèe, batèe, ngön ureuëng; meunan cit bèk that alôh, sabab jeuët keu paya ié beukö nyang le nyamok.

Na cit ureuëng-ureuëng nyang hana padôli keu keubajikan umum, tapi leubèh galak meukritik saban droe. Ureuëng lagèe nyan leubèh jipeurati ureuëng la'én nibak droe jih keudroe. Jipreh jikalon peue nyang jipeugah atawa jituléh lé lawan jih, mangat jeuët jibri hantaman nyang keujam; padahai, meunyo jih keudroe nyang harôh jipeugah atawa jituléh hai nyang saban, ka teuntèe jih nyan pih jipeukong dalèh jih deungon le that kutipan nibak , Kitab Suci, ngon tulésan-tulésan Bapak-Bapak Kudus. Desya nyang jipeubuët lé ureuëng lagèe nyan rayeuk that, sabab bak saboh sagoë jih jipeubuët nyang hana adé ateuëh ureuëng la'én, dan bak sagoë nyang la'én, jih jipeuhancô ureuëng nyan di keuë mandum ureuëng meuman. Leubèh nibak nyan, ureuëng lagèe nyan kayém that jipeusisat roh ureuëng-ureuëng nyang leumoh dan ngon nyan jipula keu-ateuëh lam droë ureuëng nyan. Ladôm ureuëng, bak

geupeubeuna buet jeuheut droegeuh, geucela ureuëng la'én kon droegeuh keudroe, dan deungon salah geupeumakna *narit lam Injil 'pemimpin Geurija'* ⁽²²⁷⁾, geupeuleumah masalah-masalah dalam geurija u maté mandum donya, geupeusipreuek haba-haba nyang seuharôhjih bék geupeugah lé. Bah kheueh ureuëng-ureuëng nyan jipeuphôn ngon geurija ubit droe jih—ngon keuluarga atawa komunitas biara jih—dan meunyoe nyan ka pah keu jih, bah kheueh jih jak peumalée Indôk Geurija. Bak pikéran lôn, aneuk nyang jroh hana sagai jitudiëh mak jih ngon sapeue-sapeue.

Geurèja butôh ureuëng dari meubagoe macam rupa. Tieb-tieb ureuëng—kon nyang leumbôt haté meunan cit nyang kreueh sifeuët—geubri khidmat droëneuh keu Geurèja. Tubôh manusia butôh meubagoe macam peunajôh—na nyang manèh ngon masam; bah that pih ôn dandelion nyang pahét nyan peureulèe cit. Keubit jih, tieb-tieb peunajôh na zat gizi ngon vitamin maséng-maséng nyang khas. Meunan cit, Tubôh Geurèja butôh ureuëng-ureuëng deungon meubagoe sifeuët. Sidroe ureuëng jipeulengkap sifeuët ureuëng la'én. Tieb-tieb geutanyoe wajéb sabé ngon kôn mantong deungon sifeuët-sifeuët rohani jiran geutanyoe nyang hana lazém, tapi cit deungon keuleumahan-keuleumahan nyang na bak awaknyan seubagoe manusia. Sayangjih, na cit ladôm ureuëng nyang na harapan nyang hana patôt ateuëh ureuëng la'én. Awaknyan meuh'eut banmandum ureuëng saban lagée cara ureuëng nyan meuhudép rohani, dan meunyo ureuëng la'én nyan bida—miseuëjih leubèh leumah atawa leubèh tajam lidah—awaknyan langsông jipeusimpôi bahwa ureuëng nyan kon ureuëng rohani.

Teuntang Jabatan Manyang ngon Keumuliaan Donya

Lôn hireuen that na ureuëng nyang leubèh peunténgkan keumuliaan manusia nibak keumuliaan Po Teuh Allah, nyang teungoh geupreh geutanyoe meunyo *geutanyoe 'ta peujioh droe nibak keumuliaan manusia'*. Bah pih geutanyoe meuteumeung pangkat nyang paléng manyang di dônya nyoe, dan bah pih ban sigom dônya ka siab keu jipujoe geutanyoe, peu manfa'at nyang jeuet jiba keu geutanyoe? Peue pujoe donya nyan jeuet jipeu'ék geutanyoe u Syuruga, atawa jidong geutanyoe u jurông neuraka? Dan peu nyang geupeugah lé Almaséh? *'Ulôn hana lôn teurimong keumuliaan nibak manusia.'*²²⁸ Peu manfa'at jih nyan keu lôn meunyoe, kon jeuet keu sidroe rahéb biasa, lôn ka jeuet keu sidroe rahéb paderi, sidroe uskup, atawa sidroe patriark? Peuekah pangkat nyang leubèh manyang nyan jeuet jitulông lôn mangat seulamah? Atawa nyan akan jeuet keu beuban nyang brat ateuëh Paissius nyang leumoh dan jipeureubah gobnyan lam azab neuraka? Meunyo hana udep lheuëh nyoe, mungkén usaha gila keu meuteumée pangkat nyang leubèh manyang nyan mantong jeuet geupeubeuna lam saboh cara. Teuma, ureuëng nyang mita keuseulamatan jiwa jih *'geuanggap mandum hai nyan hana sapeue'* ⁽²²⁹⁾ dan hana geu-useuha keu meuteumeung pangkat nyang leubèh manyang.

Musa geukirém lé Po Teu Allah keu geupeubeubaih bansa Israel. Teuma, bah pih meunan, gobnyan hana geuanggap patôt tamöng u Tanoh Nyang Ka Geumeujanji, saweueb gobnyan ka meungeluh ateuëh Po Teu Allah ateuëh nan bansa gobnyan. Musa udép di teungöh-teungöh ureuëng nyan nyang sabe meungeluh ngon meungomel, dan bak siuroe gobnyan keudroe pih ka meungeluh. "Ureuëng-ureuëng nyoe," geukheun lé gobnyan, "jimeulakée ië bak lôn. Dipat lôn jak mita ië keu awaknyan?"²³⁰ Pakri meunan? Barô-barô nyoe mantong gata poh batée, jiteubiët ië dan gata brée keu awaknyan jieb! Peu that payah nyan? Teuma Nabi Musa, kareuna ka that sibök ngon meubagoe urôsan administrasi dan masalah bansa gobnyan, ka tuwo padum na le ië nyang ka lheuëh geupeuteubiët dari batée nyan. Gobnyan hana sadar ateuëh salah droe dan hana geulakée meu'ah bak Tuhan. Meunyo geulakée meu'ah, Tuhan ka teuntée geupeumeu'ah gobnyan. Hana tamong gobnyan u Tanoh Meujanji nyan nakeuh hukôman ubit

²²⁷ Matius 18:17.

²²⁸ Kisah Rasul 5:41.

²²⁹ Fil. 3:8.

²³⁰ Kalon Bilangan 20:10.

nibak Tuhan, sibagoe taubat ateueh buet geumungut gobnyan. Teuntée sagai, Tuhan geuba Nabi Musa u Syuruga. Gobnyan geupeumulia gobnyan deungon geukirém gobnyan, meusajan deungon Nabi Elia, u Gunong Tabor bak watée Prófasi Tuhan. Mandum keujadian nyoe dari Kitab Suci geubantu geutanyoe keu tapham pakriban rayeuk that rintangan bak jalan ukeu Syuruga keu sidroe ureueng Kristen nyan keuh jabatan manyang nyang geubri keu gobnyan—ngon tanggung jaweueb nyang na meusajan deungon nyan.

Dan na ladôm ureuëng nyang seuharôhjih geurasa seunang lam haté dan geupeuleumah nyan u luwa, saweueb Allah ka geuatô mangat awaknyan hana meutanggông jaweueb sapeuë pih. Teuma seubalekjih, ureuëng lagée nyan jimeu-useuha keu meuteumée tanggung jaweueb ngon jabatan nyang leubèh manyang; dan meunyo jabatan nyan hana geubri keu awaknyan, awaknyan jipeupoh lé sakét até dan jipeuhanco roh droe, dan bak watée nyang saban cit tubôh droe, nyang meunurôt Rasul Paulus nakeuh geurija Allah.²³¹ Seumentara Almaseh geupeusiap keumuliaan syuruga keu awaknyan, awaknyan meuhajat tamong u Syuruga meulalu keumuliaan manusia.

Teuma, mungkén na ureuëng jitanyong bak lôn: 'Jadi, pakön na ladôm ureuëng nyang phon-phon jipeumulia lé manusia, barô lheuëh nyan lé Po Teu Allah?' Teuma bak hakikatjih, meunyo sidroe ureuëng jimita keumuliaan manusia, Po Teu Allah hana geupeumulia gobnyan. Sidroe ureueng bek sagai-sagai jimita tanggông jaweueb keu droe jih. Dan meunyo jih ka geupeureuh dari tanggông jaweueb, jih harôih jih sambôt deungon galak até. Sabab meunurôt atôran [ruhani], tanggông jaweueb nyang jiba lé sidroe ureueng nyan harôih jeuet keu beuban keu jih. Meunyo sidroe ureueng hana galak até watee geupeureuh dari tanggông jaweueb, nyan meumakna sombong jimeusom lam droe jih. Bèk sagai-sagai tanyoe meuhajat keu pangkat, gelar, atawa jabatan nyang manyang keu tamita keumuliaan lagée nyan, sabab cita-cita lagée nyan nakeuh tanda sakét nyang ka parah. Nyan jipeuleumah bahwa, lam keusakitan tanyoe, tanyoe teungoh taikôt saboh jalan nyang la'én nibak jalan rendah haté nyang geujak lé Bapak-Bapak Kudus dan nyang rot nyan awaknyan ka sampoe u Syuruga.

Na le that wali nyang jipeujioh droe nibak meubagoe macam tanggông jaweueb: jabatan abbot, keupaderi, ngon keupaus. Ladôm nibak awaknyan jipotong jaroe droe, ladôm la'én idông, ladôm la'én geulinyueng, ngon ladôm la'én lom lidah—mangat jeuet keu cacat tubôh ngon beu jeuet jipeujioh nibak diangkat jeuet keu paderi. Na ureuëng-ureuëng suci nyang bubông gubông jih geupeu'ék u likôt mangat jeuet geutahbis dari ateuëh; na cit ureuëng suci, lagée Santo Amphilochius, nyang geutahbis dari ji'ôh. Ureuëng-ureuëng nyan na peundidikan; awaknyan na kesucian. Teuma, watee sadar keu martabat jiwa nyang luhur ngon beuban tanggung jaweueb nyang brat that nyang jeuet keu rintangan utama keu keuseulamatan sidroe ureueng, awaknyan jipeujioh droe nibak tanggung jaweueb nyan. Jalan nyang jiteumee le ureueng-ureueng nyan ka jitulong awaknyan secara rohani.

Dan di Gunong Suci, na ladôm ureuëng nyang jipeugah jabatan imam nyan seubagoe rintangan keu hudép rohani. Saweueb, seulaén nibak tugaih-tugaih la'én, rahéb-imam nyan harôh jijak u biara-biara la'én keu meurumpok ngon uskup; awaknyan geukirém bak uroë-uroë raya... Teuntée sagai, nyan nakeuh uroë-uroë raya rohani, tapi nyan hana that jibri keuteunangan batin. Udep di saboh biara meusapat, lôn na lôn turi sidroe hierodiaken. Gobnyan ka tuha dan meuninggai donya mantong lam pangkat hierodiaken. Watée gobnyan mantong jeuet keu bhikkhu muda, hana diaken di biara nyan, seubab nyan gobnyan geupeulantik. Lheuëh nyan, na saboh kawan syèdara nyang leubeh muda tamong u biara. Awaknyan geulantik jeuet keu diaken ngon imum, seudangkan diaken nyan, nyang ka leubeh dilee geulantik, sabe geupeu-ubit droe keu ureueng laen ngon teutap bak pangkat nyang sama. Watee geuyue jeuet keu hieromonk, gobnyan geujaweueb: 'Biara hana butoh lagee nyan jinoo. Syukô keu Allah, na syèdara-syèdara nyang leubèh muda nibak lôn.' Óh lheuëh nyan, gobnyan geutunyok bak kantô biara. Watée aneuk biara nyang ka meupendidikan trôk u biara, gobnyan geulakée beu

²³¹ Kalôn 1 Kor. 3:16.

geupeupiyôh nibak tugaih di kantô nyan dan geucok tugaih la'én. Dan watee biara nyan teungoh lam masa sulit, hierodeakon nyang saleh nyan geupeuphon lakee bak sidroe hieromonk nyang sholeh mangat geutem geupileh jeuet keu abbot. "Pakon droeneueh keudroe neupiléh ploe nibak tanggông jaweueb?" geutanyong lé hieromonk nyan. "Peu keuh droeneueh ka neupiléh keuneuk neupasoë beuban nyan bak lôn? Meunyo meunan, kajeuet lagèe nyoe: droeneueh jeuet keu anggèeta Dewan Rohani, dan lôn teuma jeuet keu abbot." Jadi, sidroe jeuet keu abbot, dan nyang sidroe teuk jitamong lam Dewan Rohani. Teuma, watee mandum ka teunang ngon biara ka meujalan deungon lancar, diaken kamoe nyan pih jitinggai Sinode Suci. Diaken nyoe nakeuh ureueng nyang that meubantu lôn. Gobnyan na le Rahmat Tuhan. Tieb-tieb kali na masalah nyang payah jipeugah lam Sinode Suci di Buket Suci, gobnyan geuundang keunan keu geubri pendapat gobnyan nyang that ceudah.

— Geronda, peu keuh sababjih ureuëng-ureuëng rohani, bah pih hana jigaséh péng, teutap jimita keumeugahan? Lagèe jih beutôi narit ureuëng Yunani jameun: 'Le ureuëng banci keu hareuta, tapi hana meusidroe pih nyang banci keu keumeugahan?'²³²

— Sababjih ulèe awaknyan soh that, sampoe jeuet talét bal rot ulèe nyan. Nyan keuh beutôi-beutôi makna keumuliaan nyang soh ngon sia-sia. Narit 'le ureueng ka banci keu hareuta...' nyan nakeuh pandangan donya. Hana teupat keu hai nyan lam udep rohani. Nyan nakeuh narit ureueng Yunani jameun, nyang hana jiteupeue Tuhan nyang Seubeutôi. Lam udep rohani, keumuliaan harôh gadoh. Na keuh sidroe ureueng agam nyang ka lheueh jiteuen hina nyang leubeh rayek nibak nyang geurasa le Almaseh? Bapak-bapak Geurèja jimeulakee hina, dan Po Teuh Allah geubri keuhoreumatan keu awaknyan. Teuma, ureueng-ureueng nyang jimita keuhoreumatan keu droe jih mantong na di lapangan donya — nyan keuh, di stadion. Awaknyan jimeukawé bak pertandingan bola: 'Mulia keu Spartak!' Teuma lam kemuliaan nyang geupeugah lam Injil, na gaséh sayang ngon rendah haté. *'Peumulia Aneuk Droeneueh,' kheun Almaseh, 'dan Aneuk Droeneueh akan geupeumulia Droeneueh... Nyan keuh udép keukai,* mangat awaknyan jiteupeue *Droeneueh, sidroe-droe Allah nyang beutôi.*"²³³ Ngon narit la'én, Almaseh geulakèe bak Allah Bapak mangat manusia jiteupeue Peuseulamat jih dan ngon nyan jipeuseulamat. Teuma jinoo, leubèh le manusia jicuba mita keumuliaan dipat mantong nyang jeuet. Keumuliaan di wie, keumuliaan di uneun, lheueh nyan awaknyan meulenggang bak gaki uneun ngon wie bak watee nyang saban. Nyan keuh nyang geupeugah le Almaseh: *"Meuteurimong keumuliaan sidroe-droe,"*²³⁴ *"meutipu ngon jitipu."*²³⁵ Keumuliaan lagèe nyan jipeujeuet lôn sakét; lôn hana ék lôn udép bah pih siuroe mantong lam suasana lagèe nyan.

Tanggông jaweueb keu ureuëng la'én nakeuh rintangan nyang rayeuk lam udép rohani. Ureuëng nyang meuhajat keu meulibat lam praktek rohani jipeujioh droe nibak tanggông jaweueb. Biasajih, ureuëng nyang meujuang keu meuteumée jabatan manyang ngon kuwasa akan meuteumée akhé nyang brôk. Motif pribadi ngon egoisme ka jitamong, lheueh nyan peumimpin-peumimpin nyan ka jipeumula meupaké ngon meudakwa sidroe ngon nyang laén. Keubit jih, egoisme nyan na bak ban dua peumimpin nyan. Teuma, ureuëng nyang meukeureuja deungon gaséh sayang hana geupeumudah droë dan geupeusampôh 'ego' droë dari tiep-tiep buët; awaknyan geubantu ureuëng la'én deungon that efektif, saweueb cit bak watèe nyan roh nyang peureulèe bantuan jeuet teupeunyeum, dan cit bak watèe nyan roh ureuëng nyang bantu ureuëng la'én akan meuteumée ketenangan batin bak udep nyoe ngon udep singoh.

Bak masa dilèe, bapak-bapak suci geujak meungui u padang pasé dan, meulalu usaha tapa, geupeugadoh hawa nafsu nibak droe geuh. Hana geupeugèt rancana atawa proyèk keudroe, geupeuserah

²³² Saboh narit lé Cleobulus – sidroe tiran di Lindos, Rhodes – sidroe nibak tujôh droe ureueng bijaksana jameun kon (abad keu-6 SM). – *Catatan ureueng teujeumah.*

²³³ Yohanes 17:1 ff.

²³⁴ Yohanes 5:44.

²³⁵ 2 Timotius 3:13.

droe bak jaroe Tuhan dan geupeujioh pangkat ngon kuwasa — bahpih ka trôk tingkat kesucian. Nyang hana meunan nakeuh watee Geurèja Indôk butôh bantuan. Lheueh nyan, awaknyan geuseutôt keuheundak Po Teuh Allah, dan nan Po Teuh geupeumulia meulalu udép suci awaknyan. Ngon narit la'én, phon-phon that, deungon geuduek di padang pasé, geupeusaneut droe ngon makanan rohani nyang sihat, dan teutap di yup peungawasan ngon peurhatian bapak-bapak rohani awaknyan, Bapak-bapak Suci nyan ka meuteumée kesèhatan rohani nyang teuga; barô lheueh nyan barô keuh awaknyan keudroe jeuet keu guru rohani.

Pakriban Geurija Geupeutadbir

Geurèja Ortodoks ka sabé geuatô udép geuh meulalu Majelis. Nyan keuh seumangat Ortodoks: lam Geurèja, Sinode Suci harôih geupimpin, seudangkan di biara, majelis tuha harôih geupimpin. Primate Geurèja ngön Sinode harôih geupeugöt keuputôsan meusapat. Abang atawa ibu kepala biara harôih geupeugöt keuputôsan meusapat ngön dewan rohani biara nyan. Ulama Agông Geurèja nakeuh nyang phon di antara nyang saban darajat. Patriark kon sidroe paus; gobnyan na pangkat nyang saban [lam keupendetaan] lagèe hierarki la'én. Jinoe, Paus—nyan—gopnyan nakeuh sidroe tokoh nibak tingkatan nyang la'én. Gopnyan geuduek ateueh singgasana nyang manyang, seumeuntara nyang la'én jicöm gaki gopnyan. Teuma Patriark kon Paus; gopnyan geuduek sajan ngon hierark-hierark nyang la'én dan geupeusaboh buet-buet awaknyan. Dan abbot atawa abbess saboh biara, meunyoe meuhubông ngon anggèta dewan rohani nyang la'én, nakeuh cit nyang phon di antara nyang saban darajat.

Primatus Geurèja Lokal atawa abbot saboh biara hana jeuet jipeubuët peuë mantong nyang jitem. Tuhan geupeucahya sidroe uskup atawa anggèta majelis tuha keu saboh hai, dan nyang la'én keu hai nyang la'én. Cuba tapiké, keubit jih, peuëkeuh peuët droë Injilist nyan saling melengkapi. Meunan cit meunyoe watée geupeugah haba bhah saboh masalah bak Sinode Suci atawa lam majelis spiritual biara: tiép-tiép ureuëng geupeugah pendapat droëgeuh, dan meunyoe pendapat sidroe ureuëng la'én nibak nyang la'én, nyan geucatat lam notulen majelis. Sabab meunyoe saboh keuputôsan geupeugèt nyang meulawan ngon peurèntah Injil dan na ureuëng nyang hana seutuju ngon keuputôsan nyan, teuma, seula'én jih geulakée beu geutuléh peundapat jih lam notulen musyawarah, teuma teubentuk keusan bahwa jih nyan ka seutuju ngon hai nyang salah. Meunyo sidroe anggèta Sinode Suci atawa dewan rohani hana seutuju ngon pendapat nyang salah, tapi geutèkèn putôsan umum nyan hana geulakée pendapat gobnyan geutuléh lam notulen, gobnyan ka geupeubuet nyang salah dan meutanggông jawueb. Lam hai nyoe, gobnyan nyang salah. Seubalekjih, meunyo gobnyan geupeugah pendapat gobnyan, bah pih leubèh le ureueng hana seutuju, gobnyan hana meudesya di hadapan Tuhan. Meunyo Sinode lam Geurèja Lokal atawa dewan rohani lam biara hana meufungsi deungon beutôi, maka, bah pih bak geupeugah haba geungui seumangat Ortodoks, bak keunyataan jih tanyoe na seumangat keupapaan. Roh Ortodoks nakeuh nyoe: tiep-tiep ureueng wajéb geupeugah ngon geucatat pendapat droëgeuh, kon seungap kareuna teumakot atawa meuhajat keuneuk peuteun marwah droe—mangat teutap got hubôngan ngon Uskup Agông atawa Abas biara.

Teuma, bah that pih paderi-paderi nyan, bak umu mantong muda, geumat jabatan pimpinan lam Geurija, nyan teungoh geupeurugoe droe. Awaknyan teungoh geupeusia-sia potensi nyang na bak droe geuh—bah that pih awaknyan na sifeuet-sifeuet nyang geupeureulèe keu jabatan nyan.

Awaknyan teuseumpat ngon teupumat lam ruyuk administrasi ngon keureutah-keureutah, ngon hana meuteumée manfa'at rohani, bah pih awaknyan na kualitas nyang geupeureulèe keu nyan. Meunyo awaknyan hana geupeubazir droe keu hai nyang sia-sia, tapi geupeupusat droe keu geupeumaju peungembangan rohani droe, mungkén ladôm awaknyan ka jeuet keu aset rohani nyang rayeuk keu Geurèja. Deungon hana geupeutimang droe—nyan makna jih, hana geupeukeumang droe—sidroe

ureuëng jeuët lagèë sidroë saudaga nyang sibôk that deungon meubloë-meujual, tapi hana sadar padum na utang jih. Dan bak akhé jih, saudaga lagèë nyan jipeutamong u penjara ureuëng meuhutang.

That seudeh haté lôn deungö na paderi-paderi muda nyang mat jabatan. Meunyo mantong awaknyan geutunda siat teuk geumat beuban keupemimpinan nyan, bantuan awaknyan keu ureuëng la'én ka teuntèe leubeh meuguna singoh uroe. Teuma, kayém that nyang jeuët keu paderi paroki kon paderi nyang ka meungalaman, nyang sanggôp geupeubuët buët rohani keu jama'ah geuh, tapi paderi-paderi nyang mantong muda. Hai nyoe jipeuteubiët duwa boh keujahatan. Keujahatan nyang phôn nakeuh paderi-paderi muda, seugolom geupeubuët buët rohani ateuëh droë geuh, ka geutanggông jaweuëb keu ureuëng la'én. Sabab goh lom na geupeusapat hareuta rohani, awaknyan geumat saboh jabatan nyang meuwajébkkan keu geubagi hareuta rohani nyan keu ureuëng la'én. Hai jeuhet nyang keudua nakeuh, anggota klèri nyang ka leubèh tuha, nyang hana geumat jabatan meutanggông jaweueb lam Geurija, hana ék geubagi peungalaman meuhareuga ngon pencerahan ilahi nyang na bak awaknyan keu ureuëng la'én.

Liturgi Ilahi

— Geronda, watee Liturgi Ilahi geupeuna, peu keuh sabe harôh na ureuëng nyang teurimong Komuni?

— Nyo. Sabab tujuan utama Liturgi Ilahi nakeuh keu ureuëng Kristen—paling kureuëng ureuëng-ureuëng nyang ka siap—menerima Komuni Suci. Ban mandum do'a lam Liturgi Ilahi nyan geutuju keu '—ureuëng-ureuëng imum nyang akan geuteurimong Komuni Suci. Ngon sabab nyan, wajéb na paling kureuëng sidroë ureuëng nyang teurimong Komuni nyang hadir bak Liturgi nyan. Teuntèe sagai, kadang-kadang teujadi hana meusidroe pih nibak ureuëng nyang meudo'a bak Liturgi Ilahi nyang ka siap keu geuteurimong Komuni. Nyan nakeuh hai la'én, tapi teutap jroh meunyo na sit ureuëng nyang teurimong Komuni — mungkén sidroe aneuk miët, atawa sidroe bayi. Meunyo hana meusidroe pih ureuëng nyang teurimong Komuni, Liturgi Ilahi geupeuna khusus keu paderi mangat geuteurimong Komuni Suci ngon keu geupeuingat nan-nan ureuëng meuiman. Teuma, hai nyoe beu jeuët keu keucuali, kon keu atôran umum.

Bak tiep-tiep Liturgi Ilahi, keujadian-keujadian lam Perjanjian Barô geupeudép lom. Mizbah Suci nyan nakeuh Betlehem; Arsy Suci nyan nakeuh Makam Suci Tuhan nyang Paléng Suci; Saléb di likôt Arsy nyan nakeuh Golgota Suci. Meulalu Liturgi Ilahi ngon keuhadiran Almaseh, banmandum makhluk geupeusuci. Liturgi Ilahi nyan nyang peuteun donya! That luwa biasa peue nyang ka Tuhan bri keu geutanyoe! Geutanyoe hana layak keu nyan. Na paderi-paderi nyang geurasa Sakramen nyang luwa biasa nyoe bak tiep-tiep Liturgi Ilahi. Sidroe paderi geupeugah bak lôn pakriban sidroe paderi nyang that sederhana ngon jroh haté geupeugah rahsia bak gobnyan: "That payah keu lôn keu lôn teurimong Hadiah Kudus nyan. Lôn hana ék lôn theun ie mata lôn nyang 'malu' nyan. Ie mata nyan jiteubiet langsung u dalam Gréng Suci, dan lôn brat that seudeh lé sabab nyan." Dan brat that gobnyan moë! "Lakee bak Almaseh," kheun rakan lôn nyan bak gobnyan, "bèk geubri keu lôn cit padum boh ie mata 'malu' nyan."

— Geronda, pakon droeneuh neuteubiet dari stasidia watee paderi teungoh geubeuet doa phôn?

— Lôn tinggai stasis nyan saweueb, watèe padri teungoh geumeudo'a, Tuhan geubri Rahmat Ilahi keu gobnyan keu geupeubibeueh gobnyan dari keuleumahan droe geuh ngon geubri teunaga keu geupeuna Misteri Ilahi. Bak watèe nyang saban, ureuëng-ureuëng meuiman harôh cit meudo'a deungon khidmat mangat jeuët geuteurimong Rahmat Ilahi.

Liturgi Ilahi geupeuphôn ngön Proskomedia. Betapa Tuhan geuatô mandum nyan deungön hikmah, sampoë geutanyoe cit jeuët tapham peu nyan Misteri Ilahi dan tarasa keudroë! Watèë lôn mantong jeuët keu aneuk meula di mië, na saboh keujadian nyang luwa biasa teujadi ateuëh droë lôn. Bak saboh watèë, watèë padri nyang teungöh geupeuna Proskomedia geupeugah haba: "*Saban* lagèë

kamèng jiba u teupat jipoh, 'lôn deungo si Kamèng nyan geumetar di ateuh diskos suci. Dan wateè rèt nyan geupeugah haba: '*Kamèng nyan geupeuseumah, Aneuk Allah...*',²³⁶ lôn deungo su meukok kamèng nyang teuka dari meubèe suci. That teumakot that wateè nyan! Nyan keuh sababjih lôn peugah bak paderi-paderi bahwa Anak Biri-biri nyan bek jicok dan jiboh pruek sigohlom Proskomedia, tapi barô lheueh nyan jipeuduek ateuh diskos suci deungon tulésan: '*Anak Biri-biri Allah teungoh geupeuseumah*' dan '*Lagee biri-biri nyang geuba u teupat peuseumah*.' Bak watèe narit-narit nyan teungoh geupeugah—kon sigèt leubèh awai—imam harôh geucok tombak suci dan geusie prosphora. Ngon narit la'én, watèe narit '*Aneuk Biri-biri Allah teungoh geupeuseumah*' geupeugah, nyan keuh watèe 'peumaté' Aneuk Biri-biri nyan di ateuh méja peuseumahan harôh teujadi.

Watèe, bak watèe Proskomedia, paderi geupeu-eun lonceng²³⁷ dan droeneueh deungon seungap neupeuingat nan-nan, haté droeneueh harôih rôh lam penderitaan tiep-tiep jiwa nyang neupeuingat, peukeuh jih nyan ureueng nyang mantong udép atawa nyang ka meuninggai. Peuingat keuh banmandum keupeureulèe manusia secara umum dan, secara khusus, keupeureulèe ureueng nyang droeneueh meudo'a, dan lakee: 'Neuingat keuh, ya Tuhan... Maria, Nikolaus... Droeneueh, ya Tuhan Lôn, neuteupeue keuh peue nyang payah nyang awaknyan hadapi. Tulông awaknyan.' Ingat keuh nan-nan nyang geubri keu droeneueh keu geupeuingat bak padum-padum boh Liturgi Ilahi — na nyang bak lhèe, na nyang bak limong. Ingat keuh nan-nan nyang la'én nyang teusisa seubagoe prioritas keudua. Meunyoe kon, peu guna jih — droeneueh neuingat ladôm sabe, seudangkan nyang la'én, nyang peureulèe bantuwan do'a, hana sagai neuingat? Lôn hana lôn muphôm nyoe. Nan-nan Katolik, Saksi Yehuwa, ngon ahli bid'ah la'én hana jeuet geuseubôt watèe Proskomedia. Hana jeuët geucok siladum keu awaknyan, meunan cit hana jeuët geupeuna upacara peuingat. Teuma, geutanyoe jeuët tadö'a keu sihat ngon beu teupeuë beutôi keu awaknyan, dan jeuët cit ta meulagu kanon nyang meudo'a.

— Geronda, na padum-padum droe paderi jipeugah awaknyan hana jitem peuna Misa that seureng, mangat bek ka biasa.

— Sidroe paderi hana patôt geupeugah hai lagèe nyan. Nyan salah. Nyan lagèe jih geupeugah: 'Lôn hana that sering lôn jak saweue syèdara lôn, mangat watèe lôn teuka awaknyan jiteurimong lôn leubèh ramah.' Teuma, geutanyoe musti tapeusiap droe keu Liturgi Ilahi. Komuni Kudus jipeupuléh dan jipeukudus ureueng-ureueng nyang meu-useuha lam iman. Teuma pakri jeuet jitulông ureueng-ureueng nyang hana meu-useuha? Peue nyang jeuet geubah lé Almaseh meunyoe sidroe ureueng hana geubah droe jih? Dilee, di Gunong Athos, lam guha Bapak Athanasius nyang mulia, na tinggai sidroe tuha ngon dua droe novis, sidroe di antara jih nakeuh sidroe hieromonk dan nyang la'en sidroe hierodeakon. Bak siuroe, dua droe novis nyan geujak u geurija ubeut keu geupeuna Ibadah. Imam nyan brat that iri keu diaken nyan, saweueb diaken nyan leubeh bijaksana ngon leubeh mampu nibak jih lam tiep-tiep hai. Teuma, diaken nyan keudroe ka jipeukong rasa iri nyan deungon sifat egois jih. Jadi, bak luwa, imam nyan jipeusiap droe keu jipeuna Liturgi Ilahi: jih jibeuet atoran keu Komuni Kudus ngon jipeubuet mandum hai lagee nyang wajib. Teuma, sayangjih, gobnyan hana geupeubuet hai nyang paleng peunteng — gobnyan hana geupeusiap droe nibak dalam keu Liturgi. Nyan makna jih, gobnyan peureulee meu-istighfar ngon rendah hate keu geupeuteubiet rasa iri ngon dengki nibak hate gobnyan. Sabab bah pih geutanyoe tapeungui bajee gleh ngon tameurasok ulee, nafsu-nafsu nyan hana jitinggai geutanyoe. Jadi, rahéb-imam nyan ka geupeusiap droe keu peuna Ibadah nyan cit bak luwa mantong; gobnyan geutamong u ruweueng suci, teupat Peuseumahan Suci geupeuna, dan geupeuphôn

²³⁶ Meunurôt kitab liturgi Yunani. — *Catatan penterjemah*.

²³⁷ Meunurôt adat Bukét Suci Athos, lheueh do'a Jeum Keulhèe, paderi nyang peunaibadah Proskomedia jipoh locèng ubeut nyang na di ateuh mèh kurubeuen, dan ibadah nyan laju jipiyôh. Ureueng-ureueng biara jiteubiet dari stasidia droe jih dan deungon seungap jiseubôt nan ureueng nyang mantong udép ngon nyang ka meuninggai. Bak watèe nyan, paderi nyan geucok partikel-partikel nyan, sira geupeugah: 'Neuingat kheueh, ya Tuhan.' Lheueh nyan, ibadah nyang teuhentak nyan geupeulanjut lom. Ngieng Atôran Gunong Suci keu Tata Gereja. Lavra Trinitas Suci Sergius, 2002. h. 33. — *Catatan ureueng alih bahsa*.

Proskomedia. Teuma, tiba-tiba teudeungo su geulanteue nyang meuguntur, dan gobnyan geukalon diskos suci nyan ji'ék dari ateuh mi'eueh dan gadoh.²³⁸ Awaknyan hana ék geupeuna Ibadah nyan. Teupike lé lôn, meunyoe Tuhan nyang Gèt hana geupeutheun lagee nyan, dan paderi nyan, nyang na lam keuadaan rohani nyang hana patôt, ka geupeulanjut geupeuna Liturgi Ilahi, saboh bala nyang paleng rayek ka teujadi ateuh gobnyan.

— Geronda, meunyoe na keujadian nyang hana teusangka-sangka bak watèe Liturgi Ilahi, peu jeuet geupeupiyôh?

— Meunyo Liturgi Ilahi ka geupeuphôn, paderi hana jeuët geupeupiyôh bak teungöih jalan — hana keunira peuë mantong nyang teujadi. Bahpih meunyo prang teujadi, gobnyan harôh geupeuseuleusoe Liturgi nyan. Gobnyan wajéb geupeuseuleusoe Liturgi nyan, bahpih musôh ka jipeurap u geurija. Nyang paléng jeuët jipeubuët bak keuadaan lagèe nyan nakeuh jicuba peusigra Liturgi nyan. Teuma, harôih na iman bak Tuhan dan bék teumakôt.

Sidroe peulayan Tuhan Nyang Maha Manyang harôih geuturi ngon sifeuet that-that teuhati, suci, ngon integritas nyang hana meukompromi.²³⁹ Imâm leubeh manyang nibak malaikat. Watèe geupeuna Sakramèn Ekaristi Ilahi, malaikat-malaikat suci geutôp muka awaknyan, seumeuntara imâm geupeuna Sakramèn nyan.

Bab 3.

Bak uroe-uroe raya ngon uroe libô

Jak tanyoe, ureuëng-ureuëng nyang seutia, tapeuraya khanduri rohani nyoe²⁴⁰

Deungon geupeu'ék geutanyoe u puncak rohani meulalu gaséh ngon seunang até Gobnyan nyang raya, nyang geusiram ateuh jiwa ureueng-ureueng nyang meuman meulalu mandum uroe raya Gobnyan, Almaseh beutôi-beutôi geupeubeudoh geutanyoe lom ngon geupeupuléh geutanyoe u dalam udép. Asai mantong geutanyoe keudroe tameusaho lam peurayaan-peurayaan nyan ngon na keuheundak rohani keu tapeubiyeu nyan jeuet keu saboh peurayaan rohani. Watee nyan, geutanyoe tapeurayaan secara rohani ngon mabôk rohani lé anggô syuruga nyang jiba lé ureueng-ureueng suci, nyang jibri keu geutanyoe keu tajieb.

— Geronda, pakri cara sidroe ureueng jeuet geurasa saboh pesta sacara rohani?

— Keu meurasa saboh uroe raya, sidroe ureueng harôh jipeutamong pikeran jih lam uroe-uroe suci nyan keudroe, kon bak buet-buet nyang harôh tapeubuet kareuna uroe-uroe suci nyan. Sidroe ureueng harôh jipeutimang-timang keujadian bak tiep-tiep uroe suci—miseue jih Natal, Theophany, Paskah atawa uroe raya la'én—dan jibaca Doa Isa, sira jipujoe Allah. Ngon cara nyan, geutanyoe akan tapeuraya tiep-tiep uroe raya ngon that hormat. Ureueng donya jimeu-useuha keu jipahami makna Natal rot sie babui panggang, Paskah rot sie kamèng jantan panggang, ngon Shrovetide rot konfeti. Teuma, rahéb nyang seujati, jialami keujadian ilahi tiep uroe ngon sabe galak até. Tiap minggu awaknyan udép lagèe nyan nakeuh Pekan Suci. Tiap Rabu, Hameh, ngon Jum'at awaknyan geurasa Rabu Agông, Hameh Agông, ngon Jum'at Agông — nyan keuh, Peudeuritaan Almaseh. Dan tiep-tiep uroe Aleuhad awaknyan geurasa Paskah — Kebangkitan Almaseh. Peu keuh beutôi-beutôi peureulèe tapreh Pekan Suci keu

²³⁸ Kalon *Tua Paisios*. Bapak-bapak Svyatogorsk ngon Seujarah Svyatogorsk. Lavra Trinitas Suci St Sergius, 2001. h. 102–104.

²³⁹ Kata 'uncompromising' di sinoe geuartikeun dari kata Bahasa Yunani 'ἀκρίβεια' (harfiah: presisi, ketegasan). Lam teologi Ortodoks, akrivia nyan nakeuh saboh prinsip patristik keu cara nyang that kreueh bak geupeulaku Kanon-kanon Suci (dan, secara leubeh umum, keu Tradisi Geurija), nyang geupeusah bahwa cara peulaksanaan nyang harfiah dan teupat nyan nakeuh saboh keupeureulèe. — *Catatan ureuëng alih bahasa*.

²⁴⁰ Kalôn ode keu-nam nibak kanon keu-duwa keu Peusampoe Bunda Allah Nyang Paléng Suci (21 November).

taingat keu Peudeuritaan Almaseh? Atawa, lagèe ureueng donya, peu keuh geutanyoe harôh tapreh Paskah deungon sie kamèng panggang keu tateupeue makna '*Almaseh ka Bangket*'? Peue nyang geupeugah lé Almaseh? '*Beu siëp sedia*' (²⁴¹), kon 'Jak tapeuphôn tapeusiap jinoe.' Phon Almaseh geupeugah narit 'beu siëp sedia', tiep-tiep ureueng—khususihjih sidroe rahéb—harôih siëp sedia bak tiep watèe. Gobnyan harôih sabe geujak mita ngon geurasa keujadian-keujadian ilahi. Deungon geujak mita makna nibak tiep-tiep peurayaan, sidroe ureueng akan sadar keudroe dan meudo'a deungon khidmat. Seulaén nibak nyan, pikeran geutanyoe harôih teuhanyôt lam keujadian nyang teungoh geupeuraya, dan geutanyoe harôih taikôt stichera ngon troparia nyang teungoh geumeunyanyi deungon khidmat. Watee pikeran sidroe ureueng teutumpu bak makna-makna ilahi, ureueng nyan geurasa keujadian-keujadian suci nyan dan deungon nyan ureueng nyan meuubah. Meunyoe, bak watèe lam keuadaan nyan, geutanyoe taingat, miseu jih, keu sidroe ureueng suci—ureueng nyang that ta hormat atawa nyang teungoh ta peringati keunangan gobnyan—maka pikeran geutanyoe jimeulangkah leubèh jì'ôh: jitrôn u Langèt. Watèe geutanyoe taingat keu ureueng-ureueng suci, ureueng-ureueng suci nyan pih geuingat keu geutanyoe dan geubantu geutanyoe. Ngon cara nyan, sidroe ureueng jipeugöt saboh persahabatan ngon ureueng-ureueng suci, dan persahabatan lagèe nyan leubèh jeuet teupeucaya nibak persahabatan la'één. Lheueh nyan, bak watèe udép sidroe, sidroe ureueng jeuet bak watèe nyang saban udép meusapat ngon banmandum ureueng—ngon ureueng-ureueng suci, ngon Malaikat, dan ngon ban sigom donya. Sidroe droe—tapi jeuet tarasa nyata banmandum hubôngan meurakan nyoe! Keuhadiran ureuëng-ureuëng suci nyan udép. Banmandum ureuëng suci nyan nakeuh aneuk-aneuk Allah, dan geutanyoe nakeuh aneuk-aneuk Allah nyang meudesya, dan awaknyan geutulông geutanyoe.

Keu teurimong bantuan nyan, geutanyoe harôh sabe taingat ngon hormat keu ureueng-ureueng suci nyang ka geutabu darah, kréng, atawa ië mata demi cinta Almaseh. Dan geutanyoe harôh tadeungo bacaan dari Synaxarion: "*Bak uroe nyoe geutanyoe taingat keu Santo...*" — geutanyoe harôh tadong, saban lagèe teuntra nyang tadong hormat watee nan rakan-rakan jih nyang maté syahid geubaca: "*Bak uroe nyan bak buleuen nyan, sidroe teuntra ka gugô syahid di medan prang nyan.*"

Mangat beutôi-beutôi tarasa suasana uroë raya, ureuëng hana jeuet keurija bak uroë raya nyan. Miseuëjih, meunyo sidroë ureuëng meuh'eut jiteurasa dan jialami sapeue-sapeue bak uroë Jum'at Agông, maka bak uroë nyan ureuëng nyan harôh sibôk ngon du'a mantong. Lam donya sekuler, ureuëng-ureuëng donya nyang malang sibôk ngon buet dan urôsan bak watèe Peukan Suci, dan bak uroe Jum'at Agông awaknyan ka jipeuphôn saléng jiseumapa Uroe Raya Paskah: 'Seulamat uroe raya!', 'Beu sihat-sihat mantong!', 'Mudah-mudahan Tuhan geukirém sidroe dara keu gata!...' Nyan hana beutôi! Bak Uroe Jum'at Agông, lôn peusom droe lam bilék ubeut lôn. O'h ka lheueh geucukôk ôk lagèe malaikat, sidroe bhikkhu nyang barô geucukôk ôk nyan harôh iem seungap si minggu. Uroe-uroe seungap nyan that meubantu keu gobnyan, saweueb Rahmat Ilahi geupeusaneut jiwa gobnyan, dan bhikkhu nyan teuma geupaham peue nyang ka teujadi ateueh droe gobnyan. Seungap nyan cit that meuguna bak uroe-uroe raya. Bak uroe-uroe raya, geubri keuseumpatan nyang jroh keu tanyoe keu tapiyôh siat, keu tasyukô, ngon keu tadôa. Ngon cara nyan, pikeran nyang jroh mungkén teuka bak tanyoe; tanyoe jeuet takalon u dalam droe; tanyoe jeuet tapeuseudia watee keu Doa Isa; ngon rot mandum nyan, tanyoe akan tarasa ngon nyata sapeue-sapeue nibak makna ilahi nibak uroe raya nyang teungoh tapeuraya nyan.

"Leubeh get bacut keu ureueng nyang saleh..."

Sayangjih, jinoe tanyoe tapeuguna keubebasan nyan kon keu hai nyang jroh, kon keu tamita kesucian, tapi keu keubanggaan donya. Bak masa dilee, ban sigom minggu nyan nakeuh uroe keureuja, dan uroe Aleuhak nakeuh uroe istirahat. Jinoe, uroe Sabtu ka geupeujeuet cit keu uroe istirahat. Teuma, peu keuh ureueng jinoe udép leubeh rohani, atawa leubeh le meudesya? Meunyo ureueng geungui watee

²⁴¹ Kalôn Matius 24:44.

geuh keu buet-buet rohani, mandum peukara akan la'en—ureueng nyan akan leubeh teupusat. Teuma geutanyoe, manusia nyang malang, meuhajat tacue siladum nibak urusan rohani, keu tacok atra Almaseh. Meunyo ureueng awam peureulee keurija leubeh siuroe, awaknyan ka seupakat keudroe-droe keu geupeubuet nyan bak uroe Aleuhad. Awaknyan geumita uroe Aleuhad nyang hana keurija keu 'uroe keurija Aleuhad', dan uroe libur umum keu 'uroe keurija Sabtu', lheueh nyan teuka keubeusaran Tuhan ateueh awaknyan. Pakriban cara ureuëng-ureuëng suci jeuët geutulông awaknyan? Peuë keuh uroë Aleuhat atawa uroë raya nyan geupeuteuntée keu geukeurija? Dan meunyo ureuëng donya jitem tulông kamoe para bhikkhu deungon cara peuë mantong, bèk kheueh deungon cara geukeurija bak uroë Aleuhat, tapi deungon cara bantuan la'én.

Tanyoe hana tapeubiyeu Tuhan geupimpin geutanyoe. Dan peu mantong nyang geupeubuet hana iman bak Tuhan, nyan hana hubôngan deungon Gobnyan. Ngon sabab nyan, buet geutanyoe kureueng beureukat Tuhan, dan akébatjih, hana jipeuhasé nyang jroh. Lheueh nyan barô tanyoe takheun: 'Nyan salah iblih.' Nyan kon salah iblih; tapi geutanyoe keudroe nyang hana tapeubiyeu Tuhan geutulông geutanyoe. Ngon geutanyoe meukeureuja bak uroe-uroe nyang meunurot atôran geurêja hana patôt geutanyoe meukeureuja, geutanyoe ka geubri kuasa keu syétan ateueh geutanyoe, dan jih nyan jipeukacho buet geutanyoe dari phôn. *'Leubèh gèt si'at keu ureueng beuna nibak hareuta ureueng meudesya nyang le,'*²⁴² — kheun Zabur. Nyan keuh nyang jiba beureukat; la'én nibak nyan mandum jih nakeuh hai nyang ubit-ubitan, haba su'uem. Teuma, geutanyoe harôh na iman, gaséh sayang, ngon hormat; geutanyoe harôh peuserah mandum hai bak Tuhan ngon peunoh keyakinan. Meunyo kon, bah pih bak uroe raya gata meukeureuja hana ngon sunggôh-sunggôh, dan bak uroe-uroe la'én gata peubazir watee gata keu hai nyang sia-sia.

Cuba kalon – Tuhan hana sagai geupeubiyeu ureuëng nyang seutia keu Gobnyan. Lôn hana sagai lôn keurija bak uroë Aleuhat atawa uroë libô umum, dan Tuhan hana sagai geupeubiyeu lôn; Gobnyan geubri beureukat ateueh keureuja lôn. Lôn mantong ingat saboh watée na mesén panèn gabah jiteuka u gampông kamoe keu jipôt gabah. Awak nyan jipeugah bak ayah lôn bahwa awak nyan akan jipuphôn bak blang kamoe, lheueh nyan barô jijak u gampông la'én. Nyan uroe Aleuhad. 'Pakri tanyoe jinoe?' geutanyong lé ayah lôn bak lôn. 'Mesén panèn nyan ka trok.' 'Lôn,' kheun lôn, 'hana lôn keureuja bak uroe Aleuhad. Kamoe meunanti sampoe uroe Senin.' 'Tapi meunyo kamoe leupah keuseumpatan nyoe,' geukheun lom ayah bak lôn, 'payah that teuma tapôt ngön guda singoh.' 'Hana peu,' kheun lôn, 'lôn pih hana masalah tapôt sampoe uroe Natal.' Lôn laju jak u geurija, lagée hana meusapeue mesin pôt nyan nyang ka trok. Tapi awaknyan teutap jak cit keu meupoh. Ka teuntée, meusén nyan langsung reuloh, mantong di jalan! Lheueh nyan, ureueng nyang ba meusén nyan jiwoe bak ayah lôn dan jipeugah: 'Meu'ah, meusén kamoe ka reuloh. Jinoe kamoe jak u Yanina keu peugöt, dan meunyo ka kamoe woë uroe Seulanyan, kamoe langsung mulai bak droeneueh.' Ngon lagée nyan, awaknyan geupeutunda buet meukoh dari uroe Aleuhad u uroe Seulanyan. Ulôn ka lôn kalon ngon mata ulée keudroe le that keujadian lagée nyan. Meunyo kamoe para bhikkhu hana kamoe peumulia uroe-uroe raya lagée nyang seupatotjih, peuë teuk nyang tinggai keu ureueng awam untuk geupeubuet?

Kiban that hebat seumangat di biara-biara dilee! Lôn ingat, di donya luwa, ureueng rame, lheueh jipeuraya Peungangkatan Saléb Suci meunurot kalènder barô, jiba anggô u Gunong Suci. Teuma, kapai-kapai awaknyan kadang-kadang trok u panté Athos bak uroe nyang saban kamoe teungoh meuraya Peungangkatan meunurot kalènder tuha. Meunyo nyan teujadi, para rahéb nyan hana sagai jipeutron anggô nyan bak uroe raya. Awaknyan akan jikirém balék atawa jitinggai mantong kapai nyang meu-asoe anggô nyan di dermaga. Meunyo minyeuk atawa kayée jiba bak uroe raya, teujadi cit hai nyang saban. Padahai biara-biara nyan gaséh. Teuma, para rahéb di Bukét Suci jipiké lagée nyoe: "Peue nyang akan jipeugah lé ureueng biasa meunyo jikalôn rahéb keurija bak uroe raya?" Bagi rahéb-rahéb nyan, leubeh

²⁴² Mazmur 36:16.

jroh ribèe go gampông saboh kapai barang rhot jipeuhancô lé badè simalam suntôk, sampoe anggô ngon kayèe nyan abéh reuloh, daripada jipeutron barang nyan bak uroe raya, nyang jeuet keu gadoh seunang uroe raya nyan, dan leubeh nibak nyan, jeuet keu goda roh ureueng rame.

Teuma jinoe... Bak malam seugolom saboh uroe raya, lôn na di saboh biara. Para bhikkhu teungoh jipeutron anggô. Lheueh nyan, awaknyan jipeusapat mandum jama'ah keu jipijak anggô nyan. Seuharôhjih na acara meujaga malam nyan, tapi jipeutunda sampoe uroe singoh! Padahai nyan nakeuh uroe raya nyang that mulia! 'Keu peureulèe,' kheun awaknyan, 'hukôm pih jeuet geupeukeubèh...' Di biara la'én, lheueh teutot, bangunan nyang ka abéh tutông nyan geupeudong keulayi bak uroe Aleuhad. Beu ka lagee nyan—bak uroe la'én teutot lom cit. Teuma ureuëng donya jikalon nyan dan jipeugah: 'Ban mandum uroe raya nyan hana that peunténg.' Tanyoe harôh that-that ta-ati bék meukeurija bak uroe raya. Hai nyan leubèh-leubèh lom keu kamoe bikhèe, sabab meunyo meukeurija bak uroe raya, kamoe kon mantong meudesya keudroe, tapi jeuet cit keu cubaan keu ureuëng donya. Ngon meunan, kamoe meudesya dua go lipat. Ureuëng awam jimeita alasan keu jipeubeuna desya droe jih. Awak nyan keudroe mungkén jikeurija malam-uroe, hana jipeuduli uroe raya. Teuma lheueh nyan, awak nyan jikalon sidroe biarawati atawa bhikhsu teungoh jikeurija bak uroe raya kareuna na saboh keupeureulèe nyang that rayeuk. Lheueh nyan, syétan jipeugah bak awak nyan: 'Kalon, bahkan paderi pih teungoh jikeurija di sinan! Jadi, pakon gata teuduek mantong ngon jaroe ateueh pha?' Meunyo ureueng donya jikalon sidroe biarawati teungoh jipeukibah ija teubai bak uroe Aleuhad, ureueng donya nyan akan jipeugah: 'Meunyo biarawati pih keurija, pakon kamoe hana jeuet meukeurija cit?' Nyan keuh sabab jih geutanyoe harôh that-that tapeujaga droe bek sampoe jeuet keu batee sandông keu ureueng la'én.

— Geronda, pakri meunyo bak uroe raya, miseu jih bak uroe Tamöng Bunda Maria nyang Paléng Suci u Bait Allah, na ureueng meukat jiteuka u biara keu jipeubuet buet?

— Peunyerahan Theotokos nyang Paléng Suci, teuma na tukang keurija di biara?! Nyan hana patôt! Bék jipeubuet keurija.

— Geronda, nyoe teujadi sabab suster nyang urôh buet nyan hana teupike keu jipeugah bak jih bék jiteuka.

— Meunyo meunan, hukôman kanonik harôh geupeulaku ateueh suster nyan.

— Geronda, meunyo bak uroe raya, lheueh meujaga simalam suntôk, mata ka kuyu sabab leulah, peu jeuet tajak meurajôt sira tabaca Doa Isa?

— Ka teuntèe hana jeuet sujud? Keu peugadoh ngantôk, leubèh gèt sujud nibak meujaroom.²⁴³

— Dan bak uroe Aleuhad? Meunyo atôran biara ka geubeuet, peu mantong hana jeuet, miseue jih, tapeugèt salib tasbih?

— Pakon geupiléh? Pakon hana neupuphôm droe neuh secara rohani bak uroe nyan? Sayang jih, bah pih di biara-biara ka jitamong sifeut donya. Ulôn ka lôn deungo bahwa di ladôm biara, bak uroe Aleuhad ngon uroe-uroe raya nyang rayek, langsung lheueh teungoh uroe, para bhikkhu geujak peubuet tugaih droe geuh. Sangka gata aneuk-aneuk awaknyan ka rab maté deuk dan biara nyan teungoh geulelang! Meunan that brat peureulèe jih!.. Arkhondarichny, tukang taguen — nyan la'én calitra. Di arkhondarichny,²⁴⁴ di dapu, na ureueng nyang harôh geupeubuet tugaih bak uroe Aleuhad ngon uroe raya. Teumpat-teumpat nyan hana jeuet geupeubiyeu hana ureueng.

Kadang-kadang, meunyo na ureuëng ba eungkôt u kaliva lôn, lôn peugah bak ureuëng nyan: 'Jak ba keulayi, jak laju.' Meunyo ureuëng ka jipeuphôn ba eungkôt keu lôn—na nyang mantong udép, na nyang ka maté—peue keuh nyang teujadi?

²⁴³ Meunurôt tradisi Gunong Athos, sujud hana geupeulaku lam atôran biara di sel keucuali bak uroe Aleuhad ngon bak Masa Peungeuh. Bak mandum uroe raya la'én, termasuk Duwa Blah Uroe Raya Rayeuk, sujud geupeulaku di sel. — *Catatan ureuëng alih bahsa.*

²⁴⁴ Arkhondariki — saboh ruweuëng teurimong jamée di biara-biara Yunani. — *Catatan ureuëng alih bahsa.*

Teuma meunyoe eungkôt jiba u keumah nyoe keu jamée dan droeneuh harôh payah peusiap jih, peu seunang nyang akan droeneuh teurimong nibak jamée nyan? Peu na neuingat keu Ayah Mina dari Skete Santa Anne? Bak saboh uroe Aleuhad beungoh, sidroe ureueng keumawé jiba eungkôt keu pesta pelindung kalivasi gobnyan dan geupeugah: 'Nyoe na padum boh eungkôt seugar, Geronda.' 'Saba siat,' kheun ureueng tuha nyan deungon hireuen, 'tapi uroe nyoe kan uroe Aleuhad! Pajan gata tangkôp eungkôt nyan, sampoe segar that lagée nyoe?' 'Beungoh tadi,' jaweueb ureueng keumawé nyan. 'Rhot laju!' nasihat Bapak Mina. 'Nyan eungkôt nyang ka geukutôk! Meunyoe Bapak keuneuk kalon keudroe, cuba leumah saboh eungkot ubit nyan keu mie. Bapak teuma takalon mie nyan hana jitem pajoh." Dan keubit that, watee ureueng meula'ôt nyan jileumah saboh eungkot nyan keu mie, mie nyan jipaleng muka sabab jijik! Meunan keuh tingkat keuhalôsan ureueng-ureueng tuha geutanyoe!

Tapi jinoenyoe, bak uroe-uroe raya di biara, gata takalon ureueng keurija ngon tukang... Na si'at, bak Pesta Dormisi, saboh tim ureueng keurija teungoh geupoh bak kayee ngon geuritan ranté to ngon saboh biara. Phon-phon nyan hana meusaboh awan pih di langèt, tapi tiba-tiba teuka saboh awan, teuka badée geulanteue, ngon kilat meucahya to that ngon ureueng poh kayee nyan. Geulanteue nyan ka jipeutot uteuen, dan ureuëng keurija nyan jiplueng dari sinan ngon that teumakot sampoe hana jipeugah bak soe mantong. Apui nyan hu that meukobar-kobar sampoe peumadam apui pih teumakot keu jipadam. Nah, peu kheueh meunurot droeneuh: bak uroe Aleuhad lheueh nyan, su meukeuriet-keuriet ngon meudengung gergaji meumesen ka teudeungo lom lam uteuen! Kali nyoe, dua tim ureueng teubang kayée ka jiteuka keu jiteubang bak kayée. Tapi saweueb tanyoe teubang bak kayée bak uroe Aleuhad ngon uroe libô umum, apui nyan nakeuh cit beungèh Po Teuh Allah. Dan masalahjih nakeuh tanyoe hana tasada nyan. Tanyoe ka talampôh bateueh saba Po Teuh Allah.

Meunyo na keupeureulèe, para bhikkhu meudo'a ngön krômah—sireutôh boh simpul—dan Tuhan geupeucahya sidroe ureueng, nyang lheueh nyan geukirém keu para bhikkhu sireutôh ribèe drachma. Tugas sidroe bhikkhu nakeuh meudo'a. Soe teuma nyang meuiman keu Tuhan meunyo kon tanyoe, para bhikkhu, nyang meuiman? Ureuëng awam? Meunyo sidroë bhikkhu jiseurah udép jih bak Tuhan, maka Tuhan pasti geudeungo jih. Di biara meusapat teupat lôn tinggai bak awai lôn jak jeuët keu bhikkhu, abbot na sidroë peulayan sel. Tugas jih nakeuh peusiap balèe keu rapat persaudaraan. Meunyo jih sakét atawa sibôk ngön hai la'én, tugas nyan geupeujôk bak lôn. Ureuëng nyang urôh sel nyan kon ureuëng nyang sigap that; la'én nibak nyan, jih sabe jidong bak Misa sampoë abéh, tapi mandum buet jih teutap seuleusoë. Lôn leubèh sigap nibak jih. Mangat na watèe keu lôn peusiap balèe seugolom rakan-rakan lôn trôk, lôn teubiët leubèh awai nibak Misa, tapi mandum jeuët keu kacau balau keu lôn. Bak siat saboh teko kupi teuguling dan kupi rô, lheueh nyan cawan rhot, lheueh nyan glah ië meulicén nibak jaroe lôn... Banmandum ka hancô balô! Meunyoe si tukang urôh sel, lheueh jidong lam geurija sampoe 'an abéh Misa, jih nyan jipeugöt tanda saléb dan jipeucaya bahwa Tuhan akan geubantu jih. Dan meunyo jih geumarah [saweueb hana geujak peubuet tugaih jih teupat watèe], jih geuteurimong nyan deungon rendah haté. Rahéb nyoe na sifeuet rendah haté, dan manfa'at nyang jiteumée nibak nyan na dua boh.

Meunan pih, deungon hana meuleukèk bak hai-hai ubit nyang jeuet tapeuleupah hana rugoe, ureueng ramè meuteumée manfa'at nyang rayeuk ngon jibri pujoe khusus keu para santo nyang teungoh geupeumulia. Jak tanyoe beu that-that ta-ati-ati mangat hana sapeue pi nyang tapeubuet jeuet keu rugoe keu udep rohani tanyoe. Mangat banmandum buet geutanyoe jeuet keu suci, dan mangat tanyoe meuteumeung beureukat nibak Po Teuh Allah—nyang rohani harôh leubeh dilee. Jak tanyoe bri perhatian utama kon keu hai donya, tapi keu udep rohani. Meunyo buet ngon urôsan sidroe bhikkhu leubèh geupeuphôn, seumeuntara do'a jeuet keu urôtan keudua, maka buet nyan leubèh meuhareuga keu jih nibak udép rohani. Ngon nyan na keubanggaan droe ngon hana hormat. Saboh buet nyang geupeubuet tapi bak geupeubuet nyan ka jipeurusak rohani ureueng nyang peubuet jih, nyan hana geupeusucée. Meunyo tanyoe leubeh ta utamakan urusan rohani, Po Teuh Allah akan geu atô mandum.

Meunyo geutanyoe ureueng meubajeë keumaha hana tapeulaku uroe-uroe raya lagèe nyang patôt, peu lom nyang tinggai keu ureueng la'én? Meunyo geutanyoe hana tapeubuet tugaih rohani geutanyoe, hana talakèe tulông bak wali, teuma soe lom nyang akan lakèe tulông nyan? Jadi, ngôn bibi geutanyoe tapeugah tapeucaya bak Tuhan, tapi bak keunyataan jih hana tapateh bak Gobnyan. Meunyo geutanyoe, bhikkhu nyang meujubah, hana tapeumulia pih kanun-kanun suci, malah tapeu-injak-injak dan tapeureundah mandum nyan, peu guna udép geutanyoe?

Ureuëng ramè keurija bak uroë Aleuhad ngon uroë raya, dan bala ka jiteuka ateuëh awaknyan

Meunurôt atôran, banmandum buet harôh geupeuphôn sigohlom Maghrib bak malam seugohlom uroë raya atawa bak uroë Aleuhad. Leubèh gèt, meunyo jeuet, geukeurija leubèh trép siuroë seugohlom nyan mangat bèk geukeurija watèe Maghrib uroë raya ngon lheueh nyan. Meunyo, kareuna that peureulèe, na ureueng nyang geupeubuet buet ubit-ubit bak watèe ka rab malam bak uroë Aleuhad atawa bak uroë raya nyan keudroë, nyan la'én hai. Tapi bah pih buet nyang phui nyan, harôh geupeubuet deungon beutôi-beutôi. Bak masa dilee, bah pih ureueng meutani nyang teungoh keurija di blang, meunyo ka geudeungo locèng geupeu'é keu Isya, geupasoë jaroe geuh dan geupiyôh keurija. Meunan cit geupeubuet lé ureueng inong nyang meukumpoi-kumpoi deungon keurija jarôm geuh di binèh rumoh-rumoh lam gampông. Awaknyan geubeudoh dari bangku, geupeugöt tanda saléb, dan geupeusampéng buet meurajôt atawa buet la'én. Dan Po teu Allah geubri beureukat keu awaknyan. Awaknyan sihat wal'afiat dan mangat udép. Tapi jinoe ureueng ka hana lé geupeupenting uroë-uroë raya, ka jipaléng muka dari Po teu Allah ngon Geurija, tapi bak akhéjih bandum péng nyang jiteumée jipeuhabéh keu dokto ngon rumoh sakét. Na sidroe ayah nyang teuka u kaliva lôn dan geupeugah: 'Aneuk lôn kayém sakét, dan dokto hana meuteupeue peue nyang salah bak jih.' 'Bèk keureuja bak uroe Aleuhad, dan mandum nyan akan jroh keudroe,' seuôt lôn. Dan keubit, gobnyan geupatéh, dan aneuk gobnyan nyang ubit nyan hana lé sakét.

Lôn sabe lôn peuingat ureuëng biasa beu jipiyôh keurija bak uroë Aleuhad ngon uroë raya mangat bala bèk trôk bak awaknyan. Soë mantong jeuët jiatô keurija droëjih. Banmandum nyan teugantung bak kepekaan rohani. Meunyo sidroe ureueng na kepekaan nyan, cara keuluwa jeuet jiteumée lam situasi peu mantong. Dan meunyo solusi nyan meuhajat keurugian ubit, beureukat nyang jiteurimong lé ureueng-ureueng nyan akan leubeh rayek lom. Teuma, le ureueng hana jipham hai nyan dan hana jiteuka bak Liturgi Ilahi bak uroe Aleuhad ngon uroe raya. Misa Kudus nyan geupeukudus sidroe ureueng. Meunyo sidroe ureueng Kristen hana geujak u geurija bak uroe Aleuhad, pakri cara gobnyan jeuet geupeukudus?

Tapi, sayangjih, ureuëng ramè meutamöng u saboh keuadaan nyang hana sapeue teudöng lé nibak uroe raya atawa Tradisi. Jeuët takalon pakri: keu peujeuët ureuëng tuwoe keu ureuëng-ureuëng suci, awaknyan sampoë geubah nan-nan Kristen. Vasilika geubah jeuët keu Vika. Zoe geubah jeuët keu Zoz, dan haséjih kon saboh beulatang, tapi dua!²⁴⁵ Awaknyan ka jipeuna Uroe Ma, 1 Mei, 1 April... Hana trép lé teuma jikkeun: 'Uroe nyoe nakeuh Uroe Artichoke, singoh nakeuh Uroe Cypress, singoh lusa nakeuh uroe keunangan ureueng nyang cipta bom atom atawa ureueng nyang cipta bola kaki...' Teuma, peu mantong nyang teujadi, Tuhan hana geutinggai geutanyoe.

Bab 4. Keu Tradisi Ortodoks

²⁴⁵ Sang Tuha geupeugöt saboh permainan kata meudasai bak homonimi antara nan barô nyang geupeugöt Ζωζώ (sapeue beuntuk nyang ka salah dari Ζωή – 'udép' – nyang saban lagèe nan Rusia Zoya) ngon kata 'ζωο' – 'beulatang'. – *Catatan ureuëng alih bahsa.*

— Geronda, kayém that tadeungo ureuëng peugah haba bhah peubarô Gereja. Lagèe-lagèe Gereja nyan ka tuha cit dan peureulèe geupeubarô!

— Ka tuha? Jioh that nibak nyan! Malah ureuëng nyang hana takwa tapi na bacut akai lam ulèe pih hana puas ngon buatan barô nyang modern, tapi jijak mita nyang ka trép. Miseuëjih, gamba-gamba suci nyang barô dicat hana meunarek haté ureuëng lagèe nyan — awaknyan jimeuphôm keumuliaan gamba suci nyang ka trép. Meunyo ureuëng nyang na akai mantong pih meulaku lagèe nyan, pakri teuma deungon ureuëng nyang na takwa nyang seujati! Bandéngan nyoe jipeudeuh that betapa salahjih mandum haba bhah peubarô Gereja ngon hai-hai lagèe nyan.

Meunyo jinoe na ureueng nyang jicuba peuteun Tradisi deungon cara meukeusud — miseu jih deungon jipeulaku puasa, hana jikeurija bak uroe raya, ngon saleh — na ureueng nyang peugah: "Peu keuh jih nyan hana jiteupeue sapeue atawa? Nyan mandum ka tinggai jameun! Jinoe ka kuto!" Dan meunyo tateupeugah mangat jipiké, nyang jijaweueb nakeuh: "Jameun peu keuh nyang pike gata tinggai jinoe? Banmandum nyan ka gadoh ka trép!" Bacut-bacut, Tradisi Geurija geuanggap lagèe calitra dongèng. Teuma, peu nyang geupeugah lé Kitab Suci? *"Isa Almasih nyan saban baroe, uroe nyoe, ngon siumu masa."* Meunyo sidroe ureueng hana jeuet jiseutot Tradisi, bah kheueh jipeugah mantong: 'Ka meudesya lôn, ya Tuhan lôn!' Nyan keuh Tuhan geumaséh keu ureueng nyan. Teuma jinoe, kareuna na keuleumahan droe jih, ureueng-ureueng jikeuneuk paksa ureueng la'én mangat jiseuraya, sabab meunyo ureueng la'én nyan hana keuleumahan nyan, nyan ka jipeuleumah ureueng nyang meudesya. Cuba cok sidroe ureueng nyang keunong syètan dan peutamong jih lam suasana rohani. Gata akan takalon—jih nyan akan meugeli-geli lagèe geutucôk jarôm, hana jeuet teunang. Nyan mandum kareuna suasana rohani nyan akan peukaru jih. Meunan cit, ureuëng nyang udép lam desya—udép saleh ureuëng la'én jipeudeuh ngon jipeukaru awaknyan. Awaknyan jimeu'usaha jipeukab droe nurani jih, seubab nyan keuh awaknyan jipeugah mandum haba su'uem bhaih 'bekasan jameun'. Awaknyan malah jipeugah nilai-nilai [keukai] ka kuto ngon jikeuneuk gantoe ngon buet meujahat. Saboh keurusakan nyang rayek teungoh teujadi di donya! Keindahan rohani geuanggap seubagoe keujiyan. Nyan makna jih, bak ureueng donya, keindahan rohani nyan, meunurot standar donya, deuh hana meunarek. Tapi cuba cok sidroe mantong biksu dan potong ôk jih paneuk! Ka pasti jih nyan deuh hana meunarek that! Teuma ureueng donya salah anggap keu hana meunarek nyan seubagoe keindahan.

Dan kalon: jinoenyo awaknyan teungoh jimeulawan Geurija, jimeu-useuha keu jipeuhanco jih. Beu ka, tapeugah mantong ureueng-ureueng nyoe hana jipatéh. Tapeugah mantong awaknyan jipeurunoe ureueng la'én mangat jeuet keu ureueng hana Tuhan. Teuma pakri awaknyan hana jiteupeue keu jroh nyang Geurija bri keu ureueng ramè; pakri awaknyan brani jilawan nyan? Nyan na that niat jeuheut lam hai nyoe. Contohjih, pakri cara awaknyan hana jiteupeue bahwa Geurija jipeurawat aneuk miet, jitulông awaknyan jeuet keu ureueng nyang göt kon jeuet keu ureueng jeuhet? Teuma awaknyan jidorong aneuk miet u arah nyang jeuhet; awaknyan jibri keubebasan keu ureueng nyang jipeurusak aneuk miet. Teuma peu nyang Geurija peurunoe keu aneuk muda? Jeut keu aneuk nyang bijaksana, hormat keu ureueng laen, peuteutap kesucian droe, mangat jeuet tamong lam masyarakat seubagoe manusia nyang seujati. Tapi [bah pih na usaha ureueng nyang keuneuk peuhanco Geurija] bandum nyan teuma jigisa bak teumpat jih. Di Rusia, bah pih di yup peumeurintahan nyang hana meu-Tuhan, sidroe ureueng inong tuha jitamong u geurija, jiseugolok di likot tiang, laju jimeudoa. Bak watée nyang saban, na sidroe ureueng inong la'én—ureueng muda—na di dalam geurija. Bah pih umu jih mantong muda, jih nyan ka jeuet keu sidroe ahli akademik nyang meuceuhu. Watée jikalon ureueng inong tuha nyan teungoh meudo'a meutumpôk, ureueng muda nyan jipeugah, 'Nyan mandum ka hai dari jameun kon.' Ureuëng inong tuha nyan laju geujaweueb: "Bak tiang nyoe keuh, teumpat lôn meudo'a ngon meumoë

²⁴⁶ Ibrani 13:8.

jinoe, gata singoh teuma teuka keu meumoë. Sabab cara udép gata, aneuk lôn, ka teuka dan ka gadoh: uroe nyoe na, tapi singoh ka jitimoh naleuëng. Tapi agama Kristen—kon, hana sagai jitimoh naleuëng."

Horeumat keu Adat

Le that syahid suci, bah pih hana jiteupeue dogma-dogma iman, geupeugah: 'Lôn patéh bak peue nyang ka geupeuteutap lé Bapak-Bapak Suci.' Ngon geupeugah nyan, sidroe ureueng geupeusaksi keu Almaseh dan jeuet keu syahid. Ngon narit la'én, sidroe ureueng Kristen hana jeuet jibri bukti keubeunaran iman Kristen keu jipeuyakin ureueng nyang seungsara jih, tapi jih meuiman keu Bapak-Bapak Kudus. 'Pakri jeuet lôn hana peucaya keu Bapak-Bapak Kudus?' kheun jih lam haté. 'Lagipun, awaknyan leubeh bijaksana ngon leubeh saleh [daripada lôn], awaknyan nakeuh wali-wali. Pakri jeuet lôn seutuju ngon haba hana meukareuna nyan ngon lôn teurimong keuhinaan ateueh Bapak-Bapak Kudus?' Tanyoe musti tapeucaya keu Tradisi. Uroenyoe, sayangjih, 'political correctness' Eropa ka meukekang cit disinoe, ngon ureueng-ureueng meuh'eut that jipeuleumah droe seubagoë ureueng nyang jroh. Lam usaha awaknyan keuneuk peuleumah 'keumuliaan paléng manyang', awaknyan akhéjih sujud bak iblih meuloroe. 'Bah na saboh agama,' kheun awaknyan, laju jipeusapat mandum peukara. Na padum-padum droe ureueng nyang na pikeran lagée nyan ka jiteuka cit u kalivaku. 'Kamoe—nyan nakeuh, banmandum nyang meuiman bak Almaseh,' geupeugah bak lôn, 'harôih meusaboh jeuet keu saboh agama.' 'Nyan saban lagée lôn peusaran beu lôn peusapat padum boh karat meuh ngon padum boh timah nyang ka geupeupisah dari meuh nyan, keu lôn peugöt lom jeuet keu saboh campuran,' lôn jaweueb. 'Tapi peu patôt geucampô meuh deungon beusoe murahan lom? Cuba tanyong bak tukang meuh: "Peu jeuet brôk geucampô deungon meuh?" Padahai, ka brat that meujuang keu peusucî doktrin dari brôk.' Bapak-bapak Kudus nyan geuteupeue that peu nyang geupeubuet. Gobnyan geularang komuni deungon ahli bid'ah kareuna na seubab nyang cukôp. Tapi jinoe awaknyan jilakée meudo'a meusapat kon mantong ngon ureueng sesat, tapi cit ngon ureueng Buddha, ureueng seumah apui, ngon ureueng Satanis. 'Ureueng Kristen Ortodoks,' kheun awaknyan, 'wajéb cit jak ikôt meudo'a meusapat ekumenis ngon konferensi. 'Nyoe nakeuh saboh keusaksian!' Keusaksian peu lagee nyan! Ureueng-ureueng nyoe geupeuseuleusoe mandum masalah ngon logika; awaknyan geumita alasan keu hai-hai nyang hana jeuet geubri alasan. Roh Eropa jipatéh bahwa bahkan urusan-urusan rohani pih jeuet geupeudagang bak lapak-lapak Pasar Bebas."

Ladôm ureuëng Kristen Ortodoks nyang, nyang jeuët keu ciri jih galak meuh'èh-h'èh, meuh'eut keuneuk "peumaju Ortodoksi," 'peujak buet-buet misi', peugöt konferensi meusapat ngön ureuëng Kristen nyang kon Ortodoks — mangat jeuët keu ramée that — dan jipiké ngön cara nyan — deungön jimeucawoe ngön ureuëng sesat lam saboh kawan nyang meubagoë rupa — awaknyan teungöih 'peumaju Ortodoksi!' Lheueh nyan, 'ureuëng fanatik that' nyan laju jipeubuët buet. Ureuëng-ureuëng nyan jitamong u ujông nyang meubalék: awaknyan sampoë jipeubuët buët jikutoi Sakramèn-sakramèn Geurèja-geurèja Lokal nyang jiseutöt Kalèndèr Barô, ngon la'én-la'én, nyang deungon nyan that jipeugoda ureuëng-ureuëng nyang saleh ngon nyang na pikeran Ortodoks. Adak pih keu ureuëng nyang kon-Ortodoks, awaknyan geuhadé mandum konferensi meusapat nyan, geupeugah droë seubagoë guru, geupiléh bahan baku rohani nyang jroh nibak peue nyang ka geudeungö nibak ureuëng Ortodoks, geuproses nyan lam laboratorium droëgeuh, geucat meunurôt selera droëgeuh, geupeusapat ngon label droëgeuh dan geupeusampoe seubagoë barang asli. Dan ureuëng-ureuëng moderen nyang anèh, nyang teupikat lé hai-hai nyang anèh nyan, ka binasa rohani. Teuma, meunyo ka trok watee jih, Tuhan akan geupeubeudoh Mark dari Efesus ngon Gregorius Palamas, nyang akan geupeusapat mandum syedara geutanyoe nyang ka luka lé cubaan—keu peungkuan iman, keu peuteugah Tradisi, ngon keu keubahagiaan nyang rayeuk bagi Geurija Induk geutanyoe.

Meunyo geutanyoe udép meunurôt ajaran Bapak-bapak Geurèja, geutanyoe mandum akan meuteumée sihat rohani nyang teuga. Dan mandum ureuëng dari agama la'én, nyang jicemburu keu sihat nyan, akan jitinggai khayalan-khayalan hana sihat jih nyan dan akan seulammat hana peureulée geupeugah haba. Bak masa jinoe, Tradisi patristik geutanyoe nyang suci hana jipeungarôh awaknyan, saweueb awaknyan meuh'eut jikalon bak geutanyoe ureueng nyang gantoe bapak-bapak suci, keu jikalon hubôngan keudroe geutanyoe nyang seubeutôi jih ngon ureueng-ureueng suci geutanyoe. Nakeuh kewajiban tiep-tiep ureuëng Kristen Ortodoks untôk peuteuka rasa keupeudulian nyang sihat bak ureuëng-ureuëng dari agama la'én, mangat awaknyan sadar bahwa awaknyan ka salah dan hana peuteunang droe deungon cara nyang salah, nyang jeuët peuhilang keu droe awaknyan beureukat nyang meulimpah ruah dari Ortodoksi lam udép nyoe, dan lam udép nyang akan teuka—yaitu beureukat nyang leubèh rayek dan keukai dari Tuhan. Na padum-padum droe aneuk muda Katolik nyang teuka u teumpat seunyi lôn—awaknyan that göt niët dan ka siab keu meurunoe bhah Ortodoksi. 'Kamoe meuh'eut droeneueh peugah sapeue bak kamoe, keu bantu kamoe secara rohani,' kheun awaknyan meulakée. 'Peubuet nyoe,' lôn peu nasihat awaknyan, 'cok saboh buku bhah tarèh geurèja. Gata akan takalon bahwa dilee geutanyoe meusaboh, ngon pakriban jeu'ôh gata ka meupaleng yôh nyan. Hai nyoe akan that meubantu gata. Pubuet nyan, dan la'én kali geutanyoe ta meuhaba nyang leubèh dalam."

Bak masa dilée, ureuëng ramée that geuhareuga barang-barang atra indatu gobnyan dan geusimpan ngon göt that seubagoe pusaka. Lôn na lôn turi sidroe ureuëng agam nyang göt that, sidroe pèngacara. Rumoh gobnyan leumah sederhana. Keusedheranaan nyan geupeukong kon mantong gobnyan, tapi cit jamée-jamée gobnyan.

"Padum thôn nyang ka leupah, Ayah," geucalitra lé pengacara nyan, "ureuëng nyang turi lôn dilee galak jikhem lôn sabab perabot lôn nyang ka trép. Tapi jinoe awaknyan jiteuka dan jipujoe nyan seubagoe barang antik! Lôn mangat that até watee lôn pakek perabot trép nyoe. Lôn seunang that deungon nyan sabab nyan jipeuingat lôn keu ayah lôn, mak lôn, ngon nek lôn. Keunangan-keunangan nyan jipeuhangat jiwa lôn. Teuma rakan-rakan lôn jipeusapat meubagoe barang tuha hana meuguna keu apartemen awaknyan, jipeujeuet ruweueng tamu jih lagée keudèe barang bekas, mangat awaknyan jeuet jipeuhilang droe lam kawan barang nyan dan, bah pih siat mantong, jipiyôh jipiké keu masalah donya awaknyan." Saboh pèng meuh ubeut, nyang geuteurimong dari ma atawa yahnek, dilee geuanggab saboh hareuta nyang meuhareuga that. Tapi jinoe, meunyo sidroe ureueng na, miscue jih, saboh pèng meuh Yunani dari jameun Raja George nyang geupeuwaréh dari yahchik gobnyan, dan pèng nyan hareuga jih sireutôh drachma leubèh murah nibak saboh pèng meuh Inggréh dari jameun Ratu Victoria, ureueng nyan akan geutuka nyang phon nyan ngon nyang keudua. Ureueng lagée nyan hana geuhoreumat atawa hana geupiké keu ma atawa ayah gobnyan. Roh Éropa nyan teungoh jiteubiet, dan seucara seungap-seungap jiba geutanyoe mandum u dalam pusaran nyang saban.

Lôn mantong ingat, watee phôn lôn trok u Gunong Suci, lôn meurumpok ngon sidroe ureueng tuha dari salah saboh komunitas biara. Gobnyan ka tuha that, geuturi ngon keusalehan gobnyan nyang that manyang. Kareuna saleh, gobnyan hana geutiek kon mantong kamelавки,²⁴⁷ , nyang ka geungui le 'ureueng-ureueng tuha'—ureueng-ureueng seugolom gobnyan—tapi cit cetakan kayeè nyang geungui keu geupeugot kamelавки nyan. Meubagoe kitab ngon naskah jameun nyang meujilid ceudah geusimpan lé gobnyan lam saboh leumari kitab nyang geukunci beuget-get. Gobnyan geulindông kitab-kitab nyan dari abée. Gobnyan hana geungui kitab-kitab nyan dan geusimpan lam kuncian. 'Lôn,' kheun gobnyan, 'hana layak sagai keu lôn beuet kitab-kitab lagée nyan. "Lôn baca nyang sederhana nyoe mantong — 'Kitab Ayah' ngon 'Tangga'." Lheueh nyan, sidroe bhikkhu muda jitamong lam komunitas awaknyan (bak akhéjih, gobnyan hana tinggai di Gunong Suci) dan jipeusalah ureueng tuha nyan: "Pakon neupeusapat mandum barang hana meuguna nyoe di sinoe?" Gobnyan jipeusapat cetakan-

²⁴⁷ Peukayan ulée nyang geunguy lé paderi ngön bhikkhu. – *Catatan ureuëng alih bahsa.*

cetakan tuha keu kamelavkas nyan dan jikeuneuk rhom u dalam apui. "Nyoë atra yahwa rohani lôn," kheun ureuëng tuha nyan bak jih, sira jimoë, "pakri jeuët nyoë peususah droëneuh? Padahai tanyoë na le that bilék! Keubah mantong bak sagoe." Saweueb peunoh horeumat, rahéb tuha nyoe geusimpan kon mantong kitab, barang pusaka ngon kamelaui, tapi cit blôk-blôk tuha! Meunyo na horeumat keu hai nyang ubit, maka teuma na cit horeumat nyang rayeuk keu hai nyang rayeuk. Meunyo hana horeumat keu hai nyang ubit, maka hana cit horeumat keu hai nyang rayeuk. Meunan kheueh cara Bapak-bapak Geupeuteun Tradisi.

Jak tapeulahra lam udep monastik peu nyang ka geu-uji lé peungalaman

— Geronda, meunyo sidroe bikhuni geucok tugaih barô dan geuteumée na atôran nyang ka teupeuteutap disinan, peu jeuët geubah sapeue-sapeue nibak atôran nyan?

— Hana, bak phôn-phôn jih jih hana jeuët jiubah sapeue pih, bah pih jih keudroe nyang peubuët tugaih nyan. Peurubahan nyang droeneuh seubôt nyan geupeugèt lé komunitas monastik barô nyang teuka u biara-biara tuha. Awaknyan hana jihoreumat peungalaman ureuëng-ureuëng seugolom jih. Deungon sikap lagèe nyan lam geupeubuet buet nyan—geupeuteubiet jadwal droe keu ibadah ngon rutinitas siuroe-uroe sira geupeubateue atôran-atôran monastik jameun—nyan nakeuh, tatanan nyang ka na sigohlom nyan, nyang ka geu-uji lé peungalaman ngon nyang ka geubantu udep monastik—para bhikkhu nyoe kon mantong hana Tradisi, tapi bahkan hana hormat keu Tradisi. Barô lheureh nyan barô keuh awaknyan sadar keu manfa'at mandum nyang ka geubah nyan. Ureuëng-ureuëng nyang peudong saboh atôran atawa tata cara lam udep biksu nyan ka geuteupeue that peu nyang geupeubuet. Peue nyang ka geupeulara lam udep biksu dari jameun kon ka geupeutimang ngon geu-uji ngon peungalaman. Cuba tapiké: bak seni atawa keurajinan peu mantong, ureuëng harôh geuseutôt kanon-kanon jih. Dilee lôn tukang kayèe, lôn teupeue manyang meja standar nyan patôtjih lapan plôh sentimeter, dan luwah aneuk reunyeun tujôh plôh tujôh sentimeter. Mandum nyan ka geu-uji lé peungalaman, ka geupeuteutap seubagoe atôran, dan si murid wajéb teurimong mantong ngon keuyakinan—hana peureulée tapeugah bak jih pakon meunan dan kon la'én. Standar-standar nyan lahé dari peungalaman. Si murid wajéb peucaya keu si gurée dan hormat keu peungalaman gobnyan. Soe mantong nyang hana jihoreumat kanon-kanon keurajinan nyan hana akan jipeuhasé keurija nyang jroh. Jih nyan akan jipeugèt méja nyang meuyup that atawa manyang that; ka teuntée na salah jih.

Ka lôn gantoe le that kaliva lam udep lôn; ka jeuët lôn keu sidroe 'kavsokalivit' nyang seubeutôi jih!²⁴⁸ Kadang-kadang, watee trok u teupat nyang barô, lôn peugöt meu-ubah — lôn pasang papan tutôp pintô nyang hana peureulée, lôn cabut paku leubèh... Tapi lheureh nyan barô lôn sadar bahwa banmandum nyang ka geupeugèt sigohlom nyan na makna jih. Jadi jinoe, meunyo lôn trok u rumoh barô, phon-phon lôn hana lôn ubah sapeue pih nyang ka geupeugèt lé ureueng sigohlom lôn, bah pih nyan meupeususah lôn bacut. Lôn hana lôn cabut meusaboh paku pih nibak dinding. Meunyo, kareuna kureueng peungalaman, lôn cabut paku nyang ka geupaku bak dinding nyan, lheureh nyan, lheureh lôn cuba paku bak teupat la'én nyang hana meuhasé—dan ka reuloh plèster bak proses nyan—lôn teutap keunong paku lom bak teupat nyang saban lagèe awai. Lagipun, soë mantong nyang tinggai di sinan sigohlom lôn ka jipaku bak teupat nyan, lheureh jicuba kareuna keupeureulée. Meunyo saboh paku ka jipaku bak dinding, paku nyan keubit jipeureulée di sinan — keu teugantung bajèe kaos, bajèe sangkha, atawa keu keupeureulée la'én. Bak saboh bilék nyang ka lheureh lôn tinggai si'at, na saboh kayèe teubai nyang bengkok jidong bak tiep-tiep sagoe. Awai-awai lôn biasa lôn bri keu ureuëng nyang teuka saweüë, tapi lheureh nyan barô lôn sadar keu peu guna jih. Na le that uleue lam bilék nyan, dan ureuëng

²⁴⁸ Kata Yunani 'kavsokalivitis' meuma'na 'ureuëng tutong kalivas'. Nyan nakeuh nan nyang geubri keu ureuëng suci Athos abad keu-14, Nyang Mulia Maximus (geupeuingat bak tanggal 13 Januari), nyang geujak udep meusederhana, kayém geupinah dari saboh teupat u teupat la'én, geupeudong keudroe geuh kalivas ubeut—rumoh ubeut—laju geutot jih. – *Catatan Peunafsir*.

nyang tinggai di sinan sigohlom lôn ka jipeuduek kayèe-kayèe nyan bak tiep sagoe — mangat hana payah jiplueng-plueng mita meunyoë jipeureulëe.

Hai nyang paléng peunténg nakeuh ta mat bak peu nyang ka teubukti lé peungalaman. Meunyoë kon, Tradisi nyan ka gadoh dan nyang tinggai cit khianat.²⁴⁹ Bandéng kheueh narit 'Tradisi' ngon 'khianat'! Kiban that meubida jih nyan saban-saban! Peu keuh khianat ateueh Tradisi jeuet geubah jeuet keu Tradisi? Jinoenyoe, na padum-padum boh biara nyang jipeubuet lagee nyang jitem mantong dan jipatéh nyan jitamong lam bateuëh Tradisi. Ngon sabab nyan, meunyoë hubôngan ngon Tradisi, biara-biara nyan ka meugantoe dari peunjaga jeuet keu ureueng khianat. Teuma, meunyoë hana kepekaan rohani, pakriban jeuet teuka kebijaksanaan rohani? Keubit jih, udép biara nyan harôih jiseutot saboh jalan nyang la'én. Kon barisan teungoh jak prang teuntra, kon cit jeujak aktivisme sosial, meunan cit kon jalur produksi model pabrék atawa ladang kolektif nyang pah keu geutanyoe, ureueng biara. Udep biara peureulëe saboh jalan udep biara, nyang ka geu-uji ngon peungalaman, nyang na tanda sifeut dari jalan udep Bapak-Bapak Kudus. Kadang-kadang na cit saboh jalan la'én nyang geukheun 'patristik'—nyan keuh jalan nyang salah dari 'monastisisme teoretis', geupeunan meunan saweueb ureuëng nyang seutot nyan ka le that geubeuet Kitab Bapak-Bapak Kudus, tapi hana hubôngan batin meunan ngon Bapak-Bapak Kudus atawa ngon monastisisme secara umum.

Na padum-padum boh biara barô jinoë udép dan meukeureuja lagèe organisasi amal. Teuntée sagai, awaknyan na alasan—awaknyan hana meurumpok ragi nyan. Teuma awaknyan jeuet geutanyong-tanyong bhah udép biara bak biara-biara nyang ka leubèh tuha. Watée lheueh jameun penjajahan Turki, biara-biara phôn di Yunani mulai hudép lom, hana cit 'ragèe' di sinan. Administrator Bavaria²⁵⁰ jikeuneuk peuhancô biara-biara nyang ka na dan jireubôt hareutajih. Lam seumangat jih keu jipeuhancô biara-biara nyan, awaknyan sampoë jipeuteubiët peurintah nyang meuwajéb bhaihak rahéb keu meukawén! Teuma, bak siseh la'én, ureuëng Yunani Ortodoks nyan keudroe hana jitem mita keulayi tradisi monastik jameun, keu jikalon pakri rupa jih, dan keu jipuwoë droë bak Tradisi nyan. Watee jikalon biara-biara nyan na leumo ngon aneuk leumo, ureuëng Yunani nyan jipeugah: 'Jadi, meunan keuh rupa monastik nyan! Awaknyan na leumo ngon aneuk leumo cit!' Teuma, mandum leumo, aneuk leumo, ngon aneuk bui nyan na di biara-biara sabab, di yup kuwasa Turuki, ureueng biasa nyang malang ka jipeucaya hareuta, meunatang peulara, ngon la'en-la'en jih keu biara-biara nyan mangat jilindông nibak ureueng Turuki. Ureuëng sakét ngon ureuëng cacat jiteuka jak pajôh rutoe biara. Biara jibri eumpeuën keu ureuëng gasien ngon ureuëng meulakée; banmandum ureuëng nyang malang jimeugumpôi sinan. Bak masa nyan hana organisasi amal, ngon sabab nyan para rahéb harôh jipeulara meunatang ternak — keu jitulông ureuëng ramée. Teuma lheueh nyan, watee biara-biara nyan hana lé peureulëe geupeubuet buet seudeukah nyang luwah lagèe nyan, awaknyan teutap geupeulahra aneuk leumo, leumo inong, ngon biribiri, dan geupeulanjôt mandum usaha meternak nyan. Teuma, watee jikalon nyan, le that tokoh-tokoh spiritual bak masa nyan ka jipeuphon tudôh-tudôh: 'Cuba kalon laju pakriban rupa monastisisme nyang na bak geutanyoe!' — dan, sira jipaleng pandangan u Barat, ka jipeuphon cok monastisisme gaya Barat seubagoe conto jih, nyang that jipeunténg buet misionaris.

Awaknyan mulai jiseutot bandum hai dari Barat. Awaknyan hana jiwoë bak Tradisi geutanyoe keudroe mangat, lheueh jikalon peu nyang ka teujadi dan jipike lom, awaknyan jeuet jipeugah: 'Ka get,

²⁴⁹ Sang Tuha nyan geupeugöt siseun kata: παράδοσις – adat; παράβασις – keujahatan, pelanggaran. Lam hai nyoe, seubagoe keucuali, kamoe meuhubông kata nyang keudua nyan seubagoe 'khianat'. – *Catatan Penerjemah*.

²⁵⁰ Bak thôn 1833, Pangeran Bavaria Otto nyang mantong di yup umu geupiléh jeuet keu Raja Yunani nyang ka meubébas. Sajan ngon gobnyan ngon dewan regensinyan, jai that ureueng Jeureuman trok u Yunani, nyang jitamong cok keupemimpinan bak leubeh le jabatan peunteng lam peumeurintahan, teuntra, ngon ekonomi Yunani. Meunan keuh ka jipeuphôn saboh masa di Yunani nyang jituri seubagoe 'kuasa Bavaria', nyang lam le hai leubeh brat keu ureueng Yunani jiteuen nibak beuban Turuki nyang baro ka jipeulheuh droe. Kekuasaan Bavaria nyan abéh bak tanggal 3 September 1843 deungon geupeugadoh monarki mutlak ngon geuteurimong Konstitusi Yunani. Raja Otto ngon leubèh le ureueng Bavaria geupeulét u luwa nanggroë. – *Catatan jurée alih bahsa*.

bandum sisa-sisa nyoe nakeuh dari masa penjajahan Turki. Bak masa nyan, biara-biara hana keuseumpatan untuk udép seubagoe bhikkhu lagee nyang seuharôhjih. Nyoë nakeuh peunyakét dari masa dilèë. Jinoë geutanyoë harôh tawoë lom bak Tradisi.' Hana, awaknyan hana geuwoë bak Tradisi geutanyoë, tapi geu-ubah u keuadaan di manö para rahéb di Barat na. Awaknyan geucok conto dari sinan, ngon meuhajat geupeuguna di sinoë. Awaknyan hana geuwoë bak Tradisi, dan disinan keuh teumpat salah awaknyan. Lagipun, bahpih ureuëng Turki jipeuhoreumat that atra Geurija, saweueb awaknyan pih ka jikalon keujadian-keujadian ajaib nyang geupeubuët lé wali-wali geutanyoë bak le that keuseumpatan. Dan di biara-biara, ureuëng Turki nyan hana jimita sambôtan nyang seu'uëm, tapi jimita bantuan ilahi.

Ureuëng ramè akan jiwoë bak cara-cara jameun

Watèe akan meujalan, dan ureuëng ramè akan sadar bahwa ureuëng Kristen jinoë jipeuteun marwah, iman, ngon keuagongan Geurija. Gata akan takalon — ureuëng ramè akan jiwoë bak cara-cara jameun. Lagi pih, hai nyang saban ka teujadi bak seni lukéh ikon. Na saboh masa seni Bizantium hana jipham lé gob. Ureuëng ramè jipakèk pahat keu jipeukrék lukisan dinding tuha nibak dinding mangat jeuët jiseumpôk ngon jilukéh ulang lam gaya Renaissance. Jinoe, ka meuthôn-thôn, ka jituri lé ureuëng ramè meunila jih seni Bizantium nyan. Malah le that ureuëng nyang hana hormat, meunan cit ureuëng nyang hana meuman keu Tuhan, bacut-bacut jigisa bak cara jameun ngon jipeugadoh plèster gaya Barat nyang ka jiseumapôh lukisan dinding jameun nyang ka meubekas pahat. Meunan cit, ureuëng ramè-ramè akan geupeuphôn mita lom hai-hai nyang jinoenyoe ka geupeusampéh seubagoe hana peureulèe.

Dan cuba kalon pakriban mandum ka jigisa bak teumpat jih lam nyanyian gereja Bizantium! Jinoenyoe, aneuk miet pih ka jimeurunoe meunanyi ngon gaya Bizantium. Yoh masa dilee, payah that tamita soe mantong nyang jiteupeue nyanyian Bizantium. Tapi jinoe aneuk miet pih ka jiteupeue, dan ureueng chik, watee jikalon nyan, ka jipike-pike. Dan betapa ceudah ngon manèh 'hiasan' nyang na bak nyanyian Bizantium nyan! Terutama bak komposisi Bizantium nyang murni. Na nyang lagèe su meukicau cicém malam buta nyang halôh, na cit nyang lagèe su umbak la'ôt nyang meuhayôn halôh, salang nyang la'én jibri keu melodi nyan saboh keuagongan nyang khusus. Banmandum nyan jipeusampoe ngon jipeuteugaih makna-makna ilahi. Teuma, hana kayém tadeungo 'hiasan-hiasan' nyang lagak nyan. Leubèh le ureuëng meulagu jimeulagu karya-karya musik hana sampôreuna, ngon cara nyang geupotong-potong ngon meunurôt rumus mantong. Mantong na ruweuëng-ruweuëng soh lam su meulagu nyan. Ngon nyang paléng peunténg, awaknyan jimeulagu hana jipeureumeuen teuneuk. Lôn hireuen: ka teuntée buku lagu ibadah awaknyan hana kureueng tanda teuneukön, saban lagèe atôran bahasa moderen? Leubèh le ureueng meulagu jimeulagu deungan cara nyang luwa mantong ngon sabé-sabé — lagèe ka geulindông naskah lagu awaknyan lé alat peuhah jalan dan ka geupeupipéh banmandum lé . Banmandum jih 'pa-ni-zo' ngon 'pa-ni-zo', lagèe gaya²⁵¹ , tapi hana makna sapeuë pih. Penyanayi la'én jipeuteugaih suku kata nyang meuteugon, tapi hana perasaan ngon su nyang meucrièk. Na cit nyang jipeuteugaih suku kata nyan ngon kreueh, tapi banmandum saban, kaku — lagèe ureuëng teungoh jipaku. Beutôi, nyan beutôi: awaknyan meulagu hana geupeuteugaih sapeuena, atawa geupeuteugaih suku kata, tapi kreueh that. Ureuëng meulagu lagèe nyan hana geupeuseumangat, hana geubah droe geutanyoe. Tapi lagu Byzantine nyang murni—manèh that! Jipeuteuka damè ngon jipeuleumoh jiwa. Nyanyian gereja nyang beutôi nakeuh ekspresi luwa nibak keuadaan rohani lam até. Nyan nakeuh keubahagiaan ilahi! Nyan makna jih, Almaseh geupeubahgia até, dan sidroe ureueng, lam keubahagiaan nyang teuka dari até, geumeututô ngon Tuhan. Meunyo sidroe ureueng nyang meunyanayi nyan beutôi-beutôi teuhanyot lam nyang geumeunyanayi, maka—lam makna nyang jroh—ban dua jih, ureueng nyan ngon ureueng nyang deungö jih, meuteumeung meu-ubah. Meupadum thôn nyang ka

²⁵¹ Notasi musik Bizantium.

leupah, sidroe ureueng meunyanyi agam nyang ka tuha, nyang teuka dari donya luwa u Gunong Suci, teukeujot that. Bansè-bansè di Gunong Suci meunyanyi ngön gaya jameun. Gobnyan geulakée beu meunyanyi sajan awaknyan, tapi gobnyan meunyanyi hana ngön 'hiasan-hiasan' nyan, saweueb gobnyan hana geuteupeue. Teuma, bapak-bapak Gunong Suci ka geumeurunoe nyan meunurôt Tradisi. Barô ltheueh nyan, kantô nyan, ngon padum droe la'én, jipeuphôn meukusui ulée sabab bingung. Saboh rasa keukhawatéran nyang jroh ka jikuasa ateueh awaknyan; awaknyan jipeuphôn mita, jibeuet kitab-kitab, ngon jideungo kantô-kantô tuha nyang meulagu meunurot Tradisi. Ngon cara nyan, kantô-kantô nyan dari donya sekuler pih ka jipeuphôn meulagu ngon 'hiasan-hiasan' nyan.

Lagipun, ureuëng Turki nyan pih jicok musik jih nibak Bizantium watée awaknyan trok u Asia Leutik. Nyan keuh sabab jih lagu-lagu rakyat Turki that meuhayak até ureuëng nyang deungo. Na cit saboh peupatah lam masyarakat: 'Meulagu lam bahsa Turki, meututô lam bahsa Peurancih, tapi meunuléh lam bahsa Yunani.' Kon mandum ureuëng Turki na su nyang jroh, kon. Tapi bahpih ureuëng Turki nyang hana su jroh nyan jimeu'en deungon jiwa, deungon perasaan. Dan na cit ureuëng Yunani, nyang hana jiteupeue bahwa lagu-lagu rakyat Turki nyan asai jih dari Bizantium, jipeugah bahwa, kheun awaknyan, kamoe meucok cara meulagu Bizantium dari ureuëng Turki! Tapi watee ureueng Turki jiteuka u Bizantium dari dalam Asia, awaknyan hana musik meunan cit hana meunanyi! Awaknyan hana sapeue na cit bak masa nyan. Awaknyan jicok melodi jih dari tradisi liturgi Bizantium.

— Geronda, pakon ureuëng Katolik leubèh galak keu harmoni Eropa?

— Pakön? Awaknyan jikheun musik lagée nyan leubèh mudah jiteurimöng lé ureuëng ramée. Peuë na neuingat keu bibi-bibi biara Katolik di Peurancih nyang jimeunyanyi 'Kristus Ka Bangket' sira jimeunari tari moderen deungon saboh ikon? Awaknyan teungoh jipeuraya Paskah! Dan Ibu Superior keudroe nyang mat ikon nyan! Awaknyan ka geubah mandum, geugantoe saboh hai ngon hai la'én — dan kalon keuh pat ka abéh jih! Na si'at lôn deungo sidroe rahéb geumeunyanyi saboh kidmat pujoe. Melodi jih lôn rasa anèh that. 'Peue keuh nyang teungoh geumeunyanyi nyan?' piké lôn. 'Doxology soë nyang gata meunyanyö?' lôn tanyöng bak jih ltheueh nyan. ' atra Peter dari Peloponnese, *²⁵² *, 'jaweueb jih, 'cit ka lôn ubah bacut.' 'Ka gata ubah doxology Peter dari Peloponnese?!' "Nah, pakon hana," geukheun lé gobnyan, "kon na hak lôn keu lôn peubuet nyan?" — "Meunyoe droeneueh meuh'eut, droeneueh jeuet neucipta lagu droeneueh keudroe, tapi bék neurusak atra gob!" Meunan mantong — gobnyan geubah melodi lagu gob la'én, ltheueh nyan, hana syak lé, pasti geupeunan karya droegeuh nyan 'Svyatogorsk'. Geutanyoe harôh that-that até-até. Bék taubah peuë nyang ka geupeugèt sigohlom nyan. Meunyoe na meuh'eut, geutanyoe jeuet tapeugèt nyang keudroe dan tabôh nan droe. Ureuëng na hak keu geupeubuët nyan. Teuma, cok barang jameun dan taubah jih — nyan nakeuh saboh buët hana hormat. Nyan saban lagée ureueng nyang hana muphôm cara lukéh ikon keuneuk ubah saboh ikon jameun. Meunyoe nyan keuheundak jih, bah jih lukéh ikon droe jih, tapi bék jipeuhanco atra ureueng la'én.

Meunyo hana iman, donya hana meuteuntèe.

Peumeurèntah nyang hana Tuhan jipatéh bahwa iman nyan meubahaya keu masyarakat dan jicuba peugadoh nyan. Jinoe awaknyan ka meutahap-tahap sadar bahwa meunyo sidroe ureueng hana iman, jih hana batèh dan jeuet keu beulatang; awaknyan sadar bahwa sidroe ureueng hana jeuet teudong kong meunyo hana cita-cita. Na sidroe wartawan jitanyong bak sidroe politisi Komunis nyang ka tuha: 'Peue nyang harôih jipeuingat lé politisi jinoe mangat bek gagal ngon meuhasé?' 'Kamoe gagal sabab kamoe lawan Geurija,' jaweueb ureueng Komunis nyang ka tuha nyan. Ngon narit la'én, komunis nyang hana meuiman, nyang hana meuhajat bak donya meunan cit hana cita-cita rohani, sadar bahwa awaknyan

²⁵² Peter dari Peloponnese (w. 1777) — sidroe komposer musik geurija Bizantium nyang that meuceuhu bak masa ltheueh Bizantium. — *Catatan Penerjemah.*

hana ék jilawan Tuhan. Jinoe, di²⁵³, di ladôm wilayah Serbia, awaknyan ka jipeuphôn peudong geurija. Pihak meukuasa Yugoslavia ka jikalon bahwa, meunyo takalon dari statistik, di pat na geurija, leubèh dit ureuëng nyang na masalah keusehatan jiwa, leubèh dit keujahatan, dan la'én-la'én. Ureuëng-ureuëng nyan hana meuiman bak Tuhan, tapi keu peusiblah nibak peunoh ureuëng deungon ubat skizofrenia, awaknyan geupeudong geurija keu awaknyan. Malah Ceaușescu, bah pih jih nyan sidroe 'kopral nyang hana malèe'²⁵⁴ nyang geukheun agama Kristen nyan 'opium keu rakyat' ngon geupeugah narit-narit la'én nyang meuhina agama, bak watee nyang saban geukheun cit bahwa ureueng Kristen nyan ureueng nyang jroh. Nyan sabab jih ureueng nyang meuiman na 'peunahan' ngon hana jipeugot karu. Nyang la'én, nyang hana meuiman, jipeuhancô bandum sampoë hancô leubô. Dan padum na le ureuëng suci nyang meucahya keu geutanyoe dari Rusia! Jinoe prang ka geupeunyata ateuëh komunisme. Teuma na cit ureuëng nyang jicuba mita alasan keu bandum peukara. 'Lenin ngon Marx,' kheun ureuëng nyan, 'sëtuju ngon Almaseh, teuma hana jimeuphôm Roh Gobnyan dan ngon sabab nyan ka jipeubuët keujahatan.' Awaknyan jipeugah nyan saweueb ureueng Kristen ka jipeu'ék su, jipeunyata meunyo awaknyan meuh'eut jiwoe bak Tradisi jameun, bak iman awaknyan. Ngon sabab nyan, saweueb hana ék lé jikuasa ureuëng ramè lagèe sigohlom nyan, ureuëng komunis pih jimeuhoi ureuëng ramè: 'Jak tawoë tanyoe bak Tradisi jameun!' Lagèe jih ureuëng komunis nyan ka jipeubuët mandum buët keujam nyan bak watèe ngon lheueh revolusi nyan saweueb hana jimeuphôm roh Almaseh mantong!

Teuma trok watee kon ureueng meuiman mantong, tapi ureueng hana meuiman pih, akan sadar bahwa meunyo hana iman, donya hana jeuet bertahan. Watee nyan awaknyan akan paksa ureueng ramee keu meuiman bak sapeue-sapeue, mangat jeuet jikawal awaknyan. Thon-thon akan liwat, dan teuma trok watee, meunyo gata hana meudoa bak uroe nyang toh mantong, gata akan jipeutamong lam penjara. Ureuëng ramèe harôh geulapô bak peumimpin peuë na geumeudo'a atawa hana!... Nyan keuh cara jih mandum hai teupeuteuntèe.

Geutanyoe harôh tapeuttinggai saboh Tradisi nyang jroh

— Geronda, pakon bak da'irah, gampông, ngon dusôn nyang meuteuntèe, lahé ureuëng-ureuëng nyang jroh?

— Nyan sabab ureuëng nyang tinggai di sinan sigohlom nyan ureuëng nyang göt. Awaknyan geuttinggai keuturunan nyang göt, dan jinoe Tradisi nyang göt nyan teutap meulanjôt. Peuëkeuh gata pike tanoh di sinan nyan subô keu ureuëng göt mantong? Kon, nyan kon masalah tanoh. Meunyo na Tradisi di saboh teupat — peuë nyang göt atawa nyang brôk — maka nyan akan teutap meulanjôt. Di Epirus, toe ngon bataih Albania, na saboh gampông nyang ureuëng gampông nyan geujak u geurija keu Ibadah Seupôt ngon Ibadah Suci — pajan mantong nyan geupeuna. Awaknyan pih geujak u geurija keu Ibadah Beungoh (Matins). Ureuëng-ureuëng nyan — pakri cara tapeugah — udép lagèe lam syuruga bak masa udép di donya nyoe, dan, 'oh ka geupinah u udép siuroe singoh, awaknyan pih akan geujak u Syuruga. Awaknyan ka geubantu droe geuh ngon aneuk cucu, saweueb awaknyan ka geupeudong saboh warisan nyang jroh. Meunyo aneuk cucu geuteurimong saboh Tradisi nyang jroh, Tradisi nyang jroh nyan teutap meulanjôt. Hana ji'ôh nibak nyan na saboh gampông la'én. Banmandum ureuëng di sinan jicue. Cit sidroë pastô nyang tom teuka dari gampông nyan, tapi jih nyan pih jicue gamba-gamba suci di geurija! Nyang peunténg kon tanoh di gampông nyan kureuëng subô, tapi ureuëng-ureuëng di sinan na keubiasaan brôk. Jadi awaknyan jitinggai keuturunan nyang brôk, dan keubiasaan brôk nyoë teutap meulanjôt. Peureulèe usaha nyang brat that keu tapeuteuka saboh adat nyang jroh u gampông ureueng

²⁵³ Geupeusampoe bak buleuen Nam thôn 1985.

²⁵⁴ Permainan kata: nan akhé peumimpin puliték ngon Sekretaris Jenderal Partai Komunis Rumania, Nicolae Ceaușescu (1918–1989), meunyo jipeutuleh lam bahsa Yunani, saban su ngon frasa 'τσαούσης του αϊχχους', nyang meuma'na harfiahjih 'kopral nyang hana malèe'. – *Catatan ureuëng alih bahsa*

meucèe nyan. Ngon kalon: meunyo sidroe ureueng nyang hana jroh tinggai di saboh teumpat, ureueng la'én nyang tinggai di sinan jicuba bukeuti bahwa jih nyan kon ureueng asoe da'irah nyan, deungon jiseulidek that trôh u urat bak kayèe nasab jih. Teuma meunyoe keu ureueng suci, mandum ureueng meureubot-reubot keuneuk peugah jih nyan syèdara. Conto jih, Santo Kosmas dari Aetolia – bah pih gobnyan aseuli jih dari Yunani teungoh – gobnyan geupeutamong lam kawan santo-santo Epirus saweueb ayah gobnyan geulacak silsilah gobnyan u saboh gampông di Epirus. Ngon lagee nyan, meunan ka, Santo Kosmas jeuet keu ureueng Epirus.

Na sidroe ureueng nyang lôn turi, ulèe saboh keuluarga, jipeugoyang-goyang jaroe tunyok jih hana piôh-piôh meunyo teungoh meututô. Lheueh nyan, aneuk-aneuk jih pih jipeugoyang jaroe ubeut awaknyan meunyo jipeugah haba. Keubit cit, aneuk miet jicok mandum keubiasaan ayah jih; jitrirèe beutôi-beutôi. Teuma, tujuan jih nakeuh keu jicok hai-hai nyang jroh mantong. Meunyo kon, buet jeuheut akan meuratôh trep-trep. Lôn mantong lôn inget pakriban sidroe aneuk muda jitamong u komunitas biara seubagoe sidroe novis, tapi jih hana galak di sinan. "Saba, aneuk lôn," kheun tuha jih bak jih, "bèkajak; mandum nyan teuma meubah." "Pakriban jeuet meubah, Geronda?" sanggah novis nyan. 'Lagipun, murid barô dari guru nyan nakeuh saban that lagèe gurujih. Murid barô Bapak si-an nyan pih saban that rupa ngön gurèe jih. Pakri cara jeuet na peu-ubah?" Meunyoe na buet jeuheut nyang ka meurat bak saboh biara atawa komunitas biksu, dan murid-murid barô, nyang hana peuleumah keupedulian nyang seujati, cit jiseutot peu nyang jikalon, maka keuadaan nyang hana gèt nyan ka jeuet keu keubiasaan. Teuma, meunyoe para novis nyan jipeuleumah rasa peduli nyang sunggôh-sunggôh, maka keuadaan nyang hana jroh nyan jeuet geubah jeuet keu nyang jroh. Ngon cara nyan, nyang jroh ngon nyang brôk jeuet meutamah hana meubateueh.

Ulôn ka sadar saboh hai: banmandum nyang na bak geutanyoe—kon peu mantong adat Bapak-Bapak Kudus atawa nyang ka geupeuteutap lam Atôran—nyan cit sigeupai mantong [meunyo tabandéng ngön nyang na sigohlom nyan]. Ngon narit la'én, mandum nyoe jeuet tapeusaban ngon padum boh gumpai anggô nyang teutinggai lam lampôh anggô lheueh panen. Ngon sabab nyan, geutanyoe harôh tajaga beugôt-gôt keu tapeulara bacut raga. Nyan keuh keuwajiban geutanyoe seubagoe ureueng Kristen. Geutanyoe hana hak keu tapeutinggai warisan nyang hana sihat.

Padum thon nyang ka leupah, di²⁵⁵, na padum-padum droe ahli teologi, profesor universitas, ngon tokoh-tokoh la'én nyang meugah meukumpoi di Jenewa keu saboh 'rapat pra-konseil'. Awaknyan geupeuputôh keu geupeugadoh puasa Natal ngon Puasa St. Petrus, ngon geupeupaneuk Puasa Rayeuk padum-padum minggu — saweueb ureueng hana cit puasa. Profesor-profesor geutanyoe na cit geutamong lam rapat nyan. Watèe awaknyan jiwoe dari sinan, jihak eu lon dan jipeugah banmandum hai nyan bak lon, brat that beungèh lon sampoe lon meuhôi-meuhôi bak awaknyan. 'Peu na sadar gata peu nyang teungoh gata pubuet?' kheun lon. 'Meunyo sidroe ureueng sakét, jih nyan jeuet jipajôh sie bak watèe Puasa Lent — atôran umum hana berlaku keu jih nyan. Meunyo sidroe ureueng ka jipajôh makanan nyang hana patôt jipajôh bak watèe Puasa Rayeuk kon kareuna sakét tapi kareuna leumoh [rohani], maka jihnyan wajéb jilakèe: 'Neupeuampôn lôn, ya Tuhan,' jihnyan wajéb jipeureundah droe dan jipeugah: 'Lôn ka meudesya.' Almaseh hana jipeusalah ureueng nyan. Teuma, meunyo sidroe ureueng nyan sihat, maka jihnyan wajéb puasa. Adak pih keu ureueng nyang hana padôli, awaknyan geupajôh sagai pue nyang geutem, dan hana sapeue nyang geupeukira. Banmandum hai teutap meulanjôt lagèe biasa. Keubit, leubèh le ureueng hana puasa, kareuna hana alasan nyang sah keu geupubuët nyan. Teuma geutanyoe, kareuna meuh'eut tapeumangat haté ureueng ramè nyan, keuneuk tapeugadoh puasa mandum? Teuma, pakri cara tateupeue pakriban keuadaan generasi ukeue? Pakri meunyo awaknyan leubeh jroh nibak generasi jinoe, dan mampu jiseutot ajaran Geurija deungon hana kompromi? Deungon hak peu, teuma, tanyoe tapeugadoh mandum nyoe? Padahai, mandum nyan mudah

²⁵⁵ Geupeusampoe bak thôn 1992

that! Lam kalangan Katolik, puasa seugolom Komuni Kudus cit sijeum mantong. Peu keuh tanyoe teuma ta-iëh bak semangat nyang saban? Peu keuh geutanyoe harôh tapeubeureukat keuleumahan ngon keusalahan geutanyoe keudroe? Teuma, kareuna keuleumahan geutanyoe, geutanyoe hana hak tapeusasuai agama Kristen ngon standar geutanyoe keudroe. Bahpih cit padum droe nyang jeuet jipeubuet upacara nyang ka geupeuteutap, nyan harôh teujaga keu keupeunténgan ureueng-ureueng nyang dit nyan. Meunyo sidroe ureueng sakét na di teungoh ureueng nyang hana jitori, bah jih jipajôh sie ngon cara mangat ureueng la'én hana jikalon dan hana jipeugoda. Bèk jipeubloe keudroe jih krim asam dan jipajôh nyan lam kamue jih keudroe." — "Nyan nakeuh munafék," jaweueb sidroe nibak profesor nyan keu lôn. "Jadi pakon, mangat leubeh ikhlah, droeneueh hana tajak u lapangan dan tajipeudée disinan?" — lôn tanyong keu jih seubagoe jaweueban. Deungon cara pakri setan jipeuleumah mandum nyoe keu awaknyan! Tanyoe tapeugöt keudroe 'Ortodoksi' tanyoe dan, lam seumangat 'Ortodoksi' nyan, tapeuboh makna keu Bapak-bapak Kudus ngon Injil. Bak jameun tanyoe nyoe, watee ka le that ureueng Kristen nyang meupendidikan, Ortodoksi seuharôhjhi meucahya trang that! Cuba kalon laju Santo Nikodemus Hagiorit²⁵⁶ — padum na le nyang ka meuhase geupeubuet! Padum na le kata nyang geutuléh, padum na le kitab! Gobnyan geususôn riwayat banmandum ureuëng suci! Si Teungku nyan geuturi tiep-tiep pustaka sampoë u tanda baca ubit, bah pih gobnyan hana meusén fotokopi meunan cit komputer.

Sidroe ureueng musti, seubisa mungkin, jeuet keu sidroe ureueng Kristen nyang seujati. Ngon nyan, ureueng nyan akan na rasa keuruhanian; ureueng nyan akan meurasa sakét nyang leubeh rayek atawa leubeh ubit keu Ortodoksi ngon Bumoë Leluhur, dan sadar akan kewajiban jih seubagoe aneuk keu bandua nyan. Lam keuadaan nyan, watee jideungo saboh-saboh hai, sidroe ureueng Kristen jipeuleumah rasa padôli, khawatir, ngon meudo'a. Teuma, sidroe ureueng Kristen nyang sabe harôh jidorong — 'Jinoe neupeduli keu nyoe, lheueh nyan keu nyan' — nyan lagee roda peuet sagoe nyang, mangat jeuet maju, harôh cit sabe jidorong. Tujuan jih nakeuh mangat dorongan nyan teuka dari dalam droe ureueng nyan keudroe. Ngon nyan, ureueng nyan akan meujalan ngon lancar — lagèe roda bulat. Meunyo sidroe ureueng jeuet keu ureueng Kristen nyang seujati, meunyo dorongan nyan teuka dari dalam droe jih, maka Tuhan akan geupeuleumah leubeh le lom ngon leubeh luwah hai-hai keu ureueng nyan nibak keu ureueng nyang cit geubeuet [koran]. Ureuëng lagèe nyan jimeurunoe kon mantong peue nyang ka teutuléh, tapi cit peue nyang akan teutuléh. Peuë na neupaham nyan? Peungeutahuan ilahi teuka bak sidroe ureuëng, dan banmandum buet jih jeuët teupeungeutahuan.

Geutanyoe hana hak peubazir bak masa geutanyoe nyoe, warisan nyang that agông nyang ka geutinggai lé Almaseh keu geutanyoe. Geutanyoe teuma meutanggông jaweueb di hadapan Tuhan. Geutanyoe, bansa Yunani nyang ubit, ka meuiman keu Almaseh; geutanyoe ka geubri beureukat keu peungeuh ban sigom donya. Sireutôh thôn seugolom Almaseh teuka u donya, Peunjanji Awai ka geupeuterjemah lam basa Yunani. Dan peu nyang ka geutheun lé ureuëng Kristen jameun dilee? Awaknyan sabe geupeuduek nyawöng droe lam bahaya. Dan pakriban that ureuëng hana padôli jinoe! Pakriban jeuët ureuëng hana padôli lé jinoe, padahai tanyoe ka jeuët tapeucahya ureuëng la'én deungon mudah, hana meubahaya keu nyawöng? Peuë na neuteupeuë peu nyang ka geutheun lé indatu geutanyoe demi donya nyang jinoe tanyoe tinggai? Peu na gata teupeue padum na ramè ureueng nyang ka geupeukureubeuen droe? Meunyo kon karena awaknyan ka geupeukureubeuen droe, jinoe geutanyoe

²⁵⁶ Nicodemus nyang Mulia dari Gunong Suci lahé bak thôn 1749. Gobnyan nakeuh sidroe nibak ureuëng nyang paléng carong bak masa gobnyan. Gobnyan geupeusaboh keucerdasan nyang luwa biasa lam sains deungon keusuciyan imum Ortodoks nyang hana cacat. Phon bak thôn 1775, gobnyan geutinggai seubagoe sidroe rahéb di Gunong Suci Athos. Di sinan gobnyan geutuléh le that kitab, nyang jeuët keu khazanah meuh teologi ngon asketisisme Ortodoks. Deungon geulibat langsung lé Bapak Nicodemus nyang Mulia, *Dobrotolyubie*, *Evergiatynos* ngon karya-karya patristik la'én geupeusaneut ngon geupeusiap keu geupeuteubiët. Gobnyan geuwoe bak Tuhan bak tanggal 1 Juli 1809. Leubèh le karya Bapak Nicodemus nyang Mulia goh lom geupeuteujeumah u dalam bahsa Rusia. — *Catatan ureuëng teujeumah.*

hana sapeue. Ngon lagee nyan, lôn peusaban bandéngan: bak masa nyan, geupeutarôh nyawong, awaknyan geupeukong iman geuh — seudangkan jinoe, hana sapeue teukeunan, ureueng ka geuanggap bandum nyan saban mantong! Ureuëng nyang hana tom gadoh keubèbasan bansa, hana jiteupeuë makna jih. 'Astaghfirullah, bék sampoë ureuëng biadab jiteuka jipeureundah geutanyoe!' — Lôn peugah bak ureuëng nyan, dan nyang lôn deungö balasan jih: 'Jadi, peuë nyang gadoh keu geutanyoe?' Cuba deungö nyan! Keleumah kheueh gata, hai manusia hana meuhareuga! Meunan keuh ureueng jinoe. Meunyo tabri pèng ngon moto, awaknyan hana jipeuduli lé keu iman, marwah, atawa keubèbasan.

Kamoe ureuëng Yunani meuhutang iman Ortodoks kamoe keu Almaseh ngon keu syahid-syahid suci ngon bapak-bapak Gereja kamoe. Ngon kamoe meuhutang keubebasan kamoe keu pahlawan-pahlawan nanggroe kamoe nyang ka geutabu darah gobnyan keu kamoe. Kamoe harôh peumulia warisan suci nyoe. Kamoe harôh peulara jih, kon tapeuborôh bak masa geutanyoe. Nyan nakeuh saboh tragedi nyang rayeuk that meunyo bansa nyang lagèe nyan abéh binasa! Dan jinoe geutanyoe takalon pakriban Tuhan geutawôk ureueng rot panggilan pribadi, saban lagèe panggilan nyan geukirém keu teuntra wajib seugolom prang geupeuphôn. Tuhan geupeubuet nyoe mangat na sapeue nyang teupeulara, mangat makhlôk Gobnyan jeuet teupeuseulamat. Allah hana geutinggai geutanyoe; teuma, geutanyoe pih harôh tapeubuet pue nyang ék tapeubuet deungon cara manusia. Dan keu pue nyang hana ék geupeubuet lé manusia, geutanyoe harôh meudo'a mangat Allah geubri bantuan Gobnyan.